Vieţile Sfinţilor

Vieţile Sfinţilor, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Vieţile Sfinţilor" apărute între anii 1991 şi 1998 la Editura Episcopiei Romanului şi Huşilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) şi apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este şi ordinea apariţiei celor 12 volume menţionate mai sus.

Volumul VI
(februarie)

Vieţile Sfinţilor pe luna februarie

Ziua a zecea

- Sfîntul Mucenic Haralambie, Episcopul cetăţii Manesiei
- Cuviosul Prohor, făcătorul de minuni din Pecersca

Ziua a unsprezecea

- Sfîntul Mucenic Vlasie, Episcopul Sevastiei

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei
- Cuvînt la înmormîntarea Sfîntului Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei
- Cuviosul Alexie, Mitropolitul Kievului şi a toată Rusia
- Cuvioasa Maria şi Cuviosul Evghenie

Ziua a treisprezecea

- Cuviosul Martinian

Ziua a paisprezecea

- Cuviosul Avxentie
- Cuviosul Isachie

Ziua a cincisprezecea

- Sfîntul Apostol Onisim

Ziua a şaisprezecea

- Sfinţii Mucenici Pamfil preotul, Valent diaconul şi cei împreună cu dînşii
- Sfinţii Mucenici din Persia

Ziua a şaptesprezecea

- Sfîntul Mucenic Teodor Tiron

Ziua a optsprezecea

- Sfîntul Leon, Papă al Romei
- Sfîntul Flavian Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a nouăsprezecea

- Sfinţii Apostoli Arhip, Filimon şi Apvia
- Cuviosul Dositei, ucenic al Cuviosului Dorotei

Ziua a douăzecea

- Cuviosul Leon, făcătorul de minuni, Episcopul Cataniei
- Sfîntul Mucenic Sadoc, Episcopul Persiei, şi cei 128 care au pătimit împreună cu dînsul

Ziua a douăzeci şi una

- Sfîntul Eustatie, Patriarhul Antiohiei
- Cuviosul Timotei
- Sfîntul Mucenic Mavrichie şi cei împreună cu dînsul

Ziua a douăzeci şi doua

- Aflarea moaştelor sfinţilor mucenici din Evghenia
- Cuviosul Atanasie

Ziua a douăzeci şi treia

- Sfîntul Mucenic Policarp, Episcopul Smirnei
- Sfînta Gorgonia, sora Sfîntului Grigorie

Ziua a douăzeci şi patra

- Aflarea capului Sfîntului Ioan Botezătorul
- Cuviosul Erasm din Pecersca

Ziua a douăzeci şi cincea

- Sfîntul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzeci şi şasea

- Sfîntul Porfirie, Episcopul Gazei
- Sfînta Muceniţă Fotinia şi cei împreună cu dînsa

Ziua a douăzeci şi şaptea

- Cuviosul Mărturisitor Procopie Decapolitul
- Cuviosul Talaleu
- Cuviosul Tit din Pecersca

Ziua a douăzeci şi opta

- Sfîntul Mucenic Proterie, Patriarhul Alexandriei
- Cuviosul Vasile

Ziua a douăzeci şi noua (sfinţii de astăzi, atunci cînd nu sînt ani bisecţi, se serbează la 28 februarie)

- Cuviosul Ioan Casian din Dobrogea
- Cuviosul Gherman din Dobrogea
- Cuvioşii Părinţi Varsanufie şi Ioan

Pătimirea Sfîntului Mucenic Trifon
(1 februarie)
(După Sfîntul Simeon Metafrast)

În părţile Frigiei, în satul ce se numea Campsada, care era aproape de cetatea Apamia, s-a născut Sfîntul Trifon, din părinţi dreptcredincioşi. Încă de cînd era prunc, preabunul Dumnezeu a binevoit a sălăşlui întrînsul harul Sfîntului Duh şi a-i hărăzi darul de a face minuni, ca nu numai din gura pruncului aceluia, ci şi din faptele lui cele minunate să se săvîrşească laudă. Tămăduia toate bolile, dar mai ales avea stăpînire asupra diavolilor. Numai cît auzeau pomenindu-se numele lui, fugeau din cei ce pătimeau. Deci, spre încredinţarea minunilor lui celor multe pe care le-a săvîrşit, vom descrie una, ca de la început să înţelegeţi toată viaţa lui.

După moartea lui August, Cezarul, în anul 295 a pus stăpînire pe împărăţia Romei Gordian care, deşi era închinător de idoli, nu-i prigonea pe creştini. Acela avea o fiică preafrumoasă, învăţată şi înţeleaptă, anume Gordiana, pe care, fiind la vîrsta căsătoriei, mulţi dintre cei mai mari şi slăviţi boieri doreau să o logodească cu fiii lor, din cauza frumuseţii şi înţelepciunii ei. În acea fecioară însă, prin voia lui Dumnezeu intrînd diavolul, o muncea neîncetat, aruncînd-o în foc şi în apă. Şi nu puţină mîhnire aveau părinţii şi plîngeau amar. Deci aduceau la ea doctori înţelepţi şi nimic nu-i puteau face.

Atunci, singur diavolul, prin voinţa lui Dumnezeu, a strigat, zicînd: "Nimeni nu va putea să mă izgonească de aici, decît numai tînărul Trifon!" Îndată împăratul a trimis în toată lumea ca să-l caute pe Trifon. Au adus mulţi cu acel nume, dar nici unul n-a putut să izgonească pe diavol din fiica împăratului, pînă ce l-au aflat pe Sfîntul Trifon, tînărul, în părţile Frigiei, în satul Campsada, lîngă un izvor, păscînd gîştele. Acesta a fost adus degrabă la Roma, avînd pe atunci numai 17 ani.

Cînd s-a apropiat sfîntul de Roma, a cunoscut diavolul venirea lui şi, muncind cumplit pe fecioară, striga: "Nu pot să locuiesc aici mai mult, că aproape este Trifon, care după trei zile va sosi şi nu pot să rabd mai mult". Aşa strigînd vicleanul duh, a ieşit dintr-însa. A treia zi, sosind în cetate Sfîntul Trifon şi ducîndu-l în palatele împărăteşti, a fost primit cu dragoste de către împărat, pentru că l-a cunoscut împăratul după cuvintele acelea pe care le-a grăit diavolul cînd a ieşit din fiica lui. Dar, ca să ştie mai cu încredinţare cum că Trifon a tămăduit pe fiica lui, l-a rugat să le arate pe diavol, ca să-l vadă cu ochii lor. Atunci sfîntul a petrecut în post şi în rugăciune şase zile şi a primit de sus mai mare şi mai puternică stăpînire peste duhurile cele necurate.

A şaptea zi, răsărind soarele, a mers împăratul la fericitul Trifon cu suita sa, vrînd să vadă pe diavol cu ochii lui. Sfîntul Trifon, plin de Duhul Sfînt şi cu ochii minţii privind pe nevăzutul duh, i-a zis: "Ţie îţi grăiesc, duhule necurat, în numele Domnului meu Iisus Hristos, arată-te înaintea celor ce sînt aici şi le descoperă chipul tău cel neruşinat, apoi, spune-le neputinţa ta". Deci, îndată s-a arătat diavolul înaintea tuturor, în chip de cîine negru, avînd ochii ca de foc şi capul plecat spre pămînt. Atunci îl întrebă sfîntul: "Cine te-a trimis aici, demone, ca să intri în această fecioară? Pentru ce ai îndrăznit a intra în cea creată după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, singur fiind, fără de chip, neputincios şi plin de toată ruşinea?" Răspuns-a diavolul: "Sînt trimis de tatăl meu, care este începător a toată răutatea. El se numeşte Satana şi locuieşte în iad; el mi-a poruncit să chinuiesc pe fecioara aceasta".

Apoi l-a întrebat sfîntul iarăşi: "Cine v-a dat vouă putere să îndrăzniţi spre făptura lui Dumnezeu?" Diavolul, deşi nu voia, dar fiind silit de puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, a spus adevărul în auzul tuturor: "Noi nu avem putere asupra celor ce cunosc pe Dumnezeu şi care cred în Hristos Fiul, Unul născut, pentru care Petru şi Pavel au murit aici. De aceea noi cu frică fugim afară numai cînd vom avea voie să-i aducem cuiva ispite uşoare. Dar asupra celor ce nu cred în Dumnezeu şi în Fiul Său şi asupra celor ce umblă în toate poftele lor, făcînd lucrurile cele plăcute nouă, asupra acelora luăm stăpînire, ca să-i chinuim pe ei. Lucrurile cele plăcute nouă sînt acestea: închinarea la idoli, hula, desfrînările, farmecele, zavistia, uciderea şi mîndria. Cu aceste lucruri şi cu cele următoare lor, înfăşurîndu-se oamenii ca în nişte

lanţuri, se înstrăinează de Dumnezeu, Ziditorul lor, şi de bunăvoie se fac prieteni nouă şi împreună cu noi vor lua chinurile veşnice".

Auzind acestea, împăratul şi cei ce erau împreună cu el s-au umplut de spaimă şi mulţi, lepădîndu-se de păgînătate, au crezut în Hristos; iar credincioşii s-au întărit în credinţă şi au preamărit pe Dumnezeu. Sfîntul Trifon a poruncit diavolului să se ducă în mijlocul focului din iad; apoi diavolul a pierit. Impăratul, dînd multe daruri sfîntului, l-a liberat cu pace la locaşul lui, însă sfîntul, tot ceea ce a luat de la împărat a dăruit săracilor pe drum şi întorcîndu-se în patria sa singur, se îndeletnicea în lucrurile cele obişnuite lui, tămăduind bolnavii şi plăcînd lui Dumnezeu prin viaţa cea sfîntă şi neprihănită.

După Gordian împăratul, a venit la împărăţie Filip, dar şi acela, neîmpărăţind mult, a fost ucis de ostaşii săi, iar după dînsul a împărăţit Deciu, tiranul. Acesta, prigonindu-i cumplit pe creştini, a ucis mulţi dintre ei prin diferite chinuri, iar pe mulţi fricoşi i-a întors de la Hristos, aducîndu-i la închinarea de idoli poruncind tuturor eparhilor săi şi ighemonilor, care erau prin toată lumea, să verse fără cruţare nevinovatul sînge al creştinilor care nu voiau să se închine idolilor.

În acea vreme era la Răsărit un eparh, anume Acvilin. La acela a fost clevetit Sfîntul Trifon că este creştin şi că ştiind meşteşugul doctoricesc, umblă prin ţări şi tămăduieşte bolnavii şi apoi învaţă pe mulţi şi îi înşeală a crede în Hristos, iar porunca împărătească n-o ascultă şi batjocoreşte pe marii zei. Deci, îndată a trimis ostaşi în părţile Frigiei, ca să caute pe Trifon, pe care degrabă l-au găsit, pentru că nu putea să se ascundă făclia ce ardea cu rîvna cea după Dumnezeu, luminînd pe oameni prin credinţa cea dreaptă şi prin fapte bune. Dar Sfîntul Trifon, auzind de cei ce-l căutau, n-a fugit de ei în pustie, nici nu s-a ascuns în munţi sau în prăpăstiile pămîntului, ci, înarmîndu-se cu rugăciunea şi cu semnul crucii, cu îndrăzneală s-a apropiat de cei ce-l căutau şi, dîndu-se în mîinile lor, mergea cu veselie la Acvilin, eparhul, care atunci era în cetatea Niceei. Cînd Acvilin a stat la judecată cu multă mîndrie, înconjurîndu-l purtătorii de arme, fiind de faţă fruntaşii, slugile şi mult popor, atunci Pompian Scriniarie, cel mai mare dregător, a zis către eparh: "Tînărul din cetatea Apamia, cel trimis la măria ta, iată stă înaintea judecăţii tale celei strălucite".

Acvilin, eparhul, a zis: "Cel ce stă de faţă să ne spună numele său, patria, slujba şi norocul său, apoi să-şi mărturisească credinţa". Sfîntul a zis: "Numele îmi este Trifon, iar patria îmi este Campsada, care este aproape de cetatea Apamia; noroc la noi nu este, nici nu s-a auzit cîndva; căci credem că toate se fac cu dumnezeiasca purtare de grijă şi cu negrăita Lui înţelepciune, iar nu cu norocul, nici prin mersul stelelor, nici din întîmplare, precum credeţi voi. Sînt liber şi numai lui Dumnezeu slujesc, iar Hristos este credinţa mea, Hristos slava mea şi cununa laudei mele".

Eparhul zise: "Socotesc că pînă acum n-ai auzit de porunca împărătească cum ca tot omul care se numeşte creştin şi nu se închină zeilor să se dea la moarte silnică; deci, înţelepţeşte-te şi întoarce-te de la acea înşelătoare credinţă, ca să nu fii aruncat în foc". Sfîntul Trifon a răspuns: "O! de m-aş învrednici să mă sfîrşesc prin foc şi prin toate muncile, pentru numele lui Iisus Hristos, Domnul şi Dumnezeul meu!". Eparhul a zis: "O! Trifon, te sfătuiesc să jertfeşti zeilor, căci te văd tînăr cu trupul şi desăvîrşit cu înţelepciunea şi nu voiesc să mori aşa rău". Sfîntul Trifon a răspuns: "Desăvîrşită înţelepciune voi avea de voi aduce Dumnezeului meu cea mai desăvîrşită mărturisire şi de voi păzi neschimbată dreapta credinţă în El, ca pe o comoară de mare preţ, şi de voi fi adus jertfă Celui ce s-a jertfit pentru mine". Eparhul a zis: "Focului voi da trupul tău, iar sufletul tău cu pedeapsă şi mai cumplită îl voi chinui". Sfîntul a răspuns: "Tu mă îngrozeşti cu focul care se stinge şi al cărui sfîrşit este cenuşa. Eu pe voi necredincioşii vă îngrozesc cu focul cel veşnic şi nestins. Depărtează-te de la înşelăciune şi cunoaşte pe adevăratul Dumnezeu, ca să nu te căieşti mai pe urmă, cînd vei cădea în focul cel veşnic".

Acvilin, umplîndu-se de mînie, a poruncit să-l bată pe sfîntul, spînzurîndu-l pe lemn. Auzind aceasta, fericitul Trifon, îndată şi-a dezbrăcat hainele cu îndrăzneală şi cu osîrdie şi-a dat trupul cel frumos în mîinile prigonitorilor, spre bătăi. Deci, legîndu-i mîinile la spate, l-au spînzurat şi au început să-l bată. Fiind bătut tare, trei ceasuri, a răbdat bărbăteşte, căci n-a strigat, nici n-a gemut, ci tăcea, primind nenumărate lovituri. După bătaia aceea, eparhul Acvilin i-a zis: "Pocăieşte-te Trifon, lepădînd nebunia ta; făgăduieşte a te închina zeilor, pentru că nimeni, împotrivindu-se poruncii împărăteşti, n-a putut să scape

de moartea cea amară". Sfîntul a răspuns: "Şi eu îţi zic că nimeni, lepădîndu-se de Hristos, cerescul Împărat, nu va putea să moştenească viaţa veşnică, ci va fi trimis în focul cel veşnic, care niciodată nu se stinge".

Zis-a eparhul: "Împărat ceresc nu este altul decît numai Zeus, fiul lui Saturn, acela este tatăl zeilor şi al oamenilor, căruia de nu i se închină cineva, nu poate să fie viu. Aceluia şi tu eşti dator a te închina, ca să te arăţi vrednic de această viaţă dulce".

Sfîntul a răspuns: "Să fie asemenea lui Zeus, zeului tău, toţi cei care se închină lui şi toţi cei ce nădăjduiesc în el şi despre care se povesteşte că era, la început, între vrăjitori şi fermecători, cel mai nelegiuit începător a tot lucrul necurat şi fără de Dumnezeu. După a cărui moarte, oamenii care au urmat faptelor lui cele rele i-au făcut idoli de aur şi de argint şi l-au numit zeul lor, ca astfel să-l aibă sprijinitor la necurăţia şi fărădelegea lor. De vreme ce zeul lor era astfel, cu aceste obiceiuri, zei s-au numit de următorii lor şi ceilalţi oameni răi. Deci, voi, urmînd predaniilor celor necurate şi basmelor celor mincinoase, vă închinaţi idolilor celor neînsufleţiţi şi muţi, defăimînd pe Dumnezeul cel viu, care a făcut cerul, a întemeiat pămîntul pe ape, a revărsat văzduhul şi, după ce a dat fiinţă la toată materia cea zidită, a pus stăpîn peste toate pe omul pe care l-a creat. Acesta, fiind înşelat de zavistnicul şarpe şi căzînd în nenumărate răutăţi, Dumnezeu Cuvîntul s-a milostivit a se întrupa, apoi a murit pe cruce şi s-a îngropat, iar a treia zi, înviind, s-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, pînă ce-L va cunoaşte pe El toată zidirea. După aceea, iarăşi va veni din ceruri, cu putere şi cu multă slavă, cînd va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Acesta este Dumnezeul dumnezeilor şi Împăratul împăraţilor, Judecătorul viilor şi al morţilor, iar cei ce vă par vouă că sînt dumnezei, aceia sînt para focului celui veşnic, împreună cu toţi cei ce se închină lor".

După aceasta, eparhul Acvilin mergînd la vînat, a poruncit să ducă după el pe Sfîntul Trifon, legat de un cal. Nu era uşor chinul acela al sfîntului, căci i se rupeau degetele picioarelor, nu numai că erau goale, fiind atunci ger cumplit, ci şi fiindcă îl călcau picioarele calului, iar tălpile se roşeau. Însă mucenicul, privind către Dumnezeu şi înfierbîntîndu-se de dragostea lui, nu socotea durerea, ci cînta cuvintele lui David: *Săvîrşeşte paşii mei în cărările Tale, ca să nu mi se clatine paşii*. Şi iarăşi: *Îndreaptă Tu paşii mei, Doamne, după cuvîntul Tău şi fă să nu mă stăpînească toată fărădelegea.* Apoi rostea adeseori şi cuvintele Sfîntului întîi mucenic Ştefan, zicînd: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!"

Atunci eparhul, întorcîndu-se tîrziu de la vînat, a pus de faţă iarăşi pe mucenic şi i-a zis: "Acum, o! ticălosule, socotit-ai înţelepţeşte a aduce jertfe zeilor sau petreci încă în nebunia ta cea veche?" Sfîntul răspunse: "Tu singur eşti plin de nebunie şi de necunoştinţă, că te-a orbit diavolul, încît nu poţi să cunoşti pe Ziditorul tuturor şi să I te închini Lui, iar eu sînt înţelept, nedepărtîndu-mă de Hristos, Care mă mîntuieşte". Atunci eparhul a poruncit să ducă pe sfîntul în temniţă, iar el s-a dus în hotarele dimprejur şi a zăbovit acolo cîteva zile. Apoi, întorcîndu-se iarăşi în Niceea, a stat la judecată şi, punînd de faţă pe Sfîntul Trifon, i-a zis: "Nu te-a pedepsit de ajuns vremea cea îndelungată, fiind în legături, ca să te supui poruncii împărăteşti şi să te închini la zei?" Sfîntul răspunse: "Domnul şi Dumnezeul meu, Iisus Hristos, Căruia îi slujesc cu inimă curată, m-a certat şi m-a întărit ca să-mi păzesc credinţa neschimbată şi nemişcată. Deci Lui, unuia, adevăratului împărat şi Dumnezeu mă supun şi către El mă plec; iar mîndria ta şi pe a împăratului tău o defăimez şi mă întorc de la cei ce se cinstesc de voi".

Eparhul a zis către slujitori: "Bateţi-i piroane ascuţite în picioare şi, purtîndu-l prin cetate, bateţi-l mereu". Îndată făcînd slujitorii acestea, purtau pe sfîntul şi îl tîrau prin toată cetatea bătîndu-l, încît pătimea cumplită durere la picioare, nu numai pentru piroanele cele bătute într-însele, dar şi din pricina gerului cel greu şi a omătului, pentru că atunci era iarnă grea. Însă bunul pătimitor, avînd pe Hristos înaintea sa şi privind la răsplătirile ce au să fie, toate acelea le răbda cu mulţumire. Apoi, aducîndu-l iarăşi înaintea eparhului, se mira de o răbdare ca aceea a sfîntului şi i-a zis: "Pînă cînd, o, Trifon, vei dispreţui chinurile? Pînă cînd nu te va atinge mulţimea durerilor?" Sfîntul răspunse: "Pînă cînd şi tu nu vei cunoaşte puterea lui Hristos care este în mine? Pînă cînd nu încetezi a ispiti pe Duhul Sfînt, o, ticălosule? Oare încă n-ai înţeles că este nebiruită puterea cea mare a lui Hristos?"

Atunci tiranul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să-i lege mîinile la spate şi, spînzurîndu-l iarăşi de lemn, să-l bată cu toiege fără cruţare, apoi cu făclii să-i ardă coastele. Făcînd acestea toţi slujitorii prigonitorului cu mare sîrguinţă, îndată a strălucit o lumină din cer şi o cunună prea frumoasă se pogora pe capul lui şi pe care văzînd-o, prigonitorii au căzut de frică. Sfîntul Trifon, simţind ajutorul care îi venise de sus, s-a umplut de bucurie şi de veselie, încît zicea: "Mulţumesc, Ţie, Doamne, că nu m-ai lăsat să fiu fără ajutor în mîinile vrăjmaşilor mei şi mi-ai umbrit capul în ziua cea de război, mi-ai dat scăpare de mîntuire şi dreapta ta m-a primit. Acum mă rog Ţie, Doamne, să fii totdeauna cu mine, întărindu-mă şi apărîndu-mă, mă învredniceşte ca, fără de împiedicare, să săvîrşesc această nevoinţă şi să mă învrednicesc să cîştig cununa dreptăţii, cu toţi cei ce au iubit numele Tău cel sfînt, că Tu unul eşti preamărit în veci, amin".

După aceasta, tiranul, chemînd iarăşi înaintea sa pe sfîntul, fiind dezlegat, a început a-l măguli şi a-i zice: "Adu jertfă, Trifone, marelui Zeus, închină-te chipului împăratului şi te voi elibera cu cinste şi cu daruri!". Sfîntul Trifon, zîmbind, a zis: "Dacă pe împăratul singur l-am defăimat şi am nesocotit poruncile lui cele nebune, apoi oare să mă închin chipului celui neînsufleţit? Aceasta nu se poate. Cît despre Zeus şi despre ceilalţi zei mincinoşi ai tăi, să întrebi pe cei ce li se pare că sînt înţelepţi între voi: ce fel de basme se născocesc despre dînşii. Căci ei, sîrguindu-se să acopere faptele lor necurate, au schimbat numele lor la alte lucruri, numind cerul Zeus, văzduhul Ira, pămîntul Demetra, marea Poseidon, soarele Apolon, luna Diana. Ai voştri făcători de basme au dat numele zeilor voştri la obiceiurile şi patimile omeneşti, astfel: mînia şi războiul le-au numit Ares, iar patima desfrînării Afrodita; şi aşa, părăsind pe Dumnezeu, ziditorul tuturor, nebuneşte aţi umplut lumea de idoli şi aţi cinstit mai mult făptura decît pe Făcătorul. Dar nu numai singuri căzînd din înţelegerea cea sănătoasă şi din calea cea dreaptă în prăpastia cea pierzătoare de suflet vă surpaţi cu capul în jos, ci şi pe noi vă sîrguiţi a ne trage acolo cu voi, ca să fim părtaşi la aceeaşi prăpastie şi pierzare a voastră. Nimic nu veţi spori, o, înşelătorilor, pentru că nu veţi putea, ca pe cei ce nădăjduiesc cu adevărat spre Dumnezeul cel tare şi viu să-i întoarceţi din calea cea dreaptă şi să-i plecaţi la idolii voştri".

Auzind Acvilin, s-a mirat de nişte cuvinte ca acestea şi, umplîndu-se mai mult de mînie, a poruncit să-l bată mai aspru. Deci bătură pe sfîntul, fără milă, multă vreme. Văzînd tiranul că nu poate să urnească stîlpul cel nemişcat şi să-l întoarcă de la credinţa lui Hristos, a dat împotriva lui această poruncă: lui Trifon cel din Apamia, care s-a împotrivit poruncii împărăteşti şi nevrînd să aducă jertfă zeilor, după multe chinuri ce i-am dat, să i se taie capul. Atunci îndată l-au luat ostaşii şi l-au scos la locul de tăiere. Sfîntul mucenic, stînd spre răsărit, s-a rugat lui Dumnezeu, spunînd: "Doamne, Dumnezeul Dumnezeilor şi Împărate al împăraţilor, mai sfînt decît toţi sfinţii; Îţi mulţumesc că m-ai învrednicit a săvîrşi nevoinţa aceasta fără poticnire. Acum mă rog ţie, să nu se atingă de mine vicleana mînă a vrăjmaşului celui nevăzut, nici să mă pogoare în adîncul pierzării, ci să mă duci cu sfinţii Tăi îngeri în locaşurile cele iubite şi fă-mă moştenitor al împărăţiei Tale celei dorite. Primeşte în pace sufletul meu şi pe toţi care mă vor pomeni pe mine, robul Tău, şi întru pomenirea mea Îţi vor aduce sfinte jertfe. Ascultă-i din înălţimea sfinţirii Tale şi caută spre dînşii din sfînt locaşul Tău, dîndu-le lor îndestulate şi nestricăcioase dăruiri, că Însuţi eşti bun şi îndurat dătător în vecii vecilor".

Astfel rugîndu-se sfîntul, mai înainte de a i se tăia capul, Domnul a luat sufletul lui în mîinile Sale, iar cinstitul lui trup a rămas mort la pămînt, pe care fraţii cei ce erau în Niceea învelindu-l cu pînze subţiri şi curate şi ungîndu-l cu arome voiau să-l îngroape la dînşii, pentru apărarea cetăţii lor. Dar sfîntul li s-a arătat şi le-a poruncit să ducă moaştele sale în satul Campsada, unde s-a născut; şi au făcut după porunca lui. Astfel, Sfîntul Trifon, cel din tinereţe plăcut lui Dumnezeu şi sfinţit, aducînd mulţime de oameni la Hristos şi tămăduind nenumărate boli în popor, după multe chinuri - pe care pentru adevăr le-a suferit -, s-a încununat cu cununa nestricăciunii de la Tatăl, de la Fiul şi de la Sfîntul Duh, cel Unul în Treime Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Vendemian, cel ce a pustnicit în muntele Sfîntului Avxentie (1 februarie) (Tradus din greceşte)

Acest sfînt s-a născut în Misia cea mare, ce era în timpurile vechi cinstită de elini, care erau nişte nebuni şi nişte nerecunoscători. Acum este pretutindeni cinstită pentru credinţa, iubirea de Hristos şi îmbunătăţita petrecere a locuitorilor ei, a căror veste pentru faptele cele bune a ajuns pînă în Britania, Italia şi pînă la stîlpii lui Iraclie (strîmtoarea Gibraltar).

Apoi, ca să arate că şi din partea de răsărit este aceeaşi bunăvestire, a odrăslit şi pe bunul Vendemian, care a dorit atîta necîştigare, încă din tinereţe, încît n-a agonisit nicidecum aur, argint sau aramă la brîul său, ci umbla cu o haină, fără alt veşmînt şi neîncălţat. Nici traistă nu purta pentru pîine, după stăpîneasca poruncă cea dată către Apostoli. Precum era trupul dezgolit, aşa a golit şi sufletul de toate patimile şi cugetele pămînteşti, că nu gîndea nici la cinste, nici la bogăţia vremelnică; nu gîndea la înălţimea neamului său şi la cinste, nici la banii cei mulţi şi lucrurile cele mişcătoare şi nemişcătoare, ci le-a urît pe toate ca pe nişte gunoaie, şi pe Însuşi Dumnezeu l-a dorit. Apoi dorea de mic să găsească loc liniştit şi netulburat, ca să vorbească cu doritul Hristos, rugîndu-se. Din pricina aceasta, a fugit din patria lui şi s-a dus la Constantinopol, pentru ca să afle un oarecare monah îmbunătăţit, care să-l călugărească.

Căutînd dintr-un loc înalt al cetăţii, a văzut un munte departe de acolo, înalt şi mai presus decît alţii. Şi întrebînd pe cineva cum se numea acel munte, i-au spus că-i zice muntele lui Avxentie, în care era un om sfînt, care pustnicea acolo, deasupra, de mulţi ani. Muntele acela era foarte aspru şi cu vîrf înalt, lipsit de toate cele de mîncare; ci numai pietre şi lemne multe erau acolo. Deci, pentru cele trupeşti era cît se poate de amar şi nefolositor, iar pentru suflet era loc priincios de mîntuire; căci cele obositoare şi amare ale trupului dau sufletului dezmierdare şi îndulcire, precum zice fericitul apostol: *Cînd sîntem neputincioşi cu trupul, atunci cu sufletul sîntem sănătoşi.*

Deci, cît a auzit tînărul că era muntele strîmtorat şi lipsit de orice mîngîiere trupească, s-a bucurat şi s-a veselit că a aflat loc după sufletul lui. Atunci a alergat cu osîrdie către dînsul, precum aleargă către izvor cerbul cel însetat. Ajungînd la Sfîntul Avxentie, a căzut la picioarele lui, rugîndu-se cu lacrimi să-l tundă monah, în taină, ca să nu afle rudele şi să-l împiedice. Marele Avxentie, văzînd nemărginita rîvnă a tînărului, a înţeles dragostea cea fierbinte ce avea către Dumnezeu. Drept aceea, nicidecum nu s-a lenevit, nici s-a îndoit de el, cunoscînd, cu ochiul cel prevăzător, viaţa cea viitoare a tînărului. Mai întîi l-a învăţat destul şi l-a sfătuit, apoi l-a tuns monah. Tînărul atît de mult a sporit în ascultare şi în celelalte fapte bune, încît a dat în fiecare zi rodul său, ca un pom bun care este sădit lîngă apă.

După puţin timp a adormit marele Avxentie, lăsînd pe fericitul Vendemian moştenitor al faptei sale bune şi pildă a pust-niciei, care a zidit singur o chilie foarte mică, mai jos decît chilia bătrînului, în care a stat cinci ani, avînd mintea totdeauna înălţată către cele cereşti, şi mai înainte văzînd în odihnă petrecerea îngerilor, pe care se sîrguia să-i urmeze pe cît putea, cu nevoinţa marii pustnicii.

Dar fiindcă locul acela era foarte vătămător şi strîmtorat, cuviosul se chinuia foarte mult. Era foarte slăbit de asprimea locului şi de multa postire. Drept aceea, văzînd Tatăl cel de obşte şi Stăpînul nostru, Iisus Hristos, pe robul Său într-atîta strîmtorare şi în pustnicie peste măsură, a venit de faţă să-l cerceteze. Arătîndu-se lui, i-a poruncit să se suie la locul fericitului Avxentie, ca să rămîie acolo pînă la sfîrşitul vieţii sale şi să urmeze nevoinţa bătrînului, dar nu mai multă, pentru neputinţa firii sale.

Acestea a poruncit Stăpînul nostru, pentru două pricini: întîi, să nu rămîie locul lui Avxentie nepomenit (nefiind nimeni acolo), şi al doilea, pentru ca să nu se chinuiască mai mult iubitul Său cu strîmtorarea cea de jos, şi să moară devreme. Deci, s-a suit în vîrful muntelui, unde se nevoia, sîrguindu-se în cîntarea de psalmi şi la slujba sa. Dar vicleanul şi urîtorul de bine, diavolul, nesuferind să vadă acest fel de luminător al lumii prea strălucit, ca să lumineze tot pămîntul cu strălucirea şi cu petrecerea sa, cu care a scos pe mulţi de la pieire, a adunat într-o noapte pe toţi slujitorii săi, adică pe ceilalţi diavoli, care s-au prefăcut în

chip de vulturi, îngeri şi corbi. Iar cînd cuviosul se ruga, strigau blestemaţii aceia ca să tulbure liniştea lui şi nu-l lăsau să se roage; însă cu cît ei zgîriau uşile şi pereţii cu unghiile lor, strigînd tare, cu atîta cînta mai tare şi cu mai mare glas, în ciuda lor, încît i-a făcut de au fugit, neputînd să calce în bolduri şi să scrie în mare, după cuvintele Scripturii.

Să lăsăm acum cele despre pustnicia şi petrecerea lui cea mai presus de om şi să spunem ceva şi despre darurile ce avea, de a prooroci cele ce aveau să fie; căci pagubă este celor iubitori de fapte bune, de vor tăcea.

Sfîntul avea vreo cîţiva ucenici şi împreună lucrători şi într-o vreme nu avea pîine nicidecum. Pentru aceea s-a întristat foarte mult, neştiind cum vor călători. De aceea, cîrteau împotriva bătrînului precum altă dată israeltenii au cîrtit împotriva lui Moise, ca nişte nemulţumitori. Bătrînul văzînd pe tineri răbdînd de foame l-a durut inima şi a zis către ucenicul său: "Pogoară-te din munte, să întîmpini pe omul care ne aduce pîini ca să mîncăm spre îndestulare". Atunci fratele, de bucurie, a uitat foamea sa cea mare şi, pogorîndu-se repede, a aflat un om care aducea mai multe pîini. Pe acesta l-a suit la mănăstire şi l-a dus către cuviosul, apoi a scos pîinile şi le-a dus la cei flămînzi, împărţind la toţi şi zicînd: "Luaţi, mîncaţi şi mulţumiţi stăpînului, care ne hrăneşte pe noi nemulţumitorii, ca un suferitor de rele". Iar ei au mîncat şi s-au plecat dascălului.

A doua minune a urmat celei dintîi: "Într-o vreme nu avea untdelemn biserica nicidecum. Pentru aceea, eclesiarhul a lăsat candelele nespălate. Şi întrebîndu-l cuviosul pentru ce nu poartă grijă de slujba sa, să spele vasele, precum se cuvenea, de vreme ce era ziua Sîmbetei, acela a răspuns: "Fiindcă nu este nicidecum unt-delemn, n-a fost trebuinţă să se spele candelele în zadar şi fără de vreme". Atunci îi zise cuviosul: "Tu fă cu sîrguinţă slujba ta şi Domnul ne va dărui cele trebuincioase". Astfel a zis; dar văzînd că acei ce slujeau nu au osîrdia să facă cele poruncite, a ocărît prege-tarea lor şi necredinţa către Stăpînul. Iar ei, în urmă, pregătind candela şi împodobindu-le pe toate cum se cuvenea, au zis atunci către dînsul: "Iată, părinte, focul şi candela gata; dar unde este untdelemnul?" El a răspuns, zicînd: "Domnul nostru ne va trimite şi untdelemn, ca un milostiv." Deci, cu cuvîntul s-a făcut şi lucrul, căci a venit în ceasul acela un om necunoscut, pe care altădată nu l-au mai văzut, cu femeia şi copiii săi, ca să-i binecuvînteze sfîntul şi au adus un dobitoc încărcat cu untdelemn. Binecuvîntîndu-i fericitul şi învăţîndu-i cele spre folosul sufletesc, i-a liberat în pace. Iar pe ucenici i-a învăţat să nu se îngrijească pentru lucrurile cele trebuincioase, ci să aibă totdeauna nădejdea lor spre Dumnezeu.

Dar nu numai darul proorociei îl avea cuviosul, ci şi pe bolnavi îi vindeca în dar şi mai ales pe cei idropici şi pe cei ce erau bolnavi de splină. Pe scurt, a săvîrşit atîtea minuni, încît este cu neputinţă să le descriu pe larg. Din acestea puţine ce am spus, să cunoască fiecare şi pe celelalte. Iar noi să venim la fericita lui mutare, ca să dăm sfîrşit povestirii. Fiindcă pe pămînt era născut ca un om, de aceea era nevoit să-şi dea datoria, după cele pămînteşti, potrivit cuvintelor: *Pămînt eşti şi în pămînt te vei întoarce.* Deci, bolind puţine zile, a sfătuit pe ucenici şi i-au întărit pe temelia credinţei, căci pe lîngă alte fapte bune ale sale, avea şi cuvîntul înţelepciunii, din darul Sfîntului Duh. Învăţîndu-i pe dînşii să aibă dragoste unii cu alţii, şi mai ales milostenie către cei lipsiţi şi scăpătaţi, s-a închis în chilia sa, închizînd fereastra.

Ucenicii lui, care erau atunci mulţi adunaţi, pentru rîvna şi urmarea lui, s-au mirat, căci altă dată n-a mai făcut aşa, să se închidă atîtea zile, ci petrecea cu dînşii, învăţîndu-i dumnezeieştile porunci. Deci, oricare încercau să rupă scîndurile, să vadă ce s-a făcut dascălul lor. Dar ceilalţi nu-i lăsau, crezînd că nu cumva se îndeletniceşte în vreo lucrare sau în rugăciune şi-l vor tulbura". Prelungindu-se vremea mai mult, îl strigau încetişor fiii lui, zicînd: "Pentru ce, părinte, nu ne arăţi luminata ta faţă şi să ne spui, după obicei, cuvinte curgătoare de miere? Nu ştii că prin frumuseţea feţei şi cu podoaba cuvintelor tale, - după David, - ne încingem cu putere şi sîntem legaţi cu părinteasca ta dragoste mai mult decît iedera pe copac? Nu ştii că rămînem întunecaţi cînd nu te vedem pe tine, ochiul nostru cel prea luminos? Deschide-ne uşa milei tale, grăieşte urechilor noastre, întăreşte pe piatră picioarele noastre şi îndreptează paşii iubiţilor tăi".

Acestea şi altele asemenea zicînd, vărsau lacrimi, dar nici-decum nu se auzea glas de la părintele. Aceasta mai mult i-a tulburat şi se tînguiau nemîngîiaţi, temîndu-se că nu cumva s-a sfîrşit. Pentru aceea au fost

siliţi să deschidă fereastra şi, intrînd în peşteră, l-au aflat pe dînsul, - o! minunată vedere -, îngenunchiat şi mort, ca şi cum se ruga.

A făcut patruzeci şi doi de ani în acea peşteră de sus. După ce l-au plîns din destul, au pregătit cele de îngropare şi i-au făcut mormîntul în acelaşi loc, în care a săvîrşit minunatele nevoinţe şi ca o albină a lui Hristos, iubitoare de lucru, a adunat cu sîrguinţă mierea pustniciei. Atunci au venit la îngroparea lui puţini monahi din locurile cele dimprejur, căci era omăt mare pretutindeni, şi mai ales pe vîrfurile munţilor, fiindcă era întîia zi a lunii Februarie. Pentru aceasta nu s-au adunat mulţi la îngroparea lui. Însă cîţi s-au aflat, au săvîrşit cîte se cădeau cu sîrguinţă şi l-au îngropat cu cinste şi cu evlavie precum se cuvenea, întru slava Tatălui, a Fiului, şi a Sfîntului Duh, în veci. Amin.

Martiriul Sfintelor Perpetua şi Felicitas şi al celorlalţi creştini dimpreună cu dînsele (1 februarie)

Actul martiric al sfintelor Perpetua şi Felicitas, care au pătimit pentru Hristos împreună cu alţi patru tineri creştini în timpul împăratului Septimiu Sever, este unul dintre cele mai complete şi preţioase dintre actele martirice pe care ni le-a transmis Antichitatea creştină, în forma lor originală, în limba latină, redactate de un martor ocular - după istorisirea autentică lăsată de Sfînta Perpetua şi după viziunea martirului Saturus, care a pătimit împreună cu ea. Se pare că Tertulian este cel care a construit începutul şi finalul descrierii actului martiric (la începutul anului 203 lua amploare în Cartagina - Africa - mişcarea fanaticilor contra creştinilor, după ce împăratul Septimius Severus dăduse un edict pentru interzicerea prozelitismului creştin).

A fost deci arestată Vibia Perpetua, matroană romană, de 22 de ani, instruită şi bine educată, căci în afară de limba latină vorbea şi scria greceşte, care aparţinea unei familii înstărite, din oraşul Thuburbo Minus - azi Tebourba -, situat la peste 40 de km de Cartagina, căsătorită, avînd un copil mic pe care îl alăpta, avînd tată un păgîn fanatic şi mamă pe jumătate creştină şi doi fraţi, unul catehumen, şi altul, copilandru, care murise din cauza unui cancer al feţei. În momentul arestării era simplă catehumenă, adică nu primise încă botezul creştin.

Odată cu ea au fost arestaţi doi tineri de condiţie liberă, dar modestă, Saturnius şi Secundulus, Felicitas, sclava Sfintei Perpetua, şi slavul Revocatus, toţi catehumeni. Mai tîrziu s-a prezentat de la sine autorităţilor şi Saturus, catehetul lor; deci erau două creştine şi patru creştini. Numele martirelor Perpetua şi Felicitas şi ale martirilor care au pătimit împreună cu ele ni s-au păstrat şi din inscripţia de pe piatra lor funerară, descoperită în 1907 de arheologul francez Delattre, în Basilica majorum, ridicată pe mormintele lor.

Autorităţile municipale din Thuburbo, voind să se descarce de orice răspundere, au trimis cele două tinere femei şi pe cei patru tineri la Cartagina, unde au fost închişi într-o temniţă întunecoasă şi oribilă, probabil lîngă palatul proconsulului, pe coasta colinei Bîrsa. Comunitatea creştină din Cartagina, prin diaconii Tertius şi Pomponius, le-a venit imediat în ajutor, obţinînd pe bani de la conducătorul închisorii o ameliorare a situaţiei creştinilor închişi. Astfel, Perpetua a putut primi pe tatăl ei care, în zadar, a încercat s-o înduplece să se lepede de creştinism, pe mama şi pe fratele ei, copilul pentru a-l alăpta, rudele şi prietenii, încît, putînd alăpta copilul, i s-a părut închisoarea "ca un palat". De la arestare şi pe tot parcursul martiriului, Perpetua este stăpînită de credinţa puternică în Iisus Hristos, Care, cum credea ea, va suferi împreună cu ea şi cu ceilalţi martiri, şi de dorinţa neclintită de a deveni martiră, luptîndu-se în sine cu dragostea de mamă, faţă de copilul pe care îl alăpta şi de părinţii ei, care nu înţelegeau noua credinţă creştină şi nu se bucurau de martiriul ei.

Perpetua şi cei dimpreună cu ea puteau primi în închisoare pe tatăl, mama şi fratele ei, rudele, prietenii şi cunoscuţii.

În prima viziune pe care a avut-o la închisoare, Perpetua s-a luptat cu diavolul, înfăţişat ei sub chipul unui balaur, pe care l-a învins şi a intrat biruitoare în paradis. Acolo a văzut şezînd pe un scaun un bărbat înalt, cu părul alb, în haină de păstor, ce i-a dat împărtăşanie.

După cîteva zile, Perpetua şi cei dimpreună cu ea au fost duşi în forul din Cartagina, spre a fi judecaţi de procuratorul Hilarianus. Cu toţii au refuzat să abjure credinţa creştină, spre marea indignare şi iritare a păgînilor. Perpetua n-a cedat nici rugăminţilor pline de lacrimile tatălui său. La sfîrşitul interogatoriului, procuratorul Hilarianus le-a dat pedeapsa capitală: condamnare la moarte , fiind daţi fiarelor sălbatice în ziua de naştere a cezarului, (Geta, fiul împăratului Septimiu Sever), care corespunde datei de şapte martie anul 203.

În aşteptarea pedepsei, martirii sînt duşi din nou în carceră. Perpetua are acum două noi viziuni. Într-una îi apare fratele ei, Dinocrate, mort de copil, care i s-a arătat acum lîngă un bazin cu apă din care putea bea spre a se răcori, vesel şi vindecat de boală. În altă viziune s-a luptat cu un egiptean urît la înfăţişare, care preînchipuie diavolul, pe care ea l-a biruit, zdrobindu-i capul cu călcîiul.

Catehetul Saturus a avut şi el o viziune. Se făcea că martirii au fost duşi de patru îngeri în paradis, unde au găsit pe alţi martiri: Jocundus, Saturnius, Artaxius, care au fost arşi de vii în prigoană, şi pe Ţuintus, care a murit în închisoare. Au întîlnit pe episcopul Optatus şi pe preotul Aspasius, care erau certaţi între ei şi stăteau despărţiţi şi trişti, iar martirii i-au rugat să se ierte unul pe altul şi să se împace.

Dintre martiri, Secundulus a murit mai înainte în închisoare. Felicitas, sclava Perpetuei, fiind însărcinată, a născut în luna a opta, în condiţii foarte grele, o fetiţă, pe care a luat-o s-o crească o soră creştină. Astfel, a putut să sufere şi ea martiriul împreună cu ceilalţi, căci justiţia romană interzicea ca o femeie însărcinată să fie executată.

În ajunul pătimirii, pe cînd martirii luau ultima cină, numită agapă (masa dragostei), s-au strîns păgînii, curioşi să-i privească. Dar catehetul Saturus i-a mustrat, zicîndu-le: "Nu vă este de ajuns ziua de mîine? Azi prieteni, mîine duşmani! Întipăriţi-vă bine în minte, însă, feţele noastre ca să ne recunoaşteţi în ziua aceea, ziua judecăţii". Auzind acestea, păgînii s-au retras înfricoşaţi, iar mulţi au crezut în Hristos.

A doua zi, martirii, două femei şi trei tineri, au suferit pătimirea pentru Hristos în amfiteatrul din Cartagina, înţesat de lume.

În timpul pătimirii, Saturninus şi Revocatus au fost atacaţi de un leopard şi de un urs, Saturus, de un leopard, iar Perpetua şi Felicitas, de o vacă sălbatică. Un oarecare catehumen, cu numele Rusticus, a încurajat-o continuu pe Perpetua. Saturus, fiind grav rănit de un leopard care-i făcuse o muşcătură mare din care curgea din abundenţă sîngele şi păgînii în delir strigînd: "Mîntuit, spălat; mîntuit, spălat", ca unul care primise botezul sîngelui, a cerut soldatului Pudens să-şi scoată inelul din deget şi, înmuindu-l în sîngele rănii sale, i l-a dat "ca semn (al iubirii) şi ca amintire a sîngelui său". După atacul fiarelor, martirii au fost duşi în mijlocul amfiteatrului, unde li s-au tăiat capetele. Perpetua, văzînd ezitarea gladiatorului, i-a dus singură la gît mîna lui tremurătoare.

Pe mormintele celor cinci martiri, s-a ridicat mai tîrziu în Cartagina o mare basilică, Basilica majorum.

Cuviosul Părintele nostru Petru din Galatia
(1 februarie)

Acesta fiind de şapte ani, şi-a lăsat părinţii şi s-a dus la Ierusalim, apoi în Antiohia. Acolo închizîndu-se într-un mormînt, petrecea viaţă pustnicească, nemîncînd nimic o zi întreagă, iar a doua zi, tîrziu, gusta puţină pîine şi apă. Apoi era făcător de minuni, tămăduind bolile şi izgonind diavolii din oameni. Viaţa şi

minunile lui le descrie fericitul Teodorit, episcopul Chirului, şi pomeneşte despre maica sa. De două ori a tămăduit-o cuviosul Petru: o dată de orbirea ochilor, cînd a sfătuit-o cu înţelepciune să nu se înfrumuseţeze cu podoabele cele din afară, iar a doua oară, de durerile cele grele de după naşterea acestui Teodorit şi acum, fiind aproape să moară, a întors-o de la pragul morţii. După aceea, pe o fecioară oarecare, nevăzut a răpit-o din mîinile voievodului cetăţii, care voia s-o necinstească cu sila, iar pe slujitorul acela l-a orbit. Apoi pe mulţi îndrăciţi i-a izbăvit, cu rugăciunea de duhuri viclene. Ajungînd la adînci bătrîneţe, s-a odihnit cu pace, avînd de la naşterea sa 99 de ani, dintre care şapte a vieţuit lîngă părinţi, iar 92 i-a petrecut în pustiu.

Cuvînt la Întîmpinarea Domnului şi despre jertfa Prea Curatei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu (2 februarie)

După Naşterea Domnului Iisus Hristos, trecînd patruzeci de zile şi împlinindu-se vremea curăţiei celei legiuite, Preacurata şi Preabinecuvîntata Fecioară Maică plecînd din Betleem cu Sfîntul Iosif, logodnicul, şi venind la Ierusalim, în Biserica lui Dumnezeu, purtînd pe Hristos Pruncul cel de patruzeci de zile, au mers să împlinească Legea Domnului şi să se curăţească după naştere, prin aducerea jertfei celei cuviincioase lui Dumnezeu şi prin rugăciunea preotului. Apoi să pună înaintea Domnului pe Pruncul cel întîi născut şi să-L răscumpere cu preţul cel rînduit, precum s-a poruncit lui Moise de către Domnul, în Legea Veche şi cum se scrie despre aceea în legea curăţirii, şi anume: "*Femeia care va zămisli şi va naşte parte bărbătească, necurată va fi şapte zile şi în ziua a opta să se taie pruncul împrejur, iar ea va şedea treizeci şi trei de zile sub acoperămîntul necurăţiei sale; de tot lucrul sfînt să nu se atingă şi în biserică să nu intre, pînă ce se vor sfîrşi cele patruzeci de zile ale curăţiei ei. Şi cînd se vor împlini zilele curăţirii, să aducă un miel de un an, fără de prihană, spre arderea cea de tot şi un pui de porumbel sau de turturea, pentru păcat; iar de nu va fi bogată ca să aducă miel, atunci să aducă două turturele sau doi pui de porumbel, unul spre arderea cea de tot şi altul pentru păcat; apoi se va ruga pentru dînsa preotul şi se va curăţi*".

Despre punerea înaintea Domnului a celui dintîi născut, astfel este scris: "*Sfinţeşte-Mi pe tot cel dintîi născut (parte bărbătească), care deschide pîntecele*". Şi iarăşi: "*Pe cel întîi născut al fiilor tăi să Mi-l dai Mie*". Aceasta se urma pentru facerea de bine cea mare a lui Dumnezeu, încă din Egipt, cînd s-au cruţat cei întîi născuţi ai lui Israil. Pentru aceasta, israilitenii aduceau pe pruncii lor cei întîi născuţi în biserică, dîndu-i dajdie lui Dumnezeu, ca pe o datorie stabilită prin lege. Şi iarăşi de la Dumnezeu îi răscumpăra pe aceia cu preţ, care se numea argintul răscumpărării, şi acela se da leviţilor care slujeau în Biserica Domnului, precum este scris despre aceasta în cartea a patra a lui Moisi. Preţul hotărît al răscumpărării era cinci sicli, iar fiecare siclu sfînt preţuia cam vreo trei lei.

Deci, acea lege a Domnului împlinind-o Maica lui Dumnezeu, a venit acum în biserică, cu Dătătorul Legii. A venit să se curăţească deşi nu-i trebuia curăţire, fiind neîntinată şi Preacurată. Pentru că aceea care a zămislit fără bărbat şi a născut fără dureri şi fără vătămarea curăţiei sale celei feciorești, aceea n-a avut nici un fel de necurăţie obişnuită femeilor celor ce nasc. Pentru că ceea ce a născut pe Izvorul curăţiei, cum putea să se afle sub necurăţie? Din ea S-a născut Hristos, ca un rod din pom; iar pomul nu se vatămă, nici se întinează după înflorirea rodului său.

Nevătămată şi curată a rămas Fecioara după naşterea lui Hristos, adică a rodului celui binecuvîntat. Prin ea a trecut Hristos precum raza soarelui trece prin sticlă sau prin cristal. Precum nu se sfarmă nici întinează raza care trece prin sticlă şi prin cristal, ci mai curat îl străluceşte, tot aşa şi Soarele dreptăţii, Hristos, n-a vătămat fecioria Preacuratei Maicii Sale, nici cu durerile cele obişnuite femeilor n-a întinat uşa naşterii celei fireşti, cea cu curăţia pecetluită şi cu fecioria păzită, trecînd mai presus de fire; ci mai ales i-a îndoit curăţia ei, sfinţind-o prin trecerea Sa şi luminînd-o cu dumnezeiasca lumină a harului.

Nu era nevoie de curăţire a aceleia care a născut fără strică-ciune pe Dumnezeu Cuvîntul. Dar ea, ca să nu se arate potrivnică Legii, ci mai ales să fie ascultătoare, a venit să se curăţească, ea cea cu totul curată şi fără prihană. Pe lîngă aceasta fiind şi smerită, nu se mîndrea întru curăţia Sa, ci, ca şi cum ar fi fost necurată, a venit înaintea uşii bisericii Domnului, ca să stea şi să ceară curăţenie, neîngreţoşîndu-se de cei necuraţi şi păcătoşi. Apoi a adus jertfă, nu ca cei bogaţi, care aduceau un miel de un an fără prihană, ci ca acei săraci, care aduceau două turturele sau doi porumbei, arătînd în toate smerenie şi iubind sărăcia, iar de mîndria bogaţilor fugind. Din aurul cel adus de împăraţi puţin a luat şi acela l-a împărţit la săraci şi la scăpătaţi, păstrînd foarte puţin pe calea spre Egipt. Deci, cumpărînd păsările cele zise după Lege, le-a adus jertfă şi cu acelea a adus şi pe Pruncul său cel întîi născut, cum se spune: "Au adus părinţii pe Pruncul Iisus, în Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în legea Domnului, că toată partea bărbătească, ce deschide pîntecele, sfînt Domnului se va chema. Deci, ţiindu-L în mîinile Sale, şi-a plecat genunchii şi cu cinste-L înălţa lui Dumnezeu, zicînd:

"Iată, o! Preaveşnice Părinte, Acesta este Fiul Tău, pe Care L-ai trimis ca să se întrupeze din mine, pentru mîntuirea neamului omenesc. Iată, pe Care Tu L-ai născut mai înainte de veci, fără maică; iar eu, prin a Ta bunăvoire, în anii cei mai de pe urmă, L-am născut fără de bărbat. Iată rodul pîntecelui meu cel întîi născut, Care prin Duhul Tău cel Sfînt în mine S-a zămislit şi negrăit din mine a ieşit, precum Tu Însuţi ştii. Iată Fiul meu întîi născut - şi Care este al Tău mai întîi - cu Tine de o fiinţă şi fără de început, pentru că de la Tine S-a pogorît, nedepărtîndu-Se însă de dumnezeirea Ta. Primeşte pe Cel întîi născut, cu Care ai făcut toate. Primeşte pe cuvîntul Tău cel din mine întrupat, prin Care ai întărit cerurile, ai întemeiat pămîntul şi ai adunat apele. Primeşte pe Fiul Tău cel din mine, pe Care Îl aduc Ţie, ca pentru El şi pentru Mine să rînduieşti precum Îţi este plăcut şi pentru ca cu trupul şi cu sîngele Acestuia, cel din mine luat, să se răscumpere neamul omenesc".

Unele ca acestea zicînd, a pus pe iubitul ei Fiu în mîinile arhiereului, slujitorul lui Dumnezeu, ca în mîinile lui Dumnezeu. Şi, după Legea dumnezeiască L-a răscumpărat pe El, cu preţul cel hotărît, adică cu cinci sicli, care era înainte închipuire a celor cinci răni mari ale lui Hristos, pe Care le-a primit pe cruce, prin care toată lumea s-a răscumpărat de blestemul Legii şi de robia vrăjmaşului.

Se mai povesteşte încă, de Sfinţii Părinţi, că Sfîntul prooroc Zaharia, tatăl Mergătorului înainte, a aşezat pe Preacurata Fecioară, care a intrat cu Pruncul pentru curăţire în biserică, nu în locul celor ce se curăţau, ci în locul fecioarelor, în care femeile care aveau bărbaţi nu se cădea să stea. Văzînd cărturarii şi fariseii aceasta, au început a cîrti, iar Zaharia a stat împotriva lor, încredinţîndu-i că acea maică şi după naştere e fecioară curată. Iar ei necrezînd, sfîntul le spunea că firea omenească, cu toată făptura, este slujitoare Ziditorului său, şi în mîinile Lui cele atotputernice este, ca după a sa voie să rînduiască toate, adică să facă astfel ca fecioara să nască şi după naştere să rămîie iarăşi fecioară. "Deci pentru aceasta nu am deosebit pe această Maică de la locul fecioarelor, de vreme ce este fecioară cu adevărat".

În aceeaşi vreme cînd părinţii au suit pe pruncul Iisus, ca să facă după obiceiul legii pentru dînsul, în biserică a venit, purtîndu-se de Duhul lui Dumnezeu, Sfîntul Simeon, bătrînul, om drept şi credincios, aşteptînd mîngîierea lui Israil, care era să fie prin venirea lui Mesia, pentru că ştia că acum se apropie Mesia cel aşteptat, de vreme ce sceptrul lui Iuda trecuse la Irod, după proorocia strămoşului Iacov patriarhul, care mai înainte a zis: "*Nu va lipsi domn din Iuda, pînă ce va veni aşteptarea neamurilor, Hristos Domnul*". Asemenrea şi cele şaptezeci de săptămîni de cîte şapte ani ale lui Daniil, acum se sfîrşiseră, după care se socotise că va fi venirea lui Mesia. Pe lîngă aceasta, lui Simeon era făgăduit de la Duhul Sfînt să nu vadă moartea mai înainte de a-L vedea pe Hristos Domnul.

Acela, privind spre Fecioara cea Preacurată şi spre Pruncul cel ţinut de ea, a văzut darul lui Dumnezeu, înconjurînd pe Maica şi Pruncul ei şi cunoscînd, cu duhul, că Acela este Mesia cel aşteptat, s-a apropiat cu sîrguinţă şi, primind în mîini cu bucurie negrăită şi cu frică cucernică, cel albit ca o lebădă de cărunteţe a dat mare mulţumire lui Dumnezeu, înaintea sfîrşitului său, cu veselie cîntînd şi zicînd: "*Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne, după Cuvîntul Tău, în pace.* Eu n-am avut linişte în gîndurile mele, în toate zilele aşteptîndu-Te şi în toate zilele îngrijindu-mă, cînd vei veni. Acum, văzîndu-Te, pace am cîştigat şi de grijă scăpînd, mă duc din cele de aici, veste de bucurie ducînd părinţilor mei pentru că voi spune despre

venirea Ta în lume, strămoşului Adam, lui Avraam, lui Moise, lui David, lui Isaia şi celorlalţi sfinţi părinţi şi prooroci.

Apoi voi umple de negrăită bucurie pe cei ce sînt mîhniţi acum şi către care degrabă mă slobozeşte, ca degrabă şi ei, lepădînd mîhnirea, să se veselească de Tine, izbăvitorul lor. Slobozeşte-mă pe mine, robul Tău, ca să mă odihnesc, după ostenelile cele de mulţi ani, în sînul lui Avraam; căci acum au văzut ochii mei mîntuirea Ta cea pregătită tuturor popoarelor. Ochii mei au văzut lumina cea pregătită pentru izgonirea întunericului, spre luminarea neamurilor, spre descoperirea tainelor dumnezeieşti cele neştiute, lumina care ai răsărit spre slava poporului Tău Israil, şi pe care, prin proorocul Isaia, ai făgăduit-o, zicînd: "*Am dat în Sion mîntuire lui Israil, spre preamărire*". Auzind Iosif şi Preacurata Fecioară unele ca acestea despre Prunc, de la sfîntul şi dreptul bătrîn, se mirau de cele grăite pentru El, pentru că vedeau pe Simeon grăind către Prunc ca spre un om bătrîn. Apoi, se ruga nu ca unui om, ci ca unui Dumnezeu Care are puterea vieţii şi a morţii şi Care putea să-l slobozească îndată pe bătrîn spre altă viaţă sau să-l ţie încă în cea de aici.

Deci, i-a binecuvîntat Simeon, lăudînd şi mărind pe Maica cea Preanevinovată, care a născut pe Omul Dumnezeu şi, fericind pe Sfîntul Iosif, părutul tată, care s-a învrednicit a fi slujitor unei Taine ca aceasta. Apoi a zis către Maria, Maica Lui, iar nu către Iosif, pentru că vedea cu prooroceşti ochi pe Maica cea fără de bărbat: "Iată, Acesta este spre căderea şi scularea multora în Israil", adică spre căderea celor care nu vor voi să creadă cuvintele Lui, iar spre scularea celor ce vor primi cu dragoste sfînta Lui propovăduire; spre căderea cărturarilor şi a fariseilor, pe care i-a orbit răutatea lor, iar spre scularea pescarilor celor simpli şi neştiutori. Pentru că va alege pe cei neînţelepţi, ca să ruşineze pe cei înţelepţi ai veacului acestuia. Apoi va fi spre căderea sinagogii evreeşti a Legii celei Vechi şi spre ridicarea Bisericii lui Dumnezeu, prin darul cel nou şi spre semnul Căruia se va zice împotrivă. Căci multă grăire împotrivă va fi pentru Dînsul între popoare; unii vor zice că este bun, iar alţii nu, ci că înşeală poporul. Şi-L va pune pe El, după cuvîntul proorocului Ieremia, ca pe o ţintă spre săgetare, spînzurîndu-L pe lemnul Crucii şi rănindu-L cu piroanele ca cu săgeţile şi cu suliţa. În acea vreme, ţie, o! Maică fără de bărbat, prin suflet îţi va trece sabia şi vei suferi dureri în inimă, cînd vei vedea pe Fiul tău pironit pe cruce, pe care l-ai născut în lumea aceasta fără de dureri. Pe Acela îl vei petrece din lumea aceasta cu multe dureri şi cu mare tînguire".

Atunci era acolo şi Ana proorociţa, fiica lui Fanuil, din seminţia lui Aşer, care îmbătrînise în văduvie foarte mult, ca la optzeci şi patru de ani şi care numai şapte ani vieţuise cu bărbatul său din fecioria ei. Rămînînd văduvă, tot restul vieţii ei l-a petrecut cu dumnezeiască plăcere, nedepărtîndu-se de biserică, ci cu postul şi cu rugăciunile slujind lui Dumnezeu ziua şi noaptea. Aceea, apropiindu-se într-acel ceas, multe proorociri spunea despre Pruncul cel adus în Biserica Domnului, tuturor celor ce aşteptau izbăvirea în Ierusalim (Luca 2,36-38).

Auzind şi văzînd aceasta, fariseii şi cărturarii cîrteau în inimile lor, mîniindu-se cu zavistie asupra lui Zaharia, ca asupra unui călcător de lege, căci chiar în locul fecioarelor pusese pe Maica ce venise pentru curăţire. Iar asupra lui Simeon şi a Anei se mîniau, căci au dat aceste mărturii despre Prunc. Şi nu le-au tăcut acestea, nici chiar în faţa lui Irod împăratul, ci le-au spus pe toate cele făcute şi grăite în biserică. Pentru aceasta, îndată a fost căutat spre ucidere pe dumnezeiescul Prunc, Hristos Domnul, dar nu L-au aflat pentru că, prin dumnezeiască poruncă dată prin înger lui Iosif în vis, a fost dus în Egipt.

Atunci Sfîntul Iosif cu Preacurata Născătoare de Dumnezeu, sfîrşind în biserică toate, după Legea Domnului, nu s-au întors în Betleem, ci în Galileea, în cetatea Nazaret, iar de acolo au pornit în Egipt. Iar Pruncul creştea şi se întărea cu duhul, umplîndu-se de înţelepciune şi harul lui Dumnezeu era peste Dînsul (Luca 2,40).

Prăznuirea Întîmpinării Domnului s-a aşezat în vremea împărăţiei lui Iustinian, căci mai înainte de aceea, deşi se făcea în Biserică pomenire despre Întîmpinarea Domnului, nu era prăznuită ca sărbătoare. Iustinian, dreptcredinciosul împărat, a poruncit să se cinstească ca un praznic dumnezeiesc al Născătoarei de Dumnezeu, precum sînt şi alte praznice mari. Şi aceasta, pentru aceste pricini:

Pe vremea împărăţiei lui a fost molimă mare de moarte în Bizanţ şi în părţile de primprejur, trei luni, începînd din zilele cele de pe urmă ale lui Octombrie, murind la început cîte cinci mii de oameni în fiecare zi, apoi cîte zece mii. Multe trupuri de ale oamenilor bogaţi şi cinstiţi erau neîngropate, pentru că murind slugile şi robii tuturor nu avea cine să îngroape pe stăpînii lor. Iar în Antiohia era îndoită pedeapsa lui Dumnezeu, căci la rana cea de moarte s-a adăugat, pentru păcatele omeneşti, şi un înfricoşat cutremur de pămînt, încît toate casele cele mari, zidirile cele înalte şi bisericile au căzut şi mulţime de popor căzînd sub ziduri a pierit. Între aceştia era şi Eufrasie, episcopul Antiohiei, căci, căzînd pe dînsul biserica, a murit. Încă şi Pompeiopol, cetatea Misiei, s-a risipit de cutremur, iar jumătate din ea a fost înghiţită de pămînt cu toţi locuitorii ei. În acea înfricoşată moarte şi pierzare i s-a descoperit unuia, din cei plăcuţi lui Dumnezeu, să se prăznuiască Întîmpinarea Domnului şi a Născătoarei de Dumnezeu.

Venind ziua Întîmpinării Domnului, la februarie, în ziua a doua, cînd a început să se prăznuiască cu priveghere de toată noaptea şi cu ieşire cu crucile, în acea zi s-a ridicat molima cea de moarte cu desăvîrşire şi cutremurul pămîntului s-a alinat, prin milostivirea lui Dumnezeu şi cu rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, căreia, împreună cu Cel ce S-a născut dintr-însa, Hristos, Dumnezeu, să-i fie cinste, slavă, închinăciune şi mulţumire în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului şi Dreptului Simeon, Primitorul de Dumnezeu (3 februarie)

Simeon, bătrînul, după mărturia Sfintei Evanghelii, era un om drept şi credincios, aşteptînd mîngîierea lui Israil, iar Duhul Sfînt era peste dînsul. Aceluia i s-a făcut ştire de la Dumnezeu despre venirea ce degrabă era să fie în lume, a adevăratului Mesia. Şi i s-a făcut ştire, precum povestesc istoricii cei vechi, astfel:

Cînd, după porunca lui Ptolomeu, regele Egiptului, se tălmăcea Legea lui Moise şi toate proorociile din limba evreiască în cea elinească, pentru care lucru erau aleşi oameni înţelepţi din Israil, şaptezeci la număr. Între aceştia era şi Sfîntul Simeon, ca un înţelept şi iscusit întru dumnezeiasca Scriptură. Atunci el, tălmăcind, scria cuvintele lui Isaiia proorocul şi, ajungînd la cuvintele: *Iată fecioara în pîntece va zămisli şi va naşte fiu,* s-a îndoit, zicînd că nu este cu putinţă ca o fecioară, neştiind de bărbat, să poată naşte şi, luînd cuţitul, a voit să radă cuvintele acelea. Dar îngerul Domnului i s-a arătat şi i-a ţinut mîna, zicînd: "Nu fi necredincios faţă de cele scrise, şi a căror împlinire singur o vei vedea. Pentru că nu vei gusta moartea pînă ce nu vei vedea pe Cel ce se va naşte din Curata Fecioară, Hristos Domnul".

Deci el, crezînd cuvintele îngereşti şi prooroceşti, aştepta cu dor venirea lui Hristos în lume. Şi era drept cu viaţa şi fără prihană, ferindu-se de tot răul, şezînd lîngă biserică şi rugîndu-se lui Dumnezeu să miluiască lumea Sa şi să izbăvească pe oameni de diavolul cel viclean.

Născîndu-se Domnul nostru Iisus Hristos şi împlinindu-se patruzeci de zile, iar după obiceiul legii fiind adus în biserică de mîinile Preacuratei Sale Maici, atunci şi Sfîntul Simeon îndemnat de Duhul a venit în biserică şi, căutînd spre Pruncul cel mai înainte de veci cum şi la Fecioara cea fără de prihană care Îl născuse, L-a cunoscut că Acela este Mesia cel făgăduit şi că aceea este Fecioara prin care avea să se împlinească proorocia Isaia. De aceea, i s-a închinat, văzînd-o înconjurată de lumină cerească şi fiind strălucită cu dumnezeieştile raze.

Deci, cu frică şi cu bucurie apropiindu-se de dînsa, a luat în mîinile sale pe Domnul şi a zis: *Acum slobozeşte pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta*. El a proorocit despre patima lui Hristos şi despre răstignirea Lui, spunînd că va trece prin sufletul Născătoarei de Dumnezeu sabia mîhnirii şi a necazului, cînd va vedea pe Fiul său răstignit pe Cruce. Şi aşa, mulţumind lui Dumnezeu, s-a mutat cu pace la adînci bătrîneţi, pentru că se scrie despre dînsul că a trăit 360 de ani - Dumnezeu astfel lungindu-i viaţa - ca să ajungă vremea cea din toţi vecii dorită, în care Fiul cel fără de ani S-a născut din Sfînta Fecioară, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Despre acest Sfînt Simeon, care a primit în mîinile sale pe pruncul Iisus, cel dus în biserică şi care a binecuvîntat pe Născătoarea de Dumnezeu, Maria şi pe Iosif, mulţi înţeleg că a fost preot, precum era preot şi Zaharia, cel ce a primit mai înainte pe Maria, fiind dusă atunci pruncă în biserică şi care avea să fie maica lui Iisus. Între cei ce înţeleg astfel, este Sfîntul Atanasie cel Mare, în cartea sa "Despre aceeaşi fire a Tatălui şi a Fiului", apoi Sfîntul Chiril din Ierusalim, în "Cuvîntul de la Întîmpinarea Domnului", şi Sfîntul Epifanie, în "Învăţătura despre părinţii Legii Vechi şi ceilalţi". Dar de vreme ce sînt unii care nu se unesc - căci nu se pomeneşte despre aceasta în Evanghelie -, de aceea nu s-a scris nici în cuvîntul acesta.

În această zi se mai face şi pomenirea Sfintei Ana, proorociţa, de care se pomeneşte în Evanghelie, şi care cu Sfîntul Simeon primitorul de Dumnezeu întîmpinînd pe Domnul nostru Iisus Hristos în biserică, grăia despre Dînsul tuturor celor ce aşteptau izbăvirea în Ierusalim, cum că Acela este Mesia cel aşteptat. Totdeauna se face şi pomenirea Sfîntului prooroc Azaria, de care se scrie în cartea a doua, Paralipomena, capitolul al 15-lea. Apoi a Sfinţilor mucenici Adrian şi Euvul, care au pătimit pentru Hristos în Cezareea, de la Firmilian ighemonul. Şi a Sfinţilor mucenici Papia, Diodor şi Claudian, care s-au chinuit pentru Hristos în vremea lui Deciu, împăratul, de către Paulin, boierul Pamfiliei. Cum şi a Sfîntului mucenic Vlasie cel din Cezareia Capadociei, care era păstor şi fiind muncit nu s-a lepădat de Hristos, ci pe mulţi i-a adus la credinţă, iar pe ighemon l-a omorît. Apoi, rugîndu-se lui Dumnezeu, şi-a dat duhul în mîinile Lui şi era văzută o porumbiţă, în chipul luminii, zburînd deasupra trupului lui. Toiagul lui păstoresc, înfigîndu-l în pămînt, a odrăslit şi a crescut copac mare, care acoperea cu ramurile sale altarul bisericii, zidită peste moaştele lui.

Sfinţii Mucenici Adrian şi Evul
(3 februarie)

Aceşti sfinţi erau din cetatea Vanea; şi fiindcă aveau dragoste către mărturisitorii şi mucenicii lui Hristos, s-a dus la Cezareea, unde mulţi pătimeau pentru Hristos. Aflîndu-se acolo că erau creştini, au fost duşi la ighemonul Firmilian, şi mărturisind în faţa tuturor pe Hristos, îndată au fost supuşi la chinuri mari. Dar fiindcă stăteau tari în mărturisirea lui Hristos, ighemonul s-a mîniat foarte, şi i-a dat spre mîncare fiarelor. Mai întîi fericitul Adrian a fost aruncat înaintea unui leu şi, luptîndu-se cu el, şi cu harul lui Dumnezeu rămînînd nevătămat, i s-a tăiat capul. Apoi Sfîntul Evul a fost aruncat şi el înaintea aceluiaşi leu. Dar fiindcă a biruit pe leu şi a rămas nevătămat, i s-a tăiat capul. Şi aşa au luat amîndoi cununa muceniciei cea nevestejită.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Isidor Pelusiotul
(4 februarie)

Cuviosul Isidor era egiptean, fiu de părinţi de neam bun şi iubitori de Dumnezeu, fiind şi rudă cu Teofil, arhiepiscopul Alexandriei şi cu Sfîntul Chiril, care a luat scaunul după Teofil. El, învăţînd filozofia din afară şi dumnezeiasca înţelepciune, a lăsat slava lumii acesteia, bogăţia, strălucirea numelui şi, pe toate socotindu-le gunoaie, s-a dus la muntele Pelusiului. Acolo, primind viaţa monahicească, bine s-a nevoit în vremea împărăţiei lui Teodosie cel Mic. El a fost bărbat desăvîrşit în bunătăţi, preot şi egumen, cu viaţa şi cu înţelepciunea slăvit şi cinstit de toţi. Despre el vorbeşte Evagrie, istoricul bisericesc, cînd zice: "Împărăţind Teodosie, Isidor Pelusiotul era în mare cinste, de a cărui slavă ieşită din lucrurile şi cuvintele lui se auzise departe şi era lăudat de gurile tuturor. Acesta şi-a obosit trupul cu ostenelile atît de mult, încît vedeau toţi că are viaţă îngerească. Trăind în chipul vieţii monahiceşti şi al gîndirii de Dumnezeu, era totdeauna şi înaintea tuturor pildă, spre a fi urmat; el a scris multe cuvinte foarte folositoare".

Mai mărturiseşte încă despre viaţa lui cea îmbunătăţită şi Nichifor, istoricul, zicînd astfel: "Dumnezeiescul Isidor din tinereţe a avut atît de multe sudori în ostenelile mănăstireşti şi atît de mult şi-a

omorît trupul, iar sufletul şi l-a înfierbîntat cu tăinuite şi înalte învăţături, încît de toţi se vedea că petrece o viaţă cu adevărat creştinească. Apoi era un stîlp viu şi însufleţit al rînduielilor monahiceşti şi al dumnezeieştii vedenii şi ca un exemplu viu al urmării şi al învăţăturii duhovniceşti. Multe lucrări, pline de mult folos sînt scrise de dînsul, dar mai ales epistolele lui către diferite persoane - pline de dumnezeiescul har şi de omeneasca înţelepciune, aproape zece mii -, în care tălmăceşte toată dumnezeiasca Scriptură şi îndreaptă obiceiurile tuturor oamenilor.

Din nişte asemenea mărturii se vede cum era plăcut lui Dumnezeu Cuviosul Isidor, măcar că nu s-a găsit scrisă viaţa lui cu de-amănuntul. Însă este destul că din cuvintele cele scurte se cunoaşte sfinţenia cea mare şi înţelepciunea lui, căci tuturor le era chip de viaţă îmbunătăţită şi a umplut toată lumea de scrisorile sale cele de Dumnezeu înţelepţite. El a fost mare sprijinitor al Sfîntului Ioan Gură de Aur, cel izgonit cu nedreptate de pe scaun, şi a scris mult către Teofil, arhiepiscopul Alexandriei, şi către Arcadie, împăratul, sfătuindu-l ca să înceteze scornirea cea rea. Dar, deşi n-a reuşit, totuşi a mustrat răutatea şi nedreptatea acelora.

După moartea lui Ioan Gură de Aur, a îndemnat prin scrisorile sale pe Sfîntul Chiril Alexandrinul - care a urmat după Teofil -, să scrie numele lui Ioan în tabla bisericească, ca a unui sfînt mărturisitor, care a pătimit pentru adevăr multe răutăţi de la oamenii cei răi. A scris şi lui Teodosie, împăratul, învăţîndu-l să se îngrijească de pacea bisericească, şi l-a îndemnat pe acela să adune în Efes al treilea sinod ecumenic contra rău-credincioşilor eretici. Era mare rîvnitor pentru dreapta credinţă şi puternic luptător împotriva ereticilor, fiind gata a pătimi şi a muri pentru credinţa cea dreaptă.

Aceasta este arătat din cuvintele lui, căci scriind către un Terasie, hulitorul, zice: "Te întreb pe tine, cel ce ne ocărăşti pe noi şi te arăţi aspru judecător: de te-ar pune împăratul asupra cetăţii, ca să o păzeşti, iar tu ai vedea zidul surpîndu-se şi sfărîmîndu-se, ca să se facă lesnicioasă intrarea vrăjmaşilor în cetate, au doară n-ai sta împotrivă cu toate uneltele şi armele, oprind spargerea zidului şi nelăsînd intrarea vrăjmaşilor? Aceasta ai face ca şi cetatea şi pe tine însuţi să te poţi apăra de vrăjmaşi, iar a ta credinţă şi osîrdnică supunere să o arăţi către împăratul. Dar nouă, pe care Dumnezeu ne-a pus dascăli Sfintei Sale Biserici, nu ni se cade să stăm cu tărie împotriva lui Arie, care, nu numai că a ridicat război asupra drept-credincioasei turme a lui Hristos, ci şi pe mulţi i-a pierdut? Eu pentru această pricină nu ţin seamă de nici o primejdie, ci mai bine doresc aceasta, ca adică toate primejdiile să le pătimesc pentru dreapta credinţă".

Din aceste cuvinte ale sfîntului se vede rîvna lui pentru dreapta credinţă, dar şi celelalte fapte bune ale lui le cunoaşte fiecare, din scrisorile sale. Fecioria, al cărei păzitor era, o laudă mai mult decît pe multe alte fapte bune, numind-o împărătească, pe care toate rînduielile sînt datoare a o cinsti. Însă nu defaimă nici însoţirea cea legiuită, pentru că zice în epistola sa către Antonie Scolasticul: "Se cuvine a asemăna cu soarele pe cei ce-şi păzesc fecioria, iar cu luna pe cei ce vieţuiesc în văduvia cea neprihănită, iar cu stelele pe cei ce locuiesc în însoţire cinstită".

În aceasta urmează Sfîntului Apostol Pavel, care zice: "Alta este slava soarelui, alta este slava lunii şi alta slava stelelor". Apoi sfătuieşte cuviosul şi pe iubitorii de înţelepciunea cea dinafară ca mai mult să se deprindă în viaţa cea îmbunătăţită, decît la frumoasa grăire. Pentru că zice într-o scrisoare către Patrim, monahul: "Cu bună minte, precum aud despre tine, şi cu darul firii eşti împodobit, încît cu sîrguinţă te nevoieşti la învăţătura retoricească, ca adică să grăieşti frumos; însă calea vieţii duhovniceşti, prin faptele cele bune mai mult să o urmezi, decît prin frumoasa grăire. Drept aceea, dacă doreşti să cîştigi răsplătirile cele fără de moarte, de frumoasă grăire îngrijeşte-te puţin iar a face fapte bune, sileşte-te cu osîrdie".

Asemenea şi către Apolonie, episcopul, scrie: "De vreme ce nu se cuvine a atrage, cu sila, pe cei care sînt astfel născuţi încît să aibă voia slobodă cum şi pe cei ce se împotrivesc dreptei credinţe, pentru aceea, îngrijeşte, ca prin sfat bun, prin viaţa ta şi prin bunele obiceiuri, să luminezi pe cei ce sînt în întuneric".

Acest sfînt mai învaţă că omul cel îmbunătăţit se cade să nu se mîndrească pentru lucrurile sale cele bune, ci cele smerite să le socotească pentru sineşi. "Cel ce lucrează faptele bune are cunună luminată, iar cela ce săvîrşeşte multe fapte bune, însă i se pare că puţin bine a făcut, acela, prin acea smerită părere despre

sine, mai luminoasă cunună va avea. Dar mai drept să zic: De este în cineva gînd smerit, faptele bune ale aceluia se fac mai luminoase, iar de nu este cu gîndul smerit, apoi şi faptele bune cele luminoase, se întunecă şi cele mari se micşorează. Drept aceea, de voieşte cineva să-şi arate faptele sale bune, să nu le socotească mari, căci atunci mari se vor afla". Astfel Cuviosul Isidor, învăţîndu-i pe mulţi, singur mai întîi era desăvîrşit pentru cele ce le învăţa, urmînd Domnului Celui ce a început mai întîi a face; apoi pentru lucrurile sale cele bune nu se mîndrea, ci smerit cugeta. Iar gîndul smerit a însoţit curăţia ca o pereche de boi mult ostenitori, care trăgeau jugul cel bun al lui Hristos.

Întreaga lui înţelepciune însă este arătată în epistola lui către Paladie, episcopul Elinopoliei, prin care cu îndestulare îl învaţă să se ferească de vorba cu partea femeiască, pentru că zice Scriptura: *Vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune*. Apoi vorba cu femeile, chiar şi bună de ar fi, este însă puternică a strica pe omul cel dinăuntru în taină, prin gînduri necurate, deşi fiind curat trupul, însă pe suflet îl face necurat. Pentru aceea, Cuviosul Isidor, sfătuindu-l pe episcopul acela, care adeseori vorbea cele de folos cu partea femeiască şi care se lăuda că nu simte patimă, îi zicea: "De vorbele femeieşti fugi pe cît poţi, bunule bărbat. Căci celor ce au treapta preoţiei, mai sfinţi şi mai curaţi se cade să fie decît acei care s-au dus în munţi şi în pustie. Pentru că aceştia au grijă de sine şi de popor, iar acei care s-au dus în pustie au grijă numai de ei. Acestora, care sînt puşi la asemenea înălţime a vredniciei preoţeşti toţi le cearcă şi le privesc viaţa, iar cei ce şed prin peşteri, aceia pe ale lor răni le tămăduiesc sau singuri lor îşi împletesc cununi.

De vei merge la femei pentru vreo slujbă, să ai ochii plecaţi în jos şi pe acelea, la care ai mers, să le înveţi să privească cu curăţie deplină. După ce vei grăi cuvinte puţine, care pot să le întărească şi să le lumineze sufletele, îndată fugi, ca nu cumva vorba cea lungă să înmoaie a ta putere şi să o slăbească. Iar de vei voi să fii cinstit, căci aşa se cade, mai ales duhovnicescului bărbat, apoi să nu ai cu dînsele prietenie nicidecum şi atunci vei fi cinstit, pentru că firea femeiască se face nesuferită spre cel ce o momeşte, iar spre cei ce o defăimează, ea mai cu multă libertate îşi arată firea.

Unii zic că de vorbeşti cu dînsele nu primeşti nici o vătămare. Eu însă zic, ca toţi să se încredinţeze de acestea, că şi pietrele se sparg de picăturile de ploaie care pică totdeauna pe ele. Ia aminte la ceea ce grăiesc: că ce este mai tare decît piatra şi ce este mai moale decît apa şi, mai ales, decît picăturile de apă? Deci, dacă firea se micşorează de acel lucru, apoi cum nu va fi biruită şi răsturnată voia omenească care uşor este mişcată?"

Astfel sfătuind Cuviosul Isidor pe episcopul Paladie, ne povăţuieşte şi pe noi toţi la viaţa cea cu întreagă înţelepciune, ca să ne păzim, nu numai trupul de căderea în păcat, dar şi sufletul să-l păzim, să-l ferim întreg de gîndurile ce-l strică.

Multe fapte bune învăţă cuviosul pe toţi, prin scrieri şi prin vorbire. Apoi, ajungînd la adînci bătrîneţe şi plăcînd lui Dumnezeu desăvîrşit, s-a sfîrşit cu pace.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Nicolae Mărturisitorul, egumenul studiţilor (4 februarie)

Cuviosul părintele nostru Nicolae s-a născut în insula Creta, în satul ce se numea Chidonia, din care era şi Sfîntul mucenic Vasilid, unul din cei zece mucenici care au pătimit în Creta. Părinţii acestui fericit Nicolae fiind creştini, l-au dat din tinereţe să înveţe Sfintele Scripturi şi, la zece ani, obişnuindu-se cu dumnezeieştile cărţi, l-au trimis în Constantinopol la unchiul său, fericitul Teofan, monahul, care petrecea în mănăstirea Studiţilor. Acesta, primind pe nepotul său cu dragoste, l-a dus la Cuviosul Teodor, egumenul studiţilor. Dar fericitul Teodor, văzînd mai înainte cu duhul că copilul acela avea să fie vas de bună trebuinţă al lui Dumnezeu, l-a binecuvîntat şi i-a poruncit să petreacă cu alţi copii la un loc deosebit, ce era afară din mănăstire, fiind rînduit pentru învăţătura copiilor. După aceasta, egumenul, văzînd pe fericitul Nicolae priceput şi bun la obiceiuri, blînd şi smerit, avînd vîrsta potrivită, l-a dus înăuntru, în

mănăstire, şi l-a tuns în chipul monahicesc. Apoi după cîţiva ani l-a silit să primească şi preoţia, pentru viaţa lui cea îmbunătăţită.

Petrecînd fericitul Nicolae în mănăstirea aceea cu plăcere de Dumnezeu, a venit la dînsul un frate al lui, după trup, anume Tit şi i-a spus cu lacrimi cum că saracinii cei fără de Dumnezeu prădînd ostrovul Critului au robit pe părinţii lor şi i-au dus în pămîntul lor. Iar el, deşi îl durea inima de părinţi, sfătuia pe fratele său să nu se mîhnească de aceea, zicîndu-i: "Aşa a fost plăcerea lui Dumnezeu, fără de a Cărui voie nu cade nici un fir de păr din cap. El ştie ceea ce rînduieşte pentru folosul oamenilor, deci către El să aruncăm grija noastră şi purtarea de grijă pentru părinţii noştri. Iar nouă ni se cade să ne îngrijim de noi înşine, ca să nu fim robiţi de poftele trupeşti şi de înşelăciunea veacului acestuia şi să nu ne ducă pe noi în mîna vrăjmaşilor nevăzuţi în locul întunericului şi al negurii celei neluminoase". Astfel mîngîind Nicolae pe fratele său, l-a adus la umilinţă şi l-a făcut bun monah.

În acele vremi, Biserica lui Hristos ocîrmuindu-se în pace şi linişte prin păstorii cei buni, deodată, prin voia lui Dumnezeu s-a ridicat viforul tulburării, prin rău-credinciosul Leon Armeanul, care tulbura Biserica cu eresul luptei contra sfintelor icoane. El mai întîi a fost patriciu în împărăţia dreptcredinciosului împărat Mihail, care se numea Rangave, şi avînd rînduiala de dregător împărătesc, cu meşteşug a răpit împărăţia într-un chip ca acesta:

Fiind atunci războiul grecilor cu bulgarii şi ieşind împăratul Mihail, a pus pe Leon ca voievod asupra oştilor Răsăritului, neştiind că Leon caută să ia împărăţia de la dînsul cu vicleşug.

Deci, cînd s-au lovit grecii cu bulgarii, slăbind aceştia, voiau să se pregătească de fugă. Dar Leon Armeanul cu începătorii de oaste, pe care încă de la început îi amăgise cu daruri şi cu toate cetele care erau sub dînsul, îndată au fugit, negonindu-i nimeni. Bulgarii, văzînd pe greci fugind înapoi, mai întîi se temeau să urmeze după dînşii, ca să nu fie vreun vicleşug, dar văzînd fuga lor fără de întoarcere, au luat îndrăzneală şi, gonindu-i, au ucis o mulţime de greci; şi aşa împăratul Mihail s-a întors biruitor. Iar fuga aceea a făcut-o Leon cu un meşteşug şi vicleşug ca acesta: Ca adică oastea şi poporul să urască pe împăratul ca pe un fricos, neştiind a rîndui războaiele, ca astfel să-i poată răpi împărăţia, ceea ce s-a şi făcut. Căci intrînd împăratul Mihail în Constantinopol biruit, Leon a rămas cu oastea în Bitinia, ca să păzească hotarele şi îndată răutatea, care o avea de demult în inimă, atunci a descoperit-o, căci a dat de veste pretutindeni că, prin a împăratului neştiinţă şi inimă fricoasă, grecii şi-au pierdut cinstea bărbăţiei lor, fiind biruiţi de bulgari.

Astfel a înrăit toată oastea împotriva împăratului, iar Leon singur s-a sculat asupra făcătorului său de bine şi a fost ales împărat acolo în Bitinia, de toată oastea. Ajungînd degrabă vestea aceea la împăratul Mihail şi mulţi sfătuind pe împăratul să se împotrivească lui Leon cu tărie, nelăsîndu-l să împărăţească, Mihail a răspuns: "Mai bine îmi este ca nu numai de împărăţie, dar şi de viaţă să mă lipsesc, decît să se verse o picătură de sînge creştinesc pentru mine, în războiul dintre noi". Deci îndată a trimis în taină la Leon coroana sa împărătească, porfira şi încălţămintele împărăteşti, zicîndu-i: "Iată îţi las împărăţia, vino fără frică în Constantinopol şi împărăţeşte". Făcînd aceasta, Mihail îndată s-a îmbrăcat în chip monahicesc, împreună cu femeia sa.

Intrînd Leon în Constantinopol cu multă slavă, a stat pe scaunul împărăţiei greceşti şi îndată pe făcătorul său de bine, Mihail, care cu dragoste i-a dat împărăţia, l-a trimis într-o insulă în surghiun, iar pe cei doi fii ai săi, Teofilact şi Ignatie, a poruncit să-i castreze. După o vreme s-a ridicat păgînul acela de împărat şi asupra lui Hristos Domnul şi asupra Sfintei Biserici, adunînd un sobor nedrept contra sfintelor icoane, pe care le arunca din bisericile lui Dumnezeu. Iar cînd sfinţitul patriarh Nichifor şi drept-credincioşii arhierei şi arhimandriţi, precum şi toţi părinţii cei de Dumnezeu insuflaţi i s-au împotrivit, neînvoindu-se la păgînătatea lui şi îl sfătuiau să nu facă rău şi să nu tulbure cu un eres ca acela Biserica lui Hristos, îndată el, ticălosul, i-a izgonit din palat cu necinste pe toţi şi i-a trimis în surghiun, în diferite ţări.

Atunci şi Sfîntul Teodor Studitul, împotrivindu-se împăratului, a fost surghiunit împreună cu ucenicul său, fericitul Nicolae, în hotarele Apoloniadei, în cetatea ce se numea Mezopa, unde au stat închişi în

temniţă un an. Apoi, auzind împăratul despre dînşii cum că acolo, prin învăţătura lor, au îndemnat pe mulţi oameni la cinstirea sfintelor icoane, a poruncit să-i izgonească de acolo în părţile Răsăritului, la un loc ce se numea Zonit; şi acolo să-i păzească într-o temniţă, ca nimeni să nu meargă la dînşii şi ca să nu poată vorbi cu nimeni. Însă bunii mărturisitori, cînd nu puteau să grăiască cu gura către popor şi să înveţe dreapta credinţă, prin scrisorile din temniţă scrise către cei credincioşi risipeau dogmele eretice ca prin nişte trîmbiţe cu mari glasuri, ca zidurile Ierihonului; iar dreapta credinţă o îndreptau şi o propovăduiau. De acest lucru înştiinţîndu-se împăratul, a trimis pe un oarecare ostaş, pe nume Anastasie, ca prin bătăi cumplite să-i pedepsească. Deci, mergînd trimisul, i-a bătut cu nemilostivire, mai întîi pe fericitul Teodor, apoi pe ucenicul lui, fericitul Nicolae, încît li s-au sfărîmat trupurile de bătăile suferite. Apoi iarăşi i-au închis în temniţă şi au astupat intrarea, poruncind ca prin foame şi sete să-i chinuiască.

Dar cine va spune necazul, răbdarea şi foamea fericiţilor închişi şi toate primejdiile pe care le-au răbdat în strîmtoarea temniţei trei ani şi mai ales în urma bătăilor luate, încît nu numai de dureri, ci şi de foame şi sete slăbeau? Pentru că uneori a treia zi, a patra zi şi cîteodată la cîte o săptămînă le aduceau străjerii puţină pîine pe fereastră şi aceea cu ocară şi cu defăimare. Asemenea şi apă foarte puţină le dădea. Apoi rănile de pe trupul lor nevindecîndu-se încă bine, a venit iarăşi alt trimis de la împărat să-i chinuiască, pentru că oarecare din cei răutăcioşi a dus la împărat o scrisoare a lor, pe care fericitul Nicolae, de faţă cu Teodor, o scrisese către creştini. Într-însa era scrisă mustrarea păgînătăţii, a răutăţii împăratului şi a eresului luptei contra sfintelor icoane, cum şi pierderea cea vătămătoare de suflet, şi cuprindea pentru credincioşi o frumoasă şi folositoare învăţătură despre credinţă.

Acea scrisoare citind-o rău-credinciosul împărat Leon, s-a umplut de multă mînie şi, răcnind ca o fiară în chipul leului, a trimis îndată pe un prigonitor cumplit, ca să le arate scrisoarea aceea de este a lor şi să-i bată pînă la cea din urmă suflare.

Ajungînd prigonitorul acela la închisoarea cuvioşilor, i-a scos din temniţă şi, arătîndu-le scrisoarea, i-a întrebat de este a lor. Iar ei nu au tăinuit lucrul lor, căci Cuviosul Teodor poruncea, iar fericitul Nicolae scria. Atunci, mîniindu-se trimisul, mai întîi pe Nicolae dezbrăcîndu-l, l-a întins la pămînt şi l-a bătut fără milă, mult timp. Apoi, lăsîndu-l jumătate mort, s-a întors la Teodor, bătîndu-l şi pe acela asemenea, tot trupul i-a umplut de răni, nesfărîmîndu-i oasele. Apoi, lăsîndu-l abia viu, iarăşi s-a întors la Nicolae şi se ispitea ca prin îmbunări să-l înduplece la un gînd cu împăratul. Iar el, fiind nemişcat în dreapta credinţă, îi nesocotea cuvintele.

Mîniindu-se şi mai mult chinuitorul, a poruncit iarăşi ca mai cu asprime să-l bată pe fericitul Nicolae. Apoi îl bătură pe Cuviosul pe spate şi pe pîntece mult, iar după bătăile cumplite, prigonitorul l-a lăsat gol, ca să stea în ger toată noaptea - pentru că atunci era în luna lui februarie şi era iarnă. Iar pe el durîndu-l trupul, de multe răni ce avea, şi îngheţînd de frig, răbda chinurile mulţumind lui Dumnezeu. După aceasta, chinuitorul aruncîndu-l iarăşi în temniţă, s-a întors la împăratul.

Cuvioşii părinţi, după primirea bătăilor celor multe, aveau trupurile rănite pînă la oase, iar străjerii, văzînd o pătimire ca aceasta, se umileau şi, schimbîndu-se în milă, le-au dat apă caldă şi untdelemn. Şi astfel, cuvioşii pătimitori îşi spălau unul altuia rănile cu un burete muiat în apă şi, ungîndu-le cu untdelemn, le tămăduiau. Aşa astfel pătimind sfinţii nouăzeci de zile şi încă netămăduindu-se desăvîrşit de răni, împăratul cel păgîn iarăşi a poruncit să-i ducă de acolo la hotarele Smirnei. Acolo, dîndu-le multe bătăi şi băgîndu-le picioarele în obezi, a poruncit să-i arunce în temniţă, unde au zăcut cuvioşii douăzeci de luni în primejdii şi strîmtorări multe. Iar Dumnezeu, auzind pe robii Săi care strigau către El ziua şi noaptea, şi aducîndu-Şi aminte de cei ferecaţi, a binevoit ca acel rău-credincios împărat să piară, fiind ucis în biserică chiar de ostaşii săi. După dînsul, venind Mihail, ce se numea Valvos, a luat sceptrul împărăţiei greceşti. Acela, însă, deşi era rău-credincios, nu prigonea pe creştini şi nu a oprit ca fiecare să se întoarcă la locul său.

Atunci fiind liberaţi şi fericitul Nicolae, şi marele Teodor, au venit în Calcedon, la patriarhul Nichifor, care era în surghiun. Iar fericitul Nichifor s-a mîngîiat foarte mult de venirea lor şi, văzînd pe trupurile lor răni de pătimitori, îi cinstea ca pe nişte sfinţi mucenici. Deci, petrecînd acolo cîtva timp, au venit cu

patriarhul la Constantinopol, ca să se sfătuiască cu împăratul şi să primească dreapta credinţă. Dar acela, pentru învîrtoşarea cea multă, n-a ascultat învăţătura lor şi n-a voit ca să se închine sfintelor icoane; dar nici pe alţii nu-i oprea de la cinstirea lor. Însă în împărătească cetate n-a lăsat să se pună icoane, dar prin cetăţile cele de primprejur, unde ar fi voit cineva, putea să le aibă. Pentru aceasta, Sfinţii Părinţi Teodor şi Nicolae, sărutînd pe patriarh, au ieşit din împărăteasca cetate, ca să-şi poată păzi sfînta credinţă cea dreaptă mai cu libertate, prin închinarea la icoane.

Sălăşluindu-se ei în insula Heronis Acriton şi acolo petrecînd cîtăva vreme lîngă biserica Sfîntului Mucenic Trifon, marele Teodor s-a mutat către Dumnezeu. Fericitul Nicolae, rămînînd după părintele său cel duhovnicesc, nu se ducea de la mormîntul lui, ci, petrecînd lîngă dînsul, în mai multe nevoinţe îşi ducea viaţa cea monahicească. Dar Mihail împăratul, ducîndu-se din viaţa aceasta, iar apoi Teofil, fiul său luînd împărăţia, s-a ridicat iarăşi prigonire asupra credincioşilor pentru sfintele icoane; şi erau chinuiţi de eretici toţi cei care cu dreaptă credinţă se închinau icoanei lui Hristos.

În acea vreme şi cei doi fraţi după trup şi după duh, Cuvioşii părinţi Teodor şi Teofan, au pătimit mult şi au fost însemnaţi. De atunci şi fericitul Nicolae, lăsîndu-şi petrecerea de lîngă mormîntul părintelui său, rătăcea din loc în loc, pînă ce a murit împăratul Teofil, luptătorul contra sfintelor icoane, după a cărui moarte a luat împărăţia femeia lui, drept credincioasa Teodora, cu fiul său Mihail, care era minor. Acum făcut iarăşi linişte în Biserica lui Hristos şi dreapta-credinţă a strălucit, fiind patriarh în Constantinopol Sfîntul Metodie.

În acea vreme fericitul Nicolae a venit în Mănăstirea Studitul şi a fost egumen, după moartea Cuviosului Navcratie, Mărturisitorul, pe cînd era patriarh Sfîntul Ignatie, care a fost după Sfîntul Metodie. Ţinînd egumenia trei ani, a încredinţat-o fericitului Sofronie, bărbatul cel îmbunătăţit, iar el, sălăşluindu-se la un loc liniştit, petrecea în tăcere. Dar şi Sofronie, după patru ani ai egumeniei sale, a trecut către Domnul şi, mergînd fraţii la Cuviosul Nicolae, cu multă rugăminte l-au silit ca iarăşi să primească egumenia.

Deci, vieţuind el cîtăva vreme, împăratul Mihail, ajungînd în vîrstă şi îndărătnicindu-se, a izgonit din palatul împărătesc pe fericita Teodora, maica sa, şi a silit-o a se tunde într-una din mănăstirile de fecioare, după sfatul fratelui ei şi al unchiului său, Barda, pe care l-a făcut părtaş împărăţiei sale. Atunci s-a făcut mare tulburare şi sminteală în popor, pentru faptul că împăratul s-a ridicat asupra maicii sale, iar Barda, lăsîndu-şi femeia sa legiuită, a întinat patul fiului său, luîndu-i femeia. Atunci şi pe sfinţitul patriarh Ignatie, care voia să îndrepte o răzvrătire ca aceea între împăraţi şi să dezrădăcineze fărădelegea lui Barda, îl învăţa neîncetat, dar n-a folosit la nimic.

Odată, împăratul Barda, venind în sobornicească biserică la o vreme de praznic, voia să se împărtăşească cu preacuratele Taine. Dar patriarhul l-a oprit nu numai de la împărtăşanie, ci şi înaintea a tot poporul a mustrat fărădelegea lui şi l-a despărţit de Biserică. Atunci Barda, îndrăcindu-se cu răutatea asupra patriarhului, a pornit pe împăratul Mihail asupra lui şi l-a izgonit de pe scaun, iar în locul lui l-a ridicat pe Fotie.

Văzînd o tulburare şi o neorînduială ca aceasta, fericitul Nicolae şi-a lăsat mănăstirea şi, luîndu-şi pe fratele său, s-au dus la un sat mănăstiresc ce se numea Prenet şi acolo vieţuiau în linişte, nevrînd să audă de fărădelegile ce se făceau de împăraţi. Însă, nu mult a vieţuit acolo, şi a fost izgonit. Pentru că s-a întîmplat cîndva ca împăraţii să plutească cu corabia spre apele cele calde, pe lîngă locul acela unde sfîntul avea locuinţa sa, şi ştiind despre dînsul că este bărbat îmbunătăţit şi între toţi slăvit, s-au abătut pe la el, vrînd să-l înduplece la unirea lor prin înşelăciune. Adică şi el să se învoiască şi să întărească izgonirea patriarhului Ignatie, cum şi însoţirea cea desfrînată a lui Barda. Dar sfîntul nu numai că n-a lăudat acele fapte rele ale lor, ci chiar le-a proorocit că de nu se vor pocăi de răutăţile lor, apoi vor pieri cu rea moarte, ceea ce s-a şi întîmplat mai pe urmă.

Unele ca acestea auzind de la dînsul, împăraţii cei răi s-au mîniat asupra lui şi l-au izgonit de acolo, iar în Mănăstirea Studiţilor au poruncit să pună alt egumen. Fericitul Nicolae, trecînd din loc în loc, îşi chinuia bătrîneţele sale. Apoi, din porunca împăraţilor celor fărădelege, prinzîndu-l iarăşi şi legîndu-l, l-au dus în

mănăstirea sa şi doi ani a fost închis în temniţă, pînă la moartea acelor împăraţi, Mihail şi Barda, pentru care s-a şi împlinit proorocirea sfîntului. Căci, mergînd ei cu oaste în Creta asupra saracinilor (arabilor), au făcut sfadă între dînşii, iar Mihail a tăiat în două pe ticălosul împărat Barda. Atunci împăratul Mihail îndată s-a întors înapoi, iar el, asemenea, fiind tăiat de casnicii săi în palat, foarte rău s-a sfîrşit.

După dînsul a luat împărăţia drept-credinciosul Vasile, care a întors pe fericitul patriarh Ignatie, la scaunul său şi pe Cuviosul Nicolae l-a eliberat din temniţă. Apoi, fiind chemat de împăratul Vasile, a fost silit iarăşi să-şi ia mănăstirea sa, iar el, deşi nu voia să o ia în stăpînire din pricina bătrîneţii, pentru rugămintea împăratului a luat-o. Deci, adeseori chemînd împăratul pe sfîntul, vorbea cu dînsul şi se folosea de cuvintele şi de viaţa lui cea îmbunătăţită şi multă cinste îi făcea.

Apoi a dăruit Dumnezeu plăcutului Său, fericitului Nicolae, darul de a tămădui neputinţele între oameni. Pentru că, Evdochia, femeia iubitorului de Hristos, împăratul Vasile, căzînd într-o boală cumplită şi necîştigînd ajutor de la doctori, se deznădăjduise de viaţă şi aştepta moartea, de care lucru se mîhnise împăratul foarte mult. Adormind împărăteasa puţin, a văzut în vis pe un monah bătrîn, în mare slavă, zicînd către dînsa: "Nădăjduieşte spre Dumnezeu, căci nu vei muri acum, pentru că acum vei lua tămăduire şi vei fi sănătoasă". Iar ea, sculîndu-se din somn, a spus bărbatului său vedenia şi l-a rugat să cheme de la toate mănăstirile Constantinopolului pe monahii cei renumiţi, care vieţuiesc în fapte bune, ca să o cerceteze. Deci, începînd cuvioşii părinţi a veni în palat la împărăteasă, a venit acolo şi fericitul Nicolae, avînd faţa luminoasă ca a lui Moise, pe care văzîndu-l împărăteasa, l-a cunoscut că este cel ce a vorbit cu dînsa în vis, făgăduindu-i sănătate. Apoi, sculîndu-se, s-a închinat sfîntului şi îndată s-a făcut desăvîrşit sănătoasă.

După aceasta, Elena, femeia lui Manuil patriciul, bolind de aceeaşi neputinţă, se apropiase de moarte şi, după obicei, pregătindu-i-se hainele de îngropare, a sosit Cuviosul Nicolae şi, făcîndu-i cruce cu mîna pe cap şi pe tot trupul, a tămăduit-o de boala ce o cuprinsese şi îndată s-a sculat sănătoasă de pe patul ei. Atunci s-a întîmplat ca şi Manuil, patriciul, să cadă într-o boală grea şi, neaflînd nici un folos de la doctori, aştepta sfîrşitul. Chemînd pe fericitul Nicolae, l-a rugat să-l îmbrace în chip îngeresc. Sfîntul i-a zis: "Fiule, nu-ţi va fi aceasta spre folos, pentru că degrabă te va tămădui Dumnezeu şi vei putea să ţii dregătoria, s-o rînduieşti bine şi după aceea te voi tunde în chip monahicesc, ca să mergi în lumea cea cu fapte bune". Şi s-a împlinit proorocia sfîntului, pentru că Manuil, însănătoşindu-se degrabă, a trecut prin felurite dregătorii, bine rînduindu-le; apoi, sosind sfîrşitul lui, s-a îmbolnăvit şi fiind tuns de Cuviosul Nicolae, s-a dus către Domnul.

Alt dregător, cu numele de Teofil Melisianul, cu soţia sa, erau în mare necaz pentru că fiii pe care îi năşteau îndată mureau. Acela, odată, a adus la sfîntul un prunc parte femeiască ce se născuse, rugîndu-l să fie primitor pruncului, la Sfîntul Botez, pentru că tatăl avea credinţă că rugăciunile acestui cuvios părinte vor păzi pe fiica lui de moarte. Fericitul n-a voit a-l boteza, însă, punînd mîna pe capul copilului, s-a rugat lui Dumnezeu şi a zis: "Acestea grăieşte Sfîntul Duh. Vie va fi fiica voastră şi veţi vedea pe fiii fiilor ei". Şi s-a împlinit acea proorocie a sfîntului, pentru că prunca s-a făcut sănătoasă şi frumoasă şi, măritîndu-se după bărbat, a fost bună roditoare de fii.

Cînd a sosit fericitul sfîrşit al sfîntului, el s-a îmbolnăvit şi toţi fraţii înconjurîndu-l, fericitul le-a zis: "Acum spuneţi, fraţilor, de ce sînteţi lipsiţi?" Iar ei, mirîndu-se de o întrebare ca aceea, au zis: "Grîu nu avem". Sfîntul a răspuns: "Nu vă va lăsa Dumnezeu, Care a hrănit pe Israil în pustie, căci, după ducerea mea, a treia zi, vă va veni grîu destul". Apoi le-a pus egumen pe Clement, care atunci era econom, şi s-a odihnit cu pace Cuviosul părintele nostru Nicolae, în a patra zi a lunii februarie, trăind şaptezeci şi cinci de ani şi a fost îngropat cu cinste. A treia zi după proorocia sfîntului a venit la mănăstire, de la împăratul Vasile, o corabie plină cu grîu, pe care Clement, cu bucurie primind-o, a zis către fraţi: "Iată, părinţilor şi fraţilor, Cuviosul Nicolae, părintele nostru, şi-a împlinit făgăduinţa sa, trimiţîndu-ne grîu destul".

Atunci era în mănăstirea aceea un monah, anume Antonie, cuprins de boala curgerii de sînge de mulţi ani şi, de la doctori fiind deznădăjduit, era aproape de moarte. De aceea i-a poruncit egumenul să intre în chiliuţa Cuviosului părinte Nicolae, ca într-însa să se sfîrşească. Intrînd Antonie în chiliuţa aceea şi

culcîndu-se, i s-a arătat în vis Cuviosul Nicolae, zicîndu-i: "Ce te doare, fiule Antonie?" Iar el i-a spus boala sa. Cuviosul i-a zis: "Nu te teme că de acum vei fi sănătos". Antonie deşteptîndu-se, a văzut nu în vis, ci la arătare, pe Cuviosul părinte. Apoi, ieşind din chiliuţă şi avînd foarte frumoasă mireasmă, s-a simţit îndată tămăduit de boală şi s-a sculat sănătos. De atunci a mai trăit patruzeci de ani, neavînd nici o boală, cu rugăciunile Cuviosului părinte Nicolae. Cu a cărui folosire să ne izbăvim şi noi de toate durerile sufleteşti şi trupeşti întru Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Pomenirea sihastrului necunoscut, care s-a pocăit după căderea în păcat (4 februarie)

Un sihastru temător de Dumnezeu şi sporit în bunătăţi, care şedea într-un munte pustiu, la hotarele cetăţii Antinoa, din Egipt, de la care mulţi se foloseau prin cuvintele şi lucrurile lui. Astfel fiind el, l-a ispitit vrăjmaşul, ca şi pe toţi bărbaţii cei îmbunătăţiţi, şi i-a dat un gînd ca acesta: "Nu se cade ţie ca să-ţi lucreze sau să-ţi slujească alţii şi nici nu eşti vrednic să slujeşti cuiva; dar de nu slujeşti altora, apoi măcar ţie să-ţi slujeşti. Deci, sculîndu-te, mergi în cetate, şi-ţi vinde coşurile pe care le lucrezi, cumpără-ţi cele de trebuinţă şi întoarce-te îndată la linişte, ca nici unuia să nu-i faci greutate". Aceasta l-a sfătuit înşelătorul, zavistuind liniştea lui, precum şi îndeletnicirea cea bună spre Dumnezeu şi folosul multora, pentru că vrăjmaşul pretutindeni se sîrguieşte să vîneze pe toţi.

Deci sihastrul, supunîndu-se ca unui gînd bun, a ieşit din chilia sa, neînţelegînd meşteşugurile cele viclene ale diavolului, deşi era cunoscut, lăudat şi de mirare la toţi. După multă vreme, văzînd o femeie şi vorbind mult cu ea, din neluarea sa aminte s-a împiedicat şi, mergînd la un loc pustiu, povăţuindu-l vrăjmaşul, a căzut cu ea lîngă un rîu şi îndată a înţeles că s-a bucurat vrăjmaşul de căderea lui. Iar el voia să se deznădăjduiască, de vreme ce a mîhnit pe Duhul Sfînt, pe îngeri şi pe sfinţii părinţi, dintre care mulţi, locuind în cetăţi, au biruit pe vrăjmaş. Deci se mîhnea foarte mult de aceasta, neaducîndu-şi aminte că Domnul este gata să dea putere celor ce nădăjduiesc spre El şi, uitînd tămăduirea greşelii, voia să se arunce în repeziciunea rîului, spre cea mai desăvîrşită bucurie a diavolului. Dintr-o durere sufletească mare ca aceea, a slăbit cu trupul. Şi de nu i-ar fi ajutat mai pe urmă milostivul Dumnezeu, ar fi murit fără de pocăinţă, spre bucuria diavolilor.

Venindu-şi în fire, se gîndea cum ar putea să arate mai multă osteneală în pocăinţă şi în rea pătimire, ca să milostivească pe Dumnezeu prin lacrimi şi prin tînguire. Atunci iarăşi s-a dus în chilia sa, astupînd uşa şi, precum este obiceiul a plînge asupra mortului, astfel plîngea rugîndu-se lui Dumnezeu, postind şi priveghind. Apoi cu toată strîmtorarea şi-a slăbit trupul şi nici aşa nu i se părea că-şi face pocăinţă îndestul pentru păcatul ce făcuse. Iar fraţii, după obicei, venind de multe ori la dînsul pentru folos şi bătînd în uşă, el le răspundea, zicînd: "Nu pot să deschid pentru că am dat cuvînt lui Dumnezeu ca astfel să mă pocăiesc un an, ci, rugaţi-vă pentru mine, nevrednicul". Căci bătrînul nu găsea cum ar putea să le răspundă, ca să nu se smintească auzind de căderea lui în păcat, de vreme ce era socotit de dînşii ca un foarte cinstit şi mare monah. Şi a petrecut tot anul postind şi pocăindu-se.

Venind noaptea Învierii lui Hristos şi luînd o candelă nouă, a grijit-o, turnînd untdelemn. Apoi, punînd-o într-un vas nou, a acoperit-o şi de cu seară a stat la rugăciune, zicînd: "Îndurate şi milostive Doamne, Cel ce voieşti ca şi păgînii să se mîntuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie, la Tine am scăpat, Mîntuitorule al sufletelor noastre, miluieşte-mă pe mine, care mult Te-am mîniat şi spre bucuria vrăjmaşului multe am făcut. Iată, acum sînt mort, ascultînd pe vrăjmaşul. Dar Tu, Doamne, Cel ce miluieşti pe cei necuraţi şi nemilostivi şi-i înveţi a milui pe aproapele, miluieşte şi Te milostiveşte spre a mea ticăloşie, pentru că nimic nu-Ţi este Ţie cu neputinţă. Milostiveşte-Te, că de iad s-a apropiat sufletul meu; fă milă, că eşti bun şi milostiv, ca Unul ce voieşti ca şi trupurile cele ce nu sînt să le înviezi în ziua Învierii. Auzi-mă, Doamne, că s-a stins duhul şi a slăbit trupul meu pe care l-am întinat; deci nu pot vieţui, fiind nevrednic, iar de frica Ta lipsindu-mă, am îndrăznit a mă apropia spre pocăinţă. Ţie mă rog, iartă-mi greşeala. Îndoit păcat am: căderea şi deznădăjduirea. Deci, înviază-mă pe mine cel pierdut şi porunceşte ca prin al Tău foc

să se aprindă candela aceasta; ca astfel luînd încredinţare de iertare, prin îndurările Tale cele mari, cealaltă vreme a vieţii ce mi-o vei dărui să o petrec întru frica Ta, păzind poruncile Tale şi mai cu osîrdie să-Ţi slujesc Ţie".

Acestea grăindu-le în noaptea Sfintei Învieri, cu multe lacrimi s-a sculat să vadă de s-a aprins candela şi, descoperind vasul, a văzut că nu se aprinsese. Apoi iarăşi căzînd pe faţa sa, se ruga, zicînd: "Ştiu, Doamne, că nevoinţa îmi era înainte ca să mă încununez şi n-am luat aminte la cărările mele, voind mai mult să mă arunc în calea celor necuraţi, prin dulceaţa trupească. Deci, miluieşte-mă, Doamne, că iată mărturisesc bunătăţii Tale a mea păcătoşenie înaintea tuturor îngerilor şi a drepţilor, şi de nu s-ar sminti oamenii, apoi înainte a toată lumea aş mărturisi căderea în păcat. Miluieşte-mă, Doamne, pe mine cel ce mă mărturisesc, ca şi pe alţii să-i învăţ; aşadar, Doamne, înviază-mă".

Astfel, rugîndu-se de trei ori, a fost auzit şi, sculîndu-se, şi-a aflat candela arzînd, apoi s-a bucurat foarte mult, întărindu-se cu nădejdea către Dumnezeu. Şi se minuna de darul lui Dumnezeu cel atît de mare şi de milostiva Lui iubire de oameni, veselindu-se cu duhul, că l-a încredinţat Dumnezeu de iertarea păcatului lui, auzindu-i smerita lui rugăciune şi zicea: "Mulţumesc Ţie, Doamne, că în această viaţă vremelnică m-ai miluit pe mine, nevrednicul, prin acest semn mare şi nou, dîndu-mi îndrăzneală către Tine".

Astfel, petrecînd el în mărturisire, s-a făcut ziuă şi, veselindu-se întru Domnul, a uitat de trupeasca hrană în ziua aceea de bucurie. Focul din candela aceea l-a păzit în tot timpul vieţii sale, punînd untdelemn întrînsa, ca să nu se stingă, şi iarăşi a petrecut într-însul duhul lui Dumnezeu, fiind de toţi ştiut şi folositor. Iar cînd era să se ducă din viaţa aceasta, i s-a arătat de la Dumnezeu, mai înainte cu cîteva zile, ceasul sfîrşitului său şi s-a odihnit în pace, dîndu-şi sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Agata
(5 februarie)

Împărăţind rău-credinciosul Deciu şi fiind pus de dînsul Chintian ca voievod în Sicilia, a ieşit o păgînească poruncă prin toate ţările, ca toţi creştinii să fie ucişi. În acel timp era în cetatea Panormului o fecioară foarte frumoasă, anume Agata, născută din părinţi de neam bun şi bogaţi. Aceştia auzind de aceea tiranică poruncă, fără de Dumnezeu, dată spre uciderea creştinilor, s-a aprins cu rîvna după Hristos, Domnul său, Căruia s-a făcut mireasă, prin curată feciorie. Şi aşa, trecînd cu vederea moştenirea sa şi cinstea bunului său neam, cum şi bogăţia cea vremelnică ce îi rămăsese de la părinţi, cum şi toată slava lumii acesteia întru nimic socotind-o, a început dinainte a se pregăti spre pătimirea cea pentru Hristos.

Chintian, ighemonul, auzind de frumuseţea, de bunul neam şi de bogăţia acestei sfinte fecioare, fiind cuprins de gînd necurat spre dînsa şi cu patimă poftind-o, se gîndea cum ar putea să o vadă şi spre necurata sa poftă să o aducă, împreună cu averea ei. Înştiinţîndu-se el că ea crede în Hristos, îndată a trimis ostaşi din cetatea Catana în Panorm, ca să aducă la judecată pe sfînta, ca pe o creştină. Deci, mergînd trimişii la Sfînta Agata, voiau să o prindă şi-i făgăduiau că o vor duce cu cinste la voievodul lor, numai spre a-i da cuvînt că se va închina la zeii lor. Dar dînsa, poruncind slugilor să o aştepte puţin, a intrat în camera dinăuntrul casei sale şi, închizîndu-se într-însa, şi-a ridicat mîinile în sus şi se ruga, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Tu ştii inima şi voinţa sufletului meu, credinţa şi dragostea mea către Tine. Tu să-mi fii povăţuitor şi ajutor asupra vrăjmaşului pe care prin Tine, Dumnezeul meu, l-am călcat şi l-am omorît; iar acum, Stăpîne, mă rog Ţie, să nu laşi pe acel om rău, robul diavolilor, să-mi întineze trupul meu, în care cu bucurie şi cu cinste am vieţuit pînă acum. Grăbeşte şi Te sîrguieşte ca să biruieşti pe diavol şi pe Chintian, sluga lui, ca să nu zică: unde este Dumnezeul ei? Primeşte ca jertfă şi prisos lacrimile mele întru miros de bună mireasmă, că Tu, Unul, eşti Dumnezeu şi Ţie Ţi se cuvine slava în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se, a ieşit din cetate cu ostaşii, petrecînd-o cîţiva creştini cunoscuţi. Mergea cu osîrdie şi cu vitejie de suflet ca să fie pentru Domnul său ca un zid nesurpat, zicînd în sine: "Mai înainte aveam război cu diavolul, sîrguindu-mă să-mi păzesc fecioria curată, să biruiesc patimile trupului meu, dar pe care le-am şi biruit, cu darul Hristosului meu, şi am călcat pe vrăjmaşul cel ce încurcă pe oameni cu dulceţile şi cu poftele. Acum merg la al doilea război, la care am să-mi pun sufletul meu pentru Hristos. Tu însă, diavole, nu te vei bucura de mine, ci mai vîrtos singur te vei ruşina, căci nădăjduiesc în Hristos, Dumnezeul meu, că va privi din înălţime spre nevoinţa mea cu mulţimea sfinţilor îngeri, şi-mi va ajuta mie, neputincioasa".

Astfel grăind în sine, cu lacrimi fierbinţi îşi spăla faţa. Apoi, mergînd ea, i s-au dezlegat curelele încălţămintelor, iar punîndu-şi picioarele pe o piatră ca să le lege, a privit şi n-a văzut pe nimeni din cunoscuţii ce o petreceau, pentru că toţi, lăsînd-o pe ea, se întorseseră. Pentru aceea, mai mult a lăcrimat şi s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Atotputernice, Doamne, pentru cetăţenii mei, cei ce n-au crezut pe roaba Ta, că voiesc să pătimesc pentru numele Tău cel sfînt, arată vreo minune în locul acesta". Şi îndată a crescut un măslin sălbatic, fără de roade, care închipuia minţile cele sălbatice ale panormitenilor.

Intrînd ea în cetatea Catana, voievodul a poruncit să o ducă în casa unei femei bogate, anume Afrodisia, care avea cinci fiice tinere, cărora le-a poruncit ca, cu înşelătoarele lor cuvinte şi obiceiuri, să-i schimbe mintea ei spre dragostea trupească şi să o îndemne să aducă zeilor jertfă. Acelea, luînd-o, cinstind-o şi făgăduindu-i multe, apoi chiar şi îngrozind-o, se sîrguiau să o înduplece spre voia lui Chintian. Însă cu nimic n-au reuşit să o înduplece de la dragostea lui Dumnezeu spre dragostea lumii şi nu numai cu cuvintele, dar nici cu lucrurile. Pentru că, deşi ei o împodobeau cu haine de mare preţ, îi dădeau daruri, îi puneau înainte mîncăruri de preţ, dulceţuri de multe feluri şi ospeţe, apoi alcătuiau dansuri şi jocuri şi făceau înaintea ochilor ei toate faptele mireneşti cele fără de rînduială şi toate glumele, ea nici nu voia să privească la acelea, ci zicea: "Să ştiţi că mintea şi gîndul meu sînt întemeiate pe piatră şi niciodată nu pot să se despartă de dragostea lui Hristos. Cuvintele voastre cele înşelătoare sînt asemenea cu vîntul, iar bucuriile lumeşti sînt ca ploaia şi îngrozirile voastre ca pîraiele, care, deşi vor veni în casa mea, nu vor putea să o clintească, pentru că stă întemeiată pe piatra care este Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu". Acestea grăind, pîraie de lacrimi îi udau pieptul, căci, precum doreşte cerbul spre izvoarele apelor, aşa dorea şi sufletul ei pătimirea pentru Domnul său.

Afrodisia, văzînd că inima sfintei este nemişcată şi nebiruită, a mers la voievodul Chintian şi i-a zis: "Mai lesne este a înmuia piatra şi a preface fierul în plumb topit, decît a îndupleca pe fecioara aceea şi a o întoarce de la Hristosul ei. Pentru că eu şi fiicele mele nimic n-am făcut toată ziua şi noaptea, decît numai am îndemnat-o pe de o parte cu momeli şi rugăminţi, iar pe de alta cu îngrozire, ca să fie la un gînd cu noi. Eu i-am adus mărgăritare şi ghirlande alese, haine de mare preţ, aur şi pietre scumpe înaintea feţei ei, slugi şi bogăţii, dar ea pe toate le nesocoteşte ca pămîntul cel călcat în picioare".

Atunci Chintian, voievodul, mîniindu-se, a poruncit să o aducă în palatul său cel tăinuit şi, şezînd la locul său, plin de gînduri necurate, a început a o întreba: "De ce neam eşti?" Răspuns-a Sfînta Agata: "Din neam bun sînt născută şi am rudenii cinstite şi bogate". Iar Chintian i-a zis: "De eşti de neam slăvit, apoi de ce porţi haină proastă, ca o roabă?" Răspuns-a sfînta: "Sînt roaba lui Hristos şi pentru aceea port chip de rob". Deci, i-a zis Chintian: "Cum zici tu că eşti roabă, dacă eşti liberă şi fiică din părinţi de neam bun?" Răspuns-a sfînta: "Acesta este bunul neam al nostru şi libertatea, ca adică să slujim lui Hristos". Zis-a voievodul: "Au doară noi nu sîntem liberi cei ce nu slujim lui Hristos al vostru?" Răspuns-a Agata: "Întru atîta robie aţi ajuns, încît nu numai robi păcatului v-aţi făcut, ci şi închinători urîţilor şi nesimţitorilor idoli, cinstind lemnul şi piatra ca pe Dumnezeu".

Chintian a zis: "De vei mai huli astfel, apoi multe munci vei lua. Deci, spune-mi de ce te lepezi de zeii noştri?" Răspuns-a Agata: "De aceea mă lepăd de ei, fiindcă nu sînt zei, ci diavoli al căror chip îl faceţi de aramă şi de marmură, iar faţa lor o auriţi". Zis-a Chintian: "Ascultă sfatul meu cel bun, fecioară, şi adu jertfe, ca să nu cazi în multe feluri de chinuri şi să aduci necinste şi ocară bunului tău neam, căci mai pe urmă, chiar nevrînd, te vei închina zeilor, stăpînilor lumii". Răspuns-a Sfînta Agata: "Fie femeia ta ca Afrodita şi tu singur fii ca Zeus, zeul tău".

Aceasta zicînd sfînta, Chintian a poruncit să o lovească peste obraz, zicîndu-i: "Nu ocărî pe voievodul". Răspuns-a Sfînta Agata: "Unde este înţelegerea ta, voievoade? Eu îţi doresc ţie să fii ca zeul tău, iar tu nu voieşti să fii asemenea lui, ci singur te ruşinezi de zeii tăi; deci cu mine împreună începe a-i lepăda pe ei". Zis-a voievodul: "De multe patimi eşti vinovată, la care îndată te voi supune, de nu vei face ceea ce-ţi poruncesc". Răspuns-a fecioara: "Nu mă tem de nimic, pentru că de mă vei da spre mîncarea fiarelor, acelea, văzîndu-mă pe mine, se vor îmblînzi, auzind şi de numele lui Hristos. În foc de mă vei arunca, îngerii din ceruri îmi vor aduce rouă, sau răni şi munci dacă îmi vei face, am ajutor pe Duhul adevărului, Care mă va izbăvi din mîinile tale". Atunci a poruncit voievodul să o ducă într-o temniţă întunecoasă, unde mergea sfînta ca la un ospăţ şi veselie, încredinţîndu-se lui Dumnezeu.

A doua zi, Chintian, voievodul, aducînd iarăşi înaintea judecăţii sale pe Sfînta Agata, a întrebat-o: "Cum te-ai hotărît pentru a ta sănătate?" Răspuns-a sfînta: "Sănătatea mea este Hristos". Zis-a voievodul: "Leapădă-te de Hristos, ca să nu pieri încă în tinereţile tale". Răspuns-a sfînta: "Leapădă-te şi tu de zeii tăi cei mincinoşi, care sînt pietre şi lemne, şi te apropie de adevăratul Dumnezeu, Cel ce te-a făcut, ca să nu cazi în chinurile cele veşnice". Atunci, mîniindu-se, voievodul a poruncit să o spînzure goală de un lemn şi să o bată.

Fiind bătută sfînta, tiranul i-a zis: "Îndreaptă-ţi gîndul tău spre închinarea zeilor ca să fii vie". Ea a grăit: "Chinurile tale îmi aduc veselie şi mă bucur pentru ele, precum se bucură cineva de aflarea comorilor celor mari. Folositoare îmi sînt chinurile acestea vremelnice, căci precum nu este cu putinţă a se aduna grîul în magazie pînă ce nu va fi curăţit de pleavă, astfel cu neputinţă este sufletului meu să intre în rai, de nu se va sfărîma mai înainte trupul meu cu chinuri". Deci, îndemnă voievodul pe slujitori ca mai cu dinadinsul s-o chinuiască; după aceea a poruncit ca cu cleşte de fier să-i rupă pieptul şi să-l taie. Dar făcîndu-se aceasta, a zis muceniţa către voievod: "Nedumnezeitule şi fără de omenie prigonitorule, nu te ruşinezi a tăia pieptul de femeie pe care şi tu singur l-ai supt la maica ta? Însă altceva am în sufletul meu, de care tu nu poţi să te atingi, căci este sfinţit lui Dumnezeu din tinereţele mele".

După aceasta, aruncară în temniţă pe sfînta, iar la miezul nopţii i s-a arătat Sfîntul Apostol Petru, cu chipul bătrîn şi cinstit, purtînd în mîinile sale multe doctorii, iar înaintea lui mergea un tînăr frumos cu o făclie luminoasă şi a înţeles sfînta că a venit un doctor. Deci a zis către dînsa apostolul care i se arătase: "Necuratul tiran te-a rănit cu nişte bătăi ca acestea, dar n-a sporit nimic; căci tu, cu bărbăţia ta, mai mult l-ai biruit. Drept aceea, ticălosul a poruncit ca pieptul tău nu numai să-l chinuiască, ci chiar să-l taie; pentru aceasta sufletul lui se va chinui în veci. Iată, eu stăteam şi priveam la tine în ceasul acela, cînd ai răbdat chinurile şi am cunoscut că este cu putinţă să se tămăduiască pieptul tău; pentru aceea am şi venit aici". Sfînta muceniţă Agata a răspuns: "Eu niciodată n-am obişnuit trupul meu cu nici un fel de doctorie, şi acum mi se pare că nu se cade a strica obiceiul cel bun, păzit din tinereţe". Bătrînul i-a zis: "Şi eu sînt creştin şi nădăjduiesc să te tămăduiesc; am venit la tine, deci nu te ruşina de mine".

Sfînta i-a răspuns, zicînd: Tu eşti bărbat, iar eu fecioară, deci cum voi putea ca fără de ruşine să-mi descopăr pieptul înaintea ta? Voiesc mai bine să rabd înainte durerea rănilor mele, decît să mă golesc înaintea ochilor bărbăteşti. Mulţumescu-ţi, cinstite părinte, căci pentru mine ai venit aici, vrînd să tămăduieşti rănile mele, însă să ştii că doctoriile cele făcute de oameni nu se vor apropia de trupul meu niciodată". Iar bătrînul i-a zis: "De ce nu voieşti să te tămăduiesc?" Sfînta a răspuns: "Am pe Domnul meu Iisus Hristos, Care le tămăduieşte pe toate şi Care, cu voia şi cu cuvîntul Său, ridică pe cei căzuţi. Acela, de va voi, poate să mă mîntuiască şi pe mine, roaba Sa cea nevrednică".

De o credinţă mare ca aceasta a sfintei muceniţe bucurîndu- se, apostolul a zîmbit puţin şi i-a zis: "Acela m-a trimis la tine, fecioară, pentru că eu sînt Apostolul Său; deci, fii acum tămăduită". Zicîndu-i acestea, s-a făcut nevăzut. Atunci Sfînta muceniţă Agata, cunoscînd cine era cel ce i s-a arătat, a început a mulţumi lui Dumnezeu, zicînd: "Îţi mulţumesc Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că Ţi-ai adus aminte de mine şi ai trimis pe Apostolul Tău ca să mă tămăduiască". Apoi a privit la trupul său şi a văzut toate rănile tămăduite; după aceea, toată noaptea, o lumină negrăită umplînd temniţa, o lumină pe ea. De aceea, înfricoşîndu-se străjerii, au fugit şi au lăsat temniţa neîncuiată. Acolo erau şi alţii legaţi, care, văzînd minunea, ziceau către sfînta: "Iată, uşile sînt deschise şi nimeni nu străjuieşte, deci ieşi şi fugi". Dar sfînta

le-a răspuns: "Să nu-mi fie mie a mă lipsi de cununa mucenicească şi a duce pe străjeri în primejdie. Eu, avînd ajutor pe Domnul meu, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care m-a tămăduit, voi petrece pînă în sfîrşit întru mărturisirea Lui".

Trecînd patru zile, într-a cincea a venit iarăşi tiranul la judecată şi, aducînd pe Sfînta Agata, a zis către dînsa: "Pînă cînd te vei împotrivi poruncii împărăteşti? Jertfeşte zeilor, ca să nu te pedepsesc cu chinuri mai cumplite". Sfînta a răspuns: "Toate cuvintele tale sînt deşarte şi porunca împăratului tău nedreaptă, care întinează chiar văzduhul. Însă spune-mi, o! ticălosule şi nebunule, cine caută ajutor de la lemnele şi de la pietrele cele nesimţitoare? Eu aduc jertfă de laudă Aceluia Care a tămăduit pieptul meu şi a vindecat trupul meu".

Atunci tiranul a poruncit să-i descopere pieptul şi văzîndu-l întreg şi sănătos cum era mai înainte, a întrebat-o: "Cine te-a tămăduit?" Muceniţa a răspuns: "Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu". Zis-a Chintian: "Iarăşi numeşti pe Hristos, de Care eu nici nu voi a auzi?". Şi a poruncit ca să aştearnă pe pămînt hîrburi ascuţite şi cuie arse în foc şi să toarne cărbuni aprinşi, peste care, întinzînd pe sfînta, s-o ardă şi s-o chinuiască. Făcînd aceasta, deodată s-a cutremurat nu numai locul acela, ci şi toată cetatea şi, despicîndu-se pămîntul, a înghiţit pe Vultia, iubitul lui Chintian, şi pe Teofil, prietenul lui - după al căror sfat Chintian făcea o faptă ca aceea. Toţi cetăţenii temîndu-se de cutremur au alergat în curte la Chintian, strigînd să nu mai chinuiască pe nevinovata fecioară, căci pentru dînsa s-a făcut cutremurul acesta.

Chintian, temîndu-se de cutremur şi de tulburarea poporului, a poruncit să ducă pe sfînta în temniţă, în care intrînd muceniţa şi-a ridicat mîinile spre cer şi a zis: "Mulţumescu-Ţi Doamne că m-ai învrednicit a pătimi pentru numele Tău cel sfînt şi, luînd de la mine dorul vieţii celei vremelnice, mi-ai dat răbdare. Deci, ascultîndu-mă, Doamne, în ceasul acesta, binevoieşte ca să las lumea aceasta şi să trec spre mila Ta cea bogată şi mare". Astfel rugîndu-se şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu.

Înştiinţîndu-se cetăţenii de aceasta, au venit cu sîrguinţă şi, luînd sfîntul ei trup, l-au dus cu cinste la groapă. Atunci a venit în cetatea aceea, la cinstitul trup al muceniţei, un tînăr frumos, neştiut de nimeni, avînd cu sine o sută de tineri bine împodobiţi. Acela, petrecînd la mormînt trupul sfintei, a pus în racla ei o tăbliţă de piatră, pe care era scris: "Minte cuvioasă, cinste lui Dumnezeu şi patriei izbăvire". O scrisoare ca aceasta punînd pe capul sfintei muceniţe, îndată s-a făcut nevăzut şi tot poporul a cunoscut că erau îngerii lui Dumnezeu.

După aceasta, Chintian, voievodul, luînd pe ostaşii săi, s-a dus în cetatea Panormului, ca să ia bogăţia Sfintei muceniţe Agata şi să facă toate averile ei, ale lui. Venind la rîul ce le era în cale, care se numea Psemit, s-a suit în luntre cu ai săi şi trecea peste rîul acela, dar caii, sălbăticindu-se deodată, s-au pornit asupra lui: unul, cu dinţii i-a muşcat faţa şi i-a sluţit-o, iar altul l-a călcat în picioare; şi atîta l-au chinuit, pînă l-au aruncat în rîu. Astfel s-a înecat ticălosul, sfîrşindu-şi greu viaţa sa cea rea, iar trupul lui, mulţi căutîndu-l, nu l-au găsit, pentru că a pierit împreună cu sufletul. De atunci nici unul din dregătorii împărăteşti n-a îndrăznit să supere rudeniile Sfintei Agata, iar slava ei a început a se lăţi pretutindeni şi s-a zidit o biserică pe moaştele ei, iar haina cu care umbla sfînta s-a pus pe mormîntul ei, întru pomenirea smereniei sale.

Trecînd un an după sfîrşitul sfintei, din muntele Etna, care era aproape de cetatea Catana, a erupt un foc mare, care, ieşind ca un rîu din gura ce era în muntele acela, urla groaznic şi pietrele topindu-le ca ceara, le arunca din înălţimea muntelui, încît tot poporul Catanei era cuprins de mare frică, temîndu-se de pierderea cetăţii lor. Deci, au alergat la biserica Sfintei Muceniţe Agata nu numai creştinii, dar şi necredincioşii, şi, luînd haina ei, au stat împotriva focului care se pornise asupra cetăţii şi se apărau cu acea haină de văpaia cea pierzătoare şi înfricoşătoare. Atunci, focul, ca şi cum se ruşina de haina aceea a sfintei muceniţe, s-a întors înapoi şi s-a stins. Acest lucru văzîndu-l poporul, cu mare bucurie a lăudat pe Dumnezeu, iar pe Sfînta Muceniţă Agata a slăvit-o. Minunea aceasta a fost în luna februarie, în cinci zile, în care sfînta a pătimit pentru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Teodula
(5 februarie)

Pe vremea împărăţiei lui Diocleţian şi Maximian, împăraţii Romei, în cetatea Anazavriei era un voievod, anume Pelaghie, care a zis către slujitorii săi: "Duceţi-vă în toată stăpînirea mea, căutaţi pe creştini şi, prinzîndu-i, aduceţi-i la judecată, ca, ascultînd porunca împărătească, să se închine zeilor noştri". Ducîndu-se slujitorii să împlinească porunca, au prins pe o femeie creştină, anume Teodula. Dar ea, netemîndu-se atît de chinuri, pe cît se temea să nu fie necinstită de cei necredincioşi, le da mult aur, rugîndu-i să-i dea drumul. Ei, neluînd în seamă aurul, au dus-o la voievodul lor şi i-au spus despre dînsa cum că voia să se răscumpere cu aur. Atunci, voievodul a lăudat pe slujitorii care nu s-au bucurat de aur şi nu au eliberat-o şi pentru care lucru i-a cinstit cu daruri. El, şezînd la judecată şi punînd de faţă pe acea fericită femeie creştină, a întrebat-o de numele ei. Ea a răspuns: "Sînt creştină". Voievodul Pelaghie a zis: "Mai înainte de a începe să te chinuim, spune-ne numele tău". Sfînta a răspuns: "Ţi-am spus o dată şi n-am minţit, că mă numesc creştină; acesta îmi este numele cel cinstit şi veşnic, iar de oameni sînt numită Teodula. M-am născut din părinţi credincioşi şi sînt prea bine crescută în legea creştină".

Voievodul i-a zis: "Te văd răspunzîndu-mi fără minte". Teodula a răspuns: "Voi sînteţi fără minte, că aţi lăsat pe Dumnezeu şi vă închinaţi pietrelor". Voievodul a zis: "Te sfătuiesc ca pe o soră să jertfeşti zeilor, ca să vii să te desfătezi în averile mele şi să fii în mare cinste". Teodula a răspuns: "Desfătează-te în averile tale tu şi tatăl tău, satana, că veţi fi împreună moştenitorii muncii veşnice". Voievodul zise: "Ştiu că voi, femeile, sînteţi pornite cu năravurile şi ocărîţi pe stăpîni, însă eu sînt negrabnic spre mînie şi cu blîndeţe te învăţ să te supui mie şi să jertfeşti zeilor, ca să nu-ţi pierzi sufletul". Sfînta răspunse: "Eu nu-mi pierd sufletul, ci îl mîntuiesc, petrecînd în mărturisirea lui Dumnezeu, iar trupul va merge în pămînt. Deci nu fără de minte îţi zic să-mi chinuieşti trupul precum voieşti căci Dumnezeu, văzînd răbdarea mea, îmi va trimite ajutorul Său, de vreme ce voiesc a pătimi cu osîrdie pentru El, precum şi El a pătimit pentru noi pe cruce, lucrînd mîntuirea poporului Său". Pelaghie, voievodul, a zis: "Socoteşti că prin aceste cuvinte ale tale mă vei porni spre mînie, ca să te pierd mai degrab. Să ştii bine că te voi chinui multă vreme, tăind unul cîte unul din mădularele tale, pînă ce te voi pierde". Sfînta a răspuns: "Vicleanule şi răpitorule lup, cum vei putea să pierzi pe oaia care are ca păstor pe bunul Hristos, Făcătorul tuturor şi dintr-ale Cărui mîini nimeni nu va putea să mă răpească?"

Atunci, mîniindu-se, tiranul a poruncit să o dezbrace pe sfîntă şi s-o spînzure de cosiţele capului de un chiparos şi s-o chinuiască arzîndu-i pieptul cu ţevi de fier încinse. Sfînta chinuindu-se, a zis: "Să ştii, voievodule, că nu simt chinurile, ci pe tine te văd chinuindu-te şi biruindu-te". Voievodul îi răspunse: "Zeii noştri sînt milostivi şi ştiu că vrei să te întorci către dînşii; de aceea, cruţîndu-te, au luat durerea de la tine, ca să nu simţi muncile". Sfînta i-a zis: "Unde sînt zeii tăi care m-au cruţat? Arată-mi-i, ca să-i cinstesc". Voievodul, auzind acest cuvînt, s-a bucurat foarte şi cu sîrguinţă a poruncit ca, dezlegînd-o, s-o ducă în capiştea lui Adrian, pe care îl aveau ca pe un zeu prea lăudat. Deci, intrînd sfînta în capiştea aceea, a văzut pe idolul lui Adrian şi, rugîndu-se adevăratului Dumnezeu, a suflat asupra idolului şi îndată a căzut, lovindu-se ca de un tunet, şi s-a frînt în trei părţi. Apoi, ieşind sfînta afară, a zis către voievod: "Intră şi dă mînă de ajutor zeului tău, deoarece a căzut şi s-a sfărîmat". Voievodul, intrînd, a văzut pe idol căzut la pămînt, sfărîmat în trei bucăţi şi s-a tînguit după el cu plîngere mare.

Ajungînd vestea la împăraţi despre sfărîmarea lui Adrian, şi au trimis un bărbat în cetatea Anazavriei, ca să afle de este adevărat şi să-l dea pe voievod la fiare. Înştiinţîndu-se de aceasta, voievodul a căzut înaintea Sfintei Teodula cu plîngere, rugînd-o să facă întreg pe zeul lor, iar el a făgăduit să se facă creştin, de va vedea pe zeul acela stînd la locul său, unde fusese mai înainte. Sfînta, făcînd rugăciune către atotputernicul Dumnezeu, a poruncit idolului să se ridice întreg şi să se aşeze la locul lui. Atunci îndată idolul s-a ridicat întreg şi s-a aşezat la locul unde fusese mai înainte. Deci, venind omul cel trimis de la împăraţi şi văzînd pe idol întreg, s-a întors, nefăcînd voievodului nici un rău. După aceasta a venit la Pelaghie o scrisoare de la împăraţi, poruncindu-i ca, chinuind-o pe Teodula cu diferite chinuri, s-o piarză cu moarte. Pelaghie nu numai că nu şi-a îndeplinit făgăduinţa, adică a se face creştin, dar, uitînd şi facerile de bine ale Sfintei Teodula, a pus-o iarăşi la chinuri şi a poruncit să-i ardă picioarele cu ţepuşe

înfocate. Făcîndu-se aceasta, s-a apropiat de Pelaghie un închinător de idoli, anume Comentarisie, zicîndu-i: "Mă rog strălucirii tale, voievodule, să-mi dai stăpînire asupra ei şi eu o voi face să se închine zeilor, iar de nu voi face aceasta apoi să-mi tai capul". Deci voievodul i-a dat putere asupra sfintei.

Tiranul, făcînd cinci piroane lungi, a înfipt unul în urechea ei stîngă şi a trecut prin urechea dreaptă. Alt piron l-a înfipt în urechea dreaptă şi a străbătut capătul pironului în cea stîngă, al treilea l-a înfipt în fruntea ei, iar celelalte două în pieptul ei. Sfînta, ridicîndu-şi ochii către cer, s-a rugat lui Dumnezeu să-i dea răbdare şi îndată a primit ajutorul lui Dumnezeu şi tămăduire, pentru că au căzut piroanele şi a rămas sănătoasă. Comentarisie, luînd pe sfîntă în casa sa, o sfătuia cu cuvinte înşelătoare să se închine zeilor lor, ca şi eu - zicea dînsul - să primesc cinste de la voievod şi tu de la împăraţi să te învredniceşti de mare slavă. Sfînta a zis către el: "Gîndeşte-te tu singur şi te fă creştin, ca să te învredniceşti nu de cinstea cea de puţină vreme, ci de cea veşnică, întru Împărăţia Domnului nostru Iisus Hristos, Celui ce are să judece viii şi morţii şi să răsplătească fiecăruia după faptele lui". Comentarisie a zis: "Spune-mi mie, roaba lui Hristos, tot adevărul, că s-a aprins inima în mine, după cuvintele tale".

Teodula i-a grăit: "Lumea aceasta, bogăţiile şi toată slava ei, degrabă trec, iar veacul cel viitor este nesfîrşit. De va face cineva aici fapte bune, va lua răsplătire bună în veacul acela, iar cei ce fac rele în lumea aceasta, vor fi acolo munciţi în veci. Mai ales cei ce se închină idolilor, ca şi voi, vor cădea în chinurile cele nesfîrşite". Cu aceasta şi cu mai multe cuvinte, Sfînta Teodula l-a adus pe Comentarisie la cunoaşterea adevărului şi, umilindu-se cu inima a zis: "Rogu-mă ţie, doamnă Teodula, nu pomeni răutăţile cele ce ţi-am făcut, ci te roagă pentru mine, Dumnezeului tău, ca şi eu să fiu creştin".

A doua zi, a stat Comentarisie în faţa voievodului cu Sfînta Teodula şi i-a zis: "N-am putut să întorc pe roaba adevăratului Dumnezeu de la dreapta şi fericita ei cale, dar, mai ales, ea m-a povăţuit şi pe mine la calea cea dreaptă, izbăvindu-mă de întunericul neştiinţei şi, aducîndu-mă la Hristos, adevăratul Dumnezeu, în Care cu neîndoire cred şi mărturisesc preasfînt numele Său, şi mă închin Lui, cu osîrdie". Aceste cuvinte ale lui auzindu-le, voievodul a poruncit ca îndată să-i taie capul cu sabia, iar trupul să i-l arunce în mare, şi astfel s-a sfîrşit chinuirea lui în 24 de zile ale lui ianuarie.

Sfînta Teodula a fost aruncată într-un cuptor aprins şi a petrecut într-însul nevătămată. După aceasta, a dat-o în stăpînire unuia, anume Eladie, ajutător al voievodului, ca să o îndemne la închinarea idolilor, dar şi acela, ca şi Comentarisie, prin cuvintele cele de Dumnezeu insuflate ale Sfintei Teodula, a fost adus către Hristos şi, stînd înaintea voievodului, a mărturisit că este creştin; pe care apoi l-a tăiat cu sabia. Atunci, arzînd tiranul o tigaie, a întins pe fericita Teodula pe tigaia aceea şi a turnat peste dînsa smoală fiartă, ceară şi unt. Însă tigaia a crăpat de foc şi aruncînd scîntei mari şi văpaie înfocată, a ars mulţimea poporului ce sta de faţă, iar pe voievod, ajungîndu-l focul şi vătămîndu-l, l-a dat morţii celei amare, pe cînd Sfînta Teodula a rămas fără vătămare.

Această minune văzînd-o mulţimea poporului, a crezut în Hristos, între care era şi Macarie cu Evagrie, cinstiţi cetăţeni. Mai pe urmă, necredincioşii, arzînd ei iarăşi cuptorul, au aruncat într-însul pe Sfînta Teodula şi cu dînsa şi pe Macarie şi Evagrie şi pe mulţimea acelora ce au crezut în Hristos, în acelaşi cuptor. Acolo, rugîndu-se cu toţii, şi-au dat sfîrşitul şi, trecînd la viaţa cea nesfîrşită, se încununează cu cununa biruinţei şi dănţuiesc cu toţi sfinţii, slăvind pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Fausta Fecioara, a lui Evilasie, a lui Maxim şi a celor împreună cu dînşii (6 februarie) (După Sfîntul Simeon Metafrast)

Această sfîntă fecioară, Fausta, mireasă neîntinată a Stăpînului Hristos, născută în zilele lui Maximian, păgînul împărat, a fost crescută în bună credinţă în cetatea Cizicul, de părinţi de neam bun, bogaţi şi

credincioşi, care după ce au răposat şi şi-au dat sufletele lor către Domnul, fecioara a rămas singură, cînd avea treisprezece ani. Ea se îndeletnicea în post şi rugăciuni şi întru citirea dumnezeieştilor cărţi. Apoi trecînd cu vederea toată înşelăciunea lumii acesteia - bogăţia, dulceţile şi plăcerile trupului şi umblînd pe calea cea strîmtă şi grea a vieţii, s-a făcut cunoscută şi slăvită tuturor, pentru că nu puteau să tăinuiască atîtea fapte bune ale ei, după cuvîntul Domnului: *Nu poate cetatea să se ascundă, stînd deasupra muntelui*, ci a ajuns vestea despre dînsa pînă la împăratul Maximian care, îndată, a trimis din palatul său împărătesc pe cel întîi slujitor idolesc, anume Evilasie, în cetatea Cizicul, să caute şi să afle pe mireasa lui Hristos, Fausta poruncindu-i astfel: de se va îndupleca să aducă jertfe zeilor, bine îi va fi ei, iar de nu, apoi să o arunce în adîncul apei.

Mergînd Evilasie în Cizic, a aflat-o ca ani tînără, dar cu credinţa şi înţelepciunea bătrînă; apoi aducînd-o la judecata sa, o silea să jertfească zeilor. Sfînta i-a răspuns: "Eu nu voi jertfi zeilor acelora care sînt surzi, orbi şi nu au nici o simţire, fiind lucruri de mîini omeneşti, pentru că am ca Mire pe Iisus Hristos în cer şi nu pot să-l las pe Acela, nici nu voiesc a pierde moştenirea pe care o am de la Domnul meu". Evilasie a zis: "Jertfeşte, Fausto, zeilor, ca să nu mori chinuită şi cu amar". Răspuns-a sfînta: "Să nu mă socoteşti că sînt ca o femeie de cele fără de minte, căci, deşi sînt tînără cu anii, însă dorinţa mea este mai mare înaintea Domnului". Iar Evilasie, umplîndu-se de mare mînie, a poruncit să-i tundă părul capului spre ocară şi batjocură şi, spînzurînd-o de un lemn, să o bată tare.

Sfînta Fausta, fiind foarte chinuită, şi-a ridicat ochii spre cer şi se ruga lui Dumnezeu. Deci, rugîndu-se ea destul, s-a pornit un trăznet atît de înfricoşător, încît mulţi au murit. Evilasie, văzînd aceea s-a temut foarte şi, chemînd pe Sfînta Fausta, a zis către dînsa: "Femeie, spune-mi, cine eşti tu? Pentru că eu te văd făcînd lucruri de farmece". Iar sfînta a zis: "Ascultă-mă, Evilasie, porunceşte unui zugrav să zugrăvească chipul meu". Şi, făcîndu-se aceasta degrabă a poruncit ostaşilor să sfîşie icoana ei. Apoi a zis către stăpînitor: "Viu este Domnul Dumnezeu, precum eu nu simt nici cea mai mică durere pentru cîte aţi făcut icoanei acesteia, care este chipul şi asemănarea mea. Astfel şi sufletul meu nu simte nicidecum muncile ce le daţi trupului meu. Ci, cît mă chinuiţi, eu am în minte pe Stăpînul meu, Hristos, Care îmi micşorează durerile".

Atunci a poruncit ca, punînd-o într-un sicriu de lemn şi întărind cu piroane de lemn sicriul, să taie sicriul cu ferăstrăul. Pe cînd slujitorii făceau cu sîrguinţă cele poruncite lor, sfînta în sicriu cînta, slăvind pe Dumnezeu. Şi s-au ostenit slujitorii multă vreme, dar nimic nu puteau să sporească, pentru că nu putea ferăstrăul să o taie şi nici să vatăme pe sfînta fiind ca un diamant vîrtos. Slăbind slujitorii, au rămas ca morţi. Apoi, mergînd la Evilasie, îi ziceau: "Stăpîne, femeia pe care ne-ai dat-o spre chinuire, din ceasul întîi pînă la al şaselea ferestruind-o în sicriu, nimic n-am sporit, pentru că şase ferăstraie schimbînd, n-am putut să ne atingem de ea. Apoi şi foc am pus lîngă raclă, ca s-o ardem, dar n-a ars racla. Iar ea cînta zicînd: "De voi merge prin mijlocul focului, nu mă va arde şi văpaia nu mă va vătăma".

Atunci Evilasie s-a mîhnit foarte şi, punînd de faţă pe sfînta, i-a zis: "O! femeie, mă înspăimînţi, făcînd aceste minuni. Am 80 de ani şi niciodată n-am văzut unele ca acestea, deci, te jur pe Dumnezeul tău, în care crezi, să-mi spui tot adevărul". Sfînta i-a răspuns, zicînd: "Rogu-mă ţie, stăpînul meu, să asculţi într-adins cele ce-ţi voi spune. Puterea lui Dumnezeu este aceea care mă păzeşte în chinuri, precum singur ai văzut. De vei asculta cu luare aminte cuvintele mele, te vei îndupleca degrabă ca să te faci prieten credinţei mele".

A zis tiranul: "Spune-mi degrabă adevărul şi eu voi asculta cu luare aminte". Grăit-a sfînta: "Dumnezeu este fără de moarte şi veşnic şi lucrurile Lui sînt adevărate, iar judecata Lui este sfîntă şi dreaptă. Acela păzeşte în tot locul pe robii Săi cei ce vieţuiesc cu dreptate şi cu cuvioşie. Ei ruşinează pe diavolul, lepădînd pe idolii cei ce se cinstesc de voi ca nişte dumnezei, apoi lucrurile cele rele ale lumii acesteia biruindu-le şi defăimînd cele pămînteşti, ei doresc cele cereşti şi, vieţuind în curăţie, păzesc poruncile lui Dumnezeu fără prihană. Pe aceştia Dumnezeu cel preaînalt îi păzeşte de tot răul, de vreme ce ei Îl ştiu pe El că este Unul Dumnezeu şi că nu este altul afară de Dînsul, Care S-a pogorît pe pămînt şi sălăşluindu-Se întru Preasfînta şi Preacurata Fecioară - precum El singur ştie -, S-a născut dintr-însa negrăit. După aceea, pe scurt, după ce a făcut multe şi prea slăvite minuni, învăţînd pe oameni, a venit de bună voie la cruce şi

a pătimit ca să ne mîntuiască pe noi. Apoi, fiind îngropat, a înviat a treia zi şi întru slavă S-a înălţat la ceruri, de unde iarăşi va veni la sfîrşitul veacurilor, să judece viii şi morţii şi să-i răsplătească fiecăruia după faptele lui. Drept aceea, şi noi, urmîndu-L, ne dăm la bătăi şi la chinuri pentru împărăţia cerurilor, ca să nu pierim în veci, pentru că aici murim, iar acolo înviem, în viaţa cea nesfîrşită".

Auzind acestea, Evilasie a început a cunoaşte puterea cea mare a lui Dumnezeu cel viu şi, umplîndu-se de Duhul Sfînt, se întorcea spre bine, iar pe Sfînta muceniţă Fausta, dezlegînd-o din legături, a lăsat-o liberă. Atunci, una din slugile lui, alergînd la împăratul Maximian, i-a zis: "Stăpîne împărate, Evilasie a părăsit dragostea ta şi voieşte să se facă creştin; deci sîrguieşte să-l răpeşti de la înşelăciunea creştinească, mai înainte de a primi creştineasca desăvîrşire". Împăratul, mîniindu-se foarte mult, a chemat degrabă pe Maxim, eparhul său, care era foarte aspru şi fără de omenie, şi jurîndu-i pe zeii săi, l-a trimis în Cizic, la Evilasie. Acesta, sosind mînios la Cizic l-a întrebat pe fericitul Evilasie, zicînd: "Spune-mi, răule, cum ai îndrăznit a lăsa pe zeii cei mari şi a-i defăima, crezînd nebuniilor creştineşti şi a te apropia de dînşii?" Evilasie răspunse: "Mă jur pe capul meu că şi tu, de vei asculta pe fecioara Fausta, degrab vei cunoaşte pe Dumnezeul cel viu şi vei fi fericit". Eparhul Maxim, mîniindu-se foarte, a poruncit să-l spînzure pe lemn şi să-l bată cumplit. Fiind bătut mult, striga către Hristos Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Dumnezeule Atotputernice, Care ai ajutat roabei tale Fausta în toate chinurile ei şi ai arătat ochilor mei minunile Tale, izbăveşte-mă pe mine, smeritul, de acest amar şi preacumplit eparh, deoarece pe Tine Te-am dorit Doamne, pentru minunile Tale cele multe şi mari".

După aceasta, eparhul a poruncit să ardă coastele mucenicului cu făclii aprinse. Şi, cînd se ardea, pătimitorul a rugat pe Sfînta Fausta, care sta acolo şi privea la pătimirea lui, să se roage pentru dînsul către Domnul. Sfînta, milostivindu-se de dînsul, a început a se ruga, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, arată-Ţi darul Tău şi mă ascultă pe mine, roaba Ta, primeşte pe Evilasie în staulul turmei Tale celei cuvîntătoare şi-l rînduieşte în numărul drepţilor Tăi, că bine eşti cuvîntat în veci, amin". Atunci eparhul a poruncit ca şi pe Sfînta Fausta s-o pună înaintea nedreptei sale judecăţi, fiindcă povăţuise pe Evilasie să se facă creştin. Şi a zis către dînsa Maxim: "Necuratule chip, cum ai îndrăznit tu să abaţi pe cinstitul slujitor Evilasie de la zeii cei mari şi să-l aduci la Dumnezeul tău?" Sfînta Fausta răspunse: "Nădăjduiesc spre bunul şi milostivul Dumnezeul meu, Care a chemat pe Evilasie să fie fiu al adevărului şi Care şi pe tine te va chema El întru a Sa cunoştinţă şi închinăciune dumnezeiască". Eparhul zise: "Fausto, să nu mă socoteşti că sînt nebun ca Evilasie care te-a ascultat". Şi îndată a poruncit s-o lege şi să-i bată piroane de fier în picioare.

Făcîndu-se aceasta cu sîrguinţă de către slujitori, sfînta nu simţea dureri deloc şi văzînd eparhul Maxim că muceniţa nu bagă în seamă un chin ca acela, a chemat o ceată de ostaşi şi le-a poruncit să înceapă asupra ei mai mare şi mai cumplit chin. Unul din ostaşi, al cărui nume era Claudie a zis: "Stăpîne, de voieşti s-o omori repede, apoi dă-o spre mîncare fiarelor". Deci, îndată a poruncit eparhul să se facă aşa, şi sfînta a fost dusă goală la locul acela unde era să fie mîncată de fiare.

Apoi, sloboziră la dînsa o leoaică, dar aceea, alergînd, s-a închinat sfintei. Slobozind şi pe celelalte fiare, toate cădeau la picioarele ei şi se închinau. Eparhul, văzînd o minune ca aceea, se miră foarte şi porunci să o lege de picioare cu o funie şi s-o tîrască pe pămînt, aşa goală. Atunci, sfînta a strigat către Domnul, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, acopere făptura Ta, ca ochii celor fără de ruşine şi necuraţi să nu privească goliciunea trupului miresei Tale". Îndată, pogorîndu-se un nor de sus, a acoperit pe sfînta ca cu o haină aleasă. După aceasta, un alt ostaş, anume Eusebiu, a zis lui Maxim eparhul: "Va voi strălucirea ta să mi-o dea mie în stăpînire?" Eparhul zise: "Ia-o şi chinuieşte-o cum poţi şi voieşti". El, luînd pe sfînta muceniţă, a dus-o la un fierar care, făcînd o mulţime de piroane de fier lungi, i le-a bătut în cap, în frunte, în ochi, în piept, în fluierele picioarelor şi în tot trupul. Iar sfînta se ruga în sine: "Mulţumesc Doamne, Iisuse Hristoase, că Tu eşti cunoscătorul inimilor, slava şi cununa drepţilor. Învredniceşte-mă, dar, şi pe mine, smerita şi nevrednica roaba Ta, ca să mă aflu în calea ce duce la limanul neviforat, iar pe Maxim, eparhul, adu-l la sfînta credinţă şi la dragostea Ta. Întăreşte-l în frica Ta şi-l rînduieşte cu cei ce te mărturisesc pe Tine, adevăratul Dumnezeu, ca toţi să Te ştie, că eşti unul Dumnezeu şi că Ţi se cuvine cinste şi slavă dumnezeiască, în vecii vecilor. Amin".

Eusebiu, văzînd că o fecioară tînără ca ea care, fiind străpunsă cu piroanele şi sîngele curgîndu-i, nu băga în seamă un chin ca acela - nesimţind de fel durerile -, a poruncit să aducă o căldare mare şi s-o umple cu smoală şi pucioasă. Apoi, fierbînd-o tare, au aruncat într-însa pe Sfînta Fausta, împreună cu Sfîntul Evilasie, şi au pus foc mare dedesubt. Sfinţii mucenici stînd în căldarea aceea ca într-un loc verde şi răcoros, cîntau şi preamăreau pe Dumnezeu. Îndată, focul s-a stins şi căldarea s-a răcit. Atunci, Maxim eparhul, văzînd credinţa şi răbdarea sfinţilor, a zis : "Dumnezeule veşnic, Cel ce ai făcut pe Evilasie a fi părtaş patimilor roabei Tale Fausta, primeşte-mă şi pe mine, ticălosul şi păcătosul şi mă rînduieşte cu aceşti doi ca şi eu, mai micul, să împlinesc numărul de trei, în chipul Sfintei Treimi. Cu adevărat Doamne Dumnezeul puterilor, arată-Ţi bunătatea Ta spre mine, nevrednicul robul Tău şi fă degrab cu mine după milostivirea Ta, ca şi în mine să Te proslăveşti mai mult".

Acestea zicînd, s-au deschis cerurile şi el a văzut pe Fiul lui Dumnezeu cu cetele sfinţilor, îngeri şi arhangheli şi cu adunările tuturor sfinţilor strălucind ca o lumină. Văzînd Maxim o înfricoşată şi înspăimîntătoare taină ca aceea, a strigat cu glas mare către Dumnezeu: "Doamne, primeşte-mă precum ai primit pe robul Tău Evilasie, şi nu pomeni fărădelegile şi nedreptăţile mele. Iartă pe păcătosul şi nevrednicul robul Tău, şi mă primeşte precum ai primit pe tîlhar, odată".

După aceasta, îndată a alergat la căldarea în care erau Sfînta Fausta şi Sfîntul Evilasie şi, ridicîndu-şi ochii spre cer, şi-a făcut semnul crucii, zicînd: "În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh; şi eu sînt cu voi". Atunci dezbrăcîndu-se de hainele sale şi iarăşi însemnîndu-se cu semnul crucii peste tot trupul, s-a aruncat în căldare. Atunci Sfînta şi fericita Fausta s-a umplut de mare bucurie şi veselie căci a ascultat-o Dumnezeu şi a adus şi pe Maxim la dreapta credinţă. Şi a zis: "Slavă Ţie, Hristoase Dumnezeule, că nu voieşti să piară nimeni, ci toţi să se mîntuiască şi să vină la cunoştinţa adevărului. Căci iată mă aflu între aceşti doi robi ai Tăi, ca o viţă de vie ce are struguri. Apoi fă treimea aceasta nedezlipită, de vreme ce ai zis, Doamne: *Unde sînt doi sau trei adunaţi în numele Meu, acolo sînt şi Eu în mijlocul lor*.

Astfel grăind sfînta cu veselie, s-a auzit un glas din cer zicînd: "Veniţi la Mine cei osteniţi întru nevoinţă şi însărcinaţi cu pătimirile, pentru numele Meu, şi vă voi odihni pe voi întru împărăţia cerească". Sfinţii, auzind acest glas, s-au umplut de negrăită bucurie şi, mulţumind lui Dumnezeu, şi-au dat sufletele în mîinile Lui în şase zile ale lunii februarie. Cu ale căror rugăciuni, Doamne, iertîndu-ne greşelile noastre, învredniceşte-ne şi pe noi, pe toţi, milostivirii Tale, fă-ne părtaşi vieţii celei veşnice, căci eşti binecuvîntat, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh şi preamărit în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Doroteia şi a celor împreună cu dînsa (6 februarie)

În părţile Capadociei, în cetatea Cezareei, se afla Sfînta fecioară Doroteia, slujind în toate zilele lui Dumnezeu întru curăţie în trezire şi întru întreaga înţelepciune, cu smerenie şi cu blîndeţe, postind şi rugîndu-se neîncetat. Ea era foarte înţeleaptă, încît abia bărbaţii cei mai aleşi întru înţelepciune puteau să fie asemenea ei şi toţi cei ce o ştiau preamăreau numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru, Care avea o roabă ca aceasta, a cărei vedere era cinstită, viaţa sfîntă, înţelepciunea neasemănată şi fecioria neprihănită. Iar întru dragostea lui Iisus Hristos era atît de desăvîrşită, încît s-a făcut vrednică de cămara Lui cerească şi şi-a îndoit nevoinţa sa pentru El, biruindu-şi trupul şi pe diavolul. Apoi, împletindu-şi cununa îndoită - una a fecioriei, iar alta a muceniciei - şi, bucurîndu-se, a trecut la Hristos, Mirele ei, pentru Care a pătimit pe pămînt, precum se va arăta în povestirea de faţă.

Pentru viaţa ei, străbătînd slava printre oameni, vestea despre dînsa a ajuns pînă la Saprichie, ighemonul, prigonitorul creştinilor. Acesta, nezăbovind, a venit în cetatea Cezareei, unde, îndată a prins pe Sfînta Doroteia şi a poruncit s-o pună înaintea judecăţii sale nedrepte. Deci sfînta fecioară stătea înaintea păgînului judecător, rugîndu-se în sine către Domnul şi chemînd în ajutor pe Dumnezeu, Mîntuitorul său. Apoi, a întrebat-o ighemonul: "Spune-mi, cum te numeşti?". Sfînta a răspuns: "Numele îmi este

Doroteia". Saprichie a zis: "De aceea te-am chemat: ca să aduci jertfă zeilor celor fără de moarte, după porunca împăraţilor noştri".

Sfînta Doroteia a zis: "Dumnezeu, Care este Împărat al cerului, Acela mi-a poruncit ca Lui, unuia, să-I slujesc". Pentru că astfel este scris: *Domnului Dumnezeului Tău să te închini şi Aceluia unuia să-I slujeşti.* Şi iarăşi: zeii care n-au făcut cerul şi pămîntul să piară de pe pămînt. Deci, se cade a socoti cărui împărat sîntem datori a ne supune: celui pămîntesc sau Celui ceresc? Şi pe cine să ascultăm: pe Dumnezeu sau pe om? Pentru că, ce sînt împăraţii? Decît numai oameni muritori, precum au fost şi acei zei ai voştri, la care vă închinaţi". Saprichie a zis: "De vei voi să fii întreagă, sănătoasă şi curată, lasă-ţi creştinătatea şi jertfeşte zeilor, iar de nu, apoi, după lege, vei fi cumplit chinuită şi spre pildă altora".

Sfînta a răspuns: "Voi fi pildă tuturor credincioşilor, ca să se teamă de Dumnezeu, iar de oamenii cei răi să nu se teamă, pentru că aceia fac ceea ce fac cîinii cei răi, care rup pe oamenii cei nevinovaţi, neavînd nici o pricepere sau înţelegere şi care se sălbăticesc, se mînie, latră şi cu dinţii lor apucă şi rup pe cei ce trec alăturea". Saprichie a zis: "Tu, precum văd te-ai hotărît să fii neschimbată în mărturisire, bîrfitoare şi voieşti să mori cu alţii, astfel cu amar. Ascultă-mă şi jertfeşte, ca să scapi de chinurile cele cumplite". Iar sfînta a zis: "Chinurile tale sînt vremelnice, iar ale gheenei sînt veşnice. Deci, ca să scap de chinurile cele veşnice, nu mă voi teme de cele vremelnice căci îmi aduc aminte, de cuvintele Domnului meu: *Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă; dar mai mult vă temeţi de cel ce poate ca şi sufletul şi trupul să-l piardă în gheena focului*.

Saprichie a zis: "Eşti datoare să te temi de zei, ca nu cumva mîniindu-se să-ţi piardă sufletul şi trupul tău, de nu le vei aduce jertfe". Sfînta Doroteia a răspuns: "Acum ţi-am spus, Saprichie, că nicidecum nu vei putea să mă înduplеci să aduc jertfă diavolilor care au locuit în acei oameni deşerţi, care au trăit atît de rău încît şi a grăi, de ei, este ruşine. Astfel au murit ca nişte dobitoace necuvîntătoare de vreme ce, fiind vii, n-au cunoscut pe Cel ce a făcut cerul şi pămîntul, marea şi cele ce sînt într-însele. Deci sufletele acelora ard în focul cel nestins, care se închină la idolii făcuţi din diferite materii; şi de nevoie va fi să se trimită în veşnicul foc şi aceia care, lăsînd pe Ziditorul lor, au voit ca acelora să le fie închinători".

Acestea auzind Saprichie s-a mîniat foarte şi, întorcîndu-se către slujitorii care erau gata a o chinui, le-a zis: "Puneţi-o în locul de chinuire ca, temîndu-se de chinuri, să voiască a fi slujitoare zeilor noştri". Iar roaba lui Dumnezeu stînd la locul cel de chin, cu bărbăţie şi fără de temere, a zis către judecător: "Ce tot zăboveşti, nechinuindu-mă? Fă ceea ce ai să faci, ca să pot vedea degrab pe Acela pentru a Cărui dragoste nu mă tem a pătimi şi a muri". Saprichie a zis: "Cine este Acela pe care-L doreşti atîta?" Sfînta a zis: "Hristos, Fiul lui Dumnezeu". Zise Sapirichie: "Unde este Hristos?"

Sfînta a răspuns: "Cu prea puternica sa Dumnezeire este pretutindeni, iar cu omenirea Îl mărturisim că este în ceruri, şezînd de-a dreapta Tatălui Său, cu Care împreună şi cu Duhul Sfînt este o Dumnezeire şi ne cheamă în raiul desfătărilor celor veşnice, unde răsadurile aduc roade în toată vremea, adică crini şi trandafiri, şi unde toate florile cele frumoase înfloresc totdeauna, unde cîmpurile, munţii, dealurile totdeauna sînt verzi, izvoarele dulci şi sufletele sfinţilor întru Hristos se veselesc. Nişte lucruri ca acestea pe care ţi le-am spus ţie, de le-ai fi crezut, o! Saprichie, te-ai fi izbăvit de pierderea ta şi ai fi intrat în raiul plăcerilor dumnezeieşti celor negrăite". Saprichie a zis către dînsa: "Se cade să laşi deşertăciunea şi să jertfeşti zeilor ca să ai bărbat şi să te înveseleşti în viaţa ta şi să nu pieri asemenea ca şi părinţii tăi, care au pierit pentru nebunia lor". Iar sfînta a zis: "Nici nu voi jertfi diavolilor, de vreme ce sînt creştină, nici nu voi lua bărbat, de vreme ce sînt mireasa lui Hristos. Aceasta este credinţa mea, care mă va duce în Rai şi în cămara Mirelui Meu". Atunci a chinuit-o cumplit pe sfînta.

După aceasta, Saprichie, ighemonul, a poruncit ca, punînd capăt chinuirii sfintei, s-o ducă la două femei care erau surori, ale căror nume erau: Hristina şi Calista. Acestea, mai înainte fuseseră creştine, dar, temîndu-se de chinuri, se lepădaseră de Hristos şi, deznădăjduindu-se, vieţuiau cu necurăţie în plăceri şi în deşertăciunea lumească, fiind îmbogăţite de închinătorii de idoli pentru a lor cădere de la Hristos. Lor le-a încredinţat Saprichie pe Sfînta fecioară Doroteia, zicîndu-le: "Precum voi aţi lăsat deşertăciunea şi vrăjile creştineşti, aducînd jertfe zeilor celor nebiruiţi şi aţi luat de la noi daruri, astfel şi pe aceasta s-o

întoarceţi de la nebunia creştinească la zeii noştri, căci noi, cu mai mari şi mai multe daruri vă vom cinsti, de veţi putea s-o înduplecaţi pe aceasta către noi". Ele, luînd-o în casa lor, au zis către dînsa: "Ascultă pe judecătorul şi te învoieşte cu el, mîntuieşte-te de chinuri precum am făcut şi noi. Mai bine este ţie să te îngrijeşti, ca să nu pierzi lumea aceasta văzută şi viaţa cea plăcută şi să nu pieri mai înainte de vreme". Sfînta Doroteia a răspuns: " Dacă voi, ascultînd sfatul meu, v-aţi fi pocăit de jertfele cele aduse idolilor şi iarăşi de v-aţi fi întors la Hristos, v-aţi fi mîntuit de chinurile gheenei, pentru că bun este Domnul nostru şi mult-milostiv celor ce se întorc către El cu toată inima".

Hristina şi Calista ziseră către dînsa: "Am greşit o dată, căzînd de la credinţa în Hristos, cum se poate acum, dar, a ne întoarce iarăşi la El?" Zis-a, către ele, sfînta: "Este mai mare păcat a se deznădăjdui cineva de mila lui Dumnezeu, decît a se închina idolilor. Nu vă deznădăjduiţi, nici vă îndoiţi de Doctorul cel bun şi iscusit, căci poate tămădui rănile voastre. Nu este rană pe care El n-ar voi s-o tămăduiască, căci de aceea Se numeşte Mîntuitor, fiindcă El mîntuieşte; de aceea, Răscumpărător, căci El ne răscumpără; de aceea Eliberator, căci eliberează. Voi numai să vă întoarceţi din tot sufletul spre pocăinţă şi fără de îndoială vă veţi învrednici iertării". Atunci, amîndouă surorile acelea s-au aruncat la picioarele ei, plîngînd şi dorind ca ea să se roage Milostivului Dumnezeu pentru dînsele şi, primind pocăinţa lor, să le dea iertare de păcate.

Sfînta a strigat către Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Dumnezeule, cel ce ai zis: *Nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu!* Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai adeverit că mai multă bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu de un păcătos care se pocăieşte, decît de cei 99 de drepţi, care n-au greşit, arată darul Tău acestor oi ale Tale, pe care diavolul le-a răpit şi s-a sîrguit să le ia de la Tine. Întoarce oile Tale către turma Ta. O! bunule Păstor, prin chipul acestora să se întoarcă la Tine toţi cei căzuţi".

Trecînd cîtăva vreme, Saprichie ighemonul a chemat la el pe cele două femei cu Sfînta Doroteia, şi luînd pe amîndouă surorile le întrebă dacă au putut să înduplece pe Doroteia la zeii lor. Hristina şi Calista, ridicînd glasurile lor, au răspuns: "Am rătăcit şi rău am făcut, căci, temîndu-ne de muncile cele vremelnice, am jertfit zeilor (idolilor), de aceea, am rugat-o şi ne-a dat pocăinţa, prin care vom putea să cîştigăm de la Hristos, Domnul nostru, iertarea de păcatele noastre". Atunci Saprichie şi-a rupt hainele şi cu mare mînie a poruncit să le lege la un loc pe amîndouă surorile, împreunîndu-le la spate şi să le bage într-un vas cu smoală şi, punînd lemne, să le ardă.

Ele, strigînd către Dumnezeu, au zis: "Doamne Iisuse Hristoase, primeşte pocăinţa noastră şi dă-ne iertare". Deci, fiind arse femeile acelea, Sfînta Doroteia se înveselea de acea privelişte şi striga către dînsele: "Mergeţi mai înaintea mea, o! surorilor şi fiţi încredinţate de iertarea păcatelor voastre, iar cununa muceniciei, pierdută mai înainte, acum fără îndoială aţi aflat-o şi va ieşi întru întîmpinarea voastră milostivul Părinte, înveselindu-Se ca de aflarea fiului celui desfrînat. Apoi vă va îmbrăţişa ca pe fiicele Sale, vă va preamări înaintea îngerilor Săi şi vă va rîndui în cetele sfintelor muceniţe". Astfel, sfintele femei, Hristina şi Calista, surorile cele de o mamă, sfîrşindu-se întru pocăinţă muceniceşte, au luat iertare şi cunună de biruinţă de la Hristos Dumnezeul nostru.

Saprichie a poruncit ca pe Sfînta Doroteia s-o aducă iarăşi la chinuri, spînzurînd-o, s-o chinuiască ca şi mai înainte. Sfînta, fiind prigonită, se cuprinsese de atîta veselie, ca şi cum ar fi intrat acum în cămara iubitului ei Mire, Hristos. Saprichie a zis către dînsa: "Ce este, oare, că arăţi pe faţa ta o bucurie ca aceasta, fiind chinuită?" Sfînta a răspuns: "Niciodată în viaţa mea nu m-am bucurat astfel, ca acum, căci mă bucur pentru sufletele acelea pe care diavolul, prin tine, le luase de la Dumnezeu, iar prin mine le-a primit Hristos.

Acum este veselie mare la cer, căci îngerii se bucură de sufletele acelea, arhanghelii se înveselesc, împreună cu toţi sfinţii Apostoli, iar mucenicii şi proorocii dănţuiesc. Deci, sîrguieşte-te, o! Saprichie, şi fă degrab ceea ce ai să faci, ca să pot să trec şi eu îndată la veselia sfinţilor şi să mă bucur în ceruri cu aceia cu care am plîns pe pămînt".

Atunci, Saprichie a poruncit să o ardă cu făclii aprinse pe sfînta muceniţă. Ea, cu şi mai multă veselie şi arătînd faţa luminoasă şi bucuroasă judecătorului, a strigat către el: "Ticălosule, tu eşti un nimic, cu idolii tăi". Tiranul, pogorînd-o de pe lemn, a poruncit s-o bată cu palme peste obraz, zicînd: "Să se bată faţa ta, care mă batjocoreşti pe mine". Iar sfînta, fiind bătută, nu înceta a se bucura; şi au slăbit cei ce o băteau pe ea. Apoi, ighemonul a dat o hotărîre de moarte asupra ei: "Pe Doroteia, fecioara cea mîndră, care n-a voit să aducă jertfă zeilor celor fără de moarte şi să trăiască, ci a voit ca, de bună voie, să moară, pentru un oarecare om, neştiut, ce se zice Hristos, poruncim să o taie cu sabia".

Auzind acestea, Sfînta muceniţă Doroteia a zis: "Mulţumesc Ţie, iubitorule de suflete, Hristoase, că mă chemi în raiul Tău şi în cămara Ta, cea prea sfîntă, mă aduci". Sfînta muceniţă, ducîn du-se la moarte, cînd ieşea din divan, un scolastic, anume Teofil, sfetnic al ighemonului, a strigat către dînsa, batjocorindu-o: "Ascultă, mireasa lui Hristos, trimite-mi mere şi flori de trandafiri din raiul Mirelui tău". Sfînta Doroteia i-a zis: "Cu adevărat voi face aceasta". Şi, sosind ea la locul tăierii, a rugat pe călău să o lase puţin să se roage Dumnezeului său. Apoi, sfîrşind rugăciunea, a stat înaintea ei îngerul Domnului, în chip de prunc mic, foarte frumos, aducînd într-o basma curată trei mere preafrumoase şi trei flori de trandafir roşii. Iar sfînta a grăit către prunc: "Rogu-mă ţie, să le duci acestea lui Teofil şi să-i spui: "Iată, ai ceea ce ai poruncit". Acestea zicînd şi-a plecat sub sabie sfîntul său cap şi, fiind tăiată, s-a dus dănţuind la Hristos Domnul, Mirele său, pe Care din tinereţe L-a iubit şi a primit cununa biruinţei din mîna Domnului, în cămara Lui cea nestricăcioasă.Teofil, rîzînd de făgăduinţa Sfintei fecioare Doroteia, spunea prietenilor săi şi celor de o vîrstă: "Acum, cînd Doroteia era dusă la moarte, spuind că e mireasă a lui Hristos şi lăudîndu-se că va intra în raiul Lui, am zis către dînsa: "Ascultă, mireasa lui Hristos, cînd vei intra în Raiul Mirelui tău, să-mi trimiţi de acolo flori de trandafir şi mere". Iar ea mi-a răspuns: "Cu adevărat îţi voi trimite". Acestea zicînd Teofil către prietenii săi, rîdea fără de măsură. Dar iată că deodată s-a oprit înaintea lui îngerul acela, cu trei mere bune şi cu trei flori frumoase, apoi i-a zis lui: "Precum a făgăduit, Sfînta fecioară Doroteia ţi-a trimis acestea din Raiul Mirelui său".

Teofil, văzînd merele şi florile şi luîndu-le în mîini a strigat cu mare glas: "Adevărat Dumnezeu este Hristos şi nu este nici o nedreptate întru Dînsul". Iar prietenii şi vîrstnicii i-au zis: "Te îndrăceşti, Teofile, sau glumeşti?" Răspuns-a lor Teofil: "Nu mă îndrăcesc, nici nu glumesc, ci înţelepciunea cea sănătoasă îmi porunceşte să cred că Dumnezeu cel adevărat este Iisus Hristos". Apoi întrebau aceia: "Pentru ce te-ai schimbat, deodată?" Grăit-a lor, Teofil: "Spuneţi-mi, care lună este acum?" Zis-a lui: "Februarie". Grăit-a lor, Teofil: "Toată Capadocia o acoperă în această vreme iarna, gerul şi gheaţa şi nu este nici un copac sau buruiană care s-ar împodobi cu frunzele sale. De unde socotiţi că sînt aceste flori?" Zicînd acestea, le arătă merele şi florile cele de trandafir.

Ei, văzîndu-le şi pipăindu-le, cum şi mireasma cea frumoasă a lor mirosind-o, se mirau şi ziceau: "Noi nici în vremea cea obişnuită a roadelor şi a florilor n-am văzut roade aşa de frumoase". Grăit-a lor Teofil: "Eu socoteam pe fecioara Doroteia cea dusă la moarte că este nebună, căci zicea că Mirele său este Hristos şi pomenea de Raiul Lui. Deci, am zis către dînsa ca spre o nebună, batjocorind-o: "Cînd vei merge în Raiul Mirelui, să-mi trimiţi de acolo mere şi flori". Iar ea mi-a răspuns: "Cu adevărat îţi voi trimite". Eu rîdeam de cuvintele ei, dar iată că, după tăierea ei, mi-a venit înainte un prunc mic, cu vîrsta ca de patru ani, cu frumuseţe negrăită, pe care nu-l credeam că ştie a vorbi ceva. Însă el a început ca un bărbat desăvîrşit a grăi către mine, zicînd: "Sfînta fecioară Doroteia, precum a făgăduit, ţi-a trimis daruri din Raiul Mirelui său". Acestea zicînd şi dîndu-mi în mîini acestea, s-a făcut nevăzut. Iarăşi a strigat Teofil: "Fericiţi cei ce cred în Hristos şi pătimesc pentru El şi pentru numele Lui, căci Acela este adevăratul Dumnezeu şi tot cel ce crede în el este înţelept cu adevărat". Acestea strigînd Teofil, cineva a intrat la ighemonul şi i-a zis: "Scolasticul Teofil, care pînă acum ura pe creştini şi le dădea lor moarte ucigătoare, acela acum strigă înaintea porţilor, lăudînd şi binecuvîntînd numele lui Iisus Hristos şi foarte mulţi cred în El, ascultînd cuvintele lui Teofil".

Ighemonul, poruncind ca îndată să-l aducă la sine, i-a zis: "Ce ai grăit înaintea porţilor?" Răspuns-a Teofil: "Am lăudat pe Hristos, pe Care l-am hulit pînă astăzi". Zis-a lui ighemonul: "Mă mir de tine, fiind om înţelept, că lauzi numele Aceluia, pentru Care, pe cei ce-L lăudau i-ai prigonit pînă acum". Zis-a Teofil: "Dintr-aceasta se cunoaşte că Dumnezeu adevărat este Hristos. Căci, îndată m-a întors din rătăcire

la calea cea dorită şi dreaptă şi m-a făcut să-L cunosc pe El ca Dumnezeu adevărat". Zis-a ighemonul: "Toţi înţelepţii întru înţelepciune sporesc şi cresc, iar tu din înţelept te-ai făcut nebun, numind Dumnezeu pe Cel pe Care iudeii L-au răstignit, precum ai auzit şi de la creştini".

Teofil a zis: "Am auzit că Hristos a fost răstignit şi rătăceam, nesocotindu-L pe El că este Dumnezeu şi am hulit în toate zilele numele Lui. Acum, căindu-mă de păcatele mele, cele de mai înainte şi de hule, îl mărturisesc pe El că este Dumnezeu adevărat". Zis-a ighemonul: "Unde şi cînd te-ai făcut creştin, tu cel ce ai adus jertfe zeilor pînă astăzi?" Grăit-a Teofil: "Într-acel ceas în care am crezut în Hristos. Pentru aceasta, din toată inima crezînd în El ca în Fiul lui Dumnezeu, Cel fără de moarte, propovăduiesc numele Lui cel adevărat, numele cel sfînt, numele cel fără de prihană, numele în care nici o făţărnicie nu se află, nici o înşelătorie şi Care împărăţeşte peste idoli".

Zis-a ighemonul: "Au doară, împărăţeşte înşelăciunea peste zeii noştri?". Grăit-a Teofil: "Oare nu împărăţeşte înşelăciunea în idolii aceia pe care o mînă omenească din lume i-a cioplit, din aramă şi din fier i-a făurit şi din plumb i-a turnat? Pe care îi străjuiesc păsări de noapte, pe care păianjenii îşi fac laţurile lor şi ale căror scobituri sînt pline de şoareci? De nu este aşa, precum grăiesc eu, apoi mincinos să fiu. Însă tu socoteşte singur: oare nu grăiesc adevărul? Şi, de vreme ce nu mint, apoi cu dreptate este ca şi tu să te învoieşti cu adevărul şi să te întorci de la minciună. Pentru că se cade ţie, judecătorul care judeci pe alţii pentru minciună, singur de la minciună să te întorci la adevărul care este în Hristos Dumnezeu". Zis-a ighemonul: "Deci zeii noştri, oare nu sînt vii?"

Grăit-a Teofil: "Asemănarea idolilor o vedem omenească, dar nu au nici o simţire, însă Dumnezeu este nevăzut, viu şi de viaţă dătător. Idolii, dacă vor fi făcuţi din materie de mare preţ, sînt străjuiţi ca să nu se fure de tîlhari, iar Dumnezeul ceresc de nimeni nu este străjuit, ci El îi străjuieşte pe toţi, îi păzeşte şi-i fereşte ca pe zidirea Sa. Ighemonul zise: "O, ticălosule Teofile, văd că doreşti să pieri cu grea moarte". Grăit-a fericitul Teofil: "Eu doresc să cîştig viaţa bună". Ighemonul zise: "Gîndeşte-te că de vei petrece în acea nebunie a ta, mai întîi îţi voi da chinuri multe, apoi voi porunci cu amar să te ucidă".

Fericitul Teofil răspunse: "De aceea am început eu a dori să fiu ucis pentru Hristos Dumnezeu". Ighemonul zise: "Adu-ţi aminte de casa ta, de femeie, de copii şi de rudenii şi nu te duce nebuneşte la moartea cea amară; căci mare nebunie este aceasta ca, de bună voie, să te dai la chinuri şi la pedepse cu care se pedepsesc tîlharii". "Nu este nebunie aceasta, ci o mare înţelepciune, ca pentru bunătăţile cele mari şi veşnice, defăimînd muncile cele mici şi vremelnice, pentru viaţa cea nesfîrşită să suferi moartea cea de scurtă durată". Ighemonul zise: "Mai bine îţi alegi muncile decît odihna şi doreşti moartea mai bine decît viaţa?" Sfîntul Teofil răspunse: "Eu nu mă tem de munci şi nici de moarte nu mă cutremur, ci mă tem de chinurile cele fără de sfîrşit precum şi de moartea aceea care aduce pedeapsa veşnică. Chinurile date de tine degrab se vor sfîrşi, iar chinurile pregătite închinătorilor de idoli nu se vor sfîrşi niciodată".

Atunci ighemonul a poruncit ca pe Sfîntul Teofil să-l spîn- zure gol, de un lemn şi să-l bată cumplit. Dar, pe cînd îl bătea, sfîntul zicea: "Iată acum m-am făcut creştin, căci sînt ridicat pe cruce pentru păcatele mele, pentru că lemnul acesta este asemenea crucii. Mulţumesc Ţie, Hristoase Dumnezeule, că m-ai învrednicit să fiu spînzurat pe lemn". Ighemonul zise către dînsul: "Ticălosule, cruţă-ţi trupul tău". Sfîntul Teofil răspunse: "Ticălosule, cruţă-ţi tu sufletul. Eu nu-mi voi cruţa trupul cel vremelnic pentru ca sufletul să se bucure în veci". Tiranul, mîniindu-se atunci mai mult, a poruncit să strujească pe mucenic cu unghii de fier şi să-l ardă cu făclii. Sfîntul se veselea în chinuri ca şi cum nu simţea durerea şi nu zicea nimic altceva, decît numai acestea: "Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pe Tine Te mărturisesc, numără-mă în ceata sfinţilor Tăi".

Faţa lui era luminoasă, iar slujitorii, au slăbit de multă osteneală, Saprichie ighemonul a dat un răspuns de moarte asupra sfîntului, care era aşa: "Atunci lui Teofil, care a adus pînă acum jertfe zeilor celor fără de moarte, iar acum s-a răzvrătit şi de la zei s-a abătut către creştineasca adunare, poruncim să i se taie capul". Sfîntul Teofil, auzind acel răspuns dat asupra sa, a zis: "Mulţumesc Ţie, Hristoase, Dumnezeul meu". Apoi, bucurîndu-se şi-a plecat sub sabie sfîntul său cap şi, fiind tăiat, s-a încununat prin mucenicie, luînd plata ca lucrătorul care venise în ceasul al unsprezecelea - asemenea ca cel dintîi - în Împărăţia lui

Hristos Dumnezeul nostru. Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, I se cuvine cinste şi slavă în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Iulian, din cetatea Emesiei (6 februarie)

Acesta, din vîrsta tinereţelor ştiind bine meşteşugul doctoricesc, tămăduia nu numai trupurile oamenilor, dar şi sufletele, căci tămăduindu-i de boli, îi învăţa să creadă în Hristos şi pe mulţi din elini îi întorcea la Hristos Dumnezeu. Şi fiind prinşi Sfinţii Mucenici Silvan episcopul, Luca diaconul şi Mochie citeţul, a căror pomenire se face în Ianuarie, în 29 zile şi ducîndu-i spre mîncarea fiarelor în temniţă, Iulian a alergat la dînşii, i-a sărutat şi-i ruga să nu se înfricoşeze de moarte pentru Domnul. Atunci l-au prins şi, închizîndu-l într-o peşteră, i-au bătut un piron lung în cap. Asemenea, pironindu-i mîinile şi picioarele, şi-a dat duhul său lui Dumnezeu.

Sfintele Muceniţe Marta şi Maria (6 februarie)

Mai facem pomenirea şi a Sfintelor muceniţe fecioare: Marta şi Maria, surori de mamă, care, arzînd cu dreaptă credinţă şi dragoste spre Hristos, se asemănau surorilor din Evanghelie, Marta şi Maria; şi a fratelui lor, Sfîntul mucenic Licarion, copilul. Acelea au fost în părţile Asiei, în vremurile în care Biserica lui Hristos era prigonită de împăraţii şi de boierii păgîni, închinători la idoli. Marta şi Maria petreceau în feciorie slujind lui Hristos, şi doreau să moară pentru El. Odată, s-a întîmplat păgînului voievod a merge pe lîngă casa lor şi Marta, deschizînd uşa, a strigat cu sora sa către voievod: "Sîntem creştine". Dar voievodul cu slugile nu băgau de seamă şi treceau înainte, iar ele au strigat iarăşi în urma voievodului: "Sîntem creştine". Iar voievodul le-a răspuns: "Vă iert pentru tinereţele voastre, căci nu vreau să vă ucid".

Sfînta Marta a zis: "O, voievodule, moartea mucenicească nu este moarte, ci viaţă". Voievodul, auzind acestea, s-a mîniat foarte şi a poruncit s-o prindă. Apoi a ieşit şi Sfînta Maria şi a zis către voievod: "Cele ce a grăit sora mea şi eu le mărturisesc". Apoi a ieşit după surori acel copil, anume Licarion şi a strigat: "Precum au zis Marta şi Maria, asemenea şi eu grăiesc, sînt creştin". Atunci voievodul a poruncit să-i spînzure pe cruci, pe cîte trei. Iar maica lor sta şi le zicea: "Mîntuiţi-vă scumpii mei fii şi primiţi cununa de la Hristos". Maria, care era spînzurată pe cruce, a zis: "Mîntuită să fii şi tu maica noastră, cu rodul pîntecelui tău, că ne-ai adus lui Hristos". Şi un ostaş a străpuns cu sabia pe Marta pe Maria şi pe Licarion, fiind pe cruce, şi toţi trei şi-au dat duhul în mîinile Domnului.

Pomenirea celui între sfinţi, Cuviosul Părintele nostru Vucol, Episcopul Smirnei (6 februarie)

Plăcutul lui Dumnezeu Vucol s-a deprins din copilăria sa la nerăutate şi la întreaga înţelepciune, apoi s-a făcut vas al Sfîntului Duh. Iar prealăudatul şi iubitul lui Hristos ucenic, Sfîntul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, aflîndu-l iscusit şi vrednic, l-a hirotonisit episcop şi păstor prea folositor smirnenilor. Apoi, fiind luminat de Sfîntul Duh şi ca o făclie punîndu-se în sfeşnic, pe cei ce şedeau în întunericul rătăcirii şi al înşelăciunii idoleşti cu lumina cerească i-a luminat. După aceea, prin Sfîntul Botez, i-a făcut fii ai luminii şi i-a izbăvit de fiarele cele nevăzute şi sălbatice, care căutau pe oricine să înghită. Deci acesta, mai înainte de moartea sa încredinţînd fericitului Policarp oile sale cele cuvîntătoare, a trecut din viaţa

vremelnică la cea veşnică. Trupul lui cel sfînt, fiind îngropat, Dumnezeu a poruncit să crească pe mormîntul lui un răsad care dădea tămăduire bolnavilor.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Partenie, Episcopul cetăţii Lampsacului (7 februarie)

Cel numit cu numele feciorie, Sfîntul Partenie, s-a născut în Melitopoli. Tatăl său se numea Cristofor şi era diacon al Sfintei Biserici lui Dumnezeu din acea cetate. Partenie n-a învăţat carte; de la început însă, ascultînd cele citite, îşi aducea aminte multe din dumnezeiasca Scriptură, ca un cărturar ales. Crescînd cu anii, şedea la un lac de aproape, pescuind şi vînzînd peşte, dînd şi milostenie la săraci. El, din mica sa vîrstă învrednicindu-se darului lui Dumnezeu, îl tăinuia înaintea oamenilor, iar în anul al 18-lea al vieţii sale, a început a face minuni, gonind diavolii din oameni, prin chemarea preasfîntului nume al lui Hristos. Începînd a străbate în popor vestea despre dînsul, a aflat de el şi preasfinţitul Filip, episcopul Melitopoliei. Acesta, chemîndu-l la dînsul şi toate cele despre dînsul cercetîndu-le, s-a minunat de faptele lui cele bune şi de darul lui Dumnezeu ce se afla întru-însul. Deci, a poruncit să-l înveţe carte şi, după ce a învăţat, l-a sfinţit preot chiar nevrînd şi i-a încredinţat lui cîrmuirea bisericească. Iar Sfîntul Partenie, fiind în rînduiala preoţiei, mai mult se nevoia şi, cîştigînd îndoit darul dumnezeiesc al sfinţeniei şi al facerii de minuni, tămăduia toate bolile şi făcea multe semne preaminunate, în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Între alte minuni ale lui, s-au întîmplat şi unele ca acestea: L-a întîmpinat în drum un om pe care-l lovise în obraz un taur cu cornul, încît i-a scos ochiul, pe care îl ţinea cu mîna lui tremurîndă. Sfîntul, luîndu-l cu mîna, l-a pus la locul lui şi, cu apă spălîndu-l, în trei zile l-a tămăduit desăvîrşit. O femeie, avînd o vătămare cumplită şi netămăduită în părţile trupului cele ascunse, a venit la sfîntul cerîndu-i tămăduire, iar cuviosul făcîndu-i semnul crucii pe fruntea ei, îndată acea femeie s-a tămăduit. Altă dată, mergînd sfîntul să cerceteze pe un bolnav şi trecînd pe lîngă casa unui boier, un cîine mare scăpînd din lanţuri şi din poartă alergînd asupra lui s-a suit cu picioarele dinainte pe umerii lui, vrînd cu dinţii să muşte faţa sfîntului. Iar el a suflat asupra lui şi făcîndu-şi semnul crucii, îndată cîinele a murit şi l-a aruncat sfîntul de pe umerii săi.

Nişte minuni ca acestea auzindu-le Ahilie, arhiepiscopul Cizicului, a chemat pe Sfîntul Partenie la dînsul şi l-a făcut episcop în cetatea Lampsacului. Iar omul acesta al lui Dumnezeu, mergînd în episcopia încredinţată lui, a găsit că toată cetatea ţinea de păgînătatea elineştii închinări la idoli, iar creştinii erau în număr mic; şi se supără foarte mult bunul păstor. De aceea nu înceta sfătuindu-i, mustrîndu-i, rugîndu-i şi arătîndu-le calea adevărului şi făcînd minuni întru numele lui Hristos, tămăduind pe bolnavii lor, pînă ce i-a adus la cunoştinţa adevăratului Dumnezeu.

Văzînd cetatea încredinţată lui că sporeşte şi se întoarce de la slujirea idolilor cu totul, a voit să strice capiştele idoleşti, care erau în cetate, iar în locul lor să zidească cinstite şi sfinte biserici dumnezeieşti. Pentru acest lucru a mers la marele împărat Constantin, ca să ia de la dînsul stăpînire spre acel lucru şi, fiind primit de dreptcredinciosul şi de Hristos iubitorul împărat cu cinste şi cu dragoste, a cîştigat de la dînsul ceea ce dorea. Pentru că marele Constantin a dat sfîntului împărăteasca sa scrisoare pentru risipirea capiştelor idoleşti şi încă şi mulţime de aur i-a dăruit lui, pentru zidirea sfintelor biserici, apoi a eliberat pe sfîntul cu pace. Întorcîndu-se arhiereul lui Dumnezeu, Partenie, în Lampsac, îndată a răsturnat toate capiştele din temelie şi a zidit o dumnezeiască biserică în mijlocul cetăţii, mare şi frumoasă, singur apucîndu-se de lucru şi ajutînd cu mîinile sale pe zidari.

Zidindu-se biserica, a venit într-una din zile la dînsul un om, avînd în sine un duh necurat - care de multă vreme locuia într-însul - şi nu putea omul acela să gonească diavolul din el. Dar apropiindu-se de omul lui Dumnezeu, adică de Partenie, i-a făcut plecăciune, iar sfîntul, cunoscînd că într-însul este duhul necurat, nu i-a răspuns; diavolul, tulburîndu-se în om, a zis sfîntului: "Fiindcă am dorit să te văd, pentru aceea ţi-

am făcut plecăciune, iar tu de ce nu mi-ai răspuns?" Sfîntul Partenie i-a zis: "Iată, m-ai văzut". Diavolul a zis: "Te-am văzut şi te-am cunoscut". Grăit-a sfîntul: "Dacă m-ai văzut şi m-ai cunoscut, atunci ieşi de la zidirea lui Dumnezeu". Zis-a lui diavolul: "Rogu-mă ţie, nu mă izgoni din lăcaşul meu, în care de atîta timp locuiesc". Sfîntul l-a întrebat: "De cît timp locuieşti într-însul?" Răspuns-a diavolul: "Din copilăria lui şi de nimeni nu am fost cunoscut pînă acum, decît numai de tine care mă izgoneşti, precum văd; iar de mă vei izgoni de aici, unde îmi vei porunci să mă duc?"

Sfîntul i-a zis lui: "Îţi dau eu un loc unde să mergi". Zis-a lui diavolul: "Mi se pare că îmi vei zice să mă duc în porci". Grăit-a lui sfîntul: "Ba nu, îţi voi da ţie un om, în care intrînd să locuieşti, dar numai din acesta acum să ieşi". Zis-a diavolul: Cu adevărat o vei face aceasta, sau numai grăieşti aşa că să mă scoţi de aici?" Grăit-a sfîntul: "Cu adevărat îţi zic că am un om gata, în care, intrînd, să locuieşti de vei voi, dar să ieşi din omul acesta degrabă". Diavolul, plecîndu-se la nişte cuvinte ca acestea, cerea să-şi cîştige făgăduinţa de la dînsul. Atunci Sfîntul Partenie, deschizîndu-şi gura, a zis: "Iată, eu sînt omul, intră şi locuieşte în mine". Iar diavolul, ca de foc arzîndu-se, i-a strigat: "Vai mie, în bun vas locuind eu, după atîta timp mă izgoneşti. Mare rău îmi vei face de voi intra în tine. Cum voi putea să intru în casa lui Dumnezeu?" Acestea zicîndu-le diavolul, a ieşit din om şi s-a dus în locuri pustii şi neumblate, iar omul acela a rămas sănătos, prin darul lui Hristos şi lăuda pe Dumnezeu.

Săvîrşindu-se zidirea bisericii, sîrguinţa sfîntului era ca să facă în altar sfînta masă, ca adică să săvîrşească pe dînsa dumnezeiasca Liturghie. Aflînd într-o capişte idolească, din cele risipite, o piatră bună şi aleasă, a poruncit lucrătorilor să o pregătească spre săvîrşirea sfintei mese. Lucrătorii, îndreptînd-o şi pregătind-o precum se cădea, au pus lespedea în car şi, înjughînd boi puternici, o duceau spre biserică. Diavolul, mîniindu-se pentru piatra aceea luată din capişte, a tulburat boii cei înjugaţi şi i-a făcut ca deodată să alerge, să nu poată să-i ţină nimeni. Din acea spaimă, omul care ducea boii, anume Eutihian, prin lucrarea diavolească a fost aruncat la pămînt, sub car, cu faţa în jos şi, trecînd carul cu piatra peste dînsul, i-a sfărîmat toate oasele şi a murit.

Aflînd de acea întîmplare, arhiereul lui Dumnezeu, Partenie, a spus: "Diavoleasca răutate a făcut aceasta. Însă nu vei face, diavole, împiedicare la lucrul lui Dumnezeu". Îndată sculîndu-se, a luat cu dînsul pe dreptcredincioşii oameni care erau cu el şi au mers cu toţii la locul unde se întîmplase aceasta. Văzînd trupul mortului, şi-a plecat sfinţii săi genunchi la pămînt, spre rugăciune, apoi cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Tu, Doamne, atotputernice, Dătătorule al vieţii şi al morţii, ştii din ce pricină vrăjmaşul prin meşteşugirile sale a adus moarte asupra zidirii Tale. Dar o! Preabunule! precum totdeauna, aşa şi acum, arată-i deşartă scornirea lui şi pe robul tău Eutihian fă-l părtaş vieţii acesteia, arătînd celor ce cred în Tine nebiruita Ta putere, că Tu unul eşti Dumnezeu şi Ţie se cuvine slava în veci. Amin".

Pe cînd făcea sfîntul rugăciune către Dumnezeu, s-a întors duhul mortului în trupul lui. Apoi, tot poporul privind pe cel ce fusese mort, a început a grăi: "Slavă Ţie, Hristoase, Dumnezeule, Care înviezi şi morţii!" Şi îndată s-a sculat omul sănătos, ca şi mai înainte. Apoi luînd boii, a dus cu dînşii carul cu piatră pînă la uşile bisericii. Atunci toţi cei care au văzut acea minune şi acea neaşteptată întoarcere la viaţă a mortului, au dat slavă şi laudă Prea-bunului Dumnezeu.

Se aduceau de pretutindeni bolnavii şi cei ce pătimeau de duhuri necurate şi toţi se tămăduiau cu darul, cu puterea lui Dumnezeu şi cu rugăciunea Sfîntului Partenie. Tot meşteşugul doctoricesc, în zilele acestui mare plăcut al lui Dumnezeu, nu era întru nimic de trebuinţă la oameni, deoarece toate bolile se tămăduiau în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Între aceşti bolnavi, era şi o fiică a unuia Dionisie, de neam împărătesc, anume Dafna, pe care, fiind cumplit chinuită de diavol, în trei zile a izbăvit-o de chinurile lui. Pe o altă fiică a unuia Mamalie, care era boier în cetatea Smirna, cu numele Agalmatia, care se tulbura de duhul necurat, se tăvălea pe pămînt, spumega şi înţepenea, el a tămăduit-o. Apoi pe Zoila, o femeie vestită, care avea într-însa duh iscoditor şi de acela cu greu se bîntuia, a tămăduit-o sfîntul.

După aceasta pe un tînăr, anume Nicon, fiu de preot, avînd într-însul un diavol cumplit ce-l muncea, părinţii săi îl duseră la sfîntul, la ale cărui picioare aruncîndu-l, ei se rugau să se milostivească spre el şi să-l izbăvească de duhul necurat. Iar omul lui Dumnezeu, Partenie, le-a zis: "Nu este vrednic de

tămăduire fiul vostru, căci spre pedeapsă îi este dat lui duhul care îl munceşte, de vreme ce este ca un ucigaş de tată. Pentru că adeseori, răbdînd de la dînsul ocară şi necinste, v-aţi rugat întru amărăciunea sufletului vostru ca să fie pedepsit de Dumnezeu. Deci, lăsaţi-l ca aşa să fie, pentru că de trebuinţă îi este lui această pedeapsă". Iar ei, fiind nişte părinţi iubitori de fii şi durîndu-i inima de fiul lor, au strigat cu lacrimi: "Roagă-te pentru dînsul, dumnezeiescule arhiereu, ca să se izbăvească de cumplitul diavol". Fericitul Partenie, văzînd lacrimile cele multe ale părinţilor şi milostivindu-se spre dînsul, s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu şi îndată a ieşit diavolul din tînărul acela. Părinţii, luînd pe fiul lor sănătos, s-au întors la casa lor, lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu.

O femeie oarecare, pe nume Alexandra, din cetatea ce se numea Arisva, avînd duh de mînie, care pe mulţi vătăma, a fost adusă la slujitorul lui Dumnezeu, Partenie, iar el, certînd pe duh, a tămăduit-o şi a trimis-o sănătoasă la ai săi. Pe o altă fecioară, fiică a lui Sinodie, din cetatea Avideniei, fiind muncită de diavol şi prin munţi rătăcindu-se, au prins-o părinţii, au dus-o la dreptul, care a tămăduit-o prin punerea mîinilor şi prin rugăciune. Pe un ostaş, anume Axan, cu toate mădularele slăbănogite, spălîndu-l cu apă şi rugîndu-se lui Dumnezeu pentru dînsul, l-a făcut sănătos.

Un om oarecare, Alan, din neam sirian, prin lucrarea necuratului duh ce locuia într-însul, s-a sugrumat cu o funie, în biserica pe care sfîntul a zidit-o şi era mort chiar la locul celor chemaţi. De acest lucru înştiinţîndu-se sfîntul, a mers la mortul acela şi cu rugăciune înviindu-l din morţi, a gonit pe diavol dintr-însul. Un bărbat din cetatea Parea, care este între Lampsac şi Cizic, a adus la sfîntul pe femeia sa îndrăcită, pentru tămăduire, spre care, Sfîntul, suflînd spre ea şi rugîndu-se, a făcut-o îndată sănătoasă. Asemenea şi pe altă femeie îndrăcită, anume Acavia, din satul Chelea, a tămăduit-o plăcutul lui Dumnezeu. Pe femeia Evharia, soţia lui Agapit, magistrianul, fiind otrăvită şi foarte bolnavă, Sfîntul Partenie a făcut-o sănătoasă cu untdelemn sfînt.

Un tînăr, anume Maxim, din cetatea Viza; era în Lampsac, slujind unui diacon. Acela, căzînd în boala pîntecelui (dizenterie) şi neputînd să se tămăduiască, a murit. Părinţii, auzind de moartea lui, au plecat din Viza în Lampsac ca să îngroape pe fiul lor şi, luîndu-l cu patul, l-au dus în biserică plîngînd şi l-au pus chiar în acel loc unde avea să meargă arhiereul lui Dumnezeu, Partenie. Venind sfîntul, a văzut pe cel mort zăcînd şi pe părinţii lui plîngînd, apoi a lăcrimat singur şi, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu pentru cel mort, care a înviat îndată; şi, ridicîndu-se, a început a grăi. Sfîntul, întinzîndu-şi mîna la dînsul, l-a ridicat şi l-a dat părinţilor sănătos. Toată cetatea se mira foarte mult de nişte minuni preaslăvite ca acestea şi toţi preamăreau pe Dumnezeu.

Teofila, diaconiţa din satul Asermiei, şi cu dînsa o copilă mică, anume Rufina, din acelaşi sat, amîndouă slăbite de muncirea diavolească, fiind aduse la sfîntul, pe amîndouă le-a tămăduit, stropindu-le cu apă sfinţită şi rugîndu-se pentru dînsele. Asemenea pe Tadasie, care era singur la tatăl său, Ilarie, preotul şi prin lucrarea diavolească îşi pierduse mintea, sfîntul l-a tămăduit cu rugăciunea. Pe o bătrînă săracă, anume Caliopa şi cu dînsa pe o copilă, anume Kiriachi, care pătimeau de duhuri necurate, le-a tămăduit. Apoi, dîndu-le cele de trebuinţă, le-a trimis sănătoase acasă.

Între alte multe şi nespuse minuni ale sfîntului s-a întîmplat şi aceasta: în casa în care se lucrau pînzele cele împărăteşti de porfiră, se sălăşluise diavolul şi făcea multe supărări lucrătorilor, înfricoşîndu-i cu năluciri şi stricîndu-le lucrurile lor. De aceea erau în mare mîhnire lucrătorii pentru pagubele cele multe care se făceau prin supărarea diavolească, temîndu-se de mînia împărătească şi de pedeapsă, pentru paguba cea aducătoare de atîta cheltuială. Aflînd de aceasta arhiereul lui Dumnezeu, Partenie şi fiind rugat de lucrători, s-a dus cu sîrguinţă acolo; şi chemînd pe diavolul cel necurat care făcea supărări, l-a certat prin înfricoşatul şi sfîntul nume al lui Hristos şi l-a gonit de acolo. Iar diavolul răcnea în auzul tuturor şi spunea că este gonit de focul lui Dumnezeu în focul gheenei. Din acea vreme, nu mai era în casa aceea nici o supărare.

După aceasta, diavolul a început a face supărare pescarilor, deoarece, cînd aruncau mrejele în apă, vedeau în ele, prin nălucirea diavolească, mulţime de peşti, iar cînd trăgeau mrejele la mal, cu multă osteneală, nu

găseau nici un peştişor. Aşa se osteneau în deşert de multă vreme. Dar nu numai în Lampsac era aceasta, ci şi în toate cetăţile şi satele dimprejurul părţilor acelora.

Adunîndu-se toţi pescarii din toate cetăţile şi satele, au venit la sfîntul, cerîndu-i să se roage lui Dumnezeu pentru dînşii, ca să nu se ostenească în deşert cu prinderea peştelui. Iar sfîntului, rugîndu-se cu post şi cu lacrimi, i s-a descoperit de la Dumnezeu că prin lucrarea diavolească se face pescarilor o supărare ca aceea. Îndată sculîndu-se sfîntul, s-a dus pe la toate malurile şi limanurile, făcînd rugăciuni şi gonind de pretutindeni pe diavol, care se încuibase în ape. Apoi a poruncit pescarilor ca, în faţa sa, să arunce mrejele la pescuit. Făcînd ei aceasta cu bucurie, prin rugăciunile sfîntului, abia au putut să tragă mrejele de mulţimea peştilor. De atunci s-a făcut pescarilor pescuirea cu bună sporire ca şi mai înainte.

Şezînd sfîntul la limanul Catapteliei în vremea pescuitului şi fiind trase mrejele, un peşte mare ce se numea Tinos, sărind din mreajă, s-a aruncat la picioarele sfîntului; iar el, însemnîndu-l cu semnul crucii, a poruncit să-l taie şi să-l împartă la fraţi, spre slava lui Dumnezeu. După aceea a tămăduit pe un şchiop, anume Calist, făcîndu-l să umble bine. Pe un alt om, anume Lezvie, fiind cuprins de bube dinspre cap către picioare, nedeosebindu-se în nimic de cei leproşi, ungîndu-l cu untdelemn sfinţit şi rugîndu-se în trei zile l-a făcut sănătos.

Odată, arhiereul lui Dumnezeu, Partenie, ducîndu-se în Tracia pentru trebuinţe bisericeşti şi fiind în Mitropolia Iracliei, s-a dus la arhiepiscopul Ipatian, care era bolnav rău. Vorbind cu dînsul, îl întrebă de pricina bolii lui. În acea noapte, Dumnezeu a descoperit plăcutului său, Partenie, că arhiepiscopul Ipatian este pedepsit cu acea grea boală pentru iubirea de argint, căci averile săracilor şi ale scăpătaţilor le păstra la sine.

A doua zi, Sfîntul Partenie s-a dus la dînsul şi i-a zis: "Scoală-te stăpînule cel mare, că nu eşti cuprins de neputinţă trupească, ci eşti pedepsit pentru o neputinţă sufletească. Deci lepădă pe aceea şi vei fi iarăşi sănătos". Bolnavul zise: "Mă ştiu şi eu că sînt păcătos şi pentru aceea mă pedepseşte Dumnezeu, dar mă rog ţie a te ruga pentru mine, ca să mă curăţ de fărădelegile mele". Grăit-a lui Sfîntul Partenie: "Dacă greşeşte cineva omului, poate că s-ar asculta rugăciunea pentru dînsul, dar greşeala ta este către Dumnezeu. Cele ce sînt ale săracilor întoarce-le lui Dumnezeu şi totdeauna vei fi sănătos cu sufletul şi cu trupul".

Atunci arhiepiscopul, venindu-şi în simţire, a zis: "Părinte, am greşit Domnului meu, Care este drept". Îndată, chemînd pe econom, i-a poruncit să aducă argintul adunat din averile cele luate de la săraci şi, văzînd că erau mai multe, a rugat pe Sfîntul Partenie să le împartă la săraci, dar sfîntul l-a sfătuit ca să le împartă singur. Atunci bolnavul arhiepiscop a poruncit să-l pună în caretă şi să-l ducă în biserica Sfintei Muceniţe Glicheria. Acolo, adunînd săracii şi scăpătaţii, le-a împărţit toate cu îndurare. Dar bunul şi preamilostivul Dumnezeu, Cel ce n-a defăimat cei doi bani ai văduvei ca şi lacrimile desfrînatei şi a primit suspinarea vameşului, primind pocăinţa arhiepiscopului şi în trei zile i-a dat sănătate desăvîrşită.

Omul lui Dumnezeu, Partenie, venea în toate zilele la bisericile cetăţii Iraclia, săvîrşind în ele obişnuitele rugăciuni. Într-o zi, intrînd în biserica ce se numea Ahila, a aflat un om bolnav, spre care, milostivindu-se, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat cu lacrimi preabunului Dumnezeu. Apoi, sculîndu-se de la rugăciune, a uns pe cel bolnav cu sfîntul untdelemn şi în acelaşi ceas l-a tămăduit şi l-a pus pe picioare, poruncindu-i să umble. Apoi s-a dus cel tămăduit într-ale sale, lăudînd pe Dumnezeu. Înştiinţîndu-se cetăţenii Iracliei de acea neaşteptată minune, toţi cei care erau cuprinşi de orice fel de neputinţe şi de boli alergau la sfîntul şi cu puterea lui Dumnezeu, prin rugăciunile plăcutului Său, toţi se întorceau sănătoşi.

În acea vreme, cînd Sfîntul Partenie săvîrşea cu darul şi cu puterea lui Hristos minunile, tămăduind diferite boli, era lîngă el arhidiaconul bisericii Iraclia, al cărui nume era Ipatian, ca şi al arhiepiscopului lui. Acela, văzînd minunile ce se săvîrşeau, a căzut la picioarele sfîntului bărbat, rugîndu-l cu lacrimi şi spunîndu-i că, în satul său, fiind multă semănătură şi răsărind holdele, grădinile, răsadurile şi viile toate se uscaseră din cauza secetei. Deci, îi zicea: "Vino în acest loc, preacinstite părinte, ca văzînd toate cele uscate, să te rogi lui Dumnezeu să dea ploaie pămîntului celui însetat şi să scape de foamete toată patria

noastră. Cinstitul şi sfîntul bărbat, Partenie, s-a dus cu sîrguinţă la ţarini, la grădini şi la vii şi, văzînd toate semănăturile foarte uscate, a lăcrimat şi, plecîndu-şi genunchii, s-a rugat mult cu lacrimi către Iubitorul de oameni, Dumnezeu, ca să trimită ploaie pămîntului şi să răsară roadele. Iar Dumnezeu, Cel ce face voia celor ce se tem de El, fiind rugăciunea încă în gura sfîntului, a acoperit cerul cu nori şi s-a pogorît ploaie multă, care a adăpat pămîntul din destul.

Sfîntul Partenie, rămînînd cu arhidiaconul în satul lui, toată noaptea a petrecut-o în rugăciuni, iar a doua zi a zis către arhidiacon: "Ia aminte, o! frate, că ştii pe arhiepiscopul tău, cum a fost pedepsit de Dumnezeu cu boală grea, pentru iubirea lui de argint. Iată Domnul mi-a arătat în această noapte că nu după multe zile va trece din viaţa aceasta, iar tu, în locul lui, vei fi arhiepiscop al cetăţii Iracliei. Drept aceea să ştii ca totdeauna să te îngrijeşti de cei săraci, pentru că aceia milostivesc pe Dumnezeu mai mult decît toate".

După aceasta, binecuvîntînd sfîntul ţarinile, grădinile şi viile arhidiaconului şi făcîndu-le să rodească cu îndestulare prin a sa rugăciune şi binecuvîntare, s-a întors în cetate. Apoi a mers la arhiepiscop ca să-l sărute şi apoi să plutească cu corabia în calea sa. Arhiepiscopul, întîmpinîndu-l, l-a îmbrăţişat cu dragoste; apoi, şezînd şi vorbind între ei, Sfîntul Partenie a zis către arhiepiscop: "Îţi vestesc, o! stăpîne, că nu după multe zile, te vei dezlega din trup şi vei merge către Domnul, căci te cheamă Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, iar tu, ducîndu-te către El, vei lăsa după tine - precum mi-a descoperit Domnul - moştenitor bun, pe Ipatian, arhidiaconul tău". Răspuns-a arhiepiscopul: "Fie voia Domnului". Şi sărutîndu-se unul pe altul cu sărutare sfîntă, s-au despărţit. După aceea, a plutit Sfîntul Partenie de la cetatea Iracliei şi, în puţine zile, a ajuns în cetatea Lampsacului. Trecînd nu multă vreme, s-a îmbolnăvit iarăşi arhiepiscopul Iracliei şi s-a odihnit întru Domnul. În locul lui a fost ales Ipatian, cel ce a fost arhidiacon şi astfel s-a împlinit proorocirea sfîntului.

Sosind vara şi făcîndu-se secerişul şi adunarea tuturor roadelor, a mers arhiepiscopul Ipatian la satul său, la ţarini şi la vii, care mai înainte se uscaseră de secetă şi le-a aflat cu multe roduri îndestulate, mai mult decît în toţi anii dinainte, şi aceasta se făcuse cu rugăciunile şi binecuvîntarea Sfîntului Partenie. Umplînd arhiepiscopul o corabie plină cu grîu, cu vin şi cu toate roadele, s-a dus în Lampsacul făcătorului de minuni, ca să-i dea mulţumire pentru binecuvîntarea sa. Sfîntul a primit cu dragoste pe arhiepiscopul Iracliei, însă roadele aduse de dînsul n-a voit să le primească, zicîndu-i: "Mulţumeşte lui Dumnezeu pentru toate, iar pe acestea să le împarţi fraţilor". După multă vorbire folositoare cu sfîntul, întorcîndu-se arhiepiscopul Ipatian la locul său, a împărţit la fraţii săi mulţime de grîu, de vin şi de toate roadele, după porunca omului lui Dumnezeu, povestind la toţi, pînă la sfîrşitul său, măririle lui Dumnezeu, pe care le-a făcut prin robul său, Partenie.

Strălucind asemenea cu îngerii prin viaţă plăcută lui Dumnezeu, marele făcător de minuni, Sfîntul Partenie, şi pe mulţi întorcîndu-i de la idoli la adevăratul Dumnezeu, tămăduind nenumărate boli, aproape de sfîrşitul vieţii sale, s-a îmbolnăvit şi chemîndu-se de Domnul, s-a dus la El în şapte zile ale lunii februarie, odihnindu-se cu pace în bătrîneţe fericite.

Atunci s-a înştiinţat îndată despre cinstita mutare a Sfîntului Partenie în cetăţile şi în ţările cele de primprejur şi s-au adunat de pretutindeni arhiepiscopii, la îngroparea lui, adică arhiepiscopul Iracliei, al Cizicului, al Melitopoliei, al Pariei şi mulţi alţi episcopi şi preoţi. Deci au făcut sfîntului îngropare slăvită, cu psalmi, cu laude şi cu cîntări duhovniceşti, punînd cinstitul lui trup aproape de sborniceasca biserică, în casa de rugăciuni zidită de dînsul. Se dădeau, de la mormîntul lui cel sfînt, multe tămăduiri neputincioşilor. Pentru că nu numai în viaţa sa, ci şi după moarte, acest doctor fără de plată şi făcător de minuni pe cei leproşi îi curăţa, diavolii din oameni îi scotea şi toată boala tămăduia. Iar acum tămăduieşte şi vindecă sufletele şi trupurile noastre cu rugăciunile sale, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Luca, cel din Elada
(7 februarie)

Sfîntul Luca era născut în părţile Eladei, din părinţi veniţi din insula Eghina, care este lîngă marea Egee. Acolo, nesuferind desele năvăliri ale agarenilor, şi-a lăsat patria sa şi, mergînd în hotarele greceşti, s-a sălăşluit într-un sat al Eladei, în părţile Fochidei, care acum se zice Salon, numit şi Castoria. Numele părinţilor lui erau: Ştefan şi Eufrosina.

Aflîndu-se cuviosul în vîrstă copilărească, nimic copilăresc nu arăta în sine; ci, părea bărbat desăvîrşit cu lucrul, iubind tăcerea, liniştea şi obiceiul cel cinstit. Iar ce-i mai de mirare, că la o vîrstă ca aceea a început să fie pustnic şi înfrînat. Pentru că nu numai nu gusta nimic din cărnuri, dar nici lapte, brînză şi ouă nu mînca, încă nici mere şi alte roduri care sînt copiilor mici mult dorite şi iubite. El se hrănea numai cu pîine de orz, cu apă şi cu verdeţuri de grădină, iar miercurea şi vinerea, pînă la apusul soarelui postea. Şi aceasta este de mare mirare, că la o postire şi înfrînare ca aceasta pe nimeni nu avea învăţător şi povăţuitor. Ci, singur se povăţuia prin dumnezeiescul dar şi din zi în zi sporea spre mare nevoinţă, fugind de îmbuibare şi de mîncăruri de dulce, şi iubind postul şi ostenelile, cum şi lipsa celor de nevoie, care omoară trupul. Toate cele ce altora erau iubite şi bine primite, acelea erau urîte şi neprimite cu totul fericitului Luca, iar cele ce altora erau grele, rău primite şi nesuferite, lui îi erau uşoare, iubite şi dorite.

Părinţii lui, văzîndu-l în nişte deprinderi ca acelea, neobişnuite copiilor, se minunau foarte şi mai ales se mirau de pustnicia şi de înfrînarea lui. Socotind că aceasta este dintr-o uşurare de minte copilărească, l-au încercat astfel: fierbînd carne şi peşte într-un vas, i-au pus înainte la masă şi tatăl său, luînd peştele, i-a dat fericitului Luca să-l mănînce. El, neştiind că acel peşte era fiert împreună cu carnea, a început a mînca şi, cunoscînd din gust cum că peştele a fost fiert împreună cu carnea, s-a mîhnit foarte, ca şi cum ar fi făcut el singur de bună voie vreo mare fărădelege. Aşa se tînguia, plîngînd şi suspinînd, nici pîine nu voia să mai mănînce. Apoi a petrecut într-o tînguire şi foame trei zile. Atunci părinţii, cunoscînd hotărîrea lui spre bine, care se trăgea nu din uşurarea minţii copilăreşti, ci din darul lui Dumnezeu ce era într-însul, l-au lăsat după aceea să vieţuiască după voia sa.

El era supus părinţilor săi şi făcea cu sîrguinţă toate cele poruncite de dînşii. Uneori păştea oile ca Abel, ca Iacov şi ca Moise, alteori lucra pămîntul după ce înaintase în vîrstă, iar alteori împlinea slujba casei, ostenindu-şi trupul său tînăr şi firea cea pătimaşă omorîndu-şi. Către săraci era atît de milostiv, încît cu totul se trecea cu vederea pe sine însuşi. Cînd se ducea undeva de acasă la lucru, hrana ce o lua pentru sine o împărţea la cei lipsiţi, iar el rămînea flămînd. Apoi chiar hainele sale cu multă osîrdie şi dragoste le împărţea la aceia şi de multe ori se întorcea gol acasă, pentru care lucru era dosădit de părinţi, ocărît şi cîteodată bătut. Uneori părinţii îl lăsau să umble gol multă vreme, nedîndu-i îmbrăcăminte, ca măcar ruşinîndu-se de goliciunea sa, să înceteze să-şi dea hainele. Însă, îmbunătăţitul tînăr nu înceta a face lucrurile milostivirii, neruşinîndu-se de goliciune pentru că goliciunea pentru săraci îi era lui ca o porfiră împărătească, iar bătaia şi necinstea pentru dînşii, o socotea ca o cinste şi laudă şi mai mult spre facerea de bine a săracilor se sîrguia.

Odată, mergînd la ţarină să semene grîu, a văzut nişte săraci cerînd şi le-a împărţit grîul, lăsînd foarte puţin pentru semănat. Dar Domnul răsplăti însutit milostenia făcută la săraci şi acele puţine seminţe de grîu atît de mult le-a binecuvîntat, încît s-au îmbelşugat holdele neobişnuit; deci, venind secerişul, mai mult grîu s-a adunat decît în anii trecuţi. După acestea, Ştefan, tatăl Sfîntului Luca, a murit. Atunci fericitul Luca, lăsînd plugăria, s-a apucat de învăţătură şi se îndeletnicea cu gîndirea la Dumnezeu şi cu rugăciunea, în care a sporit atît de mult dumnezeiescul tînăr încît, înălţîndu-şi spre Dumnezeu mintea, se ridica şi cu trupul de la pămînt, precum a văzut cu încredinţare Eufrosina, maica lui. Căci ea, văzînd odată că fiul ei nu iese din cămara lui şi vrînd să ştie ce face, s-a uitat în taină printr-o deschizătură şi l-a văzut rugîndu-se, avînd mintea ridicată spre Dumnezeu, iar cu trupul stînd în văzduh, neatingînd pămîntul, ci ridicat în sus de un cot. Aceasta a văzut-o nu o dată, ci de două-trei ori, încît se mira foarte mult, spunîndo şi la alţii cu jurămînt.

Acest fericit tînăr avea dorinţă de mult timp să lase această lume mult tulburătoare şi să se ducă la liniştea monahilor, în nevoinţa monahicească. Deci, prin dorinţă ridicîndu-se spre aceasta, s-a sculat şi a ieşit din casă, neştiind nimeni. Apoi, lăsînd Elada, s-a dus în Tesalia, dar pe drum l-au prins ostaşii care erau rînduiţi să prindă pe robii cei fugiţi de la stăpînii lor. Aceia, văzînd pe tînărul îmbrăcat cu haine proaste şi socotindu-l rob fugit, l-au prins şi-l întrebau al cui rob este, unde şi încotro merge. Tînărul răspundea: "Sînt rob al lui Hristos şi merg pentru rugăciuni la Sfinţii Părinţi". Dar aceia nu credeau cele spuse de dînsul, pentru că socoteau că-şi tăinuieşte înaintea lor starea lui de robie. De aceea băteau cu nemilostivire pe nevinovatul tînăr, apoi l-au închis în temniţă pînă va voi să spună al cui rob este şi cum a scăpat de la stăpînul său.

Dar această ispită se făcea fericitului tînăr de la urîtorul vrăjmaş, care făcea împiedicare scopului său cel bun, iar după o vreme, sfîntul a fost cunoscut de nişte oameni. Aceia, mărturisind despre dînsul, l-au slobozit din legături. Întorcîndu-se la casa sa, a răbdat cuvinte dosăditoare şi de ocară de la casnici. Dar robul lui Hristos nu mai puţin a răbdat bătăile şi spre Dumnezeu suspina ziua şi noaptea, ca El să binevoiască a duce la bun sfîrşit scopul lui. De aceea şi-a cîştigat degrab dorirea, în chipul următor: doi monahi din Roma cea veche au venit în satul acela, pe care, văzîndu-i Luca, îndată şi-a adus aminte de scopul său şi i s-a aprins inima de văpaia dragostei celei dumnezeieşti. Vorbind cu acei monahi, i-a întrebat unde merg, iar ei au răspuns că merg la Ierusalim şi s-a rugat deosebi fericitul Luca să-l ia şi pe el cu dînşii şi să-l facă părtaş cinului monahicesc. Ei se fereau să-l ia, pe de o parte fiindcă era prea tînăr, avînd abia 17 ani şi era neobişnuit cu calea, iar pe de altă parte fiindcă se temeau de părinţii lui, ca să nu pătimească ceva rău cînd se vor înştiinţa despre plecarea lui şi cînd vor alerga după ei ca să-i ajungă. El le spunea că este sărac şi străin, nebăgat în seamă de nimeni: deci a înduplecat pe acei monahi ca să-l ia, însă au ieşit în taină cu dînsul din sat.

Mergînd la Atena şi, intrînd în biserica cea prea slăvită de acolo, a Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, s-au rugat şi s-au odihnit în mănăstire, iar monahii, ducîndu-se la Ierusalim, au lăsat pe fericitul Luca în acea mănăstire, zicîndu-i: "Aici, o! tînărule, este potrivit locul pentru scopul tău, aici vei putea să-ţi cîştigi dorirea ta şi degrab, în frumoasa ceată a monahilor te vei număra". Deci, dîndu-l în seama egumenului, s-au dus. Atunci egumenul, întrebîndu-l de multe ori de unde este şi de ce neam, nu putea să afle pentru că tînărul îşi tăinuia patria şi casa sa, vrînd să nu fie ştiut de nimeni. Apoi egumenul, văzîndu-l cu obicei bun, blînd, smerit şi ascultător, l-a îmbrăcat în mantie.

Maica lui se întrista foarte mult după dînsul, nesuferind despărţirea de iubitul său fiu, pe care-l avea ca pe o mîngîiere a văduviei sale şi răcorire în necazuri. Ea plîngea după dînsul cu amar, strigînd către Dumnezeu şi zicînd: "Vai mie, Doamne, Tu, martor al văduviei şi al sărăciei mele. Mai întîi m-ai mîhnit, luînd de la mine prin moarte pe soţul, cu care m-ai unit prin însoţire, iar acum m-ai aruncat în primejdiile singurătăţii, care îmi sînt mai grele decît moartea. Acum şi pe acela, pe care l-am avut ca pe o răcorire în atîtea nevoi, din ochii mei l-ai depărtat şi nu ştiu unde aş putea să văd pe singura rază a vieţii mele, căci e drept a grăi ca David: el era lumina ochilor mei şi aceasta acum nu este cu mine. Care este pricina ducerii de la noi a copilului? Oare, eu îl opream ca să nu-ţi slujească neîncetat, Stăpîne? Oare, poruncindu-i lucrurile cele de casă, l-am făcut să treacă cu vederea şi rugăciunile cele obişnuite lui? Oare, l-am învăţat să aleagă cele trupeşti mai mult decît cele duhovniceşti, cele pămînteşti decît cele cereşti şi cele vremelnice decît cele veşnice? M-am deprins de la părinţii mei ca nu numai trupului, ci şi sufletului să fiu maică, vrînd să fie desăvîrşit în fapte bune, pentru care cea mai multă vreme i-o însemnam pentru rugăciune, decît pentru slujba mea. Aceasta îmi era singura veselie, să văd pe iubitul meu fiu, deşi nu totdeauna, dar măcar uneori îmi era destul să aud de la vecini lauda bunului său obicei şi cu aceea să-mi mîngîi mîhnitul meu suflet. Nu trece cu vederea, Împărate al tuturor, lacrimile ochilor mei şi binevoieşte a-mi lumina întunericul mîhnirii mele. Aceasta vei face cînd vei da ochilor mei de maică să-şi vadă iarăşi fiul ei iubit; atunci voi chema pe toţi la aflarea fiului meu, voi spune mărirea Ta şi Te voi preamări în toate zilele vieţii mele".

Astfel văduva maică, în mîhnirea sa, rugîndu-se lui Dumnezeu, L-a plecat spre milă pe Cel ce este bun din fire şi pentru ceea ce-L ruga a cîştigat. Domnul, Care pe toate le orînduieşte cu înţelepciune, a făcut ca egumenul mănăstirii aceleia, în care fericitul Luca se nevoia, să vadă în vis, plîngînd, pe aceea maică şi să

audă de la dînsa nişte cuvinte ca acestea: "Pentru ce părinte ai mîhnit văduvia mea? Pentru ce ai adus rană la durerea mea? Pentru ce fără de milă mi-ai luat singura mîngîiere a văduviei mele? Pentru ce ai răpit reazemul bătrîneţelor mele? Dă-mi-l degrab. Dă-mi lumina ochilor mei, dă-mi nădejdea mea, că nu voi înceta a mă apropia de Dumnezeul şi Împăratul tuturor, arătînd ce strîmbătate mare sufăr". Egumenul, înfricoşîndu-se de o vedenie ca aceasta în vis, de cuvintele cele auzite, mai întîi se gîndea că este vreo nălucire deşartă şi înfiorare de la diavol, dar cînd a văzut pe aceeaşi femeie arătîndu-i-se în vis noaptea a doua şi a treia şi a auzit de la dînsa aceleaşi cuvinte pline de mînie, a înţeles că nu este înşelăciune diavolească, ci arătare de la Dumnezeu.

Făcîndu-se ziuă, a chemat îndată pe tînărul Luca, ce era îmbrăcat în chipul monahicesc şi i-a zis cu mînie: "Ascultă tu, de ce ai gîndit să tăinuieşti cele privitoare la tine şi n-ai vrut să spui, deşi te-am întrebat cine eşti şi de unde? De ce ai spus că nu ai părinţi, nici rudenii şi cum ai îndrăznit a te apropia către chipul monahicesc şi la vieţuirea cu noi, fiind cu totul plin de înşelăciune şi de minciună, precum mărturiseşte de tine chiar fapta ta? Dacă ai fi spus de la început adevărul, acum nu s-ar fi descoperit, fără voia ta, cele despre tine. Du-te de la noi şi din toate hotarele atenienilor şi te întoarce la aceea ce te-a născut, de către care sînt foarte dosădit, cu mare mîhnire, în trei nopţi de-a rîndul".

Grăind acestea egumenul, fericitul Luca s-a înfricoşat foarte şi stătea uimit, căutînd în jos şi tăcînd. Din ochi îi curgeau lacrimi, nevoind să se despartă de sfînta mănăstire. Atunci, egumenul, văzîndu-i lacrimile şi smerenia, s-a umilit şi a început a vorbi cu blîndeţe către dînsul, zicîndu-i: "Fiule, este peste putinţă a nu te întoarce la maica ta, în această vreme de acum. După aceea, îţi va fi neoprită vieţuirea în mănăstire. Te sfătuiesc aşa să faci, căci precum este arătat, rugăciunea ei este foarte puternică şi a îndu-plecat pe Dumnezeu şi rugăciunea ta o va împiedica prea mult".

Fericitul Luca, auzind aceasta, n-a zis nimic împotrivă, s-a închinat, a cerut rugăciune şi binecuvîntare de la egumeni. Şi aşa, chiar nevrînd, a ieşit din mănăstire şi a plecat către maica sa, în satul Castoria. Ajungînd şi intrînd în casă, a găsit pe maica sa tînguindu-se şi, văzîndu-l, se umplu de bucurie. Dar nu s-a repezit îndată să-l îmbrăţişeze ca o maică, ci mai întîi, viteaza femeie, temătoare de Dumnezeu, dîndu-I mulţumire Acestuia, că prin lucrarea Lui primeşte pe fiul cel iubit de care se lipsise, zicea: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Care n-a depărtat rugăciunea mea şi mila Sa de la mine". Astfel, Sfîntul Luca, întorcîndu-se la maica sa prin dumnezeiască voie, îi slujea ca un fiu şi a petrecut la dînsa patru luni. Apoi, arzînd cu duhul către Dumnezeu şi spre viaţa cea bună şi liniştită, a voit să se ducă iarăşi la mănăstire, dar acum nu-l mai oprea maica de la scopul cel bun nici nu-l împiedica din cale, pentru că ştia că fiului ei i se cade să cinstească mai mult pe Dumnezeu decît pe părinţi.

Sfîntul Luca avînd în calea sa rugăciunile ei, ca pe un bun povăţuitor, s-a dus la un munte de lîngă mare, care se numea Ioanipetra, unde era biserica Sfinţilor Doctori fără-de-arginţi, Cosma şi Damian şi, făcîndu-şi acolo o chilie mică, a început a vieţui după Dumnezeu. Dar nu se poate spune cu de-amănuntul cîte osteneli a suferit acolo, nevoindu-se şi luptîndu-se cu diavolii şi omorîndu-şi trupul, dar şi a le tăcea pe toate nu se cade, ci să spunem cîte ceva din cele multe, spre a se şti ce fel de viaţă avea acel plăcut al lui Dumnezeu. Era la cuviosul un ucenic, care se îndoia de părintele său, socotind că îşi face rugăciunea cea neîncetată cu făţărnicie, pentru că el nu-l vedea îndeletnicindu-se cu nimic altceva, nici cu dumnezeieştile cărţi, nici cu cuvintele părinţilor şi-l socotea ca pe un necărturar, neînţelegînd nimic din cele dumnezeieşti, ci că petrecea în somn şi lenevie în toate nopţile.

Odată fiind tîrziu şi cuviosul închizîndu-şi uşa chiliei sale, ucenicul a şezut afară lîngă uşă şi, plecîndu-şi capul, asculta ce face cuviosul noaptea, dacă se odihneşte sau se roagă. Şi a ascultat toată noaptea pînă dimineaţa, iar ceea ce a auzit, singur a spus astfel: "L-am auzit plecîndu-şi genunchii şi bătîndu-se cu capul de pămînt, la fiecare închinăciune, zicînd: "Doamne miluieşte", cu căldura duhului. Apoi aprinzîndu-se mai mult cu osîrdia către Dumnezeu, făcea mai dese închinăciuni, strigînd mai cu osîrdie: "Doamne miluieşte" şi se ostenea pînă ce a slăbit cu trupul şi s-a aruncat cu faţa la pămînt, iar cu duhul nu slăbea, căci striga către Dumnezeu, rugîndu-se. Apoi, iarăşi sculîndu-se, îşi pleca genunchii pînă în zorii dimineţii şi toată noaptea a petrecut-o într-o astfel de rugăciune neîntreruptă". De atunci, încredinţîndu-se

ucenicul acela despre nevoinţele părintelui său, se căia de îndoirea sa de mai înainte şi spunea la alţii cu jurămînt despre dînsul, după mutarea sfîntului.

Dar nu numai prin privegherile de noapte, cu plecarea genun-chilor, ci şi prin ostenelile din zi, se chinuia pe sine cuviosul. El îşi făcuse o grădină mică, în care a sădit mulţi pomi şi unde semăna seminţe, nu pentru trebuinţa sa sau pentru cîştig, ci pentru osteneala trupului său, ca astfel, în toate zilele lucrînd grădina cu sudoarea feţei sale, să ostenească. Rodurile cele din pomi şi din seminţe le împărţea la cei ce veneau la dînsul, pentru care, uneori umplînd o coşniţă mare, o ducea în taină la ţarinile străine ce erau aproape şi astfel, cu ostenelile sale hrănea pe alţii, iar el petrecea flămînd. Apoi începuseră a veni cerbii în grădina lui şi a-i face supărare, mîncînd unele roduri, iar pe altele călcîndu-le cu picioarele. Sfîntul îi gonea şi cînd se întorcea la chilie, cerbii îndată intrau în grădină.

Făcîndu-se aceasta de multe ori, iar sfîntul supărîndu-se, a ieşit la dînşii şi a zis către unul care era mai în vîrstă, ca la o făptură pricepută şi cuvîntătoare: "De ce-mi faceţi supărare şi ostenelile mele le pustiiţi, cînd eu niciodată nu v-am mîhnit pe voi cu nimic? Sîntem robi ai unui Domn şi zidire a unui Dumnezeu. Afară de aceasta eu sînt zidit după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu şi am putere peste alte zidiri, pentru că toate le-a supus Ziditorul sub picioarele omului. Deci, poruncind Dumnezeu, nu vei trece din locul acesta, ci, aici unde stai vei primi vrednica pedeapsă".

Aceasta zicînd-o sfîntul, îndată cerbul, lovindu-se ca de o săgeată, a căzut la pămînt şi zăcea nemişcat, iar ceilalţi fugiră toţi. Apoi s-a întîmplat atunci, că umblau vînătorii prin pustie şi l-au văzut de departe şi, repezindu-se la cerbul care zăcea, cu bucurie-l duceau la junghiere (vînatul cel neaşteptat). Cuviosul, mîhnin du-se pentru cerb, a zis către dînşii: "Fraţilor, de nici un folos nu vă este vouă cerbul acesta pentru că nu voi v-aţi ostenit, nici l-aţi vînat, ci aţi venit la el fiind deja vînat; voi voiţi să-l înjunghiaţi, pe cînd se cade mai bine a-l milui, căci a căzut şi zace jos". Acestea auzind, vînătorii au lăsat cerbul, mirîndu-se de milostivirea sfîntului, iar el, făcînd rugăciune, l-a eliberat în pustie, întreg şi sănătos.

Astfel Cuviosul părintele nostru Luca, aflîndu-se desăvîrşit monah cu viaţa, nu era încă îmbrăcat în chipul monahicesc cel desăvîrşit. De aceea, foarte mult dorea a se ruga lui Dumnezeu cu osîrdie ca să-l învrednicească sfîntului şi îngerescului chip. Deci, fiind auzit, şi-a cîştigat dorirea, pentru că veniseră la dînsul doi monahi bătrîni, cinstiţi cu cărunteţele şi cu sfîntă podoabă, care spuneau că merg la Roma cea veche. Aceia, făcînd rugăciuni, au îmbrăcat pe Cuviosul Luca în chipul îngeresc cel desăvîrşit al monahilor şi, învăţîndu-l multe, s-au dus. Neavînd Luca să le dea ceva pe drum, fiind cu totul sărac cu trupul şi cu duhul, neavînd nici cele trebuincioase spre hrană, îi petrecea pe ei, hrănindu-se de la dînşii duhovniceşte, din cuvintele cele folositoare.

Mergînd ei la malul mării, şedeau să se odihnească şi acum voiau să se despartă de Cuviosul Luca, dîndu-i sărutarea întru Domnul. Pe cînd şedeau ei, iată deodată a sărit un peşte din mare şi a căzut pe mal înaintea picioarelor lor, apoi şi un altul; şi amîndoi se tăvăleau ca şi cum se dădeau gata în mîinile monahilor. Aceasta s-a făcut cu rugăciunile Sfîntului Luca, pentru că el, neavînd hrana cea trebuincioasă pentru făcătorii săi de bine, s-a rugat lui Dumnezeu, purtătorului de grijă a toate, prin tăinuita sa rugăciune din inimă, ca să le trimită hrană în cale. Şi, Cel ce trimitea cîndva lui Ilie, prin corb, pîine şi carne, Acela a trimis peştii din apele mării, acestor cuvioşi părinţi. Ei, luînd amîndoi peştii, au mulţumit lui Dumnezeu, Celui ce-şi deschide mîna Sa şi satură pe tot cel viu, de bună voie.

Părintele nostru Luca, luînd chipul cel desăvîrşit al călugăriei, a început viaţa cea mai desăvîrşită. Pentru că a început a se nevoi mai mult ca înainte, adăugînd osteneli şi postire, cu lacrimi şi cu privegheri de toată noaptea. Hrana lui era pîine de orz, iar uneori verdeţuri crude şi băutura era apa. Somn avea foarte puţin, pentru că era în chilia sa o groapă săpată în pămînt, în chipul mormîntului. Aceasta o făcuse spre cea de-a pururea pomenire de moarte. Cînd era nevoie în vreo noapte să doarmă, se aşeza în groapa aceea, ca şi cum era îngropat, şi, odihnindu-se puţin, îndată se scula la rugăciune, zicînd cuvîntul lui David: *Apucat-am înainte fără de vreme şi am strigat*. Şi iarăşi: *Apucat-au înainte ochii mei spre dimineaţă, ca să cugete la cuvintele Tale*.

Astfel petrecînd, a străbătut vestea despre viaţa lui cea îmbunătăţită, printre locuitorii cei din jur; şi începură a veni la dînsul popoarele. Odinioară au venit la el doi fraţi, spunîndu-i că tatăl lor, înaintea sfîrşitului vieţii sale, a ascuns undeva, în pămînt, aurul şi argintul şi banii pe care-i avea şi murind nu le-a spus locul în care a ascuns comoara; deci, ziceau ei: "Ne rugăm ţie, roagă-te lui Dumnezeu să ne arate comoara, ca să nu avem în toate zilele între noi gîlceavă, pentru că, fiind fraţi, avem bănuială unul asupra altuia cum că a furat părinteasca comoară şi a tăinuit-o la sine". Deci, fă cu rugăciunile tale ca vrajba dintre noi să se curme, iar prin comoara cea arătată să se acopere sărăcia şi lipsa noastră". Cuviosul se lepăda şi-i alunga de la sine, spunînd că nu este nevoie să se roage pentru acestea lui Dumnezeu. Dar aceia, venind adeseori, îl supărau prin rugăciuni şi l-au înduplecat spre milostivire. Sfîntul, rugîndu-se pentru dînşii către atotvăzătorul Dumnezeu şi înştiinţîndu-se prin descoperire, le-a spus pe nume acel loc în care tatăl lor pusese comoara. Ei, ducîndu-se, au săpat la locul cu pricina şi au aflat într-însul aurul şi argintul cel părintesc, după cuvîntul sfîntului, şi vestiră acea minune în toate satele din jur.

Diavolul cel urîtor de bine, deşi totdeauna era biruit de acest viteaz ostaş al lui Hristos, se ispitea încă să ridice război asupra lui şi, vrînd să-i facă supărare şi împiedicare, a scornit prin meşteşugurile sale un lucru ca acesta: De la un sat de aproape, prin îndemnarea vicleanului, au venit trei femei plîngînd care, căzînd la picioarele lui, şi-au mărturisit păcatele lor cele grele, rugîndu-l pe sfîntul să le tămăduiască sufletele cu sfatul cel bun şi prin rugăciunea sa. El se întorcea de la dînsele şi se lepăda cu totul, trimiţîndu-le la preoţi, el nefiind preot, ci monah nesfinţit; însă, chiar nevrînd el să le asculte, i s-au umplut urechile de povestirile cele rele ale păcatelor femeilor. Ducîndu-se ele, îndată, vrăjmaşul care săgeată la inimă pe cei drepţi, a căzut asupra sfîntului prin gînduri necurate şi a ridicat războiul păcatelor în mădularele lui cele chinuite. Dar sfîntul, înţelegînd meşteşugul diavolului, s-a înarmat împotriva lui cu arma rugăciunii, stînd trei zile la un loc, şi a biruit războiul aceluia. Apoi, prin ploaie de lacrimi, a stins văpaia cea cumplită a poftei şi a sfărîmat capul şarpelui cu ajutorul lui Dumnezeu.

După rugăciunea cea de trei zile, slăbindu-i desăvîrşit trupul, a adormit puţin şi a văzut în vis, stînd înaintea lui, îngerul, în chip de tînăr frumos, ţinînd în mîini o undiţă pe care a aruncat-o în gura lui, şi i s-a părut fericitului Luca că a înghiţit undiţa şi că a ajuns pînă la cele dinlăuntru ale lui. După aceasta, tînărul ce i se arătase a scos undiţa dintr-însul şi a tras o parte de trup însă sîngerată, pe care a aruncat-o şi a zis: "Îndrăzneşte şi nu te teme". Deşteptîndu-se îndată din somn, a cunoscut că l-a izbăvit Domnul de patima cea trupească a păcatului şi mulţumea Mîntuitorului, Izbăvitorul său.

Apoi, s-a dat cuviosului de la Domnul şi darul proorociei, pentru curăţia vieţii lui, şi spunea mai înainte cele ce avea să fie. Aşa a spus mai înainte despre năvălirea oştilor bulgăreşti asupra stăpînirii greceşti şi s-a împlinit aceasta la vreme, precum mai pe urmă va arăta cuvîntul; chiar şi tainele omeneşti mai înainte le vedea. Cuviosul avea o soră, anume Cali, nu numai după trup, ci şi după duh, pentru că urma cu viaţa fratelui său, în feciorie şi curăţie şi în nevoinţele monahiceşti. Aceea adeseori venea de la mănăstirea sa la fratele ei cu ale sale ascultătoare, şi-i slujeau la orice trebuinţă. Uneori îi lucra grădina, sădind şi curăţind verdeţurile.

Odată cuviosul a zis către dînsa şi către cele ce erau cu ea: "Vine la noi un om purtînd în spate o sarcină mare şi grea, mult ostenindu-se". Acestea zicîndu-le, le-a lăsat şi s-a dus în munte. Dar ele n-au înţeles cele zise şi, mirîndu-se, cugetau la acele cuvinte pe care le-a spus cuviosul. Şi iată, după puţin timp a venit un om, neavînd nici o sarcină şi întreba despre cuviosul, zicînd: "Unde este Sfîntul Luca, căci am cu dînsul o neapărată trebuinţă." Sora sfîntului a răspuns acelui om: "Nu este acum aici, s-a dus în pustie; iar de vei voi să-l vezi, să aştepţi pînă va veni". Omul acela a zis: "Nu mă voi duce pînă ce nu-l voi vedea". Şi a stătea lîngă chilie şapte zile, aşteptîndu-l pe sfînt. Trecînd şi ziua a şaptea, a venit şi sfîntul din munte şi, văzînd pe acel om, îndată, căutînd cu mînie, a zis către el: "La ce ai venit în pustia aceasta? De ce ai lăsat cetăţile şi ai venit în munţi? Pentru ce, defăimînd pe păstorii şi pe preoţii bisericeşti, ai alergat la noi, necărturarii şi cum ai îndrăznit a veni înaintea ochilor noştri, netemîndu-te de pedeapsa lui Dumnezeu, fiind plin de nenumărate fărădelegi?"

După nişte cuvinte ca acelea ale sfîntului, omul, fiind înfricoşat, vărsa lacrimi şi nu putea să grăiască nici un cuvînt de frică. Şi i-a zis iarăşi sfîntul: "De ce taci, nemărturisind faptele tale şi nu-ţi arăţi uciderile şi

fărădelegile pe care le-ai făcut, ca să milostiveşti măcar, cît de cît, pe Dumnezeu?"Atunci, omul acela, abia putînd să grăiască cîte ceva de multă plîngere şi oftare, a început a zice: "Ce voieşti mai mult să-ţi spun, o! dumnezeiescule om, de vreme ce prin dumnezeiescul dar, care locuieşte în tine, singur mai înainte de mărturisirea mea ai spus păcatul meu cel greu? Pentru că nu este ascunsă înaintea ta fapta ce am făcut în taină. Însă ceea ce-mi porunceşti voi face şi voi spune la arătare fărădelegea mea". Şi a început a spune înaintea tuturor, cu de-amănuntul, cum, unde şi pentru ce pricină a ucis pe prietenul său în cale şi mărturisea aceea cu mare tînguire şi smerenie, căzînd la picioarele sfîntului şi rugîndu-se să nu-l lase să piară în cursele diavolului. Iar sfîntul, mult învăţîndu-l, l-a slobozit, poruncindu-i să meargă la preoţi.

Aceasta s-a spus spre încredinţarea faptului că vedea mai înainte şi greşelile omeneşti cele tăinuite. Dar şi alta, asemenea cu aceea, trebuie să se spună. Un cîrmaci, Dimitrie, adeseori stînd cu corabia sa la malul ce nu era departe de chilia sfîntului, s-a cunoscut cu dînsul, învrednicindu-se de sfintele sale rugăciuni şi îndulcindu-se de învăţătura lui. Odată, sosind la mal şi voind, după obicei, să meargă la sfîntul, a gîndit să nu vină la dînsul cu mîinile goale, ci să-i aducă ceva, pentru că prindea uneori peşte în limanul acela. Deci el, cu corăbierii care erau cu dînsul, a aruncat undiţele, dar nu a prins peşte deloc, ci toată ziua s-a ostenit în zadar.

Fiind tîrziu, şi-a adus aminte de numele Cuviosului Luca şi în numele lui a aruncat undiţa. Atunci, îndată a prins un peşte mare, pe care l-a scos încet şi iarăşi a aruncat undiţa a doua oară, în numele sfîntului şi a prins îndată alt peşte, asemenea cu cel dintîi, dar ceva mai mic. Mergînd la sfînt, a luat peştele cel mai mic, iar pe cel mai mare l-a ţinut la el. Sfîntul, fiind mai înainte-văzător, a cunoscut ce făcuse, însă a primit cu dragoste pe oaspete şi darul adus. Apoi, vorbind cu dînsul, a pomenit cum Anania a greşit lui Dumnezeu, tăinuind din preţul ce a luat pe ţarină şi cum nu a ascuns de Sfîntul Apostol Petru fapta cea tăinuită.

Auzind acestea, cîrmaciul a cunoscut că pentru el a adus cuvîntul acela, fiindcă a tăinuit peştele cel mai mare şi s-a umplut de spaimă pentru mai înainte-vederea fericitului părinte. Ruşinîndu-se de vădirea greşelii sale, a căzut la picioarele lui, mărturisindu-i păcatul, căindu-se şi cerînd iertare. El, învăţîndu-l cu blîndeţe, i-a dat iertare, însă peştele cel adus i-a poruncit ucenicului ca, fierbîndu-l, să-l pună înaintea fraţilor care veniseră atunci la dînsul, pentru că el nu mînca peşte. De multe ori, cuviosul vedea mai înainte chiar pe cei ce voiau să vină la dînsul şi înainte spunea ucenicului său, poruncindu-i să pregătească pentru ei fiertură şi pîine.

Cuviosul, petrecînd în muntele acela şapte ani, a venit năvălirea războiului bulgăresc asupra grecilor, despre care cuviosul a proorocit mai înainte. Atunci oamenii fugeau unii în cetăţi şi întăriri, iar alţii în ostrovul Elveului şi în Peloponez. Însă Cuviosul Luca, lăsînd muntele, s-a urcat pe corabie şi a mers în Corint.

Auzind despre un stîlpnic oarecare din Patre, a mers la el şi a stat zece ani, slujindu-i cu toată osîrdia şi supunerea, ca un fiu tatălui său. Pe acel stîlpnic îl vorbea de rău un oarecare preot, atrăgînd şi pe alţii, hulind şi clevetind pe dreptul bărbat. Fiind acolo Cuviosul Luca şi auzind vorbele mincinoase ale lui faţă de nevinovăţia părintelui, se împotrivea foarte tare. Preotul, fiind aspru din fire, a lovit peste obraz pe Sfîntul Luca şi îndată, pe cel ce-a lovit, l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, căci, deodată a căzut la pămînt, îndrăcindu-se şi rămînînd aşa pînă la sfîrşitul său, dîndu-se satanei spre chinuire, ca măcar duhul să se mîntuiască. După zece ani s-a întors cuviosul în patria sa, Elada, şi s-a sălăşluit la locul său cel dintîi, în muntele Ioaniptra.

S-a întîmplat odată că trecea pe acolo episcopul Corintului, ducîndu-se la Constantinopol, şi se odihnea în apropiere de chilia sfîntului, despre care, cuviosul înştiinţîndu-se mai înainte, a mers să se închine lui, dîndu-i daruri din ostenelile sale: poame, verdeţuri şi rădăcini de grădină. Apoi a mers episcopul să vadă chilia lui Luca şi, văzîndu-i petrecerea cea liniştită, grădina şi lucrarea cuviosului s-a minunat. Episcopul a voit ca să-i dea milostenie, poruncind bărbaţilor cinstiţi, care merseseră cu el, ca fiecare să dea cîţiva bani, punînd şi el aur, aşa că strînsese destulă milostenie pentru sfînt. Dar acesta n-a voit să primească,

zicînd: "Nu caut aur stăpîne sfinte, ci sfintele tale rugăciuni şi învăţături. Nu-mi trebuie mie aur, deoarece am ales sărăcia şi petrecerea aceasta, ci dă-mi ceea ce doresc: să mă înveţi postul, ca să mă pot mîntui".

Episcopul, mîhnindu-se şi socotindu-se defăimat, a zis către cuvios: "De ce lepezi milostenia noastră şi pe noi cei ce o dăm? Căci şi eu sînt creştin credincios, deşi sînt episcop păcătos şi ne-vrednic. Pentru ce, vrînd să urmezi în toate lui Hristos, într-aceasta nu-i urmezi Lui? Căci şi El de la cei drept-credincioşi primea milostenie şi tot ce i se da. Deci şi tu, deşi nu-ţi trebuie banii ce ţi se dă, primeşte-i şi dă-i la cei ce au trebuinţă. Dacă socoteşti că este lucru netrebnic facerea de bine către săraci, apoi lepezi amîndouă acestea: adică cele trebuincioase săracilor şi mîntuirea celor ce fac milostenie. Pentru că săracul, neluînd milostenie, de unde-şi va cîştiga cele trebuincioase? Iar noi, nedînd milostenie, nu ne vom mîntui". La aceste vorbe ale episcopului plecîndu-se cuviosul, a luat milostenia, însă nu multă, ci puţină. Episcopul dîndu-i binecuvîntare, s-a dus în calea sa.

Cuviosul Luca avea obiceiul să se suie la Duminica Floriilor pe vîrful muntelui, ducînd în mîini crucea şi cîntînd Doamne miluieşte. Aşa odată, suindu-se, iarăşi după obicei, o viperă ieşind din cuibul său, prin diavoleasca îndemnare, l-a muşcat pe sfînt de degetul cel mare de la picior. El, plecîndu-se, a luat vipera şi, smulgînd-o, a zis către dînsa: "Nici tu să nu mă vatămi pe mine, nici eu pe tine, ci să mergem fiecare pe calea sa, deoarece sîntem ai unui Ziditor şi nu putem să facem orice, nevrînd Ziditorul nostru". Şi s-a dus vipera în peştera sa, iar sfîntul s-a suit în munte, neavînd nici cea mai mică vătămare din muşcarea viperei.

Un comite, mai mare peste visteriile împărăteşti, a fost trimis de către împărat în părţile Africii şi, ajungînd în Corint, avea mulţime de aur împărătesc. Noaptea, însă, fiind acolo furtişag, s-a luat tot aurul împărătesc. Făcîndu-se cercetare, mulţi erau întrebaţi şi torturaţi, dar nu se găsea aurul, iar comitele acela era tare mîhnit. Mergînd cetăţenii cei mai cinstiţi la el, nu puteau să-l mîngîie, căci fiind necăjit de pierderea banilor, deznădăjduia şi-şi temea viaţa de mînia împărătească. Atunci, un oarecare din cei din mijloc, a zis: "Nimeni nu poate să arate aurul cel furat fără numai Luca monahul, prin care Dumnezeu face multe minuni". Acestea auzind, ceilalţi ziseră: "Cu adevărat, aşa este". Deci vorbeau de el lăudîndu-i viaţa cea îmbunătăţită şi dumnezeiasca vedere.

Comitele, auzind de aceasta, a trimis cu nădejde la sfînt rugăminte, zicînd: "Urmează Aceluia Care nu S-a lepădat a Se pogorî din cer pentru mîntuirea oamenilor şi vino puţin în cetate ca să cercetezi pe cei cuprinşi de un mare necaz". Sfîntul, la început nu voia să meargă, fugind de slava deşartă şi de cinstea omenească, dar de milă pentru cei mulţi, care fără de vină pătimeau pentru aurul cel furat, a mers. Fiind întîmpinat de comite şi de cetăţeni cu cinste, a poruncit ca mai întîi să pregătească masă, zicînd către comite: "Să dăm mai întîi datoria pîntecelui şi să ne veselim întru slava lui Dumnezeu, că puternic este Cel ce ne adapă pe noi cu vinul umilinţei, Acela să ne dea şi paharul bucuriei, cu iubirea de oameni".

Şezînd ei şi ospătîndu-se, apoi săturîndu-şi sufletul cu folositoarele cuvinte ale sfîntului mai mult decît corpul cu bucatele, uitîndu-se sfîntul spre unul ce sta înainte şi slujea, spunîndu-i pe nume, l-a chemat la dînsul şi i-a zis: "Pentru ce ai adus stăpînului tău acea primejdie mare, îndrăznind a fura împărătescul aur? Mergi degrab şi adu aici aurul pe care l-ai ascuns în pămînt, de vrei să te învredniceşti de milostivire şi de iertăciune". Auzind, acela sta tăcut şi, tremurînd, neputînd să grăiască nici un cuvînt împotrivă, căci şi conştiinţa îl mustra, apoi, căzînd la pămînt, a apucat picioarele sfîntului, mărturisind că este adevărat lucrul acesta şi, cerînd iertăciune cu lacrimi, a cîştigat-o, pentru că sfîntul voia ca nu numai să-i vădească rana păcatului, dar să o şi tămăduiască. Îndată, furul acela ducîndu-se, s-a întors degrab, aducînd tot aurul pe care îl furase şi l-a pus înaintea tuturor. Atunci s-a pricinuit bucurie comitelui şi celor ce erau cu el, pentru eliberarea celor ce erau năpăstuiţi pe nedrept. Atunci diavolul cel ce născocise furtişagul a fost ruşinat, iar tîlharul a fost iertat şi toţi preamăreau pe Hristos Dumnezeu. Sfîntul, umilindu-se, nu lua în seamă slava ce i se făcea de oameni, ci pe aceea dînd-o lui Dumnezeu, s-a întors la locul său.

După cîtăva vreme, s-a dus la mănăstirea care era lîngă cetatea Teba, ca să cerceteze acolo pe egumenul Antonie, pentru că Luca Cuviosul avea obicei să se ducă la bărbaţii cei însuflaţi de Dumnezeu şi să vorbească cu dînşii despre folosul sufletesc. Fiind el la egumenul Antonie, s-a întîmplat în acea vreme de

s-a îmbolnăvit de moarte fiul unuia din cei mai de frunte cetăţeni ai Tebei. Şi auzind cetăţeanul acela de Cuviosul Luca, că a venit în mănăstirea lor, s-a sculat îndată şi alergînd, a căzut la picioarele sfîntului şi se ruga cu lacrimi să meargă în casa lui, să cerceteze pe copilul cel bolnav care era aproape să moară; căci avea credinţă că prin cercetarea sfîntului se va însănătoşi bolnavul. Dar sfîntul, fiind smerit, se lepăda, zicînd: ce sînt eu şi ce vedeţi voi de vă amăgiţi de o părere ca aceasta despre mine? Pentru că unul este doctorul sufletelor şi al trupurilor, Care poate şi din moarte să ne izbăvească. El este Ziditorul nostru, Dumnezeu, iar omul păcătos nu poate să facă nicidecum un lucru ca acesta". Şi s-a dus cetăţeanul acesta mîhnit, tînguindu-se şi deznădăjduindu-se de viaţa fiului.

După ce s-a înserat, vorbind egumenul deosebit cu cuviosul, a zis către cel dintîi: "N-am făcut bine, precum mi se pare, cinstite părinte, necercetînd pe cel bolnav şi nemîngîind pe cel întristat; deci cu dreptate vom auzi şi noi cuvîntul lui Hristos: *Bolnav am fost şi nu m-aţi cercetat*. Grăit-a Sfîntul Luca: "Dar a tămădui pe cei bolnavi este puterea lui Dumnezeu şi a mîngîia pe cei întristaţi se cade numai acelora care au cuvînt şi înţelepciune în gurile lor, iar eu sînt departe de cea dintîi şi de cea de-a doua sînt lipsit cu totul, fiind neînvăţat. Dacă vei voi şi dacă vei socoti că este lucru plăcut lui Dumnezeu să mergi tu mai întîi şi să-mi fii povăţuitor, iar eu să-ţi urmez, aşa voi face".

Atunci s-au sculat amîndoi îndată şi au ajuns seara tîrziu şi, intrînd în casa cetăţeanului aceluia, au găsit pe copil mai mult mort, aşteptînd sfîrşitul. Tatăl copilului şi slugile cădeau înaintea sfîntului şi-l rugau lăcrămînd să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lui, care se sfîrşea, ca să-l întoarcă de la moarte. Cuviosul, fiind rugat de omul acela şi de către egumenul Antonie, şi-a ridicat mîinile în sus şi s-a rugat. Apoi, sfîrşind rugăciunea, s-a întors la mănăstire şi, ivindu-se zorile, s-a dus degrabă la muntele său, fugind de slava omenească. Deci, făcîndu-se ziuă, egumenul Antonie a trimis slujitorul său în cetate să afle ce face copilul bolnav şi dacă a fost ascultată rugăciunea Cuviosului Luca. Slujitorul, nezăbovind, s-a întors îndată, spunînd egumenului un lucru de mirare: copilul care în acea noapte era să se sfîrşească, l-a întîmpinat călare pe cal, mergînd de acasă la baie, să se spele. Auzind acestea, egumenul Antonie s-a mirat şi a preamărit pe Dumnezeu.

Apoi mulţi supărau pe Cuviosul Luca, venind la dînsul pentru folos, tulburîndu-i liniştea. De aceea a voit să se ducă de acolo în locuri mai liniştite, dar, mai întîrziind împlinirea gîndului său, a trimis pe ucenicul său, Gherman, în Corint, la un bărbat iscusit şi de Dumnezeu insuflat, anume Teofilact, cerînd sfat folositor de la dînsul, dacă este bine să mai petreacă în muntele Ioaniptra şi să rabde supărare de la cei ce veneau sau să se ducă aiurea, în alt loc, neştiut. Teofilact i-a trimis sfatul care odată i s-a dat din cer marelui Sfînt Arsenie: "Fugi de oameni şi te vei mîntui".

Cuviosul Luca, primind cu bucurie sfatul acela, a plecat de acolo cu ucenicul său şi s-a dus de s-a sălăşluit într-un loc pustiu, aproape de mare, care se numea Calamie. Acolo petrecea, avînd hrană din osteneala mîinilor sale, pentru că săpa pămîntul, semăna seminţe, le măcina în rîşniţă şi făcea pîine. Odată, plutind corăbierii pe acolo, aproape de chilia cuviosului şi mergînd într-însa, nu găsiră pe nimeni, sfîntul şi ucenicul fiind duşi undeva. Apoi, văzînd piatra de rîşniţă, au luat-o şi au dus-o în corabie. Cînd a venit cuviosul în chilie şi a văzut că nu este piatra, a alergat la corăbieri, cerînd să-i dea piatra, deoarece nu are cu ce să-şi macine grîul, iar ei se jurau că nu au luat-o. Sfîntul le-a zis: "Dacă nu aţi luat-o, mergeţi în pace, iar celui ce a luat-o, să-i răsplătească Dumnezeu cum voieşte". Zicînd acestea, a plecat de la dînşii şi îndată a căzut mort cel ce luase piatra. Corăbierii s-au înspăimîntat şi, venind, au dat piatra înapoi, apoi i-au cerut iertare. Sfîntul s-a mîhnit de moartea aceluia şi a plîns pentru dînsul multe zile.

Petrecînd cuviosul în acel loc trei ani, a avut loc năvălirea agarenilor asupra părţilor din Atica. Atunci s-a mutat sfîntul într-un oarecare ostrov, pustiu şi fără apă, care se numea Ampia, în care răbda de foame şi de sete, de multe ori. De acolo a trecut într-un loc frumos, care se numea Sotirie, de unde, izgonind pe diavol, care prin nălucire voise să-l înfricoşeze, a petrecut acolo pînă la fericitul său sfîrşit. S-au adunat în acel, la dînsul, fraţi şi s-a întemeiat o mică mănăstire, iar mai marele curţii atenienilor, care se numea Crinet, avînd dragoste către cuviosul, a zidit în mănăstirea aceea o biserică, în numele marei muceniţe Varvara.

Acolo petrecea sfîntul în post şi rugăciuni neîncetate, slujind lui Dumnezeu, ajutînd oamenilor la sufleteasca mîntuire, ca şi la trupeasca sănătate, căci folosea sufletelor cu cuvîntul şi cu viaţa, iar cu rugăciunea tămăduia bolile cele trupeşti. Pe un monah Grigorie, care bolea totdeauna de stomac, l-a tămăduit cu cuvîntul. Pe o femeie cinstită, din Teba, care era cuprinsă de lungă şi cumplită boală şi deznădăjduită de doctori, a trimis la dînsa pe ucenicul său, Pangratie, s-o ungă cu untdelemn sfînt şi a adus-o îndată la sănătatea cea desăvîrşită. Astfel el tămăduia toate bolile grabnic şi spunea multora cele ce aveau să fie mai înainte. Petrecînd în locul acela şapte ani, s-a apropiat de sfîrşit. Dar mai înainte de sfîrşitul lui, s-a întîmplat lucrul acesta:

Unul din ucenicii săi, Teodosie, avea un frate, care se chema Filip şi era mirean, avînd dregătoria de spătar. Filip a voit să vină la cuviosul, pe de o parte ca să cerceteze despre fratele său, iar pe de alta, ca să-l vadă pe Cuviosul Luca, de care auzise multe lucruri prea slăvite. Cuviosul, văzînd mai înainte venirea lui, a zis către Teodosie: "Găteşte frate cele ce sînt trebuitoare pentru o cină bună, pentru că vine fratele tău pe la noi". Iar Teodosie, mirat şi bucuros, pregătea cu sîrguinţă cele de mîncare şi ieşea afară în poartă adeseori, privind în cale şi aşteptînd venirea fratelui său.

Făcîndu-se seară, a venit Filip aducînd multe pentru hrană, şi a fost primit de către sfîntul cu dragoste. Apoi au cinat toţi împreună, mîncînd şi bînd cele puse înainte în slava lui Dumnezeu. Numai atunci a mîncat şi a băut cuviosul mai mult decît îi era obiceiul - dar aceasta a făcut-o pentru ospătarea lui Filip, iar după cină şi după obişnuitele rugăciuni spre somn, Filip, culcîndu-se să se odihnească, se tulbura cu gîndul despre cuviosul, zicînd în sine: "Făţarnic este bătrînul acesta, pentru că mănîncă şi bea mult şi mi se pare că-şi preface pustnicia şi sfinţenia".

Adormit Filip, a văzut în somn doi tineri prea luminoşi, căutînd cu ochi aspri spre dînsul şi arătîndu-i faţa mînioasă, apoi cu asprime zicîndu-i: "De ce gîndeşti nedrept despre cuviosul? Pentru ce osîndeşti pe cel nevinovat şi sfînt? Ridică-ţi ochii tu, care vezi cele pămînteşti, şi priveşte de cîtă cinste s-a învrednicit de la Dumnezeu acela care după a ta părere este făţarnic şi înşelător". Căutînd Filip, a văzut un loc slăvit, aşternut cu porfiră, şi pe dînsul stînd Cuviosul Luca, strălucind în multă slavă, ca soarele şi, deşteptîndu-se, s-a spăimîntat şi aceasta a spus-o lui Teodosie, fratele său după trup, precum şi altor monahi. Şi mărturisindu-şi păcatul său, a cerut iertare şi s-a dus cu mare folos.

Cuviosul, văzîndu-şi mai înainte ducerea sa către Dumnezeu, a mers să cerceteze pe toţi părinţii care erau în pustia aceea şi i-a sărutat cu cea după urmă sărutare, zicîndu-le: "Rugaţi-vă pentru mine fraţilor, rugaţi-vă Stăpînului Hristos, pentru că nu se ştie dacă ne vom mai vedea sau nu". Şi astfel, înconjurînd pe toţi, s-a închis în chilia sa şi se pregătea mai înainte de moarte. Apoi a început a boli cu trupul, înaintea sfîrşitului său cu opt zile, iar Grigorie preotul şedea lîngă dînsul şi l-a întrebat: "Ce porunceşti pentru a ta îngropare? Unde vrei să se aşeze trupul tău?" El a răspuns: "Legînd de picioare trupul meu, să-l aruncaţi în prăpastie, că deşi altora sînt netrebnic, fiarelor le voi fi trebuitor pentru mîncare". Preotul însă îl ruga mult pe sfînt ca în alt chip să poruncească pentru al său trup şi să-şi hotărască locul pentru îngroparea sa. După un ceas, sfîntul a zis: "În locul acesta pe care zac să mă îngropi, căci Dumnezeu voieşte să preamărească locul acesta, întru slava numelui Său celui Sfînt".

Acestea zicînd, la apusul soarelui şi-a ridicat ochii în sus şi a zis: "În mîinile Tale, Doamne, dau duhul meu". Apoi a adormit cu somnul vremelnicei morţi, în şapte zile ale lunii Februarie.

Sfîntul lui suflet s-a dus către Dumnezeu în viaţa cea fără de moarte. Iar a doua zi s-au adunat toţi monahii şi mirenii cei de prinprejur şi s-a făcut adunare mare de popor. Atunci, plîngînd toţi pentru lipsirea unui luminător al lumii ca acesta, l-au îngropat cu cinste la locul în care a poruncit, adică în chilia lui, în care s-a nevoit. După şase luni, unui monah oarecare, Cosma famenul, din părţile Paflagoniei, mergînd în Italia, i s-a arătat în somn o poruncă dumnezeiască: să meargă la locul unde s-a odihnit Cuviosul Luca şi lîngă mormîntul aceluia să petreacă. Venind Cosma, a scos racla din pămînt cu moaştele cuviosului cele nestricate şi, punînd-o deasupra mormîntului, a îngrădit-o frumos cu scînduri, iar chilia aceea a prefăcut-o în biserică, unde se făceau minuni de la sfintele lui moaşte, pentru că a izvorît mir cu bună mireasmă. Şchiopii se vindecau, orbii se luminau, leproşii se curăţeau şi diavolii se goneau cu

rugăciunile Cuviosului Luca şi prin puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea celor o mie trei Sfinţi Mucenici din casa celor patru protectori împărăteşti din Nicomidia (7 februarie)

Împărăţind păgînul Diocleţian, cumplitul tiran, a ridicat mare prigonire asupra Bisericii lui Hristos şi mulţi creştini erau închişi în temniţe şi ucişi pentru Hristos. Atunci au pătimit şi robii lui Hristos Teopempt, episcopul, Teona, care a fost vrăjitor, şi patru protectori împărăteşti: Vasos, Evsevie, Evtihie şi Vasilid, a căror pază era dată în grija Sfîntului Petru, mucenicul, nu arhiepiscopul Alexandriei, ci postelnicul lui Diocleţian. Femeile acelor protectori, primind sfînta credinţă şi petrecînd nemişcate în mărturisirea lui Hristos, şi-au pus sufletul lor pentru Domnul. După aceasta, casnicii lor, slugile toate şi robii precum şi cei liberi, sfătuindu-se între ei, au zis: "Iată stăpînii noştri, cei ce ne porunceau în lumea aceasta, ei, pentru sfînta credinţă în Domnul trecînd cu vederea viaţa aceasta vremelnică şi deşartă, şi-au cîştigat cereasca împărăţie şi pentru defăimarea celor pămînteşti se îndulcesc acum de veşnicile bunătăţi. Pentru ce să nu urmăm şi noi stăpînilor noştri? De ce să nu ne apropiem de Diocleţian, împăratul, şi să-i zicem: "Sîntem creştini şi noi şi dorim ca, împreună cu stăpînii noştri cei ce ne-au stăpînit în viaţa aceasta, să cîştigăm nestricăcioasa cunună, în viaţa ce va să vie".

Un sfat folositor ca acesta, făcînd între ei şi toţi învoindu-se cu osîrdie, s-au socotit cîţi sînt la număr - cu femeile şi cu copii - şi s-au aflat o mie şi trei. Deci, mergînd toţi, au stat înaintea divanului păgînului tiran Diocleţian, strigînd: "Şi noi sîntem creştini şi dorim să urmăm părinţilor şi stăpînilor noştri care pentru Hristos şi-au vărsat sîngele, iar diavolilor nu ne supunem şi idolilor celor orbi, surzi, muţi şi fără de suflet nu ne închinăm".

Împăratul, văzînd mulţimea lor, s-a tulburat foarte mult de mînie. Însă, mai întîi, prefăcîndu-se blînd, a început cu momiri a-i amăgi, zicîndu-le: "Aşa de nebuni sînteţi, că de bunăvoie vă aruncaţi în pierzare? Nu e mai bine să vă învoiţi cu mine ca şi cu un tată care vă sfătuiesc să jertfiţi zeilor şi să vă izbăviţi de acea nebunie cu care v-a înşelat Evsevie şi prietenii lui protectori, care au ieşit rău din viaţa aceasta? Iată, de mă veţi asculta şi veţi aduce jertfe zeilor celor fără de moarte, cinste şi daruri mari veţi lua de la mine şi cu mila noastră destul vă veţi îmbogăţi". Sfinţii au răspuns tiranului: "Nouă nu ne trebuiesc nici darurile tale, nici nu ne temem, ci ne sîrguim să aducem jertfă de laudă Dumnezeului celui viu şi adevărat. Iar tu, ceea ce voieşti să faci, fă degrab, pentru că nimic nu ne este mai scump decît Hristos".

Diocleţian, auzind cuvintele acestea ale sfinţilor mucenici, s-a temut să nu se ivească vreo tulburare în popor, pentru că-i vedea apărînd cu foarte mare îndrăzneală credinţa lor în Hristos. De aceea a făcut semn ostaşilor săi să-i împresoare cu armele între care erau mulţi prunci, ţinuţi de mamele lor în braţe, unii de cîte un an, iar alţii de două sau de trei luni. Şi, înconjurînd oastea pe creştini, împăratul a zis către dînşii: "Acum dar, supuneţi-vă sfatului meu şi mărturisiţi că voiţi a jertfi zeilor şi a vă închina lor, ca să vă întoarceţi întregi şi sănătoşi la casele voastre. Miluiţi-vă pe voi şi pe pruncii voştri, cum vă miluiesc eu, ca nu cumva cu nebunia voastră să pieriţi şi voi şi copiii voştri. Însă de nu mă veţi asculta, apoi nici Hristos al vostru nu vă va putea ajuta întru ceva". Sfinţii au răspuns: "Noi am învăţat să ne închinăm unui Dumnezeu, Care locuieşte în ceruri şi Unuia Născut, Fiului şi Cuvîntului Său, Domnului nostru Iisus Hristos, prin Care toate s-au făcut, şi Sfîntului Duh. Să nu ne amăgeşti în vreun chip cu mila ta cea deşartă, căci nici cu amăgirile tale nu ne vei pleca, nici cu îngrozirile nu ne vei înfricoşa, ca să cădem din credinţa cea întru Hristos, Domnul nostru, şi să ne închinăm neînsufleţiţilor idoli celor cinstiţi de tine, pentru că nimic nu poate să ne fie mai scump şi mai dorit decît Hristos Dumnezeu, Care este în vecii vecilor".

Atunci, Diocleţian, mîniindu-se, a făcut semn ostaşilor ca să-i taie pe toţi. Iar ei, ca fiarele cele cumplite, năvălind de pretutindeni asupra lor, au tăiat pe sfinţii mucenici ai lui Hristos, necruţînd nici unul, nici măcar pe pruncii care sugeau la pieptul mamei lor. Astfel că, din o mie şi trei creştini n-a rămas nici unul viu. Aşa şi-au săvîrşit viaţa sfinţii lui Hristos mucenici, întru mărturisirea dreaptei credinţe, primind nevoinţa lor cea mucenicească, în 13 zile ale lunii care de egipteni se numeşte Mehir, iar după noi, în 7 zile ale lunii februarie, fiind la Nicomidia, în mitropolia Bitiniei, pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, iar între noi împărăţind Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru, Căruia I se cuvine slavă şi laudă, cu Dumnezeu Tatăl şi cu preasfîntul, bunul şi de viaţă făcătorul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Marelui Mucenic Teodor Stratilat, scrisă de Uar, sluga sa (8 februarie) (După Sfîntul Simeon Metafrast)

Precum lumina soarelui veseleşte ochii celor ce-l privesc, tot astfel cuvîntul despre mucenici străluceşte în minţile celor ce-l ascultă. Precum cerul se împodobeşte cu stelele, tot astfel şi Biserica lui Dumnezeu, cu sfinţii mucenici. Precum florile împodobesc cîmpul, tot astfel şi mucenicii Biserica. Pomenirea mucenicilor este iertare de datorii, doctorie pentru boli, mîngîiere celor necăjiţi, izbăvire celor ce pătimesc de duhuri necurate şi sănătate iubitorilor de mucenici. Nevoinţele cele mari ale mucenicilor sînt cununi strălucite ale sfinţilor, pentru că ei şi-au dat trupurile lor la bătăi, toate cele frumoase ale lumii acesteia le-au socotit ca gunoiul, numai de Hristos să nu se lepede. De aceea şi Domnul le-a răsplătit a fi ca îngerii cei fără de trupuri. Vechiul vrăjmaş al neamului omenesc, sîrguindu-se să-i biruiască, li s-a făcut pricinuitor de locuinţa Raiului; şi tot el n-a încetat a porni fiarele cele cumplite asupra celor dreptcredincioşi.

Acela şi în vremurile noastre, zice Uar, sluga Sfîntului Teodor, scriitorul pătimirii lui, a ridicat fiara cea cumplită asupra turmei lui Hristos, adică pe Liciniu, căruia, dreptcredinciosul împărat Constantin îi dăduse ca femeie pe sora sa. Acest Liciniu luînd sceptrul de la păgînul Maximian şi urmînd aceluia în toate, a ridicat prigonire asupra celor ce erau însemnaţi prin dreapta credinţă şi a trimis poruncă în toate cetăţile şi ţările sale păgîneşti, prin care a ucis ostaşi viteji fără de număr. El a ucis pe cei 40 de mucenici în Sevastia şi 45 de ostaşi în Nicopolia Armeniei, cum şi pe Sfîntul Andrian, fiul împăratului Prov. Asemenea şi pe cei 70 de aleşi ostaşi şi boieri din palatul său şi pe cei 300 de bărbaţi din Macedonia. Apoi, văzînd preanelegiuitul că o mulţime fără de număr defăima poruncile sale păgîneşti şi se ofereau bucuroşi morţii pentru dreapta credinţă, a poruncit să caute pe cei mai însemnaţi şi mai cinstiţi dintre creştini, cîţi erau prin cetăţi şi prin cetele ostaşilor. Numai pe aceia îi silea la închinarea la idoli, nebăgînd în seamă mulţimea cea de obşte a credincioşilor, dar nădăjduind ca, prin frică, să silească pe toţi cei ce erau sub stăpînirea lui.

Pretutindeni fiind cercetaţi cu mare sîrguinţă cei mai însemnaţi creştini, s-a făcut înştiinţare lui Liciniu, care pe atunci era în Nicomidia, şi despre Sfîntul Teodor Stratilatul, care se afla atunci în cetatea Iracliei, aproape de Marea Neagră, şi a dovedit că este creştin şi pe mulţi îi întorcea la Hristos.

Sfîntul Teodor era de neam din Evhaita, ce nu este departe de cetatea Iracliei, om viteaz şi îmbărbătat, foarte frumos la faţă, înţelept şi ales orator. Pentru aceea îl numeau Vrioritor, care se tîlcuieşte "izvor de oratorie", şi era pus de împăraţi ca stratilat, adică voievod, iar cetatea Iracliei era dată în stăpînirea lui, ca unui vrednic pentru vitejia sa, ce era vestită în acel timp, cînd a ucis un balaur în Evhaita. Nu departe de cetatea Evhaitei era un cîmp pustiu. În partea dinspre miazănoapte şi într-însul era o prăpastie mare şi, în prăpastie un balaur mare care se încuibase acolo, care-i cutremura pe toţi, cînd ieşea din acel loc; şi orice îi ieşea înainte, om sau animal, îl mînca. Auzind de aceasta, Sfîntul Teodor, vrednicul ostaş al lui Hristos, fiind cu ceata sa pe acolo, a plecat singur, nespunînd nimănui despre gîndul său, înarmat cu obişnuitele arme şi avînd la piept o cruce de mare preţ, căci şi-a zis în sine: "Voi merge şi voi izbăvi moştenirea mea

de acel cumplit balaur, cu puterea lui Hristos". Cînd a sosit în cîmpul acela, văzînd iarba verde, a descălecat şi s-a culcat să se odihnească.

In partea de miazăzi a cetăţii Evhaita locuia o femeie drept-credincioasă, anume Eusebia, bătrînă, care cu cîţiva ani mai înainte cerînd cinstitul corp al Sfîntului Teodor Tiron, care a pătimit pe timpul împărăţiei lui Maximian şi Maximin, l-a îngropat cu aromate în casa sa din Evhaita şi în toţi anii săvîrşea pomenirea aceluia. Aceasta, văzînd pe al doilea Teodor, ostaşul lui Hristos, numit stratilat, dormind în cîmpul acela, a mers la dînsul cu mare frică şi, luîndu-l de mînă, l-a deşteptat zicîndu-i: "Scoală-te, frate, şi du-te degrab din locul acesta, fiindcă nu ştii ce este aici; iată, multora li s-a întîmplat moarte cumplită în locul acesta". Cinstitul mucenic Teodor al lui Hristos, sculîndu-se, a zis către dînsa: "Ce groază mare este aici, măicuţă?" Roaba lui Dumnezeu Eusebia a zis: "Fiule, aici este un balaur mare şi de frica lui nimeni nu poate să treacă, pentru că în toate zilele, balaurul, ieşind din cuibul său, pe oricine află, om sau dobitoc, îl ucide şi-l mănîncă". Ostaşul lui Hristos, Teodor, i-a zis: "Du-te maică şi stai departe de locul acesta şi vei vedea puterea lui Hristos".

Acea cinstită femeie plecînd din locul acela, s-a aruncat la pămînt plîngînd şi zicînd: "Dumnezeule al creştinilor, ajută-l în ceasul acesta". Sfîntul mucenic al lui Hristos, Teodor, făcîndu-şi semnul crucii s-a lovit în piept şi, uitîndu-se la cer, a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, numele cel frumos, Cel ce ai răsărit din fiinţa Tatălui, să nu treci rugăciunea mea Tu, Care m-ai ajutat în războaie şi mi-ai dat biruinţă asupra potrivnicului; Tu eşti acelaşi, Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeule. Trimite-mi biruinţă din înălţimea Ta cea sfîntă, ca să biruiesc pe vrăjmaşul balaur". Apoi către calul său, vorbindu-i ca unui om, a zis: "Ştim dumnezeiasca putere, tărie întru toţi, în oameni şi în dobitoace; deci, să mă ajuţi pe mine, Hristoase, întărindu-te pe tine, ca să biruiesc pe cel potrivnic". Calul, ascultînd cuvintele stăpînului său, aştepta ieşirea balaurului. Atunci mucenicul lui Hristos, apropiindu-se de prăpastie, a strigat cu glas mare către balaur: "Ţie îţi poruncesc în numele Domnului meu Iisus Hristos, Cel ce S-a răstignit de voie pentru neamul omenesc, să ieşi din locul tău şi să vii la mine". Balaurul, auzind glasul sfîntului, a ieşit şi se cutremura pămîntul în acel loc. Calul Sfîntului Teodor s-a aşezat cu picioarele pe balaurul cel înfricoşat care ieşise. Apoi, ostaşul lui Hristos, Teodor, a lovit cu sabia pe balaur şi, omorîndu-l, a zis: "Mulţumesc Ţie, Iisuse Hristoase, că m-ai auzit în ceasul acesta şi mi-ai dat biruinţă asupra balaurului". Apoi s-a întors în pace, în calea sa, la cetele sale, bucurîndu-se şi slăvind pe Dumnezeu.

Auzind de aceasta, toată cetatea Evhaitei şi popoarele cele din jur, au ieşit cu toţii în cîmpul acela şi, văzînd balaurul omorît de Sfîntul Teodor, s-au mirat şi strigau cu toţii: "Mare este Dumnezeul lui Teodor". Atunci au crezut în Hristos o mulţime de popor şi ostaşi şi s-au botezat cu toţii, preamărind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh. Sfîntul Teodor, vieţuind în cetatea Iracliei, propovăduia pe Hristos, adevăratul Dumnezeu şi mulţi dintre elini se întorceau şi se făceau creştini. Apoi, în toate zilele, popoarele veneau la Sfîntul Botez şi toată Iraclia a primit sfînta credinţă.

Acestea toate auzindu-le păgînul împărat Liciniu, s-a mîhnit foarte mult şi a trimis din Nicomidia, unde era atunci, în cetatea Iracliei, nişte protectori, cu ostaşii lor, ca, luînd pe Teodor Stratilat, cu cinste să-l aducă la dînsul. Ajungînd la Iraclia, Sfîntul Teodor i-a primit cu cinste, făcîndu-le ospăţ mare şi dîndu-le daruri ca unor oameni împărăteşti. Aceia au chemat la Liciniu pe sfîntul, zicînd: "Vino în Nicomidia, la împăratul care te iubeşte pentru că, auzind de vitejia, frumuseţea şi înţelepciunea ta, doreşte foarte mult să te vadă, vrînd cu laudă vrednică şi cu daruri să te cinstească". Sfîntul Teodor le-a zis: "Voia împărătească şi a voastră să fie, dar astăzi şi mîine bucuraţi-vă şi vă veseliţi. Apoi vom merge şi vom face ceea ce se cade a face".

A treia zi, trimişii silind pe sfîntul să meargă cu dînşii la împărat, el n-a mers, ci şi pe unii din oamenii trimişi la dînsul i-a oprit, iar pe alţii i-a trimis cu o scrisoare la împărat. În scrisoare i-a spus că nu-i este cu puţinţă a lăsa cetatea în acel timp, cînd se face tulburare în popor, pentru că mulţi, lăsînd pe părinteştii zei se închină lui Hristos şi acum aproape toată cetatea, întorcîndu-se de la zei, slăveşte pe Hristos şi aşa se sileşte ca cetatea Iraclia să se depărteze de la împărăţia ta. De aceea rog, împărăţia ta, să te osteneşti şi să vii aici, luînd cu tine pe zeii cei mari şi aceasta pentru două pricini: pe de o parte, ca să împaci pe poporul cel tulburat, iar pe de alta, ca să întăreşti dreapta credinţă către zei, aducîndu-le jertfă cu noi,

înaintea a tot poporul. Pentru că, văzîndu-ne poporul că ne închinăm zeilor celor mari, toţi ne vor urma şi se vor întări în părinteasca credinţă. O scrisoare ca aceasta Sfîntul Teodor a scris împăratului Liciniu, îndemnîndu-l să vină în Iraclia, pentru că sfîntul voia să pătimească în cetatea sa, adică s-o sfinţească cu sîngele său vărsat pentru Hristos şi să întărească şi pe alţii în sfînta credinţă, prin muceniceasca şi bărbătească sa nevoinţă. Liciniu, împăratul, luînd scrisoarea aceea a stratilatului şi, citind-o, s-a înveselit. Apoi, nezăbovind, a luat din oastea sa şi din cetăţenii care aveau dregătorie în Nicomidia ca la 8 000 şi, bucurîndu-se, s-a dus în Iraclia cu boierii şi voievozii săi, ducînd cu ei şi idolii cei mai mari, de aur şi de argint.

În noaptea aceea, sfîntul, rugîndu-se după obiceiul său, a avut vedenia aceasta: se vedea deschis acoperişul casei în care locuia şi lumină cerească, ca un foc mare, l-a strălucit, pogorîndu-se pe capul lui şi un glas s-a auzit de sus, zicîndu-i: "Îndrăzneşte, Teodore, că sînt cu tine". După acel glas, s-a sfîrşit vedenia, iar sfîntul a cunoscut că a venit vremea pătimirii lui pentru Hristos şi se bucura cu duhul.

Auzind că împăratul se apropie de cetate, a intrat în camera sa de rugăciune, cea mai din lăuntru şi s-a rugat cu plîngere, zicînd: "Doamne Dumnezeule atotputernic, Care nu părăseşti pe toţi cei ce nădăjduiesc în Tine şi îi aperi, fii milostiv şi mă păzeşte de înşelăciunea vrăjmaşului, prin a Ta apărare, ca să nu cad înaintea potrivnicilor mei şi să nu se bucure vrăjmaşul meu de mine. Fii cu mine, Mîntuitorule, în nevoinţa mea în care doresc să intru, pentru numele Tău cel sfînt. Tu mă întăreşte, ca să rabd pentru Tine cu bărbăţie, pînă la sînge şi să-mi pun sufletul pentru dragostea Ta, precum şi Tu, iubindu-ne, Ţi-ai dat pe cruce sufletul pentru noi". Aşa rugîndu-se Sfîntul Teodor cu lacrimi şi-a spălat faţa, apoi, îmbrăcîndu-se luminos, a încălecat pe calul său frumos, pe care odinioară a ucis balaurul din Evhaita şi astfel a ieşit cu oastea sa şi cu cetăţenii în întîmpinarea împăratului. Apoi i s-a închinat precum se cădea, făcîndu-i urare şi zicîndu-i: "Bucură-te, împărate prea-puternic şi atotstăpînitor".

Împăratul, primind cu mare dragoste pe Sfîntul Teodor, l-a sărutat şi i-a zis: "Bucură-te şi tu, preafrumosule tînăr, viteazule ostaş, slăvitule stratilat, luminatule ca soarele, păzitorule înţelept al legilor părinteşti, vrednicule de diademă, pentru că ţi se cade să fii împărat după mine". Şi, vorbind amîndoi multe lucruri vesele, au intrat în cetate cu timpane şi trîmbiţe, dănţuind şi veselindu-se.

A doua zi, fiind pregătit împărătescul scaun, în mijlocul cetăţii, la un loc înalt de privelişte, a venit Liciniu, împăratul, cu toată slava sa şi cu Teodor stratilatul. Apoi a început a lăuda cetatea, poporul şi pe stratilat, zicînd: "Cu adevărat locul acesta este vrednic a se numi scaun dumnezeiesc. Se cuvine ca astfel să se cheme locul acesta, deoarece cetatea este mare şi oamenii drept-credincioşi către zei. Cu adevărat într-alt loc nu se cinstesc zeii astfel ca aici şi nici nu este alt loc mai cuviincios şi mai potrivit pentru slujba marilor zei decît acesta. De aceea şi Iraclie, minunatul şi prea viteazul zeu, fiul marelui zeu Dia şi al zeiţei Alimina, au iubit locul acesta şi, în numele lor, s-a numit cetatea aceasta Iraclia. Cu adevărat vrednic este locul acesta de stăpînirea ta, domnule Teodor, ţie ţi se cade a stăpîni o cetate minunată ca aceasta, tu eşti vrednic a cîrmui atîta popor, deoarece eşti drept-credincios către zei şi toată dragostea ta este către dînşii, iar ziua şi noaptea nu te îndeletniceşti cu altceva decît numai cu aceasta, ca să placi zeilor elineşti. Deci, acum arată înaintea noastră dragostea ta ce o ai către dînşii şi adu-le jertfă cu închinăciune, ca tot poporul să vadă osîrdia ta către zei şi să ştie că eşti prieten zeilor celor mari şi iubit de împăratul".

Acestea le zicea împăratul, momind şi amăgind pe sfîntul. Iar Sfîntul Teodor i-a răspuns: "Împărate, fie voia ta. Însă să-mi dai în casa mea zeii elineşti de aur şi de argint pe care i-ai adus cu tine, ca mai întîi să-i cinstesc cu jertfe, cu cădiri, cu aromate şi cu închinăciune, în noaptea aceasta şi în noaptea cealaltă. Apoi, la arătare, cînd vei porunci, le voi jertfi înaintea a tot poporul". Împăratul, auzind aceasta, s-a bucurat şi îndată a poruncit să se aducă zeii cei mari de aur şi de argint, pe care, luîndu-i, Sfîntul Teodor, i-a dus în casa sa. În noaptea aceea a sfărîmat şi a zdrobit în bucăţi mici pe toţi idolii şi i-a împărţit la săraci. După două zile, împăratul a trimis la sfînt, poruncindu-i să-şi împlinească făgăduinţa la arătare, adică în acea zi să aducă jertfă zeilor, înaintea poporului.

Sfîntul a făgăduit să împlinească aceea şi, sculîndu-se, s-a dus la împărat cu sîrguinţă, iar împăratul a ieşit la locul de privelişte în mijlocul cetăţii şi, aşezîndu-se pe scaun, a zis către dînsul: "Prea înţeleptule

Teodor, alesule stratilat, cinstitule de împăraţii cei mai înainte de noi, iată a sosit ziua jertfei şi a prăznuirii. Deci, adu jertfă zeilor la arătare, ca să vadă şi ceilalţi oameni osîrdia ta către zei şi să se înveţe a fi mai sîrguitori şi mai calzi către dînşii". Împăratul zicînd acestea, un sutaş, anume Maxentie, fiind de faţă, a zis către împărat: "Mă jur pe marii zei că astăzi a fost amăgită împărăţia ta de necuratul acesta de Teodor, căci eu am văzut ieri capul de aur al zeiţei Artemida în mîinile unui sărac care se veselea şi, întrebîndu-l unde l-a găsit, mi-a spus că i l-a dat Teodor stratilat". Auzind aceasta, împăratul s-a cutremurat cu totul şi, îndoindu-se, a tăcut multă vreme. Sfîntul i-a răspuns: "Aşa este, împărate, mă jur pe puterea Hristosului meu că cele ce-ţi spune Maxentie, sutaşul, sînt adevărate şi bine am făcut că am sfărîmat zeii tăi, căci dacă nu au putut să-şi ajute lor, fiind sfărîmaţi, apoi cum pot să-ţi dea ajutor ţie?"

Iar Liciniu auzind un răspuns ca acesta al Sfîntului Teodor, a rămas fără de glas ca un mut şi ieşit din minte. Apoi, de multă mîhnire, punîndu-şi dreapta pe obraz, se întrista, zicînd: "Vai mie, vai mie, cum sînt de batjocorit. Ce să zic şi ce să fac, nu ştiu. Fiind împărat atotputernic, am venit la omul acesta pierzător, adunînd atîta mulţime de oameni şi acum sînt batjocorit de toate taberele vrăjmaşilor. Dar mai ales mă jelesc pentru că, pe zeii mei, purtătorii de biruinţă, ticălosul acesta i-a sfărîmat şi i-a împărţit la săraci".

Apoi a zis către Sfîntul Teodor: "Teodore, acestea sînt răsplă-tirile tale către zei pentru darurile ce ai luat de la dînşii? Acestea nădăjduiam eu cînd te cinsteam pe tine? Pentru aceasta am plecat din Nicomidia şi am venit aici la tine? O! răule şi necuviosule! Cu adevărat fiu al vicleşugului şi locaş al vicleniei, care cu înşelăciune m-ai făcut să viu aici. Mă jur pe puterea marilor mei zei că nu-ţi voi răbda aceasta, nici spre bine nu-ţi va fi scornirea aceasta, o! prea neruşinatule".

Sfîntul i-a răspuns : "Împărate fără de minte, de ce te mînii, vezi singur şi înţelege bine puterea zeilor tăi. Căci de ar fi fost aceia cu adevărat dumnezei, apoi de ce n-au putut să-şi ajute? De ce nu s-au mîniat asupra mea cînd îi tăiam, nici n-au trimis foc să mă ardă? Ci, fiind neînsufleţită şi nelucrătoare materie, se tăiau de mîini omeneşti ca aurul şi ca argintul. Tu, împărate, te mînii şi te superi, iar eu mă îmbărbătez şi nu bag în seamă mînia ta. Tu te mîhneşti, iar eu mă bucur de pierderea zeilor tăi. Tu te lupţi cu Dumnezeu, iar eu binecuvîntez pe Dumnezeu. Tu huleşti pe ade-văratul Dumnezeu, iar eu Îl laud cu cîntări. Tu te închini zeilor celor morţi, iar eu mă închin Dumnezeului celui viu. Tu slujeşti necuratului Serapid, iar eu slujesc preacuratului meu Stăpîn, Hristos, cel ce şade pe serafimii cei curaţi. Tu cinsteşti pe urîtul Apollon, iar eu cinstesc pe Dumneze Cel ce trăieşte în veci. Tu eşti din Tracia, iar eu sînt boier al Romei. Tu eşti Liciniu, vînturătorul, iar eu, Teodor, darul lui Dumnezeu. Nu te mînia, o, împărate, nici nu te iuţi, pentru că acestea făcîndu-le, arăţi tirania ta cea dinăuntru şi te asemeni măgarului şi catîrului".

Atunci, Liciniu, împăratul, mîniindu-se şi mai mult, a poruncit să-l întindă gol pe sfînt, în patru părţi şi să-l bată cu vîna de bou. Şi băteau ostaşii pe mucenic fără cruţare, schimbîndu-se de cîte trei şi patru ori. Apoi au dat sfîntului şase sute de lovituri pe spate şi cinci sute pe pîntece şi-l batjocorea împăratul zicîndu-i: "Teodore, aşteaptă pînă ce va veni la tine Hristos Dumnezeul tău, Care te va scoate din mîinile celor ce te bat". Sfîntul a răspuns: "Fă ceea ce vrei şi nu înceta, căci nici necazul, nici strîmtoarea, nici bătăile, nici sabia, nici oricare muncă nu mă va despărţi de dragostea lui Hristos".

Împăratul, mîniindu-se mai tare, iarăşi i-a zis: "Oare mărtu-riseşti încă pe Hristos?" Şi a poruncit ca să-l bată cu vergi de plumb, pe spate, fără milă, apoi cu unghii de fier să-i strujească trupul şi cu făclii aprinse să-l ardă şi cu hîrburi ascuţite să-i frece rănile. Sfîntul, răbdînd toate acestea cu bărbăţie, nimic nu zicea decît numai: "Slavă Ţie Dumnezeul nostru". După toate acestea împăratul a poruncit să-l închidă pe sfînt în temniţă şi să-i lege picioarele în obezi şi să nu-i dea nimic să mănînce timp de cinci zile. După cinci zile, a poruncit să se pregătească o cruce şi l-a scos pe mucenic să-l răstignească. Deci Sfîntul Teodor a fost răstignit precum Hristos, Domnul nostru, de către Pilat. Aşa şi Liciniu i-a pironit mîinile şi picioarele. Apoi, nemilostivii chinuitori au mai adăugat sfîntului răni şi dureri, căci au bătut un piron ascuţit şi lung în părţile ascunse ale lui şi cu briciul l-au tăiat. Alţi tineri şi copii, încordîndu-şi arcurile cu săgeţi, săgetau faţa lui, încît i-au scos cu săgeţi şi luminile ochilor.

Eu - zice scriitorul pătimirilor lui -, Uar, notarul, văzînd chinurile lui cele grele şi auzind suspinele lui cele dureroase, aruncînd cărticica pe care o scriam, am început să plîng înaintea picioarelor lui, zicînd: "Binecuvîntează-mă. Dă cuvîntul tău cel mai de pe urmă robului tău". Iar stăpînul meu, ostaşul lui Hristos - Teodor - a zis către mine cu glas blînd: "Uare, nu lăsa slujba ta şi nu înceta privind la chinurile mele, ci scrie toate pătimirile mele şi ziua sfîrşitului meu". Apoi, strigînd către Domnul, el a zis: "Doamne, ai zis mai înainte: Eu sînt cu tine, iar acum pentru ce m-ai lăsat? Vezi Doamne, că fiarele cele sălbatice m-au chinuit pentru Tine. Luminile ochilor mei sînt scoase, mi se răneşte faţa, mi se sfărîmă dinţii iar oasele pe cruce mi se frîng. Pomeneşte-mă, Doamne, pe mine, cela ce rabd cruce pentru Tine, fier, foc şi piroane; de acum, primeşte duhul meu, ca să mă duc din viaţa aceasta".

Acestea zicîndu-le, mucenicul a tăcut şi n-a mai grăit nimic, pentru că tot trupul lui era sfărîmat. Iar Liciniu, socotind că acum mucenicul era mort, l-a lăsat pe cruce spînzurat. Atunci, înaintea schimbării străjii pentru noapte, îngerul Domnului l-a pogorît de pe cruce şi l-a făcut cu totul întreg şi sănătos, precum era mai întîi şi, sărutîndu-l, i-a zis: "Bucură-te şi te întăreşte cu darul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, că iată cu tine este Domnul Dumnezeu. Dar pentru ce ai zis că te-a lăsat? Săvîrşeşte-ţi alergarea nevoinţii tale, că vei veni către Domnul, ca să iei cununa nemuririi, cea pregătită ţie". Îngerul, zicînd acestea mucenicului, s-a făcut nevăzut, iar Sfîntul mucenic Teodor, mulţumind lui Dumnezeu, a început a cînta: *Înălţa-Te-voi, Dumnezeul meu, Împăratul meu şi voi binecuvînta numele Tău, în veac şi în veacul veacului.*

Liciniu, nesosind încă ziua, a trimis doi sutaşi ai săi, pe Antioh şi Patricie, zicînd către dînşii: "Mergeţi şi aduceţi trupul lui Teodor cel ce rău a murit, ca în raclă de plumb să se aşeze şi să-l arunc în adîncul mării, ca nu cumva creştinii cei nebuni să-l ia". Sutaşii, apropiindu-se de locul crucii, au văzut crucea, iar pe mucenicul cel răstignit pe dînsa nu l-au văzut. Atunci a zis Antioh lui Patricie: "Cu adevărat grăiesc galileenii, că Hristos al lor S-a sculat din morţi; precum mi se pare şi pe Teodor, robul Său, l-a înviat". Patricie, venind mai aproape de cruce, a văzut pe Sfîntul Teodor şezînd şi lăudînd pe Dumnezeu. Apoi, Patricie a strigat cu glas mare, zicînd: "Mare este Dumnezeul creştinilor şi nu este alt Dumnezeu afară de El".

Apropiindu-se amîndoi sutaşii de sfînt, au zis: "Rogu-te, mucenice al lui Hristos, primeşte-ne pe noi. Din ceasul acesta sîntem şi noi creştini". Acei doi sutaşi crezură în Hristos în acea zi, iar cu dînşii încă 70 de ostaşi. Înştiinţîndu-se de aceasta, Liciniu a trimis pe Sixt, slujitorul său, şi împreună cu dînsul 300 de ostaşi, ca să ucidă pe toţi cei ce crezuseră în Hristos. Ei, mergînd şi văzînd minunile ce le făcea Sfîntul Teodor cu puterea lui Hristos, au crezut şi aceia în Domnul nostru Iisus Hristos. Şi s-a adunat mulţime nenumărată de popor în locul acela, strigînd: "Unul este Dumnezeu, adică Dumnezeul creştinilor, şi nu este alt Dumnezeu afară de El". Apoi iarăşi strigau: "Unde este Liciniu, tiranul, să-l ucidem? Pentru că noi avem ca Dumnezeu şi Împărat pe Hristos, Cel propovăduit de Teodor".

Atunci s-a făcut mare gîlceavă şi tulburare în popor, precum şi vărsare de sînge, pentru că a venit un ostaş cu sabia, anume Leandru, care s-a repezit asupra Sfîntului Teodor, vrînd să-l lovească, iar Sixt, slujitorul împăratului, l-a oprit, i-a smuls sabia din mîinile lui şi l-a străpuns prin mijloc. Alt ostaş, pe nume Mirpos, repezindu-se, a ucis pe slujitor. Sfîntul Teodor, potolind tulburarea poporului, a strigat: "Încetaţi, iubiţilor! Domnul meu Iisus Hristos S-a răstignit, oprind pe îngeri ca să nu se facă izbîndire neamului omenesc".

Sfîntul Teodor multe grăind, rugîndu-i şi sfătuindu-i, a potolit gîlceava şi tulburarea poporului şi mergea pe lîngă închisoare. Dar în urma sa era toată mulţimea poporului şi a ostaşilor, iar cei ce erau în închisori, legaţi, strigau cu glas mare către sfînt: "Miluieşte-ne, robul lui Dumnezeu, Celui de sus". Sfîntul, dezlegîndu-i din legături, cu cuvîntul şi uşile temniţei deschizînd, le-a grăit: "Mergeţi în pace şi mă pomeniţi, o! bărbaţilor". Apoi s-a adunat la dînsul toată cetatea şi toţi, lepădîndu-se de închinarea la idoli, prea-măreau pe Hristos, unul Dumnezeu, iar cei neputincioşi se tămăduiau şi diavolii din oameni se izgoneau, căci, de care se atingea sfîntul numai cu mîna sau numai cu hainele, îndată acela cîştiga tămăduirea.

Un ostaş oarecare, din cei mai de aproape ai lui Liciniu, văzînd cele ce se făceau, a alergat la Liciniu, spunîndu-i: "Toată cetatea, lăsînd pe zei, crede în Hristos, prin învăţătura şi vrăjile lui Teodor". Împăratul, umplîndu-se de mînie, îndată a trimis un speculator, ca să taie capul lui Teodor. Dar poporul, văzînd pe speculator, a ridicat iarăşi gîlceavă şi tulburare, sculîndu-se asupra lui Liciniu, voind să ucidă pe speculator. Sfîntul i-a sfătuit cu blînde cuvinte să înceteze o scornire ca aceea, zicîndu-le: "Fraţilor şi părinţilor, nu ridicaţi război asupra lui Liciniu, pentru că este slugă a diavolului; căci mie, de acum mi se cade să mă duc la Domnul meu, Iisus Hristos!"

Acestea zicînd, a început a se ruga lui Dumnezeu, apoi a binecuvîntat pe fraţi şi s-a însemnat cu semnul crucii. Apoi a zis sluga sa: "Fiul meu, Uare, să te îngrijeşti a scrie ziua săvîrşirii mele, iar trupul meu să-l duci în Evhaita, spre stăpînirea strămoşilor mei, iar cînd şi tu te vei sfîrşi, să porunceşti să te îngroape de-a stînga mea". Şi, rugîndu-se din nou, a zis: "amin". După aceasta şi-a plecat sub sabie cinstitul şi sfîntul său cap şi astfel s-a săvîrşit, muceniceşte, în opt zile ale lunii Februarie, sîmbăta, la trei ceasuri din zi. După tăierea lui, tot poporul a făcut cinste mare sfîntului, întîmpinîndu-l cu lumînări şi tămîie. Apoi, la loc cinstit a pus trupul lui, care, a fost dus apoi în Evhaita cu slavă, în opt zile ale lunii Iunie. Şi se făceau acolo minuni mari şi nenumărate, întru slava lui Hristos Dumnezeu, Căruia împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi închinăciune, în veci. Amin.

* * *

Se cuvine a şti că sînt doi sfinţi Teodori mari mucenici în Evhaita. Cel dintîi, Tiron, şi al doilea este acesta, Stratilat. Sfîntul Teodor Tiron a pătimit mai înainte în împărăţia lui Maximian şi Maximin, nepotul său, în anul de la facerea lumii 5797, iar de la naşterea lui Hristos, 289. Şi s-a aşezat în Evhaita, precum se scrie despre el, în 17 zile ale acestei luni. După dînsul, mai pe urmă, a pătimit acest Sfînt Teodor Stratilat, la 22 sau 23 de ani, în zilele lui Liciniu. Pe vremea împărăţiei lui Constantin, în anul de la zidirea lumii 5820, iar de la naşterea lui Hristos 312, l-a mutat asemenea în Evhaita. Amîndoi aceşti sfinţii sînt evhaiteni.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Zaharia
(8 februarie)

Zaharia se tîlcuieşte *pomenire a lui Dumnezeu*. El era din neamul lui Israil şi din seminţia lui Levi, fiu al lui Varahie şi s-a născut în Galaad. A venit din pămîntul haldeilor, fiind bătrîn, şi, cînd se afla acolo, a proorocit multe poporului israelitean şi a făcut multe semne, spre dovadă. Acesta a zis lui Iosedec că va naşte un fiu şi că va fi preot al Domnului în Ierusalim. El a binecuvîntat şi pe Salatiil, pentru fiul său, zicîndu-i: *Vei naşte fiu şi-i vei da numele Zorobabel*. În vremea lui Chir, împăratul perşilor, i-a dat semn despre Cris, împăratul lidenilor. El a proorocit încă şi despre prădarea Ierusalimului, despre sfîrşitul lui şi despre începutul şi sfîrşitul neamurilor. Apoi despre surparea templului, pînă în sfîrşit şi despre încetarea proorocilor, a preoţilor iudei, a sîmbetelor şi pentru îndoita judecată. În sfîrşit, mai proorocind şi multe altele, a adormit în pace, la adînci bătrîneţi.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Nichifor
(9 februarie)
(După Sfîntul Simeon Metafrast)

În Antiohia cea mare a Siriei se afla un preot, anume Saprichie şi un cetăţean, anume Nichifor. Aceştia aveau între ei mare prietenie şi dragoste, încît alţii îi socoteau că sînt fraţi de-o mamă. Vieţuind ei cu cinste multă vreme într-o prietenie mare ca aceasta, i-a zavistuit vrăjmaşul, urîtorul binelui, şi a semănat

între dînşii atîta vrajbă, încît, după aceea, nici nu voiau să se mai întîlnească. Astfel se urau unul pe altul cu ură nedreaptă, căci, pe cît de mare era înainte dragostea şi prietenia lor, pe atît de mult a crescut, mai pe urmă ura şi vrajba, prin lucrare diavolească.

După multe zile, fiind ei în vrajbă şi ură, Nichifor, venindu-şi în sine şi cunoscînd că acea răutate este de la diavol, a rugat pe nişte prieteni şi vecini ca, mergînd la preotul Saprichie, să-l roage ca să-l ierte pe cel ce se pocăieşte şi să-l primească în dragostea sa cea dintîi, pentru Domnul. Preotul n-a voit să-l ierte. Nichifor iarăşi a trimis pe alţi prieteni cu rugăminte, însă preotul nici nu voia să-i asculte. A treia oară i-a izgonit pe trimişi şi, pe cei ce-l rugau, nu i-a ascultat, nici s-a înduplecat spre milă, să ierte pe fratele care cu smerenie cerea iertare. Astfel, învîrtoşîndu-şi inima sa, a rămas neplecat, uitînd cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: *Iertaţi şi se va ierta vouă*. Şi iarăşi: *Deci de vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, să-ţi laşi darul tău înaintea altarului şi, mergînd, mai întîi te împacă cu fratele tău*. Şi iarăşi: *De nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru ceresc nu vă va ierta greşelile voastre.*

Nichifor, văzînd că Saprichie, preotul, n-a primit pe mijlocitorii care l-au rugat pentru dînsul, a mers singur la el şi, căzînd la picioarele lui, îi zicea: "Iartă-mă, părinte, iartă-mă pentru Domnul". Dar Saprichie nu voia nici să se uite la dînsul, fiind nemilostiv, neavînd dragoste şi nici frica lui Dumnezeu, deşi era dator ca pe fratele lui să-l ierte chiar mai înainte de rugăciune, ca unul ce era creştin şi preot. Deci, s-a dus Nichifor de la dînsul ruşinat, necîştigînd iertare.

În acea vreme s-a făcut fără de veste, în Antiohia, prigonire mare contra creştinilor, în împărăţia lui Valerian şi a lui Galerie. Şi a fost prins Saprichie preotul şi l-au dus la întrebare înaintea ighemonului, zicîndu-i: " Cum îţi este numele tău?" El i-a răspuns: "Saprichie mă numesc". Zis-a ighemonul: "Eşti cleric?" Saprichie a răspuns: "Da, sînt preot". Zis-a ighemonul: "De ce neam eşti?" Saprichie a răspuns: "Sînt creştin". Zis-a ighemonul: "Împăraţii noştri, stăpînii acestor ţări şi ai hotarelor Romei, Valerian şi Galerie, au poruncit ca cei ce se numesc creştini să aducă jertfe zeilor celor fără de moarte, iar dacă cineva va defăima şi va lepăda porunca împărătească, să ştie că unul ca acela, după multe munci, va fi osîndit la cea mai grea moarte".

Saprichie, stînd înaintea ighemonului, a zis: "Noi creştinii, o! ighemonule, avem Împărat pe Hristos Dumnezeu, căci Acela Unul ne este adevăratul Dumnezeu, Creatorul cerului, al pămîntului, al mării şi al tuturor celor ce sînt într-însele; iar toţi zeii păgînilor, fiind diavoli, să piară de pe faţa pămîntului, căci nu pot să ajute nimănui, fiind lucruri de mîini omeneşti". Atunci, ighemonul mîniindu-se, a poruncit ca să-l întindă pe roată şi să-l chinuiască fără milă. Fiind torturat, Saprichie a zis ighemonului: "Putere ai asupra trupului meu, dar asupra sufletului meu nu ai, fără numai Domnul meu, Iisus Hristos, Care l-a creat".

Fiind chinuit mult, Saprichie a răbdat toate torturile cu bărbăţie. Apoi, văzîndu-l neînduplecat, necuratul judecător a dat asupra lui hotărîre de moarte, zicînd: "Lui Saprichie, preotul, care a defăimat împărăteştile porunci şi n-a voit să aducă jertfe zeilor celor fără de moarte şi nici nu s-a lepădat de creştineasca nădejde, poruncim să i se taie capul cu sabia". Fiind dus Saprichie la tăiere, sîrguindu-se spre cereasca cunună, a auzit despre aceasta fericitul Nichifor. Deci, i-a ieşit în cale şi s-a aruncat la picioarele lui, zicîndu-i: "Mucenice al lui Hristos, iartă-mă că ţi-am greşit!" Iar el nu i-a răspuns, căci inima lui era cuprinsă de răutate diavolească. Sfîntul Nichifor, alergînd pe altă cale, l-a întîmpinat şi iarăşi, căzîndu-i înainte, îl ruga, zicînd: "Mucenice al lui Hristos, iartă-mă că ţi-am greşit ca un om, căci, iată, ţi se dă din cer cunună de la Hristos, pentru că nu te-ai lepădat de El, ci ai mărturisit numele Lui cel sfînt, înaintea a multe mărturii". Dar Saprichie, orbindu-se de ură şi fiind aspru la inimă, stătea neînduplecat, nevrînd nicidecum să-l ierte. Ba, nici un cuvînt n-a zis către fratele care se ruga lui, încît şi prigonitorii se mirau de împietrirea lui Saprichie şi ziceau lui Nichifor: "Om nebun ca tine niciodată n-am văzut. Iată acesta merge la moarte, iar tu cu tot dinadinsul ceri de la el iertare. Oare după moarte va putea să te vatăme cu ceva? Ce trebuinţă îţi este să te împaci cu cel ce va muri îndată?" Sfîntul Nichifor le-a răspuns: "Voi nu ştiţi ceea ce cer eu de la mărturisitorul lui Hristos, ci numai Dumnezeu ştie".

Sosind Saprichie la locul în care avea să fie tăiat, Sfîntul Nichifor iarăşi a zis către dînsul: "Te rog, mucenice al lui Hristos, iartă-mă de ceea ce ţi-am greşit ca om, căci este scris: *"Cereţi şi se va da vouă*; dă-mi, deci, iertare". Acestea şi altele asemenea spunînd Nichifor, nu l-a ascultat împietritul la inimă, prietenul său, Saprichie, nici nu s-a înduplecat, fiind rugat de atîtea ori, neaducîndu-şi aminte de ceea ce s-a zis: *Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta şi pe aproapele tău ca pe tine însuţi*. Ci şi-a închis urechile inimii şi ale trupului ca o aspidă surdă care nu aude glasul vînătorilor. De aceea, Dumnezeu, judecătorul cel drept, care nu caută în faţă - de vreme ce Saprichie n-a luat aminte la cele zise în Evanghelie: "*Iertaţi şi se va ierta vouă*" şi "*cu ce măsură veţi măsura, cu aceeaşi vi se va măsura*" - a luat darul Său de la Saprichie, cu dreapta Sa judecată şi îndată a căzut de la Dumnezeu şi s-a lipsit de cununa cea împletită.

Deci, cînd i-au zis prigonitorii: "Pleacă-ţi genunchii, ca să ţi se taie capul", Saprichie a zis către dînşii: "Pentru ce voiţi să mă tăiaţi?" Aceia au răspuns: "Pentru că n-ai voit să aduci jertfe zeilor şi ai defăimat porunca împărătească, pentru un om numit Hristos". Auzind aceasta, ticălosul Saprichie a zis către dînşii: "Să nu mă ucideţi, că voi face ceea ce poruncesc împăraţii, mă voi închina zeilor şi le voi aduce jertfe". Aşa l-a orbit ura şi de darul lui Dumnezeu s-a depărtat, încît el, care mai înainte era în cumplitele chinuri şi nu se lepădase de Hristos Domnul, fiind acum la sfîrşit şi aşteptînd să ia cununa muceniciei şi a slavei, s-a lepădat de viaţa cea veşnică şi s-a depărtat de Domnul.

Auzind Sfîntul Nichifor acele ticăloase cuvinte spuse de Saprichie, l-a rugat cu lacrimi, zicînd: "Să nu faci asta, o frate iubite, să nu te lepezi de Domnul nostru Iisus Hristos, să nu-ţi pierzi cununa cea cerească, pe care prin pătimirea multor chinuri ţi-ai împletit-o! Iată, stă lîngă uşă Stăpînul Hristos, Care îndată ţi se va arăta şi Îţi va da răsplătire viaţa veşnică, pentru această vremelnică moarte, căci pentru El ai venit la locul acesta ca să o iei". Saprichie nicidecum nu voia să-l asculte, ci se sîrguia spre pierzarea cea veşnică, pierzînd viaţa nesfîrşită pe care era să o cîştige prin lovirea de sabie ce avea să o primească peste grumaji.

Văzînd Sfîntul Nichifor că Saprichie a căzut cu totul din sfînta credinţă şi s-a lepădat de Hristos, adevăratul Dumnezeu, a început a striga cu glas tare către călăi: "Eu sînt creştin şi cred în Domnul nostru Iisus Hristos, de Care Saprichie s-a lepădat! Deci, tăiaţi-mă pe mine în locul lui". Călăii n-au îndrăznit să-l ucidă fără voia ighemonului şi toţi se mirau că de bună voie se oferă morţii, strigînd: "Sînt creştin şi zeilor voştri nu mă închin şi nu voi jertfi".

Atunci unul din călăi, alergînd la ighemon, i-a spus că Saprichie făgăduieşte să aducă zeilor jertfă, dar este altul care voieşte să moară pentru Hristos şi care strigă cu glas tare: "Sînt creştin şi zeilor voştri nu voi jertfi, iar împărăteştile porunci nu le ascult". Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit ca pe Saprichie să-l slobozească, iar pe acel creştin să-l taie cu sabia. Deci a fost tăiat pentru Hristos capul Sfîntului Nichifor, în locul lui Saprichie, în nouă zile ale lunii Februarie, şi s-a dus, bucurîndu-se, către Hristos Domnul, ca să ia cununa biruinţei din dreapta Lui şi să stea în ceata sfinţilor mucenici, care slăvesc pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe cel Unul în Treime Dumnezeu, Căruia I se cuvine cinste şi închinăciune, slavă şi stăpînire în veci. Amin.

Viaţa şi minunile Cuviosului Părintelui nostru Meletie Mărturisitorul (9 februarie)

Oamenii de multe au trebuinţă, dar mai ales de cuvînt, care îi îndeamnă să fie buni şi care goneşte frica şi pregăteşte îndrăzneala. Pe luptători îi duce către locul cel de luptă, iar pe ostaşi îi îndeamnă la arme. Dar mai mult decît alţii, au trebuinţă de cuvînt cei care doresc să se ducă către nevoinţele duhovniceşti şi pe care cuvîntul îi îndeamnă să se facă şi mai sîrguitori. Precum au trebuinţă de tărie cei care se pregătesc de război, tot aşa şi cei care se luptă nu împotriva sîngelui şi a trupului, ci împotriva duhurilor răutăţii. Aceştia, după cuviinţă, au trebuinţă de mai multă întărire prin cuvinte. Pentru aceasta, s-au scris cărţi cu multe cuvinte şi vieţi ale sfinţilor părinţi şi s-au arătat bunătăţile cele făgăduite, precum şi muncile cele

îngrozitoare care ne îndeamnă a ne ţine de acelea, iar de acestea a ne feri. Apoi ne îndrumă şi către lucrurile cele de Dumnezeu iubite, iar de la cele potrivnice ne opresc.

Dacă oarecare povestire foloseşte spre îndemnarea la fapte bune, apoi şi viaţa marelui nostru părinte Meletie are puterea de a folosi mult pentru cei ce o scriu şi pentru cei ce o citesc. Căci bărbatul acesta s-a îmbărbătat, nu numai asupra patimilor, ci şi pentru buna credinţă s-a arătat tare, nevoindu-se. Deci în amîndouă a sporit bine şi pentru amîndouă de la Dumnezeu s-a încununat. Pentru aceea este de cuviinţă a povesti despre el, căci nu este lucru cuviincios a acoperi cu tăcere cele ce se cuvin a se povesti spre folosul multora; apoi a tîlcui cuvîntul şi celor iubitori de Dumnezeu. Facă-se celui ce voieşte pildă bună şi podoabă potrivită tuturor, adică celor ce se îngrijesc de fapta bună şi de a vieţui după Dumnezeu; dar mai ales celor buni şi mai sîrguitori decît aceştia şi celor ce doresc a dobîndi laudă nepieritoare, care niciodată nu cade, ca cele trecătoare de aici, care curg şi se strică.

Cuviosul părintele nostru Meletie, s-a născut în părţile Mării Negre, într-un sat ce se numea Teodot, neînsemnat mai înainte, însă acum renumit pentru un bărbat ca acesta dumnezeiesc, ca şi ţinutul Armatem, care a odrăslit pe marele Samuil. Părinţii lui se numeau Gheorghe şi Maria, care erau buni creştini, cinstitori de Dumnezeu, îmbunătăţiţi şi foarte milostivi, încît, aducîndu-şi aminte de Avraam, care pentru iubirea de străini a cîştigat fiu la bătrîneţe, pe Isaac, se sîrguiau şi aceştia să dea lui Dumnezeu nu numai averea lor, ci şi sufletele. Ei erau asemenea lui Iov, adică orbilor le erau povăţuitori, şchiopilor picioare, ciungilor mîini, iar pe cei fără de adăpost îi aduceau în casă. La ei se sălăşluia străinul şi uşa casei lor era deschisă oricui venea la dînşii.

Pentru aceea au luat rod vrednic de fapta lor cea bună de la Dumnezeu şi au născut pe minunatul Meletie, pe care l-au dăruit iarăşi Celui ce l-a dat lor, ca nici prin aceasta să nu se arate mai prejos decît jertfa patriarhului. Apoi l-au născut a doua oară prin Sfîntul Botez. A mai spune acum că avuţia lor, care pentru Hristos se împărţea cu îmbelşugare la săraci, şi mai mult creştea, socotesc de prisos. Că aveau ei nu numai o mare bogăţie, ci încă şi slavă şi cinste dregătorească, căci se povesteşte că tatăl fericitului acestuia a fost voievod peste o oaste nu mică, iar despre maică-sa numai limba lui Solomon ar fi ajuns spre lauda ei. Aceea toate le avea bune, că se ruga lui Dumnezeu ziua şi noaptea şi cinstea pe bărbatul său cît se cuvenea, încît era cu dinadinsul ucenică a lui Pavel. Apoi cunoştea vremea rugăciunii, a înfrînării şi a odihnei. Toată viaţa ei era spre rugăciune şi doxologie către Dumnezeu, din care a avut rod de bună naştere, pe Meletie, pe care l-a adus lui Hristos şi pe care eu îl socot stîlp al bunei cinstiri de Dumnezeu, tărie a credinţei şi turn însufleţit al faptei bune, scară ce duce către Dumnezeu şi povăţuitor către tot lucrul bun, după cum cuvîntul va arăta mai departe.

Din nişte părinţi ca aceştia ieşind marele Meletie, s-a luminat cu Sfîntul Botez şi s-a numit Mihail, pentru că Meletie a fost numit mai pe urmă, cînd s-a făcut monah. Dar împreună cu numele şi-a schimbat şi viaţa. Acest lucru se face şi acum la noi, nu fără de socoteală, nici după cum ar fi socotit unii cum că este un obicei vechi, precum sînt unele din lucruri, ci este un lucru plăcut lui Dumnezeu şi de sfintele cuvinte vestit. Căci, precum cei ce au robi, cu orice chip şi după cum li se pare, schimbă şi numele acelora, aşa şi Dumnezeu se vede că le-a schimbat viaţa şi numele celor pe care i-a ales să-i facă vase cinstite, încăpătoare de darurile Duhului, cum s-a întîmplat cu patriarhii: din Avram, numindu-l Avraam; din Iacov, Israil; din Simon, Petru; din Saul, Pavel. Şi cîţi mai înainte de aceia şi după aceia s-au învrednicit a sluji lui Dumnezeu, într-acest chip le-a schimbat şi numele.

După ce s-a născut marele Meletie, precum am spus, şi după ce a doua oară s-a născut din dumnezeiasca baie a Botezului, a fost înştiinţat tatăl său, în taină, de Dumnezeu, de ceea ce era să se întîmple. Căci a văzut în somnul său că a venit la dînsul un bărbat cu sfinţită cuviinţă şi cinstit, trimis de împăratul, şi cerea de la dînsul engolpionul (iconiţă) cel de aur. Deşteptîndu-se din somn şi nedumerindu-se ce înseamnă visul cel văzut, apoi, căutînd, a înţeles că visul acela era pentru fiul său, care are să se facă engolpion de aur, adică va fi vas ales şi cinstit al lui Dumnezeu, Împăratul ceresc. Pentru aceasta mai iubit va fi Împăratului a toate decît tatălui său cel trupesc. De aceea, tatăl lui a pus toată silinţa să facă toate cele ce trebuiau pentru creşterea cea bună a pruncului.

Tatăl a dat pe copil la un dascăl, ca să-l înveţe sfintele cărţi şi împreună cu acestea şi viaţa cu fapte bune. Cu toate acestea nici el nu s-a lenevit a-l sfătui şi a-l învăţa în casa sa, după cum au datorie părinţii a învăţa pe fiii lor, poruncindu-i să facă toate cele ce sînt plăcute lui Dumnezeu şi îndemnîndu-l a merge la biserică de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, ca să audă învăţăturile dumnezeieştilor Scripturi şi să se adape dintr-însele, ca pomul lui David cel răsădit lîngă izvoarele apelor. Tînărul, fiind înţelept, cu bună aşezare, cu frumoase obiceiuri împodobit şi cu rîvnă în toate, cu cîte se cinsteşte Dumnezeu, făcea mai multe decît cele ce i se porunceau. Pentru aceasta covîrşea în fapta bună şi în sporirea învăţăturii pe toţi cei de o vîrstă cu el. Deci, sporind în acest chip în lucruri bune, apoi nevoindu-se, a văzut o vedenie dumnezeiască, care îi poruncea, asemenea lui Avraam, să fugă din patria şi de la rudeniile sale şi să se ducă în alt pămînt străin, pe care i-l va arăta Însuşi cel ce i-a poruncit în vis. Negreşit Acela era Dumnezeu şi nici o îndoială nu am despre aceasta. Vedenia aceasta arăta prin vis mutarea tînărului din locul acela, iar mai adevărat, însemna înălţarea cugetului şi defăimarea trupului, pentru care i s-a dat ca soartă pămîntul celor blînzi.

Învrednicindu-se de vedenia aceea, tînărul cel curat, şi pricepînd ce înseamnă această vedenie, căci ajunsese acum la vîrsta care poate judeca unele ca acestea, nezăbovind de fel, s-a lepădat de toate: de patrie, de părinţi, de rudenii, de cei de o vîrstă cu el, de bogăţie şi de slava lumii cea iubită de tineri - căci acum era întărit cu statornicia obiceiurilor şi cu tăria trupului - şi a urmat cu osîrdie lui Dumnezeu, Celui ce l-a chemat, ridicînd pe umerii săi crucea şi primind moartea lui Hristos. Eu însă nu ştiu de ce să mă minunez mai mult, de răbdarea lui cea mai presus de fire, ori de înţelepciunea cea mai presus de om. Pentru aceasta, punînd înainte povestirea, voi lăsa s-o judece cei ce o citesc şi o aud.

După cum am zis mai sus, a socotit să se ducă în alt pămînt. De aceea, cel ce s-a învrednicit de-acelaşi glas, a hotărît să se ducă în pămîntul în care şi Avraam a nemernicit. Deci, a pornit să se ducă la Ierusalim ca să se închine sfintelor locuri, în care S-a pogorît Fiul şi Cuvîntul lui Dumnezeu Tatăl, unde S-a făcut Om şi a lucrat minunile cele preaslăvite, apoi a răbdat cruce, moarte, îngropare şi a înviat a treia zi, după Scripturi, şi S-a înălţat la cer. Dar cînd a pornit să se ducă la Ierusalim, era luna ianuarie şi toiul iernii. Atunci bunul Mihail călătorea pe jos, singur, fără alt tovarăş de drum, fără acoperămînt şi, în sfîrşit, fără toate cele ce sînt trebuincioase la drum. Multă nevoie pătimea cel cu suflet răbdător: ploi, ninsori, noroi, vărsările rîurilor, care erau în drum şi mai rău decît toate era că şi tîlhării se făceau în cale şi a trece pe lîngă ele nu era lesne, fiind tînăr, străin, fecior de boier şi neiscusit în unele ca acestea. Dar toate acestea întru nimic le socotea cuviosul, pentru multa dragoste şi sîrguinţă ce o avea către Hristos. Căci astfel este dumnezeiescul dor, cînd cade în vreun suflet viteaz, încît focul îl socoteşte rece, iar gerul şi îngheţarea întru nimic nu o bagă în seamă. Dar de vreme ce despre vărsările de rîuri am pomenit, să istorisim ceea ce nu este cu dreptate a trece cu vederea.

Cînd trecea prin Lidia, a ajuns şi la rîul Pactolului, ce curge prin acea ţară, rîu care este din fire mare, îndestulat de ape şi cu anevoie de trecut. Atunci însă, din pricina iernii, a ploilor şi a ninsorilor ce se întîmplaseră pe acea vreme, se făcuse mai mare şi se ridica în valuri ca o mare. Deci ce să facă omul lui Dumnezeu? Fiindcă nu vedea pe nimeni, nu vedea nici pod sau luntre şi nici altceva din cele spre trecere, alergă către Atotputernicul Dumnezeu, ridicînd la cer mîinile şi ochii, iar mai înainte de acestea mintea. Şi suspinînd din adînc, iar limba mişcînd-o spre rugăciune, zise:

"Doamne, Stăpîne a toate văzătorule şi atotputernice, Cel ce dintru nefiinţă pe toate le-ai făcut. Cel ce ai chemat pe Avraam din pămîntul Caldeilor şi cu cel care Te-a ascultat, ai călătorit împreună, netezind toate cele colţuroase şi aspre, şi pe cele grele uşurîndu-le pe cale; Cel ce focul cel preaslăvit l-ai arătat lui Moise, în Sinai şi i-ai ajutat acestuia în toate; Cel ce noianul mării l-ai făcut pămînt uscat israelitenilor, celor care nu ştiau calea, şi izvoarele cele stricate le-ai făcut curgeri dulci şi bune de băut; Cel ce în vremea lui Isus Navi ai oprit Iordanul; Cel ce ai preamărit pe Ilie în car de foc şi pe Elisei l-ai trecut neudat apa rîului, Însuţi Stăpîne şi Purtătorule de grijă al tuturor, vino şi acum ca ajutor al neputinţei mele şi mă sprijineşte pentru mila Ta, că de Tine nici lucru, nici cuget nu se poate tăinui, ci pe toate le ştii mai înainte de a se face ca un privitor al celor nearătate şi ca cel ce intri şi te atingi de inimă. Tu ştii cîte are în sine mintea mea şi miluindu-mă şi învrednicindu-mă dumnezeieştii Tale arătări, m-ai îndemnat să urmez Ţie. De aceea mă rog negrăitei Tale bunătăţii, să-mi fii mie povăţuitor al căii acesteia şi al vieţii, şi

dăruieşte-mi nebiruitul Tău ajutor din înălţime, prin care cu bună menire să trec rîul acesta, cum şi toată calea cealaltă, să mă învrednicesc a vedea locurile pe care le-ai sfinţit, prin venirea Ta şi să Te slăvesc pe Tine, Cel cu adevărat preaslăvit în veci".

Îndată după ce a sfîrşit rugăciunea, cuviosul s-a înălţat în văzduh şi a trecut de partea cealaltă a rîului. Astfel a zburat cu aripile aurite ale faptei celei bune şi se sîrguia a se sui la cer; astfel l-a sprijinit Hristos pe dînsul. Pentru aceasta, slăvind pe Dumnezeu, Care cu un chip ca acesta i-a ajutat, alerga cu mai multă sîrguinţă în cealaltă călătorie.

După ce a ajuns la Ierusalim şi s-a închinat cu multă evlavie tuturor locurilor sfinte, a dorit să vorbească şi cu cuvioşii părinţi, care se nevoiau prin pustietăţile acelea, ca să ia de la dînşii chip şi povăţuire despre vieţuirea şi petrecerea nevoinţei celei pustniceşti.

Cuviosul s-a dus la muntele Sinai şi, după asemănarea cîini-lor de vînătoare, urma cărările muntelui, cerceta peşterile, înconjura mănăstirile pînă ce şi-a împlinit dorinţa. Căci tot cel ce cere, ia, zice sfinţitul cuvînt, şi, cela ce caută, află. Deci, a văzut acolo părinţi minunaţi, mari cu fapta, înalţi cu vederea, unii petrecînd în pustie de peste 80 de ani şi petrecînd toată viaţa lor în ostenelile pustniceşti. Minunîndu-se de petrecerea şi nevoinţa lor cea mai presus de fire, i-a rugat cu lacrimi şi nu numai el, ci şi aceia care aveau multă evlavie, ca să-l primească în tovărăşia lor. Deci, judecînd părinţii a primi pe tînăr în viaţa de obşte, l-au primit cu dragoste şi s-a numărat împreună cu fraţii. El, dezbrăcîndu-se de hainele cele lumeşti, a lepădat împreună cu dînsele şi numele cel mirenesc, numindu-se Meletie, şi împreună cu acesta tot cugetul pămîntesc. Făcîndu-se monah, s-a îmbrăcat cu hainele cele de păr ale monahilor şi împreună cu acestea s-a îmbrăcat cu asprimea şi reaua pătimire a pustniciei şi a vieţuirii după Dumnezeu, deşi chiar mai înainte de aceasta nu era neîmpărtăşit de sudorile cele duhovniceşti. Acum, însă, s-a îmbogăţit şi mai mult cu acestea, după cum se va spune de aici înainte.

De vreme ce acestea s-au aflat în acest chip, nici un fel de faptă bună nu era pe care să n-o aibă Meletie cel bun în toate. Că toată ziua slujea la trebuinţele fraţilor şi toată noaptea o petrecea în rugăciune, în doxologia lui Dumnezeu şi în citirea dumnezeieştilor Scripturi. El nu avea pat, nici aşternut, nici a doua îmbrăcăminte, ci o dată se culca rezemat de o funie, altă dată pe pămîntul uscat şi se îndulcea de puţin somn, pentru nevoia firii. Uneori petrecea şi săptămîni întregi cu totul fără somn, adică în săptămîna Sfintelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos, cum şi în altele ale stăpîneştilor şi marilor praznice, după cum cei de mai înainte au văzut cu ochii pe acest bărbat şi ne-au povestit. Astfel, cu osîrdie a îmbrăţişat Meletie viaţa cea aspră şi astfel s-a nevoit împotriva firii. Acestea sînt începuturile petrecerii pustniceşti ale lui. Petrecînd cuviosul vreme multă, împreună cu aceşti dumnezeieşti părinţi, apoi nevoindu-se bărbăteşte în faptele bune şi învăţînd unele de la acei sfinţiţi bărbaţi, iar altele deprinzîndu-le de la sine şi făcîndu-se minunat în toate, s-a suit la treapta cea înaltă a vederii şi s-a învrednicit de darurile duhovniceşti.

Din această pricină s-a întîmplat să fie lăudat cuviosul de cei ce îl cunoşteau şi să se povestească despre dînsul către cei de departe, lăudîndu-se de toţi numele lui. Deci, îngreunîndu-se cuviosul - căci se temea ca nu cumva, pentru laudele cele de la oameni, să se lipsească de răsplata nevoinţelor sale de la Dumnezeu şi fără folos să se ostenească -, a socotit să fugă de acolo. De aceea, a ieşit noaptea din mănăstire şi s-a dus mai în grabă la Ierusalim, căci iubea să rămînă cîtva timp lîngă Mormîntul Domnului şi să se învrednicească a vedea Sfînta Lumină şi nu numai cu auzul, ci chiar cu ochii să se învrednicească a vedea minunea şi deplin a se încredinţa. După ce s-a învrednicit a vedea ceea ce dorea, s-a pogorît în Egipt şi s-a dus în cetatea lui Alexandru, iar de acolo tot pămîntul sirienesc l-a străbătut. Apoi s-a dus în Damasc, ca să adune de la părinţi, ca o albină iubitoare de osteneală, mierea faptelor bune. Plecînd din Damasc, că nu suferea să trăiască cu mulţimea necredincioşilor de acolo, s-a dus la muntele Latrului şi acolo a petrecut multă vreme. Apoi s-a dus la muntele Galisiul, ce se află în Asia Mică, puţin depărtat de Efesul cel vechi şi are deasupra o mănăstire foarte mare, pe care a zidit-o vestitul în pustnicie şi marele în petrecerea cea după Dumnezeu, minunatul părintele nostru Lazăr Galisiotul. Pe aceasta Dumnezeu a preamărit-o şi foarte mare a făcut-o, împodobind-o cu podoabele nemuritoare ale faptei bune. Căci în

această mănăstire au odrăslit foarte mulţi cuvioşi bărbaţi care au strălucit ca nişte luminători şi au luminat lumea.

Socotesc însă că este nevoie să facem şi o scurtă descriere despre starea acestui munte. Muntele acesta era înalt, rîpos şi aspru, neavînd nimic din cîte sînt spre odihna şi mîngîierea trupească. Nu are nici odrăslire de buruiană, nici de verdeaţă, dar nici altele care sînt de trebuinţă spre hrană nu rodesc deloc; ci pămîntul este cu totul uscat şi neroditor. Dar este roditor într-alt fel de fapte bune şi calea care duce la mănăstire este nu numai strîmtă şi necăjită, - ca una ce duce către viaţă - ci este şi aspră şi mult încurcată. Nu numai cu duşmanii cei nevăzuţi se întîmplă să dea război cei ce pustnicesc acolo, ci, cu adevărat, şi împotriva stihiilor; că vara soarele, arzînd pietrele, acestea dogoresc nu mai puţin decît focul cînd cade în spini. Iar bieţii părinţi rabdă toate acestea şi pînă în sfîrşit vieţuiesc, iar iarna se chinuiesc de ninsori şi de răceală. Şi aşa prin foc, prin frig şi răceli trec în odihna cea duhovnicească.

Nu numai acestea, dar şi apa sînt siliţi de-a pururea a o aduce de departe şi după cum se zice în Pilde: fiecare să bea sudorile sale. Şi de vreme ce vestea cea bună pentru mănăstirea din Galisiot străbătea pretutindeni - pentru că în acea vreme toţi cîţi vorbeau despre dînsa, cu vorbe lăudătoare spuneau -, dumnezeiescul Meletie, avînd foarte mult dor de fapta cea bună, a socotit că acolo se cade a se duce, ca şi mai cu iubire de osteneală să lucreze mierea cea dulce. Ducîndu-se Cuviosul Meletie în acea mănăstire şi văzînd pe părinţii cei ce se aflau într-însa, s-a minunat de petrecerea lor cea pustnicească şi dorind să se sălăşluiască împreună cu dînşii, se rugă să-l primească; şi aşa s-a numărat şi el împreună cu fraţii cei de obşte şi s-a făcut monah. Apoi s-a dat pe sine în ascultarea unui bătrîn, care se numea Marcu şi care se poreclea Amiselin.

Cine va povesti covîrşirea smereniei minunatului Meletie şi sîrguinţa către slujirea frăţimii? Cine va spune nepregetarea, firea sa cea blîndă şi răbdarea lui cea mare? El grăia puţine cuvinte şi făcea multe lucruri din cîte îi poruncea duhovnicescul său părinte; că asculta, se supunea şi cu plăcere îl slujea. Din obişnuita pătimire şi aspra vieţuire, nicidecum n-a ieşit, căci şi nopţile era în rugăciune şi zilele le trăia în lacrimi şi nu era ceas şi nici cea mai mică parte din ceas, în care să nu cugete la Iisus Hristos şi în rugăciunea sa să nu aibă numele Lui, zicînd necurmat rugăciunea: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă". Petrecînd cu stareţul său multă vreme şi dîndu-i ascultare desăvîrşit, nu numai de dînsul era lăudat şi vrednic de minune ci şi de ceilalţi care petreceau împreună cu stareţul lui. Căci povestindu-le stareţul faptele bune ale dumnezeiescului Meletie, îl punea pe dînsul ca chip şi asemănare a petrecerii celei după Dumnezeu la toţi cei ce se aflau acolo.

Dar puţin a lipsit de n-am uitat această minunată ispravă a Cuviosului, căreia nimeni să nu-i fie necredincios: dumnezeiescul Meletie se închidea în chilia sa şi petrecea nemîncat 40 zile, urmînd prin aceasta lui Moise şi lui Ilie, şi mai ales Mîntuitorului Celui de obşte şi Dascălului Hristos. Monahii care slujeau mănăstirii au dus în chilia lui un vas cu apă şi un număr de smochine uscate. După ce au trecut 40 zile, le-au găsit întregi, fiindcă cuviosul nu mîncase nici una. Pentru aceasta, tot muntele Galisiul s-a minunat şi în toate laturile Asiei de primprejur străbătînd vestea despre dînsul, alergau să-l vadă pe marele nevoitor. Aceasta făcîndu-se, îi împiedicau liniştea şi nevoinţa lui, pentru care pricină se mîhnea foarte mult omul lui Dumnezeu. Deci, socotea în ce chip să uneltească ca să scape de slava şi de laudele oamenilor, pentru care nu înceta ziua şi noaptea, rugînd pe Dumnezeu să-i arate calea prin care să-şi dobîndească dorirea sa.

Odată, dîndu-se la obişnuita sa petrecere şi pentru aceasta rugîndu-se lui Dumnezeu, s-a învrednicit de o vedenie neobişnuită. Fiind întuneric, pentru că era la miezul nopţii, s-a umplut chilia de o dumnezeiască şi cerească lumină, apoi i s-a arătat Iisus Hristos îmbrăcat cu îmbrăcăminte minunată şi preastrălucită, iar împrejurul lui Hristos stăteau nişte tineri prea frumoşi, ţinînd în mîini sceptru şi purtînd haine albe, iar umbletul lor era cu multă evlavie. Cum a văzut Cuviosul această dumnezeiască vedenie, îndată s-a spăimîntat şi a căzut jos. Iar unul din tinerii aceia, apucîndu-l de mînă, l-a ridicat şi atunci, Stăpînul Hristos a zis către dînsul: "Meletie, de ce te temi? M-ai chemat şi, pentru aceasta, iată am venit!". Iar cuviosul, fiind încă înspăimîntat, nu numai că nu vorbea nimic, ci nici nu îndrăznea a căuta spre Domnul.

De aceea Domnul a zis iarăşi către dînsul: "Du-te în cetatea lui Constantin, ca să ajuţi adevărului căruia i se dă război". Acestea zicîndu-i, s-a suit în ceruri împreună cu tinerii aceia.

Bunul Meletie s-a umplut de negrăită bucurie şi socotea acum să împlinească porunca lui Dumnezeu, cugetînd să meargă spre acea cale. Însă nu a voit să tăinuiască această vedenie stareţului său. De aceea, i-a arătat voia sa, afară de vedenia care o văzuse; şi l-a rugat să-i dea voie a se duce, dar bătrînul, cunoscînd cu ce fel de bărbat locuia împreună, n-a voit nicidecum să-i dea voie; ci mai vîrtos, în tot chipul se străduia ca să-i scoată din gînd acest scop. Pentru aceasta îi aducea aminte şi de gîlcevile din cetate, precum şi de celelalte întîmplări care sînt împotriva petrecerii monahiceşti.

Ce a făcut după aceasta? Iarăşi se mîhnea dumnezeiescul Meletie şi se ruga lui Dumnezeu pentru aceasta, apoi i s-a auzit rugăciunea lui. Atunci, un glas din cer a venit la bătrîn, zicîndu-i: "Pe robul meu, Meletie, liberează-l, că spre folosul multora va merge la Bizanţ". După ce a auzit Marcu aceste cuvinte, a liberat pe Meletie cu rugăciunile sale. Purcezînd Cuviosul şi mergînd două zile, a treia zi a ajuns la Pition, care este port, şi de acolo, suind într-o corabie, s-a dus pe mare la cetatea lui Constantin. Mai înainte de toate se sîrguia mult a se tăinui, ca să scape de slava oamenilor; însă n-a putut să aibă acea parte, fiindcă avea cu dînsul făclia faptei bune. Căci după cum este cu neputinţă să se tăinuiască cel ce umblă în întuneric, avînd cu sine lumină, aşa şi cel ce are cu sine fapta bună nu se poate ascunde de oameni şi de cei mulţi să rămînă necunoscut, chiar dacă ar locui în pustiu, în peşteri, în munţi sau s-ar ascunde în găurile pămîntului. Deci şi acest dumnezeiesc bărbat, deşi lucra multe şi nu căuta slava, cu toate acestea n-a putut a se tăinui de cei mari ai cetăţii, ci s-a făcut cunoscut împăraţilor, senatorilor şi tuturor celorlalţi.

Mulţi din cetatea lui Constantin alergau şi se adunau la dînsul în fiecare zi şi luau de la dînsul mare folos, pentru că ce lucru nu avea cuviosul, ca să nu îndemne pe oameni la fapta cea bună? Obiceiul lui era smerit, îmbrăcămintea proastă, părul nepieptănat, picioarele neîncălţate, cuvintele sănătoase şi roditoare, mintea deşteaptă şi luătoare aminte. Pe scurt, toate mişcările lui erau de folos celor ce îl priveau sau vorbeau cu dînsul. Pentru toate acestea nu pot să vă povestesc cîtă lume alerga la dînsul în fiecare zi. Căci constantinopolitanii au un bun obicei, adică întreabă ca să afle despre oamenii cei înţelepţi şi îmbunătăţiţi unde se află. Aşa se duc şi-i întîlnesc, iar cuvintele lor le scriu pe lespezile inimii. Unii dintr-înşii scriu şi pe hîrtie cuvintele unor îmbunătăţiţi ca aceştia, ca să le aibă spre folos totdeauna, precum şi pînă astăzi cei mai mulţi dintr-înşii au multe cuvinte ale cuviosului scrise pentru aducere aminte.

Pentru aceea, dumnezeiescul Meletie mai mult decît întîi s-a mîhnit, căci dorea să se liniştească şi de oameni să nu se slăvească. Fiindcă mintea omului, care se curăţeşte prin linişte, se uneşte cu Dumnezeu şi întru sine Îl sălăşluieşte. In alt chip nu este cu putinţă a dobîndi acest dar. Pentru aceasta a socotit să fugă din împără-teasca cetate.

Trecînd Propontida, s-a dus la locul marelui părinte Axentie şi aflînd o peşteră mică, cu totul pustie, făcută de el singur, a intrat într-însa şi acolo a petrecut multă vreme, fără casă, gol, desculţ, fără foc. Apoi, făcîndu-şi o colibă foarte mică, dinaintea uşii peşterii, atît de mult se nevoia şi atîta sîrguinţă către pustnicie arăta, ca şi cum atunci ar fi făcut început şi atunci ar fi început viaţa cea plăcută lui Dumnezeu. Astfel, cu sîrguinţă a început ostenelile cele aspre şi mai presus de fire. Postind multe zile, priveghind şi făcînd multe mătănii, îşi chinuia trupul prin tot felul de pătimiri aspre, încît se povesteşte că un monah, văzînd pe sfîntul nevoindu-se în acest chip, a zis către dînsul că nu se cade astfel a se omorî cu osteneli peste măsură şi covîrşitoare. Către acesta Sfîntul a răspuns: "N-ai auzit, fiule, că şi Avraam se va căi că nu s-a nevoit mai mult, cînd va vedea în ziua judecăţii darurile lui Dumnezeu cele covîrşitoare, pe care le va dărui în ziua aceea celor vrednici?" Acestea auzindu-le, monahul acela s-a minunat şi, cucernicindu-se de răspunsul sfîntului, a tăcut. Dar ducîndu-se de la dînsul, a propovăduit minunata petrecere a cuviosului tuturor monahilor şi mirenilor cu care s-a întîlnit.

Mulţime de oameni alergau la cuviosul, îl supărau şi-i tulburau liniştea cea iubită lui. Deci, mîhnindu-se, se ruga lui Dumnezeu să fie cruţat de aceasta. După rugăciune a deschis cartea proorocilor, ca să înveţe pe ce cale voieşte Dumnezeu să-l povăţuiască să se ducă şi îndată a aflat cuvîntul acesta: "*Te-am pus spre lumina neamurilor*". Cunoscînd ce înseamnă cuvîntul acesta, a rămas în acelaşi loc, primind pe toţi care

veneau la dînsul. Tămăduia pe cei bolnavi, dezlega nedumeririle celor care îl întrebau, dădeau învăţături folositoare de suflet şi ajuta în tot felul pe cei ce veneau la dînsul.

Pentru toate acestea, a străbătut pretutindeni mare laudă despre cuviosul şi nici un creştin nu era care să nu cheme în ajutorul său sfintele lui rugăciuni: corăbierii, călătorii şi cîţi erau bolnavi şi sănătoşi, toţi îl chemau; bolnavii, să se tămăduiască de bolile lor; iar cei sănătoşi, să-şi păzească sănătatea. Nici pe ostaşi nu i-a trecut cu vederea, făcătorul de bine cel de obşte şi nici pe lucrătorii de pămînt nu i-a lăsat neîmpărtăşiţi de darul său, încă şi pe păstori şi pe vînători i-a împărtăşit cu facerile sale de bine şi tuturor celor ce se aflau în diferite nevoi le dădea cele ce aveau trebuinţă. Adeveresc cuvîntul meu şi pescarii, care au luat de la dînsul multe binefaceri. Îndată ce pomeneau prin rugăciune numele lui Meletie, prindeau peşti nenumăraţi. Ce să mai zic despre oameni? Cînd şi vitele chiar şi fiarele se împărtăşeau de darurile Cuviosului, căci şi spre ele avea mare îndurare şi multă milostivire.

Dar oare Cuviosul numai în minuni era vestit, iar iubirea de străini o trecea cu vederea, măcar cît de puţin? Nu. Cum să tac eu şi să nu vă povestesc după vrednicie, despre mulţi pe care i-a săturat din puţine pîini; şi despre mesele de fiecare zi, la care ospăta pe toţi cei ce veneau la dînsul, precum şi despre îndestularea bunătăţilor pe care le revărsa peste toţi acea limbă de miere izvorîtoare care dădea învăţături la toţi şi le hrănea sufletele, nu mai puţin decît trupurile.

Acestea fiind în acest chip, o! cum aş putea să povestesc fără lacrimi cele de aici înainte! Atunci a venit asupra Bisericii noastre a Răsăritului ca un nor plin de grindină, ce avea să facă multe rele, adică catolicismul. Fiindcă diavolul, începătorul de răutăţi, după multe războaie pe care le-a ridicat împotriva turmei lui Hristos, a pornit şi războiul acesta mai de pe urmă - adică schimbarea Simbolului Credinţei - şi a răzvrătit pe cea mai de frunte din Bisericile lumii, adică Roma cea veche. Pentru aceasta toate Bisericile lumii plîng şi se tînguiesc, căci s-au dezlipit de sora lor, Biserica Romei. Plîng împreună cu aceştia şi îngerii, păzitorii Bisericii. Deci, a fost pentru dînsa mare plîngere în Roma, precum zice Scriptura, iar duşmanul cel de obşte se bucură şi se veseleşte pentru răzleţirea şi despărţirea creştinilor.

Dogma aceasta a apusenilor învaţă şi alte multe socoteli, rău slăvitoare şi străine de adevăr, dar mai ales aceasta este cea mai rea. Zic ei că Duhul Sfînt purcede nu numai din Tatăl, ci şi din Fiul, iar la Sfînta Liturghie cîntă: "Şi Ţie slavă înălţăm, Tatălui şi Fiului şi Sfîntului Duh, Care din amîndoi purcede". Dar şi Simbolul Credinţei, după cum s-a spus mai sus, stricîndu-l ei zic: "Şi întru Duhul Sfînt, Care de la Tatăl şi de la Fiul purcede". Deci dogma aceasta, ca să nu spun mai multe, căci nici nu este vreme acum a le aduce pe toate în discuţie, dogma aceasta rea s-a început demult şi a cuprins Roma cea veche, dar a venit şi peste noi nu de mult timp, adică în timpul împărăţiei lui Mihail al VIII-lea Paleologul (1259-1282), ce se numea şi Azimitul, care cu totul a tiranizat Biserica mult timp.

Însă n-au lipsit nici ostaşii lui Hristos, care se nevoiau pentru adevăr. Căci dogmei acesteia răuslăvitoare i-au dat război prin cuvinte şi alţi părinţi şi cuvîntători de Dumnezeu, avînd păstor şi dascăl pe Iosif. Aceştia au stat ca nişte stîlpi neclintiţi ai credinţei cît a fost cu putinţă lor, au intrat în Biserica lui Hristos şi pînă la moarte s-au dat pe dînşii prigonitorilor şi cugetătorilor de cele latineşti. Ei s-au arătat păzitori cu dinadinsul ai dumnezeieştilor dogme; iar dintre cei mulţi era şi marele Meletie, după cuvîntul ce-l vom arăta. Locuind el, precum am zis, în peştera marelui Axentie şi fiindcă a văzut latinitatea întinzîndu-se şi, mai mult, luptînd împotriva adevărului, s-a hotărît să nu caute numai al său folos. De aceea, a lăsat liniştea şi umbla prin toată Bitinia, întărind pe creştini întru dreapta credinţă, poruncind să se păzească şi să se îndepărteze cu toată sîrguinţa lor de dogma aceea răzvrătitoare, că aşa numea el latinizarea.

Odată, umblînd Cuviosul, cînd ziua se plecase şi soarele era să apună, a zis către dînsul cel ce călătorea împreună cu el: "Părinte, vezi că vremea a sosit către seară. Să rămînem aici, că satul este departe şi nu putem să ajungem acolo". Cuviosul a ridicat ochii la cer şi a zis: "Dumnezeule, Mîntuitorul meu, Tu eşti Lumina lumii, Tu de mult ai oprit soarele pentru poporul tău, Israil. Opreşte-l şi acum pentru noi, ca mergînd pe lumină, să ajungem la sat". Şi, o! nemărginitele Tale minuni, Cuvîntule al lui Dumnezeu, soarele nu s-a ascuns pînă cînd nu au ajuns acolo unde voia sfîntul.

Eu nu mă îndoiesc de spusele dumnezeieştilor bărbaţi, care povestesc mari lucruri şi mai presus de fire despre cuviosul; dar nici iarăşi nu voi putea să nu mă minunez. Ci de amîndouă acestea mă bucur, povestind slava Dumnezeului meu, a Celui ce a făgăduit a preamări pe cei ce Îl preamăresc pe El. Căci un cuvînt care se zice cu credinţă, poate muta şi munţii şi dealurile cele mari nemişcate, fiindcă am învăţat că acei ce cred în Hristos, fac minuni mari, prin puterea Stăpînului lor. El a înviat morţii şi soarele a întunecat, pămîntul l-a clătit, apoi lucrul cel mai mare şi iadul l-a prădat. De ce să ne mirăm, dacă această minune a lucrat-o prin robul său? Oare să nu creadă cineva aceasta? Nu. Căci se cuvine a ne minuna de îndrăzneala aceasta a Cuviosului care o avea către Dumnezeu şi a-L preamări pentru aceasta. Că nu a încetat a lucra minunile cele de demult şi în vremurile noastre cele mai de pe urmă. Căci a arătat cu acestea că, dacă şi acum se face cineva asemenea cu Moise, cu Isus al lui Navi şi cu Daniil, apoi poate şi acela, dacă ar fi trebuinţă, să usuce marea, să oprească soarele şi să săvîrşească lucruri preaslăvite, cîte s-au făcut atunci. Acum însă, mergem cu cuvîntul mai departe.

Era un ostrov (insulă) mic, puţin departe de uscat, sub dealul marelui Axentie, mic, veselitor şi numit cu numele Sfîntului Andrei, cel mai întîi chemat dintre apostoli. În acest ostrov, dumnezeiescul Meletie a zidit o biserică şi o mănăstire frumoasă, iar împrejurul ei a zidit şi alte sihăstrii şi case de rugăciuni. Apoi s-a dat pe dînsul la nevoinţe şi osteneli pustniceşti mai presus de fire, la stări de toată noaptea, la privegheri, la posturi, la rugăciuni, la lacrimi. Dar nici ostrovul acela nu l-a lipsit de minunile sale, căci mărturiseşte despre aceasta mulţimea oamenilor care se adunau acolo, în ostrov, pentru lucrarea minunilor. Dar de vreme ce i se tulbura şi acolo liniştea cuviosului, din pricina adunării creştinilor ce curgeau din toate părţile, a hotărît să se suie iarăşi în dealul lui Axentie. Şi să vezi aici, o! iubite creştine! ce lucru pricinuitor de veselie a urmat! Pe cînd se pregătea cuviosul să se ducă din ostrov, i s-a arătat înaintea ochilor marele Axentie la miazăzi care, fericindu-l, i-a mulţumit pentru biserica pe care a zidit-o el acolo şi pe deplin l-a asigurat că i se va da mare răsplătire, asemenea cu aceea pe care a luat-o Cuviosul mucenic Ştefan cel Nou, care a sihăstrit mai înainte pe dealul acela. Această făgăduinţă i s-a împlinit, că a dobîndit cununa mărturisirii şi dumnezeiescul Meletie, după cum de aici înainte va arăta cuvîntul.

Cînd împăratul Mihail Azimitul a mărturisit pe faţă, în Biserica cea mare, dogmele latinilor şi căuta să unească Biserica Răsăritului cu cea de Apus, iar patriarhul ortodox, care era atunci, a fost izgonit din scaun şi a venit alt patriarh, anume Ioan Vecos, care apăra minciuna, şi nu adevărul, toţi dreptslăvitorii rău pătimeau şi erau chinuiţi cu multe feluri de pedepse. Atunci, Sfîntul Meletie, sfătuindu-se despre acestea cu dumnezeiescul Galaction, s-a dus împreună cu dînsul la Constantinopol. Galaction era ieromonah şi pustnicise împreună cu cuviosul în muntele Galisiului, fiind procopsit în cuvînt, desăvîrşit în fapta cea bună şi vrednic de cinste în amîndouă, nu numai la cei ce-l vedeau, ci şi la cei ce s-au întîmplat să-l asculte pe dînsul.

Mergînd ei amîndoi la Constantinopol, au venit înaintea împăratului Mihail, cugetătorul la cele latineşti, şi au mărturisit cu îndrăzneală că ei sînt apărători ai credinţei creştine şi că nu se împărtăşesc cu eresul latinilor, care şi mai înainte s-a vădit şi a fost risipit de dumnezeieştii părinţi. Apoi ziceau vitejii, că soboarele cele din toată lumea au statornicit în Simbolul Credinţei, că Duhul Sfînt purcede numai din Tatăl şi afurisesc pe toţi aceia care vor îndrăzni a face adăugire sau cea mai mică scădere dintr-însul. Deci, pentru ce tu, o! împărate ai trecut cu vederea cuvintele lui Hristos din Sfînta Evanghelie, precum şi pe ale ucenicilor Lui? Pe lîngă aceştia şi mărturiile dumnezeieştilor părinţi şi sfintelor canoane ale soborniceştii Biserici şi pe tine însuţi te-ai dat rătăcirii? Apoi ne sileşti şi pe noi să-ţi urmăm în această rătăcire şi să lepădăm apostolicele predanii. Este cu neputinţă a se face aceasta, nu te apuca să strici cele neclintite, căci mai lesne ne vei scoate sufletele din trupuri, decît să ne abatem de la dreapta noastră credinţă şi de la rîvna ce-o avem pentru dînsa.

Această îndrăzneală a cuvioşilor socotind-o împăratul ca ocară, a închis în temniţă pe bunii părinţi, dîndu-le şi o pătimire mai grea, pe care au răbdat-o cu bucurie acei ostaşi ai lui Hristos. După puţine zile, împăratul a poruncit să-i scoată din temniţă şi să-i aducă iarăşi înaintea lui, nădăjduind că după acea rea pătimire îi va afla mai slăbănogi. Dar sfinţii s-au ascuţit prin fierbinţeala credinţei şi s-au făcut mult mai tăietori împotrivă relei credinţe. Atunci şi mai multă îndrăzneală arătînd decît mai înainte, au aprins mînia împăratului. Pentru aceea, a poruncit să-i surghiunească în Schir, care este un ostrov supus mitropolitului

atenienilor. Apoi, din Schir, dumnezeiescul Meletie a fost trimis la Roma, ca să vorbească despre credinţă cu înţelepţii Papei. Acolo l-au închis în temniţă şi l-au ţinut legat şapte ani. După aceea a fost adus iarăşi în Schir, din porunca împăratului, şi închis în temniţă, împreună cu bunul Galaction.

Multe şi înfricoşate cu adevărat sînt relele pe care le are surghiunul. Iar dacă şi locuitorii locului în care este surghiunit cineva, sînt răi, mult mai mult creşte reaua pătimire a surghiunului celor ce pătimesc. Temniţa în care erau închişi sfinţii era cumplită şi întunecată şi, ca să zic cuvintele Scripturii, asemenea cu umbra morţii. Foamea ce o pătimeau într-însa cuvioşii era îndelungată, căci în chipul acesta hotărîse stăpînitorul Schirului să-i omoare. Dar buna pereche şi mai ales bunul Meletie şi-a adus aminte de călătoria cea veche şi obişnuită a postirii de multe zile şi de munca cea tiranicească, cînd de a sa bună voie şi-a făcut scară către Dumnezeu. Deci a petrecut, după obicei, 40 zile fără hrană. Acest lucru atît de mult l-a înspăimîntat pe temnicer, după ce a aflat, căci a zis către femeia sa, ceea ce a zis Manole de demult: "Am pierit, o! femeie, avînd război cu Dumnezeu, căci legaţii aceştia au atîta faptă bună, încît se arată că nu sînt oameni, ci mai presus de om. După aceea i-a povestit ei postul lor cel îndelungat, rugăciunile cele dese şi priveghերile de toată noaptea. Prin acestea a adus în mare spaimă pe femeia sa. Căci ea, auzind acestea, a alergat dimineaţa la sfinţi, împreună cu fiica sa cea una născută şi, căzînd la picioarele lor, au luat binecuvîntare de la dînşii.

Sfinţii, aflîndu-se în nişte pătimiri ca acestea, se bucurau şi-l slăveau pe Dumnezeu în fiecare ceas. Dar împăratul punea multă sîrguinţă ca să risipească creştinătatea, să răspîndească şi să înrădăcineze latinitatea. De aceea pe toţi îi atrăgea către sine, pe unii cu înfricoşări şi cu pedepse, pe alţii cu daruri, iar pe alţii cu cinste şi cu vrednicii. Pe scurt, cu toate acelea cîte ştiu a înşela dreptatea şi adevărul, fiindcă mulţi erau cei care se făcuseră prietenii acelei credinţe şi au primit latinitatea. Iar pe toţi credincioşii, pe care nu putea să-i atragă de partea sa, îi surghiunea, le răpea averile şi îi omora. De aceea, cu aceste felurite uneltiri tiranice, izgonea pe cei care nu-i afla împreună cu împăratul în latinitate, încît socotea că i-a biruit acum pe toţi.

Fiind el odată în palatele cele împărăteşti şi vorbind cu boierii, i-a venit să rîdă şi să zică aşa: "Cum mi se pare mie, mare linişte are Biserica acum. Pentru aceasta se cade să-mi mulţu-mească patriarhul, căci acum nu se află nimeni care să tulbure lumea". La aceste cuvinte ale împăratului, unii din cei ce erau de faţă grăiau cuvinte după plăcerea împăratului, iar unul din aceia a zis: "Dar surghiuniţii care se află în Schir socotesc că sînt mai pricepuţi şi mai cunoscători decît toţi şi pentru aceasta se împotrivesc împărăţiei tale". Împăratul, întrebîndu-i care sînt aceştia, boierul a răspuns: "Meletie şi Galaction Galisioteanul". Cuvîntul acesta a rănit inima împăratului, pentru că bărbaţii aceia erau cuminţi şi vestiţi pentru fapta lor cea bună.

Îndată a pregătit o corabie şi a trimis o scrisoare împără-tească, dar sfinţii erau duşi în Bizanţ şi au fost închişi în temniţa ce se numea a Numerilor, în care au petrecut multe zile. Împăratul, prefăcîndu-se în această vreme că se îndeletnicea cu alte afaceri, nu a îngrijit de nici un lucru bisericesc şi, prin urmare, nici pentru pricina sfinţilor. Arhiereii şi mai ales patriarhul - o! îndelungată răbdare a lui Dumnezeu - pîrau şi cleveteau necurmat pe cei doi sfinţi la împărat, sîrguindu-se în tot chipul ca să-i plece şi să-i aibă la un cuget cu dînşii, în latinitate, ori să nu-i mai vadă în viaţă. Căci cel ce lucrează cele rele, urăsc lumina. Scoţîndu-i din temniţă pe viteji şi aducîndu-i în faţă, au stat iarăşi înaintea divanului împărătesc. Şi, fiindcă au răspuns împăratului cu mai multă îndrăzneală decît înainte, li s-au dat mai întîi mai mari şi mai grele pedepse. Îndată au fost bătuţi cu toiege, multe ceasuri, pînă cînd trupurile acestora nu se deosebeau întru nimic de cele neînsufleţite şi zăceau la pămînt abia suflînd, numai că nu erau moarte cu desăvîrşire. După ce au răsuflat şi şi-au venit puţin în fire cei cu suflet răbdător, iarăşi au fost torturaţi. Apoi Sfinţitul Galaction a fost trimis în temniţă, iar pe Meletie, cugetătorul celor cereşti, l-au spînzurat cu o funie de un copac înalt şi, o! minune, îndată a înfrunzit pomul acela, care mai înainte era uscat şi s-a împodobit cu frunze.

Minunea aceasta a înduplecat pe împăratul să-şi schimbe gîndul şi apoi, prin mijlocirea altor oameni, vorbea cu Cuviosul şi-l ruga să primească latinitatea. Dar sfîntul, defăimînd rugămintea împăratului şi toate muncile şi necinstea, era ca un vultur în nori, după cum se spune în Pilde, neprins şi nebiruit de toate

meşteşugurile şi măiestriile oamenilor. Pentru aceasta, nedumerindu-se împăratul şi neştiind ce să mai facă, fiindcă n-a putut să biruiască gîndul sfinţilor, se străduia să biruiască trupurile lor cu chinurile. După aceea, sfinţitului Galaction, cu mari şi aspre dureri, i-au scos ochii, iar Sfîntului Meletie i-au tăiat limba sfîntă, ca să nu mai slujească lui Dumnezeu Sfînta Liturghie, iar limba să nu mai îndrăznească a teologhisi despre Preasfînta Treime. Însă amîndouă aceste fapte au ieşit împotrivă şi nu după cum voia împăratul, căci dumnezeiescul Meletie - aceasta o ştiu toţi - a grăit limpede chiar după ce i s-a tăiat limba, iar bunul Galaction a slujit Sfînta Jertfă cea fără de sînge, după ce s-a făcut împărat al grecilor dreptcredinciosul Andronic şi a făcut să se răspîndească iarăşi buna-credinţă.

Împăratul acesta a întărit îndată ortodoxia, fiindcă a socotit că nu este alt lucru mai bun decît acesta. Şi nici de alt lucru nu s-a apucat, pînă ce n-a chemat pe patriarhul Iosif iarăşi la scaunul său, adică păstorul cel adevărat, stîlpul cel nemişcat şi turnul cel neclintit al credinţei. Apoi el a izgonit din Biserică pe prigonitorul oilor lui Hristos cele cuvîntătoare, pe Ioan Vecos. După aceea a chemat cu mare cinste pe sfinţii surghiuniţi şi închişi, adică tăria Bisericii, şi a aşezat la loc pe luminătorii cei preastăluciţi. Mulţi, arătîndu-se atunci mai străluciţi decît pe vremea lui Mihail Azimitul, s-au suit pe scaunele lor şi la dregătorii. Iar pe bunul Meletie nici împăratul cel iubitor de bună credinţă, nici boierii n-au putut să-l înduplece a lua preoţia, căci se ferea de slava oamenilor ca de ceva foarte vătămător şi se sîrguia să dobîndească numai ceea ce nu are nici schimbare, nici cădere. Iar cinstea de aici el o lepădă, ca una ce este vremelnică şi pricinuitoare de împuţinarea laudei şi slavei celei adevărate.

Astfel vieţuind Cuviosul şi împodobindu-se cu toate felurile de fapte bune, s-a mutat din viaţa aceasta stricăcioasă, la adînci bătrîneţe, în starea cea mai bună şi mai înaltă. Deci, s-a dus către Dumnezeu ca să-şi ia roadele ostenelilor sale îndelungate pentru buna credinţă. După ce, însă, a bolit trei ani întregi, la sfîrşitul vieţii sale, în care nici pîine n-a mîncat deloc, nici alte bucate mai grase, decît numai poame, şi acestea cu multă înfrînare, cunoscîndu-şi mai înainte ducerea sa de aici către Dumnezeu - căci aceasta se dă celor curaţi cu inima şi sfinţi -, el mai mult s-a nevoit şi de la toate s-a înfrînat, vieţuind trei ani întru cinstirea Treimei. El s-a gîndit să le facă toate pentru slava lui Dumnezeu şi să mănînce Paştele cel mare şi fără de moarte cu cugetul curat şi cu trup neîntinat. Cînd a venit ceasul să se mute din această viaţă, a chemat la sine pe toţi fraţii, pe care, după ce i-a sfătuit mult, le-a vorbit cu faţa veselă, a sărutat pe fiecare cu sărutarea cea de pe urmă şi a preamărit împreună cu dînşii pe Dumnezeu. Apoi, ridicînd mîinile şi ochii la cer, a strigat "Doamne, în mîinile Tale îmi dau duhulţ". Şi îndată a adormit somnul cel cuviincios drepţilor şi s-a mutat la Domnul pe Care L-a iubit.

Un monah, cu numele Gherasim, ce dormea în acea vreme în chilia sa, a văzut în vis pe dumnezeiescul Meletie, avînd mîinile înălţate şi zburînd cu mulţumire la ceruri. Apoi, deşteptîndu-se din somn, îndată a alergat şi a găsit pe sfînt mort, avînd faţa sa strălu-citoare ca soarele.

Un alt monah, cu numele Teolipt, împodobit cu vrednicia preoţiei, fiind iubitor de Dumnezeu, pentru multa dragoste ce o avea către sfîntul, din ziua în care s-a săvîrşit acesta a slujit Sfînta Liturghie 40 zile, rugîndu-se pentru dînsul către Domnul. După ce a săvîrşit acele 40 zile, în Duminica cea dintîi a Sfîntului şi Marelui Post, în care Biserica lui Hristos a îndătinat a se săvîrşi praznic şi cu cîntări de mulţumire a sluji lui Dumnezeu pentru închinarea cinstitelor icoane, a slujit iarăşi pentru dînsul Sfînta Liturghie. După aceasta se ruga lui Dumnezeu ca să-i descopere în ce loc s-a învrednicit a se sălăşlui sufletul dumnezeiescului Meletie după moarte.

Rugîndu-se, a adormit şi a văzut în vis că se află într-o biserică mare şi foarte frumoasă, care era zidită spre răsărit, avînd înălţime mare, unde strălucea o nespusă lumină. Într-însa erau părinţi sfinţi, care cîntau lui Dumnezeu o cîntare îngerească preaminunată. Apoi a auzit glasul unui propovăduitor din cei dinăuntru, cum că Meletie, cînd era viu, a zidit biserica aceasta în cinstea Prea Sfintei Treimi şi foarte s-a bucurat Teolipt pentru ceea ce a auzit. Apoi i s-a părut că îndată a mers la mormîntul sfîntului, care era deschis, şi într-însul a văzut doi oameni îmbrăcaţi cu haine strălucitoare, luînd în mîinile lor cădelniţe minunate şi frumoase, încît n-ar putea cineva să le asemene la frumuseţe cu cele de pe pămînt şi tămîiau trupul sfîntului. După aceea i s-a arătat marele Meletie, spunîndu-i astfel: "Tu, o! bunule Teolipte, ai lăsat mormîntul meu neîngrijit; iar Dumnezeu, precum poţi să vezi, a trimis pe aceştia ca să ne cerceteze. El,

cugetînd cum grăieşte acum cel mort, a auzit un glas de sus care zicea: "*Cela ce crede în Mine, de ar şi muri, viu va fi*".

Despre aceasta este destul. Dar de voieşte cineva a povesti cîteva minuni ale cuviosului, iată voi spune cîteva iubitorilor de Dumnezeu.

Se risipise întunericul nopţii latinităţii şi soarele dreptei credinţe îşi întinsese razele sale pe pămînt şi strălucea minunat, iar marele Meletie, umblînd, cînd era viu, într-una din zile pe malul mării, a găsit nişte pescari întinzîndu-şi mrejele pe nisip. Întrebîndu-i dacă au peşte, ei au răspuns că toată noaptea au muncit pescuind şi n-au prins nimic. Sfîntul, mîhnindu-se împreună cu ei, le-a zis cu îndrăzneală: "Fiilor, aruncaţi iarăşi mrejele voastre în numele Mîntuitorului nostru Dumnezeu!" Ascultînd aceia cuvintele Cuviosului, au intrat îndată în barca lor şi, puţin depărtîndu-se la adîncul mării, şi-au aruncat năvoadele şi - o! darul Tău cel negrăit, Hristoase -, atîta mulţime de peşti au intrat în mrejele lor, încît de-abia puteau cu anevoie să le tragă la mal. Astfel, minunîndu-se de credinţa Cuviosului, au preamărit pe Dumnezeu, iar sfîntului i-au mulţumit foarte mult.

Ascultaţi şi altă minune, întru nimic mai mică decît aceasta. Cînd se zidea dumnezeiasca biserică în ostrovul Sfîntului Andrei cel întîi chemat dintre apostoli, adunîndu-se mulţi meşteri, cu toată sîrguinţa săvîrşeau lucrul. Într-una din zile, fratele care era rînduit la slujba chelăriei a zis către Cuviosul că nu are să dea meşterilor nici un fel de mulţumire. Sfîntul, luîndu-şi toiagul, a zis către dînsul: "Urmează-mă". Şi, pogorîndu-se la mare, a lovit-o încetişor cu toiagul, zicînd: "În numele Stăpînului meu, Hristos, dă-ne astăzi cele de trebuinţă". Şi, o! minune, îndată a sărit afară pe mal un peşte mare, iar chelarul mergînd să-l ia, a mai sărit unul afară din mare, nu mai mic decît cel dintîi. Luînd chelarul pe amîndoi peştii, i-a gătit după obicei şi cu ei a ospătat pe meşteri.

După ce s-a făcut împărat binecredinciosul Andronic, după oarecare vreme a chemat la sine într-o zi pe marele Meletie, ca să se sfătuiască pentru o pricină bisericească. Mergînd sfîntul, l-a primit împăratul cu foarte mare cinste. Iar unul din boierii sfatului, cu numele Sirmurin, care era mare vistier cu boieria, a prihănit în gîndul său pe sfîntul, că iubeşte slava vremelnică, şi a zis către unul care şedea lîngă el: "Monahul acesta a lăsat, precum se vede, slava pe care se cădea s-o caute şi caută acum slava de la oameni şi se bucură de dînsa". Ducîndu-se seara la casa sa şi culcîndu-se, a văzut în visul lui că se afla într-un palat împărătesc, în care era un Împărat înfricoşat, îmbrăcat cu podoabă împărătească şi arhierească iar împrejurul lui stăteau nenumărate oşti. Împăratul, arătîndu-se foarte mînios către Sirmurin, i-a zis: "Pentru ce ai ocărît pe robul meu?" Şi a poruncit ostaşilor să facă robului său izbîndă, pentru defăimarea care i-a făcut-o şi puţin a lipsit de nu i-a legat mîinile şi picioarele ca să-l arunce în locul de osîndă al hulitorilor, de nu ar fi ajuns acolo marele Meletie, să mijlocească la împăratul pentru dînsul, ca să-l izbăvească. Cutremurîndu-se Sirmurin de acea înfricoşată vedenie, s-a deşteptat, şi cum s-a făcut ziuă, îndată s-a dus la sfîntul şi, căzînd la picioarele lui, i-a mărturisit prihănirea pe care i-a făcut-o şi i-a spus vedenia pe care a avut-o; apoi, cu lacrimi fierbinţi, îşi cerea iertarea, pe care îndată a şi dobîndit-o de la Cuviosul. Apoi s-a dus, bucurîndu-se şi povestind cu multe laude isprăvile sfîntului.

Aşa a fost, iubiţii mei fraţi, petrecerea Cuviosului Meletie, atît de covîrşitoare prin rîvna şi dreapta lui credinţă şi astfel de minuni a făcut. Trăind 77 de ani, a lăsat aceste văzute şi trecătoare lucruri şi s-a dus la Dumnezeu, Căruia din pruncie I-a slujit cu osîrdie. Iar pentru Preasfînta Treime a mărturisit înaintea împăratului, a papei şi a tuturor celor împreună cu dînşii drept-credincioşi o Fiinţă întocmai de toţi slăvită, Căreia I se cuvine şi de la noi toată slava, cinstea şi închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Haralambie, Episcopul cetăţii Magnesiei, şi a celor ce au pătimit cu dînsul
(10 februarie)
(După Sfîntul Simeon Metafrast)

Împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, se risipea slujba care se făcea diavolilor şi se strica închinarea idolească, pe vremea lui Sever, păgînul împărat al Romei. Atunci, în cetatea Magnesiei vieţuia sfîntul episcop Haralambie. El învăţa popoarele cuvîntul lui Dumnezeu, povăţuindu-le la calea mîntuirii şi le zicea: "Împăratul meu, Iisus Hristos, a trimis pe prooroci şi pe apostoli cu puterea Duhului Sfînt, ca toţi oamenii, prin propovăduirea lor cea sfîntă, să se înţelepţească şi să meargă neabătuţi pe calea dreptăţii. Sever, împăratul vostru, a născocit cumplite prigoniri, ca să se aducă jertfe idolilor celor neînsufleţiţi şi să dea sufletele la moarte. Iar Iisus Hristos, Împăratul meu, prin prooroci şi prin apostoli ne-a trimis cuvintele vieţii cereşti, prin care vrăjmaşii se izgonesc, şarpele se calcă, necredinţa se preface în credinţă, iar nălucirea diavolească piere şi cade cu cădere cumplită toată puterea vrăjmaşului. Să credem mai mult cuvintelor care ne arată căile vieţii veşnice, decît să ne îndeletnicim în lucruri care ne aduc pierzare".

Aceste cuvinte grăind sfîntul episcop, a fost prins de cei necredincioşi şi adus la judecată şi întrebare înaintea ighemonului Luchian şi a lui Luchie. Înaintea lor grăind acelea, ighemonul a zis: "Din prisosinţa inimii tale scoate gura ta cuvinte fără de socoteală, nealegînd binele de rău, dar să nu socoteşti, o, bunule bătrîn, că pentru acele cuvinte nu vei fi chinuit. De aceea, ascultă sfatul nostru, cîştigă-ţi obiceiurile ce se cuvin la nişte bătrîneţi ca ale tale şi să-ţi alegi o socoteală mai sănătoasă, apoi să te apropii cu jertfe de zei, ca să nu punem pe tine chinurile pe care niciodată nu le-ai cunocut".

Sfîntul Haralambie a răspuns: "Eu care am îmbătrînit şi mi-am sfîrşit vremelnica viaţă, nu voi să trec cu vederea bunătăţile cele nevăzute care sînt aproape". Mîniindu-se judecătorii, începură a pregăti cumplite chinuri şi ziseră: "Jertfeşte zeilor, o! răule bătrîn". Dar Sfîntul Haralambie răspunse: "Fiilor, nu jertfesc diavolilor, căci să ştiţi că diavolii pe care îi cinstiţi se cutremură şi se scutură de semnul Crucii". Atunci judecătorii au poruncit să ia de pe dînsul sfintele veşminte şi dezbrăcînd pe sfîntul bărbat, cel cu chip îngeresc, au început a-l tortura, iar torturile erau într-acest fel: doi slujitori l-au spînzurat şi l-au strujit cu unghiile de fier pînă ce i-au rupt toată pielea de la cap pînă la picioare. Iar sfîntul, fiind rănit cu totul, a zis către prigonitori: "Mulţumesc vouă, fraţilor, că, strujind trupul meu cel vechi, mi-aţi înnoit duhul, care doreşte să se îmbrace în viaţa cea nouă şi veşnică". Zicînd sfîntul acestea, a căzut spaimă peste amîndoi slujitorii care îl torturau şi au zis către judecători: "Necinstea făcută de voi omului acestuia se preface în cinste, iar torturile, întru răcorire. Oare nu este acesta Însuşi Hristos, Care, luînd asemănarea bătrînului bărbat, a venit să cerceteze Asia, ca să întoarcă pe locuitorii ei? Căci strujindu-se trupul lui cel mai tare ca fierul, cu unghii de fier, acelea se topesc, iar trupul rămîne fără vătămare".

Acestea grăind slujitorii, ighemonul a scrîşnit din dinţi şi a zis către dînşii: "O! slujitori răi şi leneşi la împlinirea poruncii, nu faceţi cele ce vi s-au poruncit, ci apăraţi cu cuvinte pe cel osîndit la chinuri".

Slăbind slujitorii, au început a mărturisi şi a preamări puterea lui Hristos, care întărea pe pătimitor şi amîndoi au fost tăiaţi pentru numele lui Hristos, iar numele lor este Porfirie şi Vaptos. Asemenea şi trei femei, privind la pătimirea mucenicului au crezut în Hristos şi preamăreau pe sfîntul şi preaputernicul său nume; deci şi pe ele le-au tăiat îndată. Atunci Luchie s-a sculat de la locul său, a luat singur uneltele de tortură şi a început a-l chinui pe Sfîntul Haralambie, strujindu-i tare trupul. Dar îndată i s-au rupt mîinile din coate, ca tăiate de o sabie, apoi s-au lipit şi atîrnau de trupul mucenicului. Luchie, căzînd fără mîini la pămînt, striga: "Omul acesta este fermecător. Ajută-mi, o, ighemoane". Iar ighemonul, alergînd şi văzînd mîinile aceluia agăţate de trupul mucenicului, a scuipat în faţa acestuia şi îndată capul ighemonului s-a sucit înapoi.

Magnezienii, fiind cuprinşi de mare frică, au rugat pe sfînt, zicîndu-i: "Lasă mînia şi întoarce dumnezeiasca pedeapsă, că îţi este poruncit să nu răsplăteşti rău cu rău". Iar Sfîntul Haralambie le-a răspuns: "Viu este Domnul Dumnezeu, că nu este răutate în inima mea, nici vicleşug în limba mea. Să

ştiţi că Hristos Dumnezeu a pedepsit pe începătorii cei fărădelege. El ne va da nouă viaţa veşnică, iar pe cei păgîni îi va pierde".

Atunci toţi strigară către Dumnezeu, zicînd: "Să nu ne pierzi pe noi, cei care Ţi-am greşit Ţie, Doamne. Iartă-ne pe noi, o! Dumnezeule, căci acum ai pedepsit pe boierii noştri, ca să ne aduci la lumină şi să ne faci vrednici vieţii veşnice". Atunci a crezut în Hristos o mulţime de lume. Luchie a zis: "Omule al lui Dumnezeu, îngere al Domnului, miluieşte-mă pe mine, căci mă doare cumplit! Iată, mîinile mele te îngreuiază, fiind agăţate de trupul tău. Deci rînduieşte-le la locul lor, ca să scapi de greutate, şi eu să mă izbăvesc de durere; iar de vei face aceasta, voi crede şi eu în Dumnezeul tău".

Sfîntul a făcut rugăciuni către Dumnezeu, zicînd: "Mulţumim Ţie, Stăpîne, Care ne păzeşti totdeauna şi Care ai venit în trup! Învăţătorul meu, caută spre smerenia celor ferecaţi şi dezleagă din legăturile pedepselor pe judecătorii aceştia şi mă vindecă pe mine martorul tău, cel cu totul rănit". Atunci un glas s-a auzit din nori, zicînd: "Bucură-te, Haralambie, luminătorul pămîntului şi strălucitorul cerului, părtaş al îngerilor, împreună vieţuitor al proorocilor, prieten al apostolilor şi împreună vrednic ostaş al mucenicilor. Am auzit rugăciunile tale şi am primit cuvintele buzelor tale. Iată cuvîntul tău să fie vindecare bolnavilor". Şi îndată se tămăduiră Luchie şi Luchian, ighemonul. Apoi Luchie a căzut la picioarele mucenicului, cerînd Sfîntul Botez, pe care l-a şi cîştigat, iar ighemonul s-a lăsat de prigonirea creştinilor, pînă ce va înştiinţa pe împărat.

Într-acea vreme, mulţi, alergînd la sfînt, s-au botezat, mărtu-risindu-şi păcatele şi cei bolnavi de diferite neputinţe primeau tămăduiri. Luchian, ighemonul, ducîndu-se la împăratul Sever, care era atunci în Antiohia Pisidiei, i-a spus toate cele ce s-au făcut în Magnesia, zicînd: "S-a arătat un om între noi, din adunarea galilienilor, care îi întoarce pe toţi de la zei, iar bolnavilor le dă sănătate. Şi Luchie, tămăduindu-se, a crezut în Hristos şi toată Magnesia a primit credinţa lui, iar eu, însănătoşindu-mă, am venit aici, să spun acestea împărăţiei tale". Sever, auzind acestea, s-a umplut de mînie şi a strigat: "O! veşnici zei, cei necinstiţi de oamenii necredincioşi, de ce s-a întărit pe pămînt acea grăire a mincinoşilor?" Apoi îndată a trimis trei sute de ostaşi plini de neomenie şi cruzime să prindă pe Sfîntul Haralambie şi, punînd multe răni pe dînsul, să-l aducă din Magnesia în Antiohia.

Mergînd ostaşii şi prinzînd pe mucenicul lui Hristos, i-au bătut piroane de fier ascuţite în tot trupul, iar barba lui cea lungă împletind-o ca pe o funie au pus-o pe grumajii săi, de care trăgeau pe sfîntul pe cale, ducîndu-l la împărat. Mergînd cale de 15 stadii de la cetatea Magnesia, un cal ce mergea pe partea dreaptă, întorcîndu-se spre ostaşi, a vorbit cu glas ca de om, grăind: "O! de trei ori blestemaţilor, slujitori diavoleşti, nu vedeţi pe Hristos Dumnezeu şi pe Sfîntul Duh, care este în omul acesta? Pentru ce îi faceţi acestea o! împietriţilor cu inima? Dezlegaţi pe cel ce nu puteţi să-l legaţi, ca singuri să vă sloboziţi din legături".

La cuvîntul acesta ca de om, ce s-a grăit de cal, ostaşii s-au înfricoşat, dar împlinind împărăteasca poruncă, trăgeau pe mucenic spre Antiohia. Diavolul, închipuindu-se în om bătrîn, a stat înaintea împăratului Sever, zicînd: "Vai mie, o împărate, eu sînt împărat al Sciţilor, iată a venit în stăpînirea mea un om, anume Haralambie, vrăjitor mare, care toată oastea a întors-o de la mine şi poporul s-a lipit de dînsul. Eu, de toţi fiind părăsit, am venit să-ţi spun acestea ca să nu ţi se întîmple şi ţie ceva". Acestea grăindu-le diavolul, Sfîntul Haralambie, tîrît de ostaşi, s-a adus înaintea împăratului.

Văzîndu-l împăratul, îndată i-a înfipt în piept trei ţepuşe lungi şi a poruncit ca, aducînd lemne, să aprindă foc şi să ardă pe mucenic încet, ca să nu moară îndată, ci să-l chinuiască cît mai mult. Dar fiind ars sfîntul, o femeie care stătea acolo, vrînd să facă plăcerea împăratului, a luat spuză fierbinte şi a turnat peste capul sfîntului mucenic, precum şi pe faţa şi pe barba sa, zicînd: "Mori, bătrînule, mori, că mai bine este a muri, decît a ne sminti pe noi cu înşelăciunile tale". Femeia aceea era soţia împăratului şi a zis către dînsa sora ei: "Oare nu te temi tu de Dumnezeu, ticăloaso, că, împlinind voia împăratului, mînii pe Dumnezeu? Nu-ţi va ajuta ţie Sever cînd se va mînia Hristos asupra ta!" Şi, întorcîndu-se către mucenic, a zis: "Omule al lui Dumnezeu, cinstite sînt bătrîneţele tale şi Dumnezeu este cu tine şi eu vreau să cred în El şi să mă izbăvesc de păcatele mele".

După aceasta, stingîndu-se focul şi slujitorii slăbind, iar sfîntul fiind nevătămat de arderea focului, împăratul a zis: "Să se dezlege omul acela de tortură şi să-mi răspundă". Mucenicul, fiind adus mai aproape de dînsul, i-a zis împăratul: "Omule, în această zi de dimineaţă, vorbind cu împăratul sciţilor m-am mîniat pe tine şi te-am necinstit, iar tu, răbdînd chinurile, vei fi cinstit de noi. Însă să-mi răspunzi la ce te voi întreba: Mulţi ani ai?" Sfîntul Haralambie a răspuns: "Mulţi ani am petrecut în viaţa aceasta deşartă, pentru că am trăit 113 ani".

Împărarul Sever a zis: "De ai trăit atîţia ani, cum de n-ai venit pînă acum, în pricepere, ca să poţi cunoaşte pe dumnezeii cei fără de moarte?" Răspuns-a sfîntul: "Mulţi ani vieţuind, o! împărate şi cîştigînd multă înţelegere, am cunoscut pe Hristos Dumnezeu, Unul adevărat şi am crezut într-Însul". Zis-a împăratul: "Ai avut femeie sau nu?" Răspuns-a sfîntul: "Pe cereasca fecioară am însoţit-o mie, adică împărăţia Hristosului meu, iar pe pămînt n-am cunoscut femeie". Împăratul a zis: "Ştii să înviezi morţii?". Sfîntul a răspuns: "Nu este în puterea omenească un lucru ca acesta, ci într-a lui Hristos". Şi a poruncit împăratul ca să aducă un om îndrăcit de multă vreme, pe care de 35 de ani îl chinuia diavolul, izgonindu-l prin pustietăţi şi prin munţi, aruncîndu-l în păduri şi bălţi şi în crăpăturile pămîntului ca să-l piardă.

Aducînd aproape pe omul acela, îndată diavolul, simţind buna mireasmă a sfîntului, a strigat: "Rogu-mă ţie, robul lui Dumnezeu, nu mă chinui mai înainte de vreme, ci porunceşte-mi cu cuvîntul şi voi ieşi! Iar de vei voi, apoi îţi voi spune cum am intrat în omul acesta". Deci a poruncit sfîntul ca să spună diavolul aceasta, şi îndată el a început a spune: "Vrînd omul acesta ca să fure pe aproapele său, a zis în mintea sa: de nu voi ucide mai întîi pe moştenitor, nu voi putea să iau moştenirea lui. Ucigînd pe aproapele, mergea să-i răpească bunătăţile lui, iar eu, aflîndu-l într-un loc ca acesta, am intrat în el şi de 35 de ani locuiesc aici".

Sfîntul Haralambie a zis diavolului: "Ieşi din omul acesta şi să nu-l vatămi nicidecum". Şi îndată a ieşit diavolul, iar omul a rămas sănătos. Atunci împăratul a zis: "Cu adevărat mare este Dumnezeul creştinilor!" După trei zile a murit un tînăr şi poruncind împăratul să aducă pe cel mort înaintea sa, a zis către Sfîntul Haralambie: "Roagă-te Dumnezeului tău să învieze pe acest mort". Sfîntul, rugîndu-se, a înviat pe cel mort şi mulţi din popor crezură în Hristos, văzînd nişte minuni ca acelea, iar împăratul era în mare mirare.

Atunci se afla la împărat un eparh, anume Crisp. Acela a sfătuit pe împărat zicînd: "Să pierzi pe omul acesta de pe pămînt, că este vrăjitor şi face minuni cu farmecele". Împăratul, crezînd cuvintele lui Crisp şi schimbîndu-se din gîndul cel bun, a zis către mucenic: "Jertfeşte idolilor, Haralambie, ca să scapi de mîinile ucigaşilor". Sfîntul a răspuns: "Mult mă folosesc muncile, căci cu cît trupul meu se zdrobeşte cu bătăile, cu atîta se bucură în mine duhul meu". Apoi, mîniindu-se împăratul, a poruncit să bată pe sfînt cu pietre peste gură, iar cei ce-l băteau ziceau: "Supune-te împăratului, ca să nu piei în deşert". Împăratul a zis către slujitori: "Luaţi făclii aprinse, ardeţi-i barba şi pîrliţi-i faţa". Slujitorii, punînd făcliile în barba sfîntului, un foc mare a ieşit din barbă şi, întorcîndu-se către cei ce stăteau împrejur, a ars ca la 70 de păgîni.

Umplîndu-se de mînie, Sever a zis: "Bine mi-a spus împăratul sciţilor că eşti vrăjitor, Haralambie, şi voieşti ca şi de la mine să se întoarcă ostaşii". Apoi, către boierii săi a zis: "Nu-mi spuneţi cine este Hristos, în Care crede Haralambie?". Eparhul Crisp a zia: "Hristos este Fiul Mariei, Cel născut din desfrînare". Iar un oarecare Aristarh a zis lui Crisp: "Nu bîrfi, căci de unde ai cunoscut taina aceea? De unde ştii cine a fost Maria şi cine Hristos?" Crisp zise cu mînie: "Diavole, mai înţelept eşti tu decît mine?" Răspuns-a Aristarh: "Înţeleg mai bine decît tine". Împăratul Sever a zis către Aristarh: "O! cap rău, grăieşti împotriva mea". Răspuns-a Aristarh: "Nicidecum, împărate, nu împotriva ta, nici a nimănui, ci pentru Hristos grăiesc". Împăratul, arzînd de mînie, a luat un arc şi, încordîndu-l, a azvîrlit săgeata spre înălţime, zicînd: "Vino aici, Hristoase, pogoară-Te pe pămînt, jos, să-Ţi pui corturile Tale, că iată gătesc asupra Ta război! Am destule puteri ca să stau împotriva Ta! Pogoară-Te şi stai puţin aproape de mine, iar de nu, apoi voi surpa cerurile, voi stinge soarele şi te voi prinde cu mîinile!"

Nişte hule ca acestea zicînd împăratul, cu îndrăzneală şi fără de ruşine asupra lui Hristos Dumnezeu, s-a cutremurat pămîntul şi frică mare a căzut peste toţi, căci, mîniindu-se Dumnezeu în cer, pămîntul se clătina ca o frunză şi se auzeau de sus din nori glasuri înfricoşate, fulgere şi tunete şi au murit de frică mulţi oameni. Împăratul, cu Crisp eparhul, erau legaţi cu nevăzute legături şi spînzurau în văzduh. Apoi, a strigat împăratul către mucenic, zicînd: "Haralambie, acestea le sufăr pentru păcatele mele. Cu dreptate primesc pedeapsa, dar zi tu un cuvînt către Dumnezeul tău, ca să mă izbăvesc din chinurile acestea şi voi scrie numele Dumnezeului tău ca şi pe al tău în toată cetatea, ca să se slăvească, pentru că sînt lovit cu mare furie de Hristos al tău".

Atunci a venit acolo fiica împăratului, anume Galini, şi a zis către tatăl său: "Crede în Dumnezeu şi te vei izbăvi din legăturile cele nevăzute cu care eşti legat, pentru că Dumnezeu, care te-a legat, este veşnic şi neatins". Apoi, căzînd fericita Galini înaintea mucenicului, a zis: "Mă rog ţie, robul lui Dumnezeu, roagă-te lui Hristos Dumnezeu şi dezleagă pe tatăl meu din legăturile nevăzute". Rugîndu-se sfîntul, a încetat înfricoşata mînie a lui Dumnezeu, iar împăratul şi eparhul, liberîndu-se de pedeapsă, au zis: "Stăpîne al cerului şi Ziditorule al pămîntului, Cel ce locuieşti în cer, miluieşte-ne, caută cu milostivire pe pămînt". Apoi s-a dus împăratul cu eparhul şi cu toţi boierii în palatele sale şi au petrecut trei zile, neieşind de frica cea dumnezeiască şi de groaznica certare ce li se întîmplase.

În acea vreme, fiicei împăratului i s-a făcut o vedenie, pe care a spus-o Sfîntului Haralambie: "Mi se părea că stau lîngă apă şi am văzut îndată o livadă mare îngrădită, în care erau sădiţi tot felul de copaci mirositori, iar în mijloc era o vie frumoasă şi în vie un cedru înalt. De la rădăcina copacului ieşea un izvor, iar străjerul locului aceluia era înfricoşat şi nu lăsa pe nimeni să intre acolo. Văzînd pe tatăl meu şi pe Crisp eparhul, stînd aproape, străjerul a întins spre dînşii toiagul său cel de foc, gonindu-i de acolo. Însă eu, stînd cu frică, l-am rugat să-mi poruncească să rămîn acolo". Dar acela mi-a zis: "Vino aici şi eu te voi duce pe umeri cu cinste". Pe cînd eram înăuntru, lîngă izvorul cel de sub cedru, am auzit un glas, zicîndu-mi: "Ţie-ţi este dat locul acesta şi celor ce sînt asemenea ţie". O vedenie ca aceasta văzînd, mă rog ţie să-mi spui tîlcul ei.

Sfîntul Haralambie i-a răspuns: "Tîlcuirea visului tău este: apa cea mare este darul Sfîntului Duh, locul cel îngrădit este Raiul, via este locuinţa drepţilor, copacii cei mirositori sînt cetele sfinţilor îngeri, cedrul cel înalt este slava Crucii, izvorul cel de la rădăcina cedrului înseamnă viaţa veşnică, care prin Sfînta Cruce se dăruieşte neamului omenesc, iar Străjerul locului, Cel ce te-a luat pe umeri, este Hristos Domnul, Care pe cele 99 de oi lăsîndu-le, a mers în urma celei rătăcite şi, găsind-o, a luat-o pe umerii Săi. Tatăl tău şi eparhul vor fi izgoni din Raiul lui Dumnezeu, căci acei ce n-au mulţumit Domnului întîi şi pe urmă vor fi nemulţumiţi, pentru că se abat de la Dumnezeu prin diavoleştile amăgiri".

După acea înfricoşată pedepsire ce s-a făcut, trecînd 30 de zile, împăratul s-a răzvrătit iarăşi şi, lăsînd pe Dumnezeu, a Cărui mînă tare a cunoscut-o, s-a întors la idoli. Deci, chemînd pe mucenic i-a zis: "Haralambie, ascultă sfatul meu şi te închină zeilor, ca să fii cinstit". Sfîntul a răspuns: "Nu se poate să fie aceasta, adică să poată a se răzvrăti robul lui Dumnezeu de cuvintele tiranului, căci cu adevărat cuvintele tale, o! împărate, sînt nesocotite şi nebune". Mîniindu-se împăratul, i-a zis: "Cap nepriceput! zici că ale mele cuvinte sînt nepricepute şi nebune?". Atunci a poruncit să pună la gura lui undiţa şi să-l poarte de gît prin toată cetatea.

Fiica împăratului, apropiindu-se de tatăl său, a zis: "Ce faci? o! tată, de ce chinui pe dreptul acesta? Pentru ce te tu legi de cursele diavoleşti şi, lăsînd cele bune, alegi cele rele? De ce voieşti moartea şi lepezi viaţa? Pentru ce te scoli cu mînie tiranică asupra robului lui Hristos? Ascultă, tată, glasul meu şi precum te sîrguieşti la rău, tot aşa sîrguitor să fii spre bine: căci cel ce seamănă rele, rele va secera, iar cel ce seamănă întru buna credinţă, va secera cele bune. Adu-ţi aminte de pedeapsa lui Dumnezeu ce a fost peste tine, cînd erai legat şi spînzurat în văzduh, cu nevăzute legături. Pe Dumnezeu Cel adevărat L-ai mărturisit şi, fiind dezlegat din legături, acum Îl laşi? Mulţi puternici, fiind pedepsiţi, cunosc puterea Aceluia, dar scăpînd de pedeapsă, iarăşi Îl uită".

Acestea auzindu-le, împăratul nu s-a îndreptat, ci, mai aspru făcîndu-se, i-a spus: "Jertfeşte zeilor, Galino!" Ea, întorcîndu-se către dînsul i-a răspuns: "Voi face ceea ce voieşti, tată". Împăratul, bucurîndu-se, a zis: "Să se dezlege Haralambie, de vreme ce fiica mea jertfeşte zeilor". Fiind adus Haralambie, împăratul i-a zis: "Iată, s-a schimbat fiica mea, Galini, de la credinţa ta la a noastră şi voieşte să jertfească zeilor". Deci vino şi tu, Haralambie, cu dînsa, în capiştea zeilor noştri şi fă ceea ce noi dorim". Tăcînd Haralambie, împăratul socotea că se învoieşte. Apoi fiica împăratului a mers în capiştea lui Dia şi a lui Apolon şi a zis slujitorilor: "Căindu-mă, am venit să rog pe zeii pe care i-am mîniat, crezînd în Hristos". Deci, strigară slujitorii: "Mare Dia, puternice Apolon, făcătorii cerului, domnii domnilor, căutaţi spre doamna Galini şi miluiţi-o pentru Sever împăratul".

Fericita Galini, intrînd în capiştea idolească, a chemat pe slujitori şi le-a zis: "Pe care să-l surp mai întîi: pe Dia, pe Iraclie sau pe Apolon?". Zis-au slujitorii: "Nu, doamnă, nici unuia să nu-i gîndeşti rău nici să batjocoreşti pe mîntuitorii noştri, ca să nu se mînie şi să clatine cerul şi să răstoarne pămîntul". Atunci, fericita Galini, apucînd pe idolul Dia, i-a zis: "Dacă tu eşti zeu, apoi cum n-ai înţeles că am venit să te răstorn?". Şi zicînd aceasta, l-a surpat; iar el, căzînd la pămînt, s-a sfărîmat în trei bucăţi. Asemenea, apucînd şi pe Apolon, i-a zis: "Şi tu, satano, gîrbovitule bătrîn, să cazi la pămînt, făcîndu-te praf". Apoi a sfărîmat pe ceilalţi zei, care erau acolo. Şi-au alergat slujitorii la Sever, zicînd: "Stăpîne, împărate, a pierit nădejdea noastră, acum şi soarele se va stinge şi lumea va pieri, că au murit zeii". Împăratul a zis: "Ce sînt cuvintele acestea?" Răspuns-au slujitorii: "Galinia, fiica ta, a sfărîmat pe zei". Zis-a împăratul: "Mergeţi şi chemaţi în această noapte 50 de meşteri şi înnoind idolii, să-i puneţi în capiştea lor, apoi să ziceţi că au înviat din morţi, precum şi Galileenii spun despre Hristos al lor, că a înviat din morţi".

Slujitorii, cu sîrguinţă făcînd aşa, au mers a doua zi la fiica împăratului, zicîndu-i: "Vino la capişte, stăpînă, să vezi pe zei înviaţi". Apoi a zis fericita Galinia: "Au înviat zeii? voi merge să-i văd". Intrînd în capişte, a văzut pe idoli din nou cioplişi şi a zis: "Mare minune am văzut". Iar slujitorii ziseră: "Cu adevărat, mare minune; pentru că ieri, fiind necinstiţi şi batjocoriţi, acum strălucesc cu mai mare cinste şi slavă". Fericita Galinia a zis: "Pe zeii cei noi mai cu înlesnire îmi este a-i răsturna decît pe cei vechi". Deci, a zis către idolul Dia: "Ţie îţi zic Dia, cela ce ai înviat din morţi, să te duci iarăşi la cei morţi". Aceasta zicînd-o, iarăşi a sfărîmat pe idoli. Atunci, slujitorii, umplîndu-se de mînie, au spus iarăşi împăratului despre sfărîmarea idolilor. Împăratul, punînd de faţă pe fiica sa, i-a zis: "De ce ai sfărîmat pe idoli?" Ea a răspuns: "De vreme ce voi sînteţi amăgiţi cu deşartă părere, îi numiţi zei pe cînd ei sînt materie neînsufleţită". Împăratul a zis: "Jertfeşte idolilor, sămînţă necurată, iar nu fiică a mea". Iar Galinia a răspuns, batjocorindu-l: "Acum am jertfit, precum am ştiut, iar de voieşti şi celorlalţi zei ai tăi, voi face asemenea". Mîniindu-se împăratul, a lăsat pe fiica sa şi, întorcîndu-se către mucenicul Haralambie cu iuţime, l-a dat la o femeie văduvă spre batjocură.

Intrînd sfîntul în casa văduvei, s-a lipit lîngă un stîlp, ce era lîngă casă şi îndată stîlpul cel uscat a odrăslit şi a crescut copac mare, acoperind cu ramurile sale toată casa văduvei. Văzînd femeia o minune ca aceea, s-a înfricoşat şi a zis: "Ieşi de la mine, omule, că nu sînt vrednică a primi pe un asemenea bărbat, pentru că socotesc că tu eşti Hristos sau înger sau prooroc sau apostol. Pleacă de la mine, mă rogu ţie, că nu sînt vrednică să intri sub acoperămîntul meu". Sfîntul i-a zis ei: "Îndrăzneşte fiică, pentru că ai aflat dar de la Dumnezeu. Crede în El, că mare este Domnul, milostiv şi foarte lăudat".

A doua zi, văzînd vecinii copacul cel înalt şi cu multă frunză care acoperea cu umbra sa casa văduvei, ziceau între dînşii: "Ce este această minune?". Unii ziceau: "Fiindcă a intrat acolo Haralambie, pentru aceea a odrăslit stîlpul şi a crescut copac mare". Şi, intrînd, găsiră pe sfînt şezînd şi învăţînd pe văduvă, grăind astfel către dînsa: "Fericită eşti tu, femeie, că ai crezut în Hristos; fericită eşti că se iartă păcatele tale, pentru că Dumnezeu primeşte pe cei ce se pocăiesc". Deci ziseră lui oamenii care veniseră: "Pentru ce nu ne spui nouă de eşti Tu Hristos cu adevărat?" Răspuns-a Sfîntul Haralambie: "Iertaţi-mă, fiilor, sînt slugă a voastră, dar slujitor al lui Hristos şi în numele Lui se fac acestea".

Atunci femeia, luînd îndrăzneală, a strigat cu glas mare: "Bucură-te, Haralambie, care totdeauna luminezi lumea cu lumina cea nestinsă. Bucură-te Haralambie, cel mare cu darul; bucură-te Haralambie, sfeşnicule cel prealuminos, pentru că mulţi prin învăţătura ta s-au apropiat de Hristos!" Acestea grăindu-le femeia,

toţi au căzut la picioarele Sfîntului Haralambie, mărturisind pe Hristos, iar cu inimile crezînd Într-însul, au primit mîntuitorul Botez.

În altă zi, a poruncit împăratul ca să aducă pe mucenic la judecată şi, alergînd înainte, cei ce crezuseră în Hristos au spus împăratului minunea ce se făcuse, cum a odrăslit stîlpul cel uscat şi s-a făcut copac mare.

Mirîndu-se împăratul de aceea, Crisp, eparhul, i-a spus: "Stăpîne împărate, de nu vei porunci ca degrab să ucidă cu sabia pe vrăjitorul acela, toţi se vor amăgi de minunile făcute de dînsul şi, lăsînd pe zeii noştri şi pe noi, vor merge în urma lui". Atunci, împăratul a hotărît asupra sfîntului judecată de sabie, despre care auzind Sfîntul Haralambie, a cîntat cu bucurie psalmul lui David: *"Milă şi judecată voi cînta Ţie, Doamne; cînta-voi şi voi înţelege în cale fără prihană, cînd vei veni către mine"*; apoi a mai zis şi un alt psalm pînă în sfîrşit.

Ajungînd cu veselie la locul în care avea să-şi sfîrşească nevoinţa, a zis: "Mulţumesc, Ţie, Doamne Dumnezeule, că eşti milostiv şi îndurat. Tu ai ucis pe vrăjmaşi, ai sfărîmat iadul şi durerile morţii le-ai dezlegat. Pomeneşte-mă, Doamne Dumnezeul meu, întru împărăţia Ta". Astfel rugîndu-se el, s-au deschis cerurile şi S-a pogorît la dînsul Domnul cu mulţimea sfinţilor îngeri, pe un scaun de smarald cu foarte mare podoabă, şi a şezut pe dînsul Domnul, zicînd către mucenic: "Vino, Haralambie, prietenul Meu, cel ce ai răbdat multe pentru numele Meu. Cere de la Mine ce voieşti şi îţi voi da ţie".

Sfîntul Haralambie a spus: "Mare este taina aceasta, Doamne, că m-ai învrednicit a vedea înfricoşata Ta slavă. Doamne, de-Ţi place Ţie, mă rog să dai slavă numelui Tău, ca oriunde se vor pune moaştele mele şi se va cinsti pomenirea mea, să nu fie foamete în locul acela sau aer stricăcios, care să piardă rodurile. Ci să fie mai ales în locurile acelea pace şi sănătate trupească, mîntuire sufletească şi îndestulare de grîu şi vin, cum şi înmulţire de dobitoace, pentru trebuinţa oamenilor. Doamne, Tu ştii că oamenii sînt trup şi sînge, iartă-le lor păcatele şi le dă îmbelşugare din rodurile pămîntului, ca, cu îndestulare, pentru osteneala lor, să se sature şi să se îndulcească, preamărindu-Te pe Tine, Dumnezeul lor, Dătătorul tuturor bunătăţilor; iar roua ce se pogoară de la Tine, să le fie tămăduire. O! Doamne Dumnezeul meu, varsă peste tot darul tău şi îi izbăveşte de boala ciumei".

Astfel rugîndu-se sfîntul, Domnul i-a zis: "Fie după cererea ta, viteazul meu ostaş". Deci s-a dus Domnul cu îngerii Săi la cer şi i-a urmat sufletul Sfîntului Mucenic Haralambie. Atunci ostaşii, ducîndu-se la împărat, i-au spus despre slava mucenicului şi cum i s-a arătat Domnul şi că a murit fără tăiere de sabie şi au văzut sufletul lui suindu-se la ceruri. Atunci a căzut împăratul în mare mirare şi frică, iar fericita Galinia, fiica lui, a cerut de la dînsul trupul mucenicului şi, luîndu-l, l-a învelit în pînze curate şi subţiri şi l-a uns cu aromate şi mir de mare preţ şi l-a pus în raclă de aur, slăvind pe Dumnezeu. Împăratul s-a temut să judece şi să facă rău fiicei sale, pentru că vedea pe Dumnezeu care era cu dînsa. Deci a lăsat-o să vieţuiască în dreapta credinţă creştinească, după voia ei.

Acestea toate s-au făcut în acel timp cînd era Sever în Antiohia, iar întru noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos. Acesta este nebiruitul Mare Mucenic Haralambie, arhiereul lui Dumnezeu, care mijloceşte pentru toată lumea, care a pătimit în ziua a zecea a lunii februarie şi totdeauna stă de-a dreapta scaunului lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru noi Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava şi împărăţia, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Prohor, făcătorul de minuni din Pecersca (10 februarie) (Din patericul Pecerscăi)

Dumnezeul cel milostiv şi bogat în îndurări, de multe ori sloboade răutăţi asupra neamului omenesc, ca astfel, pedepsindu-l, să-l aducă la cunoştinţa cea sănătoasă şi să-l îndemne la lucruri bune; însă deşi pedepseşte şi aduce asupra lui bătăi, cu toate acestea nu întîrzie a milui şi nu zăboveşte a tămădui de răni, precum este cu cuviinţă a se vedea din viaţa acestui Cuvios Prohor, care se mărturiseşte astfel: În zilele domniei lui Sviatopolc Iziaslavici multă prigonire s-a făcut oamenilor în Kiev, de către voievod, căci dărîma casele celor puternici, fără de pricini şi jefuia averi multe. Pentru aceasta, Dumnezeu a lăsat pe păgîni să aibă putere asupra lui şi s-au făcut războaie multe în stăpînirea lui de către polovţi. Pe lîngă acestea era şi între ei război, încît era atunci foamete şi mare lipsă în pămîntul Rusiei.

În acele zile, a mers acest fericit Prohor de la Smolensk la mănăstirea Pecersca, la egumenul Ioan şi de la dînsul a luat sfîntul şi îngerescul chip al monahilor. Apoi a început a se nevoi în fapte bune şi s-a dedat la înfrînare mare, încît şi de pîinea cea obişnuită s-a lipsit. Adunînd el lobodă mare, verde, şi frămîntînd-o cu mîinile sale îşi făcea pîine şi cu aceea se hrănea. Dar şi aceasta o pregătea mai înainte în vreme de vară pentru tot anul şi, venind altă vară, făcea la fel pentru anul viitor, încît nu-i trebuia obişnuita pîine în toate zilele vieţii sale. Pentru aceea era numit lobodnic, căci, afară de prescurile din biserică nu mînca niciodată în chilie, nici poame, fără numai lobodă, precum nici altceva nu bea, afară de apă.

Văzînd Dumnezeu răbdarea sfîntului şi atîta înfrînare, i-a prefăcut în dulceaţă amărăciunea de pîine făcută din lobodă, încît i se aduse bucurie în loc de mîhnire, pentru că nu se mîhnea acest fericit niciodată, ci, totdeauna bucurîndu-se, slujea lui Dumnezeu şi nici se înfricoşa vreodată în ispite. Vieţuia ca o pasăre şi afară de lobodă n-avea nimic, încît nu putea să se laude ca bogatul, zicînd: "*Suflete, ai multe bunătăţi pregătite spre mulţi ani, odihneşte-te, mănîncă, bea şi te veseleşte"*. Ci, avînd acele verdeţuri mai înainte pregătite pentru tot anul, se smerea pe sine, zicînd: "Prohore, în această noapte au să-ţi ceară sufletul de la tine, iar cele ce ai, cui vor fi?" Acest fericit a împlinit cu fapta cuvîntul Domnului ce zice: "*Căutaţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici seceră, nici adună în jitniţe, ci Tatăl vostru ceresc le hrăneşte pe ele"*. Sfîntul, rîvnind păsărilor, uşor îşi făcea calea pe care creştea loboda. De acolo, pe umerile sale, ca pe aripi o aducea în mănăstire şi astfel, din pămînt nearat, îi venea hrană nesemănată, ca şi păsărilor.

Astfel nevoindu-se sfîntul, s-a întîmplat în pămîntul Rusiei pe lîngă desele războaie şi o foamete mare, încît toţi se îngrozeau de moarte. Dar Dumnezeu, vrînd să preamărească pe plăcutul Său şi să miluiască pe popoarele Sale, a înmulţit atunci loboda mai mult decît în alte veri. De aceea, fericitul Prohor îşi impunea osteneală mai mare, aducînd neîncetat verdeţuri de acelea pe care, frecîndu-le cu mîinile sale şi făcînd pîine, o împărţea la cei ce nu aveau şi piereau de foame. Apoi, văzînd unii că adună loboda, începură şi ei a aduna asemenea, ca să se hrănească în vreme de foamete, dar nu puteau să o mănînce din cauza amărăciunii. Atunci toţi năzuiau la sfînt; iar el le împărţea tuturor pîinea aceea, să arate tuturor cît e de dulce pîinea din lobodă, ca şi cum era amestecată cu miere, încît nu mai pofteau pîine de grîu, pe cît pofteau pe aceasta din buruiană, ce se făcea din mîinile fericitului Prohor. Dar şi aceasta este minune, căci pîinea aceea, dîndu-se numai cu binecuvîntare de fericitul, se arăta mai luminoasă şi curată, apoi era dulce la mîncare. Iar de lua de cineva în taină, se făcea neagră ca ţărîna şi amară ca pelinul. Dacă cineva din fraţi lua în taină de la fericitul vreo pîine, fără binecuvîntare, şi voia să o mănînce, atunci se afla în mîinile lui ca ţărîna, iar în gură amară peste măsură, şi nu putea să o mănînce şi aceasta se făcea de multe ori. Acela se ruşina să spună greşeala sa sfîntului şi cu binecuvîntare să ceară pîine de la dînsul, dar fiind foarte flămînd şi neputînd suferi nevoia cea firească şi văzîndu-şi moartea înaintea ochilor săi, a mers la egumenul Ioan şi i-a spus ceea ce a făcut, cerîndu-şi iertare.

Egumenul, necrezînd cele zise, a poruncit altui frate să ia o pîine de la sfîntul, în taină, ca să cunoască de este astfel şi fiind adusă pîinea s-a aflat asemenea precum i-a spus fratele cel dintîi, căci nu putea nimeni s-o guste de amărăciune. Această pîine fiind încă în mîinile lor, a trimis iarăşi egumenul la sfînt să ceară o pîine, care să fie dată cu binecuvîntarea lui, apoi ieşind, zicea: să luaţi de la dînsul şi o altă pîine în taină.

Deci, aducîndu-le pîinea cea luată în taină, s-a schimbat înaintea lor şi era neagră şi amară ca pelinul, ca şi cea dintîi, iar pîinea cea luată din mîinile lui, s-a arătat frumoasă şi dulce ca mierea. Făcîndu-se astfel această minune, s-a preamărit fericitul Prohor pretutindeni şi, hrănind pe mulţi flămînzi, a fost la mulţi de folos.

După aceasta, Sviatopolc Iziaslavici, domnul Kievului, a început război cu David Igorovici, domnul Vladimirului, pentru orbirea lui Vasile Rostislavici, domnul de la Treboclit, pe care Sviatopolc a poruncit să-l orbească, fiind amăgit de David Igorovici. Asemenea şi cu Volodar Rostislavici, fratele lui Vasilc, domnul de la Premişli şi cu Vasilc, pentru stăpînirea tatălui său Iziaslav, pe care o ţineau Rostislavicii şi acum se întorcea de la război Sviatopolc în Kiev, gonindu-l pe David la leşi şi punînd în cetatea lui Vladimir pe fiul său, Metislav. Pe Volodar şi pe Vasilc, nebiruindu-i, a trimis pe un alt fiu al său, Iaroslav, cu ungurii, asupra lor.

Pe vremea aceea, fiind mare neorînduială, jefuire şi fărădelege nu lăsa să vie la Kiev neguţători din Galic şi pe Mişli. Apoi nici nu era sare în tot pămîntul Rusiei şi puteai vedea atunci pe oameni în mare mîhnire. Fericitul Prohor, văzînd acea lipsă, a adunat în chilia sa mulţime de cenuşă de prin toate chiliile şi, rugîndu-se Domnului, a început a împărţi cenuşa aceea la toţi, şi se prefăcea în sare curată, cu rugăciunile sfîntului. Cu cît o împărţea, cu atît mai mult se înmulţea, încît nu numai mănăstirea era îndestulată, ci şi oamenii mireni, mergînd la dînsul, luau din destul spre trebuinţa casei lor. Însă sfîntul nu lua nimic, ci la toţi împărţea în dar cît trebuia cuiva şi rămînea tîrgul deşert, iar mănăstirea plină de cei ce mergeau să ia sare. Atunci a ridicat vrăjmaşul o mare zavistie între cei ce vindeau sare în tîrg, că nu cîştigaseră nimic, căci socoteau ca în acele zile să cîştige bogăţie pe sare şi acum le era pagubă mare, deoarece sarea ce mai înainte o vindeau scump, acum nici ieftin nu o cumpăra nimeni. Sculîndu-se toţi vînzătorii de sare, au mers la voievodul Sviatopolc şi asupra fericitului cleveteau, zicînd: "Prohor, monahul, a luat de la noi multă bogăţie, că a adus pe toţi la el după sare, iar noi, dîndu-ţi dăjdii, nu putem să ne vindem sarea noastră şi suferim din pricina lui".

Voievodul, auzind aceasta, se gîndea în sine ca şi gîlceava ce era între dînşii să o aline, şi el să cîştige bogăţie. Deci, s-a sfătuit cu sfetnicii săi, că preţul sării fiind mare şi luînd sare de la Prohor, să fie vîndută numai de ai săi. Astfel a făgăduit clevetitorilor: "Pentru voi, voi jertfi pe monah". Dar ascundea în sine gîndul său, vrînd ca nimic să nu facă lor spre plăcere, ci, mai ales prin zavistia sa, mai multă împiedicare să le facă, pentru că zavistia nu ştie să cinstească folosul altuia. Îndată a trimis Sviatopolc să ia toată sarea de la Prohor şi, aducînd-o, a mers el însuşi să o vadă şi cu acei pîrîţi care clevetiseră pe fericitul. Dar văzură toţi că era cenuşă înaintea lor. De aceea a zis voievodul unora să guste şi tot cenuşă era în gură. Atunci se mirară mult de schimbarea aceea şi nu se pricepeau. Apoi, mai cu încredinţare vrînd să ştie ce are să fie mai pe urmă din o vedenie ca aceea, voievodul a poruncit să păzească pînă în a treia zi. Mulţimea poporului, după obicei, mergea la fericitul ca să-şi ia sare. Înştiinţîndu-se de jefuirea ei, toţi se întorceau deşerţi blestemînd pe acela care făcuse aceasta. Fericitul le zicea lor: "Cînd se va arunca de către voievod afară, atunci voi adunaţi-o". Voievodul, ţinînd-o trei zile şi neaflînd nimic, a poruncit ca noaptea să o arunce afară. Cenuşa aruncată îndată s-a prefăcut în sare; înştiinţîndu-se cetăţenii, se adunau, luînd sare cu bucurie.

Făcîndu-se această minune, s-a spăimîntat voievodul care făcuse aceea. Neputînd să ascundă lucrul, căci se făcuse înaintea întregii cetăţi, a început a cerceta ce este acest lucru. Atunci îi spuseră lui toate cele făcute de fericitul Prohor, şi nu numai despre sarea aceea care era din cenuşă, ci şi de pîinile cele din lobodă cu care a hrănit o mulţime de popor şi cum erau dulci pîinile, cînd le lua cineva din mîna lui cu binecuvîntări, şi cum erau amare, cînd cineva le lua în taină. Acestea auzindu-le Sviatopolc, s-a ruşinat de fapta sa şi, mergînd la mănăstirea Pecersca, s-a împăcat cu egumenul Ioan. Căci mai înainte avea vrajbă împotriva lui, pentru mustrarea de nesaţul bogăţiei şi pentru chinuirea poporului. Pentru aceea îl şi surghiunise în Turov, însă, temîndu-se de răsculare, degrabă l-a întors cu cinste în mănăstirea Pecersca.

Pentru aceste minuni, a început de atunci a avea mare evlavie Sviatopolc către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu şi către Cuvioşii Părinţi Antonie şi Teodosie ai Pecerscăi; iar pe fericitul Prohor îl cinstea şi îl fericea, ştiind că este adevărat rob al lui Dumnezeu, înaintea căruia a dat lui Dumnezeu cuvînt, ca de

acum să nu mai facă silire nimănui. Dar încă şi acest cuvînt l-a întărit către fericitul, zicînd: "de mă voi duce, după voia lui Dumnezeu, mai înainte de tine din lumea aceasta, tu să mă pui cu mîinile tale în mormînt, ca astfel nerăutatea ta să se arate spre mine. Iar de vei muri tu înaintea mea, eu, luîndu-te pe umerii mei, în peşteră te voi duce, ca pentru aceea să-mi dea Dumnezeu iertare de greşala cea mare făcută către tine".

Astfel fiind întărit cuvîntul, fericitul Prohor a vieţuit ani destui, cu dumnezeiască plăcere, prin viaţă neprihănită şi aspră. După aceasta s-a îmbolnăvit, iar voievodul Sviatopolc a ieşit la război împotriva polovţilor. Atunci, fericitul a trimis la dînsul, zicîndu-i: "Acum s-a apropiat ceasul ieşirii mele din trup; deci, de vei voi să-mi împlineşti făgăduinţa şi să-ţi iei de la Dumnezeu iertare de păcate, vino să ne dăm iertăciune şi cu mîinile tale să mă pui în mormînt, căci iată, aştept venirea ta. Iar de vei zăbovi şi fără de tine mă voi duce, apoi eu pricină nu am şi războiul nu se va isprăvi, venind la mine".

Auzind acestea, Sviatopolc, îndată lăsînd oastea, a mers degrab la Prohor cel bolnav. Cuviosul mult a învăţat pe voievod despre milostenie, despre judecata ce va să vie şi despre veşnica viaţă. Apoi i-a dat iertare şi binecuvîntare şi a sărutat pe toţi cei ce erau cu voievodul. După aceea, ridicîndu-şi mîinile în sus, şi-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Voievodul, luînd cu monahii trupul cuviosului, l-au dus în peşteră şi l-au pus în mormînt, cu mîinile lor. După îngroparea sfîntului, s-au dus la război şi, cu multă biruinţă asupra păgînilor agareni, a prădat toate părţile Polovţiei şi i-a adus în pămîntul său. Această biruinţă a fost dăruită de Dumnezeu pămîntului Rusiei, după proorocirea Cuviosului Prohor, care se ruga.

De atunci, voievodul Sviatopolc, cînd mergea la război sau la vînat, totdeauna se ducea la mănăstirea Pecersca pentru binecuvîntare şi, cu multă osîrdie şi mulţumire se închina în biserica cea de Dumnezeu zidită, înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu şi înaintea mormîntului Cuvioşilor Antonie şi Prohor şi al tuturor celorlalţi cuvioşi, apoi mergea în calea sa. Astfel, bine rînduia domnia lui, după multe cercetări de la Dumnezeu, însă miluită prin Cuviosul Prohor, precum singur iubitorul de Hristos domn, Sviatopolc Iziaslavici, era martor, spunînd la toţi minunile şi semnele acestui plăcut al lui Dumnezeu.

Cu ale lui sfinte rugăciuni facă-se şi acum, ca şi poporul creştinesc în războaiele cele de-a pururea să nu se lipsească de hrană, iar mai vîrtos, de hrana ce trebuie în viaţa veşnică, ca să ne săturăm cînd se va arăta slava lui Dumnezeu. Cu această hrană să ne îndulcim împreună cu Cuviosul Prohor, nu prin mîncarea de verdeţuri, de lobodă şi de cenuşă; ci prin vederea dumnezeieştii firi celei înflorite mai înainte de veci şi omeneştii a firi luată de pe pămînt, care este întru Hristos Dumnezeu şi omul, Căruia I se cuvine toată slava, cu Cel fără de început al Lui Părinte şi cu Prea Sfîntul, Bunul şi de viaţă Făcătorul Său Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Vlasie, Episcopul Sevastiei, şi a celor ce au pătimit împreună cu dînsul
(11 februarie)
(După Metafrast)

În vremurile cele mai dinainte în care se cinstea de păgîni slujirea idolească şi mulţi oameni se închinau zidirii şi lucrului mîinilor lor, atunci a odrăslit şi credinţa multor sfinţi, între care şi dreapta credinţă a Sfîntului sfinţitului Mucenic Vlasie. Acest sfînt a petrecut toţi anii vieţii sale cu blîndă şi dreaptă viaţă, cu dumnezeiască plăcere, fără de prihană, depărtîndu-se de tot lucrul rău. Cetăţenii din Sevastia Capadociei, văzînd cinstita lui viaţă, unii din oamenii cei binecredincioşi s-au sîrguit să-l pună episcop şi păştea bine turma lui Hristos, în acele vremuri în care erau dese prigoniri asupra Bisericii lui Hristos şi mulţi, intrînd în nevoinţele pătimirii, se încununau cu cununa mucenicească.

Atunci şi Sfîntul şi marele mucenic Evstratie, cel dintîi între cei cinci tovarăşi ai săi, vieţuind în împărăţia lui Diocleţian, s-a nevoit pînă la sînge pentru cinstirea lui Hristos. Şezînd el în temniţă, l-a cercetat noaptea acest Sfînt Vlasie, dînd aur mult străjerilor temniţei şi a fericit pe mucenicul lui Hristos care pătimea cu bărbăţie. Apoi a luat de la dînsul diata cea încredinţată lui, pe care Sfîntul Evstratie a scris-o mai înainte de sfîrşitul său, rînduind cele pentru trupul său şi pentru averi, aşa cum se scrie în pătimirea lui.

Sfîntul Vlasie se ascundea de mînia tiranilor, precum făceau pe atunci mulţi sfinţi, nelăsîndu-se torturat fără voia lui Dumnezeu. În cetate erau puţini creştini iar cei mai mulţi fugeau în pustie, în munţi şi în peşteri de frica chinurilor, pe care unii, neputînd să le rabde, cîtăva vreme s-au închinat idolilor.

Sfîntul Vlasie, pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, cît şi a lui Liciniu, pătimind atît, se ascundea şi el de cumplita prigonire într-un munte pustiu ce se numea Argheos, avînd acolo o peşteră pentru nevoinţa sa. Acolo, avînd viaţă liniştită şi pustnicească, înălţa neîncetate rugăciuni către Dumnezeu, iar fiarele cele sălbatice veneau şi se binecuvîntau de la dînsul. Dar, de se întîmpla să vină la sfînt unele fiare în acel ceas în care se îndeletnicea cu rugăciunea către Dumnezeu, ca şi cum ele ar fi fost înţelegătoare, netăindu-i gîndirea cea dumnezeiască, stăteau înaintea peşterii, aşteptînd ieşirea aceluia după sfîrşitul rugăciunilor; şi nu se duceau pînă ce sfîntul nu punea mîinile peste ele, binecuvîntîndu-le. Iar de se îmbolnăvea vreuna din ele, venind la sfînt, erau tămăduită prin punerea mîinilor sale cele sfinte.

În acele zile, ighemonul Agricola a poruncit vînătorilor săi să vîneze o mulţime de fiare mîncătoare de tot felul. Aceasta o făcea spre mai cumplita moarte a ucenicilor lui Hristos, pe care în multe feluri se sîrguia să-i piardă, pe unii ucigîndu-i cu sabia, pe alţii arzîndu-i în foc şi în apă înecîndu-i, iar pe alţii dîndu-i fiarelor.

Ducîndu-se vînătorii la vînat şi înconjurînd munţii şi pustiile, au mers şi la muntele ce se numea Argheos, în care se tăinuia Sfîntul episcop Vlasie. Apropiindu-se de peşteră şi văzînd înaintea ei mulţime de fiare jucîndu-se, au zis între ei: "Să mergem să vedem ce este acolo". Şi mergînd, au găsit pe Sfîntul Vlasie nevoindu-se în peşteră ca într-o cămară şi făcînd rugăciuni către Dumnezeu. Nezicîndu-i nimic, îndată s-au întors şi au spus ighemonului Agricola cele ce au văzut, iar ighemonul a poruncit să meargă cu mulţi ostaşi să prindă pe creştinii care se vor afla ascunşi acolo şi să-i aducă la el.

Mergînd ostaşii trimişi în muntele acela şi ajungînd la peşteră, găsiră pe Sfîntul Vlasie îndeletnicindu-se singur în rugăciune şi în doxologia lui Dumnezeu. Apoi i-au zis: "Ieşi de aici şi mergi cu noi în cetate, că te cheamă ighemonul". Sfîntul, bucurîndu-se, le-a zis: "Bine, fiii mei, să mergem împreună, căci şi-a adus aminte de mine Domnul, fiindcă S-a arătat mie de trei ori în noaptea aceasta, zicîndu-mi: "Scoală-te şi adu-Mi jertfă, după obiceiul preoţiei tale. Deci acum, fiii mei, bine aţi venit, Domnul meu Iisus Hristos să fie cu voi!"

Mergînd ei în cale, elinii se întorceau la Dumnezeu pentru blîndeţile şi învăţătura sfîntului şi pentru facerile sale de minuni. Căci, prin sfintele sale rugăciuni, se dădea de la Domnul tămăduiri bolnavilor, nu numai oamenilor, dar şi dobitoacelor; şi cîţi neputincioşi se aduceau înaintea Sfîntului Vlasie, pe aceia, punîndu-şi mîinile sale şi făcînd rugăciuni, îi tămăduia şi le dădea drumul sănătoşi.

O femeie avea un fiu căruia, mîncînd peşte, i-a rămas un os în gît şi acela nu mai putea să grăiască nicidecum şi acum era aproape de moarte. Luîndu-l maică-sa, l-a dus la picioarele sfîntului şi, plîngînd, striga: "Miluieşte pe fiul meu, robule al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, că îmi este singur născut". Apoi a spus sfîntului ce s-a întîmplat fiului ei. Arhiereul lui Dumnezeu Vlasie, punîndu-şi mîna în gîtul copilaşului s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Cel ce ajuţi tuturor celor ce Te cheamă cu adevărat, o! Mîntuitorule, ascultă rugăciunea mea şi ia osul cel înfipt în gîtul copilului acestuia, cu nevăzută puterea Ta. Şi de acum, chiar între oameni şi dobitoace de s-ar întîmpla ceva de acest fel şi va pomeni cineva numele meu, zicînd: Dumnezeule, pentru rugăciunile robului tău Vlasie, ajută-mi, aceluia, Tu, Doamne, grăbeşte spre ajutor şi dă-i tămăduire întru slava şi cinstea sfîntului Tău nume". Acestea grăindu-le, îndată

a făcut sănătos pe copil şi l-a dat maicii sale, care lăuda pe Dumnezeu, şi s-a preamărit numele Sfîntului Vlasie, nu numai în Sevastia ci şi în Nicopole.

Încă fiind el pe drum şi apropiindu-se de Sevastia, s-a întîmplat un lucru ca acesta: o văduvă oarecare, săracă, nu avea mai mult decît un purceluş şi, alergînd un lup, l-a apucat pe el şi plîngea femeia foarte mult. Văzînd pe sfînt mergînd, a alergat la dînsul şi cu lacrimi se jeluia contra lupului. Sfîntul, zîmbind, a zis către dînsa: "Nu te mîhni, o! femeie, nici nu plînge, că ţi se va da ţie purcelul tău viu şi nevătămat". Acestea zicîndu-le, mergea în calea sa şi iată lupul a alergat spre săraca văduvă, ducîndu-i purcelul în gură şi i-a dat drumul viu înaintea sa, întreg şi nevătămat. Apoi lupul a fugit în pustie, iar văduva şi-a luat purcelul bucurîndu-se şi lăudînd pe Dumnezeu.

Intrînd Sfîntul Vlasie în cetatea Sevastiei şi Agricola şi ighemonul înştiinţîndu-se îndată despre el, a poruncit să-l arunce în temniţă. A doua zi, şezînd la judecată, a adus înaintea sa pe arhiereul lui Dumnezeu, pe care, văzîndu-l, a început mai întîi cu cuvinte amăgitoare a grăi către dînsul: "Bucură-te, Vlasie, prieten al zeilor noştri şi al nostru iubit". Sfîntul i-a răspuns: "Bucură-te şi tu, puternice ighemoane, dar să nu numeşti dumnezei pe diavolii care se vor da focului veşnic împreună cu cinstitorii lor". Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să fie bătut cu beţe groase multă vreme şi sfîntul a zis ighemonului: "O, nebune şi înşelătorule de suflete omeneşti! Oare socoteşi că mă vei întoarce prin chinurile tale de la dumnezeiasca mărturisire? Nu vei putea, că am pe Iisus Hristos, Cel ce mă întăreşte, de acum fă ce voieşti".

Ighemonul, văzînd credinţa cea neschimbată a sfîntului, a poruncit ca iarăşi să-l ducă în temniţă. Atunci, văduva cea săracă, auzind de viteaza pătimire pentru Hristos a Sfîntului Vlasie şi fiind nemişcată în sfînta credinţă, a înjunghiat purcelul pe care l-a scos întreg din gura lupului, a fiert capul şi picioarele, le-a pus în blid, după aceea, luînd seminţe şi roduri pămînteşti cîte putea să aibă în sărăcia ei şi punîndu-le în coşniţă, apoi aprinzînd lumînare, le-a dus sfîntului în temniţă şi căzînd la picioarele lui, se rugă să primească bucatele acelea şi să mănînce. Sfîntul, lăudînd pe Dumnezeu, a gustat din mîncarea cea adusă şi, binecuvîntînd-o, i-a poruncit, zicînd: "O! femeie în acest chip să săvîrşeşti pomenirea mea, în toţi anii, că nu va lipsi în casa ta nimic din cele trebuitoare. Şi altcineva de se va asemăna ţie şi de va săvîrşi pomenirea mea, acela se va umple de darurile lui Dumnezeu şi binecuvîntat va fi în toate zilele vieţii sale".

Acea fericită văduvă, luînd poruncă de la sfînt, s-a dus la casa ei slăvind pe Dumnezeu, şi s-a împlinit cu dînsa Scriptura care zice: "În toată lumea se va spune ce a făcut ea, întru pomenirea ei". Tiranul, şezînd a doua oară la judecată, a adus pe sfînt şi i-a zis lui: "Vlasie, jertfeşti zeilor ca să fii viu, sau voieşti să pieri rău?" Răspuns-a sfîntul: "Zeii care n-au făcut cerul şi pămîntul să piară, iar moartea cu care tu mă îngrozeşti, aceea îmi mijloceşte mie viaţa veşnică". Ighemonul, văzîndu-l nemişcat în credinţă, a poruncit să fie spînzurat pe un lemn, şi strujit tare cu unelte de fier. Fiind strujit mult, mucenicul a zis către ighemon: "O! păgînule şi necuratule! oare cu bătăile vrei să mă înfricoşezi pe mine, cel ce am în ajutor pe Iisus Hristos? Nu mă tem de chinurile tale cele văzute, căci privesc la bunătăţile ce vor să fie şi care sînt făgăduite celor ce iubesc pe Dumnezeu". După aceasta a poruncit tiranul ca să-l dea jos de pe lemn şi să-l ducă iarăşi în temniţă.

Fiind dus Sfîntul Vlasie la închisoare, îl urmau nişte drept credincioase şi temătoare de Dumnezeu femei, şapte la număr, care, adunînd de pe pămînt sîngele ce pica din trupul lui, se ungeau cu dînsul. Văzînd aceasta, slujitorii ce duceau pe sfînt, le-au prins şi le-au dus la ighemon, zicîndu-i: "Şi acestea sînt creştine".

Ighemonul a zis către dînsele: "Plecaţi-vă şi aduceţi zeilor jertfă, ca să primiţi de la mine mare cinste!" Cinstitele şi sfintele femei i-au zis: "De voieşti, o! ighemoane! ca să ne închinăm cu jertfe zeilor tăi, mai întîi se cade nouă să ne curăţim, deci să mergem la iezerul cel de aproape şi să ne spălăm într-însul, după obicei, feţele noastre şi tot trupul. Apoi să porunceşti să ne aducă pe zeii tăi acolo şi îndată după spălare să ne închinăm lor, pe malul iezerului".

Ighemonul, umplîndu-se de bucurie, a poruncit să aducă pe zeii săi, pe care băgîndu-i în saci, i-au pecetluit cu plumb şi i-au dat sfintelor femei, punînd lîngă dînsele ostaşi, ca să le ducă pe ele la iezer, cu zeii, şi de acolo să le aducă la dînsul cu cinste. Ele, luînd pe spatele lor sacii cu idolii pecetluiţi, i-au dus la iezer şi, sosind la mal, unde ştiau că apa este mai adîncă, au rugat pe ostaşi să se depărteze de dînsele, pentru ruşinea goliciunii trupeşti, şi să aştepte puţin pînă ce se vor spăla. Depărtîndu-se ostaşii, au aruncat fiecare în adîncul apei pe idolul pe care îl ducea şi s-au afundat necuraţii zei ca plumbul.

Văzînd aceasta, ostaşii le-au prins şi, ducîndu-le la ighemon, i-au spus despre înecarea zeilor. Ighemonul şi-a schimbat faţa de mînie şi a răcnit ca un leu la ostaşi, zicînd către dînşii: "O! răi slujitori, pentru ce n-aţi ţinut pe zei, ca să nu-i arunce în adîncul iezerului?" Apoi ostaşii, răspunzînd, au zis: "O! luminate, ţi-au grăit cu înşelăciune femeile acestea şi au înecat pe zeii tăi, iar noi, neştiind înşelăciunea lor, nu i-am ţinut". Deci au zis şi sfintele femei către ighemon: "Dumnezeul cel adevărat nu pătimeşte de înşelăciunea omenească, iar zeii tăi, fiind pietre nesimţitoare şi lemne, aur şi argint, cu înşelăciune luaţi de noi şi înecaţi, nu s-au izbăvit pe ei din mîinile noastre, nici au scăpat de înecare, apoi cum pot pe alţii să izbăvească de primejdii, să-i mîntuiască?".

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să ardă un cuptor, să topească plumb şi să aducă piepteni de fier şi şapte scînduri de aramă, făcute în chip de haine, arse în foc. Toate acestea erau puse de-o parte, iar de alta, au pus de faţă haine noi, luminate şi felurite podoabe femeieşti. Apoi a zis către sfintele femei: "Alegeţi-vă una din două: sau să vă închinaţi zeilor şi să le aduceţi jertfe şi veţi păzi sufletele voastre, umblînd în aceste haine luminoase şi de mult preţ, sau, de nu veţi voi să faceţi aceasta, apoi veţi primi chinurile acestea pregătite asupra voastră".

O sfîntă femeie din acelea, avînd doi copii, a apucat o haină luminoasă şi a aruncat-o în cuptor şi a ars. Iar copiii au zis către maica lor: "Maica noastră, să nu ne laşi pe pămîntul acesta să pierim ci, precum ne-ai hrănit cu dulcele tău lapte, aşa şi cu împărăţia cerească să ne hrăneşti pe noi". După aceasta, ighemonul a poruncit să le spînzure şi să strujească cu piepteni de fier trupurile lor, iar ostaşii au văzut curgînd din rănile lor lapte, în loc de sînge, căci erau şi trupurile lor albe ca zăpada. Îngerii Domnului, pogorîndu-se din cer, le întăreau şi le mîngîiau în chinurile lor, zicîndu-le: "Nu vă temeţi, ci vă nevoiţi ca nişte buni lucrători, care, făcînd secerişul şi isprăvind lucrul, se binecuvîntează de stăpîn. Apoi, luînd plată, se duc bucurîndu-se la casa lor. Tot astfel, nevoiţi-vă şi voi, ca de la Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să luaţi viaţa veşnică şi neîncetată".

Ighemonul a poruncit apoi să înceteze torturile şi să le arunce în cuptorul cel înfocat; dar, cînd le-au aruncat, focul s-a stins îndată şi au ieşit nevătămate din cuptor. Atunci a zis către dînsele ighemonul: "Lepădaţi de la voi farmecele voastre, apropiaţi-vă de zei şi jertfiţi-le lor". Sfintele femei i-au răspuns într-un glas: "O! fiule al diavolului, nu vom lăsa pe Domnul nostru Iisus Hristos, nici ne vom închina pietrei şi lemnului, idolilor celor asemenea ţie, surzi şi nesimţitori; de acum fă ceea ce voieşti, că noi sîntem chemate în împărăţia cerurilor".

Atunci ighemonul a poruncit să le taie capetele cu sabia şi, fiind duse sfintele femei la locul sfîrşirii lor, au rugat pe ostaşi, zicînd: "Aşteptaţi puţin pînă ce ne vom ruga lui Dumnezeu". Şi, plecîndu-şi genunchii lor la pămînt, au zis: "Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Cel mare şi proslăvit! Slavă Ţie, Hristoase, Cel ce împărăţeşti în veci, că ne-ai chemat la calea bunătăţii Tale, căci cine este mai mare ca Tine, Dumnezeul nostru, Cel ce ne-ai făcut a ne depărta de întuneric şi a veni la adevărata şi dulcea Ta lumină. Ne rugăm Ţie, Doamne, să ne numeri cu sfînta şi întîia muceniţă a Ta, Tecla, primind pentru noi rugăciunea prea sfinţitului părintelui şi păstorului nostru Vlasie, care ne-a povăţuit pe noi la calea cea adevărată".

Astfel rugîndu-se şi de la pămînt sculîndu-se, şi-au ridicat mîinile şi ochii spre cer înălţîndu-şi, cu inimă şi cu suflet curat, au zis către Dumnezeu: "Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit pe noi a sta în locul acesta, ca oile la înjunghiere, pentru numele Tău cel sfînt, căci voim ca îndată să ne jertfim Ţie. Primeşte şi sufletele noastre în jertfelnicul Tău cel ceresc". Iar cei doi copii, apropiindu-se de maica lor, au zis către dînsa: "Maică, cununile voastre sînt gata în cer la Domnul, iar pe noi lasă-ne viteazului şi

răbdătorului de chinuri, prea sfinţitul episcop Vlasie". Apoi apropiindu-se speculatorul, a tăiat cinstitele capete ale celor şapte femei şi aşa s-au sfîrşit.

După aceasta, ighemonul a scos pe Sfîntul Vlasie din temniţă şi i-a zis: "Vei aduce acum jertfă zeilor, sau nu?" Răspuns-a sfîntul: "Ticălosule şi orbule, nu vezi adevărata lumină. Căci, care om, cunoscînd pe Dumnezeul cel viu, va aduce jertfe sau se va închina idolilor celor neînsufleţiţi? Iar tu, întunecatule şi necuratule să ştii că ai lăsat pe Dumnezeul cel viu şi te închini pietrei celei nesimţitoare, dar eu nu mă tem de îngrozirile tale. Precum voieşti, chinuieşte-mă; iată pentru Hristos al meu îmi dau ţie trupul meu, iar Dumnezeu are putere peste trupul meu". Zis-a ighemonul către sfînt: "De te voi arunca în iezer, îţi va ajuta ţie Hristos al tău, Căruia I te închini?". Grăit-a sfîntul: "Orbule şi neînţelegătorule, tu pe cele neînţelegătoare cinstindu-le, ţi se pare că eşti mîntuit, dar eu, cinstind pe Hristos, nu voi arăta ţie în apă puterea Sa". Atunci ighemonul a poruncit să-l ducă şi să-l arunce în adîncul iezerului.

Sfîntul, alergînd înainte, a însemnat apa cu semnul Crucii şi a mers pe apă ca pe uscat. Apoi, ducîndu-se în mijlocul iezerului, a şezut pe apă ca pe pămînt, iar către ostaşii şi slujitorii tiranului care stăteau pe mal, a zis: "De aveţi zei, arătaţi puterea lor şi mergeţi şi voi pe apă". Şi îndată 68 de bărbaţi, chemînd pe zeii lor pe nume, s-au aruncat în iezer, vrînd să umble pe apă şi au pierit. Îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer la sfînt, i-a zis: "Arhiereule cel plin de darul lui Dumnezeu, primeşte cununa cea gătită ţie de la Dumnezeu". Deci a venit sfîntul la mal, avînd faţa ca lumina şi, mergînd la ighemon, l-a ocărît. Atunci ighemonul a dat asupra lui judecată de moarte, zicînd: "Vlasie, cel ce nu s-a supus mie, a defăimat pe împărat, iar pe zei a ocărît şi 68 de oameni cu farmecele i-a pierdut în apă, să se taie cu sabia, împreună cu cei doi copii".

Scoţînd pe sfînt din curte cu copiii şi ducîndu-i la locul tăierii, s-a rugat pentru sine şi pentru toată lumea, şi mai ales, pentru aceia care vor veni după dînsul, să săvîrşească pomenirea lui, ca să nu se apropie de ei nici o boală, iar casele lor să se umple de toate bunătăţile, apoi rugăciunile lor să fie auzite pentru toate nevoile. Atunci s-a pogorît de sus, la dînsul, un nor luminos, care l-a umbrit şi glasul lui Hristos se auzea, grăind din cer către dînsul: "Toate cererile tale le voi împlini, iubitul meu nevoitor".

Apoi speculatorul i-a tăiat cinstitul cap şi după dînsul a tăiat şi pe cei doi copii în acelaşi loc, afară de zidurile cetăţii, în Sevastia, în 11 zile ale lunii februarie. O femeie binecuvîntată, anume Elisa, a luat sfintele trupuri muceniceşti şi le-a îngropat în acel loc cu cinste şi se dădeau de la mormînt tămăduiri bolnavilor.

Înştiinţîndu-se văduva aceea de mucenicescul sfîrşit al Sfîntului Vlasie, arhiereul lui Hristos, şi avînd un purceluş, a cinstit pomenirea sfîntului, adunînd la sine pe cunoscuţi, pentru că Dumnezeu a binecuvîntat casa ei cu îndestularea celor de trebuinţă. Urmîndu-i ei şi alţi oameni dreptcredincioşi, au început asemenea a săvîrşi pomenirea Sfîntului Vlasie, în toţi anii, aducînd la biserică lumînări şi tămîie. Apoi făcea ospeţe celor de o credinţă şi, dînd milostenii la săraci şi scăpătaţi, de atunci s-a început acel drept-credincios obicei, care se ţine încă şi acum de unii, adică a săvîrşi pomenirea Sfîntului sfinţit mucenic Vlasie, după chipul acelei văduve. Aceasta se făcea în cinstea mucenicului şi în slava Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh slăvit şi închinat în veci. Amin.

În această zi, mai facem pomenirea Sfintei Teodora împărăteasa, care a adus dreapta credinţă şi a fost soţia împăratului Teofil, luptătorul contra sfintelor icoane, dar nu urma bărbatului său în eres, pentru că, ţinînd în taină sfintele icoane, se închina lor cu dreaptă credinţă. După moartea bărbatului său, a adunat un sobor de sfinţi preoţi şi a adus sfintele icoane în biserică. Apoi s-a sîrguit ca sufletul bărbatului său cel mort să se izbăvească de chinuri cu rugăciunile multor sfinţi părinţi, precum se scrie despre aceea pe larg în Sinaxar, la întîia Duminică a sfîntului şi marelui post. Sfînta Teodora, făcînd multe lucruri bune şi plăcînd lui Dumnezeu, a lăsat pămînteasca împărăţie fiului său Mihail, iar ea a trecut la cereasca veşnicie.

Viaţa celui între sfinţi, Părintele nostru Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei (12 februarie) (După Nichifor Calist, cartea a IX-a, capitolul 48 şi Socrate, cartea a II-a, capitolul 34)

Sfîntul Meletie a fost de loc din Armenia cea mare, născut din părinţi creştini şi de neam, deprins în toate învăţăturile cele din afară şi în sfintele dogme ale credinţei creştineşti. Apoi s-a desăvîrşit în toate faptele cele bune, iar pentru viaţa lui îmbunătăţită, pentru dragostea lui cea înfocată şi curată pe care o avea către Dumnezeu şi către aproapele, precum şi pentru blîndeţea, nerăutatea şi smerenia sa, era iubit de toţi. De aceea a fost silit de cei dreptcredincioşi a primi ca un vrednic, păstoria oilor celor cuvîntătoare.

Mai întîi s-a făcut episcop al cetăţii Sevastia, care este în Armenia, apoi a fost mutat în Veria Siriei. După aceea a fost ales arhiepiscop la scaunul Antiohiei în acest chip: fiind depărtat din scaun Macedonie, răucredinciosul eretic şi mincinosul păstor al Bisericii Constantinopolului, iar Evdoxie, arhiepiscopul Antiohiei, fiind, asemenea, amăgit cu părerile ariene, a poftit scaunul Constantinopolului pentru bogăţii - deoarece în împărăţia lui Constantie, fiul marelui Consantin, Biserica Constantinopolului avea multe bogăţii, mai multe decît Antiohia şi altele. De aceea, Evdoxie, defăimînd scaunul Antiohiei, a început a-l căuta pe al Constantinopolului. De acest lucru înştiinţîndu-se antiohienii, s-au mîniat foarte pe arhiepiscopul lor Evdoxie, pentru defăimarea Bisericii sale şi l-au izgonit, iar el s-a dus şi a luat scaunul Constantinopolului.

Atunci antiohienii, adunînd sobor, făceau alegere cu judecată de obşte pe cine să pună pe scaun în locul lui Evdoxie. Atunci între dînşii erau mai mulţi arieni, care puteau mult; iar ortodocşii puteau mai puţin şi erau trecuţi cu vederea, fiind numiţi eustatieni, după numele Sfîntului Evstatie care fusese mai înainte episcop al Antiohiei şi care pătimise izgonire pentru buna credinţă. În acel sobor se purta prin gurile tuturor numele Sfîntului Meletie şi toţi voiau să-l aibă arhiepiscop, dar mai ales arienii îl doreau pentru că îl socoteau că este de un cuget cu dînşii şi nădăjduiau că va aduce la aceeaşi părere a lor şi pe eustatieni şi pe toată Antiohia o va învăţa dogmele ariene.

Ei au întărit judecata alegerii de obşte cu iscăliturile lor şi au încredinţat-o Sfîntului Eusebie, episcopul Samosatelor, bărbatul cel dreptcredincios care a fost la soborul acela, şi trimiţînd rugăminte la Sfîntul Meletie, cu împărăteasca voie, l-a adus în Antiohia cu cinste şi întîmpinare de popor. Intrarea în cetate o descrie Teodorit, episcopul, astfel: marele Meletie, fiind chemat de împărat, şi apropiindu-se de Antiohia, i-au ieşit în întîmpinare toţi cîţi erau slujitori bisericeşti, precum şi toată mulţimea cetăţenilor. Erau pînă şi evreu şi păgîni, care doreau să vadă pe slăvitul Meletie. Astfel a fost pus Sfîntul Meletie pe scaunul arhiepiscopiei din Antiohia, ca un bărbat vrednic, înţelept şi sfînt. Pentru care, Sfîntul Epifanie, care a fost pe vremurile acelea, grăieşte, fericindu-l cu laude şi zicînd aşa: "Cu cinste mare a fost adus la noi bărbatul acela (Sfîntul Meletie), despre a cărui slavă străbătuse vestea pretutindeni. Căci viaţa lui era statornică, cinstită iar obiceiurile alese; de aceea era iubit de popor, pentru viaţa sa neprihănită, care era povestită cu laude dumnezeieşti de către toţi".

Atît era de iubit şi atîta evlavie avea poporul pentru dînsul, încît se povesteşte despre el că la început, după ce a intrat în cetate, l-au primit antiohienii cu atîta evlavie şi credinţă, încît fiecare dintre dînşii numea pe copii după numele sfîntului, socotind că prin numirea aceea îl are pe însuşi sfîntul în casa sa. Maicile, lăsînd pe părinţi, pe moşi, pe strămoşi, puneau numele copiilor lor după al fericitului Meletie, căci biruia evlavia. Copiii născuţi, nu numai din dragostea cea firească ci şi din aşezămîntul acela, erau iubiţi de părinţii lor, pentru că chiar numele lui era podoaba rudeniei şi întemeierea păcii, iar cei ce se numeau ca dînsul, aveau mare mîngîiere. Precum cineva ar fi şezut în întuneric şi aprindea acum mai multe făclii în casa sa, tot astfel, cu adevărat, numirea aceea, intrînd ca o lumină în cetate, prin numele fericitului Meletie, dădea strălucire tuturor, mărind evlavia către sfînt. Căci, necontenit pomenindu-se numele lui, aveau şi pe sfînt în suflet, izgonitor a toată patima dobitocească şi a gîndului celui rău. Atît de mult se simţea acest lucru, încît pretutindeni, pe uliţi, în tîrg, prin ţarini şi în alte locuri răsuna numele acesta. Dar nu numai cu numele sfîntului s-a făcut aceasta, ci încă şi cu închipuirea trupului. Căci ceea ce

s-a făcut cu numele, tot aşa s-a făcut şi cu icoana lui, pentru că pe peceţile inelelor, scrisorilor, pe pahare, pe pereţii camerelor, pretutindeni, mulţi au închipuit acea icoană a sfîntului ca nu numai să audă sfînta lui numire, dar şi pretutindeni să vadă închipuirea icoanei sale şi să aibă îndoită mîngîierea pentru amintirea lui. Atît era de cinstit numele lui înaintea antiohienilor şi atîta elavie aveau ei către dînsul, pentru fapta bună şi mare, precum şi pentru smerenia şi blîndeţea lui.

Sfîntul Meletie, ocupînd scaunul Antiohiei, mai întîi învăţă pe popor viaţa cea îmbunătăţită şi obiceiurile cele bune, netezind în inimile lor calea cea îndărătnică, spre dreapta credinţă. Căci sfîntul aştepta, ca dacă va îndrepta mai întîi obiceiurile cele rele, smulgînd spinii şi ciulinii din holdele inimilor, să semene în ele mai cu înlesnire seminţele dreptei credinţe. Atunci şi pe marele Vasile, care venise de la Ierusalim în Antiohia, l-a hirotonisit diacon. Sfîntul Ioan Gură de Aur, care pe acea vreme era încă copil, învăţînd carte şi ieşind în întîmpinarea Sfîntului Meletie, împreună cu vîrstnicii săi şi cu tot poporul, a primit Sfîntul Botez de la dînsul, iar mai pe urmă a scris despre el şi cuvînt de laudă.

După luarea scaunului Antiohiei, la 30 de zile, sfîntul a fost izgonit din biserică de către ereticii care vrăşmăşeau asupra adevărului; pentru că tot poporul, dorind să ştie cu încredinţare de care mărturisire se ţine arhiepiscopul lor cel nou şi cu aceasta supărîndu-l mult, Sfîntul Meletie a făcut în biserică propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu către popor, preamărind credinţa cea întărită în Niceea, la întîiul Sinod ecumenic a toată lumea. Apoi a mărturisit că "Fiul este de o fiinţă cu Tatăl" şi făcător a toată făptura. Astfel învăţînd sfîntul pe popor, cu mare glas, iar arhidiaconul Antiohiei fiind amăgit cu eresul lui Arie, apropiindu-se de episcopul său, i-a astupat gura cu mîna, ca să nu mărturisească, nici să înveţe credinţa cea dreaptă. Sfîntul, avînd gura astupată cu palma arhidiaconului, a întins mîna către popor şi prin degetele mîinii a mărturisit Sfînta Treime, mai bine decît cu gura, căci a arătat mai întîi trei degete, închipuind cele trei feţe dumnezeieşti. Apoi, strîngîndu-le, a arătat numai un deget, închipuind o singură dumnezeire.

Arhidiaconul, văzînd aceea, a lăsat gura sfîntului şi i-a apucat mîna, oprind-o de la o închipuire ca aceea a Sfintei Treimi. Iar sfîntul, avînd gura slobodă şi dreapta fiindu-i ţinută, binecuvînta Treimea într-o unime şi unimea în Treime şi sfătuia poporul care asculta ca să se ţină de mărturisirea cea întărită de Sinodul de la Niceea. Şi îi încredinţa că cel ce leapădă dogmele Sinodului din Niceea, acela cu adevărat este rătăcit cu totul. Arhidiaconul, astupînd iarăşi gura arhiepiscopului, nu-l lăsa să închipuie nici prin degete Treimea; iar arhiereul, smucindu-se, învăţa poporul, cînd cu gura, cînd cu degetele.

Atunci, cei dreptcredincioşi, care de eretici se numeau eustatieni, s-au veselit cu bucurie negrăită, văzînd pe un arhiereu ca acela, dreptcredincios, stînd pe scaunul apostolesc şi, de bucurie strigau, ajutînd păstorului lor în dreapta credinţă. Arienii s-au mîniat, s-au mîhnit şi au izgonit din biserică pe arhiereul lui Dumnezeu şi au început a-l huli pretutindeni, numindu-l eretic Savelian. Apoi au îndemnat pe împăratul Constantie să-l izgonească pe Meletie la surghiunie, în patria lui, Armenia. Şi, cînd era să-l izgonească din cetate arienii, - căci cu cuviinţă este şi aceasta a nu o trece cu vederea, pentru folosul ascultătorilor -, şezînd ighemonul în caretă, iar pe sfînt punîndu-l lîngă dînsul, a trecut prin mijlocul cetăţii, ca să-l scoată din cetate şi să-l ducă la surghiun. Creştinii, nesuferind despărţirea de sfînt, azvîrleau asupra ighemonului pietre din toate părţile, voind mai bine să se lipsească de viaţa aceasta, decît să se despartă de sfînt. Dar ce a făcut fericitul Meletie? Văzînd azvîrliturile pietrelor asupre ighemonului, a acoperit cu hainele sale capul voievodului, ruşinînd pe vrăjmaşi, iar pe ucenicii săi îi învăţa să se arate răbdători faţă de rele şi cu nepomenire de rău către cei ce ne fac nedreptate. În locul lui, în Antiohia au ales pe oarecare Evzoie, apărător al dogmelor lui Arie, care era în rînduiala diaconiei.

Sfîntul Evsevie, episcopul Samosatelor, văzînd tulburarea făcută de eretici în Biserica Antiohiei şi nevinovata chinuire a Sfîntului Meletie, noul arhiepiscop, i-a fost jale. Deci, sculîndu-se, a ieşit din Antiohia, nespunînd nimănui şi s-a dus în cetatea sa. Atunci şi-au adus aminte arienii, că alegerea cea de obşte a Sfîntului Meletie a fost întărită de mîinile tuturor şi se temeau, ca nu cumva, prin aceea, să fie mustraţi cîndva la sobor, căci singuri într-un glas alegîndu-l episcop, îndată l-au şi izgonit. De aceea, au rugat pe împăratul ce era atunci în Antiohia să trimită după Evsevie, ca să facă acea judecată ce i se încredinţase lui. Împăratul îndată a trimis în urma Sfîntului Evsevie, cu cai de olac. Ajungînd trimişii pe

episcopul Evsevie şi spunîndu-i împărăteasca poruncă, episcopul a răspuns: "Judecata cea de obşte ce mi s-a încredinţat o voi face, numai cînd toţi cei ce mi-au încredinţat-o se vor aduna la un loc".

Întorcîndu-se trimişii la împărat, s-a mîniat împăratul foarte şi a trimis a doua oară, scriind cu asprime şi poruncind de nu va voi să facă aceea judecată, să i se taie mîna dreaptă. Dar aceasta a scris-o, ca să înfricoşeze pe sfîntul episcop, iar trimisului nu i-a poruncit să facă lucrul acesta. Ajungînd iarăşi trimisul împărătesc pe Sfîntul Evsevie, dîndu-i împărăteasca scrisoare cea aspră, el a citit-o îndată şi a întins amîndouă mîinile spre tăiere, zicînd: "Nu numai dreapta, ci şi stînga tăiaţi-o, iar judecata prin care se mustra răutatea şi fărădelegea ariană n-o voi face". Deci s-a întors trimisul iarăşi în deşert. Împăratul, auzind un răspuns ca acesta, s-a mirat foarte de bărbăţia şi de statornicia lui cea tare şi mai pe urmă îl lăuda înaintea tuturor.

După izgonirea Sfîntului Meletie din scaunul său, s-au despărţit cu totul credincioşii de arieni, căci, luînd ei o biserică din afara cetăţii, la locul ce se numea Palea, acolo îşi săvîrşeau slujbele, avînd preot pe unul Paulin. După cîţiva ani a murit Constantie, împăratul, şi după dînsul a venit Iulian Paravatul. Acesta, la începutul împărăţiei sale, făţărnicindu-se că este dreptcredincios, pe toţi episcopii care au fost izgoniţi i-a lăsat liberi, poruncindu-le să se întoarcă în scaunele lor.

Atunci şi Sfîntul Meletie s-a întors din surghiun în Antiohia, dar a găsit Biserica dreptcredincioşilor despărţită în două - pentru că o parte, mai înainte de venirea lui, alegînd la episcopie pe Paulin, preotul cel pomenit mai sus, s-au despărţit de cei ce aşteptau întoarcerea lui Meletie. Aceia se numeau paulieni, iar ceilalţi meletieni, mai ales cei ce se întorseseră de la eresul lui Arie la dreapta credinţă, prin învăţătura Sfîntului Meletie. Pe care paulienii nu-i primeau întru împărtăşirea lor din două pricini: întîi că erau botezaţi de arieni iar al doilea că Sfîntul Meletie era ales de arieni, la arhiepiscopia Antiohiei. Cu toate că amîndouă părţile acelea păstrau credinţa cea adevărată, totuşi, pentru nişte pricini ca acestea se despărţiseră. Venind sfîntul, se îngrijea pentru pacea bisericească, adică cum ar putea iarăşi să unească turma cea despărţită. Însă episcopia lui Paulin nu o lepăda, ci o cinstea, fiind acela blînd şi cu inima smerită şi singur povăţuia turma cea nouă, de la arieni, la dreapta credinţă.

După ce, însă, nelegiuitul Iulian s-a întărit în împărăţie, s-a lepădat pe faţă de Hristos şi s-a închinat idolilor. Atunci sfîntul iarăşi a fost izgonit din Antiohia, pentru că în acea vreme s-a ridicat prigonire asupra creştinilor prin toată lumea şi mai ales în Antiohia. Căci acel nelegiuit împărat, cu puterea sa ostăşească mergînd în Persia, a venit şi în Antiohia. Aici aducea multe jertfe idolului Apolon, care era în locul ce se numea Dafne, înaintea cetăţii Antiohiei, unde erau puse şi moaştele Sfîntului mucenic Vavila, cu cei trei prunci. Deci, întreba împăratul pe necuratul zeu Apolon, care dădea răspunsul la oameni: "Birui-voi pe perşi?" Însă idolul nu-i răspundea nimic. Pentru că, de cînd se adusese în acel loc moaştele Sfîntului Vavila, a fugit diavolul de acolo şi tăcea idolul cel ce grăia multe mai înainte, căci diavolul răspundea printr-însul.

Mîhnindu-se împăratul de tăcerea zeului, s-a înştiinţat de la slujitorii cei de acolo că din cauza moaştelor lui Vavila a amuţit Apolon şi îndată a poruncit împăratul galileenilor - astfel numindu-i pe creştini - ca să ia de acolo moaştele acelea. După luarea lor, a căzut foc din cer peste capiştea lui Apolon şi a ars cu idol cu tot. De acest lucru umilindu-se necuraţii slujitori, de ruşine şi de jale, au adus năpasta asupra creştinilor, zicînd împăratului că galileenii, din ură, au aprins, noaptea, capiştea lui Apolon. Deci împăratul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să le facă rău creştinilor şi a fost izgonit din cetate Sfîntul arhiepiscop Meletie, iar alţii, fugind, se ascundeau. Atunci şi cei doi sfinţi presviteri din Antiohia, Evghenie şi Macarie, au fost chinuiţi, precum şi Sfîntul Artemie.

Dar, pierind cu sunet urîtorul de Dumnezeu, împăratul Iulian şi după el venind la împărăţie dreptcredinciosul şi iubitorul de Hristos Iovian, Antiohia iarăşi a avut păstor pe Sfîntul Meletie, învăţătorul credinţei. Iar împăratul Iovian îl cinstea şi-l iubea foarte mult pe sfînt; de aceea sfîntul era foarte temut de arieni. Atunci, unii din episcopii lor s-au învoit, deşi cu făţărnicie, la dreapta mărturisire, numai şi numai ca să fie plăcuţi împăratului şi lui Meletie, arhiepiscopul Antiohiei. În acea vreme s-a făcut sinodul local în Antiohia de către Sfîntul Meletie şi Evsevie al Samosatelor, la care arienii au

mărturisit cuvîntul că Fiul este de o fiinţă cu Tatăl, precum şi credinţa cea întărită la sinodul de-a toată lumea în Niceea, însă tot cu făţărnicie, căci, murind degrab împăratul Iovian, iar după el venind Valens, ereticii iarăşi s-au întors la a lor credinţă, amăgind şi pe împărat, prin soţia sa Domnica.

Atunci iarăşi Biserica celor dreptcredincioşi se persecuta şi păstorii ei se izgoneau. Căci petrecînd acel rău credincios împărat Valens în Antiohia nu puţină vreme şi întărind eresul arian, a izgonit pe preasfinţitul arhiepiscop Meletie, fiind îndemnat de arieni şi a fost sfîntul în izgonire pînă la pieirea lui Valens.

După Valens a venit împărat drept credinciosul Graţian. Atunci ortodocşii arhierei au fost eliberaţi de la surghiunie, prin împărătească poruncă şi fără de opreală şi-au luat scaunele.

Sfîntul Meletie s-a întors iarăşi în Antiohia, la scaunul său, a treia oară, iar între credincioşi se făcea dezbinare, pentru cei doi arhierei, Paulin şi Meletie, unii ţinîndu-se de cel dintîi, iar alţii de celălalt, înstrăinîndu-se unul de altul. Sfîntul însă punea multă sîrguinţă ca desăvîrşit să facă pace între dînşii. În acea vreme, drept credinciosul şi de Hristos iubitorul împărat Graţian a dat împărătească poruncă în toată stăpînirea sa, să se ia biserica de la arieni şi să se întoarcă dreptcredincioşilor. Cu acea împărătească poruncă a venit în Antiohia un boier, anume Sapor.

Atunci, Sfîntul Meletie a grăit episcopului Paulin, fiind de faţă acel boier: "Deoarece şi mie mi-a încredinţat Domnul grija pentru oile acestea şi tu ţi-ai separat o parte dintr-însele, deşi oile nu se deosebesc între ele, avînd dreapta credinţă, deci, să unim turma, o! prietene, şi să depărtăm gîlceava pentru întîietate. De aici încolo vom paşte împreună oile cele cuvîntătoare, purtînd grija de obşte pentru dînsele. Iar dacă scaunul naşte gîlceavă între noi, mă voi sîrgui s-o pierd, pentru că voi pune pe prestol dumnezeiasca Evanghelie şi voi face ca amîndoi să şedem de părţile Evangheliei. De voi sfîrşi eu mai întîi viaţa vremelnică, vei paşte turma tu, singur, prietene. Iar de se va întîmpla sfîrşitul tău mai întîi, eu singur, după puterea mea, voi avea grijă de oi".

Acestea cu dragoste le-a spus înainte Sfîntul Meletie, cel mai blînd dintre toţi. Dar Paulin nu s-a învoit la aceasta. De aceea boierul Sapor a înştiinţat pe împărat şi, prin poruncă de la dînsul, a luat Biserica Ortodoxă precum şi celelalte biserici de la arieni şi le-a dat Prea sfinţitului Meletie. Paulin a rămas păstor numai pe acele oi, pe care de la început le-a deosebit pentru el.

Luînd Sfîntul Meletie scaunul său, la care a fost ales de la început cu bunăvoirea tuturor, a cîrmuit bine păstoria sa, în pace şi în linişte, pînă la fericitul său sfîrşit, neputînd mai mult arienii să se ridice şi să facă rău Bisericii lui Hristos şi păstorilor celor buni ai ei. Mai ales Sfîntului Meletie care, prin dreapta credinţă şi prin sfînta sa viaţă, strălucea ca soarele, luminînd Biserica şi întunericul eresurilor izgonindu-l. Prin a lui povăţuire şi învăţătură şi prin chipul vieţii celei neprihănite, mulţi din Antiohia au sporit în fapte bune şi în credinţă şi s-au făcut desăvîrşiţi luminători ai Bisericii.

Unul ca acesta era Flavian, care, după Meletie, a luat scaunul lui. Apoi Acachie, care a fost mai pe urmă episcop în Varia, Teodor al Tarsului şi Elpidie, economul lui Meletie, dar în urmă episcop în Laodicea. Şi, mai ales, Sfîntul Ioan, care s-a numit apoi Gură de Aur, fiind pus de dînsul în rînduiala diaconiei şi Vasile, prietenul lui, nu cel din Cezareia, ci altul cu acelaşi nume şi mai tînăr de ani, născut în Antiohia, de o vîrstă cu Sfîntul Ioan. Aceştia şi mulţi alţii, povăţuindu-se prin Sfîntul Meletie, împodobeau Biserica lui Hristos şi o luminau, fiecare la locul lui, fiind ca o făclie în sfeşnic.

În zilele acestui sfînt Meletie, în părţile Siriei, în care se află şi Antiohia, a început nevoinţa şi Sfîntul Simeon, care mai pe urmă s-a suit pe stîlp. Dar mai întîi s-a urcat pe un deal înalt şi s-a ferecat cu un lanţ de fier, precum se scrie în viaţa lui. Auzind de dînsul, Sfîntul Meletie s-a dus la el şi, văzîndu-l ferecat, i-a zis: "Poate omul şi fără obezi să se stăpînească pe sine şi nu cu fiare să se lege de un loc, ci cu voia şi înţelegerea". Cuviosul Simeon, auzind acestea, s-a folosit şi, scoţînd obezile, s-a legat cu voia sa liberă, ca de bună voie să fie legat pentru Iisus Hristos.

Nu cu mulţi ani mai înainte de sfîrşitul fericitului Meletie, a împărăţit drept credinciosul Teodosie, care mai înainte era la împăratul Graţian, voievod cinstit şi vestit pentru vitejia sa, biruind de multe ori cu slavă oştile barbare. Acela, mai înainte de luarea împărăţiei, a văzut odată în vedenie pe arhiepiscopul Antiohiei, pe acest sfînt Meletie, pe care nu-l văzuse niciodată la arătare, ci numai auzise de dînsul. Teodosie l-a văzut stînd aproape de el, punînd pe dînsul hlamidă şi coroană împărătească. Deşteptîndu-se, a spus această vedenie unuia dintre casnicii săi şi se mira ce va să fie aceasta. Dar nu după multe zile s-a împlinit acea vedenie, căci, Graţian împăratul, văzînd că îi este cu neputinţă să cîrmuiască Răsăritul şi Apusul, pentru depărtare şi pentru multele năvăliri barbare de pretutindeni, l-a ales părtaş la împărăţie pe voievodul Teodosie, ca pe un bărbat bun, viteaz şi dreptcredincios. Şi, încredinţîndu-i lui tot Răsăritul, pe care mai înainte îl stăpînea Valens, împăratul, el s-a dus la Apus. Teodosie, luînd împărăţia Răsăritului şi biruindu-i pe goţii ce năvăleau asupra Traciei, a venit la Constantinopol şi dorea să vadă pe Sfîntul Meletie, pe care îl văzuse în vedenie încoronîndu-l la împărăţie.

În acea vreme prin conglăsuirea sfinţilor părinţi cei mari şi după învoirea dreptcredincioşilor împăraţi Graţian şi Teodosie, a început a se aduna al doilea sobor a toată lumea, în Constantinopol; şi erau chemţi la sinodul acela episcopii din toată lumea, prin scrisori împărăteşti. Deci a venit şi Preasfinţitul Meletie, arhiepiscopul Antiohiei, şi a poruncit împăratul boierului şi casnicilor săi ca nimeni să nu-i arate pe Sfîntul Meletie, pentru că voia ca singur să-l cunoască, din vedenia în care îi văzuse faţa, şi să ştie mai cu încredinţare cine este Meletie, bunul şi blîndul arhiereu, care în vis l-a încoronat la împărăţie. Intrînd episcopi mulţi în palatul împărătesc, iar împăratul privind către dînşii, îndată a văzut şi a recunoscut pe Sfîntul Meletie, apoi lăsînd pe toţi la o parte, a alergat la dînsul, ca un fiu preaiubit, să-l vadă şi, sărutîndu-i mîinile, pieptul, capul, spunea înaintea tuturor că l-a văzut în vedenie, punînd pe dînsul împărăteasca coroană şi porfiră, apoi făcea sfîntului cinste mare, mai mult decît celorlalţi arhierei.

În acel sinod, Sfîntul Meletie a mulţumit pe toţi prin semne ca acestea: neînţelegînd arienii Sfînta Treime şi dreapta credinţă, răzvrătiseră lumea prin păgîneasca lor învăţătură. Atunci, sculîndu-se Meletie, dumnezeiescul bărbat, le-a arătat oamenilor care cereau învăţătură de la dînsul trei degete, în chipul celor trei feţe ale Sfintei Treimi. Apoi, două degete împreunîndu-le şi pe unul îndoindu-l, a binecuvîntat pe popor şi a ieşit de la dînsul foc ca fulgerul, apoi vrednicul de laudă a strigat: "Că trei ipostasuri înţelegem, însă numai despre o fiinţă vorbim". Astfel, pe toţi minunîndu-i, a ruşinat pe eretici, iar pe cei dreptcredincioşi i-a întărit în credinţa cea dreaptă. Apoi a întărit chiar în sobor pe Sfîntul Grigorie, cuvîntătorul de Dumnezeu, în scaunul patriarhiei Constantinopolului.

După puţine zile, neisprăvindu-se încă soborul, Meletie, îmbolnăvindu-se, a adormit întru Domnul, pricinuind multă plîngere împăratului, arhiereilor şi la tot poporul dreptcredincios, care îl îngropară cu cinste. Mai pe urmă l-au dus în Antiohia, aşezîndu-l aproape de Sfinţitul mucenic Vavila, pentru apărarea cetăţii şi spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Care împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh este slăvit în veci. Amin.

Cuvînt la înmormîntarea Sfîntului şi Marelui Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei celei Mari
(12 februarie)
(Tradus din elineşte)

A sporit numărul apostolilor cu acest nou apostol, cel împreună hotărît ca să fie cu ei. Căci au chemat sfinţii la dînşii pe cel de un obicei cu dînşii, pe nevoitorul, pe încununatul, pe cel curat cu sufletul şi propovăduitorul cuvîntului. Meletie, părintele nostru, este fericit pentru sălăşluirea cu apostolii şi pentru ducerea sa către Hristos. Dar noi nu putem ferici, după cum se cade, pe părintele nostru, fiind în stare de orfani fără de vreme. Sfîntul Meletie dorea mai bine să fie împreună cu Hristos, iar nouă ne este greu şi cumplit a ne despărţi de părinteasca lui părtinire, căci acum ar fi vreme de sfătuire, dar sfătuitorul tace.

Războiul ne-a înconjurat, războiul ereticilor, dar voievodul nu este. Boleşte trupul cel de obşte al Bisericii, dar pe doctor nu-l aflăm. Vedeţi, deci, în ce fel de vreme ne aflăm noi.

Am fi voit, de ar fi fost cumva cu putinţă, ca, întărindu-mi a mea neputinţă, să mă ridic la măsura primejdiei, să scot glas după mărirea durerii, precum au făcut vitejii aceştia care se tînguiesc cu mare glas după părintele lor. Dar cum voi sili limba spre grăirea cuvîntului, ea care este ferecată cu nişte obezi grele? Cum voi deschide gura mea, care este ţinută cu negrăirea? Cum voi scoate glasul meu, care în dureri este alunecat? Cum voi privi în sus cu ochii sufletului, fiind acoperit cu negura primejdiei? Cine, desfăcîndu-mi adîncul acesta şi întunecatul nor al mîhnirii, îmi va arăta iarăşi raza păcii?

O! ce întunecare, care nu mai nădăjduieşte în răsărirea luminătorului. Mai înainte dănţuiam ca la nuntă, iar acum jalnic suspinăm. Atunci cîntam ca de nuntă, iar acum de îngropare. Aduceţi-vă aminte cînd pentru nunta cea duhovnicească v-am ospătat pe voi, aducînd în casa bunului mire pe fecioară, şi darurile de fecioară ale cuvîntului, după puterea noastră i le-am adus, veselindu-se şi înveselindu-ne. Iar acum ni s-a întors bucuria în plîngere şi îmbrăcămintea veseliei ca un sac s-a făcut. Oare, se cădea în tăcere a încuia durerea de vreme ce s-a ridicat de la noi bunul mire? Plini de bunătăţi am venit la voi, iar acum goi şi săraci ne întoarcem. Dreaptă aveam făclia care cu multă lumină strălucea, iar acum stinsă o ducem înapoi. Avem comoara cea mare în vas de lut, dar acum comoara s-a făcut nevăzută şi vasul cel de lut se întoarce, deşert de bogăţie, la Cel ce ni l-a dat.

O! ce înecare de corabie! Cum în mijlocul limanului nădejdii noastre s-a spart corabia! Cum corabia cea încărcată cu nenumărate bogăţii, cufundîndu-se cu povara, ne-a lăsat goi pe noi care eram bogaţi! Unde este cîrma cea întemeiată a sufletelor noastre, prin care întreitele valuri eretice fără de părtinire le despicam? Unde este ancora cea nestrămutată, prin care cu toată întemeierea ne odihnim noi, cei obosiţi? Unde este cîrmaciul cel bun, care îndrepta corabia către limanul cel de sus? Împrumutaţi-ne fraţilor, împrumutaţi-ne lacrimi cu milostivire, căci atunci cînd voi vă veseleaţi şi noi ne-am împărtăşit de veselia voastră. Deci, daţi-ne această schimbare, a ne bucura cu cei ce se bucură şi a plînge cu cei ce plîng.

Cîndva poporul cel străin a lăcrimat pentru patriarhul Iacov, cînd fiii mutau pe tatăl lor din Egipt şi au jelit 40 de zile şi tot atîtea nopţi. De obşte erau atunci lacrimile celor străini şi ale celor de casă, de obşte facă-se şi acum, fiindcă şi durerea este de obşte. Patriarhii aceştia toţi sînt fiii lui Iacov al nostru, nici unul nu este din mamă străină şi neadevărată. Aţi auzit nu demult de Efrem şi de Manase, ce fel şi cîte a povestit despre părintele nostru Meletie, încît minunile covîrşesc cuvîntul. Daţi-mi şi mie voie să zic ceva despre aceasta.

Cred că voi cunoaşteţi cine este bărbatul acesta de neam bun, odraslă din cei de la răsăritul soarelui, fără de prihană, drept, adevărat, de Dumnezeu cinstitor, depărtîndu-se de la tot lucrul rău.

Socotesc că nu va pizmui marele Iov, în mărturiile despre dînsul, ca şi următorul său, Meletie, să se împodobească bine. Însă, zavistia, care vede pe toate cele bune, a văzut şi binele nostru cu ochi răi. Şi cel ce umblă în lume şi printre noi, a mers pe urma necazului. Dar nu a pierdut cirezi de boi, nici turme de oi. Nu în acestea ne este vătămarea, nici prin asini şi cămile nu i s-a făcut paguba. Nici cu răni în părţile trupului n-a fost vătămat, ci însuşi capul ni l-a răpit, şi împreună cu capul s-au dus şi simţirile noastre cele cinstite. Nu mai este ochiul care vede cele cereşti, nici auzul care aude dumnezeiescul glas, nici limba aceea curată care spunea adevărul. Unde este alinarea cea dulce a ochilor? Unde este zîmbirea cea strălucită din buze? Unde este dreptatea cea veselă prin care binecuvîntarea gurii şi degetele împreună le unea? Mi-e jale de tine, o, Biserică! Către tine grăiesc, o! cetate a lui Antioh. Mi-e jale de tine, pentru grabnica ta schimbare. Cum te-ai lipsit de o aşa frumuseţe? Cum te-ai jefuit de o aşa podoabă? Cum fără de veste ţi s-a ofilit floarea? Cu adevărat s-a uscat iarba şi floarea a căzut! Ce ochi cu privire rea au năvălit asupra Bisericii?

A lipsit izvorul, s-a uscat rîul şi iarăşi apa în sînge s-a prefăcut. O! ce durere se vesteşte Bisericii Antiohiei! Cine va spune fiilor că au rămas sărmani? Cine va vesti miresei că a rămas văduvă? O! ce pagubă mare! Chivot era, o! fraţilor, omul lui Dumnezeu, chivot care cuprindea în sine tainele cele

dumnezeieşti, acolo era năstrapa cea de aur, plină de mană dumnezeiască, plină de hrană cerească. Întru acela, însă, erau tainele Testamentului scrise pe tablele inimii, cu Duhul lui Dumnezeu celui viu, nu cu cerneală, căci nici o gîndire întunecată şi neagră nu era întru curăţenia inimii sale. În chivotul acela erau stîlpii, temeliile, coroanele, cădelniţa, luminătorul, curăţitorul şi catapetezmele. Întru acela era toiagul preoţiei, care a odrăslit, şi orice ştim că avea chivotul legii, toate se cuprindeau în sufletul bărbatului acestuia. Acolo erau giulgiuri curate şi ţesăturile cele din mătăsuri, acolo îndestulare de miruri şi de aromate.

O! ce fel de glas s-a auzit iarăşi în Roma! Rahila, plîngîndu-şi, nu pe fiii săi, ci pe bărbatul său şi neprimind mîngîiere. Nu vă ispitiţi a o mîngîia, căci greu se jeluieşte văduva. Lăsaţi-o să simtă paguba, căci de mai înainte s-a obişnuit cu nevoinţele pătimitorului, a suferi singurătatea. Desigur că vă aduceţi aminte în ce chip cuvîntul cel mai înainte a povestit nouă luptele bărbatului pentru Preasfînta Treime, iar în numărul luptelor este cinstirea în trei năvăliri de ispite. Aţi auzit urmarea durerilor, cum a fost în cele dintîi, cum în cele din mijloc şi cum în cele de pe urmă.

Cînd a văzut întîi Biserica pe bărbatul acesta, a văzut cu adevărat o faţă dumnezeiască, a văzut izvorînd dragostea, a văzut hotarul cel nesfîrşit şi desăvîrşit al smeritei cugetări despre care nu se poate cugeta mai mult. A văzut blîndeţea lui David, priceperea lui Solomon, bunătatea lui Moise, păzirea cea cu dinadinsul a lui Samuil, întreaga înţelepciune a lui Daniil, fiind ca marele Ilie întru rîvna credinţei, ca Ion cel drept întru nestricăciunea trupului şi ca Pavel întru necovîrşita dragoste. A văzut adunare de atîtea bunătăţi într-un suflet, căci s-a pătruns cu fericitul dor, iubindu-l cu curată inimă pe Mirele său. Dar mai înainte de a-şi potoli dorul, Biserica, cu dragoste arzînd, a fost lăsată singură, chemînd ispitele pe pătimitorul către nevoinţe. Acela pătimea nevoile pentru buna credinţă, iar Biserica răbda în tăcere a sa întreagă înţelepciune.

A trecut vreme multă la mijloc şi oarecare desfrînare se ispitea a se atinge de cămara cea neîntinată. Însă mireasa Domnului nu s-a întinat. Apoi a doua oară şi a treia oară asemenea, pînă cînd Domnul, desfăcînd întunericul cel eretic şi aducînd raza păcii, a dat odihna spre a se linişti după osteneala cea lungă. Dar după ce s-au văzut unii cu alţii şi s-a înnoit întreaga înţelepciune şi dulceţile cele duhovniceşti, iarăşi s-a aprins dorul. Deci au venit, ca nişte mirese, să vă împodobească şi n-au greşit prin a lor sîrguinţă. A pus peste buna însoţire cununile binecuvîntării, a urmat pe stăpînul, precum Domnul în Cana Galileii, aşa şi aici următorul lui Hristos. Pentru că vasele cele iudaice, care erau pline de apă eretică, le-au umplut de vin nestricat, cu puterea credinţei. De multe ori a pus înaintea voastră ospăţ cuvîntător, cînd el binecuvînta şi povăţuia, iar bunii săi ucenici slujeau popoarelor împărţind cuvîntul; şi noi ne veselim, făcînd slava neamului vostru şi a noastră.

O! cît de frumoasă povestire! Cît de fericit lucru era, ca să înceteze cuvîntul! Dar după acestea chemaţi plîngătoare, zice Ieremia, că nu este cu putinţă altfel să se potolească inima cea arsă de durere, fără numai cu suspinuri şi cu lacrimi. Atunci se mîngîia prin nădejdea întoarcerii, iar acum cu cea mai de pe urmă despărţire, că s-a dus de la noi. Prăpastia mare dintre dînsul şi Biserică s-a întărit. El adică se odihneşte în sînul lui Avraam, iar acela care ar putea aduce o picătură de apă, ca să răcorească limba celor ce se chinuiesc, nu este. S-a dus frumuseţea, a tăcut glasul cel dulce, s-au închis buzele, a zburat de la noi darul şi buna norocire s-a făcut poveste. Ilie a mîhnit oarecînd pe poporul evreu, cînd a zburat de pe pămînt spre Dumnezeu. Dar îl mîngîia Elisei, împodobindu-se cu cojocul dascălului său. Acum, rana este mai presus de tămăduire. Căci şi Ilie s-a înălţat şi nici Elisei nu ni s-a lăsat. Aţi auzit de plîngerile cele jalnice ale lui Ieremia pe care le grăia cînd se pustiise cetatea Ierusalimului. El zice încă şi aceasta: *Căile Sionului plîng*. Acestea s-au auzit atunci, iar acum s-au împlinit. Cînd se va vesti peste tot durerea, atunci se vor umple căile de plîngători şi se vor îndurera cei ce se păşteau de dînsul, glasul ninivitenilor urmîndu-l. Dar mai vîrtos decît aceea, se vor chinui mai cu durere; căci plînsul acelora a încetat, iar acestora nici o dezlegare de rele nu se nădăjduieşte.

Ştiu şi un alt glas al lui Ieremia, care este numărat în cărţile psalmilor, pe care l-a grăit pentru robia lui Isreel. Iată cum zice cuvîntul: *Căci în sălcii am atîrnat harpele noastre!* Chiar a mea este cîntarea aceasta. Căci dacă voi vedea tulburarea eretică, pe acestea le socot că sînt curgerile babiloneşti, lîngă care şezînd,

plîngem; căci nu mai avem pe acelea care să ne treacă printr-acestea. Prin sălcii şi harpele noastre să le închipuim atîrnate. Căci cu adevărat în sălcii este viaţa şi cum salcia este copac neroditor, tot aşa şi rodul vostru cel dulce al vieţii s-a scuturat. Deci, sălcii neroditoare ne-am făcut, spînzurînd în ele organele dragostei deşarte şi nemişcate. *De te voi uita pe tine, Ierusalime,* - zice psalmul - *uitată să fie dreapta mea*. Daţi-mi voie şi mie să schimb cele scrise, căci nu noi am uitat dreapta, ci dreapta noastră s-a uitat şi limba, de gîtlej lipindu-se, a oprit graiurile glasurilor. De aceea, nici noi glasul cel dulce nu-l mai auzim.

Dar ştergeţi-mi lacrimile, căci mă simt mai presus de durere. Nu s-a luat de la noi mirele, ci stă în mijlocul nostru, deşi noi nu-l vedem. În cele neintrate se află arhiereul, el stă în cele mai dinlăuntru ale catapetesmei, unde a intrat înainte pentru noi, Hristos. S-a lăsat catapeteasma templului. Nu mai slujeşte prin închipuire şi umbră cele cereşti, ci priveşte la însăşi icoana lucrurilor. Nu mai vorbeşte cu Dumnezeu prin oglindă şi prin ghicitură, ci faţă către faţă. Şi mijloceşte pentru noi şi pentru neştiinţele poporului. A lepădat hainele cele de piele, căci nici nu mai au trebuinţă cei ce petrec în rai de nişte haine ca acestea. Căci el are îmbrăcămintea cu care s-a împodobit prin curăţia vieţii sale. Cinstită este înaintea Domnului moartea unuia ca acesta. Iar, mai vîrtos, nu este moarte, ci rupere a legăturilor. Căci zice: rupt-ai legăturile mele. S-a dezlegat Simeon şi s-a liberat din legăturile trupului. Cursa s-a zdrobit şi pasărea a zburat. A părăsit Egiptul, adică viaţa aceasta materială. A trecut, nu marea cea Roşie, ci pe cea neagră, a vieţii. A intrat în pămîntul făgăduinţei şi-a dezlegat încălţămintele sufletului, ca să păşească cu curată gîndire a minţii pe sfîntul pămînt, de unde vede pe Dumnezeu.

Această mîngîiere avînd-o, fraţilor, voi ce mutaţi oasele lui Iosif în pămîntul binecuvîntării, ascultaţi pe Pavel care vă porunceşte: *Nu vă întristaţi ca şi ceilalţi care n-au nădejde*. Spuneţi poporului celui de acolo şi povestiţi cele bune. Mîngîiaţi-vă unii pe alţii cu cuvintele acestea.

Solomon vindecă întristarea noastră, căci porunceşte ca celor din nevoi să li se dea vin. Daţi, dar, vinul vostru celor întristaţi, nu pe cel aducător de beţie, care e vrăjmaşul minţii şi stricătorul trupului, ci pe cel ce veseleşte inima, pe care proorocul ni l-a arătat, zicînd: *Vinul veseleşte inima omului*. Deci cu mai îndestulate pahare primiţi cuvîntul cel duhovnicesc, ca şi nouă, iarăşi, întru veselie şi întru bucurie să ni se întoarcă plînsul. Cu darul Unuia născut, Fiul lui Dumnezeu, prin Care se cuvine slava lui Dumnezeu şi Tatălui în vecii vecilor. Amin.

Viaţa celui între sfinţi, Părintele nostru Alexie, Mitropolitul Kievului şi a toată Rusia, făcătorul de minuni
(12 februarie)
(Din Prolog)

Sfîntul Alexie, făcătorul de minuni al Rusiei, a fost de neam boieresc. Părinţii lui se numeau Teodor şi Maria şi erau din părţile Severului, din cetatea Cernigovului. El s-a născut pe vremea marelui cneaz Ioan Daniilovici, care i-a fost naş la Sfîntul Botez, şi-i puseră numele Elefterie. După ce a venit în cuviincioasa vîrstă, părinţii l-au dat la învăţătură şi, fiind el de 12 ani, i s-a întîmplat a umbla prin pustie unde întindea curse pentru prinderea păsărilor. Apoi, adormind, se auzi către dînsul un glas, zicînd: "Alexie, pentru ce te osteneşti în deşert? Iată, te voi face vînător de oameni".

Atunci, deşteptîndu-se copilul din somn, nu a văzut pe nimeni şi s-a mirat de glasul ce auzise. Din ceasul acela era în mare chibzuire, nepricepînd ce sfîrşit are să aibă o vedenie ca aceea.

Iubind pe Dumnezeu din tinereţe, cuviosul a lăsat pe părinţii săi şi căsătoria. Apoi, dorind să slujească Stăpînului Hristos, s-a dus în Mănăstirea Sfintei dumnezeieştii Arătări (Boboteaza), din cetatea Moscova, şi s-a tuns în chipul monahicesc de egumenul Ştefan, fratele făcătorului de minuni Serghie. La tundere, îi puseră numele Alexie, cum s-a spus mai sus, cînd a avut vedenie visului, zicînd către sine glasul care-i spunea: în loc de vînare de păsări, vei vîna oameni.

Cînd s-a tuns avea 20 de ani şi a petrecut în rînduiala mona-hicească pînă la 40 de ani, slujind lui Dumnezeu cu post, cu veghere de toată noaptea şi cu neîncetate rugăciuni, încît mulţi se minunau de nevoinţa lui. Era vestit şi slăvit de toţi pentru viaţa sa îmbunătăţită, şi chiar marele cneaz al Moscovei, Simeon Ioanovici şi mitropolitul Teognost îl iubeau foarte mult. Pentru prea multele sale fapte bune, îl puseră episcop în marea cetate Vladimir. Iar după moartea mitropolitului Teognost, marele cneaz Ioan Ioanovici, care luase domnia după fratele său Simeon, a ales cu sobornicească judecată pe Sfîntul Alexie şi l-a trimis la Constantinopol spre sfinţire, la prea sfinţitul patriarh Filotei. Apoi l-a aşezat mitropolit a Kievului şi a toată Rusia. Deci, întorcîndu-se Sfîntul Alexie de la Constantinopol şi luînd acea mare ocîrmuire a Bisericii, a început a se nevoi, adăugînd osteneli peste osteneli, încît era la toţi luminător şi chip turmei cu cuvîntul, cu viaţa, cu dragostea, cu duhul, cu credinţa şi cu curăţia.

În acea vreme, împărăţea în Sciţia păgînul împărat Verdevir, care-şi ucisese cei 12 fraţi ai săi, fiind cumplit şi foarte nemilostiv, care voia război asupra creştinilor şi toţi se temeau de el. Sfîntul Alexie, fiind rugat de marele cneaz Ioan, s-a dus în tabără la Verdevir şi, potolind mînia lui cu cuvinte blînde, a mijlocit pace creştinilor şi s-a întors iarăşi la Moscova, la scaunul său. Căci, din cauza războaielor dese şi a năvălirilor barbare, se mutase acolo scaunul mitropoliei de către Sfîntul Petru, mitropolitul Kievului. După aceasta a ridicat o biserică în numele Domnului nostru Iisus Hristos, adică a Chipului celui nefăcut de mîini. Apoi a aşezat mănăstire şi a alcătuit într-însa viaţă de obşte, încredinţînd egumenia lui Andronic, ucenicul Sfîntului Serghie, făcătorul de minuni; după aceea a ridicat şi multe alte biserici prin alte cetăţi şi locuri.

Deci, străbătea despre dînsul cinstea cea mare, nu numai între credincioşi, dar şi între necredincioşii agarieni, care nu auziseră de Hristos. Dar păgînul împărat Amurat, al agarenilor, avea pe împărateasă oarbă de trei ani şi, auzind de Sfîntul Alexie şi de cîte face Dumnezeu prin rugăciunea lui, a trimis la marele cneaz Dimitrie Ioanovici şi l-a rugat să trimită la dînsul pe omul lui Dumnezeu, Alexie, ca să se roage pentru împărăteasa lui şi să-i dea vedere, zicînd: "De se va tămădui împărăteasa mea prin rugăciunea aceluia, vei avea pace cu mine, iar de nu-l vei trimite, apoi cu sabie şi cu foc îţi voi prăda ţara".

Primind o scrisoare ca aceasta de la acel împărat şi ajungînd în cetatea Moscovei, Sfîntul Alexie socotea greu lucrul acela, zicînd că este mai presus de puterea sa. Însă, rugîndu-l marele cneaz Dimitrie, a binevoit să meargă în pămîntul agarienilor; dar, mai întîi a făcut rugăciune cu tot clerul în biserica cea mare, sobornicească, a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu.

Săvîrşind rugăciunile sale, acest mare arhiereu al lui Dumnezeu, s-a aprins o lumînare singură la mormîntul Sfîntului Petru, făcătorul de minuni şi priveau toţi. Din această întîmplare Sfîntul Alexie a luat încredinţare despre ajutorul lui Dumnezeu care îi gătea calea cea cu bună sporire. Luînd o părticică de ceară din lumînarea care se aprinsese de la sine, a făcut o lumînărică şi a pornit pe cale cu sfinţitul cler, punîndu-şi nădejdea în Dumnezeu cu neîndoire. Dar, mai înainte de a ajunge sfîntul în cetatea agarenelor, împărăteasa a văzut în vedenie pe arhiereul lui Dumnezeu, Alexie, venind cu toţi preoţii în veşminte arhiereşti. Deşteptîndu-se din somn, a poruncit ca îndată să gătească veşminte de mare preţ arhiereului şi preoţilor, după cum văzuse în vis.

Deci, apropiindu-se sfîntul, l-a întîmpinat împăratul agarenilor cu mare cinste şi l-a dus în palatele sale. Iar arhiereul lui Dumnezeu, Alexie, începînd cîntarea, a poruncit să aprindă lumînarea făcută din ceara luată de la lumînarea care se aprinsese singură la mormîntul Sfîntului Petru şi, după multă rugăciune, a stropit pe împărăteasa cea oarbă cu apă sfinţită şi, îndată, împărăteasa a văzut bine din ceasul acela. Atunci împăratul, cu boierii săi şi cu toţi cîţi erau acolo s-au mirat foarte de acea minune preaslăvită şi înălţau laude lui Dumnezeu, apoi, cinstind împăratul pe Sfîntul Alexie şi pe cei ce erau cu dînsul, i-a eliberat cu cinste şi cu daruri multe, la ale lor cu pace.

Întorcîndu-se de acolo, Sfîntul Alexie a ridicat o biserică de piatră înăuntrul cetăţii Moscova, în numele Sfîntului Arhanghel Mihail, în amintirea cinstitei şi slăvitei lui minuni, ce s-a făcut odată în Hone. Apoi a întemeiat o mănăstire, care pînă acum se cheamă Minune şi a poruncit ca într-acea biserică să-l pună după

moartea sa. Încă şi alte multe lucruri de mirare făcînd întru slava lui Dumnezeu şi păscînd turma oilor lui Hristos celor bine cuvîntătoare s-a apropiat de fericitul său sfîrşit, în adînci bătrîneţe.

Cunoscînd plecarea sa către Dumnezeu, a săvîrşit slujba cea dumnezeiască şi s-a împărtăşit cu Sfintele Taine. Apoi, dînd pace voievodului şi poporului în sărutarea cea de pe urmă tuturor, s-a dus către Domnul, în anul 6886 (1378 d.Hr.) în 12 zile ale lunii februarie. A petrecut în arhierie 24 ani, iar vîrsta lui era de 85 de ani. Şi-l îngropară cu cinste, în biserica Sfîntului Arhanghel Mihail, cea zidită de el în hotarele Bunei Vestiri a Preacuratei Fecioare, Născătoare de Dumnezeu. După mulţi ani s-au găsit sfintele şi mult tămăduitoarele lui moaşte întregi, iar veşmintele nestricate, ca îmbrăcate de ieri. După aceasta, a fost adus Sfîntul Alexie în biserica cea zidită în numele lui, în care şi pînă acum izvorăsc multe tămăduiri din sfintele lui moaşte, ca din izvor, şi se dă ajutor tuturor care cu credinţă cer sfintele lui rugăciuni, cu darul lui Dumnezeu şi al Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viaţa Cuvioasei Maicii Maria, care s-a numit Marin, precum şi a tatălui ei, Cuviosul Evghenie (12 februarie) (După Metafrast)

În Bitinia era un bărbat, anume Evghenie. Acela avea o femeie foarte cinstită şi temătoare de Dumnezeu, care i-a născut o fiică, căreia i-au pus numele Maria. Dar murind femeia lui Evghenie, creştea fiica sa întru frica lui Dumnezeu. După ce a crescut copila, i-a zi tatăl ei: "Fiică iubită, iată toate averile mele le pun în mîinile tale, pentru că eu mă duc la o mănăstire să-mi mîntuiesc sufletul". Copila, auzind aceasta de la tatăl său, i-a zis: "Tată, tu voieşti ca singur să te mîntuieşti, iar pe mine să mă pierzi? Oare nu ştii pe Domnul care zice în Evanghelie: *Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oi*; pentru că cel ce mîntuieşte sufletul cuiva este ca şi cel ce-l zideşte".

Auzind acestea, Evghenie s-a bucurat de cuvintele ei, pentru că ea plîngea şi se tînguia, zicînd unele ca acestea. Şi i-a zis tatăl ei: "Fiică iubită, ce să-ţi fac nu ştiu. Pentru că tu eşti parte femeiască, iar eu voi să merg în mănăstire bărbătească şi cum vei putea să locuieşti cu mine acolo? Pentru că diavolul ridică prin partea femeiască război asupra robilor lui Dumnezeu". Copila, auzind aceasta, i-a zis: "Tată, nu voi intra astfel în mănăstirea bărbătească, precum zici tu, ci, tunzînd părul capului meu şi îmbrăcîndu-mă în haine bărbăteşti, voi intra cu tine la călugărie, neştiind nimeni că sînt parte femeiască".

Fericitul Evghenie, auzind cuvintele acelea grăite de dînsa, mai mult s-a bucurat cu duhul şi, împărţind toate averile sale săracilor, scăpătaţilor şi văduvelor, a tuns pe fiica sa şi a îmbrăcat-o în haină bărbătească, chemînd-o în loc de Maria, Marin. Şi a zis către dînsa: "Vezi, fiică, cum te fereşti şi să-ţi tăinuieşti firea ta, pentru că ştii că nu intră femeile în mănăstire iar tu vei fi între bărbaţi, locuind ca în mijlocul focului. Deci să te păstrezi curată mirelui Hristos căci, cînd vom împlini făgăduinţele noastre, ne vom învrednici împărăţiei cereşti". Acestea zicîndu-le Evghenie şi rugîndu-se lui Dumnezeu, a luat pe fiica sa în chip de copil de parte bărbătească şi a intrat în viaţa de obşte.

Petrecînd ei în mijlocul monahilor, copila sporea în faptele bune din zi în zi, în ascultare, în smerenie şi în deprinderea nevoinţei. După ce a petrecut în mănăstire cîţiva ani, monahii o socoteau că este tînăr eunuc, de vreme ce nu se arătau perii la mustaţă şi la barbă şi glasul îi era subţire, iar unii socoteau că din cauza marii nevoinţe şi a postului are glasul subţire, căci peste zi nu mînca, ci numai a doua zi primea puţină hrană. Iar după cîtăva vreme, Cuviosul Evghenie, fiind în rînduială monahicească, s-a mutat către Dumnezeu şi a rămas fericita Maria, fecioară sărmană, sau tînărul Marin, care se dădea şi la mai mari nevoinţe, omorîndu-şi trupul cu multe osteneli şi cu înfrînare. Apoi a sporit atîta cu darul lui Dumnezeu, încît a luat putere şi asupra diavolilor, căci cîţi se aduceau chinuiţi de duhuri necurate, pe aceia, punînd mîinile sale şi rugîndu-se, gonea pe diavoli dintr-înşii şi-i făcea sănătoşi.

Erau în mănăstirea aceea 40 de fraţi, toţi împodobiţi cu toată fapta bună şi cu înţelepciunea duhovnicească, dintre care în fiecare lună se trimiteau la ţarină 4 monahi pentru trebuinţele mănăstireşti, pentru că mănăstirea aceea avea ţarinile sale afară, departe. Între mănăstire şi ţarinile mănăstireşti în mijlocul drumului era o casă de oaspeţi în care se odihneau fraţii care se duceau şi se întorceau de la ţarină, pentru depărtarea căii. Acolo, primitorul de oaspeţi arăta multă dragoste pentru fraţi, dîndu-le deosebită cămară şi odihnindu-i. Dar urîtorul binelui, diavolul, văzînd viaţa cea îmbunătăţită a tinerei fecioare cea în chip bărbătesc şi dragostea cea mare a ei către Dumnezeu precum şi osîrdia ei cea mare către nevoinţe şi osteneli monahiceşti şi, mai ales, bărbăţia cea nebiruită în răbdare, s-a sculat asupra ei cu meşteşugurile sale, vrînd să-i facă împiedicare în acea bună alegare a ei spre cer. Deci, ca să o mîhnească şi să o defaime, a făcut prin vicleanul său meşteşug un lucru ca acesta:

Într-una din zile, egumenul acelei mănăstiri, chemînd pe tînărul monah Marin, i-a zis: "Frate Marine, te ştiu cu viaţa desăvîrşită în toate, dar mai ales întru ascultare. Să nu te lepezi a merge la slujba mănăstirească, căci fraţii se mîhnesc asupra ta, că nu ieşi din mănăstire la ţarină, ca să te osteneşti acolo. Deci, mergi, o! fiule, ca mai multă plată să primeşti de la preabunul Dumnezeu, căci şi Domnul nostru nu s-a înjosit a sluji ucenicilor săi. Acestea auzindu-le Marin de la egumen, s-a aruncat la picioarele lui, zicînd: "Binecuvîntează, cinstite părinte, că eu voi merge oriunde vei porunci". Deci, ieşind Marin cu ceilalţi trei monahi la slujba mănăstirească, s-a odihnit pe cale în casa aceea de oaspeţi şi a rămas acolo.

Gazda aceea însă avea o fiică, de aceeaşi vîrstă, pe care, un ostaş, odihnindu-se la acea gazdă, a prihănit-o noaptea şi a zămislit în pîntece. Apoi ostaşul i-a poruncit ei, zicînd: "De se va cunoaşte lucrul acesta şi te vor întreba părinţii de unde-ţi vine aceasta, să le spui că acel monah tînăr şi frumos a dormit cu tine". După aceasta, trecînd cîtăva vreme, s-a cunoscut că fecioara este însărcinată, crescîndu-i pîntecele şi, întrebînd-o cu cine a zămislit, a zis: "Acel monah tînăr şi frumos, din viaţa de obşte, care se cheamă Marin, a dormit cu mine şi m-a lăsat însărcinată". Tatăl ei, mîhnit foarte, sculîndu-se, cu sîrguinţă a mers la mănăstire, strigînd cu mînie: "Unde este acel viclean şi mincinos creştin, care ziceţi că este monah?" Deci a venit la dînsul portarul mănăstirii, zicînd: "Bine ai venit frate, de ce eşti aşa mîhnit şi pentru ce strigi aşa cu mînie. Încetează puţin din mînie, rogu-mă ţie".

I-a răspuns gazda, zicînd: "Să piară ceasul în care i-am cunoscut pe monahi. Vai mie! ce mi s-a întîmplat! Şi ce să fac nu ştiu!" Înştiinţîndu-se de aceasta egumenul, l-a chemat la sine şi i-a zis: "Ce voieşti frate, de ce eşti mîhnit?". Răspuns-a gazda: "Ce să voiesc? Voiesc ca de acum înainte nici un monah să nu mai văd niciodată, nici să vorbesc cu dînsul". Întrebîndu-l egumenul pentru care pricină grăieşte acestea, a răspuns: "Numai o fiică am avut, spre care îmi pusesem toată nădejdea că-mi va sprijini bătrîneţele mele şi iată ce a făcut Marin, căruia îi ziceaţi că este dreptcredincios şi monah bun; el a însărcinat pe fiica mea".

Auzind aceasta, egumenul s-a mirat foarte şi i-a zis lui: "Ce să-ţi fac, fiindcă nu este Marin aici, căci nu s-a întors încă de la slujbă, iar de va veni nimic nu-i voi face, fără numai îl voi izgoni din mănăstire". După aceasta, a venit Marin cu alţi trei fraţi şi, chemîndu-l egumenul, i-a zis: "Frate asta este viaţa şi nevoinţa ta? Odihnindu-te în casa de oaspeţi, oare ai prihănit pe fiica gazdei şi ai lăsat-o însărcinată? Iată, tatăl ei, venind aici, pe toţi ne-a ocărît pentru tine". Marin, auzind acestea, a căzut cu faţa la pămînt, zicînd către egumen: "Iartă-mă, părinte, pe mine, păcătosul, iartă-mă pentru Domnul, că am greşit ca un om". Atunci egumenul, mîniindu-se foarte, a izgonit pe Marin din mănăstire cu necinste.

Ieşind nevinovatul Marin din mănăstire, petrecea înaintea porţilor, fără de acoperămînt, răbdînd frigul şi arşiţa. Iar cei ce intrau şi ieşeau îl întrebau, zicînd: "De ce şezi aici, pătimind fără acoperămînt?" Iar el le răspundea: "Am greşit şi pentru aceea sînt izgonit din mănăstire". Iar cînd a venit vremea ca fiica gazdei să nască, a născut prunc parte bărbătească, pe care, luîndu-l gazda, a mers la mănăstire şi a aflat pe Marin în faţa porţii şezînd şi aruncîndu-i pruncul, s-a dus îndată. Marin, luînd pruncul în mîinile sale, a zis cu tînguire: "Vai mie! ticălosului şi lepădatului, eu cu adevărat primesc cele vrednice după faptele mele. Iar acest amărît prunc pentru ce să moară lîngă mine?" Deci, a început a cere lapte de la păstori şi a hrăni pe prunc, ca un adevărat tată. Dar nu era destul nevinovatului Marin ca să pătimească în toate zilele frigul şi zăduful, ruşinea şi lipsa, ci şi pruncul îi făcea nu puţină mîhnire şi supărare, plîngînd şi întinîndu-i

hainele. Aşa a chinuit într-o pătimire rea ca aceea trei ani, răbdînd şi mulţumind lui Dumnezeu, iar după trei ani le-a fost milă fraţilor de Marin şi, adunîndu-se toţi, au mers la egumen, zicîndu-i: "Cinstite părinte, destul este fratelui Marin pocăinţa pe care a suferit-o. Ne rugăm ţie, să-l primeşti iarăşi în mănăstire şi, mai ales, că înaintea tuturor şi-a mărturisit greşeala sa".

Egumenul, nevrînd să-i asculte şi nevoind să primească pe Marin în mănăstire, au început iarăşi monahii a-i zice: "De nu vei primi pe fratele Marin iarăşi în mănăstire, o! părinte, apoi şi noi toţi ne vom duce. Cum putem să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte greşelile noastre, dacă noi nu iertăm fratelui nostru care pătimeşte de trei ani înaintea porţii, fără de acoperămînt". Nişte cuvinte ca acestea auzindu-le egumenul de la monahi, le-a zis lor: "Cu adevărat, pentru păcatul pe care l-a făcut Marin nu este vrednic să intre aici, dar pentru dragostea şi rugăciunile voastre îl voi primi". Deci, chemînd pe Marin înaintea tuturor, i-a zis: "Frate, nu eşti vrednic să stai la locul cel dintîi între fraţi, pentru păcatul cel făcut de tine, dar pentru dragostea fraţilor celor ce mă roagă, te voi primi în locul cel mai de pe urmă şi să fii decît toţi mai pe urmă". Atunci Marin a început a grăi către egumenul cu lacrimi: "Şi acesta mare lucru este, prea cinstite părinte, că-mi porunceşti să intru înăuntrul mănăstirii, ca să mă învrednicesc a sluji sfinţilor mei părinţi".

Astfel, egumenul, primind iarăşi pe Marin, îi poruncea să facă cele mai proaste şi mai de pe urmă lucruri mănăstireşti. El pe toate acelea le săvîrşea cu mare sîrguinţă şi frică, cu inima înfrîntă şi cu duh smerit. Dar avea cu sine Marin şi pe prunc, care, umblînd după el, striga: "Tată, tată". Şi cerea hrana cea trebuincioasă lui. Pentru aceea, nu numai cu alte nevoi şi rele pătimiri era strîmtorat Marin, ci se îngrijea şi pentru hrănirea pruncului, care mai pe urmă, venind în vîrstă potrivită, a sporit bine întru smerenie şi întru ascultare cu rugăciunile celui ce părea tatăl său. Era drag tuturor pentru faptele sale bune. Apoi l-a învrednicit rînduielii monahiceşti. Însă toate acestea au fost după moartea fericitului Marin, al cărui sfîrşit a fost astfel:

După o năpastă ca aceasta şi după atîtea primejdii şi rele pătimiri, văzînd Hristos Domnul credinţa şi răbdarea miresei Sale, care în chip bărbătesc bine i-a plăcut Lui şi voind să o mîngîie după necazuri şi după osteneli să o odihnească, a luat-o pe ea în veşnicele locaşuri ale Raiului, în cămara cea cerească, neştiind nimeni, pentru că a murit în chilia sa şi nimeni nu ştia - de dînsa. Apoi, văzînd egumenul că fratele Marin de trei zile nu vine nici la cîntarea bisericească, nici la slujba mănăstirească, a întrebat pe fraţi, zicînd: "Unde este părintele Marin? că trei zile au trecut de cînd nu-l văd. Totdeauna venea întîi, iar acum nu-l vedem. Mergeţi în chilia lui ca să vedeţi, oare n-a căzut în vreo boală?"

Atunci s-au dus fraţii şi au aflat pe Marin răposat întru Domnul şi pruncul şezînd lîngă dînsul, plîngînd. Fraţii, degrab alergînd, au spus egumenului: "Fratele Marin a adormit". Egumenul, auzind aceea, s-a mirat şi a zis: "Cum a ieşit sufletul lui? Ce răspuns va da lui Dumnezeu de păcatul său?". Apoi a poruncit să se îngrijească ca de obicei, trupul lui. Şi, pregătind fraţii trupul lui Marin pentru îngropare, l-au aflat că a fost femeie cu firea, apoi, spăimîntîndu-se, începură toţi cu un glas a striga : "Doamne, miluieşte".

Egumenul, auzind strigarea fraţilor, se mira şi a întrebat: "Ce este aceasta?". Iar ei au răspuns cu mirare: "Fratele nostru Marin este femeie cu firea". Alergînd egumenul şi văzînd lucrul cel minunat şi neaşteptat, s-a aruncat la picioarele sfintei şi, cu multe lacrimi, striga: "Iartă-mă, Doamne Iisuse Hristoase, că am greşit întru neştiinţă, mîhnind atît de mult pe sfînta şi curata Mireasa ta". Şi iarăşi, căzînd la sfintele ei moaşte, striga: "Aici să mor la cinstitele tale picioare, pînă ce voi cîştiga iertarea greşelilor mele, cu care am greşit, o! sfînto". Astfel plîngînd el mult şi tînguindu-se, a venit un glas de sus, zicîndu-i: "De ai fi făcut aceea întru ştiinţă, nu s-ar ierta ţie, dar de vreme ce, neştiind, ai greşit, iertate sînt greşalele tale". Sculîndu-se egumenul de la cinstitele ei moaşte, a trimis îndată omul care adusese copilul, zicînd: "Vino la noi degrab căci am trebuinţă să-ţi spun ceva". Venind acela în mănăstire, egumenul a zis: "Fratele Marin a murit". El a răspuns: "Dumnezeu să-i ierte păcatul pe care l-a făcut fiicei mele". Egumenul i-a zis: "Pocăieşte-te, o! frate, căci ai greşit înaintea lui Dumnezeu şi pe mine m-ai înşelat cu cuvintele tale că am greşit şi eu prin tine, căci Marin este cu adevărat femeie". Auzind acestea, omul s-a înspăimîntat şi tăcea ca un mut. Egumenul, luîndu-l de mînă l-a dus la locul unde zăcea sfîntul trup al fericitei Maria, cel cu cinste îngrijit şi i-a arătat că este parte femeiască şi fără de vină năpăstuită pentru prihănirea fiicei lui.

Atunci omul, văzînd acea minune neaşteptată, a început a plînge şi a se tîngui. Apoi, egumenul cu monahii, cîntînd cele de deasupra gropii, au pus cu cinste curatul şi feciorescul trup al nevinovatei mirese a lui Hristos în mănăstire, la loc cinstit. După aceea, a venit fiica gazdei, muncită de diavol şi a mărturisit tot adevărul, înaintea tuturor, spunînd cine a amăgit-o pe ea şi a îngreunat-o şi cum i-a poruncit să clevetească pe tînărul monah, adică pe fecioara pe care toţi o socoteau că este parte bărbătească.

După ce aduseră pe cea îndrăcită la mormîntul Sfintei Maria, îndată a ieşit dintr-însa diavolul şi s-a tămăduit femeia din ceasul acela. Atunci, toţi, văzînd acea minune, au preamărit pe milostivul Dumnezeu, pentru darul Lui cel minunat şi pentru răbdarea Sfintei Maria, roaba Lui, care a petrecut pînă la moarte, nearătînd nimănui taina că este femeie şi cum a răbdat năpastă şi multe rele pătimiri, pentru împărăţia cerurilor.

Deci şi noi, o! iubiţi fraţi, să urmăm bărbăţiei, statorniciei şi răbdării ei, ca să aflăm milostivire şi dar în veacul ce va să vie de la marele Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă şi stăpînire, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Martinian Pătimitorul
(13 februarie)
(După Metafrast)

Aproape de cetatea Cezareei Palestinei este un munte, care se numeşte locul Corabiei, în care s-au nevoit mulţi vieţuitori în pustie. Într-acela a fost fericitul şi vrednicul de laude Sfîntul Martinian, monahul, cel plin de dumnezeiescul har şi care din copilărie bine s-a deprins cu viaţa monahicească pentru că, din tinereţe iubind pe Dumnezeu, în mare nevoinţă a intrat, luptînd asupra vrăjmaşului. El era tînăr şi frumos cu trupul, avînd 18 ani. Atunci a lăsat cetatea, pe cei ce locuiau într-însa şi toată gîlceava lumească şi a mers în acel munte, la viaţă liniştită şi pustnicească, şi acolo a petrecut 25 de ani, avînd viaţă îngerească. De aceea s-a învrednicit a lua de la Dumnezeu darul tămăduirii şi mulţi se tămăduiau de multe nevoinţe cu sfintele lui rugăciuni. Chiar şi cei ce erau îndrăciţi, venind la dînsul în munte, se izbăveau de muncirea diavolească. Şi multe alte minuni făcea el, ascultînd Dumnezeu rugăciunile plăcutului Său. Deci sporea fericitul Martinian din zi în zi în nevoinţele sale cele frumoase şi în toate părţile ieşise vestea despre sfînta viaţă a îmbunătăţitului bărbat şi, toţi cei ce auzeau, veneau la dînsul pentru folos.

Vrăjmaşul diavol, care urăşte neamul omenesc, n-a suferit să vadă pe tînărul monah care avea fapte bune. Mai întîi a început a aduce asupra lui felurite ispite şi cu năluciri în multe chipuri îl înfricoşa. Apoi a ascuţit asupra lui arma cea veche, prin care a izgonit pe Adam din Rai, vrînd ca şi pe acesta să-l izgonească din viaţa cea pustnicească, liniştită, şi de la scopul cel bun să-l împiedice. Deci, într-una din zile, fericitul Martinian, cîntînd psaltirea, diavolul s-a închipuit în balaur mare şi, băgîndu-se sub peretele chiliei, a început a săpa pămîntul cu dinadinsul, vrînd să sape pe dedesubt peretele şi să răstoarne chilia peste sfînt.

Fericitul, fără frică şi fără tulburare săvîrşind cîntarea, s-a plecat peste ferăstruie şi a zis către acel balaur: "Cu adevărat se cuvine să te tîrăşti pe pămînt. Pentru ce te osteneşti tu în deşert, o! ticălosule, fiindcă pe mine nu mă înfricoşează nălucirile tale, de vreme ce am pe Domnul meu Iisus Hristos, Care-mi ajută şi, biruind înfricoşările, calcă puterea ta". Diavolul, auzind acestea, s-a prefăcut în vifor întunecos şi, fugind, zicea: "Aşteaptă, aşteaptă că ştiu eu cum te voi surpa, că am asupra ta un meşteşug prin care, ca pe un robit, te voi răpi, şi-ţi voi spulbera nădejdea ta. Apoi voi aduce asupra ta o ispită pe care tu nu o vei putea suferi în chilia ta, te voi izgoni şi te voi îndepărta ca pe o frunză purtată de vînt; atunci voi vedea cine Îţi va ajuta ţie!". Acestea zicînd diavolul a alergat de la dînsul.

Bărbatul cel tare, Sfîntul Martinian, atît era de paşnic în sine şi de nefricos, ca şi cum n-ar fi văzut nici o nălucire. Ci liniştit se veselea şi lăuda pe Dumnezeu, îndeletnicindu-se cu gîndirea de Dumnezeu şi cu

înţelegerea dumnezeieştilor cuvinte, prin citirea cărţilor. După aceasta, s-a întîmplat că, umblînd nişte oameni prin cetatea Cezareei şi vorbind între dînşii despre viaţa fericitului Martinian, cea plină de fapte bune, mirîndu-se prea mult de bărbăţia şi de răbdarea lui. Dar o femeie desfrînată auzind cuvintele lor şi îndemnată fiind de diavolul, s-a apropiat de dînşii, zicînd: "Cine este acela de care vă miraţi voi, care sînt isprăvile şi cum este viaţa lui? Pe acesta, de voi vrea, ca pe o frunză din copac îl voi scutura. Care este scornirea laudei lui? Că s-a închis ca o fiară în pustie, neputînd să rabde în cetate poftele trupeşti şi smintelile? Ce minune este aceasta că este fără patimă? Căci nu vede femeie niciodată. Însă, să ştiţi toţi că, nefiind foc, nu arde fînul. Dar, de s-ar pune lîngă foc şi nu s-ar arde, atunci ar fi lucru mare şi vrednic de mirare. Aşa şi de dînsul se cuvine a zice: de voi merge eu la dînsul şi mă va vedea, iar el nu se va clăti, nici se va sminti de mine, nici se va răpi gîndul lui la podoaba mea, atunci va fi minunat, nu numai înaintea oamenilor, ci şi înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor Lui".

Acestea zicîndu-le, şi cu bărbaţii aceia făcînd rămăşag pentru lucrul acesta s-a dus la casa sa. Apoi, dezbrăcîndu-se de podoabele cele desfrînate, s-a îmbrăcat în haine proaste şi rupte şi a pus trenţe vechi pe calul său; după aceea s-a încins cu o sabie şi luînd o traistă a pus într-însa toate podoabele sale cele frumoase, hainele cele de mult preţ, salbele, inelele cele de aur, mărgelele şi altele cu care se amăgesc ochii şi minţile celor tineri şi a ieşit seara din cetate, ducîndu-se la muntele cel pustiu în care locuia cuviosul, fiind vînt cu furtună şi ploaie mare în noaptea aceea.

Cînd s-a apropiat femeia de chilia lui Martinian, a început cu glas umilit şi cu suspinuri a se ruga de dînsul, zicînd: "Miluieşte-mă, robul lui Dumnezeu, şi nu mă lăsa pe mine, ticăloasa, spre mîncarea fiarelor, că am rătăcit pe drum şi am căzut în pustia aceasta şi nu ştiu unde voi merge. Nu mă trece cu vederea, că sînt într-atîta primejdie şi nu te îngreţoşa de mine păcătoasa, că şi eu sînt a lui Dumnezeu zidire. Mă rog sfinţiei tale nu mă lepăda pe mine, rătăcita, cinstite şi sfinte părinte!".

Acestea şi mai multe grăind ea cu plîngere şi cu suspinuri, Martinian a deschis fereastra şi, privind, a văzut-o într-o îmbrăcăminte ruptă şi udată de ploaie, apoi clătindu-se cu mintea, a zis în sine: "Vai mie, ticălosul păcătos, iată cum îmi stă de faţă ispita, ca ori de porunca lui Dumnezeu să ascult, Care zice să fim milostivi, sau din monahiceasca mea făgăduinţă să cad. Pentru că de nu voi primi în chilie pe femeia ce este în primejdie, fiarele o vor mînca, sau de răceală mare de va muri, voi îngreuna sufletul meu şi voi fi ca un ucigaş. Iar de o voi primi pe ea, mă tem să nu fiu ispitit, şi atunci îmi voi îngreuna sufletul şi trupul şi mă voi arăta necurat înaintea Domnului meu. Deci nu ştiu ce să fac". Şi, întinzîndu-şi mîinile spre cer, a zis: "Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă ruşinezi în veac nici să-şi rîdă de mine vrăjmaşii mei; nu mă lăsa să fiu ispitit şi stăpînit de înşelătorul şi vicleanul diavol, ci, precum voieşti, păzeşte-mă în ceasul acesta, cu mîna Ta cea tare, acoperă-mă de asupririle vrăjmaşului, că binecuvîntat eşti în veci".

Astfel, rugîndu-se, a deschis uşa şi a primit-o înăuntru, apoi, aprinzînd foc, a poruncit să se învelească şi, aducînd ceva, i-a dat ei să mănînce, pentru că erau doi finici afară de chilia lui, şi a zis către dînsa: "Femeie, mănîncă şi te încălzeşte aici, iar mîine dimineaţă să te duci în pace". Apoi, lăsînd-o în cea mai dinafară chilie, el a intrat în cea dinăuntru şi a închis uşa. Apoi cîntînd psalmi în ceasul al treilea din noapte şi rugîndu-se, s-a culcat pe pămînt după obicei. În acea noapte l-a tulburat satana foarte mult cu pofta trupească. Iar femeia, sculîndu-se la miezul nopţii, a scos toate podoabele sale din traistă şi s-a împodobit spre înşelarea sfîntului, iar cele rupte le-a pus în traistă şi aştepta pînă ce va ieşi la dînsa Martinian.

Făcîndu-se ziuă, a ieşit sfîntul din chilia sa cea mai dinăuntru, vrînd să libereze pe femeie ca să se ducă la locul său. Dar, văzînd-o împodobită, nu a cunoscut-o spăimîntîndu-se, tăcea. După aceea, a zis către dînsa: "Cine eşti tu şi de unde ai venit, şi ce este acest chip diavolesc ce văd la tine?" Iar ea, răspunzînd, i-a zis lui: "Eu sînt, stăpîne al meu". Zis-a ei sfîntul: "Pentru care pricină ţi-ai schimbat îmbrăcămintea? Cu cea de aseară păreai mai săracă, acum eşti luxoasă".

Femeia i-a zis: "Eu, stăpîne al meu, sînt din Cezareea Palestinei şi auzind de tinereţile tale, de frumuseţea ta trupească şi de buna podoabă a feţei tale, iar inima mea fiind foarte aprinsă de dorinţa ta, am venit să te

văd şi să mă satur de frumuseţea ta, căci nu în deşert am suferit atîta cale, ci într-adins am venit pentru tine. Ce este atîta înfrînare şi pentru ce trupurile voastre le obosiţi cu postul cel mare? În ce cărţi scrie să nu mănînci, nici să bei şi să nu ai femeie după lege? Chiar Apostolul Pavel a zis: "*Cinstită este nunta şi patul neîntinat*". Care din prooroci nu s-a însoţit cu femeie şi nu s-a arătat moştenitor Împărăţiei cerului? Enoh cel mare şi minunat, oare nu fiind însurat s-a ridicat spre cer şi n-a văzut moartea pînă astăzi? Asemenea şi minunatul Avraam, oare n-a avut trei femei şi s-a numit prieten al lui Dumnezeu şi s-a învrednicit a primi pe Dumnezeu în trei feţe în cortul său? Isaac, oare n-a avut femeie şi s-a făcut chip al lui Hristos? Iacov oare n-a avut două femei şi a putut cu îngerul a se lupta, iar pe Dumnezeu L-a văzut faţă către faţă? Moise cel mare, capul proorocilor şi slujitorul lui Dumnezeu, oare n-a avut femeie şi a vorbit cu Dumnezeu? Apoi neamul evreiesc l-a eliberat din mînia cea amară a Egiptului şi s-a învrednicit Împărăţiei cerului? Asemenea David, ceilalţi prooroci şi sfinţii bărbaţi, însoţindu-se cu legiuita însurare şi născînd fii, s-au sălăşluit în cereasca împărăţie".

Astfel grăind şi slăbind fericitul, l-a luat de mîini şi a început a-l trage spre prăpastia pierzării, tulburîndu-i gîndul cel bun. Iar Martinian i-a răspuns: "Dacă te voi lua de femeie, unde te voi duce şi cu ce te voi hrăni, neavînd nimic? Căci eu, precum vezi, necîştigînd nimic, viaţa mea este lipsită şi astfel am petrecut toate zilele vieţii mele pînă acum". Femeia răspunse: "Domnul meu, să te învoieşti să fii cu mine şi să mă îndulcesc de tinereţile tale; iar despre cele de trebuinţă pentru viaţa noastră nu te îngriji, că am eu casă şi averi, aur şi argint, slugi şi slujnice şi peste toate te voi face stăpîn".

Grăind acestea femeia, sau mai bine zis diavolul, care de la început este ucigaş de oameni, vorbind prin buzele ei şi amăgind pe Sfîntul Martinian, el a început a se aprinde de pofta trupească şi a se învoi cu dînsa. Apoi începu a vorbi despre păcat, cum să-l săvîrşească. Deci a zis către dînsa: "Femeie, aşteaptă puţin, căci unii au obicei a veni la mine pentru binecuvîntare! Mă duc să mă uit în cale, ca nu cumva să vină cineva şi să ne vadă făcînd fapta aceasta, căci dacă nu putem să tăinuim înaintea lui Dumnezeu păcatul nostru, apoi cel puţin de oameni să-l tăinuim, ca să nu fim de vorbă şi de ocară". Zicînd acestea, a ieşit din chilie şi, stînd pe o piatră înaltă ce era acolo, privea spre cale cu dinadinsul.

Dar iubitorul de oameni, Dumnezeu, Cel ce nu voieşte pierzarea nimănui, n-a trecut cu vederea ostenelile lui făcute din tinereţe şi nu i-a defăimat rugăciunile, ci i-a ajutat şi i-a schimbat inima de la gîndul cel rău spre cel bun; deci, pogorîndu-se el de pe piatră, a găsit nişte vreascuri uscate pe care, luîndu-le, le-a dus în chilie, le-a pus în mijloc şi le-a dat foc şi, făcîndu-se flacără mare, şi-a scos încălţămintea şi sărind a stat în mijlocul focului, apoi a început a-şi arde trupul; deci arzîndu-se foarte şi durîndu-l picioarele, a ieşit din foc şi, ca şi cum certîndu-se pe sine, zicea: "Ce, Martiniane, îţi place să te arzi în focul acesta vremelnic şi în această cumplită muncire? Dacă vei putea să-l suferi, apoi apropie-te şi de femeia aceasta, pentru că ea, şi printr-însa diavolul, îţi mijloceşte focul cel veşnic. Dar nu este ea vinovată, ci vechiul vrăjmaş, care a îndemnat-o asupra ta, vrînd să se împotrivească voinţei tale celei bune. Gîndeşte-te la munca aceea, sărace Martiniane, şi să ai în minte focul cel veşnic, pentru că acest foc vremelnic, se stinge cu apă şi cînd arde, lumina este într-însul, iar focul cel veşnic nu are strălucire şi toate rîurile şi mările ce sînt sub cer nu-l vor putea stinge. De poţi răbda focul cel nestins, apropie-te de femeie şi săvîrşeşte păcatul".

Acestea le grăia către sine, aducîndu-şi aminte de veşnica muncă. Apoi, slăbindu-l puţin durerile, a sărit iarăşi în foc şi stînd în mijloc se ardea foarte, pînă ce nu-i mai era cu putinţă să rabde mai mult. Ieşind din foc, a căzut la pămînt şi suspinînd din toată inima, a zis cu lacrimi către Dumnezeu: "Doamne, Dumnezeul meu, fii milostiv mie păcătosului, iartă robia minţii mele şi învoirea către păcat. Tu, Care cerci inimile şi rărunchii, ştii inima mea că Te-am iubit din tinereţile mele şi pentru Tine mi-am dat trupul în focul acesta. Iartă-mă, Stăpînul meu, Doamne, Tu, fiind bun şi milostiv, eşti binecuvîntat în veci". Acestea le grăia, zăcînd la pămînt, pentru că nu putea să stea de cumplita ardere a focului. Apoi a început a cînta: "Cît este de bun Dumnezeul lui Israil celor drepţi la inimă, iar mie puţin de nu mi-au alunecat picioarele, puţin de nu s-au rătăcit paşii mei".

Femeia, văzînd ceea ce făcea şi privind la fericitul cum îşi dădea trupul focului pentru mîntuirea sa, a venit şi ea întru cunoştinţa răutăţii sale şi, ca din somn, s-a deşteptat. Deci, dezbrăcînd hainele cele scumpe şi toate podoabele sale, le-a aruncat în foc şi luînd pe dînsa zdrenţele, a căzut la picioarele

Sfîntului Martinian şi a început a grăi cu lacrimi: "Iartă-mă, robul lui Dumnezeu, pe mine păcătoasa şi ticăloasa, pentru că tu ştii stăpîne că multe sînt meşteşugurile şi amăgirile diavolului. Acela m-a amăgit şi m-a îndemnat să vin asupra ta. Deci, roagă-te pentru mine, cuvioase, ca prin rugăciunile tale să se mîntuiască sufletul meu cel păcătos şi aceasta s-o ştii cu încredinţare, o! părinte, că de acum nu mă voi mai întoarce în cetatea mea, nici voi mai intra în casa mea, nici voi mai vedea pe cineva din neamul meu, nici la lucrurile mele cele rele nu mă voi mai întoarce; ci mă voi mîntui. Încă să mai ştii şi aceasta, stăpîne, că în ce chip m-a îndemnat diavolul a lupta asupra ta, aşa şi eu păcătoasa mă voi înarma asupra lui, cu numele Domnului Iisus Hristos şi-l voi ruşina. Pentru că înşelătorul, ridicîndu-mă asupra ta, m-a răsculat asupra lui însuşi şi, voind ca prin mine să te biruiască, va fi biruit el de către mine, cu ajutorul Stăpînului nostru, Care şi pe desfrînate le primeşte la pocăinţă".

Acestea grăind, vărsa neîncetat lacrimi din ochi. Iar fericitul i-a răspuns: "Domnul şi Dumnezeul meu să te ierte de păcate, o! femeie. Mergi în pace şi, precum ai zis, nevoieşte-te pentru mîntuirea ta, osteneşte-te asupra patimilor, prin pocăinţă, ca astfel să poţi ruşina pe cel viclean". Iar ea a grăit lui: "Mă rog ţie să mă povăţuieşti la mîntuire. Spune-mi unde să mă duc ca să mă pocăiesc?" El i-a răspuns: "Mergi la Betleem şi caută pe o sfîntă fecioară, anume Paulina, care a zidit acolo o sfîntă biserică şi, mergînd la dînsa, să-i spui toate cele ce ţi s-au întîmplat şi la dînsa poţi să te mîntuieşti!". Femeia s-a sculat, s-a închinat şi a zis lui: "Roagă-te, părinte, pentru mine, păcătoasa!".

Sfîntul s-a sculat de la pămînt cu multă durere trupească, i-a dat puţine finice pe cale, a scos-o din chilie, i-a arătat calea care duce spre Ierusalim şi i-a zis: "Mergi cu pace, femeie, şi mîntuieşte-ţi sufletul, nevoindu-te prin pocăinţă, şi vezi să nu te mai întorci înapoi, pentru că nimeni, punînd mîna pe plug şi căutînd înapoi, nu este îndreptat în împărăţia lui Dumnezeu. Singură, deci, să iei aminte ca să nu fi batjocorită iarăşi de vrăjmaşul, ci neslăbindu-te, să petreci întru pocăinţă, pentru că Dumnezeu primeşte pe cei ce se pocăiesc". Ea, auzind acestea, mai mult şi-a lungit plîngerea, zicînd: "Nădăjduiesc şi eu spre Acela, spre Care au nădăjduit neamurile şi nu s-au ruşinat. Nădăjduiesc că de acum diavolul nu va mai avea parte de mine". Fericitul Martinian, însemnînd-o cu semnul crucii, i-a zis: "Domnul Dumnezeul meu să-ţi păzească sufletul şi să te ferească pînă la sfîrşit". Astfel femeia, închinîndu-se robului lui Dumnezeu, s-a dus, iar sfîntul, întorcîndu-se în chilia sa, a căzut la pămînt, suspinînd şi rugîndu-se.

Ea mergea plîngînd şi rugîndu-se lui Dumnezeu, ca s-o povăţuiască la mîntuire. Mergînd o zi, a sosit noaptea şi neputînd să treacă lăţimea pustiei şi lungimea căii, a rămas la un loc unde a înserat. Dimineaţa, sculîndu-se, iarăşi mergea tînguindu-se şi rugîndu-se şi a ajuns la Betleem seara, foarte tîrziu, unde a intrat în mănăstirea fecioarei Paulina, căreia, închinîndu-se, i-a spus cu de-amănuntul toate cele ce făcuse. Paulina, auzind acestea, a preamărit pe iubitorul de oameni Dumnezeu şi a primit-o tînguindu-se. Apoi în toate zilele o învăţa pe ea, povăţuind-o la mîntuire. Iar ea atît de mult se nevoia în postire, încît de multe ori fericita Paulina îi spunea: "Cruţă-ţi trupul tău, fiică, ca să nu slăbească, ci să ai nevoinţă pînă la sfîrşit". Dar ea mai mult petrecea întru pustniceştile osteneli. La sfîrşitul zilelor sale, fericita Zoe - că astfel era numele ei - a cerut de la Dumnezeu acest dar, ca să o adevereze dacă este primită pocăinţa ei. Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, spre încredinţarea milei sale, i-a dat darul tămăduirii.

Într-una din zile o femeie ce o dureau cumplit ochii, a venit în mănăstire să cîştige tămăduire. Iar fericita Paulina, vrînd să încerce pocăinţa Zoei, i-a zis: "Roagă-te, fiică, pentru această femeie, că doar prin rugăciunile tale Domnul îi va da tămăduire". Deci, rugîndu-se Zoe pentru cea bolnavă, în puţine zile i-a tămăduit ochii şi aceea s-a făcut călugăriţă în mănăstirea lor. Fericita Zoe a împlinit 12 ani în pocăinţă şi a adormit cu pace întru Domnul. Dar în toţi anii întoarcerii sale n-a băut nici vin, nici a gustat unt, nici poame, fără numai pîine şi apă, uneori, după două zile. Apoi odihna ei era pe pămîntul gol. Aceasta era nevoinţa sfintei şi astfel a fost sfîrşitul ei. Acum iarăşi să ne întoarcem la minunata povestire a Cuviosului Martinian.

Fericitul Martinian, după şapte luni, abia tămăduindu-se de rănile ce le făcuse din arderea focului, a început a gîndi în sine, zicînd: "De nu mă voi duce de aici în loc neştiut, nu mă va lăsa vicleanul vrăjmaş şi nu-mi va da odihnă. Drept aceea, de acum mi se cade ca în locul acela să locuiesc, unde va fi cu neputinţă să vie parte femeiască. Astfel gîndind, s-a sculat şi s-a rugat, zicînd: "Stăpîne al cerului şi al

pămîntului şi Făcătorule al mării, dă-mi cele folositoare, nu mă părăsi pe mine şi să nu laşi sufletul meu să piară pînă în sfîrşit, ci ajută-mă, Doamne, Dumnezeul puterilor şi fii mie cale, viaţă, toiag, traistă şi pîine!" Acestea zicînd şi îngrădindu-se cu semnul crucii, a ieşit din chilia sa şi a mers la mare.

Văzîndu-l diavolul ieşind, a strigat: "Îmbărbătează-se puterile mele şi să fie numele meu luminat, că am putut a te birui, de vreme ce din chilie te-am izgonit şi trupul tău cu foc ţi-am ars şi robit te-am făcut". Apoi iarăşi a zis: "Ce, Martiniane, fugi de aici? Oriunde vei merge te voi goni de pretutindeni. Oriunde ai voi să locuieşti, nu te voi lăsa pînă ce desăvîrşit te voi birui şi netrebnic te voi face". Iar fericitul i-a răspuns: "Neputinciosule, ticălosule, oare ţi se pare că tu m-ai gonit din preajma ta, sau socoteşti că lenevindu-mă am ieşit? Nu, ci pentru aceea am ieşit ca pe tine mai mult să te biruiesc". Şi iarăşi i-a zis: "Dacă nu-ţi ajunge cea dintîi şi a doua ispită, ce ai adus asupra mea, apoi vino şi a treia oară cu meşteşugul tău şi de cîte ori vei vrea. Căci lucrarea ta cea vicleană am stricat-o cu ajutorul lui Dumnezeu, Căruia I-am şi adus pătimirea mea. Drept aceea şi femeia pe care tu ai îndemnat-o asupra mea, te socoteşte acum ca pe un fum şi nor, spre a călca necuratele şi cu meşteşug puterile tale. Să nu îndrăzneşti de acum înainte să te apropii de umbra ei!" Acestea grăind sfîntul, s-a depărtat diavolul de la dînsul.

Fericitul a început a cînta psalmul: "*Să se scoale Dumnezeu şi să se risipească vrăjmaşii Lui şi să fugă de la faţa Lui cei ce-L urăsc pe Dînsul*". Acestea cîntînd, mergea spre calea ce ducea la mare. Sosind la mal a aflat un corăbier temător de Dumnezeu şi, apropiindu-se, i-a zis: "Frate, nu ştii vreo insulă mică undeva, în mijlocul mării, în care nimeni nu locuieşte?" Corăbierul i-a zis: "Pentru ce întrebi de aceasta şi ce voieşti?" Fericitul i-a răspuns: "Vreau să mă depărtez de lumea cea deşartă şi să mă liniştesc, dar nu aflu loc în care să mă liniştesc, să mă odihnesc şi să scap de smintelile diavolului". Iar el a zis: "Este un loc înfricoşat în mijlocul mării, adică o piatră, de pe care nu se poate vedea nicidecum uscatul". Fericitul a răspuns: "Un loc ca acela mult iubesc şi doresc şi o petrecere ca aceea, unde n-ar putea să vie parte femeiască". Zis-a lui corăbierul: "Şi de unde vei avea hrana ta?" Iar fericitul i-a zis: "Aşezămînt voi pune între mine şi tine, ca tu să-mi aduci hrană, iar eu mă voi ruga lui Dumnezeu pentru tine. Deci, să-mi aduci stîlpări de finic ca să lucrez cu mîinile mele împletituri, iar tu, luînd lucrul mîinilor mele, îl vei vinde şi pentru acela, cumpărînd pîine, îmi vei aduce. Asemenea îmi vei aduce apă într-un vas şi vei veni de 2-3 ori pe an, aducîndu-mi pîine şi apă".

Aceasta auzind, corăbierul a înţeles că bărbatul acesta este duhovnicesc şi a făgăduit să-i facă toate voile. Suindu-se cu dînsul în corăbioară, au plutit spre acel loc. Apoi suflînd vînt prielnic, au ajuns spre seară la locul acela. Fericitul, văzînd locul cel plăcut lui, s-a bucurat cu sufletul şi a lăudat pe Dumnezeu, iar pe corăbier binecuvîntîndu-l, s-a suit pe o piatră şi a cîntat: "*Am aşteptat pe Domnul care a căutat spre mine şi a auzit rugăciunea mea; apoi m-a scos din groapa patimilor şi din noroi; şi a pus pe piatră picioarele mele, îndreptînd paşii mei*". Sfîrşind psalmul şi rugîndu-se, a zis corăbierului: "Mergi în pace, frate şi adu-mi pîine, apă, stîlpări, ca să lucrez coşniţe". Corăbierul a zis: "De vei voi, îţi voi aduce şi lemne ca să-ţi faci o colibă mică". Fericitul, însă, n-a voit şi şedea pe piatră arzînd de zăduful zilei şi suferind de răceala nopţii. Iar corăbierul îi aducea de 2-3 ori pe an pîine, apă, precum i-a poruncit fericitul. Deci a petrecut Cuviosul Martinian în acea viaţă, scăpînd de lume, şi lăuda pe Dumnezeu ziua şi noaptea, fiind întru dumnezeiasca gîndire cea neîncetată.

Vicleanul diavol nici acolo n-a încetat a da război asupra cuviosului, ci a început a-i face supărare. Într-o noapte, tulburîndu-se marea şi ridicînd valurile şi înălţîndu-se peste capul lui ca la 15 coţi, striga diavolul: "Iată acum te voi îneca, Martiniane". Iar el fără frică i-a zis: "Neputinciosule, ticălosule, pentru ce te osteneşti nebuneşte? Căci pe mine nălucirile tale nu mă înfricoşează, nici îngrozirile tale nu mă tulbură, pentru că eu nădăjduiesc spre Domnul meu Iisus Hristos şi printr-Însul te voi ruşina desăvîrşit".

Acestea zicînd, a început a cînta: "*Mîntuieşte-mă Dumnezeule, că a intrat apă pînă în sufletul meu, afundatu-m-am în noroiul adîncului mării şi viforul m-a potopit*". Sfîrşind psalmul, a început a zice: "Doamne Iisuse Hristoase, Unul Născut al Tatălui celui nevăzut, Cel Care Te-ai pogorît pe pămînt pentru mîntuirea noastră, Cel ce cerţi marea şi porunceşti vînturilor şi toate ascultă de frica Ta; ascultă-mă, Stăpîne, în ceasul acesta, potoleşte ispita ce s-a ridicat asupra mea, căci toate sînt Ţie cu putinţă Doamne". Grăind sfîntul astfel, diavolul s-a făcut nevăzut, iar fericitul a rămas fără de vătămare şi a trăit pe piatra

aceea şase ani, răbdînd toată nevoia văzduhului pentru mîntuirea sa. Nici aşa, însă, n-a încetat diavolul, scornind asupra lui ispite, căci vicleanul a adus sfîntului altă supărare, mai grea decît cele dinainte.

Într-una din zile, diavolul văzînd o corabie plutind pe mare, în care erau bărbaţi şi femei, a ridicat vînt şi vifor asupra acelei corăbii şi lovind-o de o piatră a spart-o, iar pe toţi cei ce se aflau în corabie i-a înecat. Numai o fecioară a putut lua o scîndură şi a plutit pe ea, spre piatra aceea pe care şedea fericitul Martinian şi, apucîndu-se acea fecioară de piatră, a început a striga: "Miluieşte-mă, robul lui Dumnezeu, şi dă-mi mîna, mîntuieşte-mă de apele acestea şi nu mă lăsa să pier în adîncul acesta".

Fericitul, văzînd-o că nu are de nicăieri mîntuire, a zis zîmbind: "Şi acesta este meşteşugul tău, diavole, dar nu vei birui hotărîrea mea". Şi gîndea în sine, zicînd: "Vai mie păcătosul, că iarăşi a venit ispita înaintea sufletului meu; deci ce voi face? De nu-i voi da mîna şi nu o voi scoate din apă, apoi se va îneca şi va fi păcatul asupra sufletului meu şi ca un ucigaş voi fi eu, iar de o voi scoate, apoi nu se poate să fiu cu dînsa aici. Cu adevărat, mai cumplită îmi este această primejdie şi mai rea ispită decît cea dintîi. Pentru că de aceea puteam fugi, fiind pe pămînt, iar de aceasta nu pot să scap, de vreme ce numai singur acest loc mic este în mijlocul apelor şi nu se poate scăpa de această primejdie". Deci, întinzînd mîinile spre cer, a zis: "Doamne, nu mă lăsa să pier, ci rînduieşte cele de folos sufletului meu". Zicînd acestea i-a dat mîna şi a scos-o din apă la uscat. Apoi, văzînd-o că era frumoasă, a zis către dînsa: "Cu adevărat nu va putea fi fînul cu focul împreună şi nu este cu putinţă ca eu şi tu să petrecem împreună. Deci, să rămîi tu aici şi nu te teme, căci ai pîine şi apă să mănînci şi să bei, ca şi mine, şi-ţi va ajunge pînă ce va veni aici un corăbier, care va aduce pîine şi apă. Iată sînt încă două luni pînă la acea vreme, în care el va veni aici, să-i spui lucrul cum s-a întîmplat şi acela te va scoate de aici".

Acestea zicînd, sfîntul a însemnat marea cu semnul crucii, şi s-a rugat: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai certat marea şi vînturile, care Te ascultă cu cutremur, caută spre mine şi mă miluieşte şi nu mă lăsa să pier. Căci iată în numele Tău mă voi arunca în mare, că mai bine îmi este să mor în mare, decît să mă lipesc de femeie, prin patima trupească". Şi, întorcîndu-se spre fecioară, i-a zis: "Mîntuieşte-te, fecioară, şi Dumnezeu să-ţi păzească sufletul tău de toate asupririle vrăjmaşului şi să te ferească pînă la sfîrşit". Acestea zicînd, s-a aruncat în mare şi a început a înota.

Îndată, după rînduiala lui Dumnezeu, l-au luat doi delfini pe spatele lor şi-l purtau; iar fecioara, văzîndu-l ducîndu-se pe deasupra apei, privea la dînsul pînă ce a pierit din ochii ei şi a fost dus fericitul de acei doi delfini la uscat. Ieşind pe pămînt s-a rugat Domnului, zicînd: "Te laud pe Tine, Doamne, Dumnezeul meu, că ai arătat mila Ta spre mine nevrednicul, dar nu mă lăsa pînă la sfîrşit, Iubitorule de oameni". Şi-şi zicea în sine: "Ce să fac nu ştiu, căci în munţi şi în pustietăţi nu mă lasă diavoleasca vrăjmăşie; căci iată şi în mare nu m-au lăsat. Nu ştiu ce voi face". De acum este bine să învăţ cuvintele Evangheliei şi să le fac pe ele pentru că Domnul învaţă astfel: "*Cînd vă vor goni din cetatea aceasta, fugiţi în cealaltă, căci, amin grăiesc vouă, nu veţi sfîrşi cetăţile lui Israel*".

Acestea zicînd a început a umbla din loc în loc şi din cetate în cetate, înstrăinîndu-se şi zicînd în sine: "Fugi, Martiniane, ca să nu te ajungă ispita!" Astfel fugind şi gonindu-se pe sine îşi sfîrşea zilele. Iar în fuga aceea n-a purtat nici toiag, nici traistă, nici pîine, nici două haine, nici bani la brîu şi nimic spre trebuinţa trupească. Oriunde intra în cetate sau în sat, întreba cine este acolo om bun şi găzduia la dînsul, primind hrană, iar unde îl ajungea noaptea, ori în pustie, ori la cîmp, acolo petrecea odihnindu-se puţin.

Doi ani cutreierînd astfel, a trecut 164 de cetăţi şi la sfîrşit a mers la Atena, unde s-au descoperit de la Dumnezeu episcopului atenienilor toate cele despre fericitul Martinian. Apoi Cuviosul, cunoscînd vremea sfîrşitului său şi îmbolnăvindu-se, a intrat în biserică şi culcîndu-se pe pămînt, a zis celor ce erau acolo: "Chemaţi la mine degrabă pe episcop; dar aceia îl socoteau nebun. Apoi, el iarăşi rugîndu-i, l-au ascultat şi ducîndu-se au spus episcopului, zicîndu-i: "Un om oarecare zace în biserică, nu ştim, nebun este sau nu, şi zice: să chemaţi pe episcop la mine". Episcopul le-a zis: "Voi sînteţi nebuni, iar acela este mai bun decît mine!"

Sculîndu-se cu sîrguinţă, s-a dus în biserică, iar fericitul, văzînd pe episcop, nu putea să se scoale înaintea lui ci întindea spre dînsul mîinile sale, dînd vrednică cinste arhiereului lui Dumnezeu. Iar episcopul mai mare cinste îi făcea lui, zicînd: "De mult mi-a făgăduit Dumnezeu că o să-mi arate pe robul său şi acum a împlinit ceea ce a făgăduit. Deci tu, cînd te vei sălăşlui în cereasca Împărăţie, adu-ţi aminte şi de sufletul meu, rogu-mă ţie!" Iar fericitul i-a răspuns: "Binecuvintează, părinte, şi te roagă lui Dumnezeu pentru mine, ca să aflu îndrăzneală cînd voi sta înaintea dreptei Lui judecăţi".

Acestea zicînd şi-a ridicat ochii spre cer şi a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, în mîinile Tale îmi dau sufletul meu". Apoi, făcîndu-şi semnul crucii, a zis episcopului: "Părinte, dă-mă lui Dumnezeu". Atunci a început faţa lui a zîmbi şi aşa, veselindu-se sufletul său, s-a despărţit de trupul cel mult chinuit şi s-a dus în mîinile lui Dumnezeu. Deci, Cuviosul Martinian s-a odihnit întru Domnul, bine sfîrşindu-şi alergarea şi păzindu-şi credinţa, a luat cununa cea gătită lui în cereasca Împărăţie, iar episcopul a îngropat sfîntul lui trup în biserică, cu mare cinste.

Cine nu se va minuna de acest nevoitor viteaz şi cine nu va ferici răbdarea lui nebiruită şi viaţa lui cea cu bună îndrăzneală? Cum pînă în sfîrşit s-a nevoit pentru mîntuirea sufletului şi prin mucenicie aducîndu-se Domnului. Pentru că, nefiind atunci prigonire asupra creştinilor, singur şi-a aflat mucenicie şi pe faţă cu diavolul s-a luptat şi a călcat vicleşugul lui. Singur şi-a fost prigonitor, judecător şi muncitor, făcîndu-şi chinuire de bună voie. Cu adevărat se cuvine a-l numi mucenic şi viteaz pătimitor, căci de foc n-a băgat seamă şi prin focul cel vremelnic a stins focul cel veşnic. Diavolul a pornit asupra lui pe femeie, iar el, prin rugăciunile sale, a făcut-o roabă lui Dumnezeu. Dar se cuvine nouă ca şi despre fecioara aceea, care a rămas pe piatră în mare, să povestim cum şi-a dus viaţa sa şi în ce fel a cîştigat-o. Căci rugăciunea fericitului Martinian pentru dînsa nu a fost în zadar.

Rămînînd pe piatră fecioara aceea, primea pîine şi apă precum i-a poruncit ei fericitul Martinian. Iar corăbierul care îi aducea fericitului pîine şi apă la două luni o dată, venind după obicei cu corăbioara la piatră, a văzut în locul monahului pe fecioară şi, socotind că este nălucire, s-a temut şi a început a se depărta de piatră. Iar ea a strigat: "Nu te teme, frate, că femeie sînt cu adevărat şi creştină. Apropie-te de mine ca să-ţi spun un lucru". Iar el, necrezînd-o pe ea şi temîndu-se, îl ruga, zicîndu-i: "Aşa mă jur pe Împăratul Hristos, că sînt creştină, nu te teme de mine, ci vino aproape şi-ţi voi spune ce s-a întîmplat". Atunci omul, stînd lîngă piatră cu corăbioara, a zis către dînsa: "Unde este monahul care a fost aici? Unde s-a dus de aici şi pe tine cine te-a adus şi te-a suit pe această piatră?" Fecioara, făcîndu-şi cruce, a început a povesti cele ce s-au întîmplat.

Auzindu-le pe toate, corăbierul se miră foarte mult şi a zis către dînsa: "Vino să te duc de aici în cetatea ta". Iar ea i-a răspuns: "Ba nu, frate, mă rog ţie să nu mă scoţi de aici, ci să faci cu mine iubire de oameni şi, ducîndu-te în sat, să-mi aduci o haină bărbătească de lînă, pîine şi apă, precum aduceai fericitului părinte şi aceeaşi răsplătire vei lua de la Stăpînul Hristos, pentru că la El nu este deosebire între parte bărbătească şi parte femeiască, precum zice apostolul: "*Voi toţi, una sînteţi întru Hristos*". Nu te îngreţoşa de mine, păcătoasa, care voi să mă mîntuiesc. Că de n-ar fi voit Dumnezeu să mă mîntuiască, nu m-ar fi aruncat pe piatra aceasta. Nici tu să nu mă dispreţuieşti că sînt femeie. Adu-ţi aminte că Dumnezeu a creat pe Adam şi pe Eva şi la sfîrşitul zilelor S-a arătat lumii, născîndu-Se din Preacurata Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu. Deci, fii şi către mine bun, precum ai fost prea cuviosului părinte şi, ducîndu-te acasă, să-mi aduci, precum ţi-am spus, o haină bărbătească de lînă, pîine şi apă, şi să-mi aduci şi lînă ca să lucrez cu mîinile mele. Adu pe femeia ta aici, că ea mă va îmbrăca în haina cea bărbătească şi-mi va porunci cum să lucrez, iar Domnul Dumnezeul meu să fie cu tine în toate zilele vieţii tale şi să-ţi dea din acest veac şi în cel ce va să vie, daruri, milă şi iertare de păcate".

Corăbierul a zis către dînsa: "Pe toate cîte îmi porunceşti mie, eu le voi face, numai tu întăreşte-te şi Dumnezeu va împlini dorinţa ta". Acestea zicîndu-le, a plecat corăbierul şi s-a întors acasă. După două zile, luînd pe femeia sa şi toate cele poruncite de fecioară, a venit la dînsa. Apoi, ieşind din corăbioară, femeia s-a suit pe piatră şi s-au sărutat amîndouă. După aceea, mergînd femeia, a luat cu bărbatul său toate cele de pe corabie, iar fecioara a rugat pe bărbat să se depărteze puţin, pînă ce se va îmbrăca în haina cea bărbătească şi s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Cel ce ai ascultat pe toţi sfinţii tăi din veac,

ascultă-mă şi pe mine păcătoasa şi săvîrşeşte în acest loc şi în acest chip bărbătesc alegerea mea, fără de poticnire. Păzeşte-mi sufletul, întăreşte-mi inima şi puternic să faci trupul meu şi-mi povăţuieşte sufletul meu spre bună plăcerea Ta, iar celor ce-mi slujesc dă-le plata cea veşnică, că bine eşti cuvîntat în veci. Amin". După aceasta, a zis femeii: "Rogu-mă ţie, femeie, cînd îmi veţi aduce pîine şi apă să-mi aduceţi şi lînă, ca în zadar să nu mănînc pîinea voastră, iar hainele mele să le iei tu întru pomenirea smereniei mele!" Acestea zicînd, i-a eliberat cu pace. Într-acea lună a venit la dînsa iarăşi acea femeie cu bărbatul său şi i-a adus hrană. Iar fericita fecioară se veselea şi lăuda pe Dumnezeu pentru o viaţă ca aceea, făcînd 12 rugăciuni pe zi, iar noaptea 24; hrana ei era o bucată de pîine la două zile. Astfel, Domnul, întărind-o şi păzind-o, şi-a săvîrşit bine alegerea vieţii sale. Cînd s-a suit pe piatră avea 25 de ani, iar pe piatră a vieţuit şase ani. După aceasta, cu două luni înaintea venirii corăbierului şi a femeii sale, şi-a dat sufletul în mîinile Domnului. Numele ei era Fotinia.

Trecînd două luni după sfîrşitul acestei Sfinte fecioare Fotinia, a venit corăbierul cu femeia sa şi a găsit-o moartă, avînd mîinile aşezate în semnul crucii, gura bine strînsă, ochii închişi şi faţa luminoasă, ca şi cum dormea. Apoi s-a închinat sfîntului ei trup şi, luîndu-l ca pe o frumoasă floare de dimineaţă, l-au pus în corabie şi a plutit spre cetatea Cezareei din Palestina. Apoi s-au descoperit în vedenie corăbierului toate cele despre această sfîntă fecioară şi, mergînd la episcopul Cezareei, i-a spus despre viaţa ei îmbunătăţită. Atunci episcopul, cu tot clerul, a îngropat-o cu cinste la loc sfînt, cu psalmi şi cu cîntări, cu lumînări şi cu tămîieri, slăvind pe Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine cinstea şi slava împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Avxentie
(14 februarie)

În vremea împărăţiei lui Teodosie cel tînăr era în Constantinopol un bărbat cinstit, vestit în rînduiala ostăşească şi în palaturile împărăteşti, cu numele Avxentie, fiu al lui Ada Persul, iscusit în dumnezeiasca Scriptură şi în înţelepciunea cea din afară şi împodobit cu fapte bune. Acela, cunoscîndu-se cu Cuviosul Marchian, care mai pe urmă a fost iconom al Bisericii celei mari, şi cu Ioan monahul cel îmbunătăţit, care vieţuia lîngă biserica Sfîntului Ioan Mergătorul înainte, fiind înaintea cetăţii ce se numea Evdom, împreună cu alţi bărbaţi temători de Dumnezeu, a rîvnit vieţii lor. Deci, lăsînd deşertăciunea lumii acesteia, slava şi gîlceava, s-a făcut ostaş al cerescului împărat Hristos şi, luînd chipul monahicesc, s-a făcut slujitor al Domnului mai întîi în rînduiala diaconiei, apoi în a preoţiei şi a luat putere asupra diavolului ca să-l izgonească din oameni. Pentru aceasta era slăvit în cetatea împărătească; fugind de slava omenească şi dorind slava şi viaţa mai liniştită, a lăsat cetatea cea cu mult popor şi s-a dus la Bitinia. De acolo s-a dus într-un munte pustiu care se numea Oxia şi care era departe de Calcedon, ca la 10 stadii. Iubind acel loc, s-a suit pe un deal şi, stînd pe piatră, şi-a ridicat sfintele mîini, lăudînd pe Dumnezeu şi zicînd: "Tu, Doamne, m-ai sălăşluit deosebi în nădejde". Şi a locuit în muntele acela, care mai pe urmă se chema după numele lui Avxentie, precum se scrie în viaţa Cuviosului Ştefan, care după aceea a sihăstrit în acelaşi munte şi a pătimit pentru sfintele icoane.

Vieţuind Cuviosul Avxentie în muntele cel pomenit, a fost aflat de nişte păstori care căutau o turmă de oi rătăcită şi pe care au aflat-o cu rugăciunile lui. Din acea vreme s-a făcut cunoscut cuviosul şi începură a veni la dînsul mulţi, unii pentru tămăduirea trupească - căci toate bolile le vindeca prin rugăciunile lui -, iar alţii veneau pentru folosul sufletesc.

Apoi, adunîndu-se oameni cucernici din satele dimprejur, i-au zidit o chilie în vîrful muntelui, în care, închizîndu-se cuviosul, vorbea printr-o ferăstruie mică cu cei ce veneau la dînsul, povăţuindu-i la fapte bune şi tămăduind pe cei neputincioşi, pentru că era izvor de tămăduiri, fiind plin de dumnezeiescul dar şi alergau la dînsul din multe cetăţi, ca la un doctor fără de plată. Aşa o femeie a unui comite din Nicomidia, orbind, a venit strigînd: "Miluieşte-mă, robul lui Dumnezeu cel preaînalt". Iar el a zis către cei ce erau acolo: "Sînt om păcătos şi pătimaş ca şi voi, dar dacă credeţi că Cel ce a tămăduit pe orbul din naştere o

va vindeca şi pe aceasta, apoi toţi să ne rugăm lui Dumnezeu cu osîrdie pentru dînsa". Şi rugîndu-se toţi, sfîntul s-a atins de ochii ei şi a zis: "Te vindecă pe tine Iisus Hristos, Lumina cea adevărată". Şi îndată a văzut femeia, şi toţi au mulţumit lui Dumnezeu. Apoi, comitesa aceea a dat multă milostenie la săracii care veneau lîngă muntele acela spre a cere milostenie de la cei ce mergeau la sfînt. De aceasta chiar sfîntul se îngrijea, avînd ucenici care împărţeau pîinea ce se aducea.

Pe lîngă darul tămăduirii, cuviosul mai avea şi pe cel al vederii înainte, pentru că odată au venit la dînsul doi oameni, unul credincios, iar altul cu cuget eretic. Pe cel drept-credincios sfîntul l-a primit cu dragoste şi a vorbit cu dînsul despre folosul sufletesc; iar către cel rău credincios n-a zis nici un cuvînt, văzînd întrînsul necredinţa. Ducîndu-se de la sfînt, cel rău credincios a început a-l huli pe sfînt şi a-l vorbi de rău, numindu-l făţarnic; dar, nesosind ei încă la casa lor, a întîmpinat pe cel rău credincios un copil, spunîndu-i că asupra fiicei lui a năvălit diavolul şi o munceşte cumplit. Deci acela s-a mîhnit foarte şi, cunoscîndu-şi păcatul, a dus pe fiica cea îndrăcită la cuviosul, cu smerită rugăminte. Şi s-a tămăduit atît fecioara de muncirea diavolească, cît şi tatăl ei de credinţa cea rea.

Doi leproşi au venit, cerînd tămăduire. Şi i-a întrebat sfîntul: "Care sînt greşelile voastre de a venit asupra voastră această pedeapsă de la Dumnezeu?" Ei, închinîndu-se lui, au zis: "Miluieşte-ne robul lui Hristos şi te roagă pentru noi să ne tămăduim". Sfîntul le-a răspuns: "Aceasta vi s-a întîmplat, o! fraţilor pentru jurămîntul vostru, căci v-aţi obişnuit adeseori a vă jura şi a vă blestema şi aţi pornit pe Dumnezeu spre mînie". Ei, auzind aceea, s-au spăimîntat, cum de ştie greşelile lor şi căzînd înaintea lui s-au pocăit. Milostivindu-se spre dînşii, Cuviosul i-a uns cu untdelemn sfînt de la cap pînă la picioare, zicînd: "Pe voi vă tămăduieşte Iisus Hristos, iar eu sînt om păcătos". Şi îndată leproşii s-au curăţit de neputinţa lor.

Un slăbănog zăcea pe pat, fiind adus cu căruţa, iar părinţii lui, căzînd la sfînt, ziceau cu plîngere: "Pentru mulţimea păcatelor noastre, s-a întîmplat fiului nostru slăbănogirea". Sfîntul le-a răspuns: "Credeţi oare că el se poate tămădui prin mine, smeritul şi lepădatul? Numai Dumnezeu este puternic pentru aceasta". Ei ziseră: "Cu adevărat, îngere al lui Dumnezeu, eşti trimis pentru mîntuirea noastră şi credem că toate sînt cu putinţă la Dumnezeu". El le-a răspuns: "Să fie după credinţa voastră". Şi, luînd untdelemn sfînt, a uns tot trupul slăbănogului şi îndată s-a sculat sănătos, încît cu toţii Îl slăveau pe Dumnezeu.

Cît pentru cei îndrăciţi nu ne ajunge cuvîntul, căci pe mulţi a liberat Cuviosul Avxentie din muncirea diavolească, care veneau la el în toate vremurile din diferite cetăţi şi ţări îndepărtate. Pe alţii îi aduceau cu sila, munciţi de viclenele duhuri şi toţi se tămăduiau prin sfintele lui rugăciuni, căci avea de la Dumnezeu mare stăpînire şi putere asupra diavolilor. Apoi a fost chemat în Calcedon, la sinodul Sfinţilor Părinţi, cel de-al patrulea a toată lumea şi s-a ostenit mult, nevoindu-se contra eresului lui Evtihie şi a relei credinţe a lui Nestorie. De aceea a răbdat şi multe ocări de la eretici. Însă drept-credinciosul împărat Marcian îl cinstea foarte mult şi era iubit de toţi Sfinţii Părinţi, încît s-a arătat vestit între toţi, ca un dreptcredincios şi făcător de minuni, înţelept şi nebiruit în cuvînt, ca cel ce ştia bine tainele dumnezeieştii Scripturi, după cum este scris: *Era bărbat puternic în faptă şi cuvînt, înaintea lui Dumnezeu şi a tot poporul.*

Întărind cu Sfinţii Părinţi dreapta credinţă, s-a întors iarăşi la chilia sa din muntele pustiu şi a făcut în cale multe şi mari minuni, pe cînd se ducea la Calcedon şi se întorcea de acolo, izgonind diavolii din oameni şi tămăduind toate bolile şi neputinţele. Şezînd în chilia sa, aducea mult folos lumii, prin chipul vieţii sale îmbunătăţite şi prin învăţăturile grăitoare de Dumnezeu, cu care se îndulceau toţi care veneau la dînsul de pretutindeni, pentru facerile de minuni. Iar cu ochii cei mai înainte văzători, vedea cele ce erau departe ca pe cele ce erau aproape şi privea duhurile cele fără de trup şi sufletele drepţilor.

Într-o noapte, închizîndu-se, înălţa către Dumnezeu obişnuitele sale rugăciuni, iar ucenicii şi ceilalţi care veniseră la sfîntul, fiind afară şi cuviosul deschizînd ferestruia fără de veste, a strigat cu glas mare de trei ori: "Binecuvîntat este Domnul Dumnezeu!". Apoi, suspinînd cu greu şi-a plecat capul spre pămînt şi toţi stînd de faţă nu îndrăzneau a-l întreba. Dar el le-a zis: "Luminătorul care era la răsărit, o! fiilor, Simeon, părintele nostru, a adormit!". Zicînd acestea, plîngea foarte. Şi a zis iarăşi: "Sfîntul părintele nostru, stîlpul şi întărirea adevărului, Simeon Stîlpnicul, a răposat, iar nevinovatul şi curatul lui suflet nu s-a îngreţoşat a se închina mie, netrebnicului şi păcătosului!" Şi s-au spăimîntat cei ce auzeau despre o vedere

ca aceea. Atunci au însemnat ceasul în care cuviosul a spus aceasta şi după o vreme oarecare a venit înştiinţare de la dreptcredinciosul împărat Leon, care a luat împărăţia lui Marcian, despre moartea Cuviosului Simeon Stîlpnicul şi îndată a străbătut vestea pretutindeni. Apoi ucenicii cuviosului Avxentie cercetînd vremea, au aflat adevărul, că în acea vreme a murit Cuviosul Simeon, cînd Avxentie a spus despre adormirea lui.

Nu după multă vreme de la sfîrşitul Cuviosului Simeon, s-a apropiat şi fericitul sfîrşit al Cuviosului Avxentie, care venise la adînci bătrîneţe. Căci vieţuind cu cuvioşie şi cu dreaptă credinţă, întemeind multe mănăstiri prin diferite locuri şi fiind egumen în toate părţile Bitiniei şi pe mulţi povăţuind spre mîntuire, a trecut către Domnul.

Viaţa Cuviosului Părinte Isachie, închisul de la Pecersca
(14 februarie)
(Din Patericul Pecerscăi)

Cu neputinţă este a nu veni ispitele la oameni. Căci dacă ispititorul a îndrăznit a se apropia chiar de Domnul în pustie, cu atît mai mult îndrăzneşte a ispiti pe robii Săi. Însă, precum aurul lămurit în foc se vede luminos înaintea oamenilor, aşa şi omul cel lămurit prin ispitele vrăjmaşului se va lumina ca soarele înaintea lui Dumnezeu, prin lucruri bune. S-a înştiinţat acest lucru prin Cuviosul părintele nostru Isachie, închisul Pecerscăi, pentru că acest cuvios, de neam toropcean, era neguţător bogat în viaţa mirenească. Dar, cugetînd a se face monah, şi-a împărţit toată averea la săraci şi la mănăstiri, apoi s-a dus în peşteră la Cuviosul Antonie, rugîndu-se să-l primească întru rînduiala monahicească.

Cuviosul Antonie, văzînd mai înainte că el voieşte să îmbrăţişeze viaţa îmbunătăţită, cea întocmai ca îngerii şi cu totul vrednică de îngerescul chip, i-a împlinit rugămintea. Deci, Cuviosul părintele nostru Isachie, făcîndu-se monah, a început viaţă şi mai aspră, căci nu-i era destul că se îmbrăcase în rasa de păr, ci a poruncit să-i cumpere o piele de capră pe care a pus-o peste rasă. Aşa s-a închis într-o uliţă a peşterii, într-o mică chilie ca de patru coţi, şi acolo se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi. Mîncarea lui era o prescură şi aceea după o zi şi bea apă cu măsură. Acestea i le aducea Cuviosul Antonie şi i le dădea pe o ferestruică, pe care abia încăpea mîna.

Pe lîngă acestea, niciodată nu se culca pe coaste, ci avea puţin somn. Şi a petrecut şapte ani într-o viaţă ca aceasta, neieşind din chilie. Dar odată, sosind seara, a început, după obicei, a face metanii, cîntînd psalmi pînă la miezul nopţii, iar după ce s-a ostenit, stingînd lumînarea, a şezut la locul său. Şi iată, deodată, a strălucit în peşteră o lumină mare, ca de soare, luînd vederea omenească. Apoi veniră la dînsul doi diavoli în chip de tineri frumoşi, cu feţe ce străluceau ca soarele şi ziseră lui: "Isachie, noi sîntem îngeri".

Isachie, sculîndu-se, a văzut o mulţime de diavoli, ale căror feţe erau ca soarele, iar unul dintre dînşii strălucea mai mult decît toţi şi din faţa lui ieşeau raze. Şi a zis sfîntului: "Isachie, acesta este Hristos, închină-te lui". Dar Isachie, neînţelegînd diavoleasca lucrare şi nici aducîndu-şi aminte să-şi facă semnul Crucii, s-a închinat aceluia ca lui Iisus Hristos, iar diavolii îndată au făcut zgomot mare, strigînd: "Al nostru eşti, Isachie!" Deci, punîndu-l să şadă şi ei aşezîndu-se împrejurul lui, iar chilia, cum şi intrarea peşterii, fiind plină de diavoli, unul din ei, cel părut Hristos, a zis: "Luaţi fluiere, timpane, viori şi cîntaţi, iar Isachie să joace". Şi îndată cîntară din fluiere, timpane şi viori, iar pe Isachie, luîndu-l, începură cu dînsul a sări şi a juca multă vreme, încît, obosindu-l, îl lăsară abia viu. După aceea, îl batjocoriră şi pieriră.

A doua zi, sosind gustarea pîinii, a mers Cuviosul Antonie, după obicei, la fericitul şi i-a zis: "Binecuvîntează, părinte Isachie". Dar nu i-a dat răspuns. Neştiind deci ce să fie, a zis întru sine: "Oare acum a murit?" Atunci a trimis în mănăstire la Cuviosul Teodosie şi la fraţi. Venind fraţii, au săpat acolo unde era uşa astupată şi luară pe Isachie, care li se părea că este mort şi l-au pus înaintea peşterii, dar

văzură că era viu. Şi a zis Cuviosul Teodosie: "Cu adevărat din diavoleasca lucrare i se făcu lui aceasta". Deci îl puseră pe pat şi slujea Sfîntul Antonie.

În acele zile domnul Kievului, Iziaslav, s-a întors în Kiev din pămîntul leşesc şi a început a se mînia asupra Sfîntului Antonie, pentru Vseslav, domnul poloveţilor, care, în zilele cuviosului, a domnit o vreme la Kiev. De aceea a trimis noaptea voievodul Sviatoslav din Cernigov după Sfîntul Antonie. Acesta, mergînd la Cernigov, i-a plăcut locul ce se numeşte muntele Voldiniei, apoi, săpîndu-şi o peşteră, s-a sălăşluit acolo, unde chiar şi acum este mănăstire.

Cuviosul egumen Teodosie, înştiinţîndu-se că Sfîntul Antonie s-a dus la Cernigov, a mers cu fraţii la peşteră şi, luînd pe Isachie, l-au dus în chilia sa şi-i slujeau, căci acela era slab la minte şi la trup, încît nu putea nici să şadă, nici să se întoarcă pe altă parte, fiind foarte bolnav. Cuviosul Teodosie singur cu mîinile sale îl spăla şi îl îngrijea. Astfel, zăcînd doi ani, îi slujeau lui.

Asta este de mirare, căci în aceşti doi ani n-a gustat nici pîine, nici apă, nici poame, nici altă hrană, dar era viu, însă mut şi surd. Cuviosul Teodosie făcea rugăciune pentru el, ziua şi noaptea, pînă ce, în al treilea an, a grăit şi dorea să fie ridicat pe picioare. Apoi, ca pruncul a început a umbla, însă încet, pînă a mers şi la biserică. După aceasta a început a veni la masă şi îl punea pe el deosebit de fraţi şi-i aducea dinainte pîine, dar nu voia să o ia. Fraţii o puneau în mîinile lui, însă cuviosul Teodosie le zicea: "Puneţi pîinea înaintea lui, ca singur să o mănînce. Iar el, privind la ceilalţi, gusta pîine şi astfel s-a învăţat a mînca şi, prin acest chip, l-a izbăvit Cuviosul Teodosie de meşteşugul diavolesc şi de înşelăciunea lui.

Murind Cuviosul Teodosie şi fericitul Ştefan făcîndu-se în locul lui egumen, Isachie iarăşi a luat viaţa cea aspră, zicînd către ispititorul: "Iată, acum m-ai înşelat, diavole, şezînd în peşteră şi în singurătate. De acum nu mă voi mai închide, ci te voi birui cu darul lui Dumnezeu, ostenindu-mă în mănăstire". Atunci iarăşi s-a îmbrăcat în rasă de păr, iar peste rasă a pus o haină strîmtă şi a început a ajuta bucătarilor şi a sluji fraţilor. La Utrenie intra mai înainte de toţi şi stătea nemişcat. Cînd a sosit iarna şi gerul era cumplit, el stătea la Utrenie în călţuni, încît de multe ori îi îngheţau picioarele pe piatră, dar nu le mişca, pînă nu se cînta Utrenia. După Utrenie intra înaintea tuturor în bucătărie şi mai înainte gătea focul, lemnele şi apa. Apoi veneau şi ceilalţi fraţi bucătari.

Odată, unul din bucătari, cu numele tot Isachie, a zis fericitului, zîmbind: "Isachie, iată corbul şade, mergi de-l prinde". El, închinîndu-se pînă la pămînt şi mergînd, a prins corbul şi l-a adus înaintea tuturor bucătarilor. Iar ei s-au spăimîntat de ceea ce făcuse, apoi au spus egumenului şi fraţilor care începuseră a-l cinsti. După aceea, el nevrînd cinste de la oameni, a început a face supărare, uneori egumenului sau fraţilor, alteori oamenilor mireni, umblînd prin lume, încît şi bătăi primea de la mulţi. Astfel, prefăcîndu-se nebun, iarăşi s-a sălăşluit unde era mai înainte peştera Cuviosului Antonie, căci acum acesta murise. Şi a început a aduna la sine tineri, peste care punea haine monahiceşti. Atunci, uneori lua de la fericitul egumen Nicon certare, iar alteori de la părinţii copiilor acelora lua bătăi, iar el, toate le răbda cu bucurie, suferind lipsa, golătatea şi răceala ziua şi noaptea.

Într-o noapte, fericitul, aprinzînd cuptorul în peşteră şi cuptorul fiind crăpat, a început văpaia a ieşi în sus prin crăpături iar el, neavînd cu ce să astupe crăpăturile, a păşit cu picioarele desculţe peste văpaie şi a stat pînă ce a ars cuptorul; apoi, s-a coborît nevătămat.

Acestea şi multe alte lucruri de mirare făcea el. Astfel a luat biruinţă asupra diavolilor şi întru nimic nu socotea ameninţările şi nălucirile lor. Pentru că de multe ori îi făceau supărare diavolii şi-i ziceau: "Al nostru eşti, Isachie, fiindcă domnului nostru te-ai închinat". Iar el le zicea lor: "Domnul vostru cel diavolesc este Belzebul, de care nu mă tem ca de idolul Muh, (precum era numele lui) nici de voi, slugile lui, căci, deşi m-aţi înşelat întîi, fiindcă nu ştiam meşteşugurile şi vicleşugurile voastre, iată, de acum, cu puterea Domnului meu Iisus Hristos şi cu rugăciunile Cuvioşilor părinţi Antonie şi Teodosie, vă voi birui pe voi". Apoi se însemna cu semnul Crucii şi aşa gonea nălucirile acelea ale lui Belzebul. Odată se făcu groază fericitului din nălucirile diavoleşti, căci veneau la dînsul noaptea ca un popor mare, cu sape şi cazmale, zicînd: "Să săpăm peştera aceasta, iar pe acesta aici să-l astupăm". Dar unii ziceau către dînsul:

"Ieşi, Isachie, căci vor să te astupe". Iar el le zicea: "De aţi fi oameni atunci aţi umbla ziua, dar voi sînteţi întuneric şi de aceea umblaţi în întuneric". Atunci se însemna cu crucea, precum şi la toate nălucirile, iar diavolii îndată piereau.

Uneori îl înfiorau în chip de urs sau de leu şi de alte cumplite fiare. Alteori ca şerpii se tîrau spre dînsul, ca broaştele, ca şoarecii şi ca toate jivinele, dar nu putură nimic să-i facă şi-i ziseră: "O! Isachie, ne-ai biruit". Iar el răspundea: "Şi voi m-aţi biruit pe mine, arătîndu-vă în chipul lui Iisus Hristos şi al îngerilor, nevrednici fiind de o cinste ca aceea. Iată, acum, cu adevărat vă arătaţi în chip de fiare şi de dobitoace, de şerpi şi de jivine, precum singuri sînteţi necuraţi". De atunci nu i se făcea nici o supărare de diavoli, cu care trei ani avusese război. Apoi, a doua oară, s-a sălăşluit în peşteră precum singur a mărturisit. După aceea, a început a vieţui cu mai mare înfrînare, postire şi priveghere.

Astfel vieţuind, i-a sosit sfîrşitul vieţii şi s-a îmbolnăvit în peşteră. Apoi fraţii l-au adus, fiind bolnav, în mănăstire, unde a bolit opt zile şi s-a dus pe calea Domnului, întru bună mărturisire. Ioan, care acum era egumen şi toţi fraţii sprijinindu-i trupul, l-au îngropat cu cinste în peşteră. Acest bun ostaş al lui Hristos, care mai întîi a fost biruit de către vrăjmaş, mai pe urmă a luat biruinţă şi a cîştigat Împărăţia cerurilor. Cu ale lui sfinte rugăciuni să ne învrednicim şi noi să împărăţim împreună cu Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, cu Cel fără de început al Lui Părinte şi cu Preasfîntul şi bunul şi de viaţă făcătorul Său Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Apostol Onisim, unul din cei şaptezeci de apostoli (15 februarie)

În Colose, cetatea Frigiei, trăia un bărbat vestit şi cu dregătorie, anume Filimon. Acesta a crezut în Hristos şi s-a învrednicit mai pe urmă de treapta episcopiei, apoi s-a numărat şi în ceata celor 70 sfinţi apostoli. La Filimon, mai înainte de apostolia lui, se afla un rob, anume Onisim. Acesta, greşind stăpînului său şi temîndu-se de pedeapsă, a fugit de la dînsul şi s-a dus la Roma, unde, aflînd pe Sfîntul Apostol Pavel în legături, a auzit de la dînsul sfînta propovăduire şi, învăţînd sfînta credinţă în Domnul nostru Iisus Hristos, a fost botezat de Apostolul Pavel, căruia acum îi slujea în Roma, împreună cu sfîntul Tihic şi îi era lui de trebuinţă în acea slujbă. Apoi Sfîntul Apostol Pavel, trimiţînd pe Sfîntul Tihic cu scrisoarea sa la coloseni, a trimis pe dînsul şi pe acest Sfînt Onisim, precum scrie la sfîrşitul epistolei: "*Pe toate cele despre mine le va spune vouă Tihic, iubitul frate, credinciosul slujitor şi împreună ajutător întru Domnul, pe care l-am trimis la voi ca să cunoască cele despre voi şi să vă spună toate cele de aici*".

Aceasta a scris-o apostolul prin Tihic. Iar prin Onisim a scris o deosebită scrisoare către Filimon, stăpînul lui, rugîndu-l să-l ierte pe Onisim pentru greşeala lui şi să-l primească nu ca rob, ci ca pe un frate iubit şi ca pe însuşi Pavel. Apostolul Pavel numeşte în scrisoarea sa pe Onisim fiu al său: "*Rogu-mă ţie, pentru fiul meu Onisim, pe care l-am născut fiind eu legat şi care odată era ţie netrebnic, iar acum ne este şi mie şi ţie de folos; pe el l-am trimis la tine, iar tu să-l primeşti ca pe inima mea*". Deci, Filimon a făcut aceasta cu bucurie, căci nu numai că l-a primit cu dragoste pe Onisim, ci i-a dăruit libertate şi l-a trimis iarăşi la Roma, la Sfîntul Apostol Pavel, ca să-i slujească acolo, pentru că-l dorea apostolul Pavel, precum scrie în scrisoarea aceea: "*Am voit ca să-l ţin la mine pe Onisim să-mi slujească mie în locul tău, fiind în legăturile bunei vestiri, dar fără a ta voie nimic n-am voit să fac, ca astfel nu de nevoie să fie binele tău, ci de voie*".

Sfîntul Apostol Onisim a stat în Roma, slujind sfinţilor apostoli, pînă la sfîrşitul lor. Apoi a fost pus de dînşii episcop pentru bunăvestirea cuvîntului, iar după sfîrşitul lor, ieşind din Roma, a străbătut multe cetăţi şi ţări propovăduind pe Hristos în Spania, Carpetania, Colose, Patra. Apoi a luat scaunul în Efes, după Sfîntul Timotei şi după Sfîntul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu.

Episcopia lui din Efes este însemnată prin scrisoarea Sfîntului Ignatie de Dumnezeu purtătorul, pe care o scrie din Smirna către efeseni, cînd l-a întîmpinat Sfîntul Onisim pe cale, cu cîţiva efeseni, fiind dus din Antiohia la Roma, pentru mîncarea fiarelor. Sfîntul Ignatie scrie către efeseni astfel: "În numele lui Dumnezeu am primit pe toţi, pentru Onisim, episcopul vostru, care este nespus în dragoste, pe care îl rog întru Iisus Hristos să vă iubească, iar pe voi vă rog să-i fiţi lui asemenea, căci binecuvîntat este cel ce v-a învrednicit a avea un episcop ca acesta". Şi iarăşi, scriind de acolo la antiohienii săi, zice: "Închină-se vouă Onisim, păstorul Efesului". De acestea este încredinţat că, Sfîntul Onisim, după înconjurarea a multe ţări şi cetăţi, fiind bătrîn, a rămas în Efes, păscînd acolo Biserica lui Dumnezeu cîtăva vreme.

După aceea a fost prins de necredincioşi şi de acolo l-au dus la Roma, pe vremea împărăţiei lui Traian, unde l-au dus înaintea lui Tertil eparhul, spre cercetare. Tertil, eparhul, l-a întrebat: "Cine eşti tu?" Onisim a răspuns: "Sînt creştin". Eparhul a zis: "Din ce orînduială eşti?" Onisim a răspuns: "Am fost oarecînd robul unui bărbat, iar acum sînt rob credincios al bunului Stăpîn Domnului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos". Zis-a eparhul: "Care a fost pricina mutării tale la alt stăpîn?" Răspuns-a Onisim: "Cunoştinţa Adevărului şi urîciunea închinării la idoli". Zis-a eparhul: "Cu cît preţ te-ai vîndut Stăpînului celui nou?" Iar Onisim zise: "Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, cu cinstitul Său sînge răscumpărîndu-mă din pierzare, m-a mutat la nestricăciune, precum este scris în Scripturile noastre: nu cu argint sau cu aur stricăcios v-aţi izbăvit de viaţa voastră cea deşartă, ce era de la părinţi, ci cu cinstitul sînge, ca al unui miel fără de prihană şi preacurat al lui Hristos".

Eparhul l-a întrebat: "Care este viaţa deşartă după scripturile voastre? Spune-ne nouă!" Zis-a Onisim: "Deşartă viaţă este: desfrînarea cea fără de lege, care pentru puţină dulceaţă trupească găteşte veşnicul foc celor pătimaşi şi iubitori de păcate; iubirea de argint, pentru care aproapele este năpăstuit; farmecele, care sînt rădăcina a toată asuprirea şi vînarea; mîndria ce se arată prin înălţarea minţii asupra altora; zavistia, care pe Cain şi pe alţi mulţi i-a învăţat uciderea de frate; grăirea cea rea şi limba cea neînfrînată care ca un nor întinde asupra tuturor luarea în rîs; făţărnicia şi minciuna, vrăjmăşia adevărului şi prietenia diavolului, prin care şi pe Eva a împiedicat-o cel rău; mînia, aflătoarea blestemului, îndemnătoarea războiului şi tatăl uciderii; beţia care locuieşte cu neînfrînarea şi este soră şi născătoare celei necurate vorbe, străină de gîndul cel bun şi fără de chip cu obiceiul şi cu cuvîntul". Acestea toate ce s-au zis, sînt viaţa cea deşartă.

După acestea toate pentru o viaţă ca aceasta deşartă este izvor şi maică slujba idolilor cea făcută de voi. Pentru că aceea este temelia desfrînării, învăţătoarea neştiinţei de Dumnezeu, orbirea minţii, rînduitoarea gîndirii celei rele, străină de cinste, ce se luptă împotriva Domnului şi care se sîrguieşte să strice hotarul adevăratei cinstiri de Dumnezeu; povăţuitoarea morţii, slujitoarea năravului, hrana celor răi, împotrivitoarea faptelor bune, prigonitoarea de nestricăciune, propovăduitoarea legii voastre cea pierzătoare, prietena vărsării de sînge, domnul urîciunii, ce vînează pe cei proşti, prin neştiinţa de Dumnezeu, mijlocitoarea de întuneric, cea străină de darul cel luminos, care leagă pe slujitorii săi cu lanţurile lucrurilor celor necinstite. Hulitoarea ce învaţă slava deşartă, care şi pe cei bătrîni îi umple de necinste, poruncindu-le să joace la glasul trîmbiţelor jertfelor, care pierde curăţia fecioriei, cu fier şi cu sabie, amestecînd praznicele sale şi prin vărsarea sîngelui de dobitoace îşi arată necurăţiile sale cele fără de ruşine; care goleşte trupurile bărbaţilor prin mijlocul cetăţii şi le arată la femei. Ceea ce tainele sale le săvîrşeşte prin ucideri şi desfrînări şi ca pe o corabie înviforează minţile omeneşti, prin chipuri idoleşti. Se jertfeşte boul, tot pentru un bou, ca zeu; jertfeşte oile, tot pentru o oaie, ca zeiţă. Pe om îl ucide, pentru jertfa omului celui cioplit în piatră sau lemn şi în loc de sănătate face ucidere, aducînd la cele neînsufleţite pe cele însufleţite, ca jertfă. Dar de ce grăiesc multe? Căci şi usturoiului îi dă cinste dumnezeiască, ca în mai mare orbire şi neştiinţă să pogoare pe oameni în iad.

Văzînd o viaţă ca aceasta deşartă, a închinării la idoli care este întru voi, dar descoperită de Sfintele Scripturi, am fugit de la dînsa ca de o mare ce se învăluieşte şi am alergat la limanul cel bun şi către viaţa cea legiuită şi cuvioasă, a Unuia adevăratului Dumnezeu şi spre dragostea aproapelui. Şi pe tine te sfătuiesc, o! Tertile, ca împlinind legea dragostei, adică să-l iubeşti pe aproapele ca pe tine însuţi, şi tu, precum şi eu, cunoscînd adevărul, să laşi deşertăciunea cea vremelnică, căci toate din lumea aceasta trec ca visul şi ca umbra. Deci degrabă să te apropii de Dumnezeu, Ziditorul tuturor şi să te mîntuieşti, venind întru înţelegerea cea adevărată. Pentru că nu se bucură Dumnezeu de moartea celor ce l-au mîniat pe El,

ci se veseleşte de întoarcerea şi de pocăinţa lor, iar păcatele lor cele trecute le iartă". Zis-a Tertil eparhul: "Tu nu numai singur nu vrei a te închina zeilor, netemîndu-te de munci, ci şi pe noi voieşti să ne aduci la a ta rătăcire?" Grăit-a sfîntul: "Muncile tale nu pot să mă înfricoşeze, chiar dacă ar fi oricît de cumplite, pentru că, mîntuindu-mă prin aşteptarea bunătăţilor ce vor să fie şi întărindu-mă cu puterea Hristosului meu, cu înlesnire voi suferi toate cele puse de tine asupra mea".

Atunci, eparhul a poruncit ca pe Sfîntul Onisim să-l arunce în temniţa cea mai întunecată şi mai înfricoşătoare, în care fiind dus a petrecut 18 zile ca în raiul cel luminos şi în locul cel răcoros, veselindu-se întru Domnul Dumnezeul său. Deci se adunau la dînsul credincioşi, care îi fericeau pătimirea lui şi cu cuvintele lor îl întăreau spre nevoinţă. Iar pe cei erau necredincioşi, propovăduindu-le sfîntul cuvîntul lui Dumnezeu, îi povăţuia la calea cunoştinţei adevărului.

Dar după 18 zile, eparhul, arătîndu-se a fi milostiv, nu l-a condamnat la moarte, ci l-a izgonit din cetate şi l-a trimis la Putiol, în surghiun. Dar Sfîntul Onisim şi acolo nu înceta a propovădui Evanghelia lui Hristos şi a povăţui pe mulţi la viaţa veşnică. Înştiinţîndu-se de aceasta Tertil, iarăşi l-a prins şi, legat, l-a adus înaintea judecăţii sale. Dar, întrebîndu-l şi aflîndu-l neplecat în credinţă, a poruncit ca, întinzîndu-l, patru oameni să-l bată cu toiege, fără de cruţare. După aceea, bătîndu-l mult, cu nemilostivire, i-au sfărîmat foarte rău fluierele picioarelor şi alte oase. Apoi, tăind capul Sfîntului Onisim, a murit. Iar oarecare femeie de neam împărătesc, fiind creştină, l-a luat şi a pus sfîntul său trup în raclă de argint şi săvîrşea pomenirea mucenicului, cîştigîndu-şi ei, prin rugăciunile lui, pomenire de la Domnul, întru cereasca Împărăţie. Pe aceasta, şi nouă să ne fie a o cîştiga întru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Pătimirea celor doisprezece Sfinţi Mucenici: Pamfil preotul, Valent diaconul, Pavel, Porfirie şi ceilalţi (16 februarie)

Aceşti 12 sfinţi mucenici s-au învrednicit nu numai de darul proorocesc şi apostolesc, dar şi de numărul celor care au pătimit pentru Hristos în Cezareea Palestinei. Ei au trăit pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, iar cel întîi, cu numărul şi cu rînduiala, era Sfîntul Pamfil, presviterul acelei cetăţi. El era de neam din Beirut, deprins din tinereţe cu înţelepciunea cea din afară, plin de duhovnicească filosofie, deosebit prin viaţa îmbunătăţită şi slăvit prin mărturisirea Domnului Hristos. Al doilea a fost Valens, diaconul bisericii Eliei, bărbat cinstit cu înţelegerea, că deşi era bătrîn, totuşi ascuţit la minte, căci ştia pe de rost dumnezeiasca Scriptură. Al treilea era Pavel, cel fierbinte în credinţă, arzător cu rîvna dreptei credinţe. El era din cetatea ce se numea Iamnia, care mai înainte suferise pentru Hristos arderea focului. Aceştia trei, după diferitele munci ce au suferit pentru Hristos de la ighemonul Urban, fiind aruncaţi în temniţă, au stat într-însa doi ani, pînă ce a luat ighemonia Firmilian, care a urmat după Urban.

În acea vreme, fiind izgoniţi din Egipt 130 de mărturisitori ai lui Hristos şi osîndiţi în Cilicia la săparea minelor de aur, nişte tineri, fraţi după trup şi după duh, cinci cu numărul, petrecîndu-i din Egipt pînă în Cilicia, cînd se întorceau în patria lor, au venit în cetatea Cesareei, că pe acolo le era calea. Intrînd ei pe poarta cetăţii, i-au întrebat străjerii, cine sînt şi de unde vin. Iar ei, netăi-nuind adevărul, au mărturisit că sînt creştini şi patria lor este Ierusalimul de sus. Deci i-au prins şi i-au aruncat în temniţă ca pe nişte tîlhari. A doua zi, care era în 16 februarie, au scos din temniţă pe sfinţii tineri din Egipt, cinci la număr, împreună cu mărturisitorii lui Hristos cei mai înainte pomeniţi: Pamfil, Valens şi Pavel, şi i-a pus ighemonul înaintea judecăţii sale şi a păgînului tiran Firmilian.

Ighemonul încerca mai întîi să biruiască pe tinerii cei din Egipt, înfricoşîndu-i cu diferite munci; iar pe unul dintre dînşii, care era mai mare de ani, punîndu-l în mijloc îl întreba cine este. El răspunse cu îndrăzneală despre dînsul şi despre prietenii săi că sînt creştini. Apoi, întrebîndu-i despre nume, cel dintîi se numea Ilie, al doilea Ieremia, al treilea Isaia, al patrulea Samuil şi al cincilea Daniil. Căci, lepădînd

aceşti sfinţi tineri numele cele necurate, luate de la închinătorii de idoli şi care li se puseseră de închinătorii lor părinţi, în locul acelora s-au numit cu nume prooroceşti, adeverind la arătare că sînt robi ai lui Dumnezeu, nu numai cu lucrurile, ci şi cu numele.

Firmilian, ighemonul, neînţelegînd numele celor cinci sfinţi, îi întreba de patria lor. Ilie spunea de moştenirea sa netrupească şi duhovnicească, adică de Ierusalimul de sus, avînd în minte cuvîntul apostolului către galateni: "*Ierusalimul de sus este liber, acela este maică tuturor*". Apoi, de cuvîntul cel către Evrei: "*V-aţi apropiat de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului celui viu şi de Ierusalimul cel ceresc*". Ighemonul Firmilian nu pricepea ce este Ierusalimul şi în ce parte se află, pentru că în vremurile acelea sfînta cetate nu se mai numea Ierusalim, ci Elia. Aceasta, din vremea cînd Adrian, păgînul împărat al Romei, a zidit în locul cetăţii celei preafrumoase a Ierusalimului, risipită de Tit, o altă cetate în acel loc, în numele său, pentru că el se numea Elie Adrian. Deci, în locul Ierusalimului, s-a numit cetatea Elia şi a prihănit toate locurile cele sfinte, astupînd Mormîntul Domnului cu pietre şi cu ţărînă şi punînd idoli pretutindeni, apoi a poruncit să nu îndrăznească nimeni să numească cetatea într-alt chip, decît Elia. Aceasta o făcuse vrînd să piardă de pe pămînt pomenirea numelui Domnului nostru Iisus Hristos. Ierusalimul a fost în uitare la păgînii închinători de idoli aproape 200 de ani, pînă la venirea credinciosului împărat Constantin şi a maicii sale Elena.

Firmilian ighemonul, care era în Palestina pe vremea împărăţiei lui Diocleţian, cînd sfîntul tînăr îi spunea despre Ierusalim, nu ştia unde şi care este acea cetate ce se numeşte Ierusalim. Atunci a poruncit ca acelui fecior tînăr, care se chema Ilie, să-i lege mîinile înapoi, să-l spînzure gol şi să-l bată cumplit, ca să spună cu adevărat care este acea cetate Ierusalimul şi în ce parte a pămîntului se află. Dar el le spunea că Ierusalimul este patrie numai a creştinilor şi nimeni altul nu poate să aibă parte într-însa; iar acea cetate este la răsărit, unde soarele începe a-şi arăta razele întîi.

Astfel grăia sfîntul despre Ierusalimul cel de sus, cel duhovnicesc şi nu băga în seamă muncile, fiind ca fără trup. Ighemonul, neînţelegînd despre Ierusalimul povestit de el, credea că creştinii şi-au zidit undeva acea cetate şi voiesc să se împotrivească romanilor. De aceea chinuia mai cu amar pe Sfîntul Ilie, ca să spună cu adevărat unde este zidită acea cetate creştinească, Ierusalimul. Neputînd afla de la dînsul nimic mai mult decît numai mărturisirea numelui lui Hristos şi spunerea despre Ierusalimul cel de sus, a condamnat pe sfîntul tînăr la moarte, tăindu-l cu sabia.

Apoi, muncind asemenea şi pe ceilalţi tineri: Ieremia, Isaia, Samuil şi Daniil şi neauzind altceva de la ei decît ceea ce auzise de la cel dintîi, i-a judecat să-i ucidă cu sabia. Apoi a întrebat despre Sfîntul Pamfil presviterul, despre Valent diaconul şi despre Pavel şi, aflînd că au fost chinuiţi destul, mai înainte cu doi ani de către ighemonul Urban, care fusese înaintea lui, fiind ţinuţi în temniţă atîta vreme, n-a voit să-i chinuiască mai mult, ci numai i-a întrebat dacă vor a se supune la împărăteasca poruncă. Dar, fiind neînduplecaţi, i-a judecat asemenea la tăiere cu sabia.

Un tînăr oarecare din slugile lui Pamfil, anume Porfirie, care era de 18 ani, fiind foarte mult iubit de stăpînul său prin curăţia sa, auzind de răspunsul de moarte ce s-a dat asupra sfinţilor mucenici, a strigat din popor: "Doresc ca trupurile sfinţilor să se îngroape în pămînt". Aceasta cu mare glas strigînd-o, a ieşit din mulţime şi a stat înaintea ighemonului. Acesta, cercetînd şi aflînd că este creştin, a poruncit ca îndată să-l spînzure gol şi să-l bată cumplit. Şi a bătut pe sfîntul tînăr Porfirie atît de mult, încît tot trupul lui s-a zdrobit de răni şi a căzut la pămînt, încît se vedeau numai oasele goale şi cele dinăuntru ale lui. Iar el, într-un chin ca acela, era ca un stîlp sau piatră nesimţitoare, fără de glas, pentru că n-a arătat nerăbdare, n-a strigat, nici n-a gemut, ci tăcea ca un zid. Pentru acest lucru tiranul mai mult se mînia şi cu cîrpe aspre de păr a poruncit să-i frece rănile, apoi l-a osîndit spre ardere.

Înfigînd un par şi legînd pe sfînt de dînsul, a pus lemne împrejur şi le-a aprins. Dar, cînd l-a împresurat focul, mucenicul a strigat cu glas mare, chemînd în ajutor pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. După aceea a tăcut, dîndu-şi sfîntul său suflet în mîinile Domnului. El a răbdat pătimirea ca şi stăpînul său, ba încă l-a întrecut în primirea muceniceştii cununi, căci Sfîntul Pamfil cu soţii lui nu erau încă tăiaţi, cînd Sfîntul Porfirie, sfîrşindu-se în văpaia focului, s-a dus către începătorul de nevoinţe, Hristos.

Pe cînd se ardea Sfîntul Porfirie, se afla acolo în popor un bărbat dreptcredincios, care altădată a fost ostaş, anume Selevchie. Acela, după sfîrşitul lui Porfirie, a alergat în urma ucenicilor celor ce se duceau la tăiere de sabie şi, aflîndu-i încă vii, tocmai cînd îşi cereau de la călăi vreme de rugăciune, a spus Sfîntului Pamfil despre sfîrşitul cel mucenicesc al lui Porfirie şi s-a bucurat Sfîntul Pamfil, mulţumind lui Dumnezeu. Iar Selevchie dădea închinăciunea sa cea mai de pe urmă sfinţilor mucenici, care şi-au plecat sub sabie capetele lor. Iar ostaşii, văzînd aceea şi cunoscîndu-l că este creştin, l-au prins şi l-au dus la ighemon, iar acesta a poruncit ca îndată să-l taie şi pe acela. Deci Sfîntul Selevchie, care era din părţile Capadociei, ostaş viteaz şi vestit în cetele Romei, care la începutul prigoanei contra creştinilor a mărturisit pe Hristos, a fost bătut foarte mult. Apoi, lipsindu-se de rînduiala ostăşească şi de cinste şi fiind izgonit din cetatea sa, slujea bolnavilor celor aruncaţi pe uliţe şi se îngrijea de sărmani şi de săraci. În acel timp mucenicul, împărtăşindu-se cu sfinţii mucenici şi cu mărturisitorii, s-a dus bucurîndu-se către Stăpînul Hristos, Domnul.

După Sfîntul Selevchie s-a sîrguit a se număra în ceata mucenicilor şi Sfîntul Teodul, bărbat bătrîn şi frumos la chip, unul din casnicii ighemonului Firmilian, care era cinstit de toţi pentru bătrîneţile sale, pentru că el a trăit pînă şi-a văzut strănepoţii săi. Acela, în taină crezînd în Hristos, s-a apropiat de unul din sfinţii mucenici care erau duşi la tăiere şi l-a sărutat, poftindu-l să se roage pentru dînsul lui Hristos Dumnezeul. Văzînd aceasta, una dintre slugile ighemonului a clevetit pe Teodul stăpînului său că este creştin. Întrebîndu-l ighemonul şi aflînd adevărul, s-a mîniat şi mai mult asupra lui şi a poruncit să-l răstignească pe cruce.

După aceasta Sfîntul Iulian a împlinit ceata celor doisprezece. Acesta, ca şi Sfîntul Selevchie, era din Capadocia, bărbat credincios şi îmbunătăţit dar, mergînd după o unealtă în Cezareea Palestinei şi, apropiindu-se, a văzut aruncate afară din cetate trupurile mucenicilor, spre mîncarea cîinilor, păsărilor ori fiarelor şi, bucurîndu-se cu duhul, săruta mădularele lor cele ce au pătimit pentru Hristos, fericind sfîrşitul lor mucenicesc, prin care s-au învrednicit vieţii celei nesfîrşite de la Hristos. Ostaşii care pîndeau de departe şi străjuiau trupurile muceniceşti, ca să nu fie furate de creştinii cei tăinuiţi, văzînd pe omul acela străin, căzînd pe trupurile cele lepădate şi sărutîndu-le, l-au cunoscut că este creştin. Deci, l-au prins şi l-au dus la ighemonul lor.

Ighemonul, după obişnuita cercetare, l-a judecat spre ardere şi l-a ars ca şi pe Sfîntul Porfirie. Astfel, cei 12 mucenici, întocmai ca cei 12 prooroci şi apostoli, au stat cu proorocii şi cu apostolii înaintea lui Hristos Domnul, întru cereasca împărăţie, încoronaţi cu cununile biruinţei. Iar trupurile mucenicilor, cele aruncate afară din cetate, au zăcut acolo patru zile. Văzînd păgînii că nu se ating de trupurile acelea nici cîinii, nici păsările, nici fiarele, au poruncit ca să le ia şi să le îngroape. Deci, luîndu-le credincioşii, le-au îngropat cu cinste, slăvind pe Tatăl şi pe Fiul şi pe Sfîntul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Mucenici din Persia
(16 februarie)

Cuviosul Marut episcopul, şi cei din Martiropoli, fiind trimis de către dreptcredinciosul împărat grec Teodosie cel Mare la împăratul Persiei pentru împăcare, a tămăduit acolo pe fiica împăratului de diavoleasca chinuire. Aflînd mare mulţumire de la împăratul acela, a cerut trupurile sfinţilor mucenici, celor ce au pătimit în Persia, atunci. Aducîndu-le în pămîntul grecesc, a zidit o cetate în numele mucenicilor, numind-o Martiropoli şi a pus într-însa trupurile muceniceşti, cele aduse din Persia, cu cinste. Apoi, el singur s-a odihnit acolo, întru Domnul.

Pătimirea Sfîntului Mare Mucenic Teodor Tiron
(17 februarie)

Împărăţind Maximian şi Maximin, împăraţi păgîni, mare primejdie era asupra neamurilor care credeau în Hristos. Căci au trimis porunci înfricoşătoare, iar împreună cu poruncile lor cele păgîneşti şi fără de Dumnezeu, au trimis ighemoni, oameni tirani, cruzi şi fără de omenie prin toată stăpînirea lor, poruncind ca oricare dintre creştini ar voi să se lepede de Hristos, mare cinste şi dregătorii să aibă de la împăraţi. Iar dacă vor fi tari în credinţa lor şi nu vor voi să jertfească zeilor elineşti, au să pătimească munci, pedepse grozave şi cumplite şi cu amară moarte să se omoare.

Era mare frică şi nevoie asupra creştinilor. Unii dintre dînşii, care erau mai mari la suflet şi tari în credinţă, se duceau şi mărturiseau la arătare şi cu îndrăzneală înaintea tiranilor acelora, că Hristos este Dumnezeul cel adevărat. Apoi mureau cu multe şi cumplite munci. Alţii, de frică, vai! se duceau şi se lepădau de Hristos şi jertfeau idolilor. Iar cîţi nu puteau să mărturisească pe Hristos înaintea tiranilor, nici să se închine idolilor, fugeau şi se ascundeau prin munţi şi peşteri. Iar alţii, temîndu-se a se descoperi că sînt creştini, se făţărniceau că sînt elini, dar într-ascuns erau creştini.

Unul dintre aceştia era şi Sfîntul mare mărturisitor Teodor, creştin într-ascuns, din moşi-strămoşi, din cetatea Amasiei, care se numea Mialon. Nu că doară se temea a mărturisi că este creştin şi că-i era frică de munci, dar avea în mintea sa că nu va fi încă pe voia lui Dumnezeu să mărturisească pe faţă. De aceea voia să ispitească de este voia lui Dumnezeu şi ispitirea lui a fost astfel: vrînd să meargă cu ceata în care era numărat şi sfîntul care se numea Tiron, pentru cunoştinţa şi vitejia lui, în părţile Răsăritului pentru păzire, l-a pus pe el mai mare peste ceata ce se numea Legheon. Legheon era oastea cea mai aleasă din toate cetele, în care erau 893 de ostaşi, căci oamenii Legheonului atîta număr cuprindea.

Această ceată, pentru că era mai aleasă din toate cetele avea şi numele deosebit şi se numea Margariţi, adică tari şi puternici. Deci s-au ridicat din Amasia şi au mers cu generalul lor Vringa în părţile Răsăritului, la locul ce se numea Evhlita. Aproape de locul acesta, ca de 40 de mile, era o pădure şi în pădurea aceea era un balaur înfricoşător, încît nimeni nu mai îndrăznea să treacă pe acea cale. Prin tîrîrea acelei fiare, toate lemnele de prin jurul locului erau dezrădăcinate. Încă şi mulţi oameni de frica fiarei şi-au lăsat ţarinile şi viile lor, pe care le aveau pe acolo pe aproape. Cînd şuiera acel balaur, toată latura din jur tremura de frica fiarei şi multă frică aveau locuitorii de la el.

Sfîntul Teodor, vrînd să ispitească, precum am zis mai sus, şi să cunoască de este voia lui Dumnezeu să mărturisească numele lui, s-a dus acolo în pădurea aceea şi a căutat să afle balaurul. Umblînd cu calul său multă vreme, căutîndu-l, s-a dat în lături puţin şi, descălecînd, se odihnea după osteneală şi a adormit. Iar o femeie, anume Evsevia, s-a întîmplat să treacă în acel ceas prin locul acela şi a văzut pe sfînt dormind. Ea, ca o iubitoare de oameni, s-a dus şi l-a deşteptat, zicîndu-i cu lacrimi: "O! prea frumosule tînăr, dacă voieşti să-ţi dobîndeşti viaţa şi să fii viu, fugi din locul acesta, căci aici s-a încuibat un balaur mare şi înfricoşător, de a cărui frică nu îndrăzneşte nimeni să treacă pe aici. Cum ai îndrăznit de ai venit în locul acesta?" Atunci, sfîntul i-a zis: "Cine eşti tu?" Femeia i-a răspuns: "Eu sînt creştină şi am avut aici moşie de la părinţii mei, dar acum, de frica acestei fiare, voiesc s-o părăsesc, căci am văzut cu ochii mei că pe mulţi oameni i-a omorît, înaintea mea, balaurul acesta. Pentru aceasta, te jur pe tinereţile tale să nu întîrzii aici, să nu cumva să vie fiara aceea asupra ta şi să te mănînce".

Sfîntul a zis: "O! femeie, nu te teme şi nici nu plînge, căci astăzi te voi libera de această fiară, de vreme ce Domnul meu, Iisus Hristos, va surpa puterea lui şi vă va izbăvi de ispită. Iar pentru binele ce mi-ai făcut, că m-ai deşteptat, Dumnezeu să-ţi dea iarăşi moşia pe care ai avut-o moştenire". Acestea a zis sfîntul, apoi îndată şi-a făcut cruce, a încălecat pe cal şi a pornit iarăşi spre pădure. Şi, numaidecît cum a auzit zgomotul fiarei, a alergat şi a văzut că balaurul venea asupra lui cu totul înfricoşător, căci din ochii lui ieşea foc şi şuiera foarte tare. Dar sfîntul, îndată şi-a făcut cruce şi a alergat asupra balaurului. Apoi, aruncînd tare cu suliţa, l-a lovit în cap şi l-a străpuns. Balaurul, de durere a şuierat foarte tare şi cu coada se încolăcea şi se zvîrcolea. Apoi, făcînd cîteva învîrtituri înfricoşătoare, a murit acolo. Atunci sfîntul a

ieşit din pădurea aceea, bucurîndu-se, căci a cunoscut că este voia lui Dumnezeu ca să mărturisească pentru El. Căci pusese în mintea sa, că de vreme ce a biruit acea fiară înfricoşată, va birui şi puterea diavolului, care este fiara cea gîndită. Şi aşa, locul acela s-a slobozit de ispita acelei fiare, iar sfîntul s-a dus iarăşi la locul unde era adunată cealaltă oaste.

Dar a venit vremea în care oastea şi Vringa, generalul ei, voiau să jertfească idolilor. Ceilalţi ostaşi s-au dus şi au jertfit, iar Sfîntul Teodor stătea în cortul său. Atunci s-a făcut cunoscut că este creştin. Vringa, mai marele oastei, înştiinţîndu-se că sfîntul este creştin, a adunat toată oastea şi a zis către el: "Teodore, pentru ce nu jertfeşti zeilor ca noi toţi? Oare numai tu singur eşti creştin?" Adevăratul ostaş al lui Hristos, Sfîntul Teodor, umplîndu-se de Duh Sfînt, cu multă îndrăzneală a răspuns: "Eu sînt creştin din început şi cred în Hristosul meu şi Lui voiesc să-I jertfesc, avînd pe Iisus Hristos Dumnezeu adevărat şi împărat al tuturor, iar celor desfrînaţi zei, nicidecum nu le voi jertfi".

Atunci, Vringa prepozitul a zis: "Ascultă-mă, Teodore, ia toate armele tale şi, ostăşindu-te, vino şi jertfeşte zeilor ". Sfîntul Teodor a răspuns: "Eu sînt ostaş Împăratului meu, Hristos, iar mai mult nu pot să slujesc altuia". Zis-a Vringa: "Şi aceştia toţi, care sînt acolo, sînt creştini şi este ostaş împăraţilor Romei". Răspuns-a sfîntul: "Fiecare ştie cui ostăşeşte, iar eu ostăşesc Stăpînului meu şi Împăratului ceresc, Dumnezeu, şi Unuia Născut Fiul său". Posidon sutaşul, stînd de faţă, a zis: "Are şi Fiu Dumnezeul tău, o! Teodore?" Sfîntul Teodor a zis: "Are cu adevărat fiu, pe Cuvîntul adevărului, prin care a făcut toate".

Prepozitul a zis lui: "Putem să-L cunoaştem şi noi pe El?" Grăit-a sfîntul: "Aş fi voit de v-ar fi dat vouă Dumnezeu o înţelegere ca aceasta, ca să-L fi cunoscut pe El". Zis-a Posidon lui: "Chiar de L-am cunoaşte pe El, apoi am putea oare să lăsăm pe împăraţii noştri şi să ne apropiem de El?" Grăit-a Sfîntul Teodor: "Nimeni nu vă opreşte pe voi ca să lăsaţi întunericul şi pe vremelnicii împăraţi pămînteşti şi să vă apropiaţi de Dumnezeul cel viu, Împăratul şi Stăpînul cel veşnic şi să-I oştiţi Lui ca şi mine". Vringa a zis către sutaş: "Să-l lăsăm pe el cîteva zile ca să-şi aleagă cele de folos". Apoi, luînd Sfîntul Teodor vremea cea dată lui, se ruga neîncetat şi lăuda pe Dumnezeu. Iar păgînii cîrteau cu mînie asupra unora din cetăţeni, pe care îi prinseseră şi-i duseseră în temniţă pentru Hristos. Sfîntul Teodor, mergînd în urma lor, striga, învăţîndu-i pe ei calea cea mîntuitoare şi răbdarea şi să nu se lepede de Hristos Împăratul. Aceia fiind închişi în temniţă, Sfîntul Teodor a aflat vreme lesnicioasă şi a ars noaptea capiştea maicii zeilor. Dar un oarecare slujitor al capiştei, cu numele Cronid, văzuse pe sfînt cînd a dat foc capiştei şi, temîndu-se să nu cadă vina pe dînsul, a prins pe Teodor şi l-a dus la ighemonul Puplie, zicînd: "Domnul meu, acest om pierzător, din nou ales tiron, cu răutate venind în cetatea noastră, a ars capiştea maicii zeilor noştri şi a necinstit pe zei. Deci, prinzîndu-l, l-am adus la măria ta, ca după poruncile împăraţilor şi stăpînilor lumii, să ia vrednică pedeapsă pentru lucrul făcut cu îndrăzneală". Ighemonul, chemînd pe Vringa, prepozitul, i-a zis lui: "Tu ai dat putere acestuia ca să ardă capiştea maicii zeilor noştri?" El a răspuns: "Eu adeseori l-am sfătuit pe el, dîndu-i vreme ca să jertfească zeilor, iar de a făcut el acestea, apoi a defăimat cu totul pe zei şi a trecut cu vederea împărăteştile porunci, dar tu, fiind judecător, fă ceea ce împăraţii au poruncit".

Atunci ighemonul, şezînd la judecată, a pus de faţă pe fericitul Teodor şi i-a zis lui: "Pentru ce, cînd se cădea să aduci jertfă zeilor şi tămîie zeiţei, tu i-ai adus foc?" Grăit-a Sfîntul Teodor: "De ceea ce am făcut nu mă lepăd. Am aprins lemnele ca să ardă piatra, pentru că astfel este zeiţa voastră şi puterea ei, căci focul se atinge de ea şi o arde". Mîniindu-se, judecătorul a poruncit să-l bată, zicîndu-i: "Vorba mea cea blîndă te-a făcut îndrăzneţ; nu-mi răspunde cuvinte multe, căci te aşteaptă muncile cele mai cumplite, dacă nu te supui poruncilor împărăteşti". Grăit-a Sfîntul Teodor: "Nici de tine, nici de muncile tale nu mă tem, deşi sînt foarte cumplite. De acum, fă ceea ce voieşti - căci aşteptarea bunătăţilor celor viitoare, care sînt pregătite de Dumnezeul meu, mă îndeamnă să îndrăznesc pentru nădejdea cea păstrată mie şi pentru cununa cea împletită mie de la Dumnezeu".

Zis-a judecătorul: "Jertfeşte zeilor, Teodore, şi te vei libera de chinurile ce te aşteaptă; pentru că rău şi cu amar ai să mori". Grăit-a Sfîntul Teodor: "Muncile cele aduse de tine asupra mea nu sînt chinuri; pentru că Domnul şi Împăratul meu, Iisus Hristos, este înaintea feţei mele, izbăvindu-mă de muncile tale şi pe Care tu nu-L vezi, de vreme ce nu vezi cu ochii minţii".

Apoi, judecătorul, umplîndu-se de mînie şi răcnind ca un leu, a poruncit să-l arunce în temniţă, să pecetluiască uşile şi să-l lase acolo să moară de foame. Dar fericitul Teodor, fiind aruncat în temniţă, era hrănit de Sfîntul Duh. Căci, în noaptea aceea, i s-a arătat Domnul, care i-a zis: "Îndrăzneşte, Teodore, iată Eu sînt cu tine. Să nu primeşti hrană sau băutură pămîntească, că vei avea altă viaţă nepieritoare şi veşnică în ceruri". Acestea zicînd, Domnul S-a dus de la dînsul. Iar Sfîntul Teodor a început a cînta şi a se veseli şi-i slujeau o mare mulţime de îngeri. Străjerii, auzind acea dulce cîntare de laudă, au alergat la uşile temniţei şi, văzînd uşile încuiate şi pecetea întreagă, au privit prin ferăstruie şi au văzut mult popor cu haine albe, cîntînd împreună cu Sfîntul Teodor

Temîndu-se străjerii, au spus ighemonului Puplie. Iar el, sculîndu-se, a mers cu sîrguinţă la uşile temniţei şi, văzîndu-le încuiate, iar lanţul cel de fier cu pecetea întreagă, apoi auzind înăuntru glasul celor ce cîntau împreună cu Sfîntul Teodor, a poruncit ostaşilor înarmaţi să înconjoare temniţa, părîndu-i că şi alţi creştini sînt cu Teodor. Dar, intrînd înăuntru, n-a aflat pe nimeni, decît numai pe Teodor, sluga lui Hristos, legat în obezi. Atunci a căzut asupra ighemonului frică şi cutremur, precum şi asupra tuturor celor ce erau cu dînsul. Apoi, ieşind din temniţă, a încuiat uşile iarăşi şi s-a dus. După aceea, judecătorul a poruncit, ca să-i dea în toate zilele o bucată mică de pîine şi apă. Iar marele şi credinciosul mucenic al lui Hristos, precum este scris - dreptul din credinţă va fi viu - nicidecum n-a voit să ia de la dînşii pîine şi apă, zicîndu-le lor: "Pe mine mă hrăneşte Domnul şi Împăratul meu, Iisus Hristos".

A doua zi, a poruncit judecătorului să-l scoată la divan. Deci, stînd înaintea lui, i-a zis: "Ascultă-mă şi jertfeşte marilor zei, ca să scriu degrab pentru tine la stăpînii lumii, căci vei fi slujitor mare al zeilor şi vei lua nu puţină cinste şi pe acelaşi scaun pe care şedem noi, vei şedea şi tu". Sfîntul Teodor, căutînd spre cer şi cu semnul Crucii însemnîndu-se, a grăit către tiran: "Chiar şi cu foc de ai arde trupul meu şi cu felurite munci de l-ai rupe, cu săbiile de-l vei tăia, fiarelor spre mîncare de-l vei da, totuşi, pînă ce duhul meu este în mine, nu mă voi lepăda de numele Hristosului meu".

Tiranul, sfătuindu-se cu prepozitul, a poruncit să-l spînzure pe lemn pe sfînt şi cu unghii de fier să-i strujească trupul lui. Atît de mult a strujit pe mucenicul, pînă au rămas oasele goale. Însă fericitul Teodor nu răspundea nimic ighemonului, ci cînta: *"Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea"*. Tiranul mirîndu-se de atîta răbdare şi bărbăţie, i-a zis: "Oare nu te ruşinezi, o! ticălosule, mai mult decît oamenii a nădăjdui spre Omul ce se cheamă Hristos, Care a fost omorît cu moarte silnică şi pentru Dînsul te dai la chinuri şi la pedeapsă, cu atîta nesoco-tinţă?" Sfîntul Teodor, mucenicul lui Hristos, i-a răspuns: "Necinstea aceasta să-mi fie mie şi tuturor celor ce cheamă numele Domnului nostru, Iisus Hristos".

Atunci, poporul a strigat: "Să se ridice din mijloc, Teodor!" Ighemonul l-a întrebat pe Teodor, zicîndu-i: "Voieşti să aduci jertfă zeilor sau te chinuiesc şi mai mult?" Dar sfîntul mucenic i-a răspuns cu îndrăzneală: "Necuratule şi plin de toată înşelăciunea, fiu al diavolului, nu te temi oare de Dumnezeu, Care ţi-a dat atîta stăpînire şi putere? Căci printr-Însul împăraţii împărăţesc, iar puternicii stăpînesc pămîntul. Tu mă sileşti şi pe mine să părăsesc pe Dumnezeul cel viu şi să mă închin pietrei celei neînsufleţite?"

Judecătorul, gîndindu-se mult, a zis Sfîntului Teodor: "Spune, voieşti să fii cu noi sau cu Hristos al tău?" Sfîntul i-a răspuns cu mare bucurie: "Cu Hristos al meu am fost, sînt şi voi fi, iar tu, de acum, fă ceea ce voieşti". Văzînd ighemonul că nimic nu-l poate ucide, nici chinurile împotriva răbdării lui Teodor nu fac nimic, a hotărît asupra lui condamnare la moarte, zicînd: "Pe Teodor, care nu s-a supus stăpînirii slăviţilor împăraţi şi marilor zei şi a crezut în Iisus Hristos, Care a fost răstignit pe vremea lui Pilat din Pont precum povestesc iudeii, poruncesc să-l dea focului". Hotărîrea fiind luată, se împlini grabnic. Îndată, slujitorii adunînd mulţime de lemne de pe la casele ce erau aproape, au adus pe fericitul Teodor la locul cel de moarte.

Ostaşii au voit să-l pironească pe pămînt, dar sfîntul n-a voit şi a zis: "Lăsaţi-mă nepironit, căci Hristos, Care mi-a dat putere să rabd celelalte torturi, mă va întări să rabd şi focul". Deci nu l-au pironit. Atunci, sfîntul a ridicat mîinile spre cer către Dumnezeu şi se ruga cu lacrimi, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase,

Fiule, Unule Născut al Tatălui Celui fără de moarte, Care pentru a noastră mîntuire Te-ai pogorît din cer şi ai venit pe pămînt, Îţi mulţumesc că m-ai învrednicit să rabd cazne şi chinuri pentru sfîntul Tău nume. Te slăvesc că m-ai învrednicit să urmez patima Ta; mă mărturisesc Ţie, că m-ai întărit să mărturisesc pentru dragostea Ta. Învredniceşte-mă, Hristoase al meu şi împărăţiei Tale şi, precum am răbdat chinurile pentru dragostea Ta, aşa şi Tu, Dumnezeul meu, slăveşte-mă în împărăţia Ta. Apoi şi pe ostaşii care au fost cu mine, iar acum sînt în temniţă pentru numele Tău, învredniceşte-i şi pe ei, să mărturisească şi să ia moarte, pentru dragostea Ta, ca şi mine".

Astfel a zis şi era ascuns acolo un creştin, cu numele Cleonic, care vedea pe sfînt şi lăcrima. Iar sfîntul i-a zis: "Frate Cleonic, te aştept, vino!" Acestea a zis sfîntul şi iarăşi a început a se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Hristoase al meu, Dumnezeule adevărat, Care ai arătat întîi această mucenicie Care ai răbdat cruce şi moarte pentru mîntuirea noastră, ca să ne arăţi drumul mîntuirii şi cum să venim la împărăţia Ta, primeşte această mică mucenicie a mea şi ia sufletul meu în veşnica împărăţie a Ta şi-l rînduieşte cu sufletele sfinţilor Tăi mucenici, căci, îndrăznind în Tine, am răbdat muncile şi caznele şi, nădăjduind spre slava Ta, voiesc să iau moarte". Acestea a zis sfîntul şi îndată a sărit în mijlocul focului aceluia, lăudînd şi slăvind pe Dumnezeu.

Dumnezeu, ca să arate minune şi să slăvească pe sfîntul Său, a iconomisit un lucru ca acesta: văpaia aceea s-a făcut ca o lumînare, încît numai a înconjurat trupul sfîntului, dar nu l-a vătămat deloc. Sfîntul, mulţumind lui Dumnezeu, şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu. "Şi am văzut, zice scriitorul care a fost martor, cinstitul şi sfîntul său suflet ridicîndu-se spre cer, ca un fulger!" Femeia aceea, Evsevia, de care am mai spus mai înainte că a deşteptat pe sfînt în pădure, a cumpărat moaştele lui cu multă bogăţie şi le-a dus în patria ei, Evhaita, şi-l avea ajutător la toată nevoia. Nu numai ea, dar şi toţi bolnavii locului aceluia şi lumea toată îl avea doctor sufletesc şi trupesc şi nu numai cîţi erau aproape, dar şi cei ce erau îndepărtaţi luau deasemenea, darurile lui. Întîiul semn este minunea pe care o voi povesti, cu puterea lui Dumnezeu.

Constantinopolul mai de mult se numea Bizanţ şi, pentru că marele Constantin a făcut zidurile cetăţii, s-a numit Constantinopol, adică cetatea lui Constantin. În această cetate a împărăţit împăratul Constantin şi în vremea aceea era întărită dreapta credinţă. Vrăjmaşul adevărului, diavolul, văzînd că creştinătatea creşte, căuta de-a pururea să afle un ceas rău şi un om viclean, să facă voia lui. Apoi, căutînd necuratul, a aflat un ceas blestemat şi pe Iulian împăratul. După moartea marelui Constantin, au împărăţit cei trei fii ai lui Constantin: Constantie şi Consta, iar după ei a împărăţit necuratul Iulian. Cîte rele a făcut păgînul acesta, ce cuvînt de om le va povesti? Acela era elin, de trei ori blestematul, deşi mai înainte de a lua împărăţia era creştin, însă în ascuns era elin, căci se temea de moşul său, marele Constantin. După ce a murit marele Constantin şi Iulian Apostatul a luat împărăţia, a căutat să prigonească pe creştini. Aducîndu-şi aminte, că în săptămîna întîi a marelui post, mai ales creştinii au post, a vrut să spurce bucatele întregii cetăţi cu sîngele de la jertfe. Atunci, a chemat pe eparhul cetăţii şi i-a zis: "Ascultă, eparhule, zeii cei mari mi-au adus aminte că creştinii nazarineni şi galileeni nu ne ascultă bine, ci ne fac rău. Să facem şi noi ceva ca să ne asculte de silă. Porunceşte să nu se vîndă în cetate altă mîncare decît numai cele împărăteşti, dar acestea să fie îmbibate cu sîngele jertfelor, căci aşa făcînd, se vor împărtăşi creştinii cu sila şi ni se vor supune. Dar acestea să se facă pe ascuns, ca să nu ştie creştinii şi să se păzească". Aceasta a zis necuratul împărat şi eparhul a răspuns: "Pe puterea marilor zei, acesta este sfat dumnezeiesc, iar nu omenesc". Şi îndată a poruncit de s-a îndeplinit porunca împăratului. Însă, creştinii nu cunoşteau nicidecum gîndul cel rău al păgînului împărat.

Dar ochiul cel atotvăzător al lui Dumnezeu, care poticneşte pe cei răi şi meşteşugurile lor şi poartă grijă robilor Săi, Domnul a stricat meşteşugul cel tăinuit şi înşelător al călcătorului de lege, pentru că a trimis la Evdoxie, care era pe atunci patriarh al Constantinopolului, pe răbdătorul Său de chinuri, Sfîntul marele mucenic Teodor, care era din rînduiala tironilor în oaste şi se chema Tiron. Acesta, venind la arhiereu, i-a zis astfel: "Degrab sculîndu-te, să aduni turma lui Hristos şi să porunceşti cu tărie ca nimeni să nu mănînce bucatele şi băuturile cele ce se vînd în tîrg, căci toate sînt întinate cu sînge din jertfele idoleşti, după porunca păgînului împărat". Arhiereul întrebă: "Cum s-ar putea ca cei săraci să nu cumpere bucate din tîrg?" Atunci i-a grăit sfîntul: "Să li se dea colivă şi se va mîngîia neajungerea lor".

Apoi, nepricepîndu-se ce este coliva, i-a zis marele Teodor: "Coliva este făcută din grîu fiert şi aşa ne-am obişnuit noi a numi grîul fiert în Evhaita".

Arhiereul a întrebat iarăşi pe cel ce i s-a arătat: "Cine eşti tu, sfinte al lui Dumnezeu, care ai venit la mine? Spune-mi numele tău ca să-l ştiu". Sfîntul i-a răspuns: "Eu sînt mucenicul lui Hristos, Teodor, care am mărturisit în Evhaita şi m-a trimis Dumnezeu să-ţi descopăr sfatul păgînului împărat Iulian. Pentru aceasta fă cum îţi zic! Şi s-a făcut nevăzut.

Patriarhul, sculîndu-se îndată, a adunat toată lumea creştinilor şi le-a spus ceea ce a văzut şi a auzit. Deci, făcînd colivă, a ferit turma lui Hristos nevătămată de meşteşugul vrăjmaşului. Nimeni n-a cumpărat din bucatele împărăteşti, încît toate s-au stricat în săptămîna aceea şi le-au aruncat în mare. Nelegiuitul împărat, văzînd că tăinuita lui cursă s-a vădit şi nimic n-a sporit, foarte tare s-a ruşinat. El a poruncit ca iarăşi să se vîndă în tîrg obişnuitele bucate. Iar poporul lui Hristos, sfîrşindu-se săptămîna întîia a marelui post, în Sîmbăta aceea a făcut pomenirea Sfîntului Mucenic Teodor, cu colivă, mulţumind lui Dumnezeu şi cinstindu-l pe sfîntul Său rob, Teodor. De atunci pînă acum, cei dreptcredincioşi din toată lumea, în sîmbăta întîia a marelui post, săvîrşesc pomenirea minunii ce s-a făcut în zilele cu coliva şi cinstesc pe răbdătorul de chinuri al lui Hristos, ca să nu se uite milostivirea şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru creştini şi ajutorul Sfîntului Marelui Mucenic Teodor.

Dar şi alte minuni preaslăvite, a făcut sfîntul şi acesta: pe cei robiţi i-a eliberat, bolnavii i-a vindecat şi pe fiul unei văduve l-a eliberat din robia perşilor. În Constantinopol era o biserică a lui, care se numea Fanerotis (adică arătătoare). Oricine ar fi pierdut pe robul său, numai dacă ar fi venit într-acea biserică îl afla, orişiunde ar fi fost. Unii au furat din mijlocul bisericii nişte bani şi cu toate acestea sfîntul i-a arătat pe dînşii. Pe nişte ostaşi i-a certat să se ferească de răpire. Apoi, pe un prunc l-a dăruit celor ce-l căutau; şi pe nişte oameni, care se primejduiau în mare, i-a scăpat de la moarte. Şi multe alte minuni mari şi preaslăvite a făcut spre slava Tatălui şi a Fiului şi a Sfîntului Duh, a unei dumnezeiri şi Împărăţii. Prin a căreia iubire de oameni să dobîndim veşnicele bunătăţi, întru nemărginiţii veci fără de sfîrşit. (Istoria despre uciderea balaurului în cărţile ruseşti se află pusă la Sfîntul marele mucenic Teodor Stratilat, în ziua a şapte a acestei luni, iar în cele greceşti este la celălalt mucenic, Teodor Tiron, care pătimise cu puţin mai înainte. Deci, sau că este vreo greşeală, sau că s-a făcut minunea aceasta a uciderii balaurilor de amîndoi Teodorii, pentru că la Stratilat se arată că l-a ucis într-un cîmp pustiu, iar la Tiron într-o pădure, tot lîngă Evhaita. Tot despre aceeaşi dreptcredincioasă femeie, Evsevia, se vorbeşte la amîndoi, care şi moaştele lor le-a îngropat)

Pomenirea celui între Sfinţi Părintele nostru Leon, Papa Romei (18 februarie)

Acest mare arhiereu şi păstor al Bisericii lui Dumnezeu, Leon, era de neam din Italia. Tatăl său era Chintian. Din tinereţe a fost crescut în învăţătura cărţii, întru înţelepciunea cea din afară şi în faptele cele bune creştineşti. Alegînd duhovniceasca viaţă mai mult decît cea mirenească, mai întîi a fost arhidiacon la papa Sixt al III-lea. Apoi, pentru multa lui înţelepciune şi curăţie, după moartea lui Sixt, prin alegerea tuturor, a luat scaunul Romei şi păştea bine cuvîntătoarele oi ale lui Hristos, ca un bun păstor, punîndu-şi sufletul său pentru dînsele.

Cînd Atila, stăpînitorul hunilor şi tiranul cel cumplit, care se numea "biciul lui Dumnezeu", biruind multe ţări, a mers şi asupra Italiei, vrînd să o pustiiască cu foc şi sabie, papa Leon, văzînd că nimeni nu putea să se împotrivească aceluia, s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu cu postire şi cu lacrimi, cerînd de la El apărare şi chemînd în ajutor pe Sfinţii marii Apostoli Petru şi Pavel. Apoi a mers singur la acel tiran ca să-l roage să se potolească, gata fiind să moară pentru oile sale. Şi vorbind către dînsul cu dulci cuvinte de Dumnezeu insuflate, l-a prefăcut din lup în oaie. Pentru că, a ascultat tiranul cuvintele plăcutului lui

Dumnezeu, cu blîndeţe şi cu smerenie, minunîndu-se de arhiereasca sa îmbrăcăminte şi înspăimîntîndu-se de cinstita şi sfînta lui faţă. Deci a făcut toate după dorirea lui şi s-a dus din hotarele Italiei la locul său.

Boierii şi voievozii lui Atila, mirîndu-se de neobişnuita şi grabnica lui schimbare în blîndeţe, îl întrebau pe dînsul: "Pentru ce s-a temut de un roman, care fără de arme venise la dînsul şi l-a ascultat şi ca un biruit a fugit, lăsînd atîta pradă în pămîntul Italiei?" Atila le-a răspuns: "N-aţi văzut voi ceea ce am văzut eu. Am văzut doi bărbaţi, în chip de îngeri, pe Sfinţii mari Apostoli Petru şi Pavel, de amîndouă părţile papei, iar în mîini ţinînd săbii, cu moarte mă îngrozeau pe mine, de nu voi asculta pe arhiereul lui Dumnezeu". Astfel, era înfricoşat marele şi plăcutul lui Dumnezeu Leon, nu numai celor nevăzuţi, ci şi celor văzuţi vrăjmaşi. Apoi era preaiubit de oile sale, că pentru dînsele nu s-a temut a merge la tiranul care năvălea şi chiar de i-ar fi fost lui a pătimi, nu se înspăimînta.

În timpul arhieriei lui, după eresul lui Nestorie, veni Evtihie, arhimandritul monahilor din Constantinopol, şi Dioscor, patriarhul Alexandriei, hulitorii cei fără de ruşine, care pe cele două firi ale lui Hristos, Domnul nostru, adică cea dumnezeiască şi omenească, le amestecau într-una şi cu acel eres tulburau Biserica lui Dumnezeu foarte mult. Adunînd al lor sobor în Efes, pe Sfîntul Flavian, patriarhul Constantinopolului, apărătorul credinţei, cu nedreptate l-au judecat şi l-au ucis şi multă răutate făceau celor dreptcredincioşi.

Atunci Sfîntul Leon, papa, a arătat mare sîrguinţă ca să îndrepteze şi să pocăiască Biserica cea tulburată de eretici, scriind către împăraţi, mai întîi lui Teodosie, apoi lui Marchian, ca să rînduiască să fie sobor din toată lumea. Deci, s-a adunat sfîntul şi a toată lumea al IV-lea sinod în Calcedon, al Sfinţilor Părinţi în număr de 630, pe vremea împărăţiei lui Marchian şi a Pulheriei, contra lui Evtihie şi Dioscor, care ziceau că în Hristos Domnul este o fire şi o lucrare şi o voie. La acel sinod, deoarece era cu neputinţă ca prea sfinţitul Leon să fie, pe de o parte pentru lungimea drumului şi pentru neputinţele bătrîneţii, iar pe de alta, pentru nelesnicioasa trecere, din pricina deselor năvăliri barbare ce se făceau atunci asupra Italiei; pentru aceea, a trimis pe episcopul Pascasie şi Luchentie şi pe presbiterii Bonifacie şi Vasilie.

Fiind la sinodul acela ceartă cu ereticii şi îndoire multă, atunci, după porunca Sfinţilor Părinţi, pentru învingerea ereticilor, s-a citit epistola acestui Sfînt Leon, papă al Romei, scrisă către cel ce a fost mai înainte patriarh al Constantinopolului, adică Sfîntul Flavian, care adunase în Constantinopol sinod local contra ereticilor. Despre epistola aceea se povesteşte că a îndreptat-o chiar Sfîntul şi marele Apostol Petru, de care lucru adevereşte Sfîntul Sofronie al Ierusalimului, scriind aşa: "Ne-a spus ava Mina, părintele chinoviei, care se numea Salamana, ce este aproape de Alexandria, că a auzit pe ava Evloghie, patriarhul Alexandriei, spunînd: "Cînd am mers în Constantinopole, am găzduit cu domnul Grigorie, arhidiaconul Bisericii Romei, bărbat cu adevărat ales şi îmbunătăţit. Vorbind cu dînsul, mi-a spus de prea sfinţitul şi fericitul Leon, papă al Romei, povestindu-mi ceea ce este scris în Biserica Romei.

Scriind Sfîntul Leon epistola către Sfîntul Flavian, episcopul Constantinopolului, împotriva rău-credinciosului Evtihie şi Nestorie, a pus-o pe mormîntul mai marelui Apostol Petru şi cu rugăciuni şi cu priveghieri şi cu postiri se ruga lui, zicîndu-i: "De am greşit întru ceva ca un om, tu, căruia de la Domnul Dumnezeu şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos ţi s-a încredinţat apostolia, mîntuieşte-mă". După 40 de zile i s-a arătat apostolul, pe cînd se ruga, şi i-a zis: "Am citit şi am îndreptat". Apoi, luînd Leon epistola sa de pe mormîntul fericitului Apostol Petru, a deschis-o şi a aflat-o îndreptată de apostoleasca mînă.

Acea epistolă a Sfîntului papă Leon, cînd s-a citit la cel de-al patrulea sinod, toţi Sfinţii Părinţi au strigat: "Petru, Apostolul, prin gura lui Leon grăieşte". Sfîntul sinod s-a întărit prin acea scrisoare a Sfîntului Leon, ruşinînd pe eretici. Dar nu numai atunci, ci şi după aceea, epistola aceea ce întărea credinţa şi astupa gurile eretice, în mare cinste era la Sfinţii Părinţi, precum şi la fericitul Evloghie, patriarhul Alexandriei, cel sus pomenit, care răspundea ereticilor, celor ce o huleau, împotrivindu-se cu tărie pentru dînsa. De aceea, era şi iubit Sfîntul Leon şi după ce se dusese din cele de aici, fiind cu sfinţii înaintea lui Dumnezeu.

De acest lucru, acelaşi sfînt, Sofronie povesteşte: "Sfîntul Teodor, episcopul cetăţii Darnia, din Likia, ne-a spus nouă: "Cînd eram postelnic la Sfîntul Evloghie, patriarhul Alexandriei, am văzut în vis un bărbat cu sfinţită cuviinţă şi luminat, care mi-a zis: "Să spui pentru mine lui Evloghie patriarhul". Iar eu i-am zis: "Cine eşti tu, stăpîne? Cum voi spune de tine?" El mi-a răspuns: "Eu sînt Leon, papă al Romei". Şi, intrînd eu am spus Sfîntului Evloghie, zicînd: "Prea sfinţitul şi prea fericitul papă Leon, întîiul şezător al scaunului Romei, voieşte să intre la tine". Auzind de aceasta patriarhul Evloghie şi sculîndu-se, degrabă a ieşit în întîmpinarea lui, şi, făcînd rugăciune, s-au sărutat şi au şezut.

Atunci dumnezeiescul Leon a zis Sfîntului Evloghie, patriarhul: "Ştii pentru ce am venit la voi?" El a răspuns: "Ba nu." Leon i-a zis: "Am venit să vă mulţumesc că bine şi cu vitejie sufletească aţi răspuns la epistola mea, astupînd cu dînsa gura ereticilor. Această epistolă am scris-o fratelui meu Flavian, patriarhul Constantinopolului, pentru mustrarea păgînescului eres al lui Nestorie şi Evtihie. Să ştii, frate, că nu numai mie mi se cuvine laudă pentru dumnezeiasca osteneală şi sîrguinţă, ci şi marelui Apostol Petru, care a citit şi a îndreptat epistola mea. Iar mai întîi de toţi se cuvine laudă Adevărului celui propovăduit de noi, care este Hristos, Dumnezeul nostru. Acestea, zice episcopul Teodor, le-am văzut nu numai o dată, ci şi de două ori şi de trei ori că, adunîndu-se, au vorbit despre aceea între dînşii şi am spus vedenia aceasta Sfîntului Evloghie. El a lăcrimat şi, ridicîndu-şi mîinile spre cer, a dat mulţumire lui Dumnezeu, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Stăpîne, Hristoase, Dumnezeul nostru, că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, ca să fiu propovăduitorul adevărului Tău şi cu rugăciunile robilor Tăi, Petru şi Leon, acea puţină îndrăzneală a noastră, ca pe cei doi bani ai văduvei, a voit s-o pomenească negrăita Ta bunătate".

Vedenia aceasta a fost după mulţi ani de la moartea lui Leon. Sfîntul Evloghie a vieţuit mai pe urmă, pe vremea împărăţiei lui Iraclie. Iar Sfîntul Leon s-a sfîrşit mai înainte de el, pe vremea împărăţiei celui de un nume cu sine, împăratul Leon cel Mare. Sosind prea sfinţitul Leon la adînci bătrîneţe şi apropiindu-se de sfîrşitul său, s-a încredinţat pentru iertarea neputinţelor sale cele omeneşti. A petrecut 40 de zile lîngă mormîntul Sfîntului Apostol Petru în rugăciune şi în post, rugînd pe Sfîntul Apostol să se roage lui Dumnezeu pentru el şi să-i ierte greşelile lui. După sfîrşitul celor 40 de zile i s-a arătat Sfîntul Apostol Petru şi i-a zis: "M-am rugat pentru tine şi iertate îţi sînt păcatele, afară de hirotonii, pentru că de acelea vei fi întrebat, de ai hirotonisit pe cineva bine şi legiuit, sau nu".

După această înştiinţare, Sfîntul Leon a îndesit rugăciunile sale, postirile şi milosteniile, strigînd în zdrobirea inimii pînă ce a luat uşurarea cea desăvîrşită. Astfel, mai înainte pregătindu-se precum i se cădea spre ieşire, şi-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu. Apoi s-a dus la sfinţii cei mai dinainte, mari ierarhi şi învăţători, stînd cu dînşii înaintea scaunului lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit şi închinat, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Sfîntul Flavian Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopolului (18 februarie)

Prea sfinţitul părintele nostru Flavian a fost mai întîi păzitor de vase şi preot al Sfintei Biserici celei mari a Constantinopolului. Apoi, după prea sfinţitul Proclu, a fost ridicat la scaunul patriarhiei, pentru viaţa sa cea neprihănită şi curată, plăcută lui Dumnezeu, pe vremea împărăţiei lui Teodosie cel tînăr şi a surorii sale, Pulheria.

Pe atunci era la împărat un eunuc, anume Hrisafie, plin de vicleşug şi răutate. Acela nu voia deloc ridicarea Sfîntului Flavian la patriarhie, căci famenul acesta era cu socoteală eretică şi ştia pe Flavian tare în dreapta credinţă şi nu-l iubea, ci căuta pricini asupra lui, cum să-i facă rău. Era puternic în lucrurile sale cele viclene ca cel ce avea la împărat îndrăzneală şi putea mult.

Deci a aflat o pricină ca aceasta, pe care Nichifor Callist, istoricul bisericesc, o descrie astfel: "A îndemnat pe împărat să invite pe patriarh, ca să-i pregătească un dar vrednic de mîinile împărăteşti, ca un

nou patriarh. Iar prea sfinţitul patriarh Flavian, pregătind nişte pîini curate, le-a trimis împăratului spre binecuvîntare, ca un dar ce nu era vrednic de mîini împărăteşti. Hrisafie nu a primit pîinile, zicînd: "Aur iar nu pîine se cade să se trimită spre binecuvîntare de la patriarh". Prea sfinţitul patriarh a răspuns prin trimişii săi că nişte daruri ca acestea nu are, pentru că este sărac, de vreme ce a defăimat bogăţiile lumii acesteia; doar dacă va da din aurul Bisericii, "dar să ştie Hrisafie bine - zicea patriarhul - că aurul şi argintul cel bisericesc este dumnezeiesc şi la nimeni nu se poate da, decît numai la săraci".

Evagrie, istoricul bisericesc, zice că Hrisafie, supărîndu-se pentru darul cel de aur, prea sfinţitul i-a trimis nişte vase de aur, luîndu-le din altar, ca să-l umple de ruşine şi să-l mustre pentru nesaţul aurului. Apoi, mîniindu-se foarte Hrisafie, îndemna şi pe împărat la mînie, zicîndu-i: "Batjocoreşte împărăţia ta patriarhul cel din nou pus". Dar nu putea vicleanul să facă un rău patriarhului, de vreme ce dreptcredincioasa fecioară Pulheria, sora împăratului, care cîrmuia toată împărăţia grecească, încuraja pe patriarh, apărînd pe bărbatul cel nevinovat şi sfînt. Văzînd aceasta, Hrisafie s-a sîrguit să-i sape groapă şi dreptcredincioasei Pulheria, ridicînd asupra ei cu vicleşugul său pe împărăteasa Evdochia - precum se scrie pe larg despre aceasta în viaţa Sfintei Pulheria - şi a făcut ca pe sora împăratului s-o despartă de palat şi de stăpînirea împărătească.

Teodosie împăratul, ascultînd de soţia sa Evdochia şi de sfatul lui Hrisafie, dorea ca patriarhul să silească pe sora lui să primească rînduiala monahală de silă, adică în chipul acesta să se depărteze de la stăpînirea împărătească. Acest sfat era tăinuit de împărat. Deci, care fiind chemat prea sfinţitul patriarh, făgăduia cu gura să împlinească dorinţa împărătească, dar cu inima sa nu se învoia, socotind că nedrept lucrul este, să se depărteze de ocîrmuirea a toată împărăţia grecească o înţeleaptă ca aceea, cu bună cunoştinţă, înţeleaptă şi sfîntă împărătească şi care a fost fratelui său, împăratul Teodosie, ca o maică, rămînînd după părinţi în vîrstă copilărească. Ea era apărătoarea dreptei credinţe şi bună cîrmuitoare a toată împărăţia. De aceea fericitul patriarh a spus în taină Sfintei Pulheria despre sfatul împărătesc cel tăinuit.

Dreptcredincioasa împărătească Pulheria, înţelegînd vrajba împărătesei Evdochia şi a lui Hrisafie, precum şi scopul fratelui ei, singură a lăsat cîrmuirea împărătească şi s-a dus din palat şi s-a retras în linişte netulburată. Atunci vicleanul Hrisafie, găsind vreme cu bună îndemnare, a întors toate meşteşugurile sale cele rele asupra prea sfinţitului patriarh Flavian, ridicînd şi îndemnînd pe împărat asupra lui, ca şi cum nu păzise taina împărătească şi că Pulheria ajută, dar nu împăratului, căci s-a ştiut aceea că patriarhul spusese Pulheriei sfatul împărătesc. Deci, s-a mîniat Împăratul asupra patriarhului Flavian.

În acea vreme era în Constantinopol un arhimandrit Eutihie, care ridicase un nou eres de hulă asupra Domnului nostru Iisus Hristos, amestecînd cele două firi ale Lui, cea dumnezeiască şi cea omenească, într-o fire. Acel Eutihie era tatăl duhovnicesc al lui Hrisafie, căci îl primise din Sfîntul Botez. Cînd prea sfinţitul patriarh Flavian a adunat sobor local, în Constantinopol, chemă pe Eutihie, ca să-şi spună mărturisirea credinţei în faţa tuturor. El n-a voit să meargă la soborul acela, dînd veste pe de o parte că din mănăstirea sa, ca din mormînt, nu poate să iasă nicăieri, iar pe de alta că este bătrîn şi bolnav. Dar prea sfinţitul patriarh iarăşi trimise la el arhimandriţi, preoţi şi diaconi, chemîndu-l cu dragoste, ridicîndu-l spre pocăinţă, încît credinţa sa cea rea să o lepede înaintea tuturor şi să se unească cu Biserica. Apoi, căutînd la dînsul, şi ceilalţi să se întoarcă de la credinţa cea rea, la cea dreaptă. Atunci abia a făgăduit Eutihie să vină la sobor.

Venind la sobor, mai întîi a intrat în palat, căutînd apărare şi ajutor împărătesc, şi a rugat pe împărat, prin Hrisafie, să trimită cu dînsul într-adins oameni şi ostaşi. Atunci, împăratul a trimis cu el pe patriciul Florentie şi pe alţi senatori, precum şi putere ostăşească. Astfel, venea Eutihie la sobor, ca la război, înconjurat de ostaşi şi de oameni împărăteşti, cu dregătorii care au trimis vestea înaintea lor la sobor, zicînd: "Nu vom intra în sobor, nici vom aduce pe Eutihie pînă ce nu ne veţi făgădui că-l veţi lăsa liber din sobor". Deci au făgăduit aceasta părinţii.

Intrînd ei, mai întîi s-au citit cărţile lui Eutihie, cele pline de dogme eretice, pe care Eutihie le trimisese prin mănăstiri, vînînd pe mulţi la eresul său. Apoi singur ereticul acela, după vorbirea sa cea plină de vicleşug, fiind silit să mărturisească cum crede, a zis: "Din două firi era Domnul nostru mai înainte de

unire, iar după unire de o fire Îl mărturisim pe El a fi". Deci, i-au poruncit părinţii ca gîndirea sa cea ereticească să o blesteme, iar dogmele cele drept credincioase să le primească, dar el n-a voit. Atunci prea sfinţitul Flavian, cu toţi sfinţii, între care erau 32 de episcopi, arhimandriţi 23, iar presbiteri şi diaconi mulţi, a scos pe Eutihie din rînduiala preoţească.

Hotărîrea aceea era scrisă astfel: "Pe Eutihie, cel oarecînd presbiter şi arhimandrit, de vreme ce din scrisorile sale cele mai dinainte şi din mărturisirile sale cele ascunse şi cele de acum prin al său grai s-a aflat că boleşte de eresul lui Valentin şi Apolinarie şi urmează hulelor acelora cu neschimbare, care nici de sfătuirea noastră nu s-a ruşinat şi nici n-a primit învăţătură şi n-a voit să se supună dogmelor cele drepte, noi, plîngînd şi suspinînd de pierderea lui cea desăvîrşită, l-am judecat întru Domnul nostru Iisus Hristos, Cel hulit de dînsul, ca să fie străin de toată slujba preoţiei şi de a noastră împărtăşanie şi de povăţuirea mănăstirească, ştiind toţi aceasta, că cei ce vor vorbi cu el şi vor veni la dînsul vor fi vinovaţi de pedeapsa despărţirii, ca cei ce nu s-au depărtat de eresul lui. Flavian, episcopul Constantinopolului sau al Romei celei Noi, astfel judecînd, am iscălit. Asemenea am iscălit toţi arhimandriţii".

Fiind lepădat Eutihie, şedea lîngă palatul împărătesc, avînd pe Hrisafie de mare ajutor în toate. Vicleanul acela cu mai multă mînie şi iuţime întărîtîndu-se asupra prea sfinţitului Flavian, a pornit tot chipul meşteşugurilor sale, cum să-l izgonească din scaunul patriarhiei, pe de o parte ca să răzbune pe Eutihie, iar pe de alta ca mai mult să mîhnească pe Pulheria, prin izgonirea lui Flavian. Deci, avînd pe împărat întru voia sa, făcea cu numele lui cel împărătesc toate cele ce voia. Atunci a scris lui Dioscor, patriarhul Alexandriei, om prea înrăutăţit, meşter în vicleşug şi necredincios, întărîtîndu-l asupra lui Flavian, iar pe Eutihie, încredinţîndu-l apărării lui şi făgăduind de la împărat multe daruri.

Asemenea a mai scris lui şi despre împărat, poruncindu-i ca, luînd pe episcopii săi de un gînd cu sine, să vie în Efes cu sîrguinţă şi să ţină sobor mare pentru dogmele credinţei, de vreme ce Flavian aduce oarecari învăţături pline de erezie în Biserică şi o tulbură. Deci, să se cerceteze cu sobornicească judecată şi să se lepede ca un nedrept credincios, iar Eutihie, de se va afla nevinovat, să se dezlege şi să se rînduiască întru a sa cinste. Acelaşi Hrisafie, îndemnînd şi pe împărăteasa Evdochia, ajuta şi aceea lui Eutihie contra lui Flavian; iar Dioscor, îndată luînd mai mult de zece episcopi de un gînd cu sine şi pe un arhimandrit ce se numea Varsum, cu sîrguinţă au mers cu o mie de monahi la Efes.

Acolo, făcîndu-se acel fără de lege şi nedrept sobor în sfînta biserică - la care erau de 128 episcopi, din diferite ţări, chemaţi prin împărătească poruncă -, a mers la judecată şi prea sfinţitul patriarh Flavian. Împăratul, şi mai ales Hrisafie a scris, în numele împăratului, lui Elpidie comitele şi la alţi voievozi care erau acolo cu oştile, ca să nu lase în sobor pe episcopii cei ce au iscălit cu Flavian contra lui Eutihie şi au făcut judecata.

Începînd vicleana adunare, Dioscor fiind întîi şezător, a stat de faţă Eutihie şi a dat a sa mărturisire de credinţă, întru care eresul era acoperit cu vicleşug, iar pe a lui Flavian mărturisire nu o primi soborul acela. Atunci a fost multă gîlceavă şi tulburare cîtăva vreme, unii apărînd pe Eutihie şi făcîndu-l nevinovat, ca pe un dreptcredincios, iar alţii nevoindu-se pentru Flavian. Puţini erau din cei ce întăreau credinţa lui Flavian, pentru că toţi au iubit întunericul mai mult decît lumina şi au cinstit mai mult minciuna decît adevărul, plăcînd împăratului celui pămîntesc, mai mult decît celui ceresc. Căci, împăratul Teodosie, deşi era dreptcredincios, ca om a greşit din neştiinţă, necunoscînd meşteşugul lui Eutihie, al lui Dioscor şi al lui Hrisafie, care îl înşela neîncetat prin vicleşugul său, vînîndu-i sufletul. Întru neştiinţa sa, împăratul socotea pe eretici că sînt dreptcredincioşi şi minciuna cea grăită de dînşii o credea un adevăr, nefiind lîngă dînsul sora lui cea cu bună înţelegere, fericita Pulheria.

După acea lungă gîlceavă ce s-a făcut la acel sobor care se adunase în Efes şi care întărea dogmele ereticeşti, zicînd că este o fire, iar nu două întru Hristos, a socotit ca dreptcredincios şi a lăudat şi preamărit pe Eutihie, de vreme ce partea potrivnică a biruit şi aşa a făcut nevinovat pe acesta, deşi era eretic. Pe drept-credinciosul patriarh Flavian l-a osîndit ca pe un eretic, tîlhăreşte, nelăsîndu-l să răspundă ceva pentru sine, nici voind să-i asculte mărturisirea lui cea credincioasă. Apoi, Dioscor, întîiul stătător, a

dat răspuns de izgonire asupra lui, ca să fie străin de arhierie, de sfinţire şi de toată puterea duhovnicească şi să se trimită în surghiun, în Egipt, la cetatea Lidiei.

Onisifor al Iconiei, cu alţi episcopi care ştiau nevinovăţia lui Flavian, sculîndu-se, au apucat genunchii lui Dioscor, zicînd: "Să nu faci aceasta, o, prea sfinţite părinte, pentru că Flavian n-a făcut nimic vrednic de izgonire, iar de este trebuinţă de vreo pedeapsă, să se pedepsească, iar să nu se lepede". Dioscor, sculîndu-se de pe scaunul său, a zis: "De mi s-ar tăia şi limba, într-alt chip nu voi zice". Varsum, arhimandritul, strigă: "Cela ce va mărturisi că în Hristos sînt două firi, acela să se taie în două". Stăruind episcopii cu rugăminte pentru Flavian, a strigat Dioscor: "Unde sînt voievozii?" Şi îndată voievozii cu Elpidie şi cu mulţime de oaste, au intrat în biserică şi au adus lanţuri mari de fier asupra Sfîntului Flavian.

Intrînd şi monahii lui Varsum, episcopii strigau: "Varsum, tîlharul, a răsturnat toată Siria şi a adus o mie de monahi asupra noastră Varsum, tîlharul, anatema să fie!"

Varsum striga: "Să se ucidă ereticul Flavian, să se ucidă!" Apoi s-au pornit mîinile cele ucigaşe asupra sfîntului, unii cu palmele, alţii bătîndu-l cu beţele şi însuşi Dioscor s-a repezit să-l calce în picioare. Apoi, fiind trîntit la pămînt, l-au bătut pînă ce s-au săturat şi au pus în lanţuri pe cel ce era abia viu.

Apoi Dioscor silea pe episcopi să iscălească izgonirea lui Flavian. Cei de un gînd cu Dioscor, îndată au iscălit. Iar cei ce vedeau nedreptatea şi războiul ce se făcea, n-au voit să iscălească şi ostaşii nu-i lăsau să iasă din biserică, stînd împrejurul lor înarmaţi. Monahii lui Varsum strigau asupra lor cu mînie şi cu îngrozire. Deci, episcopii fiind ţinuţi în biserică pînă în noapte şi văzînd că nu puteau scăpa de primejdia ce era asupra lor, au iscălit chiar nevrînd, fiind siliţi prin îngroziri şi astfel s-a săvîrşit acel sobor ucigaş.

Sfîntul Flavian, mărturisitorul lui Hristos, după acea cumplită bătaie, a treia zi şi-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, pentru care a pătimit uciderea, ca Abel de la Cain. Fiind în locul de surghiunie, s-a dus la ceruri, iar în locul lui a fost ridicat la patriarhie Anatolie.

După aceasta s-a vădit răutatea şi vicleşugul lui Hrisafie şi a fost cu necinste izgonit din palatul împărătesc, apoi a pierit cu sunet. Iar pe Evdochia împărăteasa, smerind-o mînia împărătească s-a dus la Ierusalim. Sfînta Pulheria, cu rugăminţile cele multe ale fratelui ei, împăratul Teodosie, plecîndu-se, s-a întors cu slavă în palatul împărătesc, şi îndată au adus în Constantinopol moaştele mărturisitorului lui Hristos, Sfîntul Flavian, cu mare cinste.

Dioscor şi Eutihie, după al patrulea sinod al Sfinţilor Părinţi, fiind daţi blestemului celui veşnic, au pierit. Iar Biserica lui Hristos, cea nebiruită de porţile iadului, înflorea în dreapta credinţă, slăvind pe Hristos, nu despărţit în două feţe, ci în două firi neamestecate lăudat şi preaînălţat, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfinţilor Apostoli Arhip, Filimon şi Apfia
(19 februarie)

Sfîntul Apostol Arhip, unul din cei 70 de apostoli, a fost episcop după Sfîntul Epafras din Colose, în cetatea Frigiei, după mărturia Sfîntului Ambrosie. Pentru aceasta Sfîntul Apostol Pavel îl numeşte ostaşul său, în scrisoarea sa către Filimon. Sfîntul Filimon era cetăţean vestit în Colose, iar despre Sfînta Apfia, zice Sfîntul Ioan Gură-de-Aur, că era soţia lui Filimon. Acest sfînt Filimon, crezînd în Hristos, a făcut casa sa biserică, pentru că la dînsul se adunau toţi credincioşii din Colose şi se săvîrşeau în casa lui dumnezeieştile slujbe, ca în biserică. După aceasta, Sfîntul Filimon a fost episcop, în apostolie; pentru că în vremile Sfinţilor Apostoli, unii erau episcopi cu scaun, iar alţii fără scaun şi mergători prin diferite cetăţi şi ţări, şi unii ca aceştia se numesc episcopi apostoleşti, deoarece se trimiteau la apostolie să propovăduiască.

Sfîntul Filimon, fiind pus într-o episcopie ca aceasta, s-a numărat în ceata sfinţilor 70 de apostoli, că umbla prin cetăţile Frigiei şi prin altele, propovăduind cuvîntul lui Dumnezeu. Apoi, se scrie despre dînsul că a fost episcop şi în Gaza. Sfînta Apfia rînduia Biserica cea din Colose, slujind lui Dumnezeu ziua şi noaptea în posturi şi în rugăciuni şi odihnea pe sfinţii cei ce se osteneau întru bună vestirea lui Hristos. Apoi hrănea pe săraci, scăpătaţi şi străini, încît casa ei era nu numai biserică, ci şi primitoare de străini, bolniţă şi adăpostire tuturor celor care nu aveau unde să-şi plece capetele.

Într-o vreme, fiind în Colose, urîtul de Dumnezeu praznic al necuratei Artemida, Sfîntul Apostol Arhip, cu cei ce erau acolo şi cu Sfîntul Filimon, adunînd pe toţi credincioşii în casa ce se rînduia de Sfînta Apfia, înălţau lui Dumnezeu rugăciunile lor cele obişnuite, săvîrşind sfînta slujbă. Iar închinătorii de idoli, care urau pe credincioşi, ştiind că toţi creştinii sînt adunaţi în casa lui Filimon, au năvălit asupra lor fără de veste şi au izgonit turma lui Hristos, pe unii bătîndu-i şi pe alţii ucigîndu-i, iar pe Sfinţii Apostoli Arhip şi Filimon şi pe Sfînta Apfia, prinzîndu-i, i-au dus la mai-marele cetăţii Efesului, Artoclis, şi, după porunca aceluia, pe toţi i-au torturat.

Mai întîi au fost întinşi pe pămînt şi tîrîţi, bătîndu-i cu toiege fără de milă; apoi, îngropîndu-i pe fiecare deosebit în pămînt pînă la coapse, îi ucideau cu pietre. Drept aceea, pe Sfîntul Filimon şi pe Sfînta Apfia, ucigîndu-i cu pietre, i-au împroşcat, iar pe Sfîntul Arhip, bătîndu-l, l-au lăsat viu, spre batjocorirea copiilor. Adunîndu-se copiii, cu cuţitele au străpuns pe sfîntul. Astfel apostoleasca treime a sfinţilor mucenici s-a dus la ceruri înaintea scaunului Preasfintei, de viaţă făcătoarei şi nedespărţitei Treimi.

Viaţa Cuviosului Părintelui nostru Dositei, ucenicul Cuviosului Dorotei (19 februarie)

Fericitul şi slăvitul părinte Dorotei, alegîndu-şi monahiceasca viaţă de obşte a lui Serida, unde a aflat pe mulţi pustnici odihnindu-se, între care erau mai aleşi doi stareţi, sfinţitul Varsanufie, ucenicul aceluia, şi pustnicul Ioan, care s-a numit prooroc pentru darul cel mai înainte văzător pe care îl avea de la Dumnezeu. Dorotei s-a dat pe sine cu toată osîrdia pustnicilor acelora, întru supunere. Drept aceea, mergînd la marele stareţ Varsanufie, care era cu Sfîntul Serida, vorbea cu el, iar părintele Ioan, proorocul, s-a învrednicit a-i sluji.

Petrecînd fericitul Dorotei în viaţa de obşte a lui Serida şi în nevoinţa sfintei ascultări silindu-se, au socotit sfinţii bătrîni, de care s-a vorbit mai înainte, ca Dorotei să zidească bolniţă şi singur să aibă grijă de dînsa. Pentru că foarte mult se mîhneau fraţii cînd cădeau în boale şi nu aveau pe nimeni care să-i îngrijească. Deci, au zidit bolniţe cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu al fratelui lor, după trup; pentru că acela îi da lui cele trebuincioase spre zidire, fiindcă bărbatul acela era foarte iubitor de Hristos şi de monahi. Deci Dorotei slujea bolnavilor, împreună cu alţi fraţi cucernici, ca unul ce avea acea slujbă poruncită lui.

Într-una din zile, l-a chemat egumenul Serida şi, mergînd el, a găsit un tînăr foarte frumos la chip, cu port ostăşesc, care venise atunci în mănăstire cu oameni din palaturile împărăteşti. Mergînd Dorotei, l-a luat de-o parte Serida şi i-a zis: "Aceşti oameni l-au adus pe tînărul acesta, zicînd că voieşte să rămînă în mănăstire, dar mă tem ca nu cumva să fie fiu al vreunui boier, care, sau a furat ceva, sau altceva rău a făcut şi voieşte să scape, iar noi să ne aflăm în supărare; pentru că nici chipul şi nici căutarea lui nu este ca a unuia care vrea să se facă monah.

Tînărul acela era rudă cu un oarecare voievod, crescut în moliciune şi în desfătări şi care niciodată nu auzise cuvîntul lui Dumnezeu. Dar nişte oameni ai voievodului spuneau cîndva, fiind el de faţă, cele despre Sfînta Cetate a Ierusalimului. De aceea a dorit tînărul să vadă cele ce erau acolo, apoi a cerut la voievodul, ca să-l trimită să privească sfintele locuri. Voievodul, nevrînd să-l mîhnească, a găsit pe un prieten al său de aproape, mergînd acolo, şi i-a zis: "Să ai dragoste şi să iei pe tînărul acesta cu tine, ca să vadă locurile sfinte. El, luînd de la voievod pe tînăr, îl avea în toată cinstea şi odihna, mîncînd cu dînsul şi

cu femeia lui. Ajungînd în Sfînta Cetate şi închinîndu-se la sfintele locuri, au mers la Ghetsimani şi au văzut acolo închipuirea Înfricoşatei judecăţi a lui Dumnezeu şi diferitele feluri de munci ale iadului, pe care, văzîndu-le, tînărul stătea acolo, minunîndu-se. Apoi a văzut o femeie cinstită, îmbrăcată în porfiră, stînd aproape de el şi arătîndu-i fiecare muncă a celor osîndiţi şi altele îi spunea, învăţîndu-l.

Tînărul, ascultînd-o pe dînsa, tăcea şi se minuna, pentru că niciodată, precum s-a zis, nu a auzit cuvîntul lui Dumnezeu şi nici nu ştia ceva de Înfricoşata judecată. Deci, întorcîndu-se către dînsa, i-a zis: "Stăpînă, ce să facă cineva ca să se izbăvească de muncile acestea?" Iar ea i-a răspuns: "Să posteşti şi să nu mănînci carne; să te rogi adeseori şi te vei izbăvi de ele". Aceste trei porunci dîndu-i femeia purtătoare de porfiră, s-a făcut nevăzută. El a înconjurat tot locul, căutînd-o zadarnic, căci era Preacurata şi Preasfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu. De atunci a rămas tînărul acela umilit şi păzea acele trei porunci, pe care i le dăduse Stăpîna cea văzută în Ghetsimani. Prietenul voievodului, după plecarea de la sfintele locuri, văzîndu-l pe dînsul postind şi nemîncînd carne, se mîhnea pentru voievod, pentru că-l vedea pe tînăr foarte cinstit. Iar ostaşii care erau cu dînsul, văzînd pe tînăr într-o nevoinţă ca aceasta, îi ziceau lui: "Fiule, acestea care le faci tu nu sînt ale cuiva din cei ce voiesc să fie în lume, ci de vei voi ca astfel să petreci, apoi mergi la mănăstire şi-ţi vei mîntui sufletul tău". El, neştiind despre Dumnezeu nimic şi nici ce este mănăstire, păzea numai acele trei porunci pe care le auzise în Ghetsimani şi le zicea lor: "Unde ştiţi, duceţi-mă, că eu nu ştiu unde să mă duc". Atunci unii din tineri, fiind iubiţi lui Serida, mergînd în mănăstire, au dus pe acest tînăr cu dînşii. De aceea, egumenul a trimis pe fericitul Dorotei, ca să grăiască cu tînărul şi să afle cele despre dînsul.

Întrebîndu-l Sfîntul Dorotei multe cuvinte, tînărul nu ştia să zică nimic altceva decît numai: "Voiesc a mă mîntui". De aceea a mers Dorotei la Serida şi i-a zis: "De vei voi să-l primeşti pe el, primeşte-l fără să te temi, că nimic rău nu are". Şi i-a zis lui ava: "Să ai dragoste, părinte, şi să-l primeşti pe el, ca să se mîntuiască". Iar el, fiind smerit cu mintea, se lepăda, zicînd: "Este mai presus de puterea mea ca să primesc greutatea cuiva şi aceasta nu este a măsurii mele". Şi i-a zis lui ava: "Eu port greutatea ta şi a aceluia, iar tu de ce te mîhneşti?". Atunci i-a răspuns fericitul Dorotei: "De vreme ce cu adevărat ai judecat, spune dar de aceasta marelui stareţ Varsanufie". Şi i-a făgăduit egumenul: "Bine, eu îi voi spune lui".

Deci a mers şi a spus marelui stareţ. Iar Sfîntul Varsanufie a zis lui ava Dorotei: "Să primeşti pe tînărul acesta, că prin tine Dumnezeu are să-l mîntuiască pe el". Atunci ava Dorotei l-a primit cu bucurie şi-l avea cu sine în bolniţă, iar numele lui era Dositei. Cînd a fost vremea mîncării, i-a zis ava Dorotei: "Mănîncă să te saturi, numai să îmi spui cît mănînci". Şi a venit, spunîndu-i: "Am mîncat o pîine şi jumătate". Pîinea era de patru litri şi i-a grăit ava: "Îţi ajunge, Dositei?" El răspunse: "Atîta îmi ajunge, stăpînul meu". Ava zise: "Oare eşti flămînd?" El a răspuns: "Nu, stăpîne, nu sînt flămînd". Atunci i-a grăit: "Altă dată să mănînci o pîine şi a patra parte din alta; apoi să desparţi acea a patra parte în două şi să mănînci jumătate". Dositei, făcînd aşa, i-a zis ava: "Ţi-e foame Dositei?" El răspunse: "Mi-e foame puţin, stăpînul meu".

Nu după multe zile i-a zis ava: "Cum te afli, Dositei? Ţi-e foame?" Dositei răspunse: "Nu, stăpîne, cu rugăciunile tale sînt bine". Grăit-a lui ava: "Să scoţi, dar, cealaltă jumătate din a patra parte şi să mănînci o pîine şi a patra parte". Dositei a făcut aşa şi după puţine zile iarăşi i-a grăit ava: "Cum te afli acum, fiule? Ţi-e foame?" El răspunse: "Sînt bine, stăpîne". Grăit-a lui sfîntul: "Desparte şi cealaltă parte a patra în două şi mănîncă o jumătate şi jumătate să o laşi". Dositei a făcut aşa şi Dumnezeu, ajutîndu-i puţin cîte puţin, din şapte litre a venit la opt unghii, (24 grame), căci şi în mîncare se face obişnuinţă şi cît se obişnuieşte cineva a mînca, atît şi mănîncă.

Tînărul Dositei era liniştit şi blînd în tot lucrul. Apoi slujea bolnavilor în bolniţă şi fiecare avea mulţumire de slujba lui, că toate le făcea curat. Iar dacă i se întîmpla ca din neputinţă să zică cu mînie vreun cuvînt către vreunul din bolnavi, apoi lăsa toate şi intra în chiliuţă plîngînd şi, cînd intrau ceilalţi slujitori ai bolniţei să-l mîngîie, rămînea nemîngîiat. Deci se duceau şi ziceau lui ava Dorotei: "Fă bine, părinte, şi vezi ce are acest frate de plînge că nu ştim pentru ce". Cînd a intrat ava, l-a găsit şezînd la pămînt şi plîngea şi i-a zis: "Ce-ţi este, Dositei, de ce plîngi?" Dositei îi răspunse: "Iartă-mă, părinte, că m-am

mîniat şi am grăit cu răutate fratelui meu". Ava îi zise: "Aşa, Dositei, te superi şi nu te ruşinezi să grăieşti rele fratelui tău? Oare nu ştii că acela este Hristos, pe Care Îl mîhneşti?" Iar Dositei se pleca cu faţa în jos, negrăind nimic.

Văzînd ava Dorotei că Dositei a plîns destul, a zis către dînsul încetişor: "Dumnezeu să te ierte, scoală-te de acum să punem început de îndreptare şi să ne sîrguim mai înainte spre bine şi Dumnezeu ne va ajuta". Dositei, auzind aceasta, s-a sculat îndată şi a alergat cu bucurie la slujba sa, primind iertare ca de la Dumnezeu. Aflîndu-i obiceiul, cei ce slujeau în bolniţă, cînd îl vedeau plîngînd, ziceau: "Dositei, oare a greşit iarăşi ceva?" Apoi ziceau fericitului Dorotei: "Intră, avo, în cămăruţă, că ai de lucru acolo!". Şi, intrînd, găsea pe Dositei şezînd la pămînt şi plîngînd. Deci, se cunoştea că a grăit iarăşi vreun cuvînt rău şi-i zicea: "Ce este, Dositei? Iarăşi ai mîhnit pe Hristos şi iarăşi te-ai mîniat? Nu te ruşinezi şi nu te mai îndreptezi deloc?" El însă, stătea plîngînd. Apoi, cînd vedea ava că Dositei se sătura iarăşi de plîns, îi zicea: "Scoală-te, Dumnezeu să te ierte, să pui iarăşi început bun şi să te îndreptezi de acum înainte".

Dositei, scuturînd cu credinţă mîhnirea aceea, se ducea la lucru şi aşternea bolnavilor pe paturi foarte bine. Şi atît era de ales şi sîrguitor în mărturisirea gîndurilor sale, încît de multe ori, cînd aşternea bine paturile şi vedea pe fericitul Dorotei mergînd alături, zicea către dînsul: "Ava, aştern bine?" Sfîntul Dorotei îi răspundea: "O bună slugă s-a făcut şi ales aşternător, dar nu s-a făcut bun monah". Niciodată nu-l lăsa Cuviosul Dorotei să aibă împătimire spre un lucru. Dar şi fericitul Dositei primea toate cu credinţă şi cu dragoste de la părintele său şi îl asculta în toate cu osîrdie. Iar, cînd îi trebuiau haine, ava Dorotei îi dădea să-şi coasă singur; iar el, ducîndu-se, le cosea cu luare aminte şi după ce le săvîrşea, ava Dorotei îl chema şi-i zicea: "Dositei, ai cusut haina aceea?" El răspundea: "Da, stăpîne, am cusut-o şi-am săvîrşit-o bine". Ava îi grăia: "Du-te şi dă-o cutărui frate - spunîndu-i numele -, sau acelui bolnav". Şi se ducea şi o dădea cu bucurie. Apoi ava îi dădea alta să o coase şi, asemenea cusînd-o, îi zicea: "Dă-o acelui frate". Şi îndată o dădea şi niciodată nu s-a mîhnit nici a cîrtit, ci zicea: "Ia de la mine şi dă altuia". Deci tot binele pe care îl auzea, îl făcea cu osîrdie.

Odată economul mănăstirii a adus de la un fierar un cuţit bun şi frumos. Iar el, luîndu-l, l-a dus la ava Dorotei, zicînd: "Fratele iconom a adus un cuţit bun şi eu l-am luat, să-l avem în bolniţă, căci este foarte bun". Dar fericitul Dorotei niciodată nu avea ceva frumos în bolniţă, decît numai vreun lucru vechi. Deci, i-a zis Dorotei: "Adu-l, să-l văd de este bun". El l-a dat, zicînd: "Da, părinte, este bun". Vedea şi ava cu adevărat că este bun, dar de vreme ce nu voia ca ucenicul lui să aibă patimă pentru vreun lucru, nu i-a poruncit să poarte acel cuţit şi a zis către dînsul: "Dositei, asta îţi este cu plăcere: să fii rob cuţitului acestuia, iar nu rob al lui Dumnezeu? Oare voieşti să te legi cu patimă de cuţitul acesta şi nu te ruşinezi să pofteşti ca cuţitul acesta să te stăpînească, iar nu Dumnezeu?" El, auzind acestea, tăcea, neridicîndu-şi faţa, ci o pleca în jos şi, ocărîndu-l destul cu cuvintele, i-a zis: "Să te duci să-l pui la loc, dar să nu te atingi de el". Atît de mult s-a păzit fericitul Dositei să nu se atingă de cuţitul acela, încît nici n-a mai îndrăznit vreodată să-l dea cuiva. Deşi alţi slujitori îl luau; iar el nu s-a atins de dînsul niciodată şi nu zicea în sine: "Pentru ce numai mie unul mi se porunceşte aceasta şi mă deosebeşte de alţii? Oare eu nu sînt ca ceilalţi?" N-a gîndit aceasta niciodată, ci toate cîte le auzea de la ava, le făcea cu bucurie.

Aşa a săvîrşit toată vremea vieţii sale în mănăstire. Dar nu a trăit multă vreme; pentru că după vreo cinci ani s-a săvîrşit în ascultare, nefăcîndu-şi nici o voie a sa, în orice lucru, dar nici cu patimă n-a făcut nimic. Iar cînd a căzut în boală şi scuipa sînge, pentru că a murit de plămîni, a auzit de la cineva că ouăle nerăscoapte sînt de folos celor ce scuipă sînge. Aceasta o ştia şi fericitul Dorotei, avînd grijă de tămăduirea lui, dar din neîndeletnicire nu i-a venit acea idee în minte. Deci i-a zis Dositei: "Părinte, voiesc să-ţi spun că am auzit de un lucru care mi-ar folosi, dar nu voiesc să-mi dai acela de vreme ce mă supără gîndul". Ava Dorotei i-a zis: "Să-mi spui, fiule, care este acel lucru?". Iar Cuviosul Dositei a răspuns: "Dă-mi cuvîntul că nu-mi vei da lucrul acela ca să nu mă tulbur cu gîndul". Sfîntul Dorotei i-a zis: "Bine, voi face cum voieşti".

Atunci bolnavul i-a zis: "Am auzit de la unii că ouăle nerăscoapte sînt de folos celor ce scuipă sînge; ci, pentru Domnul, de vreme ce singur n-ai apucat mai înainte ca de la tine să-mi dai, apoi acum să nu-mi mai dai, pentru gîndul meu". Părintele i-a zis: "Bine, fiule, de vreme ce nu voieşti, nu-ţi voi da, numai să

nu te mîhneşti". Apoi se sîrguia să-i dea alte lucruri ce-i foloseau în loc de ouă. Într-o boală ca aceea fiind, se nevoia să-şi taie voia sa. Căci întotdeauna avea pomenirea lui Dumnezeu, pentru că ava îi poruncise ca neîncetat să zică: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă". Şi iarăşi: "Fiul lui Dumnezeu, ajută-mă!" Aceste rugăciuni erau de-a pururea în gura lui.

Cînd s-a îngreuiat de boală foarte mult, îi zicea părintele Dorotei: "Dositee, îngrijeşte-te de rugăciune; vezi să nu o pierzi!" Iar el răspundea: "Bine, părinte, roagă-te pentru mine!". Iar după ce s-a îngreuiat mai mult, i-a zis: "Ce este, Dositee? Cum este rugăciunea, este oare tot aşa?" El i-a răspuns: "Da, părinte, cu rugăciunile tale". Apoi, venind boala şi mai grea, încît era în aşternut, ava i-a zis: "Cum este cu rugăciunea, Dositee?" Atunci el i-a zis: "Iartă-mă, părinte, căci de acum nu mai pot s-o ţin". Ava i-a zis: "Lasă rugăciunea şi pomeneşte numai pe Dumnezeu şi socoteşte-te că eşti înaintea Lui".

Chinuindu-se foarte greu cu boala, a vestit pe marele stareţ Varsanufie, zicînd: "Slobozeşte-mă, părinte, căci de acum nu mai pot să vieţuiesc". Dar marele stareţ i-a răspuns: "Rabdă, fiule, că mila lui Dumnezeu este aproape". Fericitul Dorotei, văzîndu-l bolnav, tare îi era grijă să nu-şi iasă din minte. Apoi, după cîteva zile, bolnavul Dositei a spus stareţului: "Stăpîne al meu, nu mai pot să mai fiu între cei vii deloc". Atunci marele stareţ i-a răspuns: "Mergi cu pace şi stai înaintea Sfîntei Treimi şi te roagă pentru noi!"

Auzind fraţii un răspuns ca acesta, al marelui stareţ, au început a tînji şi a zice: "Ce lucru mare a făcut Dositei, sau care este fapta lui, că a luat un răspuns ca acesta de la sfîntul stareţ?" Căci cu adevărat nu vedeau pe Dositei nevoindu-se mult sau mîncînd a doua zi, precum făceau unii din cei ce erau acolo, sau priveghind mai înainte de obişnuita priveghere şi nici la priveghere nu se scula, ci numai la a doua slujbă. Nici nu-l vedeau avînd vreo înfrînare, ci îl vedeau mai ales mîncînd puţin, de se întîmpla zeamă din rămăşiţele bolnavilor sau de rămîneau puţine capete de peşti sau altceva de acestea. Erau acolo unii care se înfrînau multă vreme, mîncînd a doua zi şi făcînd îndoită priveghere şi auzind ei de răspunsul ce s-a zis mai sus, dat de sfîntul şi marele stareţ Varsanufie tînărului bolnav, care abia avea cinci ani în mănăstire, se tulburau, neştiind lucrarea şi ascultarea lui cea fără de cîrtire şi fără de îndoire. Căci niciodată n-a făcut voia sa; iar de s-ar fi întîmplat cîndva ca fericitul Dorotei să zică către dînsul ceva, un cuvînt, ca în batjocură, poruncindu-i ava, îndată se ducea şi făcea aceea fără îndoire.

La începutul venirii sale în mănăstire avea obiceiul de grăia puţin cam răstit. Fericitul Dorotei, vrînd să-l supere, i-a zis odată: "Dositee, voieşti "vuc acraton"?" Du-te de ia". Iar el, cum a auzit, a alergat şi a adus un pahar plin cu vin şi pîine, căci aceasta însemna "vuc acraton" şi cerea de la el binecuvîntare. Iar ava Dorotei, fiindcă uitase, stătea şi privea la el mirîndu-se şi i-a zis: "Ce voieşti, Dositee?" El a răspuns: "Fiindcă ai poruncit să aduc aceasta, binecuvîntează-mă". Atunci ava i-a zis: "Nepriceputule, de vreme ce vorbeşti cu mare glas ca şi tătarii - căci ei cînd se îmbată strigă cu glas mare - pentru aceasta ţi-am zis să iei "vuc acraton", fiindcă şi tu strigi ca un tătar beat". El auzind aceea, a făcut metanie şi, ducîndu-se, a pus la loc cele ce adusese şi de atunci vorbea încetişor.

Altădată, iarăşi a venit la Cuviosul Dorotei, ca să-l întrebe un cuvînt din Sfînta Scriptură, pentru că începuse, pentru curăţia minţii sale, a înţelege oarecari dumnezeieşti Scripturi. Iar ava Dorotei nu voia ca el să se îndeletnicească în Scripturi, ci mai ales să se păzească prin smerenie. Cînd Dositei l-a întrebat, i-a răspuns: "Nu ştiu". Apoi el iarăşi a venit şi îl întreba de o altă nedumerire a Scripturii şi ava iarăşi i-a răspuns: "Nu ştiu, dar mergi de-l întreabă pe părintele egumen". El s-a dus, neîndoindu-se de loc. Ava Dorotei spusese mai înainte egumenului: "De va veni Dositei la tine să te întrebe ceva din Scriptură, ceartă-l puţin". Apoi, Dositei, mergînd la egumen şi întrebîndu-l, egumenul a început a-l ocărî: "De ce nu taci, fiindcă nu ştii nimic. Oare tu îndrăzneşti să întrebi de aceasta? Tu nu te îngrijeşti de necurăţia ta?" Şi altele ca acestea zicîndu-le, l-a liberat, dîndu-i şi două palme pe obraz. Apoi s-a întors la ava Dorotei arătîndu-i obrazul său înroşit de palme şi zicînd: "Iată, am aflat ceea ce am căutat". Dar n-a zis fericitul Dositei părintelui său: "Pentru ce nu m-ai îndreptat tu, ci m-ai trimis la egumen?" Nimic de acestea n-a zis, ci pe toate cele de la dînsul le primea cu credinţă şi le făcea neîndoindu-se.

Cînd întreba pe ava despre multe gînduri, după mărturisirea acelora, primea învăţătură de îndreptare. Atît sfătuirea şi învăţătura părintelui le păzea cu dinadinsul, încît nu-l mai întreba a doua oară ceva, despre

acelaşi gînd. Această minunată lucrare a lui Dositei, neînţelegînd-o ceilalţi fraţi, cîrteau de acel răspuns al Sfîntului Varsanufie.

Cînd a voit Dumnezeu ca să arate slava cea pregătită lui Dositei, pentru sfînta lui ascultare, precum şi darul care era în Cuviosul Dorotei, nu cu multe zile după moartea lui Dositei a venit în mănăstire un stareţ mare şi sfînt şi a fost ospătat ca un străin. Dorind să vadă pe părinţii cei mai înainte răposaţi într-acea viaţă de obşte, s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere pentru dînşii. Şi a văzut pe toţi părinţii, împreună, la un loc luminos, stînd ca într-o ceată, iar în mijlocul lor era un tînăr, veselindu-se. După vedenia aceea, întreba cine este tînărul acela pe care l-a văzut în ceata Sfinţilor Părinţi? După ce a spus asemănarea feţe lui, au înţeles toţi că era Dositei. Atunci au preamărit pe Dumnezeu, minunîndu-se în ce măsură s-a învrednicit a ajunge în puţină vreme, deoarece a ţinut ascultarea şi şi-a lăsat şi tăiat voia sa, supunînd-o stareţului său ca lui Dumnezeu. El a stat cu Sfinţii Părinţi înaintea Celui ce locuieşte în cer şi Care priveşte spre cei smeriţi şi ascultători, adică Tatăl, Fiul şi Sfîntului Duh, Unul Dumnezeu, Căruia se cuvine slavă, în veci. Amin.

Pomenirea celui între Sfinţi, Părintele nostru Leon, făcătorul de minuni, Episcopul Catanei
(20 februarie)
(Traducere din limba greacă)

Acest de Dumnezeu ales luminător al Bisericii şi împlinitor al dumnezeieştilor porunci, rîvnitorul apostolilor, purtătorul de grijă al săracilor şi minunatul lucrător de prea mari minuni, s-a născut în mitropolia Ravenei, din părinţi de neam bun; iar la suflet era mult mai de neam, pentru covîrşitoarea lui faptă bună, pentru vieţuirea cea vrednică de laudă; căci nu numai după ce a luat arhieria, ci şi mai înainte săvîrşea fapte bune de Dumnezeu insuflatul, avînd grija lucrurilor bisericeşti şi ocîrmuirea, ca un econom credincios şi înţelept slujind tuturor celor împreună robi şi împărţind măsuri din grîul stăpînesc.

Deci, după ce a murit Savin, cel ce fusese mai înainte arhiereu, pentru minunata lui petrecere, s-a adunat toată mulţimea mitropoliei Catanei, din dumnezeiască voinţă şi au ales toţi pe Leon. Care, după numire, avea şi vitejie de suflet şi dădea război cu bărbăţie împotriva lupilor celor gîndiţi, apoi se nevoia cu privegheri, cu rugăciuni şi cu alte fapte bune, ca să păzească oile nevătămate de eretici şi de diavoli, mustrînd în fiecare zi şi răsturnînd reaua slăvire a deşartei glăsuiri şi vădind basmele păgînilor, ca un prea înţelept, iar către credincioşi era foarte milostiv şi îndurat, dînd multe milostenii cel ce-l urma pe Hristos.

Sfîntul Leon strălucea înaintea tuturor ca un luminător prea luminos, purtînd de grija sufletelor şi de sărmani îngrijindu-se, fiind hrănitor al săracilor şi al celor strîmtoraţi sprijinitor preasîrguitor. Şi, pe scurt, pe toţi lipsiţii şi scăpătaţii îi primea şi îi ajuta cu dare bogată. Apoi se făcea tuturor toate, după cum zicea marele apostol, ca să-i mîntuiască pe cît ar fi cu putinţă. Şi avea rîvnă multă la dumnezeiasca credinţă ca un alt Ilie. După aceea, se nevoia să şteargă păgînismul cu totul, căci erau încă unii ce se închinau idolilor ca nişte necunoscători. Drept aceea, nu numai cu cuvinte îi învăţa, ci şi cu lucruri şi cu minuni, ca să cunoască slăbiciunea şi neputinţa deşerţilor zei şi puterea cea covîrşitoare a adevăratului Dumnezeu. Într-o zi s-a dus cu mulţi oameni la un loc, unde aveau elinii un idol din vremea lui Deciu şi nebunii îl socoteau Dumnezeu. Dar preaînţeleptul Leon a făcut acolo rugăciune cu lacrimi, către Stăpînul Hristos, să-l surpe ca un Atotputernic; şi îndată, o! minune, a căzut la pămînt şi s-a zdrobit necuratul idol. În acel loc s-a aflat în ceasul acela o cruce preaminunată, iar cei de faţă, văzînd o înfricoşată minune ca aceasta, s-au spăimîntat. Deci a zidit acolo o biserică a sfinţilor 40 de mucenici şi nu numai această biserică, ci şi o alta prea frumoasă şi vestită a zidit cuviosul, în numele Sfintei fecioare Muceniţe Lucia, care a mărturisit acolo, în Catana. În această biserică se află acum întru tot cinstitele şi sfintele moaşte ale acestui minunat Leon; şi iese dintr-însele ca un izvor de-a pururea curgător, mirositor, de toate relele izbăvitor, de patimi curăţitor şi al diavolilor izgonitor. Căci multe minuni a săvîrşit de trei ori fericitul în viaţă, ba şi mai multe a săvîrşit după moarte şi săvîrşeşte în fiecare zi pînă astăzi; şi tămăduieşte toată neputinţa celor ce-l

cheamă cu credinţă. Pe toate nu le scriem una cîte una, pentru scurtare, ci numai o lucrare de minuni să o povestim, pe care a săvîrşit-o încă trăind, pentru care veţi înţelege cîtă îndrăznire avea către Hristos, de Dumnezeu insuflatul.

Se afla acolo un vrăjitor, în ostrovul Siciliei, care făcea cu ajutorul diavolului semne şi minuni şi se numea Eleodor, care a întrecut pe Iani, pe Iamvri şi pe Simon, fiindcă avea într-însul toată lucrarea diavolească. Acesta era fiu al unei creştine de neam, cu numele Varvara şi se socotea a fi creştin; însă era de copil semeţ şi mîndru şi poftea să fie eparh al cetăţii, ca să facă fără de ruşine voile sale cele rele. Dar nu era voia lui Dumnezeu să ia o vrednicie ca aceasta preaînaltă, el care era nevrednic.

Deci, a luat altă îndrăzneală întru tot necuratul, adică a aflat un iudeu vestit în vrăji şi în farmece, cu care s-a împrietenit şi l-a rugat să-i ajute să ia vrednicia cea dorită. Iar acela i-a dat o scrisoare, zicînd astfel: "Du-te în miezul nopţii la mormintele boierilor şi te suie deasupra unui stîlp şi acolo va veni un om înfricoşat la vedere, dar să nu te temi. Şi dacă îţi va zice să te cobori, să nu-l asculţi pînă nu-ţi va făgădui să-ţi facă toate voile tale". Atunci, urîtul Eleodor s-a dus în locul acela, bucurîndu-se şi aruncînd în văzduh hîrtia, a văzut pe diavol călare pe un cerc şi i-a zis: "Ce-ţi trebuie de la mine?" Iar el a răspuns: "Voiesc să-mi faci tot ce doresc". Iar el a răspuns: "Dacă primeşti să te lepezi de Hristos, orice-mi vei cere îţi voi face degrab!"

Atunci ticălosul s-a lepădat de Hristos şi s-a rînduit împreună cu satana, care i-a dat pe diavolul cel mai puternic în răutate şi prea viclean, ce se numea Gaspar, căruia i-a poruncit să stea lîngă dînsul şi să i se supună totdeauna ca să săvîrşească şi să împlinească toate poruncile lui. Acestea poruncind, boierul întunericului s-a făcut nevăzut ca un potrivnic al lui Dumnezeu. Iar înşelătorul şi lepădatul de Dumnezeu, Eleodor, a rămas bucurîndu-se, necunoscînd ticălosul pierderea sufletului şi a trupului său. Că n-a muncit numai sufletul lui veşnic, ci prin dreapta judecată a lui Dumnezeu şi de viaţa aceasta s-a lipsit, făcîndu-se mistuire focului, ca un moştenitor al muncii celei veşnice, după cum vom istorisi mai jos. Că acest om lepădat de Hristos, nepunînd în mintea sa nebiruirea dumnezeieştii puteri, s-a apucat să facă rău celor dreptcredincioşi, el, păgînul şi necuratul, măiestrind în fiecare zi împotriva lor, încît pe toţi i-a tulburat cu năluciri şi cu farmece, blestematul. Şi nu numai în mitropolia Catanei, ci şi prin alte părţi, cetăţi şi oraşe ale Siciliei umblînd, tulbura cu vrăjile sale pe toţi. Deci, ascultaţi puţine din multele lui vrăji, ca să înţelegeţi facerile lui de rău.

Aflîndu-se într-o zi în tîrgul cetăţii, treceau nişte femei care mergeau la trebuinţa lor şi el, prea îndrăzneţul, a făcut cu vrăjile sale să curgă rîu prin mijlocul tîrgului; iar femeile, ca să nu se ude, îşi ridicau hainele în sus cît puteau, iar oamenii rîdeau. Şi nu numai aceasta, ci şi pietrele şi lemnele le prefăcea în aur. Iar dacă l-ar fi cumpărat cineva, se făceau iarăşi în piatră sau lemn, spre paguba cumpărătorului. Şi nu numai aceasta săvîrşea maestrul Eleodor; ci pe fiicele boierilor celor vestiţi şi slăviţi le fermeca şi le îndemna spre satanicească îndrăgostire şi se lăsau pe ferestre, ca să se întîlnească cu cei îndrăgostiţi de dînsele. De aceea, cetăţenii s-au dus şi l-au pîrît la eparh, ca să-l pedepsească precum se cuvenea. Iar el a trimis oameni să i-l aducă şi, ducîndu-se în casa lui şi în tot locul, dar căutîndu-l nu-l găsiră. Pentru aceea, fiind silit, eparhul Luchie a scris către Constantin, nepotul lui Ieraclie, care era pe atunci stăpînitor al grecilor, povestind în scrisoare toate răutăţile şi măiestriile lui Eleodor, cum am spus mai sus şi cum au făcut mulţi creştini de au crezut în idoli şi înfricoşa toată cetatea că o va arde cu focul Etnei, prin vrăjile sale.

Împăratul a trimis un bărbat vrednic din suita sa, cu numele Iraclid, pe care-l avusese protoconsul, şi i-a poruncit să meargă în Sicilia, ca să-l aducă legat pe Eleodor cel vrednic de moarte. Deci, ducîndu-se Iraclid, cînd a ajuns la ostrov, s-a aflat acolo la mal şi Eleodor şi i-a urat, zicînd: "Eu sînt acela pe care-l căutaţi, iată vin de voie, după porunca împărătească. Deci nu mă legaţi ca pe un osîndit; că dacă n-aş fi voit să viu, aş fi fugit şi nu m-aţi fi aflat". Acestea auzindu-le, Iraclid s-a minunat şi vrăjitorul i-a spus: "Nu vă îngrijiţi de lucruri care sînt de prisos, că eu vă duc pe voi într-o zi la Bizanţ". Iar ei, auzind acestea, s-au spăimîntat, ştiind că au făcut 30 de zile pînă au ajuns în Sicilia. Şi după ce au cumpărat ceea ce au voit, i-au poruncit să intre în corabie şi să plece. Iar vrăjitorul i-a dus pe dînşii la o baie şi le-a zis să intre într-însa ca să se scalde, dar să nu-şi facă cruce şi nici să pomenească numele lui Hristos. Iar ei au

intrat şi, îndată spălîndu-se, s-au aflat în baia cea împărătească a Constantinopolului şi s-au spăimîntat de o minune înfricoşată ca aceasta şi, ieşind din baie, şi-au găsit afară hainele lor.

Deci, mergînd în palatele cele împărăteşti, au povestit stăpîni-torului toate cele întîmplate, care s-a minunat de covîrşitoarea păgînătate a vrăjitorului. Nevorbind împăratul cu dînsul nicidecum, a poruncit să-i taie capul numaidecît, iar el a cerut să-i dea apă să bea şi, aducîndu-i-se un pahar cu apă, s-a făcut că-l bea şi intrînd în pahar s-a făcut nevăzut, zicînd: "Rămîi sănătos o! împărate, de data asta, că eu mă duc în cetatea Catanei şi acolo să mă cauţi". Spăimîntîndu-se împăratul de aceasta, nu se dumirea şi nu ştia ce să facă. Însă a trimis iarăşi pe Iraclid la cetatea Catanei, ca să-l aducă legat ca pe un osîndit. Şi mergînd, l-a găsit iarăşi la malul mării şi i-a heretisit pe ei. Deci vrînd ei să-l lege, le-a zis să nu se ispitească fără folos. Şi le-a făgăduit că-i va duce iarăşi într-o zi la Bizanţ. Şi însemnînd marea cu un toiag de dafin, pe care îl ţinea în mîini, a făcut un caic şi le-a zis să intre într-însul fără de frică şi să-şi pună şi merindea lor; iar ei au intrat cu Iraclid mai pe urmă şi într-o zi au ajuns în Bizanţ, iar caicul acela, fiindcă era nălucire diavolească, s-a făcut nevăzut, însă ei s-au aflat pe pămînt cu toată sinodia lor şi se minunau.

Deci s-a auzit vestea în toată cetatea că iarăşi a venit Eleodor şi toţi alergau să-l vadă. Apoi, trecînd pe lîngă casa lui Iraclid, s-a plecat pe fereastră femeia lui Iraclid, cu numele Ethalia, să-i vadă. Şi, văzînd pe Eleodor, a scuipat asupra lor, zicînd: "Ia vedeţi, oameni buni, pentru ce fel de lucru s-a dus de două ori în Sicilia bărbatul meu şi s-a primejduit". Însă Eleodor s-a mîniat şi a zis către dînsa: "Eu te voi face în toată cetatea de rîs". Deci cu cuvîntul semeţul a făcut de a urmat şi lucrul; căci a pierit focul şi nu se afla nicăieri fără numai în trupul Ethaliei. Pentru aceea, oamenii neavînd foc cu care să se slujească, au scos-o cu sila în mijlocul cetăţii şi îşi lua foc fiecare de la trupul ei. Deci împăraţii au condamnat pe Eleodor să moară de foame. Iar el, a făcut să fie foamete şi lipsă mare pretutindeni, încît nu se mai aflau bucate de mîncare. De aceea împăratul a poruncit să-i taie capul în temniţă, unde era închis. Dar cum şi-a ridicat gealatul mîna ca să-i taie capul, s-au arătat două cercuri pe umerii lui care au sărit sus, la acoperiş şi l-au desfăcut iar pe acolo a fugit blestematul, zicînd: "Fii sănătos, împărate, şi te mîntuieşte; caută-mă pe mine iarăşi în Catana, ca şi mai înainte". Deci s-a dus într-o clipă în Sicilia şi acolo făcea iarăşi semnele sale cele diavoleşti.

Într-una din zile făcîndu-se alergare de cai, Eleodor a găsit pe un nepot al fericitului Leon, care se numea Hrisis şi a zis către dînsul: "Pot să-ţi fac un cal aşa cum n-are nimeni mai bun". Deci, cu cuvîntul s-a făcut şi lucrul prin nălucirea diavolului şi, încălecînd Hrisis pe cal, s-a făcut minunat în toată priveliştea şi toţi s-au spăimîntat; apoi, poruncind eparhul să-i aducă acel cal de mare preţ, calul s-a făcut nevăzut. Cuviosul Leon a povestit eparhului pricina; de aceea a închis în temniţă pe Eleodor ca pe un vrăjitor şi l-a condamnat la moarte. Scoţîndu-l gealaţii să-i taie capul, el le-a făgăduit trei litre de aur ca să-l elibereze şi, primind gealaţii, el a făcut prin nălucire o piatră ce se părea a fi de aur; şi aceia, luînd-o, l-au eliberat, zicînd către eparh că a fugit prin nălucire diavolească. Apoi, vrînd ei să împartă aurul, l-au găsit piatră ca mai înainte. Acestea şi altele făcea blestematul, pe care le lăsăm spre a nu lungi povestirea şi să nu întinăm auzurile voastre. Vom povesti numai ce fel de sfîrşit rău a avut el, precum i se cădea.

De multe ori îl sfătuia pe el preamilostivul păstor Leon, pentru bunătatea lui Hristos, şi-l ruga să înceteze faptele lui cele rele, ca să nu se muncească de trei ori ticălosul în focul cel veşnic, împreună cu diavolii, dar el n-a primit, ci făcea şi mai multe rele, socotind că sînt bîrfeli sfătuirile şi poruncile sfîntului. Adăugînd fărădelegi peste fărădelegi, a îndrăznit semeţul a intra şi în sfînta biserică, ca să ia în rîs preacuratele şi dumnezeieştile Taine. Căci într-o zi, cînd era un praznic mare şi sfîntul slujea Sfînta Liturghie, a intrat şi necuratul Eleodor, care juca cu picioarele fără de rînduială şi zicea bîrfeli şi hule spre rîs, încît se fălea că va face pe sfînt şi pe toţi ceilalţi să joace; dar n-a putut, căci dumnezeiasca putere a oprit relele lucrări ale diavolului.

Această obrăznicie a deşertului de minte îngreţoşînd pe slujitorul lui Dumnezeu Leon, a îngenuncheat şi s-a rugat lui Dumnezeu fierbinte să-i ajute ca să ruşineze măiestriile lui. După rugăciune a alergat afară din sfîntul altar, după ce s-a împărtăşit cu Sfinţele Taine, mai înainte de a se dezbrăca de sfintele veşminte şi a legat tare de grumaji, cu omoforul său, pe Eleodor, zicînd: "Domnul Dumnezeu, cel ce a gonit din cer pe tatăl tău, diavolul, să te certe ca să nu mai poţi lucra vrăjile tale, spre amăgirea şi pierzania multora".

Acestea zicînd, l-a tras pînă la locul celor osîndiţi, care se numea Ahilion, şi a poruncit mulţimii poporului să adune lemne multe şi să facă foc mare şi după ce mai înainte l-a silit a mărturisi toate faptele lui rele, l-a tras şi au intrat împreună în foc; şi a stat acolo pururea pomenitul, pînă cînd a ars Eleodor desăvîrşit şi s-a făcut cenuşă pierzătoare. Deci, cu osîndă dreaptă, nedreptul s-a ars în foc, ca un moştenitor al iadului, şi s-a dus în focul cel veşnic.

Dar, marele arhiereu şi făcătorul de minuni Leon nu numai că a ieşit din văpaie nevătămat, spre spaima celor ce îl vedeau, dar nici de sfinţitele lui veşminte nu a îndrăznit să se atingă focul, nici să le ardă sau măcar un fir de păr din sfinţitul şi preacinstitul său cap. Tot aşa de demult s-a făcut în Babilon o minune înfricoşată ca aceasta, pe vremea lui Nabucodonosor, cu trei sfinţi tineri, pe care, văzînd-o, cei de faţă s-au spăimîntat şi slăveau cu mare glas pe Domnul, Care făcea nişte minuni ca acestea ca să preamărească pe robul său. Vestea aceasta străbătînd în toate părţile, împăratul Constantinopolului a trimis la sfînt scrisori, prin care îl ruga să vină la dînsul să-l vadă şi să-l binecuvînteze, iar el s-a dus, ca să nu se arate neascultător poruncii împărăteşti. Acolo însuşi împăratul l-a cinstit cu evlavie şi cu cucernicie, văzîndu-i faţa cea încuviinţată a petrecerii îngereşti, darul Sfîntului Duh, strălucirea şi lucrarea semnelor celor negrăite; căci a săvîrşit acolo în împărătească cetate multe minuni, iar mai ales a pus cărbuni aprinşi şi tămîie în haina sa şi i-a tămîiat spre slava şi marea cuviinţă a lui Dumnezeu. Pentru aceea, văzînd o minune ca aceasta, s-au spăimîntat toţi şi cînd el a voit să se întoarcă la scaunul său, toţi l-au petrecut cu mare cinste şi evlavie, precum se cădea.

De viaţa acestui sfînt s-au minunat îngerii, iar diavolii s-au înfricoşat de puterea şi stăpînirea pe care i-a dat-o asupra lor Atotputernicul Dumnezeu. Apoi oamenii s-au înspăimîntat de covîrşitoarea smerenie şi sfinţenie, şi pentru vrednicia facerii de minuni încuviinţate Sfîntului Leon; iar ereticii s-au spăimîntat de glasul dogmelor lui celor drepte. Elinii au amuţit de înţelepciunea lui şi desăvîrşit s-au ruşinat. Ochii cei orbiţi s-au luminat, mîinile şi picioarele cele slăbănogite s-au vindecat, toată vătămarea şi boala trupului şi toate mădularele cele bolnave şi pătimaşe s-au tămăduit prin punerea mîinilor sale şi prin rugăciunile lui. Aceste şi alte minuni şi mai slăvite a săvîrşit Sfîntul Leon, nu numai cît a trăit întocmai ca un înger, dar şi după ducerea şi sfînta lui mutare de aici către Dumnezeu. Dar, mai ales, şi mai minunate pînă în ziua de astăzi lucrează minuni Atotputernicul Dumnezeu la mormîntul lui, ca să preamărească pe robul său, pe care nu se cuvine a le scrie, fiindcă trăiesc încă aceia care printr-însul s-au vindecat; numai una să povestim, pe care a săvîrşit-o în ziua mutării sale către Dumnezeu.

O femeie de neam bun, din cetatea Siracuzei, curgîndu-i sînge, a cheltuit toată averea ei la doctori, dar n-a dobîndit nici un folos. Mai pe urmă, luminîndu-se printr-o dumnezeiască descoperire, s-a dus la doctorul acesta fără de plată şi ajungînd la poarta cetăţii, care se numeşte Ariani, a auzit clopotele, care se trăgeau pentru mutarea Cuviosului. Grăbindu-se, a alergat acolo şi căzînd la sfintele lui moaşte cu lacrimi şi cu credinţă, a cerut vindecare. Pentru aceea, după credinţa ei, îndată a urmat şi împlinirea dorinţei, că i-a încetat curgerea sîngelui în chip minunat; şi dobîndindu-şi tămăduire, s-a întors la casa ei bucurîndu-se, şi a povestit minunile cele mari ale lui Dumnezeu, mărind pe adevăratul robul său.

Sfîntul Leon a adormit în 20 de zile ale lunii februarie, dîndu-şi fericitul şi fără de prihană sufletul său în mîinile lui Dumnezeu, iar cinstitul şi sfîntul lui trup l-au îngropat cu cinste în preafrumoasa biserică a sfintei muceniţe şi fecioare Lucia, pe care însuşi a zidit-o. Iar Domnul, Care slăveşte pe cei ce Îl slăvesc, a preamărit şi după moarte pe adevăratul Său rob; căci iese de-a pururea mir binemirositor din mormîntul său, care tămăduieşte toată boala celor ce vin la dînsul cu evlavie şi cu credinţă.

Dar, o! Leone, iubitorule şi moştenitorule al celor cereşti, care te-ai arătat leu cu adevărat şi ai nădăjduit ca un leu nebiruit! O! împărate, preastăpînitor al patimilor şi al vrăjmaşilor tirani, lucrătorule, care ai spăimîntat ceata ereticilor ca pe nişte vulpi viclene şi cu rîvnirea împărătească, de leu, ai gonit-o departe, iar pe poporul dreptcredincioşilor l-ai adunat şi l-ai întărit cu dogme tari şi învăţături preaînţelepte. Cel ce ai fost puternic în lucru şi în cuvînt şi ai strălucit în amîndouă, ca un soare, tuturor marginilor; cel ce cu semnele şi minunile cele mai mari ai covîrşit nu numai pe proorocii de demult, dar te-ai întrecut şi cu cei dintîi şi mai mari apostoli. O! păstorule ales de Dumnezeu, luminătorule aprins cu foc dumnezeiesc şi robule al lui Dumnezeu, următor de Hristos, pedepsitorule al celor fără de minte, pierzător al diavolilor şi

rugător preafierbinte al celor ce nădăjduiesc la tine; primeşte cu dragoste şi milostivire ca un părinte iubitor de fii, aceste cereri care ţi se aduc cu multă dorinţă din minte şi din limbă neiscusită; dăruieşte credincioşilor pace, linişte, sănătate şi veşnică mîntuire a sufletelor şi tuturor celor ce săvîrşesc sfinţită pomenirea ta. Să nu încetezi a cere de la Dumnezeu ca să le dea cele ce sînt de folos, izgonire de patimi, izbăvire de ispite, însănătoşire de boli şi dobîndire a tuturor bunătăţilor; iar în veacul ce va să vie, să ne învrednicim împărăţiei cereşti şi fericirii celei veşnice, în Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, stăpînirea, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Mucenic Sadoc, Episcopul Persiei, şi cei 128 care au pătimit împreună cu dînsul
(20 februarie)

După sfîrşitul pătimirii Sfîntului Simeon, episcopul Persiei, a luat scaunul său Sfîntul Sadoc, în cetăţile Persiei, care se numeau Salic şi Ctisefon. Într-una din zile, Sfîntul Sadoc a văzut un vis înfricoşător şi, sculîndu-se, a chemat clerul său, adică preoţii şi diaconii, căci se ascundeau toţi de frica împărătească şi a început a le spune: "Am văzut în această noapte în vis o scară, al cărei vîrf ajungea la cer şi pe dînsa stătea Sfîntul episcop Simeon în mare slavă şi a strigat cu mare glas către mine, care stăteam pe pămînt: "Suie-te la mine, Sadoc, suie-te şi nu te teme, că eu m-am suit ieri, iar tu suie-te acum". Aceasta am văzut şi am auzit şi cred că voi fi prins şi chinuit pentru Hristos; iar ceea ce zicea, că eu m-am suit ieri, iar tu suie-te acum, înseamnă că el a pătimit în anul trecut, iar eu în acest an voi fi muncit şi ucis.

Atunci a început a învăţa clerul său: "Fraţii mei cei iubiţi şi părinţilor, să iubim pe Dumnezeu din tot sufletul şi pe Domnul nostru Iisus Hristos cu tot gîndul şi, îmbrăcîndu-ne în zaua credinţei, nu ne vom teme de nici un rău. Pentru că, de va veni asupra noastră moarte şi junghiere, să nu ne spăimîntăm, ci fiecare din noi să stea ca un bun ostaş al lui Hristos; căci de vom muri, vom muri desăvîrşit, iar de vom trăi, vom trăi ca cei drepţi, însă să murim pentru Mîntuitorul nostru. Iar de este sabia pricinuitoare vieţii veşnice, apoi să nu ne temem de sabie, ca să primim viaţa veşnică; pînă ce este ziuă. Să ne nevoim la lucru ca să ne îmbogăţim cu nestricăcioasele bunătăţi şi să cîştigăm cinstea şi slava cea nesfîrşită în cereasca împărăţie şi să lăsăm celui de pe urmă neam creştinesc numele nostru slăvit. Fraţilor, să ne rugăm Dumnezeului nostru, ca degrab să aducă la împlinire vedenia mea; pentru că cel ce este duhovnicesc, acela cu bucurie, cu dorire şi cu dragoste mare aşteaptă muceniceasca moarte pentru Hristos şi nu se teme, fiind gata. Iar pentru cel trupesc ceasul morţii este înfricoşat şi plin de spaimă. Oamenii care sînt îmbunătăţiţi caută singuri cu sîrguinţă şi cu mărime de suflet o moarte ca aceasta, ca printr-însa să moştenească viaţa veşnică; iar cei ce sînt leneşi şi neîngrijiţi, aceia, văzînd moartea, se ascund. Cei ce iubesc pe Dumnezeu, vin la Dumnezeu; iar cei ce iubesc lumea, în lume petrec. Deci, aceia se dezleagă din trup cu bucurie şi veselie, iar aceştia rămîn în viaţa aceasta, pentru primejdii şi pentru suspinuri".

În anul al doilea al prigonirii, a venit împăratul Persiei, Savorie, în cetăţile Salic şi Ctisefon, cele ce s-au supus mai înainte, şi a fost clevetit la dînsul Sfîntul episcop Sadoc, al cărui nume se tîlcuieşte "prieten împărătesc"; căci cu adevărat iubea pe cerescul împărat Hristos din tot sufletul şi din toată tăria sa, fiind înfrînat desăvîrşit, plin de credinţă şi de dreptate şi următor Sfîntului Simeon, al cărui scaun arhieresc îl moştenise. Deci, trimiţînd împăratul Savorie ostaşii, a prins pe episcop cu clerul său şi cu alţi mulţi creştini şi monahi, 128 la număr, şi pe toţi legîndu-i împreună cu lanţuri de fier, i-au închis în temniţă într-un loc întunecos şi înfricoşător; acolo au pătimit mare necaz şi torturi cinci luni, pentru că păgînii slujitori ai împăratului celui fără de Dumnezeu, legînd pe fiecare mucenic peste tot trupul cu frînghii subţiri, îl strîngeau cu lemne, încît le trosneau oasele şi le crăpa pielea şi sfinţii răbdau durere mare. Iar cei ce îi chinuiau cu nemilostivire le ziceau: "Închinaţi-vă soarelui şi focului, faceţi voia împăratului şi veţi fi vii".

Sfîntul Sadoc le răspundea: "Noi, creştinii, ne închinăm lui Dumnezeu, făcătorul cerului şi al pămîntului. Aceluia slujim din tot sufletul şi cu toată puterea noastră, iar soarelui celui făcut de dînsul nu ne închinăm, nici nu cinstim focul, pentru că Dumnezeu, zidind acelea, le-a dat spre slujba oamenilor. Deci, nu vom asculta porunca împărătească şi nu ne vom depărta de Dumnezeul nostru, nici nu ne temem de moarte, care ne trece pe noi din viaţa aceasta vremelnică şi deşartă, la viaţa veşnică; deci nu zăboviţi a ne ucide, nici nu cruţaţi sîngele nostru, care se varsă înaintea ochilor noştri".

După aceasta, împăratul a zis iarăşi: "De nu ascultaţi porunca mea şi de nu faceţi voia mea, va veni asupra voastră răul ceas al pierzării voastre". Iar sfinţii au răspuns într-un glas: "Nu vom pieri întru Dumnezeul nostru, nici vom muri întru Hristosul Lui, pentru că ne înviază întru fericita şi veşnica viaţă şi ne dă ca moştenire şi odihnă împărăţia cea fără de moarte. Sîntem gata să murim cu osîrdie pentru Dumnezeul nostru; pentru că nu ne vom închina soarelui şi focului, nici nu vom asculta poruncile împărăteşti cele păgîneşti şi pline de moarte şi pierzanie".

Împăratul, văzînd statornicia lor cea tare în credinţă, a dat asupra lor hotărîre de moarte, ca toţi să fie tăiaţi cu sabia. Iar sfinţii, auzind osîndirea cea de sabie asupra lor, toţi cu bucurie s-au pregătit de moarte mai înainte şi-i duseră afară din cetate. Ei, mergînd, cîntau cu bucurie: "*Judecă nouă, Dumnezeule, şi alege judecata noastră şi de la neamul cel necuvios şi de la oamenii nedrepţi şi înşelători şi băutori de sînge izbăveşte-ne pe noi, că Tu eşti, Dumnezeule, nădejdea noastră"*.

Sosind la locul de tăiere, cu un suflet deschizîndu-şi gurile, au zis: "Bine eşti cuvîntat, Dumnezeule, că ne-ai învrednicit acestui dar şi n-ai trecut cu vederea rugăciunile noastre, ci ne-ai dat această preascumpă cunună a muceniciei. Căci ştii, Doamne, cît am dorit-o şi căutat-o şi binecuvîntat este Dumnezeul nostru Unul născut, Fiul harului Tău, Cel ce ne-a mîntuit pe noi şi ne-a chemat la viaţa cea veşnică. Deci, să nu ne laşi, Doamne, să ne primejduim în lumea aceasta, ci întăreşte-ne înaintea Ta şi ne spală prin sîngiuirile noastre de păcate; căci Tu Însuţi eşti Dumnezeu prea mărit şi unul este Fiul Tău şi Preasfîntul Tău Duh, în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se sfinţii, i-au tăiat necredincioşii şi nu înceta doxologia lui Dumnezeu în gurile lor, pînă ce şi cel de pe urmă a fost tăiat. Iar pe cinstitul şi slăvitul răbdător de chinuri episcopul Sadoc, l-au dus legat în altă cetate ce se numea Vitlapat şi acolo îi tăiară cinstitul şi sfîntul său cap. Deci s-au sfîrşit toţi sfinţii şi slăviţii mucenici în pace, lăudînd şi mărind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea şi închinăciunea, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Eustatie, Patriarhul Antiohiei
(21 februarie)
(După Teodoret, capitolul 1)

Filogonie, arhiepiscopul Antiohiei, murind, a luat după dînsul scaunul acest fericit Evstatie, bărbat cu adevărat vrednic de o dregătorie ca aceasta, ca unul ce era vestit, cu viaţă sfîntă, cu înţelepciune şi cu mare rîvnă pentru dreapta credinţă, care a şi fost arătată la întîiul Sinod de la Niceea, al Sfinţilor Părinţi, pe vremea împărăţiei lui Constantin cel Mare. Nevoindu-se cu Sfinţii Părinţi asupra lui Arie, a vădit eretica părere hulitoare a aceluia care zicea că Fiul lui Dumnezeu este făptură, iar nu făcător, străin de părintească cinste şi putere. Deci, Sfîntul Eustatie ruşinînd şi dînd blestemului acel hulitor eres şi mărturisind pe Fiul că este de o fiinţă cu Tatăl, a pornit pe eretici spre zavistie, dar mai ales pe Eusebie al Nicomidiei şi pe Teognie al Niceei.

După moartea marelui Constantin, luînd împărăţia Constandie, fiul său, a luat şi eresul lui Arie şi, foarte mult apărîndu-l, a dat putere arienilor ca să izgonească şi să facă rău Bisericii dreptcredincioşilor; întărind erezia cu acea fără de lege şi nedreaptă stăpînire.

Atunci, Eusebie al Nicomidiei, cel mai sus pomenit, după izgonirea Sfîntului Pavel Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului, mergînd la Ierusalim cu Teognie al Niceei, a intrat în Antiohia şi acolo, adunînd sinod nedrept asupra arhiereului lui Hristos, Eustatie, l-a scos din scaun şi din cinste l-a lepădat, scornind asupra lui pricini nedrepte. Pe de o parte ziceau că n-ar crede drept, ci eretice, ca şi Sauelie; iar pe de alta, cum că ar petrece în necurăţie. Căci Eusebie plătise o femeie desfrînată cu daruri mari ca să clevetească asupra sfîntului, ca şi cum de la dînsul luînd în pîntece, ar fi născut prunc. Deci, a intrat femeia aceea în mijlocul sinodul, purtînd pruncul pe mîini, clevetind şi strigînd că de la arhiepiscopul Eustatie a zămislit şi a născut.

Cei ce judecau au poruncit femeii să-şi întărească cuvîntul cu jurămînt; şi s-a jurat ticăloasa că nu de la altul, ci de la Eustatie are pruncul. Deci, judecînd sinodul, a oprit pe sfînt şi l-a trimis în surghiun. Iar nevinovatul mărturisitor al lui Hristos, Eustatie, răbdînd acea nedreaptă clevetire şi izgonire, fiind în surghiun, s-a mutat către Domnul şi s-a dus în patria cerească. Iar femeia aceea care a clevetit pe sfînt, a căzut în boală cumplită şi grea. Apoi, cunoscînd că asupra ei era pedeapsa lui Dumnezeu pentru clevetirea cea nedreaptă şi defăimarea sa asupra nevinovatului şi curatului arhiereu, a mărturisit adevărul că a fost plătită cu aur ca să grăiască lucrul cel de desfrînare asupra sfîntului, cum şi de cine se plătise. Iar dacă a jurat că de la Eustatie a zămislit, este drept, dar acesta era Eustatie fierarul, iar nu arhiepiscopul Eustatie.

Apoi trecînd 100 de ani şi Zenon ţinînd împărăţia grecească, s-a adus din surghiun cinstitul şi sfîntul trup al celui între sfinţi părintelui nostru Eustatie Mărturisitorul, în Antiohia, cu mare cinste, tot poporul ieşind întru întîmpinarea lui, ca la 18 stadii şi mai departe, cu cîntări, cu lumînări şi tămîieri, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Timotei cel din Simvoli, vieţuitor în pustie (21 februarie)

Lîngă muntele Olimpului era un loc pustiu, ce se numea Simvoli, şi o mănăstire într-însul. În acea mănăstire era arhimandrit cuviosul Teoctist, un bărbat îmbunătăţit, de care şi cuviosul Platon mărturisitorul se povăţuia spre viaţa monahicească. La acest fericit arhimandrit Teoctist se afla unul din ucenici, adică acest cuvios Timotei, care din tinereţe a primit viaţa monahicească şi se nevoia în post, în înfrînare şi în rugăciunile cele de toată noaptea, omorîndu-şi cu totul zburdările cele pătimaşe. El a fost nepătimaş şi desăvîrşit pînă la sfîrşitul său, fiind feciorelnic cu trupul şi cu sufletul, pentru că a pus aşezămînt ochilor săi, din tinereţile sale, ca să nu privească niciodată la faţa femeiască. De aceea, s-a învrednicit a lua darul tămăduirii şi putere asupra diavolilor şi făcea minuni cu rugăciunile sale, tămăduind toate neputinţele şi izgonind de la oameni duhurile cele viclene. Apoi a trecut din loc în loc mulţi ani, vieţuind singur prin munţi şi prin pustietăţi întru Dumnezeu, şi cu rouă de lacrimi răcorindu-şi sufletul în neîncetatele rugăciuni. Într-o viaţă ca aceasta petrecîndu-şi zilele, a ajuns la adînci bătrîneţi şi s-a dus către Domnul.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Mavrichie şi a celor şaptezeci de ostaşi împreună cu dînsul (21 februarie) (După Metafrast)

Maximian, nelegiuitul şi păgînul împărat, socotind că prin slujba sa cea făcută la zeii cei cu nume mincinos îşi va cîştiga ajutor şi mai multă înălţare a împărăţiei sale, a poruncit ca toţi cei ce sînt sub stăpînirea lui să aducă jertfe la idoli. El singur s-a sîrguit a fi săvîrşitor şi slujitor diavolilor, silindu-i la necuratele jertfe ale acelora. Dar nu-i era lui destul ca să scrie ighemonilor cetăţii şi ţărilor, precum scriau

şi împăraţii cei ce erau mai înainte de el, ca să se îngrijească de cinstirea idolilor; ci singur, cu sîrguinţă, înconjura lumea, slujind cu osîrdie altarelor diavoleşti, nădăjduind ticălosul ca, oriunde, prin mergerea sa, să facă pe toţi cei ce s-au lepădat de rătăcire şi s-au apropiat de cunoştinţa lui Hristos, iarăşi să se aducă la a lui rea credinţă.

Cu un gînd ca acela lăsînd el Roma şi venind în părţile Răsăritului, a intrat în Apamia, cetatea Siriei unde, apropiindu-se de dînsul slujitorii idoleşti, au clevetit împotriva creştinilor: "Prea puternice împărate, deoarece zeii ne-au dat nouă liberă grăire către măria ta, drept aceea înştiinţăm a ta nebiruită putere că toţi cei ce sînt între noi cu frică cinstesc pe zeii părinteşti cei mari şi mai ales pe tatăl Dia şi pe minunatul Apolon, care sînt mai mari decît alţi idoli; iar pe împărăţia puterii tale o păzesc foarte mult şi o apără. Dar Mavrichie şi cei cu dînsul 70 de ostaşi ai tăi, îngîmfaţi cu cinstirile şi îmbogăţiţi cu darurile tale cele mari, pe zei nu-i socotesc întru nimic şi se împotrivesc împărăţiei tale celei mari şi nebiruite, înşelaţi fiind de rătăcirea creştinească". Acestea auzindu-le, împăratul Maximian s-a mîniat foarte tare şi s-a aprins mai mult decît cuptorul de foc, mai ales pentru că între ale lui cete se aflau nişte ostaşi ca aceia.

Venind o zi anumită, a poruncit să gătească divan, la locul ce se numea Amaxic, la porţile cetăţii dinspre miazănoapte, ca tot poporul să privească la aceea. Acolo a poruncit să-i aducă pe sfinţii mucenici. Şezînd pe acel divan înalt, Maximian, tiranul, şi adunîndu-se toată cetatea şi poporul de toată vîrsta la privelişte, încît nici fecioarele n-au rămas în căminele lor, au fost duşi acolo purtătorii de arme, sfinţii cei 70 de ostaşi ai lui Hristos, în frunte cu Sfîntul Mavrichie, mai marele lor, spre care, căutînd împăratul, a zis către povăţuitorul lor: "Noi aşteptăm, o! Mavrichie, ca voi, săturîndu-vă de darurile noastre şi hrănindu-vă cu bunătăţile împărăteşti şi cea mai de frunte cinste şi vrednicie de la noi luînd, să urmaţi dragostei noastre, iar pe cei ce s-ar abate de la a noastră lege plăcută lui Dumnezeu, pe aceia să-i întoarceţi cu bărbăteştile lucruri şi cu înţeleptele învăţături la sănătoasa înţelegere, tămăduind toată neputincioasa părere şi pe cea oloagă îndreptînd-o, iar pe cea rea, ce ridică război, îmblînzind-o. Dar voi, precum am auzit, faceţi cele potrivnice, că nu numai nu întoarceţi pe cei ce se scoală asupra legii noastre, ci şi singuri împotriva prea puternicilor noştri zei, cu vrajbă vă sculaţi şi strîmbătate le faceţi lor, luîndu-le cinstea, jertfele şi prinoasele. Încă v-aţi făcut şi altora povăţuitori spre prăpastia pieirii, dacă sînt adevărate cele spuse nouă despre voi".

Grăit-a Sfîntul: "Împărate, strîmbătatea făcută de noi nesimţitorilor voştri zei, ne găteşte cununa cea slăvită a biruinţei la adevăratul nostru Dumnezeu. Noi nu defăimăm pe Dumnezeul cel ce ne-a făcut pe noi şi nici nu-L socotim întru nimic, precum tu nebuneşte Îl socoteşti, ci preamărim pe Acela, Care este singur adevăratul Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul, pămîntul, marea şi toate cele ce sînt într-însele. Iar pe diavolii cei necuraţi, care aduc oamenilor pierzare şi pe idolii cei surzi, orbi şi nesimţitori, nu se cade a-i numi dumnezei". Zis-a împăratul: "O mulţumire ca aceasta dai tu zeilor, o! Mavrichie, tu care te-ai învrednicit de la dînşii de cinste şi locul cel dintîi în oaste îl ai?" Grăit-a Sfîntul Mavrichie: "Niciodată n-am luat vreo cinste de la zeii voştri şi nici nu voiesc să-i cinstesc pe ei, pentru că cine din oamenii care au cunoştinţă dumnezeiască au voit să cinstească lucrurile cele nesimţitoare, fără numai oamenii cei care n-au înţelegere şi care s-au asemănat dobitoacelor celor fără de minte. Aceia fac dumnezei pietrele şi lemnele, zicînd că acelea au înţelegere şi ca pe nişte dumnezei le cinstesc pe ele". Zis-a împăratul: "De vreme ce ai cîştigat întîiul loc în rînduiala celor ce ne slujesc nouă, pentru aceea eşti îndrăzneţ şi fără temere răspunzi împotriva noastră?".

Zicînd aceasta, împăratul a poruncit să-l separe pe Sfîntul Mavrichie de cei 70 de ostaşi şi a început a-i întreba cu momiri pe ei: "Cine v-a înşelat, fraţilor, ca să vă depărtaţi de la mîntuitorii dumnezei şi să vă apropiaţi de rătăcirea oamenilor celor ce cinstesc pe un Om răstignit şi făcător de rele?". Atunci fericiţii Teodor şi Filip, în numele tuturor sfinţilor mucenici, au grăit împăratului: "Noi, o! tiranule, atît de mult ne depărtăm de rătăcire, încît şi pe tine dorim să te izbăvim de aceia de care noi ne-am izbăvit, închinîndu-ne adevăratului Dumnezeu, Tatălui celui atot puternic şi Fiului celui Unul-Născut, adică Domnului nostru Iisus Hristos, Care este Dumnezeu adevărat, înţelepciunea lui Dumnezeu şi Duhului celui Sfînt, Care a insuflat în noi cunoştinţa şi înţelegerea, ca să mărturisim pe Treimea cea de o fiinţă. Apoi ne îngreţoşăm de necurata ta credinţă şi lepădăm vremelnica ostăşire, făcîndu-ne ostaşi ai lui Dumnezeu, Împăratul puterilor".

Zis-a Maximian: "Te văd, o! Filipe, că ai bătrîneţi cinstite, dar înţelegerea îţi este mai rea decît a tinerilor. Aleargă la zei şi fii bun sfetnic şi celorlalţi prieteni ai tăi, împreună ostaşi, ca să cinstească pe zei, că de mai mare cinste şi daruri te vei învrednici de la noi". Grăit-a Sfîntul Filip: "Să ştii tu, împărate, că nu voi fi rău sfetnic celor ce de voie s-au pătruns de frica lui Dumnezeu, pentru că este scris: *Amar celui prin care vine sminteala*". Zis-a Maximian: "Blîndeţile şi răbdarea noastră, mai îndrăzneţ te-au făcut, o! Filipe. Lăsaţi credinţa cea rea a voastră, ca să nu ne porniţi spre mînie şi iuţime, căci veţi lua cumplite munci, îndrăznind a mărturisi pe Omul care se cinsteşte de voi între dumnezei".

Răspunzînd sfinţii 70 de mucenici, au zis tiranului: "Deşartele îngroziri ale urîciunii tale, o! împărate, ne dau putere şi tărie ca să nu ne temem de toate muncile, pentru că nu este frică în sufletele cele ce au bună minte şi ale celor ce iubesc pe Dumnezeu". Mîniindu-se Maximian, a poruncit ca să le ia brîiele şi hainele ostăşeşti şi a zis către dînşii: "Vedeţi din cîtă cinste şi slavă aţi căzut şi în ce fel de necinste aţi ajuns pentru neascultarea voastră". Sfinţii i-au zis: "Deşi ne-ai luat rînduiala ostăşească, dezbrăcîndu-ne de haine şi de brîie, avem pe Dumnezeul nostru, în ceruri, pe Care Îl cinstim. Acela ne va îmbrăca cu hainele şi brîiele slavei sale, celei nestricăcioase şi veşnice, pe care tu nu eşti vrednic a o vedea sau a auzi, pentru că satana este tatăl tău, acela care grăieşte şi lucrează în tine".

Atunci, împăratul mai mult s-a mîniat şi a zis către sfinţi: "O! blestemaţi şi nevrednici de darul zeilor noştri, voi singuri aţi adus vouă necinste, căci zeii cei mari fiind de noi cinstiţi, i-aţi necinstit şi prietenia noastră aţi defăimat-o. Primiţi de acum cele vrednice, după faptele voastre". Sfinţii au răspuns: "Împărate, această luptă a ta trece, fiind ca un nimic, iar cinstea ta este necinste, de vreme ce ai uitat pe Dumnezeu, Care ţi-a dat putere împărătească, iar pe idolii cei deşerţi şi neînsufleţiţi, care nu-ţi folosesc la nimic, nici nu înţeleg dacă cineva îi cinsteşte sau îi necinsteşte, pe ei, nebuneşte şi fără pricepere, îi socoteşti dumnezei". Zis-a împăratul: "Pentru bunătatea noastră cea împărătească, vrînd să feresc întreaga voastră viaţă, încă vă voi mai răbda". Şi a poruncit să-i arunce în temniţă, trei zile, ca, gîndindu-se, să aleagă cele de folos.

Sfinţii, fiind legaţi cu lanţuri în temniţă, au zis între dînşii: "Fraţilor iubiţi, să ne pregătim toţi sufletele prin rugăciune şi cu dinadinsul să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne dea înţelepciune prin Duhul Sfînt şi să pună în gurile noastre ce vom răspunde împăratului, ca să se minuneze tiranul de credinţa noastră cea adevărată".

Începînd sfinţii a se ruga, grăiau cu suflet: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule Atotputernice, a Cărui stăpînire este veşnică şi împărăţie fără de sfîrşit, trimite nouă pe Sfîntul Tău Duh şi prin Acela povăţuieşte-ne, ca să ne bucurăm şi să ne veselim întru El, să biruim răutatea rătăcirii şi să ne întărim cu adevărata credinţă, prin Duhul Tău cel Sfînt, Care grăieşte în noi şi se uneşte cu făgăduinţa Ta cea adevărată şi nemincinoasă. Iar pentru lumeasca cinste ce s-a luat de la noi, să ne săvîrşim ostaşi în Sfîntă Cetatea Ta cea cerească şi să fim rînduiţi în numărul cetăţenilor celor de sus, cu toţi sfinţii Tăi, care din veac bine Ţi-au plăcut întru dreapta credinţă; căci Tu eşti unul Dumnezeu şi Ţie Ţi se cuvine slava şi puterea, în veci. Amin".

După trei zile, Maximian împăratul, şezînd iarăşi în acel loc de la poarta Amaxic, a pus înaintea judecăţii sale pe sfinţii mucenici, adunîndu-se toată cetatea la privelişte.

Tiranul, amestecîndu-şi mînia cu momiri, a zis către sfinţi: "O! bărbaţilor, alegeţi-vă cele de folos şi, apropiindu-vă, aduceţi zeilor jertfe şi veţi lua viaţă, iar nu moarte amară". Sfinţii au răspuns: "Despre aceasta bine ne-am sfătuit, o! împărate. Ascultă-ne cu luare aminte şi nu ne sili mai mult la jertfele voastre, pentru că am întărit sfatul nostru ca să urîm această viaţă vremelnică şi să iubim moartea care este înaintea noastră, pentru dragostea lui Hristos, de la Care nădăjduim să cîştigăm viaţa cea veşnică. De acum fă degrab cu noi ceea ce voieşti, căci noi nu ne vom lepăda de Dumnezeul nostru, iar diavolilor tăi niciodată nu ne vom închina, căci prin osîndirea la vremelnica moarte, ne eliberăm de veşnica osîndire".

Zicînd acestea sfinţii, tiranul a văzut în mijlocul lor un tînăr şi i-a zis: "Spune, tînărule, cum este numele tău şi de ce neam eşti?" Tînărul a răspuns: "Mă numesc Fotin, şi numele meu e de la adevărata lumină şi

sînt ostaş al Hristosului meu, Care a ruşinat pe tatăl tău, satana, iar de neam sînt roman. Ca fiu, după trup şi după duh, sînt al prealuminatului Mavrichie, pentru că de dînsul sînt născut şi de la dînsul am luat cunoştinţa lui Dumnezeu şi sînt crescut în sfînta credinţă cea întru Iisus Hristos, Domnul, de Care tu, lepădîndu-te, o! împărate, te-ai alăturat cu dobitoacele cele fără de minte şi te-ai asemănat lor". Zis-a tiranul: "Nebun eşti, o! tînărule, şi cuvintele tale sînt după anii tăi. Învaţă-te de acum a şti ce-ţi este de folos şi, apropiindu-te, jertfeşte zeilor, marelui Dia şi cruţă-ţi tinereţea ta". Zis-a tînărul: "Fiindcă nu fac voia ta, nici nu mă închin idolilor, pentru aceea mă numeşti nebun. Eu însă sînt mai înţelept decît voi cei bătrîni, crezînd în Domnul meu, Iisus Hristos, în Care voi nu credeţi şi nici nu-L ştiţi".

Zis-a iarăşi tiranul către sfinţi: "Pînă cînd vom răbda nebunia voastră, o! ticăloşilor? Oare credeţi că fiind biruiţi de nemăsurata noastră bunătate nu vă chinuim pe voi? Jertfiţi zeilor, ca să nu întărîtaţi judecata noastră cea milostivă şi dreaptă, ca să nu ne porniţi spre nemilostivire şi iuţime". Sfinţii au răspuns: "Necuratule slujitor al diavolului, de ai avea ceva pricepere, ai cunoaşte acum, de la Fotin, credinţa şi puterea noastră. Dacă acela, fiind tînăr de ani, a ruşinat păgînătatea ta prin dreapta credinţă şi cunoştinţă a lui Hristos, cu atît mai mult noi dorim toate muncile, ca să ruşinăm pe tatăl tău, diavolul, şi să plăcem lui Hristos Dumnezeul nostru".

Atunci, umplîndu-se de mînie tiranul, a poruncit ca, dezbră-cînd pe sfinţi, să-i bată cu vine de bou. Şi au început slujitorii a săvîrşi porunca, întinzînd pe fiecare din ostaşii lui Hristos şi bătîndu-i fără milă. Atît de mult bătură pe sfinţi, pînă ce oasele lor s-au zdrobit şi cu mulţimea sîngelui celui vărsat s-a înroşit pămîntul.

Sfinţii fiind în munci, strigau lui Dumnezeu, cerînd ajutor de la El. Domnul, prin nevăzuta Sa putere, venind de faţă, le uşura durerile, le întărea inimile întru răbdare şi în dragoste dumnezeiască. Slujitorii, ostenind şi slăbind, împăratul a zis către sfinţii mucenici: "Oare aţi cunoscut, o! îndrăzneţilor şi nesocotiţilor oameni, cît de uşor îmi este să pierd viaţa voastră? Jertfiţi zeilor, ca să nu luaţi şi mai cumplite munci". Sfinţii au răspuns: "Să ştii necuratule şi străinule de Dumnezeul nostru, că aşa cum tu nu cunoşti dragostea şi lumina lui Hristos, împăcat fiind cu întunericul diavoleştii rătăciri, aşa nici noi nu simţim chinurile cele ce prin tine ni se dau nouă, avînd mintea luminată cu credinţa şi cu dragostea lui Hristos, Dumnezeul nostru. Născoceşte, o! tiranule, şi alte munci asupra noastră, mai noi şi mai grele, pentru că înseteză sufletele noastre şi dragostea lui Hristos cea din noi doreşte ca prin muncile tale sfîrşindu-ne să vedem pe Dumnezeul cel viu, Care împărăţeşte în veci".

Auzind acestea, tiranul s-a umplut de şi mai multă mînie şi a poruncit să pregătească un foc mare, ca să arunce într-însul pe sfinţii mucenici. Fiind aprins focul foarte tare, sfinţii mucenici n-au aşteptat să fie aruncaţi în focul acela de slujitorii tiranului, ci singuri, apropiindu-se ca de o apă, au intrat în mijlocul văpaiei şi umblînd prin foc, nevătămaţi, ocărau pe tiran şi pe zeii lui. Toţi se mirau de acea minune preaslăvită. Însă tiranul, din început fiind vasul pierzării, nu cunoştea puterea lui Dumnezeu care era în sfinţi şi biruia focul şi cu mare mînie tulburîndu-se se gîndea cum să-i piardă pe sfinţi. Şi a poruncit ca, legîndu-i de lemnele cele de tortură, cu unghii de fier să-i strujească amar.

Sfinţii au răbdat cu tărie şi acea chinuire cumplită, nebăgînd în seamă durerile trupeşti, încît se mira poporul de mînia şi de nebunia împăratului. Sfîntul Mavrichie, rîzînd de el, i-a zis: "Nu-ţi cunoşti slăbiciunea şi ticăloşia ta, o! necuratule tiran, că Fotin, tînărul acesta, atîtea şi atîtea munci răbdînd, a sfărîmat şi a zdrobit puterea împărăţiei tale de tiran. Cum vei putea să biruieşti toată tabăra noastră, singur fiind, biruit de acest tînăr?" Maximian, căutînd cu ochi mari şi aspri şi scrîşnind din dinţi, a poruncit să-l ucidă îndată pe tînărul sfînt Fotin înaintea tatălui său, cu sabia, vrînd ca să-i arate lui Mavrichie, socotind că va umple de mare mîhnire sufletul lui, prin moartea fiului. Dar Sfîntul Mavrichie se umplea însă de bucurie şi de veselie, privind la moartea fiului său pentru Hristos şi la sfîrşitul lui mucenicesc.

Fiind tăiat Sfîntul Fotin şi ducîndu-se către Domnul, Sfîntul Mavrichie a zis către Maximian: "A noastră dorire ai împlinit-o, o! tiranule, trimiţînd înainte pe Fotin către Hristos Dumnezeu. De acum grabnică este alergarea noastră spre cer, căci cine din ceata noastră va rămîne după Fotin, ostaşul lui Hristos, cel ce s-a dus către Dumnezeu şi a ruşinat pe satana, tatăl tău? Scorneşte mai mari şi mai amarnice munci asupra

noastră şi nimic să nu laşi din cele ce ne încearcă pe noi, de păzim tare credinţa lui Hristos. Maximian, văzînd pe sfinţii mucenici că rabdă toate muncile cu osîrdie şi tărie şi nicidecum nu se depărtează de credinţa lor, a chemat suita sa, cea fără de omenie şi cu nărav de fiară. Apoi s-a sfătuit cu dînşii cu ce fel de moarte să-i piardă pe mucenici, spre înfricoşarea tuturor creştinilor care sînt în lume.

Sfătuindu-l pe el mulţi, unul dintr-înşii mai cumplit şi mai păgîn, rădăcină a răutăţii şi a obrăzniciei, a zis către sfatul acela: "Acum, o! împărate, este vreme de vară, căci este luna iulie. Iată, se află afară din cetate, spre partea de apus, un loc de luncă şi ierbos între două pîraie şi bălţi. Acolo sînt acum o mulţime de ţînţari, tăuni, viespi şi bărzăuni, încît abia poate cineva să treacă pe acolo; iar a zăbovi vreun ceas nu se poate. Porunceşte să-i ducă acolo pe ei şi, legîndu-i de copaci, să-i ungă cu miere, ca mîncîndu-i ţînţarii, bărzăunii şi toate muştele, să aibă mai greu chin decît toate celelalte chinuri şi să cunoască că nu se cuvine a ocărî pe zeii noştri cei nebiruiţi şi veşnici".

Acestea zicîndu-le, acel sfat nedrept a plăcut păgînului împărat precum şi la toată suita. Deci au fost osîndiţi sfinţii lui Hristos răbdători de chinuri, la cumplita tortură. Luîndu-i ostaşii, i-au dus legaţi la locul mai sus pomenit şi, legîndu-i de copaci, lîngă un izvor de apă şi baltă mare, au uns cu miere trupurile goale, de la cap pînă la picioare. Acolo au aruncat şi trupul fericitului Fotin înaintea feţei tatălui său şi s-au dus. Apoi, năvălind asupra lor tot felul de muşte, ţînţari, viespi şi bărzăuni, i-au acoperit pe ei ca un nor, rănindu-le sfintele trupuri muceniceşti.

Într-o nesuferită muncire ca aceasta au răbdat sfinţii zece zile şi zece nopţi. Apoi, ridicîndu-şi ochii spre Dumnezeu, s-au rugat: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cela ce ne-ai zidit după chipul şi asemănarea Ta, Care ne-ai adus pe noi la adevărul Tău, la cunoştinţa dumnezeirii Tale, a unuia născut Fiului Tău şi a Prea-sfîntului şi făcătorului Tău Duh, Ţie Îţi încredinţăm sufletele noastre şi ne rugăm ca să le sălăşluieşti cu toţi sfinţii Tăi, cei ce din veac bine Ţi-au plăcut Ţie; căci Te-am iubit şi Te-am dorit din tot sufletul nostru şi pentru Tine la moarte ne-am dat. Tu eşti Dumnezeu Însuţi, bun şi milostiv şi Ţie Ţi se cuvine slava în veci. Amin".

Acestea zicînd şi-au dat în mîinile lui Dumnezeu sfintele lor suflete. Astfel s-au învrednicit de cununile slavei celei veşnice. Nelegiuitul tiran, Maximian împăratul, chiar şi după moarte se tulbura asupra sfinţilor mucenici celor ce locuiau în viaţa cea fără de moarte, pentru că vieţuiesc lui Dumnezeu cei ce s-au sfîrşit în credinţă, deşi s-au dus din cele de aici. Auzind el că acum au murit, a poruncit ca să le taie cinstitele lor capete şi să-i lase neîngropaţi. Sfintele lor trupuri şi capetele erau aruncate în luncă şi în pădurea aceea, spre mîncarea păsărilor şi a fiarelor. Unii fraţi credincioşi, venind noaptea, cu frică şi cu cutremur au adunat moaştele sfinţilor mucenici cele aruncate şi acolo şi le-au îngropat în pămînt, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

Aflarea moaştelor sfinţilor mucenici din Evghenia
(22 februarie)

În vremile păgînilor împăraţi ai Romei fiind multe prigoniri asupra creştinilor şi nenumăraţi mărturisitori ai numelui lui Iisus Hristos făcîndu-se mucenici cu diferite morţi, iar trupurile lor cele sfinte lăsîndu-le neîngropate, spre mîncarea fiarelor şi a păsărilor, se luau în taină de către credincioşi şi se îngropau cu cinste în locuri ascunse, prin case sau prin grădini. În acest fel şi în locaşurile Evgheniei au fost îngropate mulţime de moaşte ale sfinţilor mucenici care au pătimit pentru Hristos şi au rămas neştiute mulţi ani. Încetînd păgînătatea elinească şi tiranii cu sunet pierind, iar împăraţii creştini luînd cîrmuirea, s-a luminat toată lumea cu lumina dreptei credinţe şi Biserica lui Hristos era în linişte adîncă. Atunci şi sfintele moaşte ale mucenicilor din Evghenia au fost scoase din pămînt ca nişte făclii de sub obroc, prin dumnezeiasca descoperire, adică cu minune.

În acel loc unde au fost îngropate a început a se da bolnavilor diferite tămăduiri, aşa voind Dumnezeu, ca să fie robii lui arătaţi şi cinstiţi. Atunci a mers acolo arhiereul, cu clerul bisericesc şi, săpînd în acel loc, au aflat multe moaşte ale sfinţilor mucenici, ale căror nume le ştie numai Dumnezeu, Cel ce i-a scris pe ei în cartea vieţii, sus în cer. Aceste sfinte moaşte erau întregi şi nestricate, încît s-a împlinit cu dînşii Sfînta Scriptură: "*Păzi-va Domnul toate oasele lor şi niciunul dintr-însele nu se va zdrobi*". Încă şi bună mireasmă ieşea din ele, şi făceau minuni, toate neputinţele tămăduind şi duhurile cele rele şi viclene din oameni gonind. Apoi s-au dus cu slavă în biserică, cu sobor mare de popor credincios, cu psalmi şi cu cîntări. După acestea s-a descoperit unui cleric, cu numele Nicolae, care era bărbat îmbunătăţit, că între multele moaştele muceniceşti ce s-au aflat în Evghenia, sînt şi moaştele Sfîntului Andronic, unul din cei 70 de apostoli, şi ale Iuniei, ajutătoarea lui, pe care îi pomeneşte Sfîntul Apostol Pavel în epistola către romani, zicînd: "*Închinaţi-vă lui Andronic şi Iuniei, rudeniile mele, şi împreună robiţilor mei, care sînt vestiţi între apostoli".*

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Atanasie Mărturisitorul, cel din mănăstirea sfinţilor Petru şi Pavel (22 februarie)

Acest cuvios s-a născut în Constantinopol, avînd părinţi cucernici, cinstitori de Dumnezeu şi foarte bogaţi. Fiind evlavios, din fragedă vîrstă a dorit să îmbrace schima monahicească. Pentru aceasta ducîndu-se într-o mănăstire care se găsea lîngă Nicomidia, în apropierea mării, a fost tuns acolo. Şi atît s-a înălţat cu faptele bune, încît şi împăraţilor s-a făcut cunoscut. Pe vremea lui Leon stricătorul de icoane, fiind însă pîrît că cinsteşte preacuratele icoane, a fost supus la multe chinuri, la amară izgonire şi la necazuri. Rămînînd însă neplecat şi credinţa ortodoxă pînă la sfîrşit păzind-o, s-a mutat către Domnul.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţitului Mucenic Policarp, Episcopul Smirnei, care a pătimit în anii de la Hristos 143 (23 februarie) (După Sfîntul Pionie)

Slăvitul şi sfinţitul mărturisitor al lui Hristos, Policarp, era prin naştere şi creştere fiu al cetăţii Efesului. Părinţii lui erau bine credincioşi, foarte bogaţi şi milostivi. Tatăl lui se numea Pangratie, iar mama sa Teodora. Fiind pîrîţi la stăpînitorul Efesului, ce se numea Marcion, că sînt credincioşi, a trimis îndată ostaşi şi i-a adus la el. Teodora era atunci însărcinată cu Sfîntul Policarp şi a zis Marcion: "Pentru ce nu ascultaţi voi poruncile împărăteşti, ci defăimaţi pe marii zei şi vă închinaţi lui Hristos?" Părinţii sfîntului au răspuns fără nici o temere: "Noi, stăpînitorule, ne-am învăţat de la sfinţii apostoli să credem Domnului nostru şi să ne închinăm adevăratului Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul şi pămîntul, Domnului nostru Iisus Hristos, întru al Cărui nume ne-am botezat şi pe Care Îl mărturisim şi Îl propovăduim că este Dumnezeu adevărat, iar de la idolii cei neînsufleţiţi şi nesimţitori pe care îi aveţi voi în loc de dumnezei, noi ne întoarcem şi-i defăimăm".

Stăpînitorul auzind acestea şi mîniindu-se, a poruncit ostaşilor de i-au aruncat la pămînt şi i-au bătut foarte tare. Apoi i-au băgat în temniţă, unde au petrecut multă vreme lipsiţi de ajutorul omenesc, tiranizîndu-i şi omorîndu-i cu foamea, cu setea şi cu toate celelalte pătimiri rele. Acolo, în temniţă, a născut fericita Teodora pe sfîntul. Bunul Dumnezeu, Care cunoaşte toate mai înainte, văzînd că stăpînitorul voieşte să ia pruncul şi să-l crească, apoi să-l înveţe rătăcirea şi păgînătatea lui, a trimis pe îngerul Său în temniţă, care a tămăduit pe părinţii pruncului de rănile pe care le aveau din bătăile cele pentru mărturisirea lui Hristos şi i-a împuternicit mai înainte spunîndu-le că stăpînitorul vrea să-i omoare, dar să nu se teamă de moartea cea pentru Hristos, căci au să se încununeze cu cununa mărturisirii şi să

moştenească Împărăţia cerurilor. După aceea, a luat pruncul şi l-a dus la o femeie bătrînă, foarte bogată şi creştină, cu numele Calista, şi l-a dat ei ca să-i fie fiu de suflet, poruncindu-i să-l boteze şi să-l crească cu toată purtarea de grijă şi sîrguinţa, dar să nu spună nimănui taina aceasta. După aceea s-a făcut nevăzut.

Atunci Marcion cel fără de lege, căutînd pruncul şi cercetînd multe zile, dar negăsindu-l, s-a aprins cu totul de mînie, a torturat aspru şi fără de omenie pe părinţii sfîntului, iar mai pe urmă, văzînd statornicia lor şi că nu se lasă cu nici un chip de Hristos, i-au hotărît spre moarte. Apoi a poruncit ostaşilor să-i scoată afară din cetate, într-un deal, şi le-a tăiat capetele acolo, lăsîndu-i să-i mănînce fiarele. Dar în zadar s-a ostenit pierzătorul, că nici o fiară nu s-a apropiat de cinstitele moaşte ale sfinţilor mucenici. După acestea, s-au dus în taină creştinii şi i-au îngropat cu evlavie, precum se cădea.

Acea preacucernică văduvă, primind pruncul, l-a botezat şi l-a numit Pangratie, după numele tatălui său, crescîndu-l ca pe un adevărat şi firesc fiu al ei. După ce a venit pruncul în vîrsta cea primitoare de învăţături, l-a dat la şcoală şi a învăţat în scurt timp toată rînduiala cea bisericească. Avînd de la început cugetele bătrîneşti, nu se îndeletnicea cu jucării copilăreşti, ca ceilalţi copii, ci petrecea împreună cu bărbaţii înţelepţi şi îmbunătăţiţi, făcîndu-se ascultător şi următor al tuturor învăţăturilor şi pildelor celor bune şi de suflet folositoare. Ca un fiu de mucenici se sîrguia cu toată osîrdia să urmeze după putere, întru dragostea lui Dumnezeu în toate faptele bune. Apoi se nevoia a avea dragoste pentru toţi, smerenie, blîndeţe, înfrînare şi înţelepciune, precum şi tot felul de fapte bune, dar mai cu osîrdie iubea milostenia, încît din acea pricină s-a şi numit Policarp. Deci, ascultaţi ca să vă minunaţi:

Femeia aceea iubitoare de Dumnezeu, care a crescut pe sfîntul, era foarte bogată, după cum am zis, şi avea hambare pline cu grîu şi cu toate felurile de roade ale pămîntului. Dar, fiind fericitul Pangratie foarte milostiv şi mult îndurat, dădea cu îndestulare săracilor, pe ascuns de maica sufletească, pînă ce a deşertat de roduri toate hambarele ei. Într-una din zile a mers maica sa la hambare şi aflîndu-le goale s-a minunat. Însă a înţeles că Pangratie le-a deşertat, că îi ştia voia lui cea bună şi milostivirea lui către săraci. Cu toate acestea s-a întors de la hambare mîhnită şi privea la dînsul cu căutătură sălbatică. El, cu faţa veselă, a zis: "Doamnă, să mergem împreună la hambare, ca să le vedem". Însă dînsa nu a voit să meargă, fiindcă le văzuse puţin mai înainte deşarte.

Sfîntul s-a dus singur şi a făcut rugăciune către Dumnezeu şi, o, minune! îndată s-au umplut toate hambarele de toate felurile de roduri şi, chemînd pe maică-sa, cu bucurie a zis ei: "Vino, doamna mea, la hambare ca să vezi puterea şi darul lui Dumnezeu". Venind femeia şi văzînd hambarele pline de roade şi încă şi toate chiupurile (vasele) pline cu untdelemn şi vin, a preamărit cu glas mare pe Dumnezeu, Marele dăruitor. După aceea, sărutînd pe fericitul Pangratie, a zis: "Fiul meu prea iubit, de astăzi înainte dă cît voieşti săracilor. De acum nu voiesc să te numesc Pangratie, ci Policarp". Astfel a luat acest nume sfîntul, adică Policarp. Fericitul Policarp avînd libertate, împărţea cu îndestulare săracilor roadele şi cu dumnezeiască milă hambarele nu se goleau, nici nu se împuţinau vreodată, căci Dumnezeu, văzînd socoteala cea bună a sfîntului, le înmulţea.

În acea vreme s-a făcut o foamete mare în acea parte a Efesului şi atunci vrednicul Policarp a arătat mare milostivire şi îndurare nu numai la săraci, dar şi către cei bogaţi. Mulţi, deşi aveau bogăţie mare, neavînd de unde să cumpere cele de nevoie pentru hrana vieţii, erau ameninţaţi de foamete, iar sfîntul le dădea grîu cu îndestulare şi, pe scurt, toţi cîţi erau la strîmtoare, ziceau: "Să mergem la milostivul Policarp". Aşa se duceau la dînsul în fiecare zi o mulţime de săraci şi de bogaţi şi pe nimeni nu lăsa niciodată să se întoarcă deşert, ci pe toţi îi primea cu milostivire şi făcea fiecăruia după nevoia lui.

Cînd sfîntul a ajuns la vîrsta de 20 de ani, a auzit că Sfîntul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, propovăduia Evanghelia în alte părţi ale Asiei. Avînd mare dorinţă să-l vadă, a cerut voie şi binecuvîntare de la maica sa şi s-a dus la Cuvîntătorul de Dumnezeu, cu care era împreună şi purtătorul de Dumnezeu Ignatie şi fericitul Vucol. Împreună cu dînşii a urmat şi dumnezeiescul Policarp, umblînd din loc în loc, din ţară în ţară şi, avînd mari pătimiri, sufereau de foame, sete, goliciune şi multe alte strîmtorări, ca să propovăduiască cuvîntul Evangheliei lui Hristos, ca şi un apostol.

Petrecînd multă vreme în acest fel de nevoinţe, a venit poruncă de la Domiţian, împăratul Romei, ca Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu să fie surghiunit în ostrovul Patmos, căci se auzise că el întoarce pe slujitori de la idoli, la credinţa în Hristos. Vrînd el să se ducă în surghiun, a hirotonisit pe fericitul Vucol arhiereu al Smirnei şi i-a dat pe Sfîntul Policarp, ca să-l aibă ajutor al său. Apoi, sărutîndu-i apostolul, a luat cu dînsul pe Prohor şi s-a dus în Patmos.

Ducîndu-se în Smirna, Sfîntul Vucol, împreună cu dumnezeiescul Policarp, l-a hirotonisit preot, cu toate că nu voia cu nici un chip, zicînd că nu este vrednic. Dar Sfîntul Vucol, văzînd faptele cele bune ale lui şi dumnezeieştile isprăvi, l-a suit încă şi la dregătoria îngrijirii de săraci. Apoi fericitul atît era de smerit cugetător, încît niciodată n-a voit nici o întîietate, nici în adunările preoţilor nu şedea mai sus, după rînduiala şi starea lui, ci şedea mai jos decît toţi, ca un om simplu.

Dumnezeu, văzînd smerenia lui cea mare, l-a înălţat şi l-a slăvit, după cum s-a făgăduit. Dumnezeiescul Vucol mai înainte cunoscîndu-şi moartea sa, a adunat pe toţi episcopii eparhiei, tot clerul şi pe toţi creştinii şi le-a arătat sfîrşitul său, spunîndu-le că a hotărît ca diadoh (urmaş) al său pe Policarp, pe care toţi l-au primit cu mare bucurie, episcopii, clericii şi tot poporul. Cînd era să moară Sfîntul Vucol, Policarp, stînd alături de dînsul, Sfîntul Vucol i-a luat dreapta şi, lipind-o de pieptul său, i-a încredinţat păstoria oilor cuvîntătoare zicînd: "Slavă Ţie, Dumnezeule". Şi a adormit în pace.

Apoi, adunîndu-se mulţi episcopi la îngroparea Sfîntului Vucol şi la sfinţirea lui Policarp, s-au făcut minunate vedenii la mulţi, pentru că, începîndu-se sfinţirea, a strălucit o lumină dumnezeiască pe toţi în biserică şi unii din cei vrednici au văzut un porumbel alb, strălucind ca fulgerul şi zburînd împrejurul capului Sfîntului Policarp. Alţii vedeau pe Sfîntul Policarp îmbrăcat ostăşeşte şi încins cu brîu ostăşesc, înarmat ca la război. Altora li se părea îmbrăcat cu porfiră împărătească şi cu faţa strălucind. O femeie l-a văzut mai înalt cu statura, îndoit decît era şi cu veşmintele lui înroşite pe umărul drept. Cînd Sfîntul Policarp şi-a plecat genunchii la sfinţire, a văzut înaintea sa picioarele Domnului Hristos, Care stătea nevăzut acolo la sfinţirea lui. Astfel, sfinţindu-se de Hristos şi de Sfîntul Duh, ocîrmuia apostoleşte Biserica lui Dumnezeu, suferind multe dureri şi osteneli pentru mîntuirea sufletelor omeneşti şi făcînd minuni mari.

Deci, era Policarp om preaales în vremurile noastre, episcop al soborniceştii Biserici a Smirnei şi învăţător următor al apostolilor şi prooroc sfînt; pentru că toate cele grăite de dînsul se împlineau.

Odată, s-a întîmplat că Sfîntul Policarp era într-o cetate din aceeaşi ţară, care se numea Teos, fiind aproape de apele cele calde ce se numeau Levedia, şi a găzduit la episcopul cetăţii aceleia, cel cu numele Dafnu - pe care Sfîntul Ignatie, purtătorul de Dumnezeu, îl pomeneşte în epistola sa către smirneni. Văzînd Sfîntul Policarp lipsa şi neajunsurile care existau în casa episcopului aceluia, s-a rugat lui Dumnezeu pentru dînsul, ca să se binecuvînteze casa lui. Din ceasul acela s-a îndestulat episcopul Dafnu cu toată îmbelşugarea. Ţarinile şi grădinile lui, care mai înainte erau neroditoare, s-au îndestulat neobişnuit şi s-au făcut foarte bine roditoare. La acelaşi episcop, sfîrşindu-se vinul în poloboc, sfîntul l-a înmulţit prin rugăciune, cu îndestulare.

Întorcîndu-se spre Smirna, cetatea sa, s-a abătut la o gazdă ce se întîmplase în cale, ca să se odihnească - pentru că era seara tîrziu - şi, luînd puţină hrană cu diaconul său, cu care călătorea, s-au culcat şi au adormit. La miezul nopţii îngerul Domnului, lovindu-l în coastă, l-a strigat: "Policarpeţ". El a răspuns: "Ce este, Doamne?" Grăit-a îngerul: "Scoală-te şi ieşi degrabă din casa aceasta, că va cădea îndată". Căci în casa aceea nu era cunoscut Hristos Dumnezeu şi se săvîrşeau într-însa multe fărădelegi.

Sculîndu-se, sfîntul a îmboldit pe diaconul său, poruncindu-i să se scoale. Diaconul, fiind cuprins de mult somn, nu voia să se scoale şi se mîhnea zicînd: "Sfinte părinte, n-a trecut încă nici întîiul somn şi unde să mergem? Tu, gîndind neîncetat la dumnezeieştile Scripturi nu dormi şi nici pe alţii nu-i laşi să se odihnească". Sfîntul Policarp a tăcut. Dar, arătîndu-se îngerul şi a doua oară, îi poruncea să iasă afară. Sfîntul, deşteptînd iarăşi pe diacon, îi zise că o să cadă casa. Diaconul zise: "Cred în Dumnezeu, că nu va

cădea casa, atîta timp cît tu eşti într-însa, părinte". Grăit-a părintele: "Şi eu cred în Domnul, dar nu cred zidirii acesteia de piatră".

Arătîndu-se îngerul Domnului a treia oară şi aceleaşi spunîndu-i, abia a înduplecat pe diacon de s-a sculat. Şi, cînd au ieşit amîndoi, îndată a căzut casa din temelie şi a ucis pînă la unul pe toţi care erau într-însa. Sfîntul Policarp, stînd şi căutînd spre cer, a zis: "Doamne Dumnezeule, Atotputernice, Părinte al lui Iisus Hristos, al binecuvîntătorului Tău Fiu, Cel ce mai înainte ai spus ninevitenilor, prin Iona, proorocul, pieirea cetăţii lor şi milostivindu-Te i-ai cruţat, cu adevărat Te binecuvîntez, că prin mîna îngerească ne-ai scos şi ne-ai izbăvit de moartea aceasta, neaşteptată, precum ai scos pe Lot din Sodoma; pentru că Tu păzeşti pe robii Tăi, totdeauna, de tot răul, fiind bun şi milostiv în veci".

După aceasta în cetatea Smirna, fiind necredincios stăpînitorul cetăţii, în casa lui, într-o noapte, s-a cuprins de duhul rău una din slugile sale, făcînd gîlceavă mare; şi s-a tulburat toată casa stăpînitorului, de frică şi de cutremur. Făcîndu-se ziuă, au mers iudeii, vrînd să izgonească pe diavol. Acela, repezindu-se spre dînşii, fiind mulţi, pe toţi i-a ucis şi nici unul nu putea să-l biruiască, nici să se izbăvească din mîinile lui. Apoi, atît de rău îi bătea, încît abia îi lăsa vii, fiind goi şi însîngeraţi, pentru că toate hainele de pe dînşii le rupea şi trupurile lor cu dinţii le muşca.

În casa stăpînitorului era un creştin, care a zis către stăpînitor: "De vei porunci, stăpîne, eu voi chema un om care, fără osteneală, va tămădui pe robul tău". Şi, poruncindu-i stăpînul, a plecat omul acela şi a chemat pe Sfîntul episcop Policarp, care, încă neintrînd în casa stăpînitorului, diavolul a început a striga: "Vai mie, că Policarp vine la mine şi voi fugi, chiar nevrînd, de aici". Intrînd sfîntul, îndată diavolul tremurînd a ieşit şi a fugit din sluga stăpînitorului. Văzînd acesta, s-a mirat mult.

După minunea aceea s-a întîmplat că, într-o noapte, pe cînd toţi dormeau, s-a aprins foarte rău cetatea Smirna şi ardea o bună parte a oraşului. Atunci era gîlceavă mare, plîngere şi frică şi strigare şi tot poporul se ostenea să stingă focul, dar nu putea să oprească nimic, focul luînd mai multă putere. Adunîndu-se iudeii cei ce farmecă focul şi aceia au rămas deşerţi. Aducîndu-şi aminte stăpînitorul de Sfîntul Policarp, a zis către învăţătorii curţii şi sfetnicilor săi: "Nimeni nu va putea să stingă focul acesta decît numai învăţătorul creştinilor, Policarp, care nu de mult a tămăduit pe robul meu de îndrăcire". Şi, trimiţîndu-i, l-a chemat şi l-a rugat să ajute cetăţii în primejdia aceea. Sfîntul, ridicîndu-şi înaintea lor mîinile sfinte, spre cer, a făcut rugăciunile sale către Hristos Dumnezeu şi îndată focul s-a stins, ca şi cum ar fi fost ape multe şi arderea a încetat. Poporul socotea că Sfîntul Policarp este unul din dumnezei, iar el, propovăduind pe adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în ceruri, le spunea că el este rob al lui Dumnezeu şi pe mulţi îi încredinţa şi îi împreuna cu Biserica lui Dumnezeu. Apoi a fost odată secetă mare şi foamete şi tot poporul, cu stăpînitorul şi începătorii cetăţii au rugat pe sfînt ca să-i miluiască şi să ceară ploaie pentru pămînt de la Dumnezeul său. Atunci, rugîndu-se, îndată a plouat mult şi adăpîndu-se pămîntul din destul au fost în acel an mai multe roade decît în alţi ani.

Cu nişte minuni ca acestea făcute de Sfîntul Policarp, apoi prin tămăduirile făcute de toate bolile şi prin punerea mîinilor lui, mulţi s-au întors la Hristos Dumnezeu şi din zi în zi creştea Biserica lui Hristos. Iar urîta închinare idolească se împuţina în cetatea Smirna - în care prin apostolească poruncă a luat Sfîntul Policarp slujirea cuvîntului -, precum mărturiseşte despre aceasta, zicînd: "Policarp, nu numai că este ucenic al apostolilor, prieten şi împreună vorbitor al multora care au văzut cu ochii pe Hristos, dar şi în Asia a fost trimis de dînşii, ca acolo să primească, după Sfîntul Vucol, episcopia Bisericii din Smirna, pe care Sfîntul Policarp şi noi - zice Sfîntul Irineu -, fiind în vîrstă tînără, l-am cunoscut, pentru că era de mulţi ani şi foarte bătrîn. Apoi învăţa cele ce singur le învăţase de la apostoli şi dădea Bisericii învăţăturile cele adevărate. Toţi episcopii Bisericii Asiei, care au fost după Policarp, mărturisesc că era cu adevărat mărturisitor al dreptăţii, mai vrednic de credinţă şi mai statornic decît mulţi alţi învăţători ai Bisericii şi înţelepţi propovăduitori ai cuvîntului Sfintei Evanghelii. Acest fericit Policarp, în timpul lui Anichit, papă al Romei, mergînd în Roma, pe mulţi i-a întors de la eresurile marcioniţilor şi i-a adus la adevărata credinţă, apoi a propovăduit pe faţă adevărul cel primit de la apostoli".

Sînt unii din cei ce au auzit de la dînsul că Ioan, ucenicul Domnului, mergînd în Efes, la baie, l-a văzut, spălîndu-se, pe ereticul Herint. Sfîntul a ieşit îndată de acolo şi-i îndemna pe alţii care erau cu dînsul, zicîndu-le: "Să fugim degrab de aici, ca nu cumva să cadă baia în care se află Herint, vrăjmaşul dreptăţii lui Dumnezeu". Pe acelaşi Policarp, întîmpinîndu-l Marcion, ereticul, i-a zis: "Mă cunoşti oare?" El i-a răspuns: "Te ştiu că eşti cel întîi născut al diavolului". Pentru că apostolii şi ucenicii lor se păzeau de eretici, încît nici nu voiau să vorbească cu dînşii, căci se sîrguiau să înşele adevărul cu cuvintele lor cele meşteşugite şi mincinoase, precum învaţă şi Sfîntul Apostol Pavel: "*De omul eretic, după întîia şi a doua întrebare, să te lepezi, ştiind că s-a înrădăcinat unul ca acela şi greşeşte; pentru care este osîndit*". Apoi mai este şi epistola lui Policarp, cea scrisă cu multă socoteală către Filipeni, în care, cei ce voiesc şi se îngrijesc de mîntuirea lor, pot să vadă credinţa lui şi propovăduirea adevărului.

După ce Antonin, împăratul, a trăit 22 de ani de la împărăţie şi Marc Aureliu, împreună cu ginerele său, Lucie, au ajuns împăraţi în acea vreme, fiind mare prigonire în Asia, Sfîntul Policarp s-a sfîrşit muceniceşte, pentru a cărui pătimire şi sfîrşit se scrie în epistola Bisericii din Smirna, la care a fost episcop Sfîntul Policarp: "Biserica lui Dumnezeu din Smirna scrie Bisericii care este în Filomelia şi tuturor sfintelor soborniceştilor Biserici, care sînt în toate limbile, mila, pacea şi dragostea lui Dumnezeu, a Tatălui şi a Domnului nostru Iisus Hristos, să fie cu voi. Am scris vouă, fraţilor, despre alţi mucenici şi despre Sfîntul Policarp, care a stins focul prigonirii cu sîngele său mucenicesc. Mulţi sfinţi mucenici au arătat atunci bărbăţie nebiruită. Unii atît de mult au fost bătuţi, încît toate vinele şi alcătuirile s-au rupt într-înşii şi cele dinlăuntru ale lor se vedeau. Alţii erau tîrîţi pe hîrburi ascuţite şi pe pietre şi toate cele mai amare chinuri, în multe chipuri scornite de chinuitori, iar ei le răbdau cu mărime de suflet. Alţii erau daţi fiarelor spre mîncare. Păgînii, privind la o pătimire bărbătească ca aceea a sfinţilor, se minunau".

Între alţi răbdători de chinuri un tînăr, anume Ermanic, cu ajutorul lui Dumnezeu, a arătat aleasă bărbăţie, cu nefricoasă inimă şi cu nebiruită minte mergînd la moarte, care fireşte pentru toţi este înfricoşătoare. Pe acela îl sfătuia mult judecătorul să-şi cruţe tinereţile şi să nu piardă cu aşa amară moarte viaţa asta dulce. El, cînd a văzut slobozite fiarele asupra sa, îndată s-a repezit la dînsele, zădărîndu-le ca să-l mănînce.

Un oarecare din Frigia, anume Ţuint, văzînd fiarele şi înfricoşata torturare, s-a temut şi a căzut din mîntuirea sa. De aici este arătat că el nu cu socoteală, nici cu inimă dreaptă, ci din minte uşoară, ca şi cum s-ar goni de un grabnic vînt, a mers la judecata păgînească şi a îndrăznit a se da la chinuire. Astfel s-a făcut altora pildă ca la un lucru atît de mare să nu îndrăznească a se da chinuirii, fără socoteală. Policarp, auzind de acele chinuri şi ştiind că poporul elin cel necredincios priveşte spre chinuirea altor mucenici, striga asupra judecătorului: "Caută pe Policarp şi să pierzi pe cei fără de Dumnezeu". Policarp, auzind de aceasta, deşi voia să rămînă în cetatea Smirnei pînă ce va fi prins, acum, fiind rugat de creştini, a ieşit din cetate şi s-a ascuns într-un sat şi se ruga ziua şi noaptea pentru pacea Bisericii, după obiceiul său.

Mai înainte cu trei zile de a fi prins de păgîni, a văzut în vis că s-ar fi aprins perna lui şi a ars. Apoi, îndată deşteptîndu-se din somn a zis către ceilalţi care erau cu dînsul: "Voi fi ars în foc, pentru Domnul nostru, Iisus Hristos". După trei zile, au venit în satul acela, de la ighemon, trimişii săi, pentru căutarea lui Policarp. Aceştia, prinzînd pe doi copii, i-au bătut cu vergi ca să le spună unde este Policarp şi l-au arătat într-o cămară în foişor, de unde el putea să fugă, dar n-a voit, zicînd: "Fie voia Domnului Dumnezeului meu". El, auzind pe slujitori venind la dînsul, a ieşit pe trepte în întîmpinarea lor, apoi, cu faţa luminoasă şi cu dragoste, le-a urat sănătate. Slujitorii, fiindcă nu-l cunoşteau, priveau la cărunteţele lui, la blîndeţea şi la luminarea cinstitei lui feţe şi, mirîndu-se, au zis între dînşii: "Era drept să suferim atîta osteneală şi sîrguinţă pentru căutarea bătrînului acesta?" Apoi, Policarp a poruncit să gătească îndată de masă şi-i rugă să mănînce şi să bea, ospătîndu-se, iar lui să-i dea un ceas de rugăciune.

El se rugă fierbinte către Dumnezeu, dîndu-i mulţumire pentru toate dumnezeieştile purtări de grijă ce i s-au făcut din tinereţele lui, încredinţîndu-I Sfînta Biserică, cea răsădită de Dumnezeu prin toată lumea. După multa lui rugăciune, luînd slujitorii pe bătrîn, l-au pus pe un asin şi l-au dus în cetatea Smirna, în ziua de Sîmbătă cea mare. Doi cinstiţi senatori, Irod şi Nichita, l-au întîmpinat în cale şi, luîndu-l în careta lor, îl sfătuiau ca la judecată să se lepede de credinţă, numai cu cuvîntul. Oare mare lucru este a zice: "Stăpîne, cezarule, voi jertfi? Şi aşa te vei izbăvi de moarte". La aceasta, Policarp tăcea şi după ce l-au

supărat mult le-a răspuns: "Niciodată nu voi face ceea ce mă sfătuiţi voi". Ei, mîniindu-se şi ocărîndu-l, l-au aruncat din caretă şi, căzînd, bătrînul şi-a sfărîmat fluierele picioarelor, însă nu băga în seamă durerea.

Fiind dus la judecată, poporul păgîn a strigat, bucurîndu-se că Policarp este prins. Sfîntul a auzit din cer glasul Domnului nostru Iisus Hristos, zicînd: "Îmbărbătează-te, Policarpe, şi te nevoieşte cu mărime de suflet". Acel glas l-au auzit şi alţii din ai noştri, cum grăieşte epistola. Apoi a întrebat judecătorul: "Tu eşti Policarp?" El a răspuns: "Eu sînt." Grăit-a judecătorul: "Cruţă-ţi bătrîneţele tale; leapădă-te de Hristos şi jură-te norocului împăratului". Grăind acestea, judecătorul şi alte asemenea i-a zis: "Vino-ţi în simţire, Policarpe, şi zi: Pierde pe cei fără Dumnezeu".

Atunci Policarp cu cinstită faţă şi-a ridicat mîinile spre cer şi, întinzîndu-le spre necuratul popor, a zis către Dumnezeu: "Pierde pe cei fără de Dumnezeu". Judecătorul zise: "Leapădă-te de Hristos, vorbeşte-L de rău şi te voi lăsa liber". Grăit-a Policarp: "De 86 de ani slujesc lui Hristos şi nu mi-a făcut nici un rău. Cum să-L hulesc cu cuvinte necinstite pe Împăratul meu, Care pînă acum bine m-a păzit?" Judecătorul zise: "Voi slobozi asupra ta fiare cumplite". Policarp răspunse: "Slobozeşte, căci nu-mi voi schimba gîndul meu cel bun, pe cel mai rău". Judecătorul zise: "Te voi da spre ardere". El răspunse: "Mă îngrozeşti cu focul care se stinge, iar pe cel nestins nu-l ştii, în care vor arde în veci cei fără de Dumnezeu şi necredincioşii. Nu zăbovi mai mult şi fă degrab ceea ce ai să faci".

Atunci judecătorul a poruncit crainicului să strige către popor că Policarp mărturiseşte că este creştin. Auzind acestea, elinii şi iudeii au strigat cu glas mare: "Acesta este răsturnătorul a toată Asia, acesta este tatăl creştinilor, acesta este stricătorul zeilor noştri. Să-l arzi de viu". Deci stăruia poporul cu iudeii, ca Policarp să fie ars. Fiind pregătită mulţime mare de lemne şi vreascuri, Policarp şi-a lepădat brîul şi s-a dezbrăcat de haine. Scoase şi încălţămintea din picioare, iar chinuitorii pregăteau fiarele şi piroanele ca să-l pironească pe Policarp, ca nu cumva să scape din foc. Sfîntul a zis către dînşii: "Nu se cade să mă pironiţi, pentru că Cel ce are să-mi dea răbdare în văpaia focului, Acela îmi va da şi bărbăţie ca să nu mă mişc din loc sau să mă întorc în vreo parte".

Deci nu l-au pironit, ci numai l-au legat şi au pus pe bătrîn pe lemne, ca pe un berbec ales din turmă, legat pentru jertfa lui Dumnezeu, spre miros cu bună mireasmă. Şi se ruga Sfîntul Policarp, zicînd: "Mulţumesc Ţie, Doamne, Dumnezeule, că, împreună cu mucenicii şi mărturisitorii Tăi, ai binevoit a mă rîndui să beau paharul patimilor Hristosului tău şi să fiu părtaş al durerilor Lui, precum şi la învierea vieţii veşnice. Primeşte-mă ca pe o jertfă aleasă şi plăcută ochilor Tăi, pe care Tu singur ai văzut-o mai înainte şi ai aşezat-o aşa cum ai săvîrşit-o, Dumnezeule adevărat, pe Care eu Te slăvesc, Te laud, precum şi pe Iisus Hristos, Fiul Tău, Arhiereul cel veşnic, cu Care se cuvine Ţie şi Sfîntului Duh toată cinstea şi slava, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin".

După ce a zis "Amin", slujitorii au pus foc dedesubt şi, aprinzîndu-se lemnele împrejur, s-a ridicat o vîlvătaie mare şi s-a făcut tuturor o minune. Văpaia, împrejmuind pe sfînt şi înălţîndu-se peste capul său, nu se atingea de el, ci ca o pînză a corabiei suflată de vînt, aşa umflîndu-se împrejurul lui, se împreuna deasupra capului, în înălţime. Deci stătea Sfîntul Policarp în mijlocul focului, fiind neaprins, ci curăţindu-se ca aurul în ulcea. Şi am mirosit, zic smirnenii în epistolă, o bună mireasmă care ieşea din focul acela şi care pe toate aromele le întrecea cu neasemănare. Păgînii, văzînd aceasta, au strigat către speculator ca, apropiindu-se cu arma, să-l ajungă prin văpaie şi să-l ucidă. Alergînd speculatorul, l-a împuns cu o suliţă lungă şi a ieşit din rană sînge neobişnuit, căci curgînd ca un rîu din izvor a stins focul cu totul şi toată mulţimea poporului se mira de aceea, cunoscîndu-se cîtă deosebire este între credincioşi şi cei necredincioşi.

După aceasta, iudeii au rugat pe judecător ca să nu dea creştinilor trupul lui Policarp, pentru că, ziceau ei, îl vor avea pe dînsul ca dumnezeu, ca şi pe Cel Răstignit. Nu ştiau ticăloşii că nu se poate să fie aceasta, ca să se depărteze de Hristos Domnul, Cel ce pe cruce a murit pentru mîntuirea noastră, şi pe altul oarecare să-l aibă dumnezeu. Pentru că Lui, ca adevăratului Fiu al lui Dumnezeu, Îi dăm dumnezeiască cinste, iar pe mucenicii şi următorii lui Hristos, care pentru dragostea cea mare a lor către El au pătimit

pentru Dînsul, după vrednicie îi cinstim cu dragoste, noi, cei ce întru dreapta credinţă dorim să le fim următori şi părtaşi pentru veşnica slavă.

Sutaşul, prin porunca judecătorului celui rugat de iudei, a ars trupul lui Policarp, după obiceiul elinesc şi cel ce, fiind viu, de foc nu s-a vătămat, acela, fiind mort, s-a supus focului. Iar noi, zic smirnenii, oasele lui cele mai curate decît aurul şi mai scumpe decît pietrele cele de preţ, adunîndu-le din cenuşă, le-am păzit la un loc cinstit, unde ziua pătimirii lui cu veselie o vom prăznui, întru pomenirea unei nevoinţe ca aceasta, a celor ce pentru Hristos au pătimit şi întru întărirea celor ce prin o moarte ca aceasta vor mărturisi şi vor preamări pe Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru.

Aceasta am trimis-o vouă prin fratele Marcu şi, după ce o veţi citi, să trimiteţi epistola aceasta şi la ceilalţi fraţi risipiţi, ca şi aceia să preamărească pe Domnul, Cel ce ne-a arătat un vas ales ca acesta dintre robii Săi, Care poate ca şi pe noi toţi să ne umple de darul Său, şi să ne ducă în veşnica Sa împărăţie, prin Fiul Său, Unul Născut, Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, cinstea şi închinăciunea şi mărirea, în veci. Amin.Sărutaţi pe toţi sfinţii, iar pe voi vă sărută toţi cei ce sînt cu noi şi Evarest, cu toată casa sa. Vă sărută pe voi cel ce a scris epistola aceasta. Apoi s-a săvîrşit pomenirea Sfîntului Policarp, în al şaptelea calend al lui Mai - adică în luna Aprilie, în 25 de zile -, în Sîmbăta cea mare, la opt ceasuri din zi, pe vremea marelui arhiereu Filip, ighemon fiind Tralian şi împărăţind în veci Iisus Hristos. Vă dorim să fiţi sănătoşi, cei ce umblaţi întru vestirea cuvîntului lui Iisus Hristos, cu care toată slava lui Dumnezeu se cuvine, pentru mîntuirea sfinţilor celor aleşi, precum a săvîrşit pătimirea şi Sfîntul Policarp, căruia şi noi moştenitori ne facem, întru împărăţia lui Hristos.

Toate acestea le-a scris Cais, de pe cărţile cele de piele ale Sfîntului Irineu, ucenicul Sfîntului Policarp. De la dînsul le-a prescris Socrat, cel din Corint. Apoi eu, Pionie presbiterul, le-am luat de la cei mai înainte numiţi şi le-am urmat cu descoperirea ce mi s-a făcut de la Sfîntul Policarp, care în vedenie mi s-a arătat. Şi, scriindu-le, am înnoit cele ce erau şterse prin vechime ca şi pe mine să mă primească Domnul nostru Iisus Hristos, cu aleşii Săi, în cereasca Sa împărăţie, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Sfintei Gorgonia, sora Sfîntului Grigorie, cuvîntătorul de Dumnezeu (23 februarie) (Tradusă din greceşte)

Fericita Gorgonia avea ca patrie o cetate a Cezareei, care se numea Nazianz. Tatăl ei se numea Grigorie, iar mama sa Nona, care era creştină de la părinţi, moşi şi strămoşi. Iar tatăl ei, fiind din părinţi slujitori de idoli, a petrecut el însuşi multă vreme în rătăcirea închinării de idoli. Însă fericita Nona, soţia lui, a întrebuinţat multe mijloace pînă ce l-a adus la buna credinţă cea creştinească, căci era om cu foarte bună ştiinţă şi voinţă chiar mai înainte de a cunoaşte el adevărul şi nu era cu putinţă să lase Dumnezeu neluminat un suflet bun ca acesta.

După ce a primit Sfîntul Botez, Grigorie a strălucit atît de mult în faptele bune, încît a fost hirotonisit şi episcop al Nazianzului, patria sa. Vrednica de minune Nona, atîta luare-aminte avea către cele dumnezeieşti şi atîta evlavie, încît, după cum zice Cuvîntătorul de Dumnezeu Grigorie, fiul ei şi fratele Gorgoniei, niciodată nu s-a întors cu spatele spre partea cea de răsărit a bisericii, niciodată n-a vorbit în biserică în vremea dumnezeieştii slujbe sau în altă vreme, fără numai cînd era mare nevoie să vorbească. Şi ce zic despre acestea, căci prin pilda faptelor ei bune şi cu rugăciunile care le făcea către Dumnezeu ziua şi noaptea, a putut să schimbe pe bărbatul său din păgînătate la buna credinţă, după cum am zis.

Dintr-o astfel de maică s-a născut Sfînta Gorgonia şi un tată şi un dascăl ca acesta avînd, ce trebuia să se facă? Cu adevărat trebuia să se facă asemenea cu dînşii întru fapta bună, să devină o altă Nonă, cu evlavia cea către Dumnezeu, după cum cu adevărat s-a şi făcut. Căci, deşi au măritat-o părinţii ei cu legiuită şi

cinstită nuntă, cu toate acestea atît de mult a întrecut pe toate femeile cele vechi, care sînt mult lăudate pentru întreaga lor înţelepciune, încît ea a unit cu nunta şi fapta cea bună a fecioriei şi a arătat tuturor că nici fecioria singură nu uneşte pe om cu Dumnezeu şi nici nunta nu-l leagă cu lumea sau îl desparte de Dumnezeu. Astfel ca nunta să fie cu totul vrednică a fugi oamenii de dînsa, iar fecioria să fie cu totul lăudată. Numai mintea este care iconomiseşte bine şi nunta şi fecioria. Deci mintea ori îl uneşte pe om cu Dumnezeu, ori îl leagă cu lumea şi îl desparte de Dumnezeu.

Această de-a pururea pomenită nu s-a despărţit de Dumnezeu dacă s-a măritat şi dacă avea cap pe bărbatul său. Dar nu putem zice nici aceasta, că nu era unită şi cu întîiul Cap, adică cu Hristos; ci a slujit puţină vreme lumii şi firii, după legea trupului, pe care a rînduit-o Dumnezeu. Isprava cea bună şi cinstită a ei era că şi pe bărbatul ei l-a adus la credinţa cea bună, încît nu-l avea pe el domn şi stăpîn fără de rînduială, ci împreună rob bun şi în toate cele plăcute lui Dumnezeu, dar s-a afierosit pe sine lui Dumnezeu. Dar nu numai pe bărbatul său, ci şi pe rodul pîntecelui său, adică pe fiii ei şi pe fii fiilor ei, i-a făcut roade ale Sfîntului Duh cu sfătuirile sale cele de suflet roditoare şi folositoare; iar cu pilda cea bună a făcut nunta lăudată, căci bine a plăcut lui Dumnezeu prin faptele cele bune ale ei, fiind măritată, şi a dorit buna aducere de roade, pe fiii săi.

Înţeleptul Solomon, în cartea Pildelor, laudă pe femeia aceea care şade şi se linişteşte în casa ei, iubeşte pe bărbatul său şi se sîrguieşte la lucrul său. Multe altele spun pildele pentru lauda unei cinstite şi înţelepte femei ca aceasta. Însă cele ce zice Solomon ca să laude pe femeia cea înţeleaptă şi cinstită sînt mici şi neînsemnate, spre lauda Gorgoniei celei preacinstite şi prea înţelepte. Care altă femeie era mai vrednică pentru cinstirea şi pentru împodobirea ei, precum era ea? Şi care alta se liniştea în casa ei şi nu se arăta afară, ci se făcea nevăzută bărbaţilor ca aceasta? Care alta avea ochii atît de înţelepţi şi opriţi de la privirile cele fără de rînduială, ca această fericită? Care alta avea rîsul atît de cinstit şi liniştit ca al ei? Care alta ca ea abia zîmbea cîteodată, cînd era trebuinţă? Încă şi auzul ei l-a păzit atît de curat, încît îl avea încuiat la toate cuvintele deşarte şi nefolositoare, dar deschis la toate cuvintele cele dumnezeieşti şi mîntuitoare. Nici limba sa n-o avea neînfrînată, ca multe altele, ci mintea o avea ca un stăpîn, spre a grăi numai dreptăţile lui Dumnezeu şi a avea rînduială hotărîtă buzelor ei, spre a nu grăi niciodată vreun cuvînt deşert şi nefolositor.

Vrednica de minune Gorgonia nu se împodobea cu podoabe de aur, nu-şi înfrumuseţa capul ei cel cinstit cu peruci galbene, nu-şi îmbrăca trupul său cu haine scumpe şi de mult preţ. Nici cu mărgăritare şi diamante nu strălucea, nici cu spoieli şi cu dresuri nu şi-a acoperit vreodată faţa precum fac altele, care sînt fără de ruşine şi spoiesc faţa lor, care este creată de Dumnezeu, cu vopsele şi cu unsori împotriva dumnezeieştii zidiri a lui Dumnezeu şi nu se mulţumesc, nebunele, cu faţa lor cu care le-a zidit Dumnezeu; ci voiesc s-o facă mai frumoasă, întinînd astfel chipul lui Dumnezeu. Ştia şi fericita Gorgonia de multe împodobiri din afară, dar, cu toate acestea, nici una n-a poftit, ci dorea numai să-şi împodobească sufletul cu obiceiurile cele bune şi creştineşti şi cu faptele cele bune. Numai acea rumeneală o iubea, care înfloreşte feţele femeilor celor cucernice şi cinstite din ruşinare şi din evlavie. O singură podoabă poftea, aceea care se face din înfrînare şi din postire. Iar spoielile, încondeierile feţei şi frumuseţea cea de un ceas şi făţarnică o lăsa acelora care ies şi umblă pe uliţe fără ruşine şi nu iubesc frumuseţea sufletului, ci numai pe a trupului.

Astfel era Sfînta Gorgonia în toate acestea. Dar înţelepciunea ei, cunoştinţa şi credinţa pe care o avea către Dumnezeu, ce cuvînt va putea să le arate după vrednicie? Nici nu este cu putinţă a se afla alte pilde ale înţelepciunii ei şi ale dreptei credinţe ale ei, afară de cele ale părinţilor ei celor trupeşti şi duhovniceşti, la care privind de-a pururea pomenita, le urma fapta cea bună, asemenea cu aceea. Atîta era ascuţimea şi isteţimea minţii ei, încît toţi o aveau de obşte sfetnic la trebuinţele lor, nu numai rudeniile şi părinţii ei, ci şi străinii. Apoi, ca lege neîntrecută, aveau toţi înţeleptele sfătuiri ale ei.

În dreapta credinţă şi în evlavie era minunată şi neasemănată. Căci, care alta a împodobit atît de mult sfinţitele biserici cu daruri, ca fericita Gorgonia? Sau, mai bine zis, care altul s-a făcut Biserică sfinţită şi vie a lui Dumnezeu - după dumnezeiescul apostol - ca ea? Cine altul a cinstit atît de mult pe preoţii lui Dumnezeu? Cine altul primea în casa sa, cu mai multă evlavie, pe cei îmbunătăţiţi şi care vieţuiau după

Dumnezeu? Cine altul a arătat suflet mai pătimitor şi mai îndurat către cei ce pătimeau? Care altul a ajutat mai mult pe cei săraci, cu milosteniile sale, decît Sfînta Gorgonia?

Pentru sfînta, se potriveşte să zică cineva cuvintele acelea pe care le zicea dreptul Iov pentru sine, fiindcă şi casa ei era deschisă şi gata pentru primirea de străini, precum era şi casa lui Iov. Afară de casa ei n-a rămas nici un străin cîndva. Aceasta, ca şi Iov, era vederea orbilor, picioare şchiopilor şi mama sărmanilor, căci avea purtare de grijă de cei orbi, îngrijea de cei şchiopi şi sîrguia a căuta pe cei sărmani şi către femeile văduve arăta o mare milostivire. Casa ei era de obşte adăpost al săracilor, averile lor erau de obşte cu cei ce aveau trebuinţă şi le-a dat săracilor, ca să rămînă dreptatea ei în veac. Prin multele ei faceri de bine a primit pe Hristos, căci binefacerile le-a luat de la El. Şi lucru cel mai bun decît toate era că acestea nu le făcea la arătare, ci le făcea în ascuns, pe cît putea, ca să nu le vadă oamenii, ci numai Dumnezeu, Care vede cele ascunse. Pe toate lucrurile acestea le-a adus în vistieria cea întemeiată a cerului, prin milostenia pe care o dădea săracilor; iar pe pămînt n-a lăsat nimic altceva, decît trupul ei. O bogăţie a lăsat copiilor ei, adică îndurarea şi faptele cele bune şi plăcute lui Dumnezeu.

Mulţi oameni au un obicei: în vremea cînd fac un bine, cad în alt lucru rău - adică în vremea cînd fac milostenie la săraci ca şi cum ar fi destulă milostenia singură să-i mîntuiască, afară de celelalte fapte bune - se abat, se dau la desfrînări şi la îndulcirile trupului, ca şi cum ar fi cumpărat în oarecare chip desfătările cu milostenia pe care au dat-o. Dar vrednica de fericire Gorgonia nu a făcut astfel. Ci pe lîngă milostenia ce făcea neîncetat avea şi postirea, iar pe lîngă milostenie şi îndurarea către săraci, totdeauna se îndeletnicea cu citirea dumnezeieştilor Scripturi. Apoi priveghea în rugăciune, uneori stînd drept în picioare, iar alteori lăsîndu-şi genunchii la pămînt. După aceea, cu inimă zdrobită şi smerită şi cu lacrimi fierbinţi îşi înălţa împreună cu rugăciunea şi mintea sa către Dumnezeu şi acolo o avea neclintită.

Ea întrecea prin toate acestea nu numai pe femei, ci şi pe bărbaţi şi se arăta mai înaltă decît alţii. Multe alte fapte bune pe care le aveau alţii le urma şi ea, iar pentru toate cele bune era pildă altora. Orice lucru bun afla de la alţii, ea îl învăţa de la dînşii. Drept aceea, învăţa şi urma toate faptele cele bune, pe care alţii nu le făceau.

Care alta din isprăvile sfintei nu era vrednică de minune? Oare îmbrăcămintea ei, acoperirea ei şi trupul ei neîmpodobit, după obiceiul femeiesc care strălucea numai cu fapta bună? Sau sufletul ei care stăpînea pe trup aproape fără hrană, ca o nematerialnică? Ori mai bine să zic trupul acela care s-a silit să se omoare mai înainte de despărţire, ca sufletul să-şi ia slobozenia şi ca să nu se împiedice de simţire? Sau nopţile cele veghetoare, cîntarea de psalmi şi starea ce o începea astăzi şi o termina în cealaltă zi? Sau culcarea pe jos, care asprea afară din fire moliciunea mădularelor ei? Sau izvoarele lacrimilor care ieşeau din necazuri ca să aducă cu bucurie rodurile lor? Sau strigarea din noapte, care străbătea norii şi ajungea pînă la ceruri? Sau fierbinţeala duhului ei, care cu totul nu băga în seamă nici cîinii cei de noapte, nici răcorile aerului, nici ploile, nici tunetele şi nici grindinile, pentru dorinţa pe care o avea spre rugăciune? Sau firea femeiască ce a biruit-o pe cea bărbătească, ca să se nevoiască cu nevoinţa cea bună a mîntuirii. Astfel a arătat că deosebirea pe care o au bărbaţii şi femeile este numai după trup, iar nu şi după suflet. Sau înfrînarea sfintei, care a biruit gustarea cea amară a strămoaşei Eva şi pe păcat, precum şi pe şarpele amăgitor, pe diavolul şi pe moarte? Sau chinuirea ei cea de viaţă făcătoare, care a cinstit smerenia lui Hristos, pînă la chip de rob, precum şi patimile Lui? Şi cum este cu putinţă a număra cineva toate isprăvile fericitei Gorgonia?

Bine este să adăugăm la povestirea faptelor ei celor bune şi răsplătirile pe care le-a luat de la Dumnezeu, Dreptul dătător de plată. Cînd încă era sfînta în viaţa aceasta, odată a şezut într-o căruţă pe care o trăgeau nişte catîri. Mergînd pe drum, din lucrarea diavolului, urîtorul de bine al omului şi din pizma care o avea asupra ei, pentru sîrguinţa ei cea bună, deodată s-au speriat catîrii şi, alergînd cu sălbăticie, s-a răsturnat căruţa şi a căzut sfînta. Însă nu a rămas în locul acela unde a căzut, ci s-a încurcat în căruţă şi o tîrau catîrii, încît s-au sfărîmat mădularele şi s-au zdrobit oasele ei. Această întîmplare a pricinuit mare sminteală celor necredincioşi, cum a lăsat Dumnezeu pe o femeie sfîntă să pătimească un rău ca acesta.

Ea, cu toate că avea atîta nevoie de tămăduire, nu a voit să cheme doctor pentru căutare şi vindecare şi aceasta numai ca să nu vadă bărbat străin trupul ei. De aceea şi-a pus toată nădejdea tămăduirii ei în Dumnezeu, Care, cu judecăţile ce ştie, a lăsat-o să pătimească această ispită şi după aceea iarăşi să o tămăduiască. De aceea şi după nădejdea ei cea bună pe care o pusese în Dumnezeu, Mîntuitorul său, a urmat şi lucrul, căci s-a tămăduit desăvîrşit, fără doctor. Astfel s-a arătat că Dumnezeu voieşte să pătimească acea sfîntă ispită ca un om şi să se tămăduiască cu preaslăvire mai presus de om, ca să se preamărească prin minunea aceasta, care pe toţi i-a făcut să se minuneze şi mai ales pe cei ce s-au smintit mai înainte. Căci la toţi a sosit şi s-a auzit minunea aceasta. Iar diavolul cel ce a adus ispita asupra ei a fost ruşinat.

Altădată, iarăşi s-a îmbolnăvit sfînta, iar boala ei era neobişnuită şi străină, că avea o fierbinţeală năpraznică în tot trupul ei şi era ca o aprindere a sîngelui. Apoi a urmat răceală, sîngerare, roşeaţă şi moleşire a minţii şi slăbire a mădularelor trupului ei. Patima aceasta a urmat adeseori, iar meşteşugurile doctorilor erau neputincioase spre tămăduirea bolii ei, cu toate că şi-au pus toată sîrguinţa lor. Nici lacrimile cele multe ale părinţilor ei, nici rugăciunile cele de obşte către Dumnezeu şi nici cererile a toată mulţimea n-au folosit, căci toţi aveau folos de la sănătatea sfintei şi dimpotrivă, de obşte, socoteau pagubă şi vătămare boala ei.

Ce a făcut după aceasta Sfînta Gorgonia? După ce s-a deznădăjduit de alt ajutor, a alergat către Dumnezeu, Doctorul cel de obşte. Şi, aşteptînd vremea nopţii, în care nu era nimeni să o împiedice, fiindcă o slăbise puţin boala, s-a dus şi a căzut cu credinţă la Sfîntul Jertfelnic, chemînd cu mare glas, spre ajutor, pe Dumnezeu. Mai pe urmă, ea urmează celei ce îi curgea sînge, care atingîndu-se de poala hainei lui Hristos, i-a încetat izvorul sîngelui ei. Deci ce a făcut? Şi-a apropiat capul ei de Sfînta Masă şi cu lacrimi, precum a udat desfrînata picioarele lui Hristos, a udat şi ea Sfînta Masă, zicînd că nu se va duce de acolo, pînă nu-şi va lua înapoi sănătatea sa. După aceea, umplîndu-şi cu lacrimile sale tot trupul, o minune! îndată s-a făcut sănătoasă desăvîrşit şi s-a întors acasă uşurată de boală, cu trupul şi cu sufletul, fiindcă şi-a luat plata credinţei şi nădejdii sale. Iar prin întărirea sufletului ei şi-a dobîndit şi sănătatea trupului. În acest fel a fost viaţa fericitei Gorgonia. Acum, să-i vedem şi sfîrşitul.

Fericita dorea moartea pentru multa îndrăzneală pe care o avea către Hristos şi, mai mult decît toate cele pămînteşti, alegea mai bine să fie lîngă El. De aceea, nu s-a lipsit de această dumnezeiască şi înaltă nădejde a ei. Dar ce a urmat? Un somn dulce i-a venit, apoi după multă priveghere ce a făcut-o, rugîndu-se pentru aceasta Domnului, a avut o vedenie, care îi arăta în ce zi are să moară şi să se ducă la Domnul. Aceasta a iconomisit-o Dumnezeu, ca să se pregătească şi să nu se tulbure cînd va veni moartea fără de veste. Cu toate acestea, sfînta n-avea trebuinţă de vreo pregătire, pentru că avusese cu puţin înainte săvîrşirea Sfîntului Botez sau, mai bine să zic, că toată viaţa ei era desăvîrşire. Naşterea de a doua oară o avea de la Duhul Sfînt, prin Sfîntul Botez, iar încredinţarea mîntuirii o avea prin faptele cele bune şi plăcute lui Dumnezeu, pe care le lucrase pînă atunci şi peste care mai pe urmă de toate a pus Sfîntul Botez, ca o pecete. Una era numai care o mîhnea şi aceasta avea trebuinţă s-o adauge lîngă celelalte lucruri bune ale ei. Care era aceasta? Să-şi boteze şi pe bărbatul său, ca să nu rămînă nedesăvîrşit lucrul ei, ci să se ducă desăvîrşită la Hristos cu toate ale ei. De acest lucru se ruga şi îl căuta şi nu s-a lipsit de cererea sa, căci l-a primit de la Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El.

După ce le avea pe toate după scopul ei şi nimic nu mai lipsea dintre cele cîte poftise, s-a apropiat şi ziua cea hotărîtă a morţii ei; atunci s-a pregătit de moarte şi pentru ducerea spre Hristos a căzut bolnavă după legile firii. Apoi, după ce a poruncit bărbatului său, fiilor şi iubiţilor ei, cîte sînt trebuincioase să le zică o femeie iubitoare de bărbat, de fii şi de fraţi, a vorbit cu înţelepciune şi a învăţat despre petrecerea cerească. Deci s-a făcut ca o zi de sărbătoare, prin învăţătura ei către toţi, în ziua cea mai de pe urmă a vieţii ei. Atunci a adormit şi s-a dus la cele cereşti fericitul ei suflet, nu aşa bătrînă după anii vieţii, căci nici nu voia să trăiască şi să se afle mulţi ani în lume. Dar după bunătăţi şi după faptele bune, era îmbogăţită mai mult decît mulţi alţii, care au ajuns la adînci bătrîneţi.

Însă este bine şi folositor lucru să adăugăm şi ceea ce a urmat la sfîrşitul ei. Fericita zăcea pe pat, după cum am zis, avînd răsuflările cele din urmă, iar împrejurul ei erau multe rudenii şi străini, mîhnindu-se

toţi de despărţirea ei. Unii dintr-înşii doreau să audă de la dînsa ceva de folos pentru suflet, ca să povestească celor de pe urmă. Alţii voiau să le spună ceva potrivit ceasului aceluia, însă nimeni nu îndrăznea s-o întrebe, căci întristarea şi durerea inimii lor era nevindecată şi lacrimile le curgeau, neauzindu-se de la dînşii nici un glas. Căci nu se părea cu cale să cinstească cu plîngeri pe ceea ce se despărţea de lume cu semnele sfinţeniei; ci toţi stăteau cu adîncă tăcere, ca şi cum s-ar fi săvîrşit vreo taină dumnezeiască, iar sfînta zăcea nemişcată, fără glas şi fără suflare.

Atunci păstorul cel de obşte, adică tatăl ei, care stătea aproape de dînsa, văzînd-o că îşi mişca încetişor buzele, a apropiat urechile sale cu nădejde, crezînd că va auzi ceva. Şi a auzit-o zicînd un stih din psalmul lui David, potrivit ceasului: "*Mă voi culca şi voi dormi cu pace*". Aceasta nu era altceva decît o arătată mărturie şi dovadă a îndrăznelii şi a sfinţeniei cu care fericita Gorgonia a ieşit şi s-a dus către Hristos. Cu a Cărui nemărginită milă, prin rugăciunile sfintei, să ne învrednicim şi noi păcătoşii şi osîndiţii de sfîrşitul cel bun şi mîntuitor în pocăinţă şi mărturisire, ca împreună cu cei mîntuiţi să slăvim şi noi bunătatea Lui cea desăvîrşită, în vecii vecilor. Amin.

Aflarea cinstitului cap al slăvitului prooroc Ioan, Înaintemergătorul şi Botezătorul Domnului (24 februarie)

Fiind tăiat cinstitul cap al Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, l-a luat pe tipsie necurata jucătoare şi l-a dus maicii sale, Irodiada. Iar ea, împungînd cu acul limba Sfîntului care mustra fărădelegea lor, nu l-a dat să-l îngroape odată cu trupul, pentru că se temea ca nu cumva Ioan să învieze cînd capul lui se va lipi de trup şi iar o va mustra. Deci, ea a poruncit ca trupul să-l arunce, iar ucenicii, luîndu-l noaptea în taină, l-au îngropat în Sevastia, cetatea Samariei. Însă capul l-a îngropat Irodiada, în curtea sa, în pămînt adînc, la un loc ascuns şi necinstit. Despre aceasta ştia numai femeia lui Huza, economul lui Irod, cea cu numele Ioana, care se pomeneşte în Evanghelia lui Luca. Aceea, avînd jale de uciderea cea nevinovată a Sfîntului Marelui prooroc Ioan şi de batjocura ce se făcuse cinstitului său cap, l-a luat de acolo noaptea, în taină, şi, punîndu-l într-un vas de lut, l-a îngropat în muntele Eleonul, unde era satul lui Irod. Cînd a auzit Irod vestea despre Iisus, a gîndit împreună cu Irodiada, nu cumva a înviat Ioan? Căutînd capul lui Ioan şi negăsindu-l, nu se pricepeau ce să fie. Apoi a zis Irod către casnicii săi despre Iisus: "Ioan pe care l-am tăiat, acela s-a sculat din morţi şi pentru aceasta se lucrează puteri prin el".

După aceasta, trecînd multă vreme, un bărbat oarecare slăvit, care era dintr-un palat împărătesc şi crezuse în Domnul nostru Iisus Hristos, anume Inochentie, lepădîndu-se de lume, a mers în Sfînta Cetate a Ierusalimului şi, cumpărînd în muntele Eleonului locul acela, care altădată era satul lui Irod, a zidit acolo o chilie şi, îmbrăcîndu-se în rînduiala monahicească, vieţuia după Dumnezeu. Vrînd să zidească o biserică mică de piatră, a săpat un şanţ pentru temelie. Şi, după dumnezeiasca rînduială, a găsit capul ascuns în pămînt, în vasul cel de lut. Din unele minuni care se făceau în acea vreme şi prin dumnezeiască descoperire, cunoscînd că acela este capul Mergătorului înainte, îl păstra la sine cu cinste. Iar cînd era să se sfîrşească, văzînd urîciunea pustiirii, stînd la locul cel sfînt - căci în acele vremuri împărăţia închinătorilor la idoli, stăpînind pretutindeni sfintele locuri în Ierusalim, cu idoli şi cu urîtele lor jertfe, monahul acela a ascuns sfîntul cap al Mergătorului înainte iarăşi în sînul pămîntului, în acelaşi loc, ca să nu i se facă vreo necinste după sfîrşitul său. Dar acel loc, ce a fost altădată satul lui Irod şi în care era chilia şi biserica cea mică, pustiindu-se după dînsul prin lungimea vremii, a căzut şi s-a asemănat cu pămîntul şi iarăşi acel cinstit cap a fost neştiut de nimeni, vreme de mulţi ani.

Împărăţind marele împărat Constantin şi luminîndu-se cu Sfîntul Botez, iar prin maica sa, Sfînta Elena, curăţind şi înnoind sfintele locuri ale Ierusalimului, iar sfînta credinţă înflorind pretutindeni şi strălucind ca soarele, doi monahi de la răsărit s-au sfătuit să se închine cinstitei şi de viaţă făcătoarei Cruci în Ierusalim, care s-a aflat de împărăteasa Elena, precum şi Mormîntului Domnului şi la toate sfintele locuri. Deci, ajungînd la Ierusalim, se închinau şi se rugau, înconjurînd sfintele locuri. Apoi s-a arătat unuia

dintre dînşii Sfîntul Ioan Mergătorul înainte, în vedenia somnului, poruncindu-i să scoată din sînul pămîntului cinstitul lui cap, arătîndu-i locul în satul lui Irod unde era ascuns. El, deşteptîndu-se, a spus prietenului său. Însă acela, socotind lucrul ca un vis, n-a crezut şi l-a făcut şi pe acela să nu creadă. În altă noapte iarăşi s-a arătat în vedenie Sfîntul Înaintemergător, la amîndoi, fiecăruia deosebit, şi le-a zis: "Toată necredinţa şi lenevirea lepădînd-o, faceţi ceea ce v-am poruncit".

Sculîndu-se amîndoi, spunînd unul altuia vedenia, au mers în satul lui Irod, la locul ce li se arătase în vedenie şi, săpînd, au aflat comoara cea fără de preţ, adică sfîntul cap al Mergătorului-Înainte, şi, punîndu-l într-un sac din păr de cămilă, s-au întors la locul lor. În acea vreme, un om din cetatea Emesa, sărac, cu meşteşugul olar, lăsînd patria sa şi soţia, din pricina sărăciei, se ducea în altă ţară. Atunci a nimerit în cale pe cei doi monahi şi, apropiindu-se de dînşii, mergeau împreună. Iar monahii, primind pe omul acela să călătorească cu dînşii, i-au dat sacul cu capul să-l ducă, însă omul nu ştia ce este în sac. Şi iată i s-a arătat Sfîntul Înaintemergătorul, zicîndu-i: "Lăsînd pe călătorii tăi, fugi de dînşii cu acest sac, pe care îl ai în mîini".

Aceasta a poruncit-o sfîntul de vreme ce vedea neosîrdia şi lenevirea monahilor, care la început nu credeau în arătarea lui. Apoi nu voiau să ducă singuri cinstitul cap, ci îl încredinţară unui om necunoscut. Dar a vrut să facă bine acelui sărac şi să fie pricinuitor vieţii celei bune şi plăcute lui Dumnezeu. Deci, olarul acela, ascultînd pe sfînt, s-a ascuns de monahi şi a fugit de ei. Apoi s-a întors acasă la soţia sa, ducînd, ca pe o comoară de mare preţ, capul Mergătorului-Înainte, cel mai scump decît toate bogăţiile, pentru care Dumnezeu a binecuvîntat casa olarului cu toată îndestularea şi vieţuia întru multă îmbelşugare, uitînd pătimirea cea dintîi, dînd şi la alţi săraci şi scăpătaţi din bogăţiile sale.

Ştiind pe Sfîntul Ioan Mergătorul-Înainte pricinuitor de atîtea bunătăţi, cinstea capul lui precum se cădea, tămîindu-l în toate zilele, aprinzîndu-i lumînări şi rugîndu-se. Astfel, cealaltă vreme a vieţii sale a petrecut-o bine. Iar cînd era să moară, l-a pus într-un vas cu apă - astfel voind însuşi Sfîntul-Înainte-Mergătorul, şi după moarte arătînd chip de sărăcie. Punînd vasul acela cu tot cu cap într-un sicriu, l-a petcetluit şi a încredinţat această comoară surorii sale, spunîndu-i cu amănuntul cum, pentru acel sfînt cap, din sărăcia cea mai de pe urmă a ajuns în mare bogăţie. Şi a poruncit surorii sale să aibă acel sfînt cap în mare cinste, păzindu-l cu cucernicie şi cu frică, dar să nu deschidă sicriul pînă ce, singur Înainte-Mergătorul nu va voi să se deschidă. Iar dacă va veni la sfîrşitul vieţii sale, să-l încredinţeze unui bărbat temător de Dumnezeu şi îmbunătăţit. Astfel, cinstitul şi sfîntul cap al Mergătorului-Înainte a trecut de la unul la altul, prin multe mîini.

După aceea, a ajuns la un monah presbiter, anume Eustatie, care vieţuia aproape de cetatea Emesa, într-o peşteră. Acela, deşi era rău-credincios, vătămat cu eresul lui Arie, totuşi mergeau la el neputincioşii să se tămăduiască cu darul cel minunat, care ieşea din capul Mergătorului-Înainte, cel ţinut în taină de el. Monahul acela, precupeţind darul lui Dumnezeu, acele minuni le atribuia relei sale credinţe celei ereticeşti, tăinuind adevărul înaintea oamenilor, încît pe mulţi de un gînd cu el îi înşela. Înştiinţîndu-se despre reaua lui credinţă, toţi cei din cetatea Emesa s-au sfătuit împreună cu episcopul şi cu voievodul şi au trimis să-l izgonească din peştera aceea şi din hotarele Emesei. Iar el a rugat pe cei ce-l goneau ca să-l lase în ziua aceea să petreacă în peşteră, făgăduind ca a doua zi să iasă singur. Dobîndind acea vreme, a îngropat noaptea, vasul cel de apă cu sfîntul cap, în peştera aceea, adînc în pămînt, nădăjduind că în altă vreme va veni în taină să-l ia şi iarăşi, făcînd prin el minuni, să-şi întindă credinţa sa cea rea. Însă n-a cîştigat ceea ce nădăjduia, pentru că, după ieşirea din peştera aceea, îndată s-au sălăşluit acolo nişte binecredincioşi monahi îmbunătăţiţi, unde nu mai era cu putinţă acelui eretic să intre şi să fure comoara cea duhovnicească, ascunsă în pămînt. După multă vreme, adunîndu-se mulţi fraţi, s-a aşezat mănăstire lîngă peştera aceea; iar capul Mergătorului înainte nu era ştiut de nimeni, fiind sub obroc. Trecînd mulţi ani, l-a găsit Marcel, arhimandritul acelei mănăstiri de lîngă peştera Emesei, bărbat îmbunătăţit, de care lucru singur pomeneşte astfel:

"Bine este cuvîntat Domnul nostru Iisus Hristos, că m-a învrednicit pe mine, Marcel, robul Său, a fi văzător al vedeniei de faţă, care mi s-a făcut în 18 zile ale lunii Februarie, în săptămîna din mijlocul postului sfintelor 40 de zile, descoperindu-se în somn noaptea, căci am văzut toate porţile mănăstirii

noastre deschise. Deci m-am înfricoşat şi mi se părea că ies să le închid. Apoi iarăşi am văzut un rîu trecînd prin poarta mănăstirii, şi mă miram de unde iese acea mulţime de apă. Pe cînd gîndeam aceasta, am auzit un glas de multe cete, venind spre noi dinspre răsărit, cu sunet mare, iar fiecare ceată avea deosebit grai şi striga: "Iată, se arată Sfîntul Ioan, Botezătorul lui Hristos".

Astfel strigînd, cetele au intrat în mănăstire. Iar eu, lăsînd porţile şi privirea rîului, de frică acoperindu-mă, am alergat şi m-am suit în vîrful scării, pe care stînd, mi se părea că văd în mănăstire două curţi, una spre apus, iar alta spre miazăzi, şi o biserică între dînsele. Apoi fiecare ceată intra în curtea dinspre apus, iar de acolo mergea în biserică şi, închinîndu-se, ieşea pe uşa dinspre miazăzi.

După ce au stat cetele din umblarea lor, iarăşi am auzit un glas, strigînd: "Iată Sfîntul marele Ioan Botezătorul". Apoi, privind, l-am văzut în biserică şi cu dînsul pe alţi doi, unul de-a dreapta şi altul de-a stînga. Atunci, îndată cetele au mers la dînsul, una după alta, şi luau de la dînsul binecuvîntare. Şi eu, în sine-mi, gîndeam să mă apropii şi să mă binecuvînteze. Intrînd eu mai pe urmă decît toţi, pe altă uşă, cu frică şi cu cutremur, m-am închinat înaintea lui pînă la pămînt şi m-am atins de picioarele lui. Iar el, ridicîndu-mă, m-a cuprins cu dragoste, atingîndu-se de barba şi de gura mea, cu sfînta sa gură, apoi, scoţînd din sînul său un vas plin de miere, mi-a dat, zicînd: "Primeşte binecuvîntare". Acestea zicînd, el mergea, dar mergeam şi eu în urma lui şi am văzut un stîlp de foc înaintea lui şi înfricoşîndu-mă, m-am deşteptat.

După aceasta, trecînd ziua, am poruncit ca seara să cînte fraţii obişnuita rînduială, adică psalmii cu stihuri. Pe cînd cîntau ei, fratele Isachie, ridicîndu-şi ochii, a văzut foc prin ferestruie arzînd în biserica sfintei peşteri, unde era cinstitul cap al Sfîntului Ioan, de care noi nu ştiam. Dar fratele, văzînd focul, a strigat: "Domnul meu, iată văd foc arzînd la sfînta peşteră". Eu am zis către dînsul: "Nu te teme, frate, ci însemnează-te cu semnul Crucii şi taci!"

După cinci zile, pe la miezul nopţii, pe cînd dormeam, o mînă m-a atins de trei ori în coasta cea dreaptă şi un glas a zis către mine: "Iată, m-am dăruit vouă. Scoală şi urmează stelei ce merge înaintea ta şi unde te va duce, acolo să sapi în pămînt, că mă vei afla". Iar eu, cu frică şi cu cutremur deşteptîndu-mă din somn, şedeam şi am văzut o ceată stînd înaintea uşii chiliei în care eram. Înfricoşîndu-mă foarte, m-am însemnat cu semnul Crucii şi am ieşit, iar steaua mergea înaintea mea. După aceea, am intrat în peşteră şi, ducîndu-mă pînă la locul unde era cinstitul cap al Sfîntului Ioan Mergătorul-Înainte, s-a făcut nevăzută. Iar eu m-am închinat Domnului, căzînd cu faţa la pămînt, şi am făcut multă rugăciune. Apoi, aprinzînd lumînare şi tămîie şi luînd sapa, am început a săpa chemînd pe Domnul.

Săpînd eu, se auzea sunet mare şi era pămîntul vîrtos ca arama. Apoi, ostenindu-mă mult, am aflat cărămizi, pe care scoţîndu-le, am văzut o lespede de piatră şi pe aceea, scoţînd-o cu multă osteneală, am aflat purtătorul şi sfinţitul vas, în care era cinstitul şi vrednicul de fericire cap al Mergătorului-Înainte. Apoi, cuprinzîndu-mă bucurie şi frică, am luat o lumînare şi tămîie şi, îndrăznind a pipăi, m-am închinat şi iarăşi am acoperit vasul cinstit, după aceea m-am dus din peşteră.

În uşă m-a întîmpinat preacinstitul arhimandrit Ghenadie, care venise în mănăstirea noastră, şi, luîndu-mă înăuntrul peşterii, a făcut rugăciune şi după aceea a început a-mi spune vedenia sa: "Am văzut, zise el, că în acest loc, unde stăm acum, stăteam amîndoi şi era multă pîine de orz curată, mai luminată decît soarele. Apoi am văzut popor fără număr intrînd în peşteră şi lua din mîinile noastre pîinile acelea, însă pîinile nu scădeau, ci mai mult se înmulţeau".

Acestea auzindu-le eu de la părintele Ghenadie, am înţeles că de la Dumnezeu era acea vedenie, care însemna darul cel neîmpuţinat al Botezătorului, care era să se dea tuturor cu îndestulare în acel loc. Deci i-am spus şi eu cele ce am văzut şi i-am arătat preacinstita comoară aflată. Văzînd-o el, s-a bucurat foarte mult şi ne-am sfătuit ce am putea face. Şi ne-am învoit amîndoi ca să nu spunem îndată cuiva despre aceea, nici episcopului Uranie, păstorul Bisericii Emesei. Ci mai întîi să arătăm taina aceasta fericitului stareţ, părintelui Ştefan, care era povăţuitor de nevoin-ţele pustniciei în mănăstirea Daromiei. După aceasta, el să arate episcopului, pentru că îi era iubit. Dar, mergînd în mănăstirea Daromiei, n-am găsit pe

părintele Ştefan, fiindcă se dusese să cerceteze alte mănăstiri. Deci am trimis la cucernicul diacon Chiriac, care era în cetate, în sfinţitul locaş cel dintîi.

Acela, venind şi închinîndu-se nouă întru Hristos, a spus vedenia sa, pe care a văzut-o în vis, după toate asemenea cu vedenia aceea pe care minunatul Ghenadie a văzut-o şi i-am spus lui a noastră taină despre Sfîntul Mergătorul-Înainte. Deci au zis diaconul Chiriac şi părintele Ghenadie că se cade ca îndată să anunţăm despre aceea pe păstorul bisericesc. Iar eu aşteptam pînă ce stareţul Ştefan se va întoarce de la mănăstirile sale şi am petrecut cinci zile. Iar sosind sîmbăta şi noi vorbind, deodată am căzut şi zăceam de o boală neaşteptată, încît nu puteam nici a mă scula. Deci, Ghenadie şi Chiriac se mirau de răul ce mi se întîmplase şi au făcut rugăciune către Domnul, pentru mine. Iar după rugăciune ziseră către mine: "Au nu ţi-am spus că se cade a spune episcopului taina?" Iar eu, auzind aceasta, mă defăimam, fiindcă nu am făcut bine ascunzînd o taină ca aceasta, pe care se cădea a o arăta îndată pentru slava lui Dumnezeu. Deci, rămăsesem netămăduit, dar făcîndu-se seară, după obişnuita cîntare, venind la mine acei cinstiţi bărbaţi, Ghenadie şi Chiriac, mi-au spus că s-au jurat cu jurămînt să spună arhiereului de taina aceea din vremea utreniei, mai înainte de răsăritul soarelui. Şi eu am zis către dînşii: "Bun este sfatul vostru, fraţilor. Deci fie ceea ce v-aţi sfătuit".

Astfel, întorcîndu-mă cu dînşii, îndată m-am îndreptat din boală şi m-am făcut sănătos. Apoi m-am dus în cetate cu dînşii foarte de dimineaţă şi am aflat pe episcop ieşind din biserică, de la cîntarea Utreniei, şi i-am spus lui toate cele despre arătarea cinstitului cap al Sfîntului Mergătorului-Înainte. Iar el, umplîndu-se de mare bucurie, ne-a poruncit ca, nespunînd nimănui taina, să ne ducem la mănăstire. A doua zi, presbiterii şi diaconii au venit în mănăstirea noastră şi, săvîrşind soborniceşte sfînta slujbă, s-au apropiat de locul acela în care era vasul cu sfîntul cap. Şi diaconul glăsui: "Genunchii plecaţi-vă şi Domnului să ne rugăm"; toţi ne-am închinat la pămînt. Iar episcopul Uranie, rugîndu-se, a scos vasul cu cinstitul cap din sînul pămîntului.

Era acolo cu episcopul un presbiter, anume Malh, care, necrezînd, a zis: "De unde poate fi aici capul Mergătorului-Înainte?" Şi, îndrăznind, a pus mîna sa pe vas şi s-a atins de vîrful cinstitului şi prea lăudatului cap, şi îndată, pentru necredinţa lui, s-a uscat mîna aceea care s-a atins şi s-a lipit de vas. Toţi văzînd acea minune, s-au mirat foarte mult. Iar păstorul, cu cei ce stau de faţă, rugîndu-se lui Dumnezeu cu dinadinsul, presbiterul cel pedepsit abia a putut să-şi dezlipească mîna de pe vas, însă i-a rămas neputincioasă. Iar plăcutul lui Dumnezeu păstor, cu tot clerul bisericesc, luînd sfinţitul vas, cu comoara ce se afla într-însul, l-a dus în sfînta biserică şi l-a pus într-un loc sfinţit al altarului, pînă ce s-a zidit Mergătorului-Înainte biserică deosebită, dumnezeiască, în cetatea Emesei, luînd sfîrşit cu frumoasă podoabă; întru care, cînd era să se aducă acel sfinţit cap, s-a arătat Botezătorul în vedenie presbiterului Malh, celui care nu crezuse, şi i-a poruncit ca în vremea aducerii să-şi pună mîna cea bolnavă pe vas că se va tămădui. Deci, făcînd aceea, presbiterul îndată a cîştigat tămăduire.

Chiar şi Sfîntul Simeon Metafrast, în viaţa Cuvioasei Matroana, scrie astfel despre aflarea acelui cinstit cap al Mergătorului-Înainte: "În acel timp, un om, arîndu-şi holda sa, a văzut la un loc, unde era peştera aceea în mănăstire, un foc ieşind din pămînt. Şi nu o dată a văzut aceea, ci de mai multe ori; că în multe zile se arătă o văpaie de foc neîncetat, ieşind din pămînt. Deci a mers omul acela în cetate - ziua aceea era Duminică, în care şi Marcel cu Ghenadie şi cu Chiriac au mers la episcop - şi au spus lui Uranie, episcopul Emesei. Iar episcopul, cunoscînd că este un lucru mare, a luat pe clericii săi şi au mers la locul acela, în peştera în care altă dată locuia Eustatie, ereticul; şi făcînd rugăciune a poruncit ca în locul acela să sape pămîntul.

Aceasta făcîndu-se, s-a găsit vasul, care avea într-însul nu aur sau argint, ci capul Sfîntului Ioan Înainte-mergătorul şi Botezătorul Domnului, cel mai scump decît toate comorile pămînteşti. Şi a străbătut pretutindeni vestea despre aceasta, apoi s-a adunat acolo tot poporul, nu numai din cetatea Emesei, ci şi din toate cetăţile şi satele din jur. Şi a mers Cuvioasa Matroana din mănăstirea sa, cu toate surorile, ca să se închine Capului celui găsit al Sfîntului Ioan. Şi a izvorît din acel cinstit cap mir bine mirositor, şi preoţii ungeau cu acest mir pe poporul ce se adunase, făcîndu-le semnul Crucii pe fruntea lor.

Deci a luat din mirul acela şi Sfînta Matroana, într-un vas mic, vrînd să-l ducă în mănăstirea sa, spre binecuvîntare. Dar poporul, sîrguindu-se către acel mir sfînt, o îmbulzea încît ea nu putea să treacă. Alţii, văzînd la dînsa sfîntul mir, o rugau ca să-i însemneze cu mirul acela, căci nu puteau să ajungă la preoţi; care lucru îl şi făcea ea, fiind silită. Şi s-a întîmplat acolo un orb care din naşterea sa nu văzuse lumina. Acela a rugat pe Matroana ca să-l însemneze şi pe el cu sfîntul mir. Iar ea i-a uns ochii lui şi îndată a văzut bine.

După mulţi ani, acel sfînt cap s-a adus cu slavă din cetatea Emesei în Constantinopol şi s-a aşezat în biserica Mergătorului-Înainte, în locul Edomon cel prea frumos, zidit prin împărăteasca rînduială. Dar după mulţi ani, venind eresul luptării contra sfintelor icoane - cînd nu numai sfintele icoane, ci şi sfintele moaşte ale sfinţilor, unele erau arse, altele erau aruncate în mare şi în rîuri, iar altele călcate cu picioarele şi în multe feluri batjocorite - atunci, unii creştini, fugind din împărăteasca cetate - cea plină de fărădelegea ereticească, au luat în taină Capul Botezătorului şi l-au dus la Comani, unde altădată a răposat Sfîntul Ioan Gură de Aur şi, ducîndu-l acolo, l-au ascuns iarăşi în sînul pămîntului, în vas de argint.

Acolo a stat neştiut de nimeni, pînă în vremea împăratului Mihail, fiul lui Teofil şi al maicii sale Teodora, împărăteasa, cei ce au restabilit dreapta credinţă, pe vremea împărăţiei căruia, prin dumnezeiasca arătare, iarăşi s-a aflat şi s-a adus în Constantinopol, de prea sfinţitul patriarh Ignatie al Constantinopolului, întru cinstea şi slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, cel împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

Viaţa Cuviosului Erasm din Pecersca
(24 februarie)
(Din patericul Pecerscăi)

Cununa înţelepţilor este uneori bogăţia lor, se spune în Pilde. Iar aceasta mai ales pentru cei care împodobesc Biserica lui Hristos şi care se fac părtaşi împărăţiei cerului. Din unii ca aceştia era şi părintele nostru Erasm monahul din Pecersca. Pentru aceea a cîştigat cununa împărăţiei cerului, din mîna Celui ce încununează cu mila şi îndurările Sale. El, avînd multă bogăţie, a socotit bine că nu-i este de folos monahului să ţină acestea. Deci, iubind frumoasa podoabă a casei Domnului, pe toate cele ce le avea le-a cheltuit pentru înfrumuseţarea bisericilor şi a făcut multe icoane de argint şi de aur în biserica Pecerscăi. La aceasta privind, îşi împodobea al său suflet prin credinţa Dumnezeului celui viu, iar chipul său îl împodobea nu cu argint şi cu aur materialnic, ci cu curăţenia, cu dragostea şi cu faptele cele bune ale legii monahiceşti, zicînd ca proorocul: "*Bună este mie legea gurii Tale, mai mult decît mii de comori de aur şi argint*". Acestui cuvios i s-a întîmplat o ispită ca aceasta: cînd sărăcise, era trecut cu vederea de toţi; însă înşelătorul diavol, cu meşteşugul lui cel rău, a început a-i pune pe inimă că nu va avea nici o răsplată pentru bogăţia sa, cheltuită la împodobirea bisericii; şi îi zicea că mai bine era să o cheltuie dînd milostenie săracilor. Iar acesta, necunoscînd ispitirea, se aruncă în deznădejde şi începu a vieţui în nebăgare de seamă, petrecîndu-şi zilele fără rînduială.

Însă Dumnezeu cel îndurat şi drept, aducîndu-şi aminte de faptele cele mai dinainte ale fericitului, l-a mîntuit din pierzare, într-un chip ca acesta: a dat asupra lui o boală cumplită, în care bolnavul, sosind la sfîrşitul vieţii, zăcea mut, nevorbind şapte zile. Iar a opta zi s-au dus la dînsul toţi fraţii şi, văzîndu-i suflarea cea grea, se mirau şi ziceau: "Amar, amar de sufletul acestui frate, că a vieţuit în lenevire şi în păcate; iar acum vede ceva şi se tulbură, neputînd să iasă din trup".

Dar iată că fericitul Erasm se scoală îndată, ca şi cum niciodată nu bolise, şi stînd drept, a zis către dînşii: "Părinţi şi fraţi, cu adevărat aşa este, precum grăiţi, sînt păcătos şi nu m-am pocăit; dar acum mi s-au arătat cuvioşii noştri părinţi, Antonie şi Teodosie, şi mi-au zis: "Ne-am rugat Domnului pentru tine şi ţi-a dăruit vreme de pocăinţă". După aceasta am văzut şi pe Preacurata Doamnă, de Dumnezeu Născătoarea, ca pe o icoană, avînd în mîini pe Fiul său Hristos Dumnezeul nostru, şi mulţime de sfinţi cu dînsa. Şi ea

mi-a zis: "Erasme, de vreme ce tu ai împodobit biserica mea şi ai gătit-o cu icoane, şi eu te voi împodobi şi te voi mări cu slavă în împărăţia Fiului meu; pentru că pe săraci îi aveţi cu voi în tot locul, iar Biserica mea nu o aveţi. Deci, sculîndu-te, pocăieşte-te şi primeşte marele chip îngeresc; iar a treia zi te voi lua la mine curat, pe tine cel ce ai iubit buna podoabă a casei mele". Spunînd acestea toate fraţilor, fericitul Erasm a început a-şi mărturisi păcatele înaintea tuturor, neruşinîndu-se.

Apoi, sculîndu-se, s-a dus în biserică şi-l tunseră în schimă; iar a treia zi s-a dus către Domnul, bucurîndu-se şi către ceea ce l-a născut, după proorocirea ei. Şi aşa s-a arătat aevea la toţi acei potrivnici lui Dumnezeu; căci împodobirea bisericii cu icoane este bine plăcută lui Dumnezeu şi în ceata sfinţilor rînduită. De al cărui dar, cu rugăciunile acestui cuvios Erasm, facă-se nouă, tuturor drept-credincioşilor, a ne învrednici prin Iisus Hristos, Domnul nostru, a Cărui slavă este cu Dumnezeu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa celui între Sfinţi Părintele nostru Tarasie, Patriarhul Constantinopolului (25 februarie)

Sfîntul Tarasie s-a născut în Constantinopol. Tatăl său se numea Gheorghe şi maica sa Encratia, care era de neam bun şi cu dregătorie de patriciu. Ajungînd în vîrstă şi trecînd toată înţelepciunea cărţii, a primit în palatele sale împărăteşti diferite dregătorii şi cinste; căci pentru buna înţelegere şi obiceiul său cel bun era iubit şi cinstit de toţi, şi ajunsese unul din sfetnicii împărăteşti.

Împărăţind pe atunci împăratul Constantin, fiul lui Leon, nepotul lui Copronim, cu maica sa Irina, Constantin avea de la naşterea sa zece ani; şi cînd a început a împărăţi, iarăşi a început eresul contra sfintelor icoane, care începuse de la Leon Isaurul. Atunci era patriarh Pavel Cipriotul, bărbat îmbunătăţit, drept credincios şi care fusese ridicat în scaun pe vremea împărăţiei pomenitului Leon, fiul lui Copronim. El, văzînd tirania care se făcea multora pentru sfintele icoane, de către rău-credinciosul împărat, îşi tăinuia dreapta credinţă şi se amesteca cu ereticii. Iar după moartea împăratului aceluia, deşi voia să preamărească dreapta credinţă şi închinăciunea sfintelor icoane, tot nu putea, deoarece nu avea pe nimeni în ajutor; iar lupta contra sfintelor icoane se întărea foarte mult în toată cetatea şi în părţile dimprejur. De aceea era foarte mîhnit şi, văzînd că nimic nu sporeşte, gîndea să lase scaunul patriarhiei, în care nu şezuse decît patru ani. Dar, îmbolnăvindu-se, s-a dus din casa patriarhiei în taină, la mănăstirea sfîntului Flor, şi a luat pe el sfînta schimă; apoi s-a dus vestea despre aceasta pretutindeni, încît toţi erau în mare mirare.

Împărăteasa Irina s-a mîhnit că patriarhul a făcut aceea nespunînd nimănui şi s-a dus la dînsul cu fiul său Constantin, împăratul, şi l-a întrebat: "De ce ai făcut aceasta, părinte?" Iar el a răspuns: "Boala mea şi aşteptarea morţii celei grabnice m-au adus să iau acest sfînt chip al schimei. Dar mai ales tulburarea Bisericii şi grozăvia m-au silit să las scaunul patriarhiei, deoarece Biserica boleşte de eresul luptei contra sfintelor icoane şi a luat rană nevindecată, iar eu de trei ori ticălosul, cu mîna mea şi cu cerneală, m-am învoit la acea erezie. Căci nici nu se putea să scap de cursele credinţei celei rele de m-am legat cu limba şi cu mîna şi de care lucru mă căiesc foarte mult. Iar ceea ce răneşte sufletul meu cu mai multă şi nemăsurată mîhnire este aceasta: "Văd în toate părţile, peste tot pămîntul care este sub stăpînirea voastră, că nu se păzeşte rînduiala credinţei nemişcată şi nu petreceţi întru credincioasa învăţătură, ci se înstrăinează de Biserica noastră şi se gonesc creştinii de la turma lui Iisus, ca nişte oi străine. Pentru aceea mă lepăd de a mai fi păstor la acea eretică adunare; şi am voit ca mai bine să petrec în mormînt, decît să cad sub anatema celor patru sfinte scaune apostoleşti.

Dar de vreme ce puterea sceptrului a dat-o Dumnezeu în mîinile voastre ca să aveţi purtare de grijă de turma cea creştinească ce este sub cer, de aceea, să nu treceţi mîhnirea Bisericii maicii voastre, nici să nu o lăsaţi întru nemîngîiată întristare mai mult; ci să vă sîrguiţi ca aceasta să-şi primească iarăşi buna sa podoabă, cea de demult. Să nu lăsaţi mai mult ca eresul cel urît, ce iese din pădure ca un porc sălbatic, să

pustiiască şi să piardă via lui Hristos, în vremea credincioasei voastre împărăţii, şi să o întineze cu păgîneasca socoteală. Aveţi lucrător iscusit care poate să dea strugurele adevăratei mărturisiri pe care, storcîndu-l în dumnezeiescul teasc al Bisericii, va umple paharul de înţelepciune şi va pregăti credinciosului popor băutura dreptei înţelegeri".

Apoi l-a întrebat pe el: "Pentru cine grăieşti acestea, părinte?" Răspuns-a patriarhul: "Pentru Tarasie grăiesc, care este întîi între sfetnicii voştri cei împărăteşti; pe acela îl ştiu că este vrednic de ocîrmuirea Bisericii, care este puternic să gonească cu toiagul înţelegerii mincinoasele cuvinte cele eretice, să pască bine turma lui Hristos cea cuvîntătoare şi să o adune într-o singură ogradă a dreptei credinţe". Nişte cuvinte ca acestea auzindu-le de la patriarhul Pavel, drept-credincioasa împărăteasa Irina şi fiul ei, împăratul Constantin, s-au dus mîhnindu-se. Iar Pavel a zis către unii din senatorii cei ce rămăseseră cu dînsul: "O, mai bine de n-aş fi şezut eu vreodată pe acel scaun, cînd Biserica era tulburată de tiranie şi blestemată de scaunele a toată lumea! Căci de nu se va aduna un sobor din toată lumea, adică al şaptelea, şi eresul luptei contra icoanelor de nu se va şterge, nu veţi putea să vă mîntuiţi". Grăit-au lui senatorii: "Deci pentru ce tu, în vremea arhieriei tale ai iscălit la patriarhie pentru lupta contra sfintelor icoane?" Răspuns-a Pavel: "Pentru aceea acum am făcut pocăinţă, de vreme ce atunci m-am iscălit şi mă tem ca să nu mă pedepsească Dumnezeu, căci de frică am tăcut şi nu v-am grăit adevărul; iar acum mă căiesc şi vă spun că nu este nădejde de mîntuire, de veţi petrece în eresul acela". Apoi, după puţine zile, patriarhul Pavel s-a odihnit cu pace. De atunci a început poporul în Constantinopol să vorbească cu libertate şi fără de temere şi să se întrebe cu ereticii de sfintele icoane; pentru care, din vremea lui Leon Isaurul, nu era cu putinţă cuiva să-şi deschidă gura pentru apărarea cinstitelor icoane.

Iar credincioasa împărăteasă Irina, cu tot sfatul său împărătesc, căutînd în locul lui Pavel un om vrednic şi înţelept care ar putea să împace tulburarea bisericească, n-a aflat decît pe Tarasie, care era încă în rînduiala mirenească, şi pe care şi Pavel i-a sfătuit să-l aleagă. Dar Tarasie se lepădă cu totul. Deci, adunîndu-se de împărăteasa Irina toată rînduiala duhovnicească şi mirenească şi pe tot poporul, în palatul ce se numea Magnavra, care era înaintea cetăţii, în locul Evdomului, a grăit în auzul tuturor: "Ştiţi că ne-a lăsat Pavel patriarhul, deci este de nevoie nouă, ca în locul lui să alegem un alt păstor şi învăţător bun Bisericii". Şi au strigat toţi, zicînd: "Nimeni altul nu poate să fie, fără numai Tarasie!" Iar fericitul Tarasie, stînd în mijloc, a zis: "Văd iarăşi Biserica lui Dumnezeu risipită şi despărţită, iar cei de la Răsărit şi cei de la Apus în toate zilele ne blesteamă; şi cumplit este blestemul, şi depărtarea de la Biserica lui Dumnezeu. De se va aduna sobor din toată lumea şi toţi ne vom uni într-o credinţă - ca, precum Botezul este unul, aşa şi credinţa să fie una - pentru că nimic nu este aşa de plăcut lui Dumnezeu, ca toţi să petreacă în unirea credinţei şi în dragoste. Apoi voi primi, deşi sînt nevrednic şi neiscusit, a lua cîrmuirea Bisericii. Iar dacă nu va fi sobor din toată lumea, ca să se piardă erezia, şi de nu ne vom uni cu toate drept-credincioasele Biserici ale Răsăritului şi ale Apusului, apoi eu nu voiesc a fi blestemat şi osîndit şi nu voiesc a primi patriarhia; că nici un împărat nu mă va scoate din dumnezeiasca judecată şi din veşnica pedeapsă".

Aceasta auzind-o toţi, au voit să se facă al şaptelea sobor din toată lumea. Şi a rugat pe fericitul ca să nu se lepede a le fi lor păstor; iar ei au făgăduit să fie ascultători întru toate, ca oile păstorului, ştiind despre dînsul cu încredinţare, că va povăţui la adevărata cale turma cea cuvîntătoare. Deci, înduplecîndu-se, sfîntul a primit sfatul lor şi soborniceasca rugăminte şi a luat rînduiala sfinţirii după trepte şi scaunul patriarhiei, avînd scăpare şi nădejde numai spre ajutorul lui Dumnezeu, cum că va putea să piardă din Biserică eresul luptei contra icoanelor". Deci, schimbîndu-se Sfîntul Tarasie din mirenească rînduială în cea duhovnicească, îndată a început o viaţă sfîntă, măcar că şi în mirenie a vieţuit nu după trup, ci după duh. Însă în arhierie cu mult mai mult s-a deosebit prin duhovniceasca vieţuire, cea plăcută lui Dumnezeu, şi s-a făcut înger în trup, slujind Domnului şi robind pe trup duhului şi, prin chinuirea aceluia, păzindu-şi curăţia neprihănită, făcînd-o părtaşă îngerilor.

Înfrînarea şi postirea lui era mare de-a pururea, avînd somn puţin, şi petrecea în gîndiri dumnezeieşti şi în rugăciuni toată noaptea. Nu s-a odihnit pe pat şi în aşternut moale, nici s-a îmbrăcat în haine moi, nici nu l-a văzut cineva din slujitorii lui lepădînd cîndva brîul său şi hainele, cînd avea nevoie să se odihnească, nici a lăsat ca cineva să-i scoată încălţările din picioare, avînd întru pomenire cuvintele lui Hristos: "N-am

venit ca să-mi slujească mie". Ci singur îşi era slugă, dînd altora pildă de smerenie. Spre cei săraci şi scăpătaţi era milostiv fără de seamă, hrănind pe cei flămînzi şi îmbrăcînd pe cei goi, cărora şi bolniţă le-a făcut şi în toate zilele le-a făgăduit hrană din venitul patriarhiei; şi singur le slujea lor, iar mai ales la ziua Învierii lui Hristos le punea masa cu mîinile sale; apoi şi în alte zile aceeaşi făcînd, avînd scris pe nume pe fiecare dintre dînşii. După aceea a făcut casă de străini şi o mănăstire din averile părinteşti în Bosforul Traciei şi a adunat ceată de monahi îmbunătăţiţi într-însa, dintre care mulţi, în atîta sfinţenie şi desăvîrşire au ajuns, încît au fost chemaţi şi la arhiereştile scaune şi s-au făcut stîlpi nemişcaţi soborniceştii credinţe.

Sfîntul Tarasie avea mare sîrguinţă şi neîncetată grijă pentru sfintele icoane, cum ar putea să le pună în cinstea cea dintîi, surpînd hulitorul eres, cel adus asupra lor; pentru aceea, totdeauna supăra pe împăraţi ca să poruncească să se facă soborul din toată lumea. Drept aceea, au scris împăraţii Constantin şi Irina, care atunci cîrmuiau toată împărăţia - fiind împăratul minor; iar cu dînşii a scris şi Sfîntul Tarasie, la toţi patriarhii şi episcopii, chemîndu-i la sobor; atunci s-au adunat din toate părţile episcopii în Constantinopol, iar patriarhii au trimis pe slujitorii lor, căci Adrian al Romei, pentru depărtarea şi greutatea căii n-a venit, iar patriarhii alexandrian, antiohian, ierusalimtean, fiindcă erau sub jugul robiei agarenilor, nu puteau să fie la soborul acela. Deci, în locul lor au trimis bărbaţi aleşi în dreapta credinţă şi în înţelepciunea cea duhovnicească.

Atunci s-a pregătit locul soborului în biserica cea mare a apostolilor, care este zidită de marele Constantin, întîiul împărat al creştinilor, în care, şezînd prea sfinţitul Tarasie şi cu trimişii celorlalţi patriarhi, episcopii fiind acolo, şi însuşi împăratul cel tînăr, Constantin, şi cu maica sa Irina - a venit fără de veste o ceată mare de oaste înarmată, în a căror inimă era întărit eresul luptei contra sfintelor icoane pe care l-au primit de la Constantin Copronim, moşul împăratului, care fusese înainte împărat şi în acel eres a îmbătrînit; aceia, îndemnaţi în taină de unii episcopi şi boieri, îmbolnăviţi de eresul acela, adunîndu-se înarmaţi, au intrat în biserică, strigînd cu multă tulburare: "Nu vom lăsa dogmele împăratului Constantin să se lepede, ci pe cele ce le-a întărit el, cu soborul său şi ca pe nişte legi le-a întărit, acelea să fie tari şi neschimbate; nu vom lăsa ca idolii (astfel ziceau sfintelor icoane) să fie aduşi iarăşi în biserica lui Dumnezeu, iar de va îndrăzni cineva ca soborul lui Constantin şi dogmele aceluia să le lepede şi să aducă înăuntru idolii, apoi, îndată, pămîntul acesta se va înroşi cu sîngele episcopilor". Împăraţii, văzînd o gîlceavă ca aceasta, au făcut semn episcopilor să se scoale din locurile lor şi, îndată, toţi s-au risipit. Iar ostaşii aceia şi povăţuitorii lor, după cîteva zile au fost pedepsiţi de drept-credincioasa Irina şi scoşi din rînduiala ostăşească şi risipiţi prin sate, ca să lucreze pămîntul.

După aceasta, s-a pregătit locul sinodului în Bitinia, cetatea Niceei, în care a fost şi altă dată Sinodul I al celor 318 Sfinţi Părinţi, care se adunase aupra rău-credinciosului Arie. Acolo s-au adunat a doua oară. Şi a mers Sfîntul Tarasie, avînd cu sine trimişii patriarhilor, adică de la Adrian al Romei era Petru arhipresbiterul şi un alt părinte Petru; de la Politian alexandrinul, era Toma monahul şi preotul; iar de la Teodorit antiohianul şi de la Ilie ierusalimleanul, era Ioan monahul şi preotul. Sfîntul Tarasie a mai luat cu sine şi pe Nichifor, din sfatul împărătesc, care era bărbat ales şi care mai pe urmă, după Sfîntul Tarasie, a fost primitorul scaunului patriarhiei pentru viaţa sa cea îmbunătăţită. Cu aceştia şi cu toţi Sfinţii Părinţi, care erau trei sute şaizeci şi şapte, adunîndu-se prea sfinţitul Tarasie în Niceea, a format Sinodul al 7-lea a toată lumea, în biserica sobornicească cea mare a acelei cetăţi. Şi a fost întîia şedinţă a Sfinţilor Părinţi în 24 de zile ale lunii Septembrie, întru pomenirea Sfintei marei Muceniţe Tecla, unde prea sfinţitul Tarasie, făcînd înainte cuvîntare pentru care pricină sînt adunaţi, sfătuia pe episcopi să judece cu dreptate, dezrădăcinînd învăţăturile cele rău-credincioase, aduse din nou în Biserică. Apoi s-a citit împărăteasca scrisoare către sinod, în care se pomenea patriarhul Pavel, care, la sfîrşitul său, a sfătuit ca prin sobornicească judecată să se lepede eresul luptătorilor împotriva sfintelor icoane. Deci Sfinţii Părinţi au binecuvîntat pe împăratul şi pe maica sa, că au avut o purtare de grijă ca aceea pentru credinţă.

După aceasta, s-a ascultat întoarcerea la pocăinţă şi mărturisirea credinţei episcopilor celor căzuţi în eres, dintre care era Vasile al Ancirei, care, ţinînd în mîinile sale o hîrtie, citea dintr-însa astfel: "Cei ce nu cinstesc sfintele icoane să fie anatema; cei ce aduc cuvinte din dumnezeiasca Scriptură împotriva sfintelor icoane să fie anatema; cei ce numesc idoli sfintele icoane să fie anatema; cei ce leapădă predaniile Sfinţilor Părinţi, precum le lepădau Arie, Nestorie, Eutihie, Dioscor, şi nu voiesc să le primească pe

acelea care sînt arătate lor din dumnezeiasca Scriptură, să fie anatema; cei ce zic că sfintele icoane nu sînt date de către Sfinţii Părinţi să fie anatema; cei ce grăiesc că soborniceasca Biserică primeşte idoli să fie anatema". Astfel au făcut şi ceilalţi episcopi şi li s-a primit pocăinţa lor, apoi li s-a dat loc în sinod între credincioşii episcopi. Iar alţii, nelepădîndu-se cu totul de eres, li s-a mutat judecata pentru altă vreme. Pentru că Sfîntul Tarasie zicea: "Bolile cele învechite şi năravurile rele cele obişnuite, cu greu se tămăduiesc". Însă şi pe aceia, pocăindu-se cu adevărat, i-a primit Sfîntul Sinod şi nu i-a depărtat din dregătoriile lor. Deci s-a lungit acel Sfînt Sinod pînă la 20 de zile şi vorbeau din dumnezeiasca Scriptură şi din scrierile celor mai înainte sfinţi mari părinţi şi învăţători şi din predaniile bisericeşti cele vechi, pentru cinstitele icoane; şi astfel biruiau eretica socoteală cea rău-credincioasă.

După aceea s-a adus la mijloc adevărata istorie, pentru sfînta mahramă pe care Domnul nostru Iisus Hristos, închipuind Sfînta Sa faţă, a trimis-o lui Avgar, stăpînitorul Edesei, şi cum acesta, închinîndu-se, s-a tămăduit de boală. Asemenea şi despre icoana Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, pe care Sfîntul Silvestru, papă al Romei, a arătat-o împăratului Constantin, cum şi despre icoana lui Hristos, cea batjocorită de evrei în Beirut, despre care povesteşte Sfîntul Atanasie. Această povestire citindu-se în sobor, toţi sfinţii părinţi au plîns.

La sfîrşit au blestemat eresul luptei contra sfintelor icoane, iar cinstirea lor au întărit-o şi s-a făcut bucurie mare sfintelor biserici, primind podoaba lor cea dintîi, adică icoanele. Apoi toate popoarele dreptcredincioase prăznuiau, urînd mulţi ani împăraţilor şi păstorilor. Astfel, prin purtarea de grijă a prea sfinţitului patriarh Tarasie şi prin sîrguinţa drept-credincioasei împărătese Irina, s-a lepădat eresul luptării contra sfintelor icoane, iar pacea lui Hristos s-a dăruit Bisericii.

Sfîntul Tarasie, cîrmuind bine Biserica lui Dumnezeu, apăra pe cei năpăstuiţi şi ajuta celor ce erau în primejdie. Pe Ioan, întîiul spătar al împăratului, care pentru o vină grea a fost schingiuit cu asprime, apoi scăpînd din legături noaptea a alergat la biserică şi apucîndu-se de colţurile mesei sfîntului altar, cerînd milă şi izbăvire de la moarte, arhiereul lui Dumnezeu l-a apărat şi nu l-a dat ostaşilor care alergaseră după el din porunca împărătesei Irina. Iar ei, lîngă uşile bisericii străjuiau ziua şi noaptea pînă ce va ieşi, pentru că aşteptau cu adevărat să iasă din biserică pentru nevoile fireşti. Dar arhiereul lui Dumnezeu îl păzea în altar, dîndu-i hrană din masa sa; iar cînd avea nevoie trupească îl scotea sub mantia sa pe uşa din dreapta şi, ducîndu-l la locul de ieşire, aştepta afară; apoi iarăşi pe sub mantie îl ducea în altar. Şi aceasta o făcea în toate zilele, cît era trebuinţa omului aceluia, slujindu-i ca un rob şi neîngreţoşîndu-se de un lucru ca acela. Astfel, păstorul cel bun păştea oaia sa, apărînd-o de moarte. La sfîrşit, cu puterea sa cea arhierească, a legat fără temere pe cei ce căutau moartea omului aceluia, ameninţîndu-i cu despărţirea de Biserică, dacă ar fi voit să-i facă aceluia vreun rău mai mare. Şi a fost liber de judecată şi de pedeapsă întîiul spătar, prin apărarea bunului păstor, adică a Sfîntului Tarasie.

Ajungînd împăratul Constantin la 20 de ani şi întărindu-se în puterea împărătească, apoi fiind îndemnat de sfetnicii săi cei răi, a depărtat de la puterea cea împărătească pe drept-credincioasa Irina, maica sa, care cîrmuia bine şi cu înţelepciune toată împărăţia. Deci, împărăţind singur şi avînd viaţa liberă - nu precum era înainte sub stăpînirea maicii -, s-a răzvrătit foarte şi vieţuia cu necuviinţă, urînd fără pricină pe Maria, împărăteasa, soţia sa cea legitimă. Apoi a poftit pe alta, anume Teodotia, cu care în taină păcătuia şi voia s-o facă soţie şi împărăteasă, iar pe cea legiuită s-o izgonească. Şi, căutînd vină asupra ei, a spus o mincinoasă clevetire, zicînd că ar fi voit să-l omoare cu otravă. Deci, povestea tuturor acea nedreptate ca pe un adevăr şi toţi îl credeau pe împărat. Şi a străbătut vestea aceea în popor, că împărăteasa a voit să-l piardă pe împărat cu otravă. Atunci a înştiinţat despre aceea pe sfinţitul patriarh Tarasie, care s-a mîniat foarte, cunoscînd meşteşugul împăratului şi nevoinţa împărătesei Maria, şi se gîndea cum ar putea să-l mustre de nedreptatea aceea de păcat şi apoi să-l aducă spre îndreptare.

În acea vreme, un boier iubit de împărat, fiind trimis de el, a venit la prea sfinţitul patriarh şi i-a spus despre împărăteasă lucrul cel mincinos, zicînd "că a pregătit otravă împăratului şi este trebuinţă, ca negreşit, prea sfinţite părinte, să laşi pe împărat să-şi ia altă soţie mai credincioasă". Iar sfîntul, suspinînd din adîncul inimii, cu lacrimi a început a grăi: "Dacă aceasta a grăit împăratul, precum zici, şi trupul cu care s-a însoţit şi s-a făcut una cu dînsul, prin legea lui Dumnezeu, să-l gonească de la sine, eu nu ştiu

cum va suferi de la toţi ruşinea şi defăimarea şi cum pe cei ce sînt sub stăpînirea lui îi va îndemna către întreaga înţelepciune şi înfrînare, cum va judeca şi va pedepsi păcatele desfrînării, fiind singur robit de o poftă cu fărădelege. Dar chiar adevărate dacă ar fi cele spuse de tine, este trebuinţă însă a asculta glasul Domnului Care zice: "Tot cel care îşi lasă femeia sa, fără de cuvînt de desfrînare, o face să fie desfrînată". Dar pe cine ar fi poftit împărăteasa mai mare cu cinstea şi mai împodobită cu frumuseţea să-l aibă bărbat, decît pe acesta, fiind împărat frumos şi tînăr, ca acum să-i fi pregătit otravă de moarte, precum zici tu? Precum văd această minciună s-a închipuit, ca să se necinstească cinstita însoţire, iar patul cel curat să se întineze, apoi să intre urîciunea desfrînării şi să se înalţe. Deci să primeşti acest răspuns de la noi şi de la alţi părinţi ca noi şi să-l duci celor ce te-au trimis: "Nu credem cele spuse de tine şi voim a suferi mai bine moarte şi munci grele decît să slujească binecuvîntarea noastră la un lucru fărădelege ca acela; să ştie împăratul că nu ne învoim cu sfatul lui cel nedrept". Auzind acestea acel boier, s-a dus mîhnit şi a spus împăratului toate cele auzite. Deci împăratul s-a îndoit şi s-a mirat de o asemenea tărie a minţii patriarhului şi se temea ca nu cumva să-l împiedice de la dorinţa lui; apoi a trimis de a chemat pe sfînt cu cinste, nădăjduind ca să-l înmoaie singur, prin cuvinte şi să-l plece spre voinţa sa.

Venind sfîntul patriarh Tarasie la împărat, cu cinstitul stareţ Ioan care era la sobor alături de patriarhii Antiohiei şi al Ierusalimului şi şezînd după obicei, împăratul a început a grăi către prea sfinţitul patriarh, astfel: "Am vestit sfinţiei tale, prin trimis, despre lucrul ce mi s-a întîmplat; căci nimic nu voi să tăinuiesc înaintea cinstei tale, iubindu-te şi cinstindu-te ca pe un părinte; dar era trebuinţă ca şi cu gura să-ţi spun vrajba ce s-a făcut asupra mea, cum şi vicleşugul soţiei mele, care nu de la Dumnezeu mi s-a dat ajutătoare, căci s-a arătat învrăjbitoare iar nu ajutătoare, de care chiar legea îmi porunceşte a mă despărţi şi nimeni nu poate să mă oprească, deoarece este arătată pricina aceasta şi lucrul cel rău, pentru care, ori moarte prin judecată va lua, ori - ce este mai cu milostivire -, să ia schima monahicească, să plîngă şi să se căiască în toate zilele vieţii sale de un păcat ca acela, că a voit să ucidă cu otravă nu un om prost sau străin, ci chiar pe bărbatul său, împărat credincios şi înfricoşat barbarilor; şi dacă s-ar fi săvîrşit aceea, în toată împărăţia ar fi fost mare tulburare şi ar fi străbătut vestea de o faptă rea ca aceea în toată lumea de sub cer". Acestea zicînd, împăratul a făcut semn celor ce stăteau de faţă şi au adus nişte vase de sticlă, care aveau în ele o băutură tulbure şi le arătă patriarhului, spunîndu-i că aceea este otrava cea purtătoare de moarte cu care a vrut împărăteasa în taină să-l lipsească de viaţa aceasta, zicînd: "Ce semn mai învederat poate să fie ura ei asupra mea şi de ce este vrednică şi este trebuinţă a lungi vremea, amînînd judecata? Mai degrab, o! prea cinstite părinte, sfătuieşte-o să se călugărească îndată de voieşti s-o vezi între cei vii, că eu nu mai pot să locuiesc cu dînsa în însoţire, şi nici să privesc la dînsa, nici să rabd mai mult, văzînd înaintea mea această băutură de moarte, pregătită de dînsaţ".

Iar prea sfinţitul Tarasie, văzînd pe împărat legat în cursele desfrînării şi că aduce vina cea mincinoasă asupra curatei şi nevinovatei împărătese, a zis către dînsul cu curaj: "Să nu ridici, o! împărate, război asupra legii lui Dumnezeu, nici să te oşteşti prin vicleşugul cel tăinuit asupra adevărului, călcînd şi stricînd poruncile lui Dumnezeu sub chipul dreptăţii, pentru că semnul de stăpînire împărătească este ca pe toate să le faci la arătare cu libertate şi cu ştiinţă nemustrătoare; şi să nu se înceapă nimic în taină şi cu meşteşug împotriva lui Dumnezeu, Cel ce i-a dat coroana împărătească, călcînd dumnezeieştile porunci ale Lui. Pentru că, arătat este tuturor că nu este vinovată împărăteasa de acel lucru rău, care cu nedreptate se aduce asupra ei, ca şi cum ea ţi-ar fi pregătit moarte; căci cine - precum am zis - cu frumuseţile tinereţilor sale lăudîndu-se, ar putea să se asemene cu frumuseţile tinereţilor tale, cu care împărăteasa înşelîndu-se, l-ar fi iubit pe acela mai mult decît pe tine şi ar fi gîndit cu otravă să te piardă din viaţa aceasta? Cine este mai mare cu cinstea, cu stăpînirea, cu bunul neam, cu slava, cu bogăţia mai mult decît cinstea împărăţiei tale, decît cu stăpînirea şi cu bunul neam, cu slava şi cu bogăţia pe care l-ar fi cinstit împărăteasa ta? Pe cine ar fi socotit mai înalt şi mai bun decît pe tine, care eşti împărat, stăpînind atîtea ţări şi covîrşind prin bunul tău neam împărătesc pe toţi? Căci cu neamul eşti fiu, nepot şi strănepot de împărat şi slava ta ajunge la marginile pămîntului, iar bogăţia ta este nenumărată. Deci cine ar fi fost mai bun şi mai iubit împărătesei tale decît tine? Nu este aşa o! împărate, ci această minciună e scornită spre ocara sceptrului împărătesc, spre pilda limbilor şi spre răzvrătire între popoare. Pentru aceea nu îndrăznim a dezlega însoţirea voastră cea legiuită şi împărăteasca unire, temîndu-ne de dumnezeiasca judecată, nici nu credem cuvintele prin care se cleveteşte soţia ta, chiar de am suferi noi şi munci; pentru că ştim de demult a ta aprindere de păcat, spre desfrînata aceea cu care acum voieşti a greşi cu nunta fără de lege.

Cum vom cinsti porfira ta, cînd pe faţă te vom vedea făcînd desfrînare? Cum vei intra în altar la dumnezeiescul prestol, ca să te împărtăşeşti cu noi, din preacuratele lui Hristos Taine? Acestea îţi facem cunoscut înaintea lui Dumnezeu, că nu te vom mai lăsa, deşi eşti împărat, ca să intri în altar la dumnezeiasca împărtăşanie, pentru că s-a zis preoţilor celor de demult: "Să nu lăsaţi să calce altarul meu, cei ce fac fărădelege".

Acestea zicîndu-le, prea sfinţitul patriarh cu rîvnă şi cu jalea inimii, a tăcut. Asemenea şi Ioan stareţul a grăit multe cuvinte sfătuitoare şi cu bună înţelegere către împărat; iar el nici nu voia să asculte, ci mai mult se iuţea şi se mînia. Dar se mîniau şi toţi boierii şi stăpînitorii care erau acolo, lîngă împărat, dintre care unul, avînd dregătorie de patriciu, se lăuda că va înfige sabia cu mîinile sale în pîntecele stareţului Ioan, celui ce grăia cele potrivnice împăratului. Atunci a poruncit împăratul cel plin de mînie ca să-i izgonească de la sine pe amîndoi, cu necinste, pe prea sfinţitul patriarh Tarasie şi pe cinstitul Ioan şi de Dumnezeu înţeleptul stareţ. Deci au ieşit cei izgoniţi pentru dreptate, următorii Sfîntului Ioan Botezătorul, cel ce a mustrat oarecînd nunta cea fără de lege a lui Irod. Şi ieşind, şi-au scuturat picioarele de praf, zicînd: "Curaţi sîntem de fărădelegea voastră". Iar împăratul, gonind pe legiuita împărăteasă din palatul său la o mănăstire de călugăriţe şi călugărind-o cu sila, s-a însurat cu cea zisă mai înainte, Teodotia, care-i era lui şi rudenie după tată. Iar mijlocitorul lor la acea nuntă era un preot oarecare, Iosif, econom al Bisericii, neştiind patriarhul; pentru aceea, preotul acela, mai pe urmă a fost izgonit din Biserică pentru lucrul ce a îndrăznit să facă.

Atunci se sîrguia prea sfinţitul patriarh în tot chipul ca să despartă acea nuntă prea desfrînată a împăratului, dar nu putea; fiindcă împăratul se lăuda că va ridica tot eresul împotriva sfintelor icoane, dacă l-ar opri pe el de la acea nuntă. Pentru aceea, prea sfinţitul Tarasie a lăsat să petreacă împăratul în fără de lege, ca nu cumva mai amară răutate să vină asupra Bisericii lui Hristos prin acela care avea din naştere rădăcină eretică, fiu, nepot şi strănepot de împăraţi luptători contra sfintelor icoane, care pe mulţi sfinţi, pentru cinstirea sfintelor icoane i-au ucis.

Şi mîniindu-se împăratul asupra patriarhului, îi făcea lui diferite supărări, iar sfîntul le răbda pe toate, mulţumind lui Dumnezeu şi făcînd cele cuvincioase rînduielii sale celei păstoreşti; iar pe împărat, după aceea, l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru că după cîtăva vreme maica lui, drept-credincioasa Irina, văzînd viaţa lui cea rea şi în fărădelege, dumnezeiasca lege călcîndu-se de dînsul, apoi vrînd să ridice iarăşi lupta contra sfintelor icoane, s-a sculat asupra lui cu dreaptă mînie, iubind mai mult pe Dumnezeu şi dreptatea lui, decît pe fiul său. Şi, sfătuindu-se cu cei mai de frunte boieri, a apucat pe fiul şi l-a închis în palatul său, ce se numea Porfiria, unde îl născuse. După aceea, a poruncit să-i scoată ochii, precum şi el făcuse la trei unchi de-ai săi, fraţi ai tatălui său, Nichita, Antim şi Eudoxie, cu cinci ani mai înainte scoţîndu-le ochii. Şi aşa, împăratul, primind pedeapsa cea vrednică după faptele sale, a murit de durere. Iar Irina iarăşi a luat sceptrul împărăţiei şi a îndreptat toate cele răzvrătite de fiul său.

Din acea vreme sfîntul şi plăcutul lui Dumnezeu Tarasie a petrecut în pace şi în linişte, bine păscînd turma cea cuvîntătoare şi ocîrmuind Biserica lui Hristos şi curăţind-o de eresuri. Iar în ziua sfinţirii sale ca arhiereu, săvîrşea în toate zilele dumnezeiasca Liturghie şi niciodată nu a lăsat-o, chiar şi în boală fiind. Pentru că, ajungînd la adînci bătrîneţe şi apropiindu-se de sfîrşitul său, de durere trupească s-a cuprins; însă nu înceta slujirea cea de toate zilele, pînă ce s-a îngreunat foarte mult de boală, încît nici din pat nu mai putea acum să se scoale. Numai atunci a încetat din slujire.

Iar la ieşirea sa din trup se lupta cu diavolii, întrebîndu-se cu dînşii şi la toate le răspundea, ca un biruitor. Cînd aceia, urmîndu-i viaţa lui din tinereţe, multe lucruri nedrepte aruncau cu minciună asupra lui, el grăia împotriva lor: "Nevinovat sînt de ceea ce ziceţi; minciună clevetiţi asupra mea şi nu aveţi întru mine parte!" Era lîngă dînsul scriitorul vieţii sale, Ignatie, episcopul Niceii, fiind încă în diaconeasca rînduială, atunci şezînd lîngă bolnav, auzea cuvintele sfîntului, cu care se împotrivea duhurilor celor nevăzute.

Deci, slăbindu-i limba, cu mîna gonea pe diavoli şi-i alunga, biruindu-i. Apoi, plecîndu-se ziua şi săvîrşind cîntarea de seară după obicei, cînd s-a început psalmul lui David: "Pleacă, Doamne, urechea Ta şi mă auzi", prea sfinţitul patriarh Tarasie, cu paşnic chip şi cu faţa luminoasă, şi-a dat duhul său în

mîinile Domnului, păscînd Biserica Domnului 22 de ani, şi s-a sfîrşit pe vremea lui Nichifor împărat, care a venit după Irina, plîngînd după dînsul împăratul, boierii şi toată cetatea, bărbaţii cei duhovniceşti şi mirenii, dar mai ales săracii şi scăpătaţii, sărmanii şi văduvele, căci era către aceia foarte milostiv, tuturor bun păstor, părinte iubit şi învăţător folositor şi fiecăruia ajutător şi apărător în primejdii.

Apoi a fost înmormîntat în mănăstirea cea zidită de dînsul în Bosfor şi se da tămăduire de la mormîntul său multor bolnavi. O femeie oarecare avea curgere de sînge de mulţi ani. Aceea, de vreme ce nu era slobod să intre femeile în acea mănăstire, schimbîndu-se în haină bărbătească a intrat acolo şi, atingîndu-se de mormîntul Sfîntului Tarasie, apoi luînd untdelemn din candelă care era la mormînt, îndată a cîştigat tămăduire. Făcînd acelaşi lucru şi alte femei, s-au învrednicit de tămăduire. Un bărbat oarecare, orb de un ochi, a căpătat vedere de la mormîntul sfîntului, prin ungere cu untdelemn din candela lui. Altul, cu mîna uscată, venind cu credinţă, a uns-o cu untdelemn şi îndată s-a întins mîna lui şi s-a făcut sănătoasă. Apoi se tămăduiau şi alte neputinţe şi se goneau diavolii cu puterea sfintelor rugăciuni ale plăcutului lui Dumnezeu Tarasie. Dar nu se cade a o tăcea şi pe aceasta: acest mare rîvnitor al credinţei nu numai că s-a nevoit în viaţa sa asupra eresului luptării contra sfintelor icoane, ci şi după moartea sa asupra aceluia se înarmă căci, mulţi ani trecînd şi Leon Armeanul luînd împărăţia grecească şi înnoind lupta de icoane, Sfîntul Tarasie s-a arătat în vis, cu mare mînie, lui Leon, luptătorul contra icoanelor, şi a poruncit unui ostaş, Mihail, cu sabia să-l lovească pe rău-credinciosul împărat; iar acela, lovindu-l, a străpuns pe împăratul Leon prin mijloc. Deşteptîndu-se Leon din somn, cu frică şi cutremur, era în mare nepricepere, părîndu-i-se că în mănăstirea Sfîntului Tarasie se află cineva cu numele de Mihail, neştiind că pe acel Mihail îl are la sine, voievod, care se chema Valvos sau Travlos. Acela l-a ucis în ziua naşterii lui Hristos şi a pierit cu sunet necuratul împărat, fiind biruit de rugăciunile Sfîntului Tarasie şi de izbîndirea lui Hristos Dumnezeu, Celui zugrăvit pe icoane cu Prea-curata Sa Maică şi cu toţi sfinţii cinstit şi închinat, Căruia I se cuvine cinste şi slavă, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Viaţa celui între Sfinţi Părintele nostru Porfirie, Episcopul Gazei (26 februarie) (Scrisă de diaconul Marcu, ucenicul său)

Gaza este o cetate în Palestina, aproape de latura Egiptului, care de demult a fost dată moştenire fiilor lui Israil, din seminţia Iuda; apoi a fost stăpînită de filisteni. De la dînsa luase odată Samson, pe umeri, porţile cele încuiate. Acea cetate era plină de păgînătatea închinătorilor la idoli, deşi se întrupase Hristos Dumnezeul nostru şi era luminată în parte cu sfînta credinţă de Sfinţii Apostoli şi cu propovăduirea episcopilor care au fost după dînşii. Însă cea mai mare parte a ei rătăcea în întunericul închinării idoleşti, închinîndu-se unui chip cioplit, numit Marnas, precum şi Venerei şi altor necuraţi zei elini. De multe ori s-a vărsat într-însa sînge creştinesc, mai ales în vremea urîtorului de Dumnezeu, împăratul Iulian Apostatul. Pentru că atunci pe toţi preoţii şi călugării şi pe fecioarele cele sfinţite lui Dumnezeu cu nemilostivire i-au ucis necredincioşii. O tiranie şi păgînatate ca aceasta se săvîrşea în cetatea Gazei care avea într-însa atît popor, încît nimeni nu putea s-o cureţe şi s-o lumineze desăvîrşit cu sfînta credinţă, pînă la Sfîntul Porfirie, episcopul, pentru care ne este cuvîntul. Acesta a întărit-o desăvîrşit, pe toţi idolii i-a sfărîmat şi a ridicat biserică în mijlocul cetăţii şi a cîştigat lui Dumnezeu toată Gaza, cu mare osteneală, precum va arăta povestirea de faţă.

Sfîntul Porfirie era de neam din Tesalonic, fiu de părinţi bogaţi, care, lăsînd casa tatălui său, fraţii şi bogăţia şi fiind de 25 de ani, a mers mai întîi în Egipt, apoi a mers la schit, unde a luat asupră-şi îmbrăcămintea monahicească şi viaţa cea pustnicească. După aceea, petrecînd cu sfinţii părinţi în schit cinci ani, a mers la Ierusalim şi, închinîndu-se făcătoarei de viaţă Cruci şi Mormîntului lui Hristos, toate sfintele locuri înconjurîndu-le, s-a dus în părţile Iordanului şi într-o peşteră mare sălăşluindu-se, vieţuia după Dumnezeu cu post şi cu rugăciune neîncetată. Acolo vieţuind cinci ani, a căzut în boală şi a rugat pe unul din cunoscuţi să-l ducă la Ierusalim, fiind bolnav şi neputînd să meargă singur. Iar la Ierusalim închinîndu-se în toate zilele, deşi bolnav, înconjura sfintele locuri şi cînd nu putea să meargă cu picioarele

de slăbiciune, se tîra pe genunchi; însă nici o zi n-a lăsat ca să nu meargă la sfînta biserică a Învierii lui Hristos şi la Sfînta Cruce.

Văzîndu-l un monah tînăr, anume Marcu - care mai pe urmă a fost scriitorul vieţii sale -, ostenindu-se astfel în boala sa în toate zilele, a început a-i sluji pentru Dumnezeu şi a fost trimis de dînsul cu scrisoare la Tesalonic ca să împartă între fraţii cei mai tineri averea sa, care îi rămăsese după părinţi, iar partea lui să i-o aducă ca să o împartă la săraci. Acela, ducîndu-se, a împărţit precum se cădea, iar partea lui Porfirie a vîndut-o pentru trei mii de galbeni. Şi i-a venit lui 1400 de galbeni, iar hainele şi argintul pe toate le-a adus Marcu cu credinţă lui Porfirie, pe care l-a găsit sănătos la Ierusalim; dar el, luîndu-le, le-a împărţit îndată săracilor şi mănăstirilor celor scăpătate, iar el a rămas sărac.

În ce chip fericitul s-a făcut sănătos i-a spus lui Marcu astfel: "Fiind eu la privegherea de Duminică cea din toată noaptea, în biserica cea mare, am căzut bolnav şi, neputînd răbda, am mers şi m-am culcat lîngă Golgota. De durere mare eram ca într-o vedenie, privind pe Mîntuitorul nostru pironit pe Cruce şi era spînzurat un tîlhar cu El, pe altă cruce. Apoi am început a striga, zicînd: "Pomeneşte-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăţia Ta". Iar Mîntuitorul a zis către tîlhar: "Pogoară-te de pe cruce şi-l vindecă de durerile trupeşti, precum şi Eu te-am vindecat de cele sufleteşti". Iar tîlharul, pogorîndu-se de pe cruce la mine, m-a cuprins şi m-a sărutat, apoi m-a ridicat de la pămînt, zicîndu-mi: "Vino la Mîntuitorul!". Apropiindu-mă eu de Domnul, l-am văzut pogorît de pe cruce, grăind cu mine: "Primeşte lemnul acesta şi-l păzeşte". Iar eu, primindu-l, am început a purta Crucea lui Hristos şi venindu-mi în fire, m-am făcut sănătos, ca şi cum n-aş fi fost niciodată bolnav".

După aceasta, netrecînd mult timp, fericitul Porfirie a fost hirotonit preot de patriarhul Ierusalimului şi i s-a încredinţat lui spre pază cinstitul lemn al făcătoarei de viaţă Cruci a lui Hristos, care era încuiat deosebit în raclă de aur. Altă parte a Crucii era dusă în Constantinopol, la împărăteasa Elena. Aşa s-a împlinit vedenia lui Porfirie, că a văzut pe Domnul dîndu-i Crucea să o păzească.

Cuviosul Porfirie, vieţuind în rînduiala preoţiei trei ani, episcopul cetăţii Gaza, care se numea Enea, a murit; şi au mers cei credincioşi din Gaza cu clericii în Cezareea Palestinei, la mitropolitul Ioan, sub care era supusă Gaza, rugîndu-l să le dea episcop, ca să poată a se împotrivi cu cuvîntul şi cu lucrul închinătorilor de idoli, care erau mulţi în cetate şi toţi mai marii cetăţii aceleia erau păgîni. Mitropolitul Ioan, poruncind tuturor să postească, se ruga lui Dumnezeu ca să-i arate un bărbat vrednic de acel lucru. Şi i s-a descoperit în vedenie Cuviosul Porfirie, preotul Ierusalimului, păzitorul lemnului celui de viaţă făcător. Deci, îndată a scris mitropolitul o scrisoare la prea sfinţitul Ilarie, patriarhul Ierusa-limului, rugîndu-l să-l trimită pe părintele Porfirie, pentru un oarecare lucru. Iar patriarhul, chemînd pe Porfirie şi arătîndu-i scrisoarea mitropolitului, îi porunci să meargă în Cezareea.

Deci, Cuviosul Porfirie mai întîi s-a îndoit, apoi a zis: "Voia Domnului să fie". Şi ieşind de la patriarh a zis ucenicului său: "Frate Marcu, să mergem să ne închinăm sfintelor locuri şi lemnului celui de viaţă făcător al cinstitei Cruci, că acum nu-l vom mai vedea curînd, decît numai după mulţi ani". Zis-a ucenicul: "Pentru ce grăieşti aşa, părinte? Pentru că socotesc că nu vei zăbovi mai mult de o săptămînă". Răspuns-a sfîntul: "În noaptea trecută am văzut pe Mîntuitorul zicînd către mine: "Dă-mi Mie visteria - adică lemnul Crucii - pe care am adus-o la tine, pentru că voiesc să te însoţesc cu o mireasă cu adevărat săracă, însă bună de obicei. Iar tu, luînd-o pe ea, să o împodobeşti, ca să-şi uite sărăcia cea dintîi; căci, deşi este săracă, nu este străină, ci soră adevărată îmi este Mie. Însă să te fereşti ca avînd-o pe ea şi rînduind casa, să nu cîştigi ceva prin nedreptate sau prin jefuire, sau din fărădelege, căci şi pe Mine mă vei mînia şi pe dînsa o vei mîhni, pentru că neprimite sînt ei unele ca acestea, însă să nădăjduieşti şi să nu te împuţinezi cu sufletul, căci toate se vor trimite ţie, chiar de nu te vei aştepta! Aceasta mi-a spus mie în vedenie Domnul astă noapte şi mă tem ca nu cumva sarcina păcatelor străine să nu se pună asupra mea, care am mulţime de păcate".

Acestea zicîndu-le către ucenic, a mers şi s-a închinat tuturor locurilor sfinte; apoi a luat făcătorul de viaţă lemn al cinstitei Cruci, vărsînd multe lacrimi, şi, încuindu-l în sicriu, a mers şi a dat cheile prea sfinţitului patriarh. Apoi, luînd de la dînsul binecuvîntare, a plecat spre Cezareia Palestinei, cu ucenicul său Marcu

şi cu un alt tînăr, Varuh, pe care mai înainte l-a luat cuviosul din gunoi, plin de răni şi, tămăduindu-l, îl avea ca slugă. Sosind Cuviosul Porfirie în Cezareia, l-a primit cu bucurie şi l-a silit prea sfinţitul mitropolit Ioan, chiar nevrînd, să primească sfinţirea ca episcop al cetăţii Gaza.

Deci plîngea cuviosul mult şi era nemîngîiat, zicînd că el nu este vrednic de o treaptă ca aceasta. Apoi s-a înduplecat la voia Domnului; şi hirotonisindu-l episcop, l-a trimis la Gaza cu clericii şi cu oamenii din Gaza, a cărui venire o aşteptau satele cele ce erau în jurul Gazei. Însă popoarele păgîne, adunîndu-se dinadins pe calea aceea pe care episcopul Porfirie se cădea să meargă, a aşternut-o toată cu spini săpînd gropi şi ducînd mulţime de gunoi, au făcut fum mare şi necurat. Deci au făcut calea aceea nelesnicioasă spre mergere, iar aceasta o făceau din ură către creştini şi din vrajbă către Porfirie. Atunci au început creştinii, cu episcopul lor Porfirie, să treacă calea aceea cu multă nevoie şi osteneală, ferindu-se de gropi, de spini şi de fum, ostenindu-se toată ziua, şi au sosit noaptea în cetate. Iar în cetate era numai o biserică creştinească şi aceea mică; pentru că şi creştini nu erau mulţi iar temple idoleşti mulţime, încît erau şi pe uliţe idoli, iar în mijlocul cetăţii era un templu mare şi frums al necuratului Marnas, mai-marele lor zeu, din vechime zidit, care înfrumuseţa toată cetatea prin mărimea sa, cu înălţimea şi cu prea frumoasa zidire. Atunci a început Cuviosul Porfirie, luîndu-şi scaunul său, a paşte turma cea mică a lui Hristos care era acolo.

În acel an, în care arhiereul lui Dumnezeu Porfirie a mers în Gaza, s-a întîmplat de nu era ploaie, ci secetă mare şi foamete, încît ziceau toţi necuraţii cetăţeni că din cauza venirii lui Porfirie în cetate s-au mîniat zeii şi au încuiat cerul. Iar slujitorii idolilor au dat de veste în popor că Marnas, zeul lor, le-ar fi vestit cum că Porfirie este pricinuitor de tot răul. Apoi, adunîndu-se toţi închinătorii de idoli în templu lui Marnas cerea să le dea ploaie, pentru că pe acela îl numeau zeul idolilor. Deci, au petrecut şapte zile, rugîndu-se şi cîntîndu-i laude; apoi, ieşind afară din cetate, tot n-a plouat. După aceasta, adunîndu-se toţi creştinii cu femeile şi copiii, în număr de 280, pentru că erau numai atîtea suflete care credeau în Hristos în cetatea Gaza, au rugat pe Sfîntul Porfirie, episcopul lor, ca să facă sobornicească rugăciune şi să iasă cu crucile afară din cetate, ca să ceară ploaie de la Dumnezeu, căci acum pe toţi îi supăra foametea, dar răbdau şi defăimare şi ocări de la păgîni, pentru acest necaz.

Sfîntul Porfirie, vestindu-le post, a poruncit tuturor ca să se adune de cu seară în biserică. Deci, săvîrşind privegherea de toată noaptea, a doua zi a făcut litie, mergînd înainte cu Sfînta Cruce; şi au ieşit oamenii afară din cetate, la o biserică veche, ce era spre apus, pe care a zidit-o fericitul Asclipie, episcopul, mărturisitorul lui Hristos, cel ce a pătimit multe pentru dreapta credinţă. De acolo, cu cîntări de laude au mers la biserica Sfîntului Timotei, unde erau moaştele altor sfinţi mucenici; şi aşa ostenindu-se în rugăciuni la litie, s-au întors în cetate în ceasul al nouălea din zi, dar au găsit porţile cetăţii încuiate cu tărie; pentru că păgînii, închinătorii de idoli, văzînd că ieşiră creştinii afară din cetate cu episcopul lor, au încuiat cetatea, nevoind să-i lase înăuntru, şi au stat înaintea porţilor două ceasuri şi nu le-au deschis.

Dumnezeu, însă, văzînd răbdarea şi lacrimile robilor săi şi ascultînd rugăciunile plăcutului său Porfirie, a ridicat un vînt dinspre miază-zi, precum cîndva pe vremea lui Ilie proorocul, şi a acoperit cerul cu nori de ploaie, fulgerînd şi tunînd şi, apunînd soarele, a căzut ploaie foarte mare.

Unii din elini, văzînd o minume ca aceasta, au deschis cetatea şi unindu-se cu creştinii strigau: "Hristos este unicul Dumnezeu adevărat", şi toţi intrară în biserică cu bucurie mare. Apoi elinii au luat de la episcop sfîntul semn şi învăţătură spre Botez, pentru că au crezut în Hristos. Şi era numărul bărbaţilor 107, femei 35, iar copii 14; apoi, mulţumind lui Dumnezeu, s-au dus pe la casele lor. Iar ploaia a fost mare toată noaptea aceea, a doua zi şi a treia zi, încît a adăpat pămîntul din destul şi s-au mai adăugat din elini la turma lui Hristos, afară de cei dintîi, încă 127. Apoi tot în acelaşi an au venit încă 105 şi, primind toţi Sfîntul Botez, se sîrguiau în sfînta credinţă.

Ceilalţi închinători de idoli nu încetau a duşmăni pe Sfîntul Porfirie şi a supăra pe creştini; căci venind ighemonul în cetate cîteodată, îl îndemnau să-i muncească pe creştini, dîndu-i mulţime de aur; aşa că în toate zilele îi chinuiau pe creştini la lucrările cetăţii, precum odată egiptenii pe israiliteni. Iar Sfîntul

Porfirie, văzînd nevoia care se făcea poporului lui Hristos, se mîhnea foarte şi neîncetat se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ziua şi noaptea, ca pe cei rătăciţi să-i întoarcă la calea cunoaşterii adevărului.

După aceea, Varuh, sluga sfîntului mai sus pomenită, a fost trimis într-un sat apropiat pentru trebuinţa aceasta: "Un oarecare închinător de idoli locuia pămîntul bisericesc şi era dator cu chiria pe un an; iar el nevoind să o dea îndată, ci tărăgănînd-o, se împotrivea lui Varuh şi se făcu gîlceavă între dînşii. Atunci, strîngîndu-se ceilalţi închinători de idoli, au bătut pe fericitul Varuh cu beţele pînă la moarte şi, crezîndu-l mort, l-au scos afară din sat şi l-au aruncat într-un loc pustiu. A doua zi, Cornelie, diaconul şi alţi doi creştini, trecînd pe acolo, l-au aflat pe Valuh zăcînd ca mort, neputînd nici să vorbească, nici să audă, nici cu ochii să vadă, nici să-şi mişte mîinile sau picioarele, ci numai duhul era într-însul şi, luîndu-l, l-au dus în cetate. Dar văzînd închinătorii la idoli că-l duceau pe Varuh, li s-a părut că duc în cetate un mort, deci s-au repezit asupra celor ce duceau şi au început a-i bate, zicîndu-le; "De ce faceţi o urîciune ca aceasta, aducînd mortul în cetate - deoarece obiceiul gazenilor era ca pe morţi să-i scoată la îngropare afară din cetate - şi luîndu-l pe Varuh, l-au legat de picioare şi-l tîrau prin cetate; dar diaconul Cornelie alergînd, a spus Sfîntului Porfirie. Deci, a venit episcopul cu sîrguinţă cu ceilalţi fraţi şi, ajungînd la cei ce-l tîrau, îi ruga să înceteze o nemilostivire ca aceea; iar ei au ocărît şi pe episcop. Apoi s-a adunat mulţime de popor, care văzînd răbdarea şi smerenia episcopului, că nu răspunde nimic împotriva ocărîtorilor lui, a început a se gîlcevi cu cei ce dosădeau pe cel mort; şi s-a făcut între dînşii gîlceavă, căci punîndu-şi mîinile unul pe altul se băteau şi era tulburare mare.

Iar sfîntul episcop cu creştinii, luînd pe fericitul Valuh, l-au dus în biserică, fiind tîrziu, şi, văzînd că duhul lui este încă într-însul, a început a se îngriji de tămăduirea lui şi toată noaptea aceea s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi pentru dînsul. Apoi bolnavul a deschis ochii şi a vorbit, cerînd apă de băut; apoi a început a vorbi spunînd tot ce s-a întîmplat. A doua zi veniră mai-marii cetăţii la biserică cu mulţime de popor şi au zis: "Pentru ce aţi adus pe mort în cetate, împotriva legii părinteşti?" Şi a ieşit la dînşii sfîntul episcop Porfirie, cu toţi cei ce erau cu dînsul; aceştia, văzîndu-l pe episcop, au început a-l ocărî şi a-l defăima, apoi, repezindu-se la ceilalţi care erau cu dînsul, au început a-i bate. Şi îndată fericitul Varuh, luînd putere de la Dumnezeu, s-a sculat degrab, ca şi cum niciodată nu bolise, şi, luînd un ciomag mare, a început a bate şi a prigoni pe poporul cel păgîn şi gîlcevitor. Iar ei, văzîndu-l viu, s-au spăimîntat cu frică mare, căci credeau că s-a sculat din morţi; pe de o parte de frică, iar pe de alta de bătaia cea mare fiind izgoniţi, au fugit, călcîndu-se unul pe altul; şi i-a izgonit Varuh ca Samson pe filisteni, de la biserică pînă la capiştea lui Marnas; apoi din acea vreme toţi păgînii se temeau de Varuh neîndrăznind nici pe cale a se întîlni cu dînsul. Iar Sfîntul Porfirie, mulţumind lui Dumnezeu de acea grabnică şi neaşteptată schimbare a lui Varuh spre sănătate şi de puterea trupească atît de mare, luată de la Dumnezeu, a hirotonisit pe Varuh diacon şi împreună cu el şi pe Marcu.

Văzînd arhiereul lui Dumnezeu Porfirie necazurile care se făceau în toate zilele creştinilor de către necredincioşi, a trimis la Constantinopol pe Marcu, diaconul său, la dreptcredinciosul împărat Arcadie, rugîndu-l să poruncească să se strice capiştile idoleşti din Gaza. Apoi a scris şi prea sfinţitului Ioan Gură de Aur, patriarhul Constantinopolului, cerînd ajutor şi mijlocire la împărat. Deci a poruncit împăratul să închidă capiştile idoleşti din Gaza, ca să nu se săvîrşească mai mult într-însele necuratele jertfe, dar n-a poruncit a le risipi, ca să nu necăjească poporul elin. Atunci a venit în Gaza un om împărătesc, cu numele Ilarie, să săvîrşească porunca împărătească, luînd multe ajutoare şi mulţi ostaşi din Azot şi din Ascalon. Apoi, arătînd gazenilor împărăteasca scrisoare, a închis templele idoleşti şi le-a pecetluit, smerind în legături pe cele trei căpetenii ale cetăţii. Iar păgînii, adunînd mulţime de aur, l-au dus lui Ilarie, omul împărătesc, rugîndu-l să nu închidă unul dintre templele lor care era mai mare, adică acel a lui Marnas, care era în mijlocul cetăţii, iar cu celelalte să facă ce vor voi. Deci Ilarie, iubind aurul mai mult decît pe Hristos Dumnezeu, le-a lăsat liber templul cel mai de frunte a lui Marnas, iar pe cele mai mici le-a închis, sfărîmînd idolii într-însele. Şi s-a dus iubitorul acela de aur, ca şi cum ar fi îndeplinit porunca cea împărătească; căci cu adevărat, numai cu chipul era creştin, iar înăuntru era plin de necredinţă elinească şi ajuta elinilor. Iar păgînii aveau cel mai mare termplu, a lui Marnas şi nu încetau a face creştinilor supărare.

În acea vreme s-a întîmplat un lucru minunat, care a adus la credinţă nu puţini oameni. O femeie oarecare, slăvită, fiică a unuia din cei mai iubiţi cetăţeni şi soţie a unui slăvit bărbat care se numea Elia, fiind însărcinată, i-a venit ceasul să nască, dar nu putea; şi se înmulţeau durerile ei foarte mult, căci a doua zi mai rău îi era, iar în a treia zi şi mai cumplit. Deci, aducîndu-se multe femei fermecătoare şi vrăjitoare, nimic nu puteau să-i ajute şi s-a muncit astfel şapte zile. Iar bărbatul ei, tatăl şi mama ei şi toate rudeniile aduceau în toate zilele neîncetate jertfe şi săvîrşeau rugi în templul lui Marnas, pentru dînsa, cerînd ajutor de la zeul lor; dar nu primeau ajutor, ci mai amară boală şi mai cumplite dureri se aduceau celei ce nu putea să nască. Acum toţi deznădăjduiau şi, privind la o muncire ca aceea a ei, singuri boleau cu inimile, plîngînd şi tînguindu-se pentru dînsa şi gîndind la sfîrşitul ei. Era între dînşii o bătrînă creştină. Aceea, alergînd la biserică, se ruga cu lacrimi în ochi lui Hristos Dumnezeu pentru femeia aceea bolnavă. Şi văzînd-o Sfîntul episcop Porfirie plîngînd, a întrebat-o care este pricina; iar ea, căzînd la picioarele arhiereului, i-a spus despre toate şi îl rugă să se roage Iubitorului de oameni Dumnezeu pentru femeia ce cumplit pătimea. Iar arhiereul a trimis-o iarăşi la bolnavă, învăţînd-o ce să facă şi ce să zică.

Deci mergînd bătrîna în casa bolnavei, a strîns toate rudeniile celei bolnave, pe părinţi şi pe bărbat, şi a zis către dînşii: "Este aici un doctor bun şi iscusit, acela m-a trimis la voi să vă întreb ce veţi da lui, dacă acela va tămădui pe bolnavă?" Auzind acestea, părinţii au zis: "De va voi el toate averile noastre, să le ia, numai să o vedem vie şi sănătoasă pe fiica cea iubită". La fel zicea şi bărbatul ei, fiind gata să dea toate pentru viaţa şi sănătatea soţiei lui. Grăit-a către dînşii bătrîna: "Ridicaţi-vă mîinile voastre spre înălţime şi vă întăriţi cuvîntul cu jurămînt, ca să fie credincioasă făgăduinţa voastră că nu veţi defăima pe doctorul acela". Iar ei, cu osîrdie şi cu lacrimi ridicîndu-şi mîinile, au zis: "În toate zilele noastre vom fi robii lui, numai să tămăduiască pe una născută a noastră, fără de care nu putem a mai fi vii. Pentru că ce viaţă şi veselie va fi nouă fără dînsa?".

Acestea auzindu-le bătrîna, a strigat cu glas mare către cea bolnavă: "Marele arhiereu Porfirie grăieşte ţie aşa: "Te vindecă pe tine Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu; crede întru El şi vie vei fi!" Şi femeia suspinînd, îndată şi-a dat rodul său şi i s-a uşurat durerea. Apoi toţi cei ce erau acolo mirîndu-se, au strigat: "Mare este Dumnezeul creştinilor! Mare este Porfirie, arhiereul Lui!" Iar a doua zi părinţii şi bărbatul femeii aceleia şi toate rudeniile, venind la Sfîntul Porfirie, au căzut la picioarele lui, cerînd botezul lui Hristos. Iar sfîntul, învăţîndu-i, le-a poruncit să postească şi să vină la sfînta biserică. Apoi, nu după multă vreme, i-a botezat şi pe ei, pe femeia care a născut şi pe pruncul cel născut, pe care l-a chemat Porfirie după numele său, căci era de parte bărbătească. Şi era numărul celor botezaţi 64.

Înmulţindu-se turma lui Hristos, se înmulţea şi pizma închinătorilor de idoli şi din zi în zi chinuiau mai amar pe creştini, îngreunîndu-i cu neîncetate lucrări ale cetăţii ca pe nişte robi, silindu-i la toate cu osteneli şi cu răni. Apoi încă şi prin ţarini şi prin grădini le făceau supărări, încît erau credincioşii în mare supărare şi sărăcie şi nu aveau de unde plăti cele cerute poporului şi dăjdiile împărăteşti. Aceea văzînd-o arhiereul lui Dumnezeu Porfirie şi o răutate ca aceea adusă credincioşilor de la păgîni neputînd să o rabde, s-a dus în Cezareea, la fericitul Ioan, mitropolitul său, rugîndu-l ca ori de episcopie să-l facă liber, ori să meargă cu dînsul la Constantinopol, ca să-l roage pe împărat să poruncească să risipească toate templele idoleşti şi să îmblînzească sălbăticia elinească.

Mitropolitul Ioan a voit ca mai bine să sufere oboseala drumului în vreme de iarnă, decît să-l elibereze de episcopie pe Sfîntul Porfirie. Suindu-se amîndoi într-o corabie, s-au dus şi, avînd bună sporire, în zece zile au ajuns la ostrovul Rodos. Acolo, auzind despre un monah oarecare, care într-un pustiu avea viaţă sihăstrească, anume Procopie, bărbat sfînt şi înainte văzător, au mers să-l cerceteze. Iar acela, văzînd înainte venirea lor şi cunoscînd dregătoria lor cea arhierească, i-a întîmpinat şi i-a cinstit. El, înţelegînd pricina călătoriei lor, i-a povăţuit ce trebuie să facă la Constantinopol, ca să-şi cîştige dorinţa. "Alergaţi - le zise - mai întîi la prea sfinţitul Ioan Gură de Aur, că acela vă va ajuta cu sfatul său cel bun. Că deşi nu merge acum în palatele cele împărăteşti, fiindcă s-a mîniat asupra lui împărăteasa, însă el are prieten pe Amantie eunucul, postelnicul împărătesei, bărbat dreptcredincios şi îmbunătăţit căruia vă va încredinţa pe voi şi prin mijlocirea căruia veţi cîştiga toate. Acela vă va duce la împărat şi cu de-amănuntul veţi spune despre nevoia voastră şi să-i proorociţi împărătesei că va naşte un fiu, care va fi împărat, iar auzind de la

voi că este însărcinată, se va bucura. Iată acum este a noua lună de cînd a zămislit şi vă va face vouă după dorinţa voastră".

Iar sfinţii Ioan şi Porfirie, primind această povăţuire şi adeverire spre lucrul dorit, au pornit cu bucurie şi în zece zile au ajuns la Constantinopol. Apoi, precum i-a învăţat Cuviosul Procopie, mai întîi au mers la sfinţitul Ioan Gură de Aur. Iar el i-a primit cu cinste şi cu dragoste şi, aflînd pricina venirii lor, le-a dat nădejde. A doua zi, chemînd pe postelnicul împărătesei, Amantie, i-a arătat pe episcopii cei ce veneau de la Palestina şi i-a încredinţat lui să aibă grijă de dînşii şi să cîştige de la împărat ceea ce poftesc. Iar eunucul, auzind de la sfinţii episcopi toate cele ce spun cu de-amănuntul, ce fel de necazuri se fac credincioşilor de către păgînii din Gaza, a lăcrimat şi, umplîndu-se de dumnezeiască rîvnă, a zis: "Nu vă întristaţi, sfinţi părinţi, căci Domnul nostru Iisus Hristos singur va apăra pe credincioşii robii Săi şi de cei ce le fac strîmbătate îi va izbăvi. Deci rugaţi-vă Domnului, iar eu voi spune împărătesei şi nădăjduiesc că Dumnezeul tuturor va îndupleca inima ei spre milostivire; iar dimineaţă şi pe voi vă voi duce la dînsa veţi spune toate cele ce veţi voi". Acestea zicîndu-le eunucul către episcopi, s-a dus.

A doua zi Amantie, postelnicul împărătesei, a chemat pe arhiereii lui Dumnezeu Ioan şi Porfirie la împărătescul palat şi i-a dus la împărătească. Iar ea, văzînd pe arhierei, a apucat înainte a le zice: "Binecuvîntaţi-mă, părinţilor". Iar aceia s-au aplecat ei. Şi şedea împărăteasa pe un pat de aur şi a zis către dînşii: "Iertaţi-mă arhiereii lui Dumnezeu că nu pot să vă dau cuviincioasa cinste, avînd sarcina în pîntece; căci se cădea mie ca înaintea uşii să întîmpin pe sfinţiile voastre; ci vă rugaţi Domnului pentru mine, ca să pot naşte cu bunătatea Aceluia pruncul care este în pîntecele meu". Iar sfinţii părinţi, minunîndu-se de smerenia ei, au zis: "Cel ce a binecuvîntat pîntecele Sarei, al Revecăi şi al Elisabetei, Acela să binecuvînteze şi pîntecele tău şi rodul cel dintr-însul purtat să-l înfieze".

Iar ea, poruncindu-le să şadă, a început a grăi: "Ştiu pentru ce aţi suferit atîta osteneală de călătorie, căci toate mi-a spus Amantie. Şi de voiţi, spuneţi-mi şi voi ca să ştiu mai bine pentru ce aveţi trebuinţă". Atunci au spus episcopii toate cele cu de-amănuntul împărătesei, despre necazurile ce se fac creştinilor de către închinătorii de idoli şi au rugat-o să dea ajutor celor chinuiţi. Iar ea, ascultînd cele grăite, le-a zis: "Nu vă mîhniţi, sfinţilor părinţi, căci nădăjduiesc spre Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, că voi ruga pe împărat să împlinească cererea voastră, iar acum odihniţi-vă de cale, căci vă văd osteniţi, şi rugaţi-vă lui Dumnezeu pentru mine, ca să ajute mijlocirii mele pentru voi, la împărat". Acestea zicîndu-le împărăteasa către sfinţii episcopi şi dîndu-le aur destul spre hrană, i-a liberat cu nădejde.

Cînd a venit împăratul la împărătească, ea i-a spus lui despre episcopii ce veniseră din Palestina şi pentru ce veniseră, cum şi toate răutăţile ce se făceau creştinilor din partea închinătorilor de idoli. Apoi l-a rugat să risipească capiştile idoleşti din Gaza. Împăratul, auzind de aceasta, cu greu îi venea zicînd: "Ştiu că cetatea aceea cu mare osîrdie slujeşte idolilor, dar avem trebuinţă de dăjdiile cele multe ce se iau de acolo. Deci de vom risipi toate templele zeilor şi-i vom necăji pe oameni, apoi înfricoşindu-se vor fugi şi se va pustii cetatea, iar noi ne vom lipsi de atîtea dăjdii. Oare nu este mai bine să-i smerim pe dînşii cîte puţin? Mai întîi să luăm de la dînşii începătoria cetăţii, apoi templele lor să le închidem şi să oprim aducerea de jertfe idolilor, iar ei, văzîndu-se smeriţi, vor cunoaşte adevărul şi la noi se vor întoarce".

Acestea auzindu-le împărăteasa de la împărat s-a mîhnit foarte şi, lăcrimînd, a zis: "Singur Hristos Domnul va ajuta robilor săi, adică creştinilor, dacă noi nu voim să le ajutăm lor". Această vorbă a împăratului auzind-o postelnicul Amantie, a spus-o sfinţilor episcopi. Iar a doua zi împărăteasa i-a chemat pe sfinţii episcopi şi le-a zis: "Am spus împăratului despre voi şi despre toată nevoia şi despre toată cererea voastră, dar nu voieşte să mă asculte, socotind că este greu lucru întristarea închinătorilor de idoli din Gaza. Însă nu vă mîhniţi, că voind Dumnezeu, nu voi înceta a ruga pe împărat pînă ce el, ascultînd, va face voia voastră". Iar episcopii auzind, i s-au plecat ei.

Sfîntul Porfirie, aducîndu-şi aminte de profeticele cuvinte ale Sfîntului Procopie, cele despre împărătească, a spus: "Osteneşte-te pentru noi stăpînă, ca pentru Hristos, iar El pentru osteneala ta îţi va da un fiu, care va împărăţi înaintea ochilor tăi şi mulţi ani va vieţui întru toată buna sporire a împărăţiei". Acestea auzindu-le împărăteasa s-a umplut de bucurie şi s-a luminat la faţă, zicînd: "Rugaţi-vă pentru mine, o!

sfinţilor părinţi, ca, precum doriţi, să nasc fiu; şi de va fi aşa, vă făgăduiesc că voi împlini toate cele dorite; nu numai cele ce cereţi, ci şi cele ce nu le cereţi le voi face, cu ajutorul lui Hristos; apoi în mijlocul cetăţii Gaza voi zidi o sfîntă biserică; deci mergeţi în pace şi aşteptaţi, rugîndu-vă pentru mine iubitorului de oameni Dumnezeu".

După aceasta s-au împlinit zilele ca să nască împărăteasa; şi a născut un prunc parte bărbătească, precum sfinţii părinţi i-au proorocit, şi s-a numit după numele bunicului său, Teodosie, căci tatăl împăratului Arcadie era Teodosie, care a împărăţit cu Graţian. Şi s-a născut acest al doilea Teodosie în porfiră, care era însemnare despre împărăţia lui. Şi a fost mare bucurie a împărătului Arcadie şi la toată împărăţia. Iar împărăteasa a trimis pe Amantie, postelnicul său, la sfinţii părinţi Ioan şi Porfirie, zicînd: "Mulţumesc lui Hristos, căci cu sfintele voastre rugăciuni mi-a dăruit mie fiu; deci să cereţi de la Domnul, sfinţilor părinţi viaţă şi mulţi ani celui născut, iar mie smeritei sănătate, ca să împlinesc cele ce am făgăduit vouă".

După şapte zile a chemat împărăteasa la sine pe arhiereii lui Dumnezeu Ioan şi Porfirie şi i-a întîmpinat în uşa camerei sale, purtînd în mîini pruncul cel de curînd născut. Apoi şi-a plecat capul la dînşii şi a zis: "Binecuvîntaţi-mă, părinţilor, pe mine şi pe fiul meu, pe care mi l-a dăruit Dumnezeu, cu sfintele voastre rugăciuni". Iar ei au însemnat-o cu semnul crucii; asemenea şi pe pruncul pe care îl ţinea în mîinile sale şi au vorbit multe lucruri folositoare. Apoi le-a zis împărăteasa: "Oare ştiţi, părinţilor, ce am gîndit să fac pentru a voastră cerere?" Iar Sfîntul Porfirie i-a răspuns, zicînd: "Pe toate cele ce le-ai gîndit stăpînă de la Dumnezeu le-ai gîndit, căci într-această noapte s-a descoperit smereniei mele o vedenie, care era aşa: mi se părea că stau la Gaza, în capiştea idolească a lui Marnas şi a ta înălţime, stînd acolo, mi-a dat Sfînta Evanghelie, zicîndu-mi: "Primeşte şi citeşte". Iar eu, luînd-o, am deschis-o şi am aflat-o la locul unde Domnul grăieşte către Petru: "Tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui pe ea". Iar tu stăpînă mi-ai zis: "Pace ţie, îmbărbătează-te şi te întăreşte". Iar eu m-am deşteptat şi din aceasta mă încredinţez că Fiul lui Dumnezeu a pus în inima ta sfat bun pentru noi".

Deci spune, stăpînă ce lucru bun ai gîndit pentru noi?". Iar împărăteasa le-a răspuns: "De va voi Hristos, nu după multe zile, pruncul va primi Sfîntul Botez; iar voi, mergînd, pregătiţi o scrisoare de cerere, în care să scrieţi toate cîte poftiţi şi, cînd se va aduce pruncul de la Sfîntul Botez, să daţi scrisoarea aceluia ce va duce pe mîini pruncul botezat; iar eu îl voi învăţa ce să facă şi nădăjduiesc spre Fiul lui Dumnezeu că toate le va rîndui bine după voinţa Sa".

Deci, ducîndu-se ei, au pregătit o scrisoare de cerere, scriind într-însa multe, nu numai despre sfărîmarea idolilor, risipirea templelor celor necurate, dar şi despre uşurarea credincioşilor de lucrări, de dăjdii şi despre începătoria cetăţii şi, în sfîrşit, să se dea tărie împărătească sfintei Biserici creştine, care era foarte săracă, scăpătată şi strîmtorată. Adică să se dea hrană slujitorilor ei şi alte lucruri folositoare şi de uşurare creştinilor celor chinuiţi şi scăpătaţi. Apoi aşteptară ziua aceea în care se va boteza fiul împăratului; dar înainte de botezul lui, s-a propovăduit că va fi împărat, ca unul ce s-a născut în porfiră, şi s-a îmbrăcat mai întîi cu porfira, apoi cu scutecele. Deci, aducîndu-se împăratul cel nou la Sfîntul Botez cu slavă, toată cetatea fiind foarte împodobită, zidurile strălucind cu aur şi cu argint şi tot poporul, purtînd haine mai luminate şi mai scumpe, ducea pe împăratul cel nou la biserică, acoperit cu porfiră împărătească, pe mîinile unui bărbat vestit strălucit cu haine de mult preţ; şi era mulţime de boieri şi de voievozi, unii mergînd înainte, iar alţii mai pe urmă, iar împrejur mergea oaste, purtînd platoşe şi arme cu aur, care străluceau; şi puteai să vezi toată slava împărătească, podoaba şi mărirea, încît Sfîntul Porfirie zicea: "Dacă aşa este slava împăratului pămîntesc celui vremelnic, apoi cum trebuie să fie slava Împăratului ceresc celui veşnic! " Şi fiind dus în biserică împăratul cel nou, amîndoi sfinţii episcopi stînd la uşile bisericii, ţineau scrisoarea pregătită.

După săvîrşirea Sfîntului Botez, cînd toţi ieşeau din biserică, cu împăratul cel nou botezat, sfinţii episcopi au strigat: "Ne rugăm înălţimii tale, noule împărat, primeşte rugămintea noastră ca la începutul împărăţiei tale să te arăţi a fi milostiv". Acestea zicînd sfinţii părinţi, au pus scrisoarea pe prunc; iar bărbatul care îl ducea, a stat şi, luînd scrisoarea, a poruncit să fie tăcere; apoi, deschizînd-o, o citi în auzul tuturor, că aşa era învăţat de împărăteasă şi citind o parte a scrisorii, a învelit-o şi, punîndu-şi dreapta sub capul pruncului, l-a ridicat puţin, ca spre învoire şi a strigat: "Porunceşte a lui împărătească mărire ca toate cele

scrise aici să se săvîrşească în faptă, deoarece aceasta este cea dintîi poruncă împărătească a lui şi nicidecum nu se va schimba!" Iar toţi cei ce vedeau şi auzeau aceasta, s-au minunat şi s-au închinat binecuvîntînd şi urînd mulţi ani noului împărat, cel ce a început împărăţia sa cu milostivire. Deci fericeau pe împăratul Arcadie, numindu-l binecuvîntat de Dumnezeu, că s-a învrednicit să aibă un fiu, împărăţind împreună cu el şi dînd poruncile sale spre lucrurile cele bune. Şi s-a spus despre aceea împărătesei iar ea, umplîndu-se de bucurie, s-a închinat lui Dumnezeu, dîndu-i mulţumire.

Apoi, fiind dus în palatul tatălui împăratul cel nou botezat, i-a ieşit în întîmpinare mama lui şi, ducîndu-l la împăratul Arcadie, bărbatul său, l-a hiritisit, zicîndu-i: "Fericit eşti, stăpînul meu, că în viaţa ta văzură ochii tăi împărat ieşit din coapsele tale". Împăratul Arcadie auzind acestea se bucură foarte, iar împărăteasa, văzîndu-l vesel, i-a zis: "Spune de-ţi este cu plăcere stăpîne, să ştim ce este în cartea aceasta care s-a dat acum noului împărat, fiul nostru, ca să se săvîrşească cu totul această poruncă a lui pentru toate cele scrise aici". Atunci împăratul a poruncit să se citească scrisoarea şi a zis: "Grea este cu adevărat această cerere, dar mai grea este lepădarea, deoarece aceasta este întîia poruncă a fiului nostru şi nu este cu putinţă a o schimba". Împărăteasa zise: "Nu este cu putinţă a o schimba, nu numai porunca fiului cea dintîi, dar şi rugăciunea sfinţilor bărbaţi care mi-au proorocit înainte despre naşterea fiului nu este bine a o trece cu vederea".

Îndată împăratul Arcadie a poruncit ca prin scrisori împărăteşti să întărească toate cele ce erau scrise de episcopii Palestinei în cartea de rugăminte şi, pregătindu-se scrisorile de la ambii împăraţi, de la Arcadie şi de la Teodosie, împărăteasa a chemat pe arhiereii lui Dumnezeu Ioan şi Porfirie şi le-a arătat acele scrisori, întrebîndu-i dacă le sînt plăcute. Deci fiindu-le plăcute şi închinîndu-se împărătesei, i-au mulţumit pentru o sîrguinţă milostivă ca aceea şi cu bună înţelegere; şi s-au rugat ca să se trimită de la împăraţi, în Gaza, un bărbat mai credincios decît cel dintîi, ca să ducă la săvîrşire aceste porunci. Deci s-a găsit pentru aceasta un om binecredincios şi temător de Dumnezeu, anume Chineghie. Aceluia i s-a încredinţat de împăraţi să se ducă în Gaza şi să rînduiască totul bine şi cu credinţă, după poruncă.

Apoi împărăteasa a dat Sfîntului Porfirie aur de-ajuns spre zidirea unei biserici de piatră, în mijlocul cetăţii Gaza, asemenea şi pentru facerea casei de străini şi s-a mai făgăduit să dea cît va mai trebui pentru săvîrşirea bisericii. Apoi, deosebit, le-a dat daruri amîndurora şi vase bisericeşti de aur şi de argint pentru biserica Cezareei şi a Gazei şi aur pentru cale. Asemenea împăratul cinstindu-i cu daruri şi cu bani din destul i-a liberat în pace. Iar ei, închinîndu-se sfinţitului patriarh Ioan Gură de Aur, au plecat la locul lor; iar după dînşii au plecat Chineghie, omul cel împărătesc, căruia i se încredinţase poruncile împărăteşti.

Cînd sfinţii părinţi Ioan şi Porfirie s-au apropiat de ostrovul Rodos, au rugat pe cîrmaci să stea la mal ca să meargă să se închine Cuviosului Procopie sihastrul; dar cîrmaciul n-a voit, spunînd că este vîntul nelesnicios şi n-a ascultat de arhiereii lui Hristos, căci în taină era arian şi ura pe aceşti dreptcredincioşi episcopi. Cînd au trecut de acel ostrov, îndată s-a făcut un vifor mare şi învăluire, de care erau toţi în mare frică, temîndu-se de înecare, şi a fost vifor toată ziua şi toată noaptea. Apoi, răsărind zorile dimineţii, Sfîntul Porfirie a adormit puţin şi a văzut pe Cuviosul Procopie, zicînd: "Sfătuiţi pe cîrmaci să se lase de eresul arian şi să-l blesteme, apoi să-l învăţaţi spre Botez şi îndată va înceta învăluirea cea înfricoşată.

Deşteptîndu-se Sfîntul Porfirie, a spus fericitului Ioan mitropolitul şi celorlalţi care erau cu dînsul şi, chemînd pe cîrmaci, i-au zis: "Dacă vei voi să se mîntuiască de înecare corabia ta şi noi toţi, iar mai ales sufletul tău să se izbăvească de veşnica pierzare, apoi leapădă-te de reaua-credinţă a eresului tău cel arian şi te împărtăşeşte cu credinţa cea sobornicească". Iar cîrmaciul s-a mirat că sfinţii părinţi ştiu această taină, pe care nimeni nu o ştia, şi a zis către dînşii: "De vreme ce v-a descoperit Dumnezeu tainele inimii mele, mă lepăd de credinţa lui Arie şi cred precum credeţi voi". Zicînd, viforul a încetat şi marea s-a alinat, iar sfinţii, învăţînd pe cîrmaci din dumnezeiasca Scriptură şi întărindu-l în dreapta credinţă, l-au botezat.

Apoi plutind de aici cu bună sporire au sosit la Maiuma, care este departe de Gaza cam la 20 de stadii de mers pe uscat; şi au mers pe jos pînă în cetatea Gaza. Credincioşii, înştiinţîndu-se de venirea lor, le-au ieşit în întîmpinare cu psalmi şi cu cîntări, ducînd înainte Sfînta Cruce şi cu mare veselie au intrat în

cetate arhiereii lui Dumnezeu. Iar închinătorii de idoli, văzînd aceea, s-au mîniat foarte scrîşnind din dinţi. Însă nu îndrăzneau să le facă vreun rău, căci auziseră cum au fost primiţi de împărat episcopii creştini şi că vin cu poruncă împărătească să smerească sălbăticia elinească şi să risipească capiştile zeilor lor. Iar creştinii, mergînd cu cinstita Cruce şi cu arhiereii lor, s-au apropiat de idolul Venerei, care era chip de femeie goală, fără ruşine, căruia gazeenii îi făceau mare cinste, iar mai ales partea femeiască, aprinzîndu-i lumînări şi cădelniţîndu-l cu tămîie mirositoare; căci diavolul, locuind în idolul acela, pe multe le înşela cu năluciri de visuri, îndemnînd pe fecioare sau pe femei la necurata însoţire.

Deci creştinii, apropiindu-se de acel idol, care era sus în uliţă, îndată a fugit diavolul, aruncînd pe idol la pămînt, şi acesta s-a sfărîmat în multe bucăţi, căci era de marmură; şi a ucis pe doi oameni necredincioşi care, stînd acolo, rîdeau şi batjocoreau cîntarea creştinească. Acea minune văzînd-o, mulţi elini au crezut în Hristos şi împărtăşindu-se cu creştinii, mergeau la sfînta biserică şi au cerut Sfîntul Botez; iar numărul lor era de 32 de bărbaţi şi 7 femei. Şi s-a făcut bucurie îndoită creştinilor despre venirea cea cu bună sporire a păstorilor lor şi despre mîntuirea sufletelor omeneşti.

Petrecînd fericitul Ioan mitropolitul în Gaza două zile, s-a dus în Cezareea, petrecîndu-l creştinii foarte departe. Şi după cîteva zile a venit în Gaza şi Chineghie cel pomenit mai sus, omul cel împărătesc, avînd cu sine mulţi boieri şi pe voievod cu putere de oaste; atunci s-au înfricoşat elinii foarte, iar unii chiar au fugit din cetate. A doua zi, adunînd pe toţi începătorii cetăţii, le-a arătat porunca împărătească, cea hotărîtă pentru risipirea templelor idoleşti şi pentru sfărîmarea idolilor lor. Cînd s-a citit aceea în auzul tuturor, poporul păgînesc ridicînd glasul, a început a plînge şi a se tîngui, pe care lucru Chineghie, neputînd a-l suferi, a făcut semn ostaşilor; iar aceia, repezindu-se la ei, au început a-i bate şi i-au izgonit din adunarea creştinilor, iar creştinii cu mare bucurie au mulţumit împăratului, fericindu-l cu multe laude. Apoi, pornind oastea, au alergat la capiştile idoleşti şi cu zgomot mare au început a le risipi. Şi erau în cetate opt temple idoleşti vestite: Soarelui, Venerei, lui Apolon, Proserpinei, Ghecavei, lui Ieron, Fortunii şi lui Marnas, care era mai mare decît toate şi mai cinstit de păgîni. Încă şi foarte mulţi idoli mai erau în tîrg şi pe uliţe, prin ziduri şi prin cetăţi, împrejurul cetăţii, pe drumuri, prin grădini şi în ţarini; şi în zece zile toţi idolii aceia au fost sfărîmaţi şi templele idoleşti le-au risipit, afară de templul lui Marnas, mai mare şi mai frumos, pe care mulţi ziceau să nu strice, ci s-o sfinţească biserică lui Dumnezeu. Mulţi voind astfel şi sfătuindu-se, Sfîntul Porfirie se ruga lui Dumnezeu, cerînd de la El încredinţare pentru aceea. Şi cînd se săvîrşea dumnezeiasca slujbă în sfînta biserică, un copil mic, din popor, a strigat: "Să se ardă şi să se risipească templul lui Marnas, de vreme ce este întinat de mult sînge omenesc, vărsat pentru jertfa diavolilor şi temelia din pămînt să se sape şi să se arunce; iar în acel loc să se zidească noua biserică dumnezeiască!".

Acel copil era de şapte ani, iar clericii socoteau că maică-sa l-a învăţat să vorbească astfel; şi luîndu-l au început a-l înfricoşa cu bătăi ca să spună cine l-a învăţat a grăi aceasta. Iar copilul a început a vorbi greceşte, spunînd aceleaşi lucruri, adică să se ardă templul lui Marnas şi să se risipească. Şi au cunoscut că de la Duhul Sfînt grăieşte, căci fiind de şapte ani şi neînvăţat, vorbea bine greceşte. Deci crezînd cuvintele copilului, au ars şi au risipit templul cel mai frumos lui Marnas pînă în temelie pe care săpînd-o din pămînt au aruncat-o pe drumuri ca să fie de toţi călcată; şi se tînguiau de aceea păgînii. Apoi, prin toate casele elineşti cele încuiate umblînd ostaşii adunau idolii cei ascunşi şi, strîngînd mulţime mare din aceia, i-a făcut grămadă şi cu foc mare i-a ars; astfel s-a dezrădăcinat slujirea de idoli din cetatea Gaza cea elinească.

Iar Chineghie, smerind bine pe capii păgîni ai cetăţii şi uşurînd necazul făcut de ei creştinilor, s-a întors la împăraţi. Însă o parte din oaste, după dorinţa arhiereului, au lăsat-o în cetate, ca nu cumva închinătorii de idoli să se ridice asupra creştinilor. După aceasta arhiereul lui Hristos, în locul unde era templul lui Marnas, a întemeiat o biserică în chipul Crucii, a cărui închipuire împărăteasa Eudoxia a trimis-o scrisă pe hîrtie, avînd 30 de stîlpi de marmură între care erau doi strălucind ca smaraldul; şi în cinci ani s-a zidit o biserică mai frumoasă, fără asemănare, decît cea care fusese mai înainte templul lui Marnas, pe care arhiereul lui Dumnezeu, sfinţind-o, săvîrşea dumnezeiasca Liturghie, dînd mulţumire lui Hristos Domnul, căci în locul acela, în care mai înainte se făceau sîngeroasele jertfe ale mincinoşilor zei, a început a se aduce prea curata jertfă, fără de sînge, a adevăratului Dumnezeu.

A zidit apoi şi casă pentru străini cu aurul ce i s-a dat de dreptcredincioasa împărătească, unde odihnea pe străini şi hrănea pe săraci. Apoi păştea turma lui Hristos cu cuvîntul lui Dumnezeu şi se mărea numărul credincioşilor în toate zilele, căci mulţi din rătăcirea elinească lăsînd păgînătatea idolească, se întorceau la Hristos Dumnezeu; iar ceilalţi elini turbau de mînie şi de zavistie, văzînd creştinătatea cum înfloreşte zi de zi şi se înmulţeşte, iar idolatria, vestejindu-se şi micşorîndu-se. Dar au îndrăznit încă o dată cu răutatea lor să vină asupra sfîntului păstor şi a turmei lui. Căci, făcînd oarecînd gîlceavă, iconomul bisericii, cu unul din închinătorii de idoli, cetăţean vestit care se numea Sampishie - pentru un lucru care era averea bisericii - s-a făcut sfadă şi tulburare din amîndouă părţile; căci se adunaseră credincioşii şi necredincioşii, ajutînd fiecare părţii sale. Credincioşii ajutau iconomului, iar necredincioşii lui Sampsihie. Deoarece erau mai mulţi necredincioşi, aceştia biruiau pe credincioşi şi au ridicat război, apucînd beţe şi arme, ucigînd şapte oameni credincioşi, iar pe mulţi i-au rănit şi, pornind cu glas fără rînduială, au alergat în curtea episcopiei, vrînd să-l ucidă pe arhiereu, Sfîntul Porfirie. Înştiinţîndu-se, episcopul a zis către diaconul Marcu: "Să fugim, frate, şi să ne ascundem puţin, pînă ce va trece mînia Domnului!" Şi fugind peste zid, în altă curte, de o parte, s-a ascuns la o fecioară săracă, pe nume Salata, care era elină cu credinţa, orfană de părinţi şi avea pe moaşa sa pe patul durerii, căreia îi slujea hrănind-o cu osteneala mîinilor sale. Acea fecioară a ascuns la dînsa pe Sfîntul episcop Porfirie două zile şi o noapte. Iar în altă noapte, potolindu-se gîlceava şi tulburarea, a plecat cu Marcu la casa sa şi a găsit risipite toate cele ce avea, iar fericitul Varuh zăcea rănit şi abia răsuflînd. Despre toate acestea creştinii, trimiţînd degrab în Cezariea, au spus antipatului şi, acela trimiţînd oaste, au prins pe toţi cei vinovaţi de tulburare şi ucidere şi pe unii i-a pedepsit cu moartea, iar pe alţii, bătîndu-i cumplit, i-a eliberat.

Din acea vreme s-au potolit cu totul elinii păgîni şi a vieţuit arhiereul lui Hristos, Porfirie, cealaltă vreme a vieţii sale în pace şi în bună linişte. Iar fecioarei Salata, ce s-a pomenit mai sus, la care s-a ascuns de ucigaşele mîini, i-a mulţumit, luminînd-o cu Sfîntul Botez; iar pe bătrîna bolnavă a tămăduit-o şi a botezat-o, apoi le-a dat hrană din averile bisericeşti. După aceea, voia s-o însoţească cu un bărbat, după lege, dar ea a voit mai bine să fie mireasa lui Hristos. Pentru aceasta, sfîntul, veselindu-se foarte mult cu duhul, a sfinţit-o spre slujba lui Hristos, a numărat-o în ceata sfintelor fecioare, lucru care a plăcut lui Dumnezeu desăvîrşit, păzindu-şi neprihănită fecioria sa în post şi în rugăciune, cu ajutorul primitelor rugăciuni ale plăcutului lui Dumnezeu Porfirie, care înălţa neîncetat rugăciuni către Dumnezeu pentru turma sa, ziua şi noaptea.

Apoi a făcut şi minuni arhiereul lui Hristos. Pe trei copii, care căzuseră în puţ adînc, cu rugăciunea sa i-a păzit vii şi întregi; pe o femeie oarecare ţinînd de eresul maniheilor şi fiind plină de meşteşug diavolesc şi de basmele eretice, care hulea foarte mult credinţa cea dreaptă şi pe mulţi îi înşela la păgînătate, a pedepsit-o cu rugăciunea, căci deodată, căzînd, a pierit. Şi multe alte minuni a făcut Sfîntul Porfirie, întru slava lui Dumnezeu. Deci păscînd Biserica lui Hristos, 24 de ani, 11 luni şi 8 zile, s-a dus la începătorul păstorilor, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Arhiereul cel mare, Căruia, împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste şi slavă în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei, Slăvitei, Marei Muceniţe Fotinia şi a celor împreună cu dînsa (26 februarie)

Sfînta marea muceniţă Fotinia este femeia samarineancă despre care povesteşte Evanghelistul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, în Sfînta Evanghelie, că a vorbit cu Dumnezeul nostru Iisus Hristos la puţul lui Iacov şi a crezut în El. Iar după înălţarea Domnului la cer şi după pogorîrea Sfîntului Duh peste dumnezeieştii Apostoli, în ziua Cincizecimii (Rusalii) s-a botezat de către Sfinţii Apostoli, împreună cu doi fii ai ei şi cu cinci surori, urmînd lor şi propovăduind credinţa întru Hristos din loc în loc şi din ţară în ţară, întorcînd pe mulţi slujitori de idoli de la păgînătate, făcîndu-i creştini.

În zilele lui Neron, păgînul împărat al Romei, s-a pornit mare prigoană asupra creştinilor şi după mărturisirea Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel, prigonitorii căutau pe ucenicii lor şi pe toţi cei ce credeau în

Hristos sîrguindu-se în deşert a şterge din lume numele lui Hristos. Însă nu ştiau nebunii, căci cu cît prigoneau credinţa cea întru Hristos, cu atît mai mult se întărea şi se lăţea; căci precum a zis Domnul: "*Porţile iadului nu o vor birui pe dînsa*".

În acel timp Sfînta Fotinia, împreună cu fiul ei cel mai mic, se aflau în Cartagina, cetatea Africii, şi propovăduiau cu îndrăzneală Evanghelia lui Hristos. Iar Victor, fiul ei cel mai mare, era ostaş în armata romană şi fiindcă a făcut mari vitejii şi biruinţe în războiul pe care l-au avut romanii împotriva arabilor, care supărau şi prădau locurile lor, împăratul Neron l-a făcut stratilat şi voievod a toată Italia; şi, neştiind că este creştin, l-a trimis să muncească pe creştinii care se aflau acolo. Iar Sebastian, ducele Italiei, auzind aceasta din urmă a zis către Victor: "Eu ştiu prea bine, o, voievodule, că tu eşti creştin precum şi maica ta şi Iosi, fratele tău, sînt creştini, următori şi ucenici ai Apostolului Petru. Însă te sfătuiesc să faci ceea ce ţi-a poruncit împăratul, adică să munceşti pe creştini, ca să nu-ţi primejduieşti viaţa". Iar voievodul Victor a zis: "Eu voiesc să fac voia lui Hristos, adevăratului Dumnezeu, Împăratul cel ceresc şi fără de moarte. Iar de porunca pe care mi-a dat-o Neron împăratul, ca să muncesc pe creştini, nici nu voiesc să aud, dar să o mai împlinesc". Ducele a zis: "Eu te sfătuiesc ca pe un prieten adevărat ceea ce îţi este ţie de folos; căci dacă vei şedea pe divan şi vei cerca să afli pe creştini şi îi vei munci, vei face plăcerea împăratului şi vei dobîndi şi banii creştinilor. Pe lîngă aceasta, te mai sfătuiesc să veseşti şi maicii tale şi fratelui tău, să nu mai propovăduiască la arătare pe Hristos şi să nu mai înveţe pe păgîni a se lepăda de credinţa lor părintească, ca să nu te primejduieşti din cauza lor".

Sfîntul Victor a zis către dînsul: "Să nu-mi fie a face aceasta care zici, adică să chinuiesc vreun creştin, sau să iau ceva de la dînsul, sau să sfătuiesc pe maica mea sau pe fratele meu să nu mai propovăduiască că Hristos este Dumnezeul cel adevărat. Dar şi eu sînt şi voiesc să fiu propovăduitor al lui Hristos, precum sînt şi aceia, şi las să vedem răul care ni se va face". Ducele a zis: "Eu frate te sfătuiesc cele ce-ţi sînt de folos, iar tu socoteşte ce vrei să faci". După ce a zis, îndată a orbit şi, căzînd la pămînt, a rămas mut de durerile cele cumplite ale ochilor; apoi, ridicîndu-l cei ce stăteau de faţă, l-au pus pe pat şi a rămas trei zile fără glas, neputînd grăi nicidecum. Iar în a patra zi a strigat cu glas mare: "Unul este cu adevărat Dumnezeu, Dumnezeul creştinilor!" Iar Victor, intrînd la dînsul, a zis: "Pentru ce ţi-ai schimbat aşa deodată părerea ta, o! Sebastiane?". Ducele a zis către dînsul: "Căci mă cheamă Hristos la dînsul o! preadulcele meu Victor". Deci îndată a învăţat de la dînsul credinţa în Hristos şi s-a botezat; apoi cum a ieşit din apa botezului, îndată şi-a căpătat lumina ochilor şi a preamărit pe Dumnezeu. Văzînd ceilalţi slujitori de idoli această preaslăvită minune, s-au înfricoşat ca să nu pătimească şi ei, necrezînd în Hristos, ceea ce a pătimit ducele, au alergat toţi la Victor şi, învăţînd credinţa în Hristos, s-au botezat.

Trecînd puţină vreme, a ajuns cuvîntul acesta la Roma, pînă la urechile lui Neron, că Victor, stratilatul Italiei, şi Sebastian, ducele, propovăduiesc ca Petru şi Pavel şi ca ceilalţi apostoli şi aduc pe mulţi păgîni la credinţa în Hristos; apoi că Fotinia, mama stratilatului, împreună cu Iosi, un alt fiu al ei, au fost trimişi de dînsul în Cartagina să facă asemenea. Împăratul, auzind acestea, s-a aprins de mînie şi îndată a trimis ostaşi în Italia ca să aducă la Roma toţi creştinii care se aflau acolo, bărbaţi şi femei, cărora li se arătase Domnul mai înainte şi le zisese: "*Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi însărcinaţi şi vă voi odihni*; deci nu vă temeţi, căci Eu sînt cu voi şi Neron va fi biruit împreună cu diavolii, prietenii săi". "După aceea a zis către Victor: "De aici înainte numele tău va fi Fotinos, căci prin tine se vor lumina mulţi şi vor crede în Mine; iar tu întăreşte cu cuvintele tale pe Sebastian, spre mărturisire, căci fericit şi bine-i va fi celui ce se va nevoi pînă la sfîrşit".

Acestea zicînd Domnul către dînşii, S-a înălţat la ceruri. S-a descoperit încă şi Sfintei Fotinia şi i s-au arătat toate cele ce trebuia să urmeze. De aceea, Sfînta Fotinia îndată a şi pornit din Cartagina împreună cu mulţime de creştini şi s-a dus la Roma; toată cetatea Romei, auzind-o propovăduind cu mare îndrăzneală pe Hristos, s-au tulburat, zicînd: "Cine este aceasta care vine aici cu mulţime?". Apoi a venit la Roma şi Fotinos, fiul ei, împreună cu Sebastian ducele, fiind aduşi de ostaşii care fuseseră trimişi de împărat.

Dar Sfînta Fotinia a apucat şi a venit mai înaintea lui Neron, împreună cu Iosi fiul ei, şi cu cealaltă mulţime. Văzîndu-i Neron i-a întrebat: "Pentru care pricină aţi venit la noi?". Sfînta a răspuns: "Am venit

să te învăţăm să crezi în Hristos". Slujitorii împăratului au zis: "Au venit din Italia Sebastian, ducele, şi Victor, stratilatul". Neron a zis: "Să vie înăuntru". Şi venind ei, a zis către dînşii: "Ce am auzit despre voi?". Sfinţii au răspuns: "Cîte ai auzit despre noi, o! împărate, toate sînt adevărate". Neron, uitîndu-se la dînşii sălbatic, le-a zis: "Vă lepădaţi de Hristos, ori voiţi să muriţi de moarte rea?". Sfinţii, ridicîndu-şi ochii la cer, au zis: "Să nu fie vreodată, o! Hristoase, Împărate, ca să ne lepădăm de Tine şi să ne despărţim de credinţa cea întru Tine şi de dragostea Ta!". Neron a întrebat: "Cum vă numiţi voi?". Sfînta Fotinia a răspuns: "Eu m-am numit Fotinia de Iisus Hristos, Dumnezeul meu, iar surorile mele, cea dintîi care s-a născut după mine se numeşte Anatoli, a doua Fotos, a treia Fotis, a patra Paraschevi, a cincea Chiriachi; iar fiii mei, cel dintîi se numeşte Victor, care s-a numit de Domnul meu Fotinos, şi cel de-al doilea, care este cu mine, se numeşte Iosi". Neron a zis către dînşii: "Toţi v-aţi unit şi v-aţi învoit ca să fiţi munciţi pentru Nazarineanul şi să muriţi pentru El?" Sfînta Fotinia a răspuns: "Aşa ne bucurăm noi toţi, ne veselim şi voim să murim pentru dragostea Lui".

Atunci tiranul a poruncit să li se zdrobească încheieturile mîinilor cu ciocane de fier; iar slujitorii lui Neron, răpind pe sfinţi, i-au dus la locul de tortură; şi şi-a întins fiecare mîinile, apoi au început să li le zdrobească cu ciocanele şi, de la al treilea ceas din zi pînă la al şaselea, s-au schimbat de trei ori cei care îi băteau; iar mucenicii lui Hristos n-au simţit nicidecum muncirea lor, nici s-au zdrobit cît de puţin mîinile lor. Auzind aceasta, Neron s-a cutremurat de preaslăvită minune şi a poruncit să li se taie mîinile. Dar, îndată slujitorii răpind pe Sfînta Fotinia, legîndu-i mîinile, au lovit de mai multe ori cu săbiile, deasupra pe nicovală, nereuşind nimic; iar mai ales aceia care le loveau, au slăbit şi au căzut ca nişte morţi. Dar sfînta a rămas nevătămată şi mulţumea lui Dumnezeu, zicînd: "*Domnul îmi este ajutor şi nu mă voi teme, de ce-mi va face mie omul*".

Deci a început împăratul a se nedumeri şi a gîndi ce să facă să biruiască pe mucenici şi să-i aducă la voia sa. De aceea a poruncit ca pe bărbaţi să-i bage într-o temniţă întunecoasă, iar pe Sfînta Fotinia, împreună cu cele cinci surori ale ei, să le pună într-o cameră de aur, cu masă de aur, scaune de aur, bani mulţi înaintea lor, podoabe de aur, îmbrăcăminte şi brîie de aur. Apoi a poruncit şi Domninei, fiica sa, să se ducă şi ea în camera aceea cu toate roabele ei şi să se unească cu sfintele, socotind deşertul la minte căci cu amăgiri ca acestea va întoarce şi va răsturna credinţa lor. Căci poruncea sfintelor că, dacă se vor lepăda de credinţa în Hristos, le va da mîngîiere, desfătare şi o dragoste ca aceasta şi le va dărui toate acelea ce se aflau în cameră şi multe altele; apoi le va învrednici de mare dragoste şi cinste. Dar s-a amăgit vicleanul, căci sfintele, ca nişte cugetătoare de cele cereşti, au defăimat toate acelea ca pe nişte gunoaie şi n-au voit nici măcar să se uite la ele.

Privind Sfînta Fotinia la fiica împăratului, Domnina, a zis către ea: "Bucură-te, mireasa Domnului meu!". Iar Domnina a zis şi ea către dînsa: "Bucură-te şi tu, doamna mea, făclia lui Hristos!". Auzind Sfînta Fotinia pe Domnina pomenind numele lui Hristos s-a bucurat foarte şi a mulţumit lui Dumnezeu, a îmbrăţişat-o şi a sărutat-o. Apoi învăţînd-o credinţa lui Hristos, cum şi pe cele 100 de roabe ale ei, le-a botezat pe toate; iar pe Domnina a numit-o Antusa. Şi îndată fericita Antusa a poruncit Ştefanidei, celei mai mari peste 100 de roabe ale ei, să dea săracilor toate podoabele cele de aur şi banii care se aflau în cămara de aur.

Neron, înştiinţîndu-se de aceasta, a suspinat din adîncul inimii şi mîniindu-se foarte, îndată a poruncit să ardă un cuptor şapte zile şi să arunce într-însul pe Sfînta Fotinia şi pe toţi cei uniţi cu dînsa, bărbaţi şi femei; şi făcînd ostaşii după porunca lui, au stat mucenicii trei zile în cuptor. După aceea, socotind tiranul că acum vor fi arşi în cuptorul cel de foc, a poruncit să deschidă gura cuptorului şi, dacă vor afla acolo oasele ucenicilor, să le arunce în rîu. Şi deschizînd ostaşii gura cuptorului, au aflat pe toţi sfinţii întregi şi nevătămaţi, slăvind şi binecuvîntînd pe Dumnezeu. Deci au rămas uimiţi de preaslăvita minune că nu s-a apropiat focul de dînşii. Auzind aceasta, toţi locuitorii cetăţii Roma s-au minunat, slăvind şi ei pe Dumnezeu.

Dar tiranul, auzind de o minune ca aceasta, a poruncit să-i adape cu otrăvuri aducătoare de moarte. Deci a fost chemat Lambadie, vrăjitorul, care a pregătit otrăvurile, dînd mai întîi otravă Sfintei Fotinia, care, luînd-o, a zis către vrăjitor: "Nu se cădea nouă a lua această otravă a ta nicidecum, nici a o bea, fiindcă şi

tu eşti necurat; dar pentru ca să cunoşti tu, o! împărate, şi tu, o! vrăjitorule, puterea Hristosului meu, iată, eu mai întîi o beau, în numele Domnului Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, şi pe urmă o vor bea toţi cei ce sînt împreună cu mine". Bînd toţi mucenicii otrava, au rămas nevătămaţi, cu puterea lui Hristos, ca şi cum n-ar fi băut nimic. Iar vrăjitorul, văzînd toate acestea, s-a spăimîntat şi, căutînd la Sfînta Fotinia, a zis: "Am pregătit o otravă puternică şi de o veţi bea şi pe aceasta şi, nu veţi păţi nimic, voi crede şi eu în Dumnezeul vostru". Şi aducînd-o, a dat-o lor şi, bînd-o, toţi mucenicii au rămas nevătămaţi. Văzînd vrăjitorul aceasta, a rămas uimit şi îndată adunînd toate cărţile sale vrăjitoreşti, le-a aruncat în foc şi le-a ars; apoi, crezînd în Hristos, s-a botezat, numindu-se din botez Teoclit. Iar împăratul, înştiinţîndu-se de aceasta, a poruncit ostaşilor şi răpindu-l din mijlocul sfinţilor, l-au scos afară de zidurile cetăţii Roma şi i-au tăiat capul cu sabia. Şi aşa, fericitul Teoclit, mai înainte decît ceilalţi, a luat cununa muceniciei.

Atunci Neron cel fără de lege a poruncit să le taie venele tuturor sfinţilor, împreună cu ale marei muceniţe Fotinia. Şi cînd ostaşii le tăiau venele mucenicilor, ei batjocoreau şi rîdeau de împărat şi de zeii lui, ca de nişte neputincioşi. Iar tiranul, văzînd pe mărturisitori, că întru nimic nu socotesc muncile acestea, a poruncit să topească plumb şi să-l amestece cu pucioasă şi, cînd va clocoti, să-l toarne în gura Sfintei Fotinia şi pe spatele celorlalţi sfinţi. După ce slujitorii au îndeplinit porunca împăratului şi au vărsat pe spatele mucenicilor plumbul clocotind, toţi sfinţii au strigat: "Mulţumim Ţie, Hristoase, Dumnezeul nostru, căci cu plumb clocotit ai răcorit inimile noastre ca şi cum ar fi fost însetate de o mare arşiţă". Iar Neron, auzind aceasta, s-a spăimîntat şi a poruncit să-i spînzure şi să strujească fără milă trupurile lor şi să le ardă cu făclii aprinse; dar cu cît îi muncea mai mult, cu atît se împuterniceau în dumnezeiescul dar şi proslăveau pe Dumnezeu.

Iar ticălosul şi deşertul de minte Neron, socotind că va birui pe sfinţi cu muncile, a poruncit să amestece cenuşă cu oţet tare şi să-l toarne în nasurile lor şi, aceasta făcîndu-se, sfinţii mucenici au zis că li se pare mai dulce decît mierea şi fagurul. Iar tiranul s-a mîniat foarte şi a poruncit de a oprit pe sfinţi şi i-a închis într-o temniţă întunecoasă şi necurată, plină de şerpi veninoşi. Dar sfinţii lăudau şi slăveau pe Dumnezeu, iar fiarele cele otrăvitoare, din temniţă, toate au murit şi duhoarea cea rea s-a prefăcut în mireasmă neasemănată, iar întunericul s-a prefăcut în lumină prea strălucită. Apoi Domnul nostru Iisus Hristos a stat în mijlocul sfinţilor şi a zis către dînşii: "Pace vouă!" Apoi, apucînd de mînă pe Sfînta Fotinia a ridicat-o sus şi a zis: "Bucuraţi-vă totdeauna, căci Eu cu voi sînt în toate zilele vieţii voastre". Şi îndată, cu cuvîntul Domnului, s-au deschis ochii mucenicilor şi, văzînd pe Domnul, s-au închinat Lui; iar El, binecuvîntîndu-i, a zis: "Îmbărbătaţi-vă şi vă întăriţi". Apoi s-a suit la cer. Iar din trupurile sfinţilor au ieşit ca nişte solzi şi s-au făcut sănătoşi, aşa cum erau mai înainte. Dar urgisitul de Dumnezeu Neron a poruncit ca sfinţii să rămînă în temniţă trei ani, ca să pătimească acolo înăuntru tot felul de chinuri şi aşa să moară cu moarte rea.

Iar după trei ani, avînd împăratul un slujitor al său închis în temniţa aceea, a trimis oamenii săi ca să-l scoată. Deci, ducîndu-se trimişii în temniţă, au văzut pe mucenici că erau vii şi sănătoşi şi au spus împăratului că galileenii care au fost orbiţi de el, acum văd şi sînt sănătoşi, iar temniţa este plină de lumină şi de bună mireasmă negrăită, încît s-a făcut ca o casă sfîntă, spre slava lui Dumnezeu; iar acolo aleargă mulţime de oameni şi cred în Dumnezeul lor şi sînt botezaţi de dînşii.

Auzind acestea, Neron şi-a ieşit din minţi şi, trimiţînd ostaşi, i-a adus înaintea sa şi a zis: "Au nu v-am poruncit vouă să nu mai propovăduiţi în numele lui Hristos? Deci cum îl propovăduiţi în temniţă? Pentru aceasta eu voiesc să pun asupra voastră multe şi grele munci". Iar sfinţii au zis: "Orice voieşti fă, dar noi nu vom înceta a vesti pe Domnul nostru Iisus Hristos, cum că este Dumnezeu adevărat şi făcătorul tuturor". Dar cu aceasta s-a aprins tiranul la mînie şi a poruncit să răstignească pe sfinţi cu capetele în jos şi să strujască trupurile lor trei zile, pînă se vor dezlega încheieturile lor. Făcînd aceasta, sălbaticii şi neomenoşii slujitori i-au spînzurat şi i-au lăsat alte patru zile, punînd străjeri să-i păzească. După aceea, ducîndu-se să vadă dacă mai trăiesc încă, cum i-au văzut spînzuraţi au orbit. Iar îngerul Domnului, pogorîndu-se din ceruri, a dezlegat pe sfinţi şi, sărutîndu-i, i-a făcut sănătoşi de toate rănile lor. Atunci Sfintei Fotinia, făcîndu-i-se milă de orbirea slujitorilor, a făcut rugăciune către Dumnezeu pentru ei şi îndată şi-au luat iarăşi lumina ochilor lor şi crezînd în Hristos, s-au botezat.

Înştiinţîndu-se tiranul de acestea, a poruncit să jupuiască pielea de pe Sfînta Fotinia şi în vremea ce o jupuiau, sfînta cînta: "Doamne, cercetatu-m-ai şi M-ai cunoscut". După ce au jupuit pielea ei, au aruncat-o în rîu, iar pe sfîntă au aruncat-o într-un puţ sec. Dar la ceilalţi mucenici: Sebastian, Fotinos şi Iosi, le-au tăiat mădularele cele născătoare şi le-au aruncat la cîini; i-au jupuit şi pe ei de piele şi-au aruncat-o în rîu, iar pe dînşii i-au aruncat într-o baie veche. Apoi pe cele cinci surori ale Sfintei Fotinia, punîndu-le înaintea lui, a poruncit să le taie mai întîi sînii, după aceea le-a jupuit şi pe ele de piele. Însă, cînd s-au pus slujitorii să jupoaie şi pe Sfînta Fotida, ea nu a primit să fie ţinută de cineva; ci a stat singură cu mare vitejie şi bărbăţie, şi au jupuit pielea de pe trupul ei, încît s-a minunat şi tiranul de răbdarea ei. După acest chin, prea înrăutăţitul a găsit şi o altă tortură pentru ea, grea şi pierzătoare, căci a poruncit şi a plecat două vîrfuri de copaci, care erau în grădina lui, şi au legat pe Sfînta Fotida de cele două vîrfuri. Apoi le-a slobozit îndată şi sfînta s-a rupt în două părţi şi astfel şi-a dat sfîntul ei suflet în mîinile lui Dumnezeu. Atunci a poruncit pierzătorul să taie şi pe ceilalţi mucenici cu sabia. Iar pe fericita Fotinia, scoţînd-o din puţul acela, a închis-o în temniţă.

Dar ea, fiindcă a rămas singură şi nu s-a încununat cu cununa mărturisirii împreună cu ceilalţi mărturisitori, se mîhnea şi ruga pentru aceasta pe Dumnezeu, care s-a arătat ei şi, pecetluind-o cu semnul cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci de trei ori, a făcut-o sănătoasă de toate rănile ei. Şi după multe zile, lăudînd şi binecuvîntînd pe Dumnezeu, şi-a dat în mîinile lui cinstitul şi sfîntul ei suflet. Şi astfel s-au dus toţi către Dumnezeu cel dorit de dînşii şi au dobîndit împărăţia cerului, căreia dea Dumnezeu ca şi noi să ne învrednicim prin rugăciunile lor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Procopie Decapolitul, Mărturisitorul (27 februarie)

Ţara Decapoliei, care se numeşte astfel după numărul celor 10 cetăţi, este lîngă marea Galileii. Despre ea se pomeneşte în Evanghelia Sfîntului Marcu, că a venit Iisus la marea Galileii, care este între hotarele Decapoliei. Din acele părţi era de fel Cuviosul Procopie Mărturisitorul, care, petrecînd mai întîi în viaţa monahicească şi cercînd toată pustnicia cu dinadinsul şi împodobindu-se cu desăvîrşită curăţie, era vestit între cuvioşii părinţi. Iar cînd s-a ivit eresul luptării contra sfintelor icoane, al cărui iscoditor a fost Leon Isaurul, nelegiuitul împărat al grecilor, care pe sfintele icoane şi pe cei ce le cinsteau şi se închinau lor îi numea închinători de idoli şi pe mulţi din credincioşii împăraţi şi arhierei şi pe popoarele cele numite cu numele lui Hristos, care au fost mai înainte de el şi păzeau cu dreaptă credinţă închinarea icoanelor le da anatemei, singur fiind blestemat de toţi.

Atunci acest mare şi nemişcat stîlp şi tare apărător al dreptei credinţe a stat cu bărbăţie împotriva taberelor eretice, care cu păgînătate huleau întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu şi cu necinste nesocoteau asemănarea lui Hristos, cea după omenire închipuită pe icoană. Dar Cuviosul Procopie îi făcea pe toţi de ruşine, mustrîndu-le socoteala lor cea nebună şi cu nebiruite cuvinte însuflate de Dumnezeu îi biruia, rupîndu-le ca pe o pînză de păianjen împletiturile lor cele meşteşugite. Pentru aceasta a pornit spre mînie pe împăratul cel cu numele şi cu năravul de fiară, care ca un leu ieşind din pustie răcnea, căutînd să înghită pe cineva.

Deci prin porunca aceluia, Cuviosul a fost prins şi bătut, apoi strujit amar cu unelte de fier peste tot trupul, aruncat în temniţă întunecoasă şi necurată; şi toată chinuirea cea rea care i se făcea în legături, cu mărime de suflet o răbda, avînd întru toate pătimirile sale prieten şi împreună pătimitor pe Cuviosul Vasile, pe care şi în pustnicia sa, mai înainte, l-a avut părtaş iubit şi împreună vieţuitor. Cu acela, după multe răni ce le-a luat pentru sfintele icoane, a răbdat multă vreme legături în temniţă pînă la pierzătorul sfîrşit al tiranului. Iar după ce acel rău-credincios împărat s-a lipsit de viaţa cea vremelnică şi de cea veşnică, murind cu trupul şi cu sufletul, atunci Sfîntul Procopie şi Vasile şi cu alţi sfinţi cuvioşi părinţi, au fost eliberaţi din legături şi din temniţă. Şi au petrecut restul vieţii lor în obişnuitele osteneli pustniceşti, povăţuind pe toţi la fapta cea bună şi aducîndu-i la mîntuire. Apoi, la adînci bătrîneţe, s-a dus la Domnul

nostru Iisus Hristos, ca să-L vadă, acum nu în icoană ci în faţă şi să primească plata cea dorită a ostenelilor sale, ca un pustnic şi ca un pătimitor al lui Hristos, care pentru sfînta lui icoană s-a nevoit pînă la sînge.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Talaleu (27 februarie)

Sfîntul Talaleu era cu neamul din latura Ciliciei. El, defăimînd deşertăciunea lumii acesteia, a mers mai întîi în locaşul Sfîntului Sava. Iubind pustniceasca petrecere în călugărie, a luat asupră-şi îngerescul chip şi, pentru îmbunătăţita sa viaţă, s-a învrednicit treptei preoţeşti. Apoi, după cîţiva ani, a mers în cetatea Siriei ce se numea Gavala, care era sub mitropolia Laodiciei. De la acea cetate, ca la 20 de stadii, era o movilă mare şi o capişte idolească veche, ca cimitir vechi elinesc, şi erau o mulţime de idoli acolo. Acel loc era înfricoşat tuturor celor ce treceau pe acolo, căci diavolii nu numai cu năluciri şi cu arătări mincinoase înfricoşau, ci şi cu ucideri de oameni vătămau pe mulţi oameni şi dobitoace. De acest lucru auzind Cuviosul Talaleu, s-a dus acolo şi s-a sălăşluit, făcîndu-şi o colibă mică, nevoindu-se cu pustniceşti osteneli şi cu rele pătimiri, rugîndu-se neîncetat ziua şi noaptea. Iar diavolii, nesuferind să aibă lîngă dînşii un vecin ca acesta, au adunat toate taberele cele înfricoşătoare şi, pornindu-se cu mare mînie, năvăleau asupra lui, înfricoşîndu-l cu glasuri fără de rînduială şi cu ucidere îngrozindu-l. Apoi cu toate puterile cele viclene se sîrguiau să izgonească pe sfînt din acele locuri pe care le aveau de demult ale lor. Iar Cuviosul Talaleu, întărindu-se şi îngrădindu-se cu credinţă în Dumnezeu, cu rugăciunea şi cu semnul Crucii, stătea ca un ostaş viteaz şi nebiruit în ziua de război şi batjocorea puterea lor cea slabă.

Un război ca acesta avînd cu diavolii în toate zilele şi mai ales în toate nopţile, viteazul nevoitor i-a biruit în sfîrşit cu ajutorul Celui înalt şi au fugit cu ruşine, neputînd să biruiască pe ostaşul cel viteaz al lui Hristos. Gonind pe diavoli, plăcutul lui Dumnezeu şi-a făcut o chilie strîmtă, nu după măsura staturii sale, ci de doi coţi de înaltă şi de un cot de largă, în care nu numai a sta, dar nici a şedea drept nu putea, pentru că, fiind mare cu trupul, totdeauna ţinea capul plecat la genunchi. Petrecînd el aproape zece ani într-o strîmtoare ca aceasta, a venit Teodorit, episcopul Cirului, să-l cerceteze şi l-a găsit adunîndu-şi folos din Sfînta Evanghelie. Şi întrebîndu-l episcopul, pentru care pricină şi-a ales o viaţă ca aceea, sfîntul a răspuns: "Eu sînt vinovat de multe păcate şi crezînd că mă aşteaptă multe munci veşnice, mi-am aflat o închisoare ca aceasta, de bună voie, ca pedepsind trupul acesta cu muncire puţină, să mă izbăvesc de muncile cele mari, care vor să fie". Iar episcopul a primit mult folos de la dînsul.

Apoi a dăruit Dumnezeu Cuviosului Talaleu şi darul facerii de minuni, ca să tămăduiască toate bolile şi neputinţele, nu numai la oameni, ci şi la dobitoace. Pentru aceasta, mulţi mergeau la dînsul, ca la un izvor tămăduitor şi cîştigau sănătate trupească şi sufletească. Căci elinii, care erau în satele dimprejur, se întorceau la Hristos Dumnezeu şi toţi închinătorii de idoli care se aflau între creştinii din toate hotarele cetăţii Gavaliei - care erau încă o mulţime pe atunci -, s-au luminat desăvîrşit cu sfînta credinţă, prin minunile cele făcute de Sfîntul Talaleu, venind la cunoştinţa adevărului. Iar cu ajutorul popoarelor celor ce de curînd crezuseră, Cuviosul a stricat templul cel păgînesc. Apoi cimitirul elinesc l-a dărîmat şi, curăţind locul de acele vechi lucruri diavoleşti, a zidit pe el o biserică în numele tuturor sfinţilor mucenici şi a dat slavă lui Dumnezeu într-însa. El a vieţuit celelalte zile întru nevoinţele sale cele obişnuite şi plăcînd lui Dumnezeu desăvîrşit, s-a mutat la El întru adînci bătrîneţe.

Despre acest cuvios, Sfînt Sofronie al Ierusalimului, în Limonar scrie astfel: Ava Petru, preotul lavrei Sfîntului Sava, ne-a spus nouă despre ava Talaleu Cilicianul că a petrecut 70 de ani în chipul monahicesc, neîncetînd din plîngere niciodată şi zicea către toţi totdeauna: "Dumnezeu ne-a dat nouă vremea aceasta, fraţilor, spre pocăinţă şi, de o vom pierde pe ea, vom fi foarte mult întrebaţi de dînsa".

Pomenirea Cuviosului Tit din Pecersca
(27 februarie)

Cum se descoperă mînia lui Dumnezeu din cer asupra păgînătăţii oamenilor, asemenea şi pacea lui Dumnezeu, care covîrşeşte toată mintea, păzeşte inima şi înţelegerea, adică trupul şi sufletul omului celui ce caută pacea. Aceasta ne-a adeverit Tit fericitul prin descoperirea sa. Pentru că acesta, tunzîndu-se monah, petrecea în mănăstirea Pecersca, fiind cinstit cu rînduiala preoţiei. El a fost povăţuit la nevoinţele cele vrednice ale fericirii sfinţilor, întîmplîndu-se un lucru ca acesta: "Acest presbiter Tit avea un frate duhovnicesc, monah din aceeaşi mănăstire, anume Evagrie, cu rînduiala diacon, către care acest fericit presbiter Tit avea dragoste mare şi nefăţarnică, încît toţi se mirau de iubirea cea de un cuget şi curată a lor. Iar vrăjmaşul, urîtorul binelui, care s-a obişnuit a semăna neghină printre grîu, a semănat vrajbă între ei şi atît de mult i-a întunecat cu mînia şi cu ură, încît nici în faţă nu puteau să se vadă, ci cu totul s-au abătut unul de la altul. Căci pe cînd mergea unul din ei cu cădelniţa prin biserică, atunci celălalt fugea de tămîie. Iar cînd nu fugea, atunci îl trecea cu vederea, necăjindu-l.

Şi au petrecut multă vreme întru întunericul păcatului, cînd aduceau dumnezeieştile daruri. Şi chiar au îndrăznit a se împărtăşi, neîmpăcîndu-se între ei, nici cerîndu-şi iertare, înarmîndu-i vrăjmaşul la aceasta. Iar fraţii, de multe ori îi rugau să se împace între ei, dar ei nici nu voiau să audă de aceasta. Dar odată, după rînduiala lui Dumnezeu, s-a întîmplat acestui fericit preot Tit de s-a îmbolnăvit cumplit şi acum era în deznădăjde de viaţă. Atunci a început a plînge cu amar al său păcat şi a trimis la diaconul Evagrie, cu multă umilinţă, zicîndu-i: "Iartă-mă frate, pentru Domnul, că te-am mîhnit cu mînia mea". Iar acela nu numai că nu l-a iertat, dar l-a şi blestemat cu cuvinte aspre.

Fraţii, văzînd însă pe Tit murind, au tras pe Evagrie cu sila ca să se ierte cu fratele său. Iar bolnavul, văzînd pe acela, îndată plecîndu-se, a căzut la picioarele lui, cu faţa la pămînt, zicîndu-i cu lacrimi: "Iartă-mă, părinte, şi binecuvîntează-mă". Dar Evagrie, fiind nemilostiv şi fără de omenie, s-a întors de la fratele său şi aceste cuvinte cumplite a zis: "Niciodată nu voiesc să am iertare cu el, nici în veacul acesta, nici în veacul ce va să vie!". Acestea zicînd, s-a desprins din mîinile fraţilor şi îndată a căzut. Vrînd să-l ridice fraţii, l-au găsit fără suflet şi nu putură nici mîinile să-i îndoaie, nici gura să-i strîngă, nici ochii să-i închidă, ca la un mort de demult. Iar cel bolnav, adică fericitul Tit, în vremea aceea s-a sculat şi s-a însănătoşit, ca şi cum n-ar fi fost bolnav.

Deci, pe toţi i-a luat spaima de o moarte năprasnică ca aceea şi de grabnica tămăduire a acestuia şi începură a întreba pe acest fericit preot cum sa făcut aceasta? Iar fericitul Tit i-a răspuns cu de-amănuntul toate cele descoperite lui: "Cînd boleam, fiind cumplit stăpînit de mînie, am văzut îngerii depărtaţi de mine şi plîngînd de pierderea sufletului meu, iar diavolii bucurîndu-se de mînia mea. Atunci am început a vă ruga pe voi ca, mergînd la fratele, să cereţi iertare pentru mine. Iar cînd l-aţi adus la mine şi eu m-am închinat lui, iar el nu s-a întors la mine, atunci am văzut un înger nemilostiv, ţinînd o suliţă de foc cu care a lovit pe acela care nu m-a iertat şi îndată a căzut mort; iar mie, acelaşi înger mi-a dat mîna, m-am sculat şi acum sînt sănătos".

Fraţii, fiind înfricoşaţi, au plîns mult pe Evagrie cel mort şi-l îngropară avînd gura deschisă, ochii asemenea, iar mîinile întinse. Atunci ei începură a se feri de mînie, iertîndu-se între dînşii; iar dacă avea cineva asupra cuiva pîră, luau bine aminte din cercetarea aceasta la cuvintele Domnului: *Tot cel ce se mînie asupra fratelui său în deşert, este vinovat judecăţii.* Pe lîngă acestea şi Sfîntul Efrem a zis: "De s-ar întîmpla a muri cineva în vrajbă, nemilostivă judecată va afla unul ca acela". Şi era atunci potrivite a grăi despre fraţii aceia: *Pace multă celor ce iubesc legea Ta, Doamne.* Dar mai ales acest fericit presbiter Tit, văzînd că pentru cercarea păcii cu fratele a aflat pace la Dumnezeu, prin care s-a ferit din moartea cea trupească şi sufletească, de atunci nici nu gîndea să mai aibă mînie. Ci, dezrădăcinînd-o cu totul, a avut spre toţi fraţii dragostea cea după Dumnezeu, care niciodată nu cade, care este legătura desăvîrşirii, ca o rădăcină a păcii. Adică dragostea cea din inimă curată, din bună ştiinţă şi din credinţă nefăţarnică, dragostea care îndelung rabdă, se milostiveşte, nu pizmuieşte şi pe toate celelalte fapte bune le cuprinde, iar mai ales pe acestea: "Întrega înţelepciune, postirea şi rugăciunea cea de-a pururea". Pentru că asculta

acest fericit presbiter scriptura aceasta: "*Fiţi cu mintea întreagă şi vă treziţi întru rugăciuni; iar mai înainte de toate unul spre altul să aveţi dragoste, căci dragostea acoperă mulţimea păcatelor*".

Astfel a săvîrşit pe lîngă ale sale jertfe preoţeşti şi acel cuvînt hotărît de Evanghelie: "*A iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele este mai mult decît toate prinoasele şi jertfele*". Apoi a aflat şi pacea cea desăvîrşită, încît nu putea a se mîhni, acoperindu-se cu dragostea cea desăvîrşită şi zicînd: "*Nu este pace în oasele mele, de către faţa păcatelor mele*". Ci mai ales astfel era desăvîrşită pacea acestui pustnic, încît s-au împlinit fără minciună cele zise de apostolul: "*Nu este împărăţia lui Dumnezeu mîncarea şi băutura, ci dreptatea şi pacea*". Drept aceea cu ea şi la cer s-a aflat vrednic Tit cuviosul, pe care dorind-o după ostenelile cele mari, multe şi plăcute lui Dumnezeu, a adormit întru Domnul şi se odihneşte cu trupul cel nestricat în peştera cea plină de sfinţi, ca într-un cer de jos. Iar cu duhul, cel asemenea cu îngerii, în cerul cel de sus, la veşnica odihnă s-a înălţat, de mîinile îngerilor celor ce mai înainte s-au arătat lui. Căci acolo se bucură de el ca de cel ce era altădată păcătos, iar acum, cu sfîntă cuviinţă, s-a pocăit. Şi ce aude? Numai cele zise de Sfîntul Pavel către Tit apostolul: "*Ne-a mîngîiat Dumnezeu prin venirea lui Tit*". Iar noi, bucurîndu-ne, ni se cade a răspunde către locuitorii cereşti din aceeaşi scriptură astfel: "*Ne-am mîngîiat de mîngîierea voastră, iar mai mult ne-am bucurat de bucuria lui Tit, căci s-a odihnit duhul lui cu voi, toţi*". Cu ale căruia sfinte rugăciuni să ne învrednicim şi noi, ca scăpînd de mînie, iertare de păcate şi odihnă vremelnică şi veşnică să cîştigăm, în Domnul nostru Iisus Hristos, Care este Dumnezeul dragostei şi al păcii, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl şi cu Duhul Sfînt, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Sfinţit Mucenic Proterie, Patriarhul Alexandriei (28 februarie)

În Alexandria, cetatea Egiptului, luînd scaunul patriarhiei Dioscor ereticul, după moartea Sfîntului Chiril, şi umplîndu-se tot Egiptul de eresul său, era acolo un preot drept-credincios şi nebiruit în creştineştile dogme, anume Proterie, sfînt cu viaţa şi plin de înţelepciunea cea insuflată de Dumnezeu. Acesta, văzînd pe mulţi abătîndu-se la eresul patriarhului, care bîrfea că este o fire în Hristos, li se împotrivea tare cu cuvinte nebiruite. Iar patriarhul Dioscor se mîhnea asupra lui; însă vrînd să-l aducă la unirea sa cea rău-credincioasă, îl momea cu înşelăciune, cinstindu-l cu protopopia. Dar nimic n-a sporit, deoarece Sfîntul Proterie era tare în credinţă, ca cel ce învăţase bine dreapta credinţă de la prea sfinţitul Chiril, care fusese mai înainte patriarh al Alexandriei.

După aceasta, pe vremea împărăţiei lui Marcian, adunîndu-se în Calcedon, al patrulea Sinod al Sfinţilor Părinţi din toată lumea, Dioscor a fost mustrat pentru eresul său şi a fost osîndit la depărtarea din treapta patriarhiei şi la despărţirea de Biserică. Fiind izgonit în ţara Paflagoniei, în cetatea ce se numea Gangra, a murit acolo după cîtăva vreme. Iar în Alexandria, după lepădatul Dioscor, a fost ales de credincioşii arhierei, de clerici şi de drept-credincioşii din patriarhicescul scaun Sfîntul Proterie, bărbat cu adevărat vrednic de o treaptă ca aceea. Dar poporul de obşte al Alexandriei, cel adăpat cu erezia lui Dioscor şi unii clerici care se vătămaseră cu erezia, nu primeau alegerea lui Proterie.

Deci, alegîndu-se patriarh Sfîntul Proterie de cei credincioşi, a ocupat scaunul şi a început a prea mări credinţa cea dreaptă, întărită de Sinodul Sfinţilor Părinţi din Calcedon. Apoi s-a făcut gîlceavă şi tulburare, pentru că unii din clerici, între care erau mai de frunte preotul Timotei, care se poreclea Eliur şi diaconul Petre Mongos, amîndoi sfinţiţi de Dioscor şi plini de eresul acestuia, şi alţii, s-au despărţit de soborul bisericesc, nevoind să aibă împărtăşire cu Sfîntul Proterie şi făceau dezbinare în popor, pornindu-l spre gîlceavă. Deci era mare dezbinare în Biserica Alexandriei. Unii se ţineau de acest nou patriarh, socotind bine Ortodoxia, iar alţii, poftind iarăşi pe Dioscor şi blestemînd dogmele Sinodului din Calcedon. Apoi gîlcevindu-se şi făcînd război unii cu alţii, îndrăzneau şi asupra patriarhului; căci strigau nepricepuţii tulburători asupra Sfîntului Proterie, numindu-l desfrînat, deoarece, fiind în surghiunie

arhiereul Dioscor, i-a luat mireasa lui, adică Sfînta Biserică; apoi mai ziceau că Proterie este şi eretic, şi nevrednic de treapta patriarhiei.

Deci, Sfîntul Proterie răbdînd multe primejdii, prin tulburarea poporului eretic, şi temîndu-se de ucigaşele mîini, a avut neapărată nevoie de oaste pentru apărarea sănătăţii sale; căci totdeauna îi era frică, aşteptînd năvălirea poporului, fiindcă şi asupra începătorilor curţii sale se răsculase şi se pornise şi asupra împărăteştii oşti, care se afla în cetate. Căci în acea vreme antipatul din Tebaida, venind în cetate ca să împace tulburarea, popoarele aruncau cu pietre asupra ostaşilor care intrau cu dînsul. Ostaşii, văzînd răscularea poporului, au alergat în locaşul ce se numea Serapidis şi s-au închis într-însul; iar poporul, alergînd, a împresurat locaşul şi, luîndu-l, au ars cu foc de vii pe ostaşii de acolo.

Auzind de aceasta, drept-credinciosul împărat Marcian s-a mîniat foarte, şi a trimis oaste mai mare, care a smerit pe cetăţeni şi popor, luînd grîul şi hrana cetăţii care se aducea în Alexandria cu corăbiile din cetăţile şi hotarele Egiptului, poruncind să nu le mai ducă în Alexandria, ci în Pilusia, iar de acolo în Constantinopol. A mai luat de la alexandrini şi băile poporului şi alte lucruri mai plăcute; apoi le-a oprit toată libertatea şi obişnuitele privelişti. De acest lucru supărîndu-se cetăţenii, şi mai ales pentru lipsa pîinii, fiind cuprinşi de foame, s-au smerit şi au rugat pe prea sfinţitul patriarh Proterie să se ducă să roage pe împărat pentru dînşii. Deci, ducîndu-se prea sfinţitul patriarh a înduplecat pe împărat pentru cetatea sa şi a cîştigat toate cele cerute, căci s-a dăruit cetăţii libertatea cea dintîi şi pîinea li s-a întors. Apoi a vieţuit arhiereul lui Dumnezeu în pace cîtăva vreme pe scaunul său. Iar pe Timotei Eliur, cel ce n-a voit să se pocăiască şi pe gîlcevitorii cei răi, i-a despărţit de Biserică.

După aceasta, a murit drept-credinciosul împărat Marcian şi tulburătorii eretici şi-au înălţat iarăşi cornul lor, începînd a îndemna poporul cel nepriceput la gîlceavă şi tulburare şi n-au încetat pînă ce nelegiuiţii nu şi-au săvîrşit răutatea lor. Căci Timotei Eliur, fiind viclean, înşelător şi vrăjitor, cu meşteşug i-a amăgit pe monahii din Egipt care vieţuiau în mănăstiri şi în sihăstrii. Astfel, căutînd o noapte fără lună şi acoperindu-se cu îmbrăcăminte întunecoasă, a înconjurat chiliile călugăreşti, chemînd pe nume pe fiecare şi cînd răspundea fiecare din ei şi întreba cine este şi ce îi trebuie, el le zicea: "Eu sînt unul din slujitoarele duhuri, trimis de la Dumnezeu ca să nu aveţi împărtăşire cu Proterie şi soborul din Calcedon să nu-l primiţi; iar pe Timotei Eliur să-l puneţi episcopul Alexandriei". Astfel vicleanul înşelător, ajutîndu-i diavolul, i-a amăgit cu farmece. Iar aceia, neînţelegînd meşteşugul vrăjmaşului, au crezut minciuna ca pe un adevăr şi, spunînd unul altuia arătarea cea îngerească, s-au sfătuit şi s-au adunat în număr mare şi ducîndu-se în Alexandria cu mînie asupra celui nevinovat drept-credincios arhiereu al lui Dumnezeu Proterie, au vrut să-l izgonească din biserică.

În acea vreme Timotei, îndemnînd în Alexandria pe unii cu amăgire, iar pe alţii în taină, şi-a adunat o ceată mare de tulburători şi socotind vreme lesnicioasă, cînd Dionisie antipatul nu era în cetate, ci zăbovea în părţile de sus ale Egiptului, a mers în biserică cu mult popor şi cu ostaşi înarmaţi şi cu monahii care veniseră la dînsul, avînd cu sine doi episcopi lepădaţi pentru credinţa lor cea rea; asemenea şi cu clericii care erau goniţi pentru alte pricini. Deci s-a sfinţit Timotei de episcopii cei lepădaţi şi s-a numit patriarh al Alexandriei, netemîndu-se de canoanele bisericeşti, căci de la legile împărăteşti nu aştepta vreo judecată, pentru că toată nădejdea sa îşi pusese în poporul cel tulburat şi în mulţimea monahilor ceilor amăgiţi. Iar prea sfinţitul patriarh Proterie, văzînd acea tulburare şi neavînd ajutor şi apărare de la nimeni, nefiind în cetate antipatul, a gîndit să fugă şi tăinuindu-se de toţi, noaptea, a ieşit din cetate. Şi odihnindu-se el la un loc ascuns, i s-a arătat în vedenie Sfîntul prooroc Isaia, zicîndu-i: "Întoarce-te în cetate, căci eu aştept să te iau pe tine".

Această vedenie luînd-o în seamă prea sfinţitul Proterie şi cunoscînd mucenicescul sfîrşit ce va fi, s-a întors şi a intrat în botezătoarea bisericii. Iar tulburătorii, căutînd pretutindeni pe Proterie, s-au înştiinţat că este în botezătoare şi mai întîi l-au încuiat acolo, apoi intrînd la dînsul cei înşelaţi de Timotei, l-au ucis cu nemilostivire cu ciomegele de trestie pe care le purtau în mîini şi care aveau în capete fier ascuţit. Apoi au ucis şi pe alţi şase oameni care erau cu dînsul. Deci au vărsat sînge nevinovat într-acea vreme, cînd Paştile nostru, Hristos, pentru noi S-a jertfit; căci era ziua Sîmbetei celei mari cînd s-a săvîrşit acea cumplită ucidere. Dar nu le era destul ucigaşilor, ci cei ce nu se săturaseră de sîngele cel nevinovat, mai

mult şi-au întins răutatea lor. Căci, legînd trupul cel mort al Sfîntului Proterie de picioare, l-au tras în mijlocul cetăţii, bătîndu-i şi zdrobindu-i în bucăţi mădularele lui. Iar unii, mai fără de omenie, rupeau trupul lui cu dinţii, ca fiarele şi cîinii; apoi, aprinzînd un foc mare, l-au ars şi l-au făcut cenuşă şi praful în vînt l-au aruncat. După aceea cu porunca celui fără de lege patriarh al lor, Timotei, au ars şi scaunul patriarhiei, pe care şezuse Sfîntul Proterie ca şi cum era întinat de el, singuri necuraţi fiind ei.

După o ucidere cumplită ca aceea a Sfîntului Proterie, mincinosul patriarh Timotei Eliur a trimis pe ostaşii săi în toate cetăţile Egiptului ca să gonească pe drept-credincioşii arhierei iar în locul acelora să aşeze pe alţii, pe care singur i-a pus. Atunci episcopii şi clericii cei necăjiţi şi toţi cei ce erau drept-credincioşi, au scris cu lacrimi împăratului Leon, cel ce după Marcian se alesese, cum şi la prea sfinţitul Anatolie, patriarhul Constantinopolului, înştiinţîndu-l de toate cele ce se făcuseră, şi rugîndu-l să izbăvească Biserica Alexandriei de o tiranie ca aceea. Împăratului şi patriarhului le-au fost jale de uciderea nevinovatului arhiereu al lui Dumnezeu, Proterie. Şi îndată, trimiţînd împăratul pe dregătorii săi cu oaste mare, au pedepsit pe cei ce au tulburat liniştea; pe unii cu tăierea mîinilor, pe alţii cu tăierea limbii, iar pe alţii în legături şi în temniţe, pe alţii cu bătăi şi cu izgoniri; dar pe Timotei Eliur, mincinosul patriarh, cu episcopii şi cu clericii lui, l-au trimis la judecata duhovnicească .

Deci, judecîndu-se Timotei de drept-credincioşii arhierei, a luat plată după lucrurile sale, că nu numai de arhierie, ci şi de creştinătate înstrăinîndu-se, l-au trimis în surghiun, în cetatea Gangra, unde s-a săvîrşit şi Dioscor învăţătorul său. Iar în locul lui s-a ales la patriarhia Alexandriei alt Timotei, care se chema Salofachiul, bărbat dreptcredincios şi înţelept, care pentru bunul său obicei era iubit. Astfel a primit pace şi linişte Biserica lui Hristos cea din Alexandria care, cu dreaptă credinţă, slăveşte pe Tatăl şi pe Fiul şi Sfîntul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Vasile, împreună pătimitor şi pustnic cu Sfîntul Procopie Decapolitul (28 februarie)

Acesta a trăit pe vremea lui Leon Isaurul, luptătorul de icoane. El, lăsînd lumea şi cele lumeşti, s-a făcut monah şi a petrecut în viaţa monahicească cu fapte bune, precum se cădea. Apoi, cînd cinstirea sfintelor icoane era lepădată, s-a împotrivit cu tărie luptătorilor de icoane. Pentru aceea, l-au prins şi l-au chinuit mult, însă nu s-a supus şi nu s-a învoit cu erezia lor, propovăduind adevărul pînă la moarte, avînd ajutor pe dumnezeiescul Procopie.

Deci Sfîntul Vasile a fost strujit, ca şi cuviosul Procopie, peste tot trupul şi pe grumaji, şi aruncat în temniţă, stînd legat foarte multă vreme, pînă ce a pierit de pe pămînt împăratul cel fără de lege. Murind tiranul acela, au fost eliberaţi Cuviosul Vasile şi Sfîntul Procopie şi ceilalţi mărturisitori. Şi vieţuiau în aceleaşi pustniceşti osteneli ca şi mai înainte, aducînd pe mulţi la dreapta-credinţă şi povăţuindu-i la viaţa cea îmbunătăţită. Apoi, după mulţi ani şi după viaţa cea plăcută lui Dumnezeu, a venit fericitul său sfîrşit şi s-a dus veselindu-se întru rugăciuni şi mulţumiri, la Dumnezeu, pe Care l-a iubit din tinereţe.

Viaţa şi nevoinţa Cuviosului Părintelui nostru Ioan Casian (29 februarie)

Acest Cuvios Părinte de neam străromân s-a născut prin anii 365 de la venirea mîntuirii prin Hristos-Domnul, în Dobrogea, numită pe atunci Sciţia Mică, la un loc ce-i păstrează din vechime pînă azi numele "podişul Casian" şi "peştera lui Casian". Localitatea Casimcea din judeţul Tulcea îi poartă, de asemenea, numele. Provenind dintr-o familie distinsă, a urmat la şcolile timpului. Dar însufleţit de o arzătoare sete

de desăvîrşire duhovnicească renunţă de tînăr la atracţiile deşarte şi înşelătoare ale vieţii lumeşti şi pleacă la Locurile Sfinte însoţit de prietenul său Gherman, frate nu prin naştere, ci în duh. Aşa au ajuns amîndoi călugări într-o mănăstire din Betleem. Întemeindu-se după cuviinţă în rînduielile vieţii chinoviale, adică de obşte, după modelul de viaţă al călugărilor din Palestina, Mesopotamia şi Capadocia şi simţind în ei dorul de o mai mare desăvîrşire, au hotărît să plece în sihăstriile Egiptului, la anahoreţii despre a căror îmbunătăţită viaţă duhovnicească auziseră. Aşa au ajuns la comunităţile din delta Nilului, adîncindu-se de acolo tot mai mult în pustie. Dar pretutindeni pe unde treceau, căutau cu rîvnă pe sfinţii însingurați, ca să cinstească în ei strălucirea harului şi bogăţia roadelor lor şi pentru a le cere sfaturi duhovniceşti pentru mîntuirea sufletului. Aceste întrebări şi răspunsuri ne vor fi lăsate ca o moştenire sfîntă în cartea Convorbirilor, cu care Cuviosul Casian a înzestrat Biserica.

Dobîndind pe cît puteau să adune din învăţătura lor cerească, la sfatul Avei Iosif, au mai rămas în Egipt şapte ani şi apoi au mers mai departe cercetînd din loc în loc pe aceşti învăţători în lucrul duhovnicesc pînă ce au ajuns în vestita pustie Schitică, unde Sfîntul Macarie întemeiase şi făcuse "pustia strălucitoare" vrednică de a fi sărbătorită de toţi. Aici se nevoiau într-o asceză aspră un mare număr de călugări printre care străluceau îndeosebi, cuvioşii părinţi Moise, Serapion, Teona, Isaac şi preotul Pafnutie, învăţătorul lor. El le spunea că nu este deajuns pentru călugăr să renunţe la lume, părăsind bunurile şi măririle lumeşti pentru a se dedica grijii de suflet în nevoinţă, în asceză şi tăcere. De aici înainte trebuie împlinită o a doua "renunţare" care constă în a te lepăda de obiceiurile, viciile şi atracţiile vechi ale sufletului şi ale trupului printr-o luptă îndelungată şi răbdătoare, plină de ispite, dar care duce la curăţia inimii. Căci acesta este scopul călugărului: să stea de vorbă permanent cu Dumnezeu prin neîncetată rugăciune, încît mintea, nerisipită la grijile lumii, să ajungă cu linişte şi pace în altarul despătimit, curăţit al inimii. Iar capătul lucrului său este viaţa de veci, unirea cu Dumnezeu, din care se poate dobîndi chiar de aici, de jos, o arvună, o pregustare a ei prin sfînta iubire. Căci, într-adevăr, ajuns la un anume sfîrşit al celei de a doua "renunţări", sufletul pe de-antregul tinzînd către Hristos Cel dorit, călugărul trebuie să mai împlinească cea de-a treia "renunţare" care cuprinde întreaga desăvîrşire. Iar aceasta constă în părăsirea oricărei amintiri a acestei lumi, cu toate cele de faţă şi văzute ale ei, socotite mărețe, deşi sînt deşarte şi repede trecătoare, pentru a se lăsa condus de Dumnezeu în "pămîntul făgăduinţei" în care nu mai cresc spinii şi buruienile viciilor, în locaşurile cele veşnice în care vom rămîne pentru totdeauna (Convorbirea a 3-a), în simţirea negrăitei bucurii şi a revărsării luminii dumnezeieşti.

Acesta este marele dar al rugăciunii curate căci "atunci - precum grăia ava Isaac - acea iubire desăvîrşită, prin care El ne-a iubit mai întîi, trece şi în adîncul inimii noastre prin virtutea rugăciunii curate". Aceasta se va face aşa cînd toată dragostea, Toată dorinţa, toată rîvna, toată strădania, tot cugetul nostru, tot ce trăim, ce vorbim, ce respirăm va fi cu Dumnezeu. Şi, cînd acea unitate care există veşnic între Tatăl cu Fiul şi între Fiul cu Tatăl, prin Duhul Sfînt va trece şi în simţirea şi în mintea noastră. Aşa precum El ne iubeşte cu iubirea cea adevărată şi curată care nu se stinge niciodată, să ne dăruim şi noi Lui printr-o legătură veşnică, de nedespărţit, pentru ca orice respirăm, orice înţelegem, orice vorbim, să fie cu Dumnezeu. Iar de starea aceasta ne vom putea apropia, atît cît este cu putinţă pe pămînt, plinindu-se cuvîntul Apostolului: *Dumnezeu este totul în toate*. Apoi devenind deplin *fii* printr-o comuniune atît de desăvîrşită cu Tatăl, vom putea zice Celui Care este Fiu şi moştenitor prin fire: *Toate cîte are Tatăl ale Mele sînt* (Ioan 16,15). Pentru că El Însuşi S-a rugat, grăind despre noi: *Părinte, cei pe care Mi i-ai dat, vreau ca unde sînt Eu să fie şi ei cu mine*. Aceasta trebuie să fie năzuinţa pustnicului, aceasta toată strădania, pentru ca, după cuviinţă, să aibă chiar în acest trup chipul fericirii viitoare şi să înceapă să guste înainte din începutul vieţii şi măririi cereşti. Acesta este scopul întregii desăvîrşiri: ca sufletul eliberat de orice lanţuri trupeşti să se înalţe zilnic la negrăitele daruri ale vieţii duhovniceşti, într-atît încît întreaga viaţă şi bătaie a inimii să devină o unică şi negrăită rugăciune (din Convorbirea a X-a). Cît de mîngîiat şi uimit este creştinul, descoperindu-i-se un asemenea suiş al sufletului întru care petreceau străbunii noştri sfinţi.

Astfel, îndrumaţi de pe culmile vieţii călugăreşti şi contemplînd plinirea vie la aceşti străluciţi anahoreţi, cei doi prieteni s-au dedicat cu mare severitate şi neclintită statornicie vieţii contemplative în timpul anilor petrecuţi aici, în pustia Schitică. În liniştea chiliei, Sfîntul Casian a izbutit să facă experienţa luptei aspre a sufletului îndrăgostit de Dumnezeu, împotriva gîndurilor pătimaşe şi a demonilor pizmaşi,

îndeosebi împotriva ispitei amorţirii sufletului, a plictiselii care-i tulbură pe eremiţi şi îi silesc să-şi părăsească retragerea liniştirii. Din această adîncă experienţă adîncă personală şi din învăţătura altor bărbaţi învăţaţi, ca Sfîntul Evagrie Ponticul pe care l-a cunoscut în Nitria, Cuviosul Casian întocmi o învăţătură aleasă de luptă duhovnicească şi despre cele opt păcate capitale, anume: al lăcomiei, adică al îmbuibării de mîncare; al doilea, al desfrînării; al treilea, al iubirii de arginţi sub care se înţelege zgîrcenia; al patrulea, al mîniei; al cincilea, al tristeţii; al şaselea, al neliniştii, sau al dezgustului inimii; al şaptelea, al slavei deşarte şi al optulea, al trufiei.

După şapte ani, Cuvioşii Ioan şi Gherman s-au întors la Betleem, unde au dobîndit de la părintele lor duhovnicesc binecuvîntarea de a trăi de aici înainte în pustnicie. Şi aşa plecară cu rîvnă şi grăbire în Egipt. Dar, cu tot dorul lor nestins, n-au putut regăsi liniştea cuvenită contemplaţiei, din pricina unor învinuiri nedrepte la care erau supuşi călugării din Egipt de către arhiepiscopul Teofil al Alexandriei. Atunci, Cuvioşii Ioan şi Gherman, urmînd un grup de 50 de monahi, hotărîră să-şi caute liniştea la Constantinopol, sub ocrotirea Sfîntului şi marelui Ioan Gură de Aur. Aceasta se petrecea pe la anii 401. De îndată ce îi văzu marele între patriarhi, desluşind cu o tainică privire calitatea sufletelor lor, reuşi să-l convingă pe Gherman să primească prin mîinile lui preoţia, iar Casian diaconia. Cucerit de curăţia şi sfinţenia Sfîntului Ioan Gură de Aur şi de negrăita sa măiestrie a cuvîntului, Casian se aşeză cu un zel fierbinte sub călăuzirea sa spirituală, consimţind să jertfească liniştea pustiei pentru a scoate cîştig din petrecerea pe lîngă un asemenea învăţător.

Dar n-a trecut mult timp că iată, Sfîntul Ioan Gură de Aur - victimă a lui Teofil - fiind dus în exil, Cuvioşii Casian şi Gherman au fost trimişi în misiune la Roma de cler şi popor, însoţindu-l pe episcopul Paladie ca să încunoştiinţeze pe episcopul Romei, Inocenţiu I, printr-o scrisoare, privind suferinţele Sfîntului Ioan Gură de Aur. Sfîntul Casian petrecu astfel zece ani la Roma şi în acest timp a fost hirotonit preot. De aici a mers la Marsilia, în sudul Galiei, unde a întemeiat, pentru bărbaţi, mănăstirea Sfîntului Victor, pe mormîntul unui martir din secolul al III-lea; iar pentru fecioare, aceea a Mîntuitorului, pe la anul 415. Bărbat mult încercat în viaţa ascetică şi totodată părinte ajuns la o mare înţelepciune pastorală, el a oferit mulţimii călugărilor care se adunau în jurul lui adevărata tradiţie monahală pe care o primise de la Părinţii din Răsărit, ţinînd seama însă de condiţiile de viaţă din Galia, de climă şi de firea locuitorilor de aici.

La rugămintea Sfîntului Castor, episcop de Apt, el întocmai lucrarea sa "Instituţii cenobitice" (rînduieli pentru viaţa în comun), pentru mănăstirile pe care le întemeiase în Provenţa. În această lucrare el descrie modul de vieţuire al călugărilor din Egipt, dar cu oarecare pogorămînt în ceea ce era prea aspru pentru călugării din Galia, urmînd şi aici rînduielile care se obişnuiau în Palestina, în Capadocia, în Mesopotamia. Căci, scrie el: "Dacă se împlineşte porunca dumnezeiască cu dreaptă socoteală şi după putere, atunci păzirea ei are măsura desăvîrşirii, chiar dacă mijloacele nu sînt aceleaşi". El descrie apoi leacurile şi căile de vindecare de cele opt păcate capitale, spre a conduce sufletul la desăvîrşirea virtuţii. Mai tîrziu el a completat această învăţătură duhovnicească prin cartea Convorbirilor în care înfăţişează, la cererea ermiţilor care trăiau la Lerins şi în insulele Hâeres de lîngă Marsilia, treptele mai înalte ale luptei pentru curăţirea inimii şi contemplaţie, folosindu-se de învăţătura marilor anahoreţi, pe care îi întîlnise în Egipt. Sfîntul Casian a înzestrat astfel, din începuturile lui, monahismul din Galia cu o temeinică armătură duhovnicească, adăpîndu-l din izvoarele vii ale Părinţilor pustiei.

Ca ucenic credincios al marilor învăţători Sfinţii Capadocieni Vasile cel Mare, Grigore Teologul şi Grigore de Nîssa, ca şi al Sfîntului Ioan Gură de Aur, Cuviosul Ioan Casian s-a ridicat atunci împotriva unei separări adînci între firea omenească şi harul divin, pe care Fericitul Augustin o stabilise pentru a lupta împotriva ereziei lui Pelagiu. Într-adevăr, deşi tot darul desăvîrşit şi tot harul de sus coboară, de la Dumnezeu Părintele Luminilor, libertatea noastră omenească, zidită după chipul libertăţii absolute a lui Dumnezeu şi reînnoită în Sfîntul Botez, este chemată să răspundă şi să conlucreze cu harul dumnezeiesc pentru a produce în suflet roadele mîntuitoare ale sfintelor virtuţi şi, într-o aşa măsură, încît se poate spune, cu Sfîntul Ioan Gură de Aur, că: "Lucrul lui Dumnezeu este de a ne dărui Harul Său, iar cel al omului este de a-şi oferi credinţă". Căci, aşa cum grăieşte acelaşi mare învăţător al Bisericii în alt loc: "Harul lui Dumnezeu curge atît pe cît este de deschis vasul credinţei pus sub şipot". O asemenea

învăţătură îşi avea limpede rădăcina în cuvîntul lui Dumnezeu, pentru că Domnul a arătat: *Cel care luase cinci talanţi de la stăpînul său, a adus alţi cinci talanţi, iar cel ce a luat doi, a adus de asemenea alţi doi* (Matei 25, 20-22). Deci cu adevărat, precum spune şi Sfîntul Apostol Pavel, *sîntem împreună lucrători cu Hristos* (2 Cor. 6,1).

Faţă de aceste împotriviri care au mai durat, Cuviosul Ioan Casian a rămas statornic în dreapta credinţă a Bisericii, departe de zgomot şi certuri, învăţat cu adîncul contemplării divine, taină a unei păci nesurpate şi blînde, şi a unei linişti senine. El îşi încredinţă în pace sufletul său lui Dumnezeu către anul 435. Cunoscut ca sfînt de cei din vremea lui, el este cinstit de toţi călugării Bisericii Apusene ca Părinte al lor şi unul dintre cei mai mari învăţători. Sfintele sale moaşte sînt păstrate pînă în ziua de astăzi în mănăstirea Sfîntului Victor din Marsilia.

Pomenirea Preacuviosului Părintelui nostru Gherman din Dobrogea (29 februarie)

Acest sfînt şi purtător de Dumnezeu Gherman s-a născut pe la anul 368 în nordul Dobrogei, din părinţi străromâni, fiind din acelaşi sat şi contemporan cu Sfîntul Ioan Casian. Localitatea Casimcea este considerată vatra străbună a acestor doi sfinţi daco-romani de la gurile Dunării.

Părinţii şi strămoşii lor erau creştini din primul secol, fiind botezaţi în numele Prea Sfintei Treimi poate chiar de Sfîntul Apostol Andrei şi de ucenii lui, care au semănat cuvîntul Evangheliei lui Hristos în jurul Mării Negre şi în Sciţia Mică, adică Dobrogea de astăzi.

După ce a învăţat carte în satul natal şi pe lîngă Episcopia Tomisului, împreună cu fericitul Ioan Casian, cu care a fost prieten şi împreună-vieţuitor pînă la moarte, s-a dus să deprindă învăţătura Sfinţilor Părinţi în părţile Constantinopololului. Apoi, tot împreună, au intrat în viaţa monahală, la una din mănăstirile din sudul Dobrogei, ce depindeau de vestita eparhie a Tomisului, unde străluceau mari ierarhi şi purtători de Dumnezeu, ca Sfinţii Bretanion şi Teotim.

Dorind o viaţă mai înalt duhovnicească în Hristos, s-a dus împreună cu fericitul Casian să se închine Cuvioşilor Părinţi ce se nevoiau în Egipt, pe valea Nilului. După ce au vizitat pe marii sihaştri de acolo şi au primit multe cuvinte de folos de la ei, s-au nevoit un timp în preajma marilor anahoreţi egipteni, învăţînd de la ei neîncetata rugăciune. Apoi s-au dus la Sfintele Locuri şi s-au închinat la mormîntul dătător de viaţă al Domnului nostru Iisus Hristos.

S-au nevoit apoi un timp în mănăstirile din Constantinopol, în preajma Sfîntului Ioan Gură de Aur, care i-a hirotonit pe amîndoi - Sfîntul Ioan Casian diacon, iar pe Cuviosul Gherman, preot. Aceasta era pe la anul 400.

În anul 403, cînd unii ierarhi şi dregători din Răsărit, îndemnaţi de împărăteasa Eudoxia, s-au ridicat împotriva Sfîntului Ioan Gură de Aur cerînd să-l depună din treaptă, atunci şi Coviosul Gherman s-a aflat printre cei ce au luat apărarea marelui ierarh.

Acest mare nevoitor era atît de cinstit de prietenul său, Sfîntul Ioan Casian, încît îl numea, în cartea sa "Convorbiri cu Părinţii din Pustie", "Sfîntul Părinte Gherman". El a contribuit mult la întărirea vieţii monahale în Dobrogea, din Italia şi din Galia.

După o aspră şi îndelungată nevoinţă duhovnicească, ajungînd la măsura sfinţeniei, Cuviosul Părintele nostru Gherman a răposat la Roma, prin anii 405-415, dîndu-şi sufletul cu pace în mîinile lui Hristos, plin de zile şi de harul Duhului Sfînt. Pentru viaţa lui aleasă, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a

trecut în ceata Sfinţilor Părinţi, la 20-21 iunie 1992, cu data de prăznuire la 29 februarie, iar cînd nu sînt ani bisecţi, la 28 februarie.

Cu ale cărui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-ne pe noi. Amin.

Cuvioşii Părinţi Varsanufie şi Ioan din Gaza (29 februarie) (Alcătuirea acestea vieţi s-a făcut, după Sinaxarul Sfintei Mănăstiri Simon-Petra din Muntele Athos şi după volumul XI din Filocalia românească a Părintelui Dumitru Stăniloae, de cel mai mic între preoţi Constantin G.)

Sfîntul Varsanufie era de origine din Egipt şi a îmbrăţişat viaţa ascetică încă din tinereţe. Trecînd într-o zi pe lîngă un hipodrom unde se desfăşura una din acele deşarte întreceri care dezlănţuiau patimile privitorilor, el îşi zise: "Iată cum fiii diavolului luptă cu atîta zel; cu cît mai mult trebuie să alergăm noi, fiii Împărăţiei, pentru a cîştiga biruinţa!" Atunci el s-a dus în Palestina, unde a intrat sub ascultarea şi călăuzirea unui bătrîn numit Marcel. Apoi, urcînd din treaptă în treaptă pe scara desăvîrşirii, se retrase prin diferite chilii singuratice pentru a se dedica, departe de oameni, rugăciunii contemplative. Ajungînd să dobîndească curăţia inimii şi desăvîrşita nepătimire, s-a dus în mănăstirea avei Serid, aproape de Gaza, şi s-a aşezat într-o chilie mai izolată, puţin în afara mănăstirii, fără să primească pe cineva timp de peste cinci-zeci de ani. Numai ava Serid venea şi îi aducea, o dată pe săptămînă, Sfintele Taine şi hrană: trei pîini şi puţină apă.

Fericitul bătrîn era adesea dăruit cu lacrimile mîngîierii şi înălţat la contemplări sfinte, încît de multe ori uita să mănînce şi să bea pînă la săptămîna următoare. Grăia despre el însuşi ca şi cum ar fi vorbit despre altcineva: "Fiul lui Dumnezeu îmi este martor, ştiu de un om aici în mănăstire, care poate rămîne fără nici un fel de hrană sau băutură, şi fără hrană pînă la venirea Domnului. Nu-i lipseşte nimic din toate acestea, pentru că hrana lui, băutura lui, haina lui, veşmîntul lui, sînt Duhul Sfînt". Cu prilejul acestei vizite săptămînale a egumenului, el dicta lui Serid învăţături pentru fiii lui duhovniceşti, călugări şi mireni, care, prin scrisoare întrebau spre lămurirea a tot felul de subiecte: despre viaţa duhovnicească, cum să se poarte în legăturile cu semenii, asupra unor înţelesuri tainice ale Sfintei Scripturi, despre sfintele dogme, sau chiar privind unele detalii ale vieţii zilnice. Cînd Varsanufie începu să dicteze asemenea scrisori lui Serid, acesta neaducînd cu sine ceva de scris, se tulbură gîndind că nu va putea să-şi aducă aminte atîtea cuvinte. Bătrînul îi ghici gîndul, faţa îi străluci ca focul şi îi spuse: "Mergi şi scrie şi nu te teme. Dacă ţi-aş spune zeci de mii de cuvinte ca să le scrii, Duhul lui Dumnezeu nu te va lăsa să scrii nici mai multe, nici mai puţine decît ţi-am spus, chiar dacă ai voi; ci, îţi va conduce mîna ca să scrii acestea întru aceeaşi rînduială" (Scrisoarea I-a).

Întemeiat pe piatra smereniei şi avînd, prin neîncetată amintire a lui Dumnezeu, desăvîrşita seninătate a inimii, era plin de iubirea divină pe care, după chipul iubirii lui Dumnezeu-Tatăl, o revărsa din inima lui asupra tuturor celor care i se adresau. Retragerea lui nu însemna dispreţ faţă de oameni, ci, dimpotrivă, se comporta faţă de toţi cu atenţia şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu însuşi. El îi încuraja, prin cuvintele şi sfaturile scrise care ajungeau la ei; îi mîngîia, îi mustra, împărtăşindu-le bucuriile şi durerile, acoperindu-le greşelile şi luîndu-le asupra lui: "Eu socotesc drept ale mele cîştigurile şi foloasele fiecărui om şi ale fiecărui suflet - scria el -, de aceea cu bucurie şi arzînd mă dăruiesc jertfelnic pentru sufletele voastre, cum bine ştie Dumnezeu, singurul cunoscător al inimilor noastre" (Scrisoarea a 3-a). Prin rugăciunea şi învăţătura sa, Sfîntul Varsanufie le oferea fiilor săi duhovniceşti viaţa cea adevărată, aşa cum Dumnezeu-Tatăl dă viaţa Fiului Său, şi le făgăduia că în ziua Judecăţii el se va înfăţişa cu toată încredinţarea înaintea Scaunului de judecată a lui Dumnezeu şi va zice cu glas strălucitor, spre uimirea Îngerilor şi a tuturor Puterilor Cereşti: "Iată eu şi fiii care Mi i-a dat Dumnezeu" (Scrisoarea 117).

Cu asemenea încredinţare acest om dumnezeiesc dezlega în numele lui Dumnezeu păcatele celor ce i se mărturiseau lui. El vestea, de asemenea, viitorul şi vindeca bolile ucenicilor săi. Numeroşi au fost cei care şi-au redobîndit astfel sănătatea ori au fost izbăviţi în lupta cu patimile, punîndu-şi pe cap acoperămîntul lui, sau atingînd lucruri pe care el le trimitea în dar. Însă dintre toate aceste daruri pe care i le împărtăşea Duhul Sfînt, cel mai mare era acela al desluşirii gîndurilor sau al dreptei socotinţe şi al învăţăturii duhovniceşti, pentru că aceste daruri rămîn lucrătoare prin veacuri pînă în zilele noastre pentru toţi cei care citesc cu evlavie cartea Scrisorilor lui de călăuzire duhovnicească. Duhul pe care Sfîntul Varsanufie îl comunica ucenicilor este acea lege a libertăţii care se dobîndeşte prin lepădarea de toată grija cea lumească, murind sieşi precum şi oricărei făpturi, pentru a se dărui pe de-a-ntregul sălăşluirii lui Dumnezeu în minte, în bucurie şi încredere.

Odată cu aceasta el îi învăţa pe fraţi să nu se preţuiască sau să se măsoare pe ei înşişi, ci să aducă tot timpul rugăciuni de mulţumire înaintea lui Dumnezeu pentru întărirea şi ridicarea din slăbiciunile noastre. El nu se ruşina să-şi mărturisească ucenicilor luptele pe care a trebuit să le ducă înainte să ajungă la starea de odihnă "faţă de grijile şi necazurile produse de marea alipire de lume, care ne ţine într-o agitaţie chinuitoare", dar rămînea întotdeauna într-o deosebită reţinere în a-şi mărturisi harurile pe care Dumnezeu i le încredinţa. Uneori totuşi îşi îngăduia mărturia răpirilor şi extazelor lui, spunînd, de pildă, că el cunoştea un om care suise pînă la al şaptelea cer, sau scriind: "Grăiesc înaintea Lui şi nu mint, căci ştiu pe un rob al lui Dumnezeu între oamenii de acum, în această vreme şi în acest loc binecuvîntat, care poate scula morţi întru numele Stăpînului nostru Iisus Hristos, şi poate alunga demoni şi vindeca boli de nevindecat, care poate opri şi războaie, poate închide şi deschide cerul ca Ilie. Căci totdeauna are Domnul slugi adevărate, pe care nu le mai numeşte slugi, ci fii (Gal. 4,7). Şi, precum a lucrat prin primii Săi ucenici, aşa poate lucra şi prin cei de acum" (Scrisoarea 90).

Astfel, cînd o ciumă teribilă avea să pustiască Imperiul Roman, în 542-543, s-a stăruit pe lîngă marele bătrîn să se roage pentru lumea în pericol. El descoperi atunci, tainic, că era unul din acei "trei bărbaţi desăvîrşiţi înaintea lui Dumnezeu care au întrecut măsura omenească şi au primit puterea să lege şi să dezlege. Ei stau drepţi, neclintiţi mijlocitori, ca să nu nimicească dintr-o dată lumea, ci, prin rugăciunile lor, să o certe cu milostivire. Şi li s-a spus lor că pentru puţin timp va mai dura mînia". Şi adăugă: "Deci, rugaţi-vă împreună cu ei. Iar rugăciunile acestor trei, grăia el, se întîlnesc la intrarea în jertfelnicul de sus al Părintelui Luminilor. Şi se bucură, veselindu-se împreună, în cele cereşti. Dar cînd privesc la pămînt plîng şi se tînguiesc şi jelesc împreună pentru relele ce le fac, stîrnind mînia lui Dumnezeu. Aceştia sînt Ioan din Roma, Ilie din Constantinopol şi un altul din eparhia Ierusalimului. Şi cred că vor dobîndi mare milă. Da, vor dobîndi. Amin" (Scrisoarea 569).

Dar, cu toate aceste dovezi ale harului lui Dumnezeu, starea de retragere a sfîntului bătrîn atrăgea bănuielile unor călugări slăbănogi la rîvnă, care cugetau în sine că Serid inventase existenţa zăvorîtului pentru a-şi aşeza mai bine autoritatea lui. Atunci, Sfîntul Varsanufie hotărî să-şi deschidă pentru o singură dată uşa chiliei. El îi primi pe toţi fraţii cu blîndeţe, le spălă picioarele şi apoi se retrase. După cîţiva ani, Varsanufie lăsă chilia sa altui bătrîn credincios şi desăvîrşit ucenic despre care el spunea: "Pentru viaţa fiului meu iubit, smerit şi ascultător, care nu face decît una cu mine şi care a renunţat întru totul, pînă la moarte, la toate voile sale, ce să spun? Domnul a zis: *Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl* (Ioan 14,9). Şi el a zis: *Orice ucenic desăvîrşit va fi ca Învăţătorul său* (Luca 6,40)".

Într-adevăr, Sfîntul Ioan ucenicul urma în toate felul de viaţă al lui Varsanufie. El dobîndise pînă la cea mai înaltă măsură, darul vederii duhovniceşti şi al profeţiei, încît nu mai avea nevoie să vadă sau să scrie părintelui său duhovnicesc pentru a comunica cu el şi a-i împărtăşi toate gîndurile. De aceea a fost supranumit profetul. Ca şi Varsanufie, el comunica prin scrisori cu ucenicii săi, prin mijlocirea mai întîi a avei Serid şi apoi a Sfîntului Dorotei (care se pomeneşte la 13 august). Păstrînd şi el o pace netulburată, întemeiată pe sfînta smerenie şi pe necontenite lacrimi, el nu învăţă decît în umbra marelui său bătrîn, tîlcuind răspunsurile lui, dînd îndrumări mai practice sau întărind ucenicii într-o credinţă neclintită, zicîndu-le: "Bine vă este ca doi să se roage pentru voi, căci doi sînt mai puternici decît unul singur" (Scrisoarea 783). Dacă vreunul voia în chip ispititor să pună la încercare dreapta judecată a celor doi bătrîni adresîndu-i lui Ioan aceiaşi întrebare ca şi lui Varsanufie, profetul păstra tăcerea sau îi sfătuia să

urmeze în toate învăţătura marelui bătrîn. Cînd era întrebat Varsanufie, el răspundea: "Fă cum ţi-a spus fratele Ioan. Dumnezeul lui Varsanufie şi al lui Ioan este Unul şi Acelaşi" (Scrisoarea 224).

În al 18-lea an al retragerii lui Ioan, Părintele Serid s-a săvîrşit din această viaţă, lăsînd conducerea, în mod succesiv, tuturor fraţilor. Sfîntul Varsanufie s-a retras atunci la o mai desăvîrşită liniştire, iar Ioan vesti că şi el îşi va sfîrşi petrecerea pămîntească peste o săptămînă. Călugării, întrecîndu-se în smerenie, au renunţat rînd pe rînd la succesiune şi, în sfîrşit, după rînduiala dată de Ioan - care tocmai confirma o prezicere a lui Varsanufie - a fost ales, într-un glas, un oarecare Elian, care de curînd părăsise lumea intrînd în cinul monahal. Înspăimîntat de sarcina care i se cerea, el îl rugă stăruitor pe Ioan să mai rămînă între călugări două săptămîni, pentru a-l învăţa cu de-amănuntul cum să ocîrmuiască mănăstirea. Profetul se învoi şi rămase încă două săptămîni în viaţă (Scrisoarea 576-598).

Scurgîndu-se acest soroc, chemă toţi fraţii la el, îi îmbrăţişă pe fiecare, apoi îi trimise în pace pentru a-şi încredinţa tainic sufletul lui Dumnezeu. Nu se cunoaşte cum şi cînd Sfîntul Varsanufie şi-a sfîrşit petrecerea sa pămîntească. Cum 50 de ani mai tîrziu se socotea că este încă în viaţă, Patriarhul Ierusalimului a dispus să se deschidă chilia sa; dar a izbucnit atunci un foc care a învăluit adunarea. (Cititorule, fă bunătate şi mă pomeneşte în rugăciunile tale.)

~ Sfârşit ~